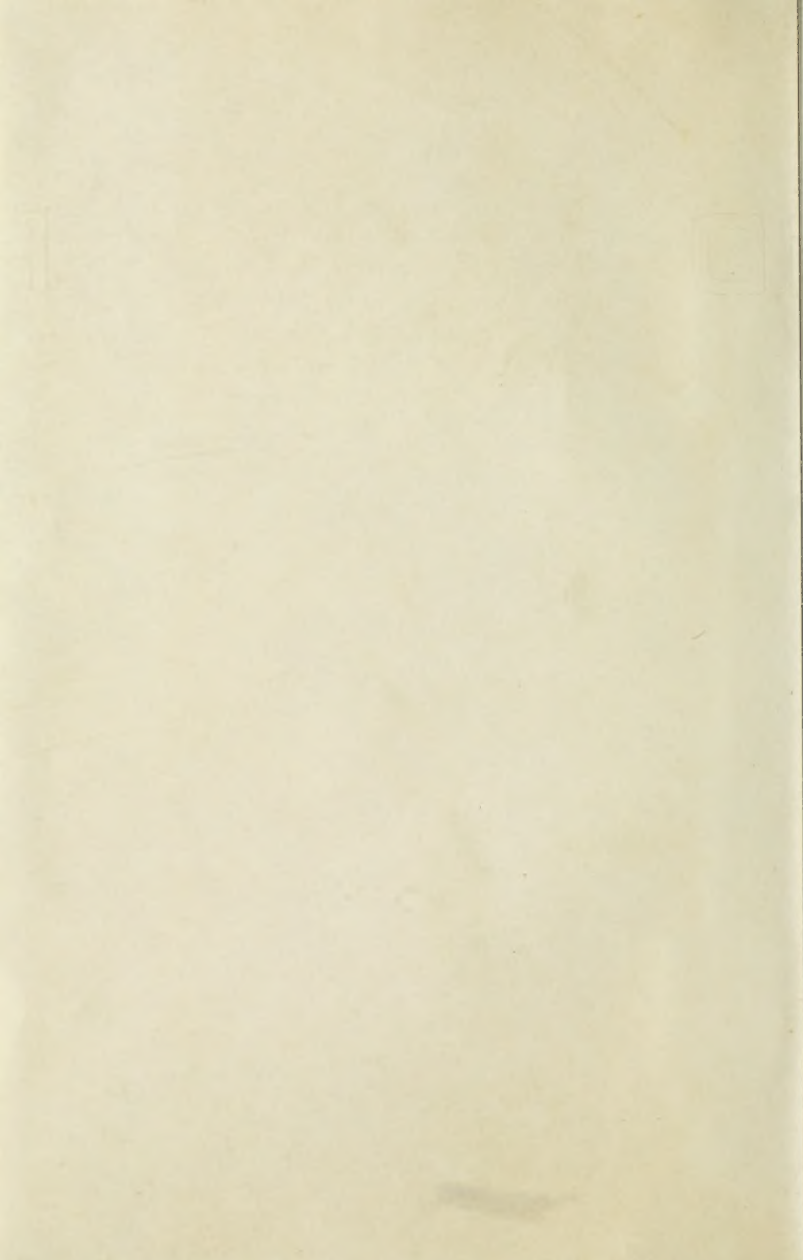

3 1761 0456439 6

REGISTERED
MADE IN CANADA

אירענע. יא, דורך אלע נעבעל. און דאן אויף'ן שפיץ
טהורם, וואָס שיינט אין דעם זונענאוויפֿגאַנג.

(די נעבעל-וואַלקענס לאָזען זיך אַראָב געדיכטער אויף דר'ערד, רובעק
און אירענע לאָזען זיך געהען האַנד אין האַנד איבער'ן שנעע-פֿעלד רעכטס
און פֿערשווינדען אין די אַרונטער-זינקענדע וואַלקענס, מורא'דיגע שטורם-
ווינדען יאָגען און פֿייפֿען דורך די לופֿט.)

(די באַרמהאַרציגע שוועסטער בעווייזט זיך אין דער הורבה
ליגס, זי בלייבט שטעהן און קוקט זיך אום שטום און מיט זוכענדע בליקען.)
מ א י א (זינגט און יוכעלט פֿון ווייטען אונטען אין דער טיעפֿקייט):

איך בין פֿריי! איך בין פֿריי! איך בין פֿריי!

דער געפֿאַנגענשאַפֿט'ס צייט איז פֿערביי!

איך בין פֿריי ווי אַ פֿויגעל! כ'בין פֿריי!

(פלוצלונג דערהערט מען אַ קראַך אזוי ווי אַ דונער, וואָס קומט פֿון
דעם אויבערשטען טהייל פֿון שנעע-פֿעלד, אַ שטיק לאַזואַ גליטשט זיך
און שטורמט אַרונטער מיט אַ ווילדער שנעלקייט צום טהאַל צו, מען
זעהט אונדוויטליך, ווי רובעק און אירענע ווערן מיטגעשלעפט און
בעגראָבען אין די שנעע-מאַסען.)

די באַרמהאַרציגע שוועסטער (דערלאַנגט אַ גע-
שריי, שטרעקט אויס די אַרעמס צו דעם וואָס פֿאַלט און רופֿט): אירענע!
(שטעהט אַ ווילע שטום; דערנאָך הויבט זי אויף אַ קרייץ פֿאַר זיך אין
דער לופֿטען און זאָגט): Pax Vobiscum! (פֿריעדען מיט אייך!)
(מאָיא'ס געזאַנג און פֿריידענ-געשרייען הערען זיך נאָך —
דערווייטערט — פֿון, ער טיעפֿקייט אַרויס.)

פראָפּעסאָר רובעק. אָה, וואָס פֿאַר אַ טעות דאָס
איז! דאָס לעבען אין אונז און אַרום אונז ברויזט און שמורעמט
אזוי ווי פֿריהער.

אירענע (שמייעלט און שאַקעלט מיט'ן קאָפּ). דיין יונגע
פֿון קבר איפֿגעשטאַנע פֿרוי זעהט דאָס גאַנצע לעבען אויפֿן
טויטענבעט ליגען.

פראָפּעסאָר רובעק (נעהמט זי שטורמיש אין זיינע אַרעמס).
טאָ לאַמיר ביידע טויטע כאַטש איין איינציג מאָל ווי געהעריג
איז פֿערוועקען דעם טעם פֿון לעבען — איידער מיר קעהרען
זיך אום צו אונז אין די קברים.

אירענע (מיט אַ פֿריידענגעשרוי). אַרנאָלד!
פראָפּעסאָר רובעק. אָבער ניט דאָ אין דער פֿינס-
טער — ניט דאָ, וואו די נאַסע, מיאוס'ע תכריכים נעהמען
אונז אַרום —

אירענע (פֿול מיט ליידענשאַפט). ניין, ניין, — אַרויף צום
ליכט און צו דער גאַנצער שטראַהלענדער הערליכקייט —
אויפֿן באַרג פֿון פֿערשפרעכען.

פראָפּעסאָר רובעק. דאָרט אייבען וועלען מיר אונ-
זער חופּה שמעלען, אירענע, — געליעכטע!

אירענע (שטאַלץ). מעג די זונן שמענדיג אַראַבקוקען
אויף אונז, אַרנאָלד!

פראָפּעסאָר רובעק. מעגען אַלע כוחות פֿון'ס ליכט
אַרונטערקוקען אויף אונז! און אַלע כוחות פֿון פֿינסטערניש
אויך! (נעהמט זי אָן ביי דער האַנד.) טאָ ווילסט דו מיר נאָכגעהן,
דו מיין בעשעהרמע כלה?

אירענע (אין אַ געהויבענער שטימונג). כ'געה וויליג און
גערן נאָך מיין הערר און מייסטער.

פראָפּעסאָר רובעק (ציהט זי אַוועק מיט זיך). דורך די
נעבעל מווען מיר אַפֿריהער דורגעהן, און דערנאָך —

דיוער געשמאקער, וואונדערליכער, פֿון דיוער וועלט פֿול מיט
רעטהועלען, — אָט די ליעבע איז טויט אין אונז ביידען.
פֿראַפֿעסאָר רובעק (ליידענשאַפֿטליך). אָה דו. גראַד אָט
די ליעבע—די ברענט און פֿלאַקערט אין מיר אַזוי הייס ווי אַמאַל!
אירענע. און איך? האָסט דו פֿערגעסען, ווער איך בין
אַצונד?

פֿראַפֿעסאָר רובעק. זיי פֿון מיינעטוועגען ווער און
וואָס דו ווילסט! פֿאַר מיר ביסט דו די פֿרוי, ווי איך האָב זי
אין מיינע חלומות געזעהן.
אירענע. איך בין אויף דער שווי-ביהנע געשמאַנען —
נאָקעט — און האָב זיך נאָך דיר אַזוי פֿיעל הונדערט מענער
פֿאַר די אויגען געוווּזען.

פֿראַפֿעסאָר רובעק. ווער זשע האָט דיך אַרויפֿגע-
טריבען אַהין אויב ניט איך? פֿערבלענדעט, ווי איך בין דע-
מאַלט געווען, איז דער ליימענער גולם, די סטאַטוע פֿון גיפֿס,
ביי מיר אין די אויגען געשמאַנען העכער אידער דאָס גליק
פֿון לעבען — דאָס גליק פֿון דער ליעבע.

אירענע (קוקט אַראָב אויף דער ערד). צו שפעט, צו שפעט.
פֿראַפֿעסאָר רובעק. וואָס פֿאַר אַ וואַנד עס זאָל ניט
שטעהן צווישען אונז, דאָך האָט זיך דיין ווערטה אפילו אויף
קיין איין האָר ניט פֿערקלענערט אין מיינע אויגען.

אירענע (הויבט אויף דעם קאַפּ). אויך אין מיינע ניט.
פֿראַפֿעסאָר רובעק. נו אַלזאָ! דאַן זיינען מיר דאָך
פֿריי. נאָך איז צייט פֿאַר אונז צו לעבען, אירענע.

אירענע (קוקט איהם אָן מיט אַ מרה-שחורה'דיגען בליק). דער
לעבענס-טריעב איז טויט אין מיר, אַרנאָלד. אַצונד בין איך
אויפֿגעשמאַנען. איך קוק אויס נאָך דיר. און געפֿין דיך. און
מיט אַמאַל דערזעה איך, — דו און דאָס לעבען, איהר זייט
מתים — אַקוראַט ווי איך בין פֿריהער געווען.

פראַפּעסאַר רובּעק. ביי דעם טאָניצער אָזיערע —
אירענע. — לעבען דעם בויערן-הייזעל — און מיר
האַבען זיך מיט קאָטשקעס און מיט וואַסער-בלומען געשפּיעלט —

פראַפּעסאַר רובּעק. נו — און?
אירענע. און אז איך האָב געהערט ווי דו האָסט מיט
אזא אייז-קאלטען טאָן געזאָגט — איך בין בלויז אַן עפּיזאָדע
אין דיין לעבען געווען —

פראַפּעסאַר רובּעק. דאָס האָסט דו געזאָגט, איר-
רענע! ניט איך!

אירענע (רעדט ווייטער). — דאָ האָב איך אַ כאַפּ געטהון
דאָס מעסער און האָב עס דיר געוואָלט אַריינזעצען אין רוקען.
פראַפּעסאַר רובּעק. (אומעטיג). טאָ פאַרוואָס האָסט
דו עס ניט געטהאָן?

אירענע. ווייל מיר איז מיט אַמאָל אַרויף דער שרעק-
ליכער געדאַנק אויף'ן זינען, אז דו ביסט שוין געווען טויט —
שוין לאַנג טויט.

פראַפּעסאַר רובּעק. טויט?
אירענע. טויט. דו און איך. דאָרט זיינען מיר געוועסען
ביי דער טאָניצער אָזיערע, מיר צוויי פּערגליווערמע מתיים, —
און זיך געשפּיעלט איינער מיט'ן אנדערן.

פראַפּעסאַר רובּעק. איך רוף דאָס ניט טויט. אָבער
דו פּערשמעהסט מיך ניט.

אירענע. וואו איז זי ערגעץ, דיין ליידענשאַפּט פאַר
מיר, אָט די פּלאַמענדע ליידענשאַפּט, מיט וועלכער דו האָסט
זיך געראַנגעלט און געקעמפּפּט, בעת איך בין געשטאַנען פּריי
פאַר דיר — אַלס די ערוואַכטע, פֿון קבר אויפֿגעשטאַנענע פֿרוי?
פראַפּעסאַר רובּעק. אונזער ליעבע איז געוויס ניט
טויט, אירענע.

אירענע. די ליעבע, וואָס איז פֿון דווער וועלט — פֿון

די מענער וועלען קומען מיט זיילען או אייך אַרונטערנעהמען.
(גוטסבעזיער אולפֿהיים מיט מאַיאָן אין די אָרעמס, קלעטערט שנעל
אַבער פֿאַרויכטיג אַרונטער דעם אָבגרונד.)

אירענע (קוקט אַ וויילע מיט צושראָקענע אויגען אויף רובעק'ן).
האַסט געהערט, אַרנאָלד? — ס'וועלען קומען מענער און מיך
נעהמען! פֿיעלע מענער!

פּראָפֿעסאָר רובעק. נור רוהיג, אירענע!
אירענע (אין וואַקסענדען שרעק). און זי, די שוואַרצע, —
די וועט אויך קומען. וואָרים זי מוז מיך שוין פֿון אַ היבשע
צייט אַרומזוכען. און דאַן וועט זי מיך אַ פּאַק טהאַן, אַרנאָלד!
און מיר די צוואַנגס-יאַק אַנטהאַן! יאָ — וואָרים זי האָט זי ביי
זיך אין קופֿער. כ'האַב עס אַליין געזעהן —

פּראָפֿעסאָר רובעק. קיין מענש זאָל דיך נישט אָנרירען!
אירענע (מיט אַ וואַהנויגען שמייכל). אָה ניין, — אַנט-
קעגען דעם האָב איך אַליין אויך אַ מיטעל.

פּראָפֿעסאָר רובעק. וואָס פֿאַר אַ מיטעל?
אירענע (ציהט אַרויס דאָס מעסער). אַט דאָס דאָ!
פּראָפֿעסאָר רובעק (ווייל עס אַ כאַפּ טהאַן). אַ מעסער
האַסט דו ביי דיר? —

אירענע. טאָג און נאַכט. אויך אין בעט.
פּראָפֿעסאָר רובעק. גיב אַהער דאָס מעסער, אירענע!
אירענע (בעהאַלט עס ווידער). דו וועסט עס נישט קריגען.
כ'קען עס אַליין דאַרפֿען.

פּראָפֿעסאָר רובעק. צו וואָס דאַרפֿסט דו'ס דען דאָ?
אירענע (קוקט איהם שטאַק אָן). ס'איז געווען בעשטימט
פֿאַר דיר, אַרנאָלד!

פּראָפֿעסאָר רובעק. פֿאַר מיר?
אירענע. איינמאָל ביינאַכט, בעת מיר זיינען געזעסען
ביי דער טאַניצער אָזיערע —

אַט אַפנים איהר ווילט מיך קליגער מאכען ווי איך בין, הערר
גומס-בעזיצער ?

אולפֿהיים. זאל מיך גאָט אָבֿהיטען! (מיט וואַרמקייט,
ווייט מיט דער האַנד אין דער הויך.) אָבער זעהט איהר ניט, אַז
דער שמורס איז איבער אונזערע קעפֿ? איהר הערט גאַרניט
די ווינדען, וואָס קומען אָן?

פּראָפֿעסאָר רובֿעק. ס'קלינגט ווי דער פֿאַרשפּיעל
צום טאָג פֿון תּחית הַמּתים.

אולפֿהיים. מענש, דאָס איז דער שמורס-ווינד פֿון די
שפיץ בערג! קוקט זיך נור צו, ווי די וואַלקענס קאַטשען זיך
און לאָזען זיך אַראָב איבער אונז! באַלד וועלען זיי אונז אַרום-
וויקלען ווי די תּכריכים דעם בר-מינן.

אירענע (דערשרעקט זיך). כ'קען זיי, די תּכריכים.
מאַיאָ (וויל אַוועקציהען אולפֿהיים'ן). לאָמיר וואָס גיכער
אַרונטערנגעהן.

אולפֿהיים (צו פּראָפֿעסאָר רובֿעק). מעהר ווי איינעס קען
איך ניט העלפֿען. אַזוי לאַנג ווי דער שמורס האַלט אָן, בלויבט
דאָרט אינווייניג אין שטיבעל; דערנאָך וועל איך שיקען מענ-
שען, מען זאל אייך אַרונטערנגעהמען.

אירענע. אַרונטערנגעהמען! ניין! ניין! —

אולפֿהיים (גראָב). אַז ס'וועט נייטיג זיין וועלען אייך
די מענשען מיט געוואַלד נעהמען. וואָרים ס'איז אַ פֿראַגע פֿון
לעבען און טויט. אַצונד ווייסט איהר עס. (צו מאַיאָ.) קומט —
און פֿערלאָזט זיך אין גאַנצען אויף אייער קאַמעראַד.

מאַיאָ (נעהמט איהם פֿעסט אַרום). ווי איך וועל דאָס אַבי-
סעל זינגען און זיך פֿרעהען, ווען איך וועל מיט גאַנצע ביינער
אַרונטערקומען!

אולפֿהיים (הויבט אָן אַרונטערנגעהן און שרייט צו די אַנדע-
רע). וואָרט אַלזאָ אין דעם יאָגד-שטיבעל אינווייניג, ביז וואַגען

פראָפּעסאָר רובעק (ווייט זיך תחילה מיר אַ העלפּט
איבער'ן ראַנד פֿון פֿעלז). ווי, מאַיאָ! מיר ביידע בעגעגענען זיך,
הייסט עס, נאָך אַמאָל?

מאַיאָ (מיט געמאַכטער זיכערקייט). צו דיגענען. ביטג, קום
צו נעהנטער.

(פראָפּעסאָר רובעק געהט אין גאַנצען ארויף און שטרעקט אים די
האַנד צו אירענען, וועלכע קומט אויך ארויף אויבען.)

פראָפּעסאָר רובעק (קאַלט צו מאַיאָ'). דו ביזט אַלואָ
אויך געווען די גאַנצע נאַכט אויף די בערג — ווי מיר?
מאַיאָ. אויף געיעג בין איך געווען, נו יאָ. דו האַסט
דאָך מיר ערלויבט.

אולפֿהיים (ווייט אַראָב אויף'ן אָכגרונד). איהר זייט אַרויפֿ-
געקומען אַהער מיט דעם שטעג דאָ?

פראָפּעסאָר רובעק. איהר האַט דאָך דאָס געזעהן.
אולפֿהיים. און די דאַמע אויך?

פראָפּעסאָר רובעק. פֿערשמעהט זיך. (מיט אַ בליק
אויף מאַיאָ'). אַט די דאַמע און איך, מיר רעכענען פֿון היינט
אַן און ווייטער ניט מעהר צו צושיידען אונזערע וועגען
אולפֿהיים. ווייסט איהר, אַז דער וועג וואָס איהר זייט
געגאַנגען, וואָלט איך געקענט קאַסטען דאָס לעבען.

פראָפּעסאָר רובעק. מיר האָבען איהם פֿון דעכט-
וועגען פֿאַרט אונטערנומען, מחמת אין אָנהויב האַט ער גאר-
ניט אזוי שלעכט אויסגעזעהן.

אולפֿהיים. אין אָנהויב זעהט קיין זאך ניט אויס
שלעכט. אָבער מיט אַמאָל קומט מען אויף אַן אָרט, וואו מען
קען ניט געהן ניט פֿאַראווס און ניט צוריק, און דאן בלויבט
מען שטעקען פֿעסט, הערר פראָפּעסאָר, באַרג-פֿעסט ווי מיר
יענער זאָגען.

פראָפּעסאָר רובעק (קוקט איהם אָן מיט אַ שטייבעל).

אול־פֿהיים (ווילד), דעם וועלען מיר אריינשיסען איינס
אין די פֿלינגלען, מאַיא!

מאַיא (קוקט איהם אָן אַ רגע און זאָגט ענטשלאָסען). טאָ
קומט און טראָגט מיך אַרונטער — אין טהאַל.

אול־פֿהיים לייגט ארום דעם אָרם איהר לייב), ס'איז
ווירקליך צייט, דער נעבעל איז שוין איבער אונז —!

מאַיא. דער וועג אַרונטער איז אַפנים מורא'דיג גע-
פֿעהרליך?

אול־פֿהיים. דער באַרגנעבעל איז נאָך געפֿעהרליכער.
(זי מאַכט זיך אַרויס, לויפֿט צו צום ראַנד פֿון אַבגרונד און קוקט אַרום-
טער, טרעט אָבער אויף גיך אָב צוריק).

אול־פֿהיים (געהט איהר אַנטקעגען און לאַכט). ס'שווינד-
דעלט אייך אַביסעל, וואָס?

מאַיא. (מאַט). דאָס אייך. אָבער גיט אַקאַרשט אַליין אַ
קוק אַראָב, ווער ס'קומט —

אול־פֿהיים (געהט צו צום אַבגרונד און כוויגט זיך איבער'ן
ראַנד). דאָס איז דאָך בלויו אייער רויבפֿויגעל — און די
פֿרעמדע זיינע.

מאַיא. קענען מיר אפשר פֿערבייגעהן, זיי זאָלען אונז
ניט זעהן?

אול־פֿהיים. אונמעגליך. דער שטעג איז צו שמאַל, און
קיין אַנדער וועג איז ניטאָ.

מאַיא (שטאַקט זיך). גוט אַלואַ, — וועלען מיר זיי
וויווען, אז מיר האָבען פֿאַר זיי קיין מורא ניט.

אול־פֿהיים. דאָס הייסט גערעדט ווי אַן עכטער בער-
רענטייטער, קאַמעראַד!

(פֿראַפֿעסאָר רובֿעק און אירענע קומען אַרויף אויף'ן ראַנד
פֿון דער טיעפֿקייט, ער האַלט זיין אויבערציהער איבער די שולטערען, זי
טראָגט אַ פעלץ-מאַנטעל לויז איבער איהר ווייס קלייד און אַ היטעלע פֿון
שוואַנענ-פעלין).

אולפֿהיים, און איהר מיט אייער — נא, לאַמיר'ס
לאַזען געהן.

מאָיאַ. יאָ, קומט — לאַמיר טאַקי געהן.

אולפֿהיים. האַלט! וואוהין קאַמעראַד?

מאָיאַ. אין האַטעל, פֿערשטעהט זיך.

אולפֿהיים. און דערנאָך?

מאָיאַ. דערנאָך וועלען מיר זיך איינע די אנדערע זאָ-

גען אַ שעהנעם זיי-געזונד און אַ דאַנק פֿאַר קאַמפּאַניע.

אולפֿהיים. קענען מיר זיך שיידען, מיר ביידע? מיינט

איהר אַז מיר קענען עס?

מאָיאַ. יאָ, געבונדען האָט איהר דאָך מיך ניט, אַזוי

ווייט ווי איך ווייס.

אולפֿהיים. כ'האַב אַ שלאָס פֿאַר אייך —

מאָיאַ. (ווייט אויפ'ן שטיבעל). איינס ווי דאָס דאָזיגע?

אולפֿהיים. ניין, ס'איז נאָך בעסער איידער דאָס.

מאָיאַ. און דערצו אַלע הערליכקייטען פֿון דער וועלט?

אולפֿהיים. אַ שלאָס, זאָג איך.

מאָיאַ. אַ דאַנק. זיי קריכען מיר שוין פֿון האַלז, די

שלעסער.

אולפֿהיים. — מיט פּראַכטפֿאַלע יאַגד-פלעצער, מיי-

לען אַרום.

מאָיאַ. פֿאַרהאַן אויך קונסטווערק אין שלאָס?

אולפֿהיים (לאַנגזאַם). ניין, קיין קונסט-ווערק ניט,

נאָר—

מאָיאַ (אויפֿאַטהעמענדיג). נאָ, אַ דאַנק גאָט דערפֿאַר.

אולפֿהיים. אַלזאָ ווילט איהר מיט מיר געהן — אַזוי

לאַנג און אַזוי ווייט איך וועל וועלען?

מאָיאַ. ווען ס'וואַלט ניט געווען קיין פֿריעדליכער רויב-

פֿויגעל, וואָס בעוואַכט מיך!

מא יא. יא, אויף זיין אופן.

אול פֿהיים. און ער האָט דאָס מיידעל, הייסט עס,
מיט זיך אַרויפֿגענומען — ?

מא יא (גיט אַ וואָרף דעם קאָפּ אַהינטער). יאָ בנאמנות, אַלץ
הייסט מיט זיך אַרויפֿגענומען — ! אָה ניין, אין אַ קאַלטער,
ענגער שטייג האָט ער זי אַריינגענאַרט, וואו ס'איז ניט געווען
ניט קיין זונן, ניט קיין פֿרישע לופֿט — על כל פנים לויט
איהר מיינונג נאָך — נאָר אַלעס איז געווען פֿערגאַלדעט און
גרויסע פֿערשטיינערטע מענשען-שאַטענס אַרום אויף אַלע וועגן.
אול פֿהיים. זאָל מיך דער טייוועל נעהמען, דאָס איז
דאָך געווען דער ריכטיגער אָרט פֿאַר איהר.

מא יא. אָבער געפֿינט איהר ניט, אז דאָס איז אַ גאַנץ
שעהנע מעשה?

אול פֿהיים (קוקט זי אָן אַ ווילע). הערט אַקאַרשט, ליע-
בער יאָגד-קאַמעראַד —

מא יא. נא, וואָס איז שוין ווידער נייעס?

אול פֿהיים. וואָלטען מיר צוויי ניט געקענט צונויפֿ-
וואַרפֿען אינאיינעם אונזערע לומפיגע לעבענס?

מא יא. אָט אַפנים דער הערר גוטסבעזיצער האָט חטק
צו ווערן אַ לאַטוטניק אויף דער עלטער?

אול פֿהיים. יאָ, פֿאַר וואָס ניט. וואָלטען מיר צוויי דען
ניט געקענט פֿרוואווען פֿערלאַטען דאָ און דאָרט די שמאַטעס —

אזוי אז עס זאָל סוף כל סוף פֿאַרט אַרויסקומען דערפֿון עפעס
אַ מין מענשענלעבען?

מא יא. און אז די טראַנטעס וועלען אַלואַ גאָר אין
גאַנצען צוריסען און צושליסען ווערן, — וואָס דאַן?

אול פֿהיים. (מיט אַן ענערגישען מאַך מיט דער האַנד). דאַן
שטעהען מיר דאָ, שטאַלץ און פֿריי, — יעדער פֿאַר זיך.

מא יא. (לאַכט). איהר מיט אייערע בעקישע פֿיס, יאָ!

אולפֿהיים. כ'האָב זי אַרויסגעשלעפט פֿון בלאָטע און
געטראָגען הויך איבער דער ערד — אזוי פֿאַרויכטיג ווי איך
האָב נאָר געקענט, (מיט אַ ברומענדיגען געלעכטער.) און ווייסט
איהר, וואָס איך האָב אַלס דאַנק דערפֿאַר געקראָגען?
מאָיאַ. ניין, וואָס פֿאַרט?

אולפֿהיים (קוקט זי אָן און שאַקעלט דעם קאָפּ מיט אַ שמייכל).
הערנער האָב איך געקראָגען. די הערנער, וואָס איהר קענט
אזוי דייטליך זעהן. ס'איז ניט אַ שעהנע מעשה, מאַראַם בערען-
טויטער?

מאָיאַ. אָה יאָ, גאַנץ שעהן. אָבער איך קען נאָך אַסך
אַ שעהנערע מעשה.

אולפֿהיים: און ווי איז זי?

מאָיאַ. אָט ווי אזוי. אַמאָל איז געווען אַ נאַריש מיידעל,
וואָס האָט געלעכט ביי טאַטע מאַמע — אָבער אין דחקות און
נויטה, פֿלוצלינג פֿאַלט אַראָב אַ גרויסאַרטגיגער הערר אין דער
דאָזיגער אַרימקייט אַרײַן און נעהמט דאָס מיידעל אויף זײַנע
אַרעמס — אזוי ווי איהר, — און פֿאַהרט מיט איהר אַוועק,
ווייט, העט ווייט —

אולפֿהיים. און זי איז מרוצה געוואָרען צו זײַן ביי איהם?
מאָיאַ. יאָ — וואָרים, פֿערשטעהט איהר מיך, זי איז
געווען דום.

אולפֿהיים. און ער איז אַפֿנים געווען, וואָס מען רופֿט
אזוי אַ שעהנער מאַנסביל?

מאָיאַ. אַך ניין, ער איז גאָר ניט געווען איבעריגס שעהן
אָבער ער האָט געוואוסט איינצורײַדען, אַז ער וועט איהר
אַרויפֿליהרען אויף גאָט ווייסט וואָס פֿאַר אַ הויכען באַהג, וואו
ס'איז פֿאַרהאַן ליכט און זונענשײַן לרוב.

אולפֿהיים. אָט אַפֿנים ער איז געווען אַ באַרג-מענש,
אָט דער מאַן?

אול־פֿהיים. ווי שמעלט איהר זיך אשטויגער פֿאַר דעם
ארָאָבגאַנג פֿון דאַנען?

מאַיא. דאָס איז אייער עסק. ס'וועט זיך דאָך יאַקאַש
געפֿינען עפעס אַ וועג.

אול־פֿהיים (ווייט אַראָב צום אָבגרונד). נאַ, פֿערשמעהט
זיך; עפעס אַ מיין וועג איז שוין פֿאַרהאַן — איבער דער וואַנד
דאָ אַרונטער —

מאַיא. נאַ, אַלאָאָ — מיט אַ ביסעל גומען ווילען —
אול־פֿהיים. אָבער פֿרוואוּט נאָר געהן דעם דאָזיגען וועג.
מאַיא (פֿערזאָרגט). וואָס זשע, איהר מיינט, ס'איז ניט
מעגליך?

אול־פֿהיים. קיינמאַל און קיינמאַל ניט. אַז איך זאָל
איך ניט העלפֿען —

מאַיא (אומרוהיג). טאָ קומט זשע און העלפֿט מיר! נאָך
וואָס דען זייט איהר דאָ?

אול־פֿהיים. זאָל איך איך נעהמען אויפֿן רוקען?
מאַיא. אונזין!

אול־פֿהיים — אָדער לייעבערשט אויף די אָרעמס?
מאַיא. איהר הויבט שוין ווידער אָן מיט אָט די נאַריש-
קייטען?

אול־פֿהיים. (מיט אַ פֿערביסענעם כעס). כ'האָב אַמאַל
אויפֿגעהויבען אַ יונג מיידעל פֿון דער גאַס און זי צו מיר אין
די אָרעמס גענומען. אויף די הענד האָב איך זי געטראָגען
און איך האָב זי אַזוי געוואָלט דורד'ן גאַנצען לעבען טראָגען;
— כדי איהר פֿום זאָל זיך ניט אַנשלאָגען אָן קיין שום שטיין,
וואָרים זי האָט דעמאַלט געהאַט שטאַרק אויסגעטראָגענע שיד,
בעת איך האָב זי געפֿונען, —

מאַיא. און איהר האָט זי פֿונדעסטוועגען פֿאַרט אויפֿגע-
הויבען און אויף די הענד געטראָגען?

אולפֿהיים. אז איך בין שוין יאָ אַ טיוועל, טאָ לאָ-
מיך עם זיין ווי געהעריג איז. הערט אַקאַרשט! איהר קענט
אלואַ זעהן די הערנער?

מאַיאַ (מיט אַ בערוהיגענדען טאָן). נאָ — זייט אלואַ אַג-
אַנשמענדיג, הערר אולפֿהיים. (שלאַגט זיך אליין איבער די
רייד.) אָבער וואו איז ערגעץ אייער יאַגד-שלאַם, וועגען וועל-
כען איהר האָט מיר אזוי לאַנג און ברייט דערזעהלט? דאָס
מוז דאָך ליגען דאָ אַרום דער געגענד?
אולפֿהיים (ווייט אויף'ן שטיבעל). אָט האָט איהר עם
דאָ פֿאַר אייערע אויגען.

מאַיאַ. (קוקט איהם אָן). אָט דער אלטער שוויינען-שטאַל
דאָ?

אולפֿהיים (לאַכט זיך אַריין אין באַרד). דאָ האָט שוין
מעהר ווי איין בת מלכה איבערגענעכטיגט.
מאַיאַ. און דאָרט, זאָגט איהר, האָט דער מיאום'ער
בחור דעם קעניג'ס טאָכער אין דער געשטאַלט פֿון אַ בער
בעזוכט?

אולפֿהיים. יאָ, מאַדאַם יאַגד-קאַמעראַד, — טאַקי
דאָ. (מיט אַן איינלאַדענדען מאַך מיט דער האַנד.) ווען איהר ווילט
אזוי גוט זיין אַריינגעהן, —
מאַיאַ. ברר! קיין פֿום שטעל איך דאָ ניט אַריין! —
ברר!

אולפֿהיים. אָה, אין אזא זומערנאַכט קען דאָ אַ פֿאַרל
גאַנץ גוט איבערשלאַפֿען. אַ גאַנץ זומער אפילו, ווען ס'קען
אַנדערש ניט זיין.

מאַיאַ. אַ שהנעם דאַנק. דערצו מוז מען האַבען אַ בע-
זונדער אַפעטיט. (אונגעדולדיג.) אָבער אַצונד בין איך שוין זאַם
מיט אייך און מיט אייער יאַגד פֿאַרטיע. כ'וויל אַרונטערגעהן
אין האַטעל — איידער דער עולם שטעהט אויף.

מאָיא (קורץ אָבהאַקענדיג). שוין רעכט.
אולפֿהיים (מיט אַ פֿערטרויליכען טאָן). לאַרס וועט זיי אַזוי
גיך ניט געפֿינען, דערויף מעגט איהר זיך פֿערלאָזען. ער קומט
ניט צוריק פֿאַר דער צייט.

מאָיא (קוקט איהם אָן צאָרנדיג). פֿערשטעהט זיך, אַז ניט.
אולפֿהיים (כאַפט איהר אָן ביים אָרם). וואָרים פֿערשטעהט
איהר מיך, לאַרס, — אָט דער קען שוין מיינע ספֿאַרט-גע-
וואוינהייטען.

מאָיא (ווייכט איהם אויס אין מעסט איהם אָב מיט די אויגען).
ווייסט איהר, ווי איהר זעהט אויס, הערר אולפֿהיים?
אולפֿהיים. נו, ווי איך אליין, פֿערשטעהט זיך.
מאָיא. פונקט אויף'ן האָר. ווי אַ לעבעדיגער פֿאַון.
אולפֿהיים. אַ פֿאַון?

מאָיא. אודאַי, אָקוראַט ווי אַ פֿאַון.
אולפֿהיים. אַ פֿאַון — דאָס איז אַזאַ מין פֿערזעהער-
ניש פֿון אַ חיה, וואָס? אָדער אַזאַ מין וואַלד-טייוועל, ניט?
מאָיא. נו יאָ, פונקט אַזאַ איינער ווי איהר! מיט אַ
ציגען בערדיל און פֿיס ווי אַ באַק. און הערנער האָט דער פֿאַון
אויך!

אולפֿהיים. הערט, הערט, דער אויך?
מאָיא. אַ פֿאַר שרעקליכע הערנער ווי איהר, פֿער-
שטעהט זיך.

אולפֿהיים. וואָס זשע, איהר קענט זעהן די הערנער-
לאַך, וואָס איך האָב?

מאָיא. יאָ, מיר דוכט, כ'קען זיי גאַנץ דייטליך זעהן.
אולפֿהיים. (נעהמט אַרויס די הינט-שטריק פֿון טאַש). טאַ
וועל איך אייך, הייסט עס, מווען בינדען.

מאָיא. איהר זייט פֿערריקט געוואָרען?! בינדען ווילט
איהר מיך?—

מא'א. אז ס'וועט קיין אנדער ברירה ניט זיין, שפרינג
איך איינפאך אַרונטער פֿון דער וואַנד דאָרט.
אולפֿהיים. כדי צו ליגען דאָרט אַ צימאָלענע און אַ
צושמעטערטע — אַ געשמאַק, זאַפֿטיג שטיק פֿלויש פֿאַר די
הינט, (לאָזט זי אָב.) מהיכי תיתי. לויפֿט אַרונטער די וואַנד,
אז איהר האָט חשק דערצו, זי איז מורא'דיג משופּע. בלויז
איין שמאָלער שטעג פֿיהרט אַרונטער, און אויף דעם איז כמעט
אונטעגליך צו געהן.

מא'א (רייניגט זיך אָב איהר קלייד מיט דער האַנד און קוקט
איהם אָן מיט צאָרנדיגע אויגען). און מיט אַזאַ מענשען מוז מען
דאָס אַרויסגעהן אויף געיעג!

אולפֿהיים. זאָגט ליעבערשט: טרייבען ספּאָרט.
מא'א. אזוי גאָר, איהר רופֿט דאָס אָן ספּאָרט?
אולפֿהיים. כ'נעהם זיך די פֿרייהייט דערצו. אָט דעם
ספּאָרט ספּאָרט האָב איך ליעבער פֿון אַלע.

מא'א (קעהרט אָב דעם קאָפּ אַהינטער). נאָ — דאָס הייסט
אַביסעל! — (נאָך אַ קורצער פּויוע; קוקט איהם אָן מיט אַ פֿאַרשענדען
בליק.) פֿאַר וואָס האָט איהר עפעס אָבגעלאָזען די הינט אויבען?
אולפֿהיים (פינטעלט מיט די אויגען און שמייכעלט). כדי
זיי אויך צו פֿערשאַפֿען אַ קליינעם יאַגד-פֿערגניגען, פֿער-
שטעהט איהר מיך.

מא'א. דאָס איז גאָר פשוט ניט אמת! ניט דערפֿאַר
האָט איהר די הינט אָבגעלאָזען.

אולפֿהיים (שמייכעלט נאָך אַלין). נאָ, פֿאַר וואָס זשע
דען, אז ניט דערפֿאַר? לאָמיר הערען—?

מא'א. מחמת איהר האָט געוואָלט פטור ווערן פֿון
לאַרס'ן. ער זאָל נאָכלויפֿען די הינט און זיי ווידער כאַפֿען.

און דערווייל — איהר זייט מיר אַ פֿיינער בחור!

אולפֿהיים. — און דערווייל — ?

דריטער אהמ.

(ווילד-צופעלזטע הויכע בערג מיט משופע'דיגע אַבגרונדען אין דעם הינטערשטען טהייל פֿון דער ביהנע. עטליכע שפיץ בערג, בעדעקט מיט שנעע, הויבען זיך אויף רעכטס און ווערן פֿערפֿאלען אויבען אין דער הויך אין בעוועגענדע טומאנען. לינקס אין אַ חורבה ליגט אַן אַלט, האַלב-צופֿאלען שטיבעל. ס'איז גאַנץ פֿריה, בעגינען צו טאָג; די זונן איז נאָך ניט אויפֿ-געגאַנגען.)

מאדאם מאיא רובעק קומט אַרויס רויט און צוהיצט פֿון דער חורבה לינקס. גוטס בעזיצער אולפֿהיים געהט איהר נאָך האַלב-צאָרנדיג, האַלב-לאַכענדיג און האַלט זי פֿעסט פֿאַר'ן אַרעם.)
מאיא (סטאַרעט זיך אַרויסצומאַכען). לאָזט מיך אָב! לאָזט מיך אָב, זאָג איך!

אולפֿהיים. נא, נא, — אָט דאָס טאַקי האָט נאָך גע-פֿעהלט, איהר זאָלט זיך בייסען. איהר זייט דאָך ווילד ווי אַ מאַרדער.

מאיא (גיט איהם אַ זעין אין האַנד). איהר זאָלט מיך אָב-לאָזען, האָב איך געזאָגט! און צוריה לאָזען!

אולפֿהיים. נא, זאָל מיך דער —

מאיא. טאָ געה איך ניט קיין טריט ווייטער מיט אייך!

הערט איהר — קיין איין טריט ניט — !

אולפֿהיים. האָהאָ, וואו האָט איהר אַשטייגער ברעה

צו געהן אין דער דאָזיגער פֿעלזען-ווילדערניש אָהן מיר?

מ א י א . (מען הערט איהר שטימע פֿון די פֿעלוען אויבען, ווי זי
זינגט פֿרעהלאך):

איך בין פֿרײ! איך בין פֿרײ! איך בין פֿרײ!
דער געפֿאנגענשאַפֿט'ס צײַט איז פֿערביי!
איך בין פֿרײ ווי אַ פֿױגעל! כ'בין פֿרײ!

פּראָפּעסאָר רובעק. (פּונקט אזוי שטיל.) וואָס איז דען?
אירענע. אַ געזיכט קוקט מיר גלייך אין די אויגען
אריין.

פּראָפּעסאָר רובעק. (קעהרט זיך ניט ווילענדיג אום).
וואו? (בלויבט אַ פּערזיטערטער.) אָה! (דער קאָפּ פֿון דער באַרמ-
האַרציגער שוועסטער ווייזט זיך טהיילווייז צווישען דעם וועלדעל
לינקס, איהרע אויגען זייגען ווי שפּיגעל געווענדט צו אירענען.)
אירענע: (הויבט זיך אויף און זאָגט מיט אַ נידעריגער שטי-
מע): מיר מוזען זיך שיידען. ניין, דו זאָלסט בלייבען דאָ, דו
הערסט? דו טאָרסט מיך ניט בעגליימען. (בויגט זיך אָן צו
איהם און שעפטשעט:) צום ווידערזעהן היינט ביי נאַכט, דאָ
אויף'ן פֿעלד.

פּראָפּעסאָר רובעק. און דו וועסט קומען, אירענע?
אירענע. איך קום בעשטימט, וואַרט אויף מיר דאָ.
פּראָפּעסאָר רובעק. (ווידערהאַלט ווי אין אַ חלום). אַ
זומערנאַכט אין די בערג, מיט דיר. מיט דיר. (זיינע אויגען בע-
געגענען זיך מיט איהרע.) אָה, אירענע, — דאָס האָט געקענט זיין
דאָס לעבען. און דאָס האָבען מיר פֿערפּושט — מיר ביידע.
אירענע. וואָס איז ניט צוריקצובריינגען, זעהען מיר
ערשט, ווען — (האַקט קורץ אָב.)
פּראָפּעסאָר רובעק. (קוקט זי אָן מיט אַ פֿרעגענדען בליק.)
ווען—?

אירענע. ווען מיר טויטע ערוואַכען.
פּראָפּעסאָר רובעק. (שאַקעלט טרויעריג מיט'ן קאָפּ).
יאָ, — וואָס זעהען מיר דאָן אייגענטליך?
אירענע. מיר זעהען אַז מיר האָבען קיינמאָל ניט
געלעבט. (זי געהט אַרונטער דעם וועג צום סאַנאַטאָריום, די באַרמהאַר-
ציגע שוועסטער מאַכט איהר פּלאַץ און געהט איהר נאָך. רובעק בלייבט
זיצען אונבעוועגליך ביים טייך.)

מא יא. דו זאלסט קריגען א רויב-פליגעל אלס מאדעל.
איך וועל איינעם אונטערהאקען די פליגעלען.

פראָפּעסאָר רובעק (לאַכט פֿול מיט ביטערן שפּאַט).
יאָ, איינעם אונטערהאקען די פליגעלען — אזוי על פי טעות —
איז פֿון תּמיד אָן געווען אַ געשעפֿט פֿאַר דיר.

מא יא (פֿערוואַרפֿט מיט'ן קאָפּ אַהינטער). אַה, דו לאָז מיך
בעסער אין דער צוקונפֿט זאָרגען פֿאַר זיך אליין — (שאַ-
קעלט מיט'ן קאָפּ און לאַכט שטיפֿעריש.) זיי געזונד — און אַ גוטע,
רוהיגע זומערנאַכט!

פראָפּעסאָר רובעק (לוסטויג). אַ דאַנק! און אַלע
בייזע חלומות צו אייך און צו אייער יאָנד!

אולפֿהיים (לאַכט אייף'ן קול). בראַוואַ, אָט דאָס
הייסט צוגעוואונשען ווי עס דאַרף צו זיין.

מא יא (לאַכענדיג). אַ שעהנעם דאַנק, רובעק, אַ שעה-
נעם דאַנק!

(זיי זיינען ביידע אַריבער דעם זיכטבאַרען טהייל פֿון דעם פֿעלד און
געהען דורך'ן וועלדעל רעכטס אָב.)

פראָפּעסאָר רובעק. (נאָך אַ קורצער פּויווע). אַ זי-
מערנאַכט אין די בערג. יאָ, דאָס וואָלט געהייסען לעבען.

אירענע. (פֿלוצלינג, מיט אַ ווילדען אויסדרוק אין די אויגען).
ווילסט דו אַזאָ זומערנאַכט — מיט מיר?

פראָפּעסאָר רובעק. (שפּרייט אויס די אַרעמס). יאָ!
יאָ! — קום!

אירענע. מיין געליעבטער הערר און מייסטער!

פראָפּעסאָר רובעק. אַה, אירענע!

אירענע. (שמייעלט און טאַפּט זיך אויף דער ברוסט. הייזעריג):
ס'וועט בלויז זיין אַן עפּיזאָדע — (שנעל, שעפּטשענדיג.) שטיל!

קוק זיך ניט אום, אַרנאָלד!

זיי דער דיענער מיט די הינט, וועלכע ער פֿיהרט אוועק רעכטס).
פֿראַפֿעסאָר רובֿעק (בעמערקט זיי). אַה! דאָ געהט
דאָך די קליינע מאַיאַ אַרויס מיט דעם בערענ-יעגער.
איר ענע. דיין מאַיאַ.

פֿראַפֿעסאָר רובֿעק. אָדער זיינע.
מאַיאַ (קוקט געהענדיג אַרױבער, דערזעהט די ביידע זיצען ביים
טייך און שרייט אויס): גוטע נאַכט, רובֿעק. חלום פֿון מיר.
אַצונד לאָזט מען זיך אַרויס אויף דער געפֿעהרליכער רױזע!
פֿראַפֿעסאָר רובֿעק. (רופֿט צוריק). אָבער וואָס פֿאַר
אַ ציעל זאָל אָט די געפֿעהרליכע רױזע האָבען?

מאַיאַ. (צוקומענדיג נעהנטער). איך וויל אוועקשטעלען דאָס
לעבען אויף'ן פֿלאַץ פֿון אלעם אַנדערע.
פֿראַפֿעסאָר רובֿעק (שאַפֿטיש). אַזוי, דו אויך, קליינע מאַיאַ?
מאַיאַ. יאָ! און דערצו האָב איך נאָך אַ פֿערו גע-
מאַכט, דער הייסט אַזוי: (זיגט פֿרעהלאַך).

איך בין פֿריי! איך בין פֿריי! איך בין פֿריי!

דער געפֿאַנגענשאַפֿט'ס צייט איז פֿערביי!

איך בין פֿריי ווי אַ פֿויגעל, כ'בין פֿריי!

נו יאָ! וואָרים איך גלויב, איצט האָב איך ענדליך ערוואַכט.

פֿראַפֿעסאָר רובֿעק. עס זעהט אויס אַזוי.

מאַיאַ (אַטהעמט פֿון דער פֿולער ברוסט). אַה, — ווי הימ-

ליש לייכט מאַכט אַזאַ מין ערוואַכונג!

פֿראַפֿעסאָר רובֿעק. גוטע נאַכט, פֿריי מאַיאַ — און

פֿיעל גליק —

אולפֿהיים (שרייט אויס מיט כעס). מען איז אייך מוחל—

צום טייוועל מיט אייערע ווינשע! וואָס זשע, אָט אַפֿנים איהר

זעהט ניט, אַז מיר געהען אַרויס אויף דער יאַגד —

פֿראַפֿעסאָר רובֿעק. וואָס וועסט דו מיר מיטבריינג-

גען פֿון דער יאַגד, מאַיאַ?

פּראָפּעסאָר רובעק. ווען דו — נו? נו?

אירענע. וואָלט געטהאָן וואָס דו האָסט מיר געהייסען — און וואָלט מיט דיר אַרויפֿגעגאַנגען אין דער הויך. און דאָ בין איך געפֿאלען אויף די קניע — און האָב צו דיר געבעטען — און דיר געדריענט (שווייגט אַ רגע, דאַן זאָגט זי שטילערהייט):

דאַן האָב איך געזעהן ווי די זונן געהט אויף.

פּראָפּעסאָר רובעק (בייטענדיג דעם געשפרעך). וואָלסט דו ניט געוואָלט מיטקומען מיט אונז און וואוינען ביי אונז אין דעה ווילאָ?

אירענע (קוקט איהם אָן מיט אַ פֿעראַכטענדען שמייעל).

אינאיינעם מיט דיר — און מיט דער אַנדערער דאַמע?

פּראָפּעסאָר רובעק (מיט האַרץ). אינאיינעם מיט מיר — ווי אין די אַלטע טעג פֿון שאַפֿען. כדי אויפֿצושליסען אָפּ די אַלע טייערן, וועלכע זיינען ביי מיר אינעווייניג פֿערשלאָסען. וואָלסט דו דאָס ניט געוואָלט טהאָן, אירענע?

אירענע (שאַקעלט מיטן קאָפּ). דעם שליסעל פֿאַר דיין אינערליכער זעעלע, דעם האָב איך שוין לאַנג ניט, אַרנאָלד. פּראָפּעסאָר רובעק. דו האָסט דעם שליסעל! בלויז דו! (בעט זיך רחמים). העלף מיר נאָך אַ סאָל צו קענען לעבען דאָס לעבען!

אירענע (אינבעוועגליך ווי פֿריהער). פּוסטע חלומות. ליי-דיגע — טויטע חלומות. פֿאַר אונזער צוזאַמענלעבען איז שוין קיין תּחית המתים ניטאָ.

פּראָפּעסאָר רובעק (קורץ אָבהאַקענדיג). טאָ לאָמיר זיך ווייניגסטענס ווייטער שפּיעלען.

אירענע. יאָ, שפּיעלען, שפּיעלען, — נור שפּיעלען. (זיי זעען אין וואַרפֿען בלוטענ-בלעטער אין טיך און לאָזען זיי אוועק-שפּייטען, איבערן בערגעל אין הינטער-גרונד לינקס קומען גוטס בע-זיצער אולפֿהיים אין מאַיאַ אין יאָגד-קאָסטיומען. הינטער

ווען מױן פֿרוי און איך זײנען נױט — ווי הױנטײַגס יאָהר אויף
דער רײזע.

איר ענע (ארוסקוקענדיג ווייט פֿאַר זיך). שעהן, שעהן איז
דאָס לעבען געווען בײַ דער טאוניצער אָזיערע.

פֿראַפֿעסאָר רובֿעק (עפעס אַזוי ווי ער וואָלט שריינגעקוקט
אין זיך אַלײן). און דאָך, אירענע, —

איר ענע (דערענדיגט זײן געדאַנק). — און דאָך האָבען
מיר בײדע אָט דאָס שעהנע לעבען אין גאַנצען אַרויסגעלאָזט
פֿון די הענד —

פֿראַפֿעסאָר רובֿעק (שטיל אָכער אײנדרײַנגענדיג). קומט
די חרטה צו שפּעט?

איר ענע (ענטפֿערט נױט, נאָר זיצט אַ ווײלע שטײל; דאַן קוקט
זי אַרויס אײבערן פֿעלד אין דער ווײטען). זעה, אַרנאָלד. אַצונד געהט
די זונן אונטער דאָרט הײנטער די שפּײן בערג. זעה נור, ווי
ווייט די לעצטע שטראַהלען איהרע בעפֿאַרבען דאָרט די גאַנ-
צע וויסטע.

פֿראַפֿעסאָר רובֿעק (קוקט איך אַרײַבער צעהן). ס'איז שױן
לאַנג, זײנט איך האָב געזעהן אַ זונענ-אונטערגאַנג אין די בערג.
איר ענע. אַ זונענ-אויפֿגאַנג אויך?

פֿראַפֿעסאָר רובֿעק. אַ זונענ-אויפֿגאַנג, מײן איך,
האָב איך נאָך קײנמאַל נױט געזעהן.

איר ענע (שמויכעלט אַזוי ווי פֿערטעפֿט אין עראַניערונג). איך
האָב אײנמאַל אַ וואונדער-שעהנעם זונענ-אויפֿגאַנג געזעהן.

פֿראַפֿעסאָר רובֿעק. אַזוי? וואו איז דאָס פֿאַרט
געווען?

איר ענע. הײך, הײך, הײך אויבען אויף אַ שױנדעלדיגען
שפּײן באַרג. די האָסט מיך פֿערנאַרט אײבען און האָסט מיר
צוגעוואָגט די גאַנצע הערליכקײט פֿון דער וועלט, זען איך —
(זי שטעלט זיך פֿלוצלינג אָב.)

אירענע. מיר האָבען אָפֿט אזוי געשפּיעלט.
פּראָפֿעסאָר רובעק. יעדען שבת, דוכט זיך; — דעם
גאַנצען זומער נאָכאנאָד.

אירענע. דו פֿלעגסט זאָגען, אז איך בין דער שוואַן
און איך ציה דיין שיפֿעל.

פּראָפֿעסאָר רובעק. אזוי? יאָ, יאָ. (אַריינגעטהאָן אין
שפּיעלען.) זעה נאָר, ווי די טשאַיקעס שווימען אַרונטער דעם
גאַנצען טיך!

אירענע (לאַכט). און דייע שיפֿען געהען אַלע אונטער.
פּראָפֿעסאָר רובעק (וואַרפֿט נאָך בלעטער אין טיך).
איך האָב נאָך גענוג שיפֿען אין זאַפּאַס. (קוקט נאָך די בלעטער
ווי זיי שווימען, רייסט אָב נאָך עטליכע בלעטער און זאָגט נאָך אַ קליינער
פּויע:) דו, אירענע, — דאָס בויערן-הייזעל ביי דער טאוניצער
אַזיערע, דאָס האָב איך אָבגעקויפֿט.

אירענע. אזוי? דו האָסט עס שוין געקויפֿט? דו פֿלעגסט
אָפֿט זאָגען, אז דו וואַלסט עס קויפֿען, ווען דו האָסט די מיט-
לען דערצו.

פּראָפֿעסאָר רובעק. שפּעטער האָב איך געהאַט גע-
נוג מיטלען. און איך האָב עס אָבגעקויפֿט.

אירענע (גיט אַ קוק אויף איהם פֿון דער זייט). דו וואוינסט
אַלזאָ איצט דאָרט — אין אונזער אַלמען הויז?

פּראָפֿעסאָר רובעק. ניין, דאָס האָב איך שוין לאַנג
געלאָזט אַרונטעררייסען. און כ'האָב מיר אויף דעם אָרט אויפֿ-
געבויט אַ גרויסע, שענהע בעקוועמע ווילאַ — מיט אַ פּאַרק
אַרום. דאָרט זיינען מיר געוועהנליך — (שטעלט זיך אָב און פֿער-
ריכט זיך אַליין). — דאָרט בין איך געוועהנליך זומער.

אירענע (קאָנטראַלירט זיך). אזוי, דו און — די אַנדערע,
איהר וואוינט אימער דאָרט?

פּראָפֿעסאָר רובעק (מיט אַ ביסעל אַ דרייסטערן טאָן). יאָ,

אירענע. מאָ זיינען עס ניט קיין פֿלאַמינגאָס, נאָר
משאַיקעס.

פּראָפֿעסאָר רובּעק. משאַיקעס מיט רויטע שנאָב-
לען, יאָ, — דאָס שוין גיבער. (פּליקט אָב ברויטע גרוינע בלעטער
און וואַרפֿט זיי אין טייכעל.) אַזונד שיק איך אַרויס מיינע שיפֿען
נאָך זיי.

אירענע. אָבער יעגער דאַרפֿען ניט זיין ביים ברעג
וואַסער.

פּראָפֿעסאָר רובּעק. ניין, יעגער ניט (שמיכעלט איהר
צו). געדיינקסט דו נאָך דעם זומער, ווען מיר פֿלעגען אַזוי זי-
צען פֿאַר'ן בויערן-הייזעל ביי דער טאוניזער אַזיערע.
אירענע (שאַקעלט מיט'ן קאָפּ). שבת-צו-נאַכט, — ווען
מיר פֿלעגען זיין פֿאַרטיג מיט אונזער וואָך אַרבייט —
פּראָפֿעסאָר רובּעק. — און מיר פֿלעגען אַרויס-
פֿאַהרען מיט דער באַהן — און פֿלעגען בלייבען דאָרט איבער
זונטאָג —

אירענע (מיט אַ בליק פֿול מיט האַס). ס'איז געווען אַן
עפּיוואַדע, אַרנאָלד.

פּראָפֿעסאָר רובּעק (אַקוראַט ווי ער וואָלט גאָרנישט גע-
הערט). דאָן פֿלעגסט דו אויך אַוועקלאָוען פֿייגעל זיי וואָלען
שווימען אין טייך. וואַסער-ליליען.

אירענע. דאָס זיינען געווען ווייסע שוואַנען.

פּראָפֿעסאָר רובּעק. שוואַנען מיינ איך. און איך גע-
דיינק נאָך, ווי איך האָב צוגעטשעפעט אַ גרויס, גראָב בלאַט
צו איינעם פֿון יענע שוואַנען. ס'איז געווען אַ שטשאַוויי-בלאַט.
אירענע. ס'האָט אויסגעוועהן ווי לאָהענגרין'ס שי-
פֿעל — מיט דעם שוואַן פֿון פֿאַרענט.

פּראָפֿעסאָר רובּעק. ווי גערן דו פֿלעגסט זיך דאָס אַזוי
שפּיעלען, אירענע.

בנאמנות אז ניט, יעדענפאלס ניט אין דער רגע.
אירענע, דו האסט מיר אָנגענומען פֿאַר ביידע הענד
און האָסט זיי וואָרום געדריקט. און איך בין געשטאַנען פֿאַר
דיר אין הוילע ערוואַרטונג, און דאַן האָסט דו געזאָגט: „איך
דאַנק דיר פֿון גאַנצען יארצען, אירענע, דאָס איז געווען פֿאַר
מיר אַן אונשעצבאַרע עפיואַדע“.

פּראָפֿעסאָר רובעק (צווייפֿלענדיג), האָב איך געזאָגט
„עפיואַדע“, איך בענוץ זיך געוועהנליך ניט מיט דעם דאָזיגן
גען וואָרט.

אירענע, דו האָסט געזאָגט „עפיואַדע“
פּראָפֿעסאָר רובעק (מיט אָנגענומענער מונטערקייט), נו
יא, — און אין גרונד גענומען איז דאָך דאָס טאַקי געווען אַן
עפיואַדע.

אירענע (קויך), ביי דעם וואָרט האָב איך דיך
פֿערלאָזען.

פּראָפֿעסאָר רובעק, דו נעהמסט זיך פֿון אַלעם
אַזוי שמאַרק צום האַרצען, אירענע.

אירענע (גלעט זיך איבערן שטערן), אפשר ביסט דו גע-
רעכט, לאָמיר אָבטרייסלען פֿון זיך אַלע שווערע, מרה-שחורה-
דיגע געדאַנקען! (פֿליקט אָב די בלעטער פֿון אַ באַרג-רויז און וואַרפֿט
זיי פֿונאַדער איבערן טייכעל.) טהו נאָר אַ קוק, אַרנאָלד! אַט
שווימען אונזערע פֿייגעל.

פּראָפֿעסאָר רובעק, וואָס פֿאַר פֿייגעל?
אירענע, פֿלאַמינגאַס*. — וואָס זשע, דו זעהסט דען
ניט? ריווען-רויטע פֿלאַמינגאַס.
פּראָפֿעסאָר רובעק, פֿלאַמינגאַס שווימען ניט, זי
בראָדזשען נור.

(* רויטע גענו.)

שפרייט אייס א מאנטעל איבער אלע שוואַבֿקייטען. (פלוצלינג
 מיט אן אנדער טאָן.) אָבער איך בין דעמאָלט געווען א מענש!
 און איך האָב אויך געהאַט א מענשענלעכען צו לעבען —
 און א מענשען-שיקואַל צו ערפֿילען. און אָט דאָס אלעס, זעהסט
 דו, האָב איך געלאָזט ליגען, — און עס אוועקגעוואַרפֿען,
 כדי דיר אונטערטהעניג צו זיין. — אָה, דאָס איז געווען אַ זעלבסט-
 מאַרד; א טויטליכע זינד געגען זיך אליין. (האלב שעפטשענדיג).
 און אָט די טויטליכע זינד קען איך קיינמאָל ניט ווידער גוט
 מאַכען. (זי זעצט זיך אנדער לעבען איהם ביים טייכעל, קוקט איהם
 אונטעמערקט נאָך, און עפעס אזוי ווי אונטעוואוסטער הייט פֿליקט זי אָב
 עטליכע בלומען פֿון די בוימלאַך ארום.)

אירענע. (מיט אַ לפֿנים־דיגער געזעצטקייט). איך האָב גע-
 זאָלט בריינגען קינדער אויף דער וועלט. אַסך קינדער. ריכטי-
 גע קינדער. ניט אַזעלכע, וואָס ווערען בעהאַלטען אין קברים.
 דאָס האָט געזאָלט זיין מיין בערוף. קיינמאָל האָב איך דיך
 ניט געדאַרפֿט דיענען — דו דיכטער.

פֿראַפֿעסאָר רובֿעק. (פֿערלאָרען אין זכרונות). עס זיי-
 נען פֿונדעסטוועגען פֿאַרט געווען שעהנע צייטען, אירענע.
 וואונדערשעהנע צייטען, — אז איך דערמאָן זיך —

אירענע. (קוקט איהם אָן מיט אַ ווייכען אויסדרוק אין איהר בליק).
 געדיינקסט דו נאָך מיט וואָס פֿאַר אַ וואָרט דו האָסט זיך
 בענוצט, — בעת דו ביסט פֿאַרטיג געוואָרען — פֿאַרטיג מיט
 מיר און מיט אונזער קינד? (שאַקעלט איהם צו מיטן קאָפּ). גע-
 דיינקסט דו נאָך דאָס קליינע וואָרט, אַרנאָלד?

פֿראַפֿעסאָר רובֿעק. (קוקט זי אָן מיט אַ פֿרעגענדען בליק).
 האָב איך דעמאָלט געוואָגט אזאַ וואָרט, וואָס איז געבליבען
 זייט דאָן ביי דיר אין זכרון?

אירענע. יאָ. קענסט זיך שוין ניט דערמאָנען אָן דעם?
 פֿראַפֿעסאָר רובֿעק. (שאַקעלט מיטן קאָפּ). ניין,

די חרטה אויף א פֿערלאָרען לעבען. ער טונקט איין זיינע פֿינגער אין דאָס קוועלענדע וואַסער — כדי זיי ריינצואוואַשען — און ער ליידיט און קרימט זיך פֿון שמערץ ביי דעם געדאַנק, אַז דאָס וועט זיך איהם קיינמאַל ניט איינגעבען. קיינמאַל, קיינמאַל וועט ער ניט פֿריי ווערען, קיינמאַל וועט ער ניט צו-קומען צו אַ נייעם לעבען. אויף אייביג בלייבט ער איינגעשפּאַרט אין זיין גיהנום/שער תּפּיסה.

אירענע. (האַרט און קאַלט). דיכטער!

פֿראַ פֿעסאַר רובּעק. פֿאַרוואָס עפעס דיכטער?
אירענע. ווייל דו ביסט אָהן קראַפֿט און ווילען און פֿול מיט פֿערגעבונג פֿאַר אַלע דיינע האַנדלונגען און געדאַנקען. צוערשט האָסט דו מיין זעעלע ערמאָרדעט — און דאָן שמעלסט דו זיך אַליין פֿאַר אין חרטה און תּשובּה און זעלבסט בע-שולדיגונג — (שמייכלט) — און דערמיט, מיינסט דו, איז דיין חשבון גע'סילוק'ט.

פֿראַ פֿעסאַר רובּעק. (מיט אַ דרייטען טאָן). איך בין אַ קינסטלער, אירענע, — און איך שעהם זיך גאָר ניט מיט דער שוואַכקייט, וואָס איז פֿילייכט אַ טהייל פֿון מיין איך. וואָ-רים איך בין געבוירען צו זיין אַ קינסטלער, פֿערשמעהסט דו מיך. און איך וועל אויך קיין מאָל עפעס אַנדערש ווי אַ קינסטלער ניט זיין.

אירענע. (קוקט איהם אָן מיט אַ פֿערשטעקטען בייזען שמייכל און זאָגט ווייך און מילד). אַ דיכטער ביסט דו, אַרנאָלד. (גלעט איהם שטיל איבער די האָר). אַז דו ליעב, גרויס, בעיאָהרענט קינד זאָלסט דאָס ניט קענען זעהן!

פֿראַ פֿעסאַר רובּעק. (מיט אַן אויסדרוק פֿון לאַנגווייליגקייט). פֿאַרוואָס רופֿסט דו מיך כּסדר דיכטער?

אירענע. (מיט לויזערענדע אויגען). מחמת אין דעם דאָזיגען וואָרט ליגט אַן ענטשולדיגונג, מיין פֿרײַנד. אַ פֿערגעבונג—וועלכע

לעב דער אלגעמיינער ווירקונג, וויסט דו, אנט וואָלט זי צו
שמאַרק בעהערשט דאָס גאַנצע.

אירענע. אָבער דער גלאַנץ פֿון פֿערוואַנדעלטער פֿרייד
שטראַהלט דאָך מיר נאָך אַלץ אַראָב פֿון געזיכט ?

פראַפֿעסאָר רובעק. פֿערשטעהט זיך, אירענע. אין
א געוויסען זינן ווייניגסטענס, פֿילייכט אַביסעלע איינגעהאַל-
טענער. ווי מײן נייע אידעע האָט עס געפֿאָדערט.

אירענע (הויכט זיך אויף שטילערהייט). דאָס דאָזיגע בילד
דריקט אויס דאָס לעבען, אזוי ווי דו זעהסט עס איצט, אַרנאָלד.

פראַפֿעסאָר רובעק. יאָ, עס קען גאַנץ גוט זיין.
אירענע. און אין דעם דאָזיגען בילד האָסט דו מיך—

אַביסעל פֿערבלאַסט—אַלס אַ הינטערגרונד-פֿיגור — אוועק-
געשטעלט אין אַ גרופּע. (זיהט אַרויס דאָס מעסער.)

פראַפֿעסאָר רובעק. ניט אין דעם הינטערגרונד—
לאָמיר זאָגען אין'ס מיטעלגרונד—אָדער אזוי וואָס.

אירענע. אַצונד האָסט דו דיר אַליין אַרויסגעגעבען
דיין אורטהייל. (וויל איהם שטענען.)

פראַפֿעסאָר רובעק (קעהרט זיך אום מיטן פנים צו איהר
און קוקט זי אָן). מײן אורטהייל ?

אירענע (בעהאַלט אויף גיך דאָס מעסער און זאָגט מיט אַ
פֿערשטיקטער שמערצליכער שטימע). מײן גאַנצע זעעלע, — דו און

איך, — מיר, מיר, מיר און אונזער קינד זיינען געווען אין
דער דאָזיגער איינזאַמער געשטאַלט.

פראַפֿעסאָר רובעק (היצוג, אַעהמט אַרונטער דעם הוט
פֿון קאַפּ און ווישט זיך אָב די טראַפענס שווייס פֿון שטערן). אָבער

אַצונד הער אויך אויס, ווי אזוי איך האָב זיך אַליין פֿאַרגע-
שטעלט אין דער גרופּע. פֿון פֿאַרענט ביי אַ קוואַל, ווי דאָ,

זיצט אַ מאַן אָנגעלאָדען מיט שולד, וועלכער קען זיך ניט אין
גאַנצען אַרויסמאַכען פֿון דער ערד-שאַלאַכץ. איך רופּ איהם

אירענע (שנעל). יא, — און אזוי שטעה איך דאך דאָרט,
אין אונזער ווערק?

פּראָפּעסאָר רובעק (מיט אַ האַלבען מויל), אייגענטליך
ניט אין גאַנצען אזוי, אירענע.

אירענע. (אין וואַקסענדער אויפֿרעגונג), ניט אין גאַנצען—
ניט אזוי, ווי איך בין פֿאַר דיר געשטאַנען?

פּראָפּעסאָר רובעק (אויסמיידענדיג אַן ענטפֿער), איך בין
געוואָרען וועלט-קלוג אין די שפּעטערדיגע יאָהרען, אירענע.

דער „טאָג פֿון תּהיית המתים“ איז ביי מיר אין מוח געוואָרען
עפעס גרעסערעס — עפעס פֿיעלפֿאַכערעס. דער קליינער קיי-

לעכדיגער פּיעדעסטאַל, אויף וועלכען דוין בילד איז געשטאַנען
שלאַנק און איינזאַם, — דער האָט שוין מעהר קיין פּלאַץ ניט

געהאַט פֿאַר אַלצדינג, וואָס איך האָב נאָך געוואָלט צוגעבען—
אירענע (טהוט זיך אַ כאַפּ צום מעסער, נאָר לאָזט עס ווידער

אַב). וואָס האָסט דו נאָך צוגעגעבען? זאָג!
פּראָפּעסאָר רובעק. וואָס איך האָב מיט מיינע אוי-

גען געזעהן אַרום מיר אין דער וועלט, איך האָב עס געמוזט
האַבען אין בילד. איך האָב אַנדערש ניט געקענט, אירענע.

כ'האַב אויסגעברייטעט דעם פּיעדעסטאַל, — אזוי אז ער איז
געוואָרען גרויס און געראַם. און אויף איהם האָב איך אַרויפֿ-

געלייגט אַ שטיק פֿון דער געוועלכטער, פּלאַצענדער ערד. און
פֿון די שפּאַלטען פֿון דער ערד שפּאַרען זיך אַרויף מחנות

מענשען מיט תּס'עוואַמע פּנים'ער פֿון חיות, — מענער און
פֿרויען,— ווי איך האָב זיי געקענט אין דעם ווירקליכען לעבען.

אירענע (אין אַטהעמלאָזער שפּאַצונג), אָבער אין מיטען
דער מחנה שטעהט די יונגע פֿרוי אין ליכטיגער הימעלס-

פֿרייד? ניט אזוי, אַרנאָלד?
פּראָפּעסאָר רובעק. ניט גאַנץ אין מיטען. איך האָב

ליידער געמוזט די סטאַטוע אוועקרוקען נאָך הינטען — צו-

אירענע, (ציהט שטולערהייט און שנעל ווי א בליץ ארויס אויף דער העלפט א דינעם, שפיציגען מעסער, וואָס זי טראָגט אין דער ברוסט, און פֿרעגט מיט א היינעריגער, שעפטשענדער שטימע): אַרנאַלד, האָסט דו אונזער קינד עפעס שלעכטס געטהאָן?

פֿראַפֿעסאָר רובֿעק, עפעס שלעכטס? — ווי קען איך וויסען וואָס דו רופֿסט אָן שלעכטס?

אירענע (אָהן אַן אָטהעם), זאָג מיר גלייך אויף'ן שטעל, וואָס דו האָסט דעם קינד געטהאָן.

פֿראַפֿעסאָר רובֿעק, איך וועל עס, ווען דו וועסט זיך רוהיג אַנידערזעצען און מיך אויסהערען.

אירענע (כעהאַלט דאָס מעסער), איך וועל דיך אויסהערען אַזוי רוהיג ווי אַ טוטער קען, ווען —

פֿראַפֿעסאָר רובֿעק (שלאָגט איהר איבער די רייד), און דאָן, קוק ניט אויף מיר, בעת איך דערצעהל.

אירענע (זעצט זיך אויף אַ שטיין הינטער זיין רוקען), אָט זען איך זיך דאָ הינטער דיר, — און אַזונד פֿאַנג אָן.

פֿראַפֿעסאָר רובֿעק (געחמט אַוועק די הענד פֿון די אויגען און קוקט גלייך פֿאַר זיך), בעת איך האָב דיך אויסגעפֿונען, איז מיר אין דער זעלבער רגע גלייך קלאָהר געוואָרען, ווי אַזוי

מיין לעבענסווערק האָט געזאַלט פֿון דיר געשאַפֿען ווערען.

אירענע, „דער טאָג פֿון תּחית המתים“ האָסט דו גע-רופֿען דיין לעבענס-ווערק, — איך רופֿ עס „אונזער קינד“.

פֿראַפֿעסאָר רובֿעק, איך בין נאָך דאָן יונג געווען און אָהן אַ שום לעבענס-ערפֿאַהרונג, די „תּחית המתים“, האָב

איך זיך געטראַכט, מוז אַם שעהנסטען און וואונדער-ליעבליכ-סטען פֿאַרגעשטעלט ווערן אַלס אַ יונגע, אונבעריהרמע פֿרוי

— אָהן וואָס פֿאַר ס'איז ערדישע לעבענס-ערפֿאַהרונגען — ערוואַכט צו ליכט און הערליכקייט און דיין פֿון יעמיוועדען

פֿלעק און אומדיינקייט.

אירענע. דאָס עס ווי דו ווילסט, איך דאָס עס אונזער
קינד.

פראַפּעסאָר רובעק (אונרוהיג). און אַזונד ווילסט
דו עס זעהן? פאַרטיג? אין „קאלטען“ מאַרשאַ, ווי דו פּלענסט
תמיד זאָגען? (מיט אינטערעס.) וואָס זשע, דו ווייסט דען ניט,
אז עס שטעהט אין אַ גרויסען מוזעאום?

אירענע. כ'האַב עפּעס געהערט ריידען וועגען דעם.
פראַפּעסאָר רובעק. און מוזעאום וויינען דאָך
שטענדיג געווען אַ גרויל פאַר דיר. דו פּלענסט ווי תמיד רוד-
פּען קברים.

אירענע. איך וויל מאַכען אַ ריזע צו דעם אָרט, וואו
מיין זעלע און דאָס קינד פֿון מיין זעלע ליגען בעגראָבען.
פראַפּעסאָר רובעק. (אונרוהיג און דערשראָקען.) דו
מאַרסט קיינמאַל דאָס ווערק ניט זעהן! הערסט דו, אירענע.
איך בעט דיר — קיינמאַל, קיינמאַל טאַרסט דו עס מעהר
ניט זעהן!

אירענע. וואָס זשע, דו מיינסט אפשר, אז איך וואָלט
דערפֿון נאָך אַמאָל געשטאַרבען?

פראַפּעסאָר רובעק. (פֿערברעכט מיט די הענד.) איך
ווייס אַליין ניט וואָס איך מיין. — אָבער ווי האָט עס מיר
געקענט אַרויפֿקומען אויף'ן זינען, אז דו וועסט זיך פֿיהלען
אזוי שטאַרק צוגעבונדען צו דעם דאָזיגען בילד? אז דו האָסט
מיך פֿערלאָזען, — נאָך איידער ס'איז אין גאַנצען געענדיגט
געווען.

אירענע. ס'איז געווען געענדיגט, דערפֿאַר האָב
איך געקענט רוהיג אוועקגעהן — און דיר לאָזען אַליין.
פראַפּעסאָר רובעק. (די עלענבויען אויף די קניע, וויינט
דעם קאָפּ האַלטענדיג די הענד פֿאַר די אויגען.) ס'איז נאָך ניט געד-
ווען דאָס וואָס עס איז שזעמער געוואָרען.

אירענע. איך האָב קינמאל דיין מונסט ניט ליעב
געהאַט, איידער איך האָב זיך מיט דיר בעקענט — און דער-
נאָך אויך ניט

פֿראַָפֿעסאָר רובֿעק. אָבער דעם קינסטלער, אירענע.
אירענע. דעם קינסטלער האָט איך.

פֿראַַפֿעסאָר רובֿעק. אויך דעם קינסטלער אין מיר?
אירענע. אָט דעם טאַקי. יען איך בין געשטאַנען אזוי
אין גאַנצען אויסגעטאַהן פֿאַר דיר, דאַן האָב איך דיר געהאַסט,
אַרנאָלד —

פֿראַַפֿעסאָר רובֿעק. (ייִאָרִים). ניין, אירענע! דאָס
איז ניט אמת!

אירענע. כ'האָב דיר געהאַסט, ווייל דו האָסט גע-
קענט בלייבען אזוי אונבעריהרט —

פֿראַַפֿעסאָר רובֿעק. (זאַכט). אונבעריהרט? אזוי
מיינסט דו?

אירענע. — אָדער ווייניגסטענס אזוי פֿול מיט זעלבסט-
בעהערשונג. און ווייל דו ביסט אַ קינסטלער געווען, בלויז אַ
קינסטלער — ניט קיין מאַן. (געהיט אָן אַ וואַרעמען, האַרציגען
טאָן). אָבער די סטאַטוע אין דעם נאַסען, לעבעדיגען לייט, די
האָב איך ליעב געהאַט, — ווי זי האָט זיך אזוי אויפֿגעהויבען
פֿון דער דאָזיגער רויהער מאַסע אָהן אַ שום פֿאַרם, אַ לעבע-
דיג מענשענ-קינד, — וואָרִים דאָס איז געווען אונזער
שעפֿפֿונג, אונזער קינד. מיינסט און דיינסט.

פֿראַַפֿעסאָר רובֿעק (מיט אַן אוימעטיגען טאָן). דאָס איז
עס טאַקי געווען אין גייסט און אין דער וואַהרהייט.

אירענע. זעהסט דו, אַרנאָלד, צוליב אָט דעם קינד
האָב איך עס אונטערנומען די לאַנגע ריזע.

פֿראַַפֿעסאָר רובֿעק. (פּלוצלינג אויפֿטערקומט). צוליב
אָט דעם מאַרמאָר-בילד — ?

אירענע. בעת איך האָב דיר מיט לייב און זעעל גע-
דיענט — און די סטאַמוע איז דאָרט געשטאַנען פֿאַרטיג, —
אונזער קינד, ווי דו האָסט זי גערופֿען, — דאָן האָב איך דיר
צופֿוסען אַיניקגעלייגט דעם טייערסטען קרבן מיינעם — און
זיך אַליין אויסגעמעקט אויף אייביג.

פֿראַפֿעסאָר רובֿעק. (לאָזט אַראָב דעם קאַפּ). און
דערמיט האָסט דו מיין לעבען פּוּכט געמאַכט.

אירענע. (פּוּזעלונג אויפֿברוּענדיג). אַט דאָס טאַקי האָב
איך געוואָלט. קיין זאַך האָט דיר נישט געמאַרט מעהר
געלינגען. קיין זאַך נישט מעהר, — נאָכדעם ווי דו האָסט
אַט דאָס איינציג קינד אונזערס געשאַפֿען.

פֿראַפֿעסאָר רובֿעק. וואָס זשע, דאָס האָט דיר די
אייפֿערזוכט געטרויבען דערצו.

אירענע. (קאַלט). כ'מין, ס'איז גיכער געווען האָס
אידער אייפֿערזוכט.

פֿראַפֿעסאָר רובֿעק. האָס? געגען מיר?

אירענע. (ווידער מיט פֿייער) יאָ, געגען דיר, געגען
דעם קינסטלער, וועלכער האָט אזוי לייכט און אָהן אַ שום
איינזעהעניש גענומען אַ וואָרס בלוטיגען לייב, אַ יונג מענשען-
לעבען, און ביי איהם די נשמה זיינע אַרויסגע'גנב'עט, — ווייל
ס'האָט געמוזט ווערען דערפֿון אַ קינסטווערק.

פֿראַפֿעסאָר רובֿעק. און דאָס מוז איך פֿון דיר
הערען — זי האָסט דו נישט גליהענדיג פֿאַר ליידענשאַפֿט
און הייליגען פֿערלאַנגען זיך מיט מיין אַרבייט געטהיילט? אַט
די אַרבייט, צו וועלכער מיר פֿלעגען זיך יעדען פֿרויהיטאָרגען
צונויפֿטרעפֿען אזוי ווי צו אַ גאָטעס-דיענסט.

אירענע. (קאַלט ווי פֿרויהער). איך וויל דיר וואָס זאָגען,
אַרנאָלד.

פֿראַפֿעסאָר רובֿעק. נו?

היג ! (אָט העמט טיעף אויף אין זאָנט, עפעס אַזוי ווי אַ שטיין וואָלט
איהר אַראָב פֿון האַרצען.) אַזוי, ענדליך האָבען זיי מיך פֿריי גע-
לאָזען, פֿאַר דאָס מאָל. — אַצונד קענען מיר זיך אַנידערזע-
צען און פֿערבריינגען ווי פֿריהער — ווען איך האָב נאָך
געלעבט.

פֿראָפֿעסאָר רובֿעק. אַה, ווען מיר וואָלטען עס
נור ווירקליך ווידער געקענט טהאָן.

אירענע. זען זיך צוריק אויף דיין פֿלאַץ. און איך
וועל זיך זעצען דאָ לעבען דיר.

(ער זעצט זיך צוריק אויפֿן שטיין, זי אויף אַן אַנדערן ניט ווייט פֿון איהם.)

אירענע (נאָך אַ קורצער פֿויזע). אַצונד בין איך אַלואַ
צוריקגעקומען צו דיר פֿון די ווייטסטע לענדער, אַרנאָלד.

פֿראָפֿעסאָר רובֿעק. יאָ ווירקליך, פֿון אַ ריזע,
וועלכע איז געווען לאַנג אָהן אַ שיעור.

אירענע. צוריק צו מיין הערר און מייסטער —

פֿראָפֿעסאָר רובֿעק. אַהיים — וואו מיר זיינען
אין דערהיים, אירענע.

אירענע. האָסט דו טאָג אויס טאָג איין אויף מיר
געוואָרט ?

פֿראָפֿעסאָר רובֿעק. ווי האָב איך עס געקענט ?

אירענע. (מיט אַ זייטענבליק.) ניין, — ווי האָסט דו דאָס

ווירקליך געקענט ? דו האָסט דאָך גאָרנישט געוואוסט.

פֿראָפֿעסאָר רובֿעק. ווי איז דאָס, — דו האָסט זיך

דעמאָלט ווירקליך ניט צוליעב אַן אַנדערען אַרויסגעמאַכט
פֿון מיר ?

אירענע. וואָס זשע, ס'האָט גאָר ניט געקענט זיין צו-

ליעב דיר, אַרנאָלד ?

פֿראָפֿעסאָר רובֿעק. (קוקט זי אַן מיט אַן אַנטזענען בליק.)

איך פֿערשטעה דורך ניט — ?

פראָפּעסאָר רובעק. קען זי דאָס?

אירענע (קוקט זיך אום מיט שרעק). מעגסט זיין זיכער
אז זי קען. וואו איך געה און שמעה. זי פֿערלירט מיך קיינ-
מאָל ניט פֿון אויג — (שעפטשעט) — ביז וואַנען איך וועל
זי אין אַ שעהנעם פֿריה-מאָרגען דער'הרג'ענען.

פראָפּעסאָר רובעק. דאָס וואָלט דו געטהאָן?
אירענע. פֿון גאַנצען האַרצען. ווען איך וואָלט נור
געפֿונען אַ געלעגנהייט דערצו.

פראָפּעסאָר רובעק. פֿאַר וואָס פֿאַרמ?
אירענע. ווייל זי איז אַ מכשפה. (געהיימיניספּול.) וואָס
זאָגסט דו דערצו, אַרנאָלד, — זי האָט זיך אין מיין שאַטען
פֿערוואַנדעלט.

פראָפּעסאָר רובעק. (זוכט זי צו כערהיגען). נו, נו,
— אַ שאַטען מווען מיר דאָך אַלע האַבען.
אירענע. איך בין מיין אייגענער שאַטען. (פּלאַצט
ארויס.) וואָס זשע, דו פֿערשמעהסט מיך דען ניט!

פראָפּעסאָר רובעק (מיט אַן אומעטיגען טאָן). יאָ,
יאָ, אירענע, איך פֿערשמעה דיך. (זעצט זיך אויף אַ שטיין ביים
טייכעל. זי שטעהט הינטער איהם, אַנגעשפּאַרט ביי דער פֿעלו-וואַנד.)
אירענע (נאָך אַ פּויע). וואָס זיצסט דו דאָ און קעהרסט
אַב די אויגען פֿון מיר?

פראָפּעסאָר רובעק (שטילערהייט, שאַקעלט מיט'ן
קאַפּ). איך טאָר דיך ניט — כ'טאָר דיך ניט אַנקוקען.
אירענע. פֿאַרוואָס עפעס אויף איינמאָל טאָרסט דו ניט?
פראָפּעסאָר רובעק. דיך מוטשעט אַ שאַטען.
און מיך מיין נאגענדע חרמה.

אירענע (מיט אַ פֿריידענ-געשריי און ערלייכטערט). ענדליך!
פראָפּעסאָר רובעק (שפּרינגט אויף). וואָס איז דיר?
אירענע (מאַכט מיט דער האַנד). נור רזחיג, רזחיג, רזחיג.

אירענע (נאך א קורצער פויגע), די אנדערע האָט געוואָנט,
אז דו האָסט געוואַרט אויף מיר.

פראַפּעסאָר רובעק. יאָהר פֿאַר יאָהר האָב איך אויף
דיר געוואַרט — און איך האָב עס נאָר אליין ניט געוואוסט.
אירענע. איך האָב ניט געקענט קומען צו דיר, אַר-
נאָלד. איך בין דאָך געלעגען און געשלאָפֿען דעם לאנגען,
טיעפֿען שלאָף, פֿול מיט חלומות.

פראַפּעסאָר רובעק. אָבער אַזונד האָסט דו ער-
וואַכט, אירענע!

אירענע (שאַקעלט מיט'ן קאָפּ). כ'האָב נאָך אַלץ יענעם
שווערען, טיעפֿען שלאָף אין די אויגען.

פראַפּעסאָר רובעק. דו וועסט זעהן, ס'וועט פֿאַר
אונז ביידע אָנהויבען טאָגען און ליכטיג ווערן.
אירענע. גלויב דאָס ניט.

פראַפּעסאָר רובעק (מיט היין). איך גלויב עס! און
איך ייִיס עס! איצט, אז איך האָב דך צוריק געפֿונען —
אירענע. — פֿון קבר אויפֿגעשטאַנען —

פראַפּעסאָר רובעק. און פֿערוואַנדעלט!
אירענע. נור אויפֿגעשטאַנען פֿון קבר, אַרנאָלד. ניט
פֿערוואַנדעלט.

(ער געהט אַריבער צו איהר אויף די שטיינער אונטער דעם וואַסערפֿאַל),
פראַפּעסאָר רובעק. וואו ביסט דו געווען דעם
גאַנצען טאָג, אירענע?

אירענע (ווייזט אין דער ווייטען). ווייט אַוועק, אין די
פֿעלדער פֿון טויט —

פראַפּעסאָר רובעק (בייטענדיג דעם געשפּרעך). דו
האָסט ניט דיין — דיין פֿריינדין היינט מיט זיך, ווי איך זעה.
אירענע (שמיכעלט). מיין פֿריינדין געהמט פֿונדעסט-
וועגען ניט אַראָב קיין אויג פֿון מיר.

זייט), גאָרנישט, על כל פנים ניט עפעס, וואָס דו וואָלסט גע-
קענט פֿערשטעהן.

(איר ענע קומט פֿון רעכטס איבערן פֿעלד, די שפּיעלענדע קינדער
האַבען שוין פֿריהער דערוועגן ווי זי קומט און זיינען איהר אַנטקעגען גע-
לאָפֿען. אַזנד איז זי אַרומגערונגעלט פֿון זיי: אַ טהייל וויינען אויס צופֿריע-
דען און צוטרויליך, אַנדערע שרעקעדיג. זי רעדט גאַנץ שטיל צו זיי און
הייסט זיי אַרונטערגעהן אין סאַנאַטאָריום: זי אַליין וויל זיך אַכוסעל איים-
רוהען ביים טייכעל, די קינדער לויפֿען באַרג אַראָב לינקס, אירענע געהט
צו צו דער באַרג-וואַנד און לאָזט די קינדער וואַסער-שטראַהלען רינען אי-
בער איהר האַנד,

מ א י א (מיט אַ נידעריגער שטימע), געה אַרונטער צו איהר
און רייד מיט איהר אונטער פֿיער אייגען, רובעק.
פראַפֿעסאָר רובעק, און וואו וועסט דו דערוויי
אוועקגעהן?

מ א י א (קוקט אים אָן מיט אַ בעדיישענדען בליק), פֿון היינט
אָן געה איך מיין אייגענעם וועג.

(זי געהט אַרונטער פֿון שפּיץ באַרג און מיט דער הילף פֿון איהר
שטעקען שפּרינגט זי אַריבער דעם טייכעל, לעבען אירענען בלייבט זי שטעהן.)

מ א י א, רובעק וואַרט אויף אייך אויבען, מאַדאַם.
איר ענע, וואָס וויל ער?

מ א י א, איהר וואָלט איהם העלפֿען אויפֿעפֿענען אַ קעם-
טעלע, וואָס דער דעקעל האָט זיך צוגעקלאַפט צום שלאָס.
איר ענע, קען איך עס?

מ א י א, ער וואָנט, איהר זייט די איינציגע, וואָס קען עס.
איר ענע, טאָ וועל איך עס פֿרוברען —

מ א י א, יאָ, איהר מוזט עס טהאָן, מאַדאַם.

(זי געהט אַרונטער מיט'ן וועג צום סאַנאַטאָריום.)

(גלייך נאָכדעם קומט פֿראַפֿעסאָר רובעק אַרונטער צו אירענען, נאָך
אזוי אַז דאָס טייכעל בלייבט צווישען זיי.)

פּראָפּעסאָר רובעק, און וואו?

מאָיאַ (אַהן זאָרג). נאָ, איך דאַרף דאָך בלוז זיך אַרײַ-
בערזעהען אין דער ווילאָ, אז עס וועט זיין נייטיג. אָבער עס
וועט גאַרנישט נייטיג זיין. וואָרים אין שטאָרט — אין אונזער
גרויסען הויז — וועט דאָך אידאָ, מיט אביסעל גומען ווילען,
זיין פלאַץ פאַר דריי.

פּראָפּעסאָר רובעק (אונזיכער). און דו מיינסט, אז
עס וואָלט געקענט אזוי אָנגעהן אויף שטענדיג?
מאָיאַ (מיט אַ לייכטען טאָן). ליעבער גאָט, — וועט עס ניט
געהן, איז ניט. ס'לוינט דאָך ניט איצט זיך צוברעכען דעם
קאָפּ דעריבער.

פּראָפּעסאָר רובעק. און אז עס וועט אַלואַ ניט
געהן, מאָיאַ, — וואָס וועט דאָן זיין?
מאָיאַ (אַהן אַ שום זאָרג). דאָן וועלען מיר זיך איינפאַך
איינס דאָס אַנדערע אָבטרעטען דעם וועג. לחלוטין אָבטרעטען
דעם וועג. נישקשה, איך וועל נאָך אימער געפֿינען מיין פלאַץ
אין דער וועלט. וואו איך וועל זיין פֿריי, פֿריי! פֿריי! — ניט
נייטיג זיך צו נעהמען אזוי צום האַרצען דעריבער, הערר
פּראָפּעסאָר. (ווייט פֿלוצלינג אָן נאָך רעכטס). נאָ! אָט איז זי דאָך.
פּראָפּעסאָר רובעק (דרעהט אום דעם קאָפּ). וואו?

מאָיאַ. דאָרט אויף דער אַנדער זייט. ווי אַ מאַרמאָר-
סטאַטוע, אזוי גלייך געהט זי. זי קומט אַהער.
פּראָפּעסאָר רובעק (קוקט אַריבער, מיט דער האַנד אוי-
בער די אויגען). איז זי ניט די פֿערקערפּערונג פֿון תּחית המתים?
(פֿאַר זיך). און זי האָב איך דאָס געקענט אָבלייגען אָן אַ זייט
— אין שאַטען אַוועקשטעלען — איבערמאָכען — אַה, נאָר
זאָס איך בין געווען!

מאָיאַ. וואָס מיינסט דו דערמיט?

פּראָפּעסאָר רובעק (אָוועקמאַכענדיג די פֿראַגע אַהן אַ

אצונד וועל איך דיר וואָס עס איז אַנפֿערטרויען, מאַיא.
מ א י א . נ ו ?

פֿראַג פֿעס אָר רובֿ עק (גיט זיך אַ קראַפֿ אויף דער ברוסט).
זעהסט דו, אָט דאָ אינעווייניג, — דאָ האָב איך אַ גאַנץ קליין
פֿערשלאָסען קעסטעלע, און אין דעם דאָזיגען קעסטעלע ליגען
בעהאַלטען אלע מיינע חלומות פֿון אַ סקולפֿטאָר, נאָר אַז זי איז
פֿערשוואונדען און האָט נאָך זיך ניט איבערגעלאָזט קיין שום
שפור, איז דער דעקעל צוגעפֿאלען און דאָס קעסטעלע האָט
זיך פֿערשלאָסען, און זי האָט דעם שליסעל געהאַט — אין איהם
מיטגענומען מיט זיך, — דו, מיין קליינע מאַיא, האָסט ניט
געהאַט קיין שליסעל. דעריבער ליגט אַלצדינג אונבענוצט אינע-
ווייניג. — און די יאָהרען פֿערגעהען! און איך קום און קום
בשום אופן ניט צו צום אוצר.

מ א י א (אינטערהיסקענדיג אַ ביסלען שמייכעל). טאָ וואָל זי עס דיר
ווידער אויפֿשליסען —

פֿראַג פֿעס אָר רובֿ עק (פֿערשטעהט ניט). מאַיא — ?
מ א י א . זי איז דאָך איצט דאָ, און זי איז דאָך אַודאי
געקומען אַהער צוליב דעם דאָזיגען קעסטעלע.

פֿראַג פֿעס אָר רובֿ עק. קיין איין וואָרט האָב איך מיט
איהר ניט גערעדט מכח אָט דעם ענין.

מ א י א (קוקט איהם אָן אינשולדיג). אָבער, לייעבער רובֿעק, —
ס'איז דען ווערטה צו מאַכען אזאַ מיין וועזען וועגען אַזאָן איינ-
פֿאַכע זאך ווי די?

פֿראַג פֿעס אָר רובֿ עק. וואָס זשע, דו מיינסט טאַקי,
אַז דאָס איז אזוי איינפֿאַך?

מ א י א . יעדענפֿאַלס דיינק איך אזוי. פֿערבינד זיך דו נור
מיט דעם, ווער עס קען דיר אַם בעסטען נומצען. (שאַקעלט
איהם צו מיט'ן קאַפּ). איך וועל נאָך אימער געפֿינען אַ פֿלאַץ
פֿאַר מיר.

פון דעם געוועהנליכען סאָרט; דאָס האָב איך ביסלעכווייז
איינגעזעהן. אזוי איינפֿאַך איז דאָס לעבען ניט פֿאַר מיר און
מיינסגלייכען. איך מוז כסדר אַרבייטען — שאַפֿען איין ווערק
אויף דאָס אַנדערע — בוי צו מינע לעצטע טעג. (זיך צווינגענ-
דיג ווייטער צו ריידען.) אָט דערפֿאַר קען איך מיט דיר לענד-
גער ניט אויסקומען, מאַיא. — וועניגסטענס ניט מיט דיר
אַליין.

מאַיא (רוהיג). זאָל דאָס מיט אַנדערע ווערטער הייסען,
אז איך בין דיר נמאס געוואָרען?

פֿראַפֿעסאָר רובֿעק (פלאַצט אַרויס). נו יאָ, אָט דאָס
איז דאָס! נמאס איז מיר געוואָרען דאָס דאָזיגע צוזאַמענלעבען
מיט דיר, נמאס ומאוס! אַצונד ווייסט דו עס. (כעהערשט זיך.)
האַרטע, מאַואַס'ע ווערטער זאָג איך דיר דאָ, דאָס פֿיהל איך
אַליין גאַנץ גוט. און דו ביסט גאַרנישט שולדיג אין דעם, —
דאָס גיב איך גערן צו. איך, און נור איך האָב דורכגעלעבט
אַן אומוואַנדלונג — (האַלט פֿאַר זיך.) — און אַן ערוואַכונג צו
מיין ווירקליכען לעבען.

מאַיא (לייגט ניט ווילענדיג צונײַף די הענד). אָבער פֿאַרוואָס,
פֿרעג איך, קענען מיר דען ניט געהן יעדער זיין וועג?
פֿראַפֿעסאָר רובֿעק (קוקט זי אָן איבעראַשט). וואָס
זשע, דו וואַלסט געוואַלט — ?

מאַיא (ציהט מיט די אַקסלען). יאָ, אויב עס מוז אזוי זיין —
פֿראַפֿעסאָר רובֿעק (מיט פֿייער). עס מוז אָבער ניט
זיין. פֿאַרהאַן אָן אויסוועג —

מאַיא (הויבט אויף דעם פֿינגער). אַצונד טראַכטסט דו שיין
ווידער וועגען דער בלייבער דאַמע!

פֿראַפֿעסאָר רובֿעק. יאָ, דעם ריינעם אמת געזאָגט,
איך מוז כסדר טראַכטען וועגען איהר פֿון דער רגע אָן,
וואָס איך האָב זי ווידער דערוועהן. (אַ טריט נעהנטער.) וואָרים

וואָלט געוואָלט איבערבויען דעם געשפרעדן). האָב איך דורך דען ניט
געוואָלט מיטנעחמען אויף אַ הויכען באַרג, כדי דיר צו ווייזען
די גאַנצע הערליכקייט פֿון דער וועלט?

מ'איז אַ (מיט אַ מילדען אויסדרוק). ס'מעג טאָקי זיין אַ גאַנץ
הויכער באַרג, דער, אויף וועלכען דו האָסט מיך מיטגענומען,
רובעק, — נאָר די גאַנצע הערליכקייט פֿון דער וועלט האָסט
דו מיר ניט געוויזען.

פראַפֿעסאָר רובעק (לאַנט גערייזט). אַך, ביסט דו
דאָס אַביסעל אונצופֿריעדען, מאַיאַ! אַזוי אונצופֿריעדען! (מיט
אַ פֿייערדיגען טאָן). אָבער ווייסט דו וואָס עס איז טרויעריגער
פֿון אַלצדינג? האָסט דו דער פֿון כאַטש דעם מינדעסטען
בעגריף?

מ'איז אַ (מיט אַ שטילען אָבער פֿעסטען טאָן). וואָס דו האָסט
זיך מיט מיר פֿערבונדען אויף'ן גאַנצען לעכען לאַנג, —
דאָס איז דאָס מן הסתם.

פראַפֿעסאָר רובעק. איך וואָלט זיך ניט אויסגעדריקט
אזוי אומ'ברחמנות'דיג.

מ'איז אַ. אָבער דער זינן וואָלט אַודאי געווען פֿונקט אזוי
אומ'ברחמנות'דיג.

פראַפֿעסאָר רובעק. דו האָסט ניט קיין קלאָרען בע-
גריעף וואָס עס טהוט זיך ביי אַ קינסטלער אין דער נשמה.

מ'איז אַ (שמייכלט און שאַפֿעלט מיט'ן קאָפּ). גאָט מיינער, איך
האָב דאָך אַפֿילו קיין בעגריעף ניט וואָס עס טהוט זיך ביי
מיר אין מיין אויגענער נשמה.

פראַפֿעסאָר רובעק (זעצט פֿאַרט אונגעשטערט). איך
לעב אזוי שנעל, מאַיאַ. דאָס איז שוין אזוי ביי אונז קינסט-
לער. איך פֿאַר מיין טהייל האָב אין די פֿאַר יאָהר, וואָס מיר
קענען זיך, אַ גאַנץ לעבען דורכגעלעבט. מענשען ווי איך
געפֿינען ניט קיין גליק אין וואוילטאָג און אַלערליי הענוגים.

פראָפּעסאָר רובעק (שאַקעלט מיטן קאַפּ). אויף בע-
שטעלונג, נו יאָ, מיט פנים'ער פֿון חיות הינטער די מאַסקען.
די האָבען זיי געקראָגען אומזיסט — אַלס צוגאַב, פֿערשטעהסט
דו מיך. (מיט אַ שמויכעל.) אָבער ניט דאָס האָב איך אייגענט-
ליך געמיינט.

מאָיאָ. וואָס דען?

פראָפּעסאָר רובעק (ווידער ערנסט). אָט דער גאַנצער
קינסטלער-פֿאַך און אָט די גאַנצע קינסטלערישע טהעטיגקייט
— און אַלעס, וואָס איז שייך דערצו, — האָט מיר אָנגעהויבען
אויסווויען גאַנץ פוסט און הויהל און אָהן אַ שום זינן.

מאָיאָ. וואָס וואָלסט דו דען געוואָלט אַנשטאַט דעם?

פראָפּעסאָר רובעק. לעבען, מאָיאָ.

מאָיאָ. לעבען?

פראָפּעסאָר רובעק. יאָ, איז דען ניט הונדערט
מאָל מעהר ווערטה צו פֿיהרען אַ לעבען אין זונענשיין און
שעהנקייט, איידער זיך אָבפלאָגען צום טויט דאָס גאַנצע לע-
בען לאַנג אין אַ נאַס-קאַלטער הייהל מיט שטיקער גיפס און
שטיין?

מאָיאָ (מיט אַ לייכטען זיפֿן). יאָ, דאָס איז תמיד מיון מיו-
נונג געווען.

פראָפּעסאָר רובעק. און דאָן בין איך דאָך אויך
געוואָרען רייך גענוג, כדי צו לעבען אין לוקסוס און אין הוי-
לע זונענשיין. איך האָב זיך געקענט אויפֿבויען די ווילאַ ביי
דער טאָניצער אָזיערע און דעם פּאַלאַץ אין דער הויפּט-
שטאָדט. פֿון אַלעס איבעריגע איז דאָך ניטאָ וואָס צו ריידען.
מאָיאָ (אין איהר מאַן'ס טאָן). און צו גוטער לעצט האָסט
דו נאָך געהאַט די מיטלען מיך צו קריגען, און האָסט זיך
מיט מיר מיט אַלע דיניע אוצרות געטהיילט.

פראָפּעסאָר רובעק (מיט אַ שפּאַס, עפעס אַזוי ווי ער

לינג דעם פֿאָדים פֿון איהרע געדאנקען. דו ווייסט, אז די לייט אין
האָטעל האַלטען זי פֿאַר אַ משוגע'נע ?
פֿראַ פֿעס אָר רובֿ עק. אזוי? און זאָג מיר אַקאַרשט,
וואָס דיינקען די לייט אין האָטעל פֿון דיר און דעם בערענ-
טויטער ?

מאָיאָ. דאָס האָט גאַרנישט צו טהאָן דערמיט. (קומט
צוריק צו איהר פֿריהערדיגען געדאַנק.) אָבער יעדענפֿאַלס האָסט דו
געטראַכט וועגען דער דאָזיגער בלייכער דאַמע.
פֿראַ פֿעס אָר רובֿ עק (פֿעסט). וועגען איהר און קיין
אַנדערער. — ווען איך האָב זי מעהר ניט געדאַרפֿט, — און
זוען זי האָט מיך אַחוץ דעם נאָך פֿערלאָזען — פֿערשוואַנדען
פֿון מיר אָהן אַ שום וואָרט —

מאָיאָ. דאָן האָסט דו מיך, הייסט עס, גענומען עפעס
אזוי ווי אַ זאַך, מיט וואָס זיך אויסצוהעלפֿען אין דער נויטה ?
פֿראַ פֿעס אָר רובֿ עק (מיט ווייניגער איינזעהעניש). אָפֿען
גערעדט, אַן ערך אזוי איז עס טאַקי געווען, מיין קליינע מאָיאָ.
אַ יאָהר אָדער אַנדערהאַלבען האָב איך אזוי געלעבט איינזאַם,
זיך גריבלענדיג אין זיך, און געלייגט די לעצטע, די סאַמע לעצטע
האַנד אויף מיין ווערק. דער „טאַג פֿון תּחית המתים" איז
אַרויס אויף דער וועלט און האָט מיר געבראַכט אַ גרויסען
נאָמען — און אַלע אַנדערע הערליכקייטען. (וואַרעמער.) אָבער
איך האָב מעהר מיין אייגען ווערק ניט ליעב געהאַט. און די
קרעניץ און דער ווייהרוך פֿון די מענשען האָבען מיר אזוי
אַבגעקעלט, אז איך וואָלט פֿון פֿערצווייפֿלונג ליעבערשט
אַנטלאָפֿען אין די פֿינסטערסטע וועלדער. (קוקט זי אָהן.) נאַ,
דו ביסט דאָך אַ געדאַנק-לעזערין, קענסט אפּשר טרעפֿען וואָס
מיר איז דאָן איינגעפֿאַלען ?

מאָיאָ. (מיט אַ לייכטזיניגען טאָן.) יאָ, — דיר איז איינגע-
פֿאַלען צו מאַכען פֿאַרטערט-ביוסטען פֿון הערען און דאַמען.

מא יא (שלאָגט איהם איבער די רייד). וואָס זשע, טהו איך
דאָס ניט, רובעק ?

פראָפּעסאָר רובעק (א מאַך געבענדיג מיט דער האַנד).
ניט דאָס מיין איך. איך מוז האָבען אימיניען, וואָס וואָל מיך
אויספּילען, — מיך גאַנץ מאַכען, — ווערן איינס מיט מיר
אין מיין גאַנצען טהאָן און שאַפּען.

מא יא (לאַנגזאַם). נו יא, אין אַיעלכע הויכע זאַכען קען
איך דיר ווירקליך ניט נוצליך זיין.
פראָפּעסאָר רובעק. אָה ניין, דערצו ביסט דו ניט
געשאַפּען, מאַיא.

מא יא (מיט פּייער). און איין גאַט ווייסט דעם אמת, אַז
איך האָב גאָר קיין חשק ניט דערצו.

פראָפּעסאָר רובעק. דאָס ווייס איך גאַנץ גוט. —
און איך האָב גאָר אפילו אין זינען ניט געהאַט צו געפּינען
אין דיר אַזאַ מין הילף, ווען איך האָב מיט דיר חתונה
געהאַט.

מא יא (זיך איינקוקענדיג אין איהם). איך קען דערקענען אין
דיין פנים, אַז דו טראַכסט איצט וועגען אַן אַנדערע.

פראָפּעסאָר רובעק. ווירקליך ? זעהסט דו, און איך
האָב גאָר ניט געוואוסט, אַז דו ביסט אַ געדאַנקען-לעזערין
אויך. וואָס זשע, דו זעהסט עס אויף מיין פנים ?

מא יא. צי איך זעה עס ? אָה, איך קען דיר אַזוי גוט,
רובעק, אַזוי גוט !

פראָפּעסאָר רובעק. אויב אַזוי ווייסט דו אפשר אויך
וועגען וועמען איך טראַכט ?

מא יא. אודאי ווייס איך.

פראָפּעסאָר רובעק. אַנו ? לאַמיר הערען — ?

מא יא. דו טראַכסט וועגען יענעם — וועגען יענעם
מאָדעל, וואָס דו האַסט אַמאָל געהאַט, כדי — (פּערלירט פּלוצ-

וועל באַלד איינפֿאַך ניט קענען אַריבערטראַגען דאָס דאָזיגע
קלעגליכע לעבען!

מאָיאַ (שטעהט אויף און קוקט איהם אַ וויילע אָן). וואָס זשע,
דו ווילסט פֿון טיר פטור ווערען, מאָ זאָג עס אָפֿען אַרויס.
פֿראַפֿעסאָר רובֿעק. וואָס זיינען דאָס פֿאַר ווערטער?
פֿון דיר פטור ווערן?

מאָיאַ. אויב דו ווילסט זיין פֿריי, זאָלסט דו זיך גאָר
ניט שעהמען און עס גאַנץ אָפֿען זאָגען. און איך וועל זיך
גלייך נעהמען דעם וועג.

פֿראַפֿעסאָר רובֿעק (שמייכלט כמעט אונבעמערקבאַר). וואָס
זשע, דו מיינסט מיך צו סטראַשען דערמיט, מאָיאַ?
מאָיאַ. פֿאַר דיר קען דאָס אַדאָי קיין סטראַשונאַק
ניט זיין.

פֿראַפֿעסאָר רובֿעק (הויבט זיך אויף). ניין, אייגענט-
ליך ניט. (לויגט צו אים אַ וויילע אַרום:) ס'איז אונמעגליך מיר
ביידע זאָלען אזוי ווייטער לעבען צוזאַמען —
מאָיאַ. נו אַלזאָ —!

פֿראַפֿעסאָר רובֿעק. כ'בעט דיך אָהן „אַלזאָ". (מיט
אַן איינדרוקספֿולען טאָן). אויב מיר ביידע קענען ווייטער ניט לע-
בען אזוי אליין, — איז נאָך דערפֿון ניט געדרונגען, אַז מיר
דאַרפֿען זיך שיידען.

מאָיאַ (מיט אַ שפּאַטישען שמייכל). נור אַביסעלע דערוויי-
טערן זיך איינס פֿון אַנדערן, וואָס?

פֿראַפֿעסאָר רובֿעק. אפילו דאָס אויך ניט.
מאָיאַ. נאָ, קום דאָך אַרויס דערמיט, — וואָס ווילסט
דו פֿאַרט מאַכען מיט מיר?

פֿראַפֿעסאָר רובֿעק (אַביסעל אַנזיכער). וואָס איך
פֿיהל איצט אזוי שטאַרק און אזוי שמערצליך, אַז מיר פֿעהלט,
איז אַ מענש, וואָס שטעהט ווירקליך גאַנץ נאָהענט צו מיר —

מא יא. ווי קען איך וויסען? (שנעל) אפשר האָט זיך
דיר דאָס שטענדיגע צוזאמענלעבען מיט מיר צוגעגעסען?
פראָפּעסאָר רובעק. שטענדיגע — זאָג בעסער:
אייביגע.

מא יא. אַלזאָ לאַמיר זאָגען: דאָס טעגליכע צוזאמענלע-
בען. מיר צוויי בעזדיעטניקעס, מיר זיינען דאָך שוין אזוי פֿילע
פֿיער, פֿינף יאָהר איינס לעבען דאָס אַנדערע און מיר האָבען
זיך דאָך נאָך כמעט אויף אַ שעה צייט ניט צושיידט. — מיר
בידע כסדר אליין פֿאַר זיך.

פראָפּעסאָר רובעק (פֿעראינטערעסירט). נו, און — ?
מא יא (אַביסעל געדריקט). דו ביסט גאָר קיין געזעלשאַפֿטס-
מענש ניט, רובעק. דו געהסט זיך דיין אייגענעם וועג פֿאַר
זיך און גיסט זיך אָב מיט דייע אייגענע אינטערעסען. און
איך קען זיך אפילו מיט דיר מכח דייע אייגענע זאַכען
רעכט ניט דורכשמועסען, — מכח אָט די קונסט-פֿראַגען און
אזוי ווייטער. (גיט אַ מאַך מיט דער האַנד.) און דעם אמת זאָגענ-
דיג, דאָס הויבט מיך גאָר ניט אָן אינטערעסירען אפילו.
פראָפּעסאָר רובעק. נו יאָ; דעריבער זיצען מיר
דאָך טאַקי דאָס רוב ביים קאַמין און ריידען מכח דייע זאַכען.
מא יא. אַך, דו ליעבער גאָט, וואָס פֿאַר זאַכען האָב
איך דען!

פראָפּעסאָר רובעק. דאָס זיינען טאַקי ניט מעהר
ווי קלייניגקייטען; אָבער יעדענפֿאַלס די צייט פֿערשווינדט דער-
ביי פונקט ווי ביי עפעס אַנדערש, מאַיא.

מא יא. יאָ, דו ביסט גערעכט. זי פֿערשווינדט. זי
האַלט אין פֿערשווינדען פֿון דיר, רובעק. — און דאָס, מיין
איך, מאַכט דיך אזוי אונבעקוועם —

פראָפּעסאָר רובעק (שאַקעלט שטאַרק מיטן קאַפּ). און
אזוי אונרוהיג. (דרעהט זיך אום אַהין און אַהער אויף דער באַנק.) איך

נאָמען אין אַ ליסטע פֿון געסט. ערגעץ-וואו אין אַ צייטונג.
פֿראַָפֿעסאָר רובעק. אָבער איך האָב דאָך גאַרנישט
געוואוסט וואָס פֿאַר אַ נאָמען זי טראָגט איצט. כ'האָב דאָך
אין מיין לעבענס טאָג נישט געהערט פֿון קיין הערר פֿאַן סאַטאָוו.
מאַיאַ (מיט אַן אויסדרוק פֿון מיעדקייט). נאָ, דו לייעבער
נאָט, איז דאָך מן הסתם געווען עפעס אַן אַנדער אורזאָך,
צוליעב וואָס דו האָסט געוואָלט מאַכען אַט די ריזע.
פֿראַַפֿעסאָר רובעק (ערנסט). יאָ, מאַיאַ, — ס'איז
ווירקליך געווען צוליעב אַן אַנדער אורזאָך, אַ גאַנץ אַנדער
אורזאָך. און מבח דעם טאַקי מווען מיר זיך ענדליך
אַמאָל גוט דורכשמועסען.

מאַיאַ (אונטערדריקט אַן אַנפֿאַל פֿון געלעכטער). נאָט אין הי-
מעל, ווי ערנסט דו זעהסט אויס!
פֿראַַפֿעסאָר רובעק (מיט אַ מיסטרויליכען בליק, זוכענ-
דיג זי אויסצופֿאַרשען). יאָ, פֿילייכט אַביסעל ערנסטער איידער
ס'איז נייטיג.

מאַיאַ. ווי — ?
פֿראַַפֿעסאָר רובעק. און נייטיג איז עס פֿונדעסטווע-
גען פֿאַר אונז ביידען.
מאַיאַ. דו הויבסט אַן מיך מאַכען נייגיעריג, רובעק.
פֿראַַפֿעסאָר רובעק. בלויז נייגיעריג? גאַר נישט
אַביסעל אונרוהיג?

מאַיאַ (שאַקעלט מיט'ן קאַפֿ). קיין האָר אויך נישט.
פֿראַַפֿעסאָר רובעק. גוט. טאָ הער אַלואָ אויס. דו
האָסט יענעם טאָג אונטען אינ'ם באַד-פֿלאַץ געזאָגט, אז איך
בין די לעצטע צייט געווארען זעהר נערוועז —
מאַיאַ. יאָ, און דו ביסט עס ווירקליך געווען.
פֿראַַפֿעסאָר רובעק. און וואָס, מיינסט דו, קען
זיין די אורזאָך דערפֿון?

מא'א. אָבער איזט הויב איך ניט אָן גלויבען, אז דאָס
איז געווען די אורזאך —

פּראָפּעסאָר רובעק. וואָס דען? —
מא'א. איזט גלויב איך, אז דאָס איז געשעהן צוליבע
יענער בלייבער דאָמע.

פּראָפּעסאָר רובעק. מאַדאָס פּאָן סאַטאָוו? —
מא'א. יאָ, וועגען אָט דער פּרוי, וועלכע געהט אונז
נאָך טריט ביי טריט. נעכטען אָבענד האָט זי זיך דאָך אויך מיט
אַמאָל בעוווּזען דאָ.

פּראָפּעסאָר רובעק. אָבער וואָס פּאַלט דיר איין? —
מא'א. נאָ, דו האָסט זי דאָך זעהר גוט געקענט. נאָך
לאַנג איידער דו האָסט זיך בעקענט מיט מיר.

פּראָפּעסאָר רובעק. און איך האָב זי אויך פּערגע-
סען — אַ היבשע צייט איידער איך האָב דיך דערקענט.
מא'א (זעצט זיך אויף). וואָס זשע, דו קענסט אזוי לייכט
פּערגעסען.

פּראָפּעסאָר רובעק (קורין). יאָ, אויסערגעווענהליך
לייכט, (לייגט צו שטריינג). ווען איך וויל פּערגעסען.
מא'א. אַפּילו אַ פּרוי, וואָס איז געשטאַנען פּאַר דיר
אַלס כאַדעל?

פּראָפּעסאָר רובעק. ווען איך דאַרף זי מעהר ניט
האַבען, —

מא'א. זאָגאר ווען זי האָט זיך אויסגעטהאָן פּאַר דיר
גאַנץ נאַקעט?

פּראָפּעסאָר רובעק. דאָס שפיעלט קיין ראַלע ניט.
על כל פנים ניט פּאַר אונז קינסטלער. (געהט אָן אַן אנדער טאָן).
און, — מעג איך פּערגען, — ווי האָט מיר גאָר געקענט אַרויפ-
קומען אויף'ן זינען אַפּילו, אז זי איז דאָ אין לאַנד?

מא'א. אָה, דו האָסט געקענט איבערלייענען איהר

פראָפּעסאָר רובעק (ציהט מיט די אַקסלען). מען ווערט
עלטער, פֿרוי מאַיא, מען ווערט עלטער.

מאַיא. ניט דאָס מיין איך. נאָר עפעס האָט דיין בליק
בעקומען אַ מיין מיעדקייט, אַ מיין אָבגעלאָזענקייט אין זיך.—
זוען דו ביסט צייטענווייז אַזוי גוט, אַ קוק צו טהאָן אויף מיר
פֿון דער זייט.—

פראָפּעסאָר רובעק. איז דאָס דיר אויפֿגעפֿאלען?
מאַיא (שאַקעלט צו מיטן קאָפּ). וואָס ווייטער האָבען דייע
אויגען אַלין מעהר אָנגענומען דעם דאָזיגען שלעכטען אויס-
דרוק. עפעס אַזוי ווי דו וואָלסט ביי זיך אין מוח געשפּונען
אַ פֿינסטערע קאַנספּיראַציע געגען מיר.

פראָפּעסאָר רובעק. אַזוי? (פֿריינדליך, נאָר ערנסט.)
קום אַהער און זען זיך דאָ אַנידער לעבען מיר, מאַיא. מיר
זועלען זיך אַביסעל דורכשמועסען.

מאַיא (הויבט זיך האַלב אויף). וועסט מיר לאָזען זיצען
אויף דייע קניע? ווי אין די ערשטע יאָהרען?

פראָפּעסאָר רובעק. ניין, דאָס געהט ניט. מען קען
אונז נאָך זעהן פֿון האַטעל אונטען. (רוקט זיך אָב אַ שטיקעל.)
אָבער דאָ אויף דער באַנק קענסט דו זיך זעצען — לעבען מיר.
מאַיא. ניין, אַ דאַנק; דאַן בלייב איך בעסער ליגען דאָ.
איך הער אויך פֿון דאַנען זעהר גוט. (קוקט איהם אָן מיט אַ פֿראַגע.)
נאָ, פֿון וואָס האָסט דו אַלואָ געוואָלט ריידען?

פראָפּעסאָר רובעק (הויבט אָן לאַנגזאַם). פֿאַרוואָס,
מיינסט דו, האָב איך ביי מיר אָבגעמאַכט צו אונטערנעהמען
די דאָזיגע זומער-רייזע?

מאַיא. נו, — דו האָסט אַפּילו צווישען אַנדערעס גע-
זאַגט, אַז דאָס וועט מיר פֿערשאַפֿען אַזוי פֿיעל פֿערגניגען.
אָבער —

פראָפּעסאָר רובעק. אָבער — ?

פראָפּעסאָר רובעק. פֿאַרהאַן מאַמענטען, ווען עס
ליגט עטוואָס האַרמאָנישעס — אַ מין! מוזיק — אין זייערע
בעוועגונגען. מיט זייער גאַנצער אונגעשיקטקייט. און עס פֿער-
שאַפט מיר אַ פֿערגניגען צו זיצען און אויפֿפּאַסען אויף אַמ
די איינצעלנע מאַמענטען.

מאַיאַ (מיט אַביסעל אַ שפּאַטישען שמייכל). נו יאָ, דו ביסט
פֿון תמיד אָן אַ קינסטלער.

פראָפּעסאָר רובעק. און וואָלט עס אויך אימער גע-
וואָלט בלייבען.

מאַיאַ (קעהרט זיך אום אויף דער זייט, אַזוי אַז זי ליגט מיט'ן
רוקען צו איהם). ער האָט אפילו קיין סימן פֿון קיין קינסט-
לער ניט אין זיך.

פראָפּעסאָר רובעק. ווער איז ניט קיין קינסטלער?
מאַיאַ (ווידער מיט אַ שלעפּעריגען טאָן). נו—דער אַנדערער.
פראָפּעסאָר רובעק. דער בערעני-יעגער, מיינסט דו?
מאַיאַ. נו אודאי. דער האָט אפילו קיין סימן פֿון קיין
קינסטלער ניט אין זיך. קיין שום סימן ניט.

פראָפּעסאָר רובעק (שמייכלט). ניין, זעהסט דו,
דאָ ביסט דו פֿאַלשמענדיג גערעכט.

מאַיאַ (מיט אַ היציגען טאָן, זיך ניט ריהרענדיג פֿון אַרט). און
ווי מיאום ער איז! (רייסט אַרויס אַ בינטעל גראָז און וואַרפֿט עס
אָועק פֿון זיך.) אַזוי מיאום, אַזוי מיאום! אַוה!

פראָפּעסאָר רובעק. און דאָך טרייבסט דו זיך אַזוי
גערן אַרום מיט איהם דאָרט דרויסען — אויף דער יאַגד.
מאַיאַ (קורץ). וואָס ווייס איך! (קעהרט זיך אום מיט'ן
פנים צו איהם.) דו ביסט אויך מיאום, רובעק.

פראָפּעסאָר רובעק. וואָס זשע, האָסט עס ערשמ
איצט אויסגעפֿונען?

מאַיאַ. ניין, כ'האָב עס שוין לאַנג געזעהן.

געוועהנליכע שטאָדט-לייט געהען איבערהויפט קיינמאל ניט
פֿערביי.

פראָפֿעסאָר רובעק. און איהר ביידע געהט, הייסט
עס, מאָרגען אַרונטער אַהין?

מאַיאָ (טהוט זיך אַ וואָרף אין גראָן). אזוי האָבען מיר אָב-
גערערט. נאָר אפשר וועלען מיר נאָך היינט אָבענד אַרויס-
געהען. — אויב דו האָסט גאַרנישט דאַגעגען, הייסט עס.

פראָפֿעסאָר רובעק. איך? ס'פֿאַלט מיר גאָר ניט איין—
מאַיאָ (שנעל). איבעריגענס, — לאַרס מיט די הינט
געהען, פֿערשטעהט זיך, מיט אונז מיט.

פראָפֿעסאָר רובעק. איך האָב זיך דאָך גאָר ניט
נאָכגעפֿרעגט אויף דעם הערר לאַרס און זיינע הינט. (בייטענ-
דיג דעם ענין.) אָבער ווילסט דו זיך ניט ליעבערשט אַנידער-
זעצען ווי געהעריג איז דאָ אויף דער באַנק?

מאַיאָ (מיעד). ניין, אַ דאַנק. איך ליג אזוי שעהן אין'ס
ווייבען גראָן.

פראָפֿעסאָר רובעק. דו ביסט מיעד, זעה איך.

מאַיאָ (אָטהעמט טיעף). כ'מיון, אַז איך הויב טאַקי אָן
ווערען מיעד.

פראָפֿעסאָר רובעק. דאָס קומט ערשט דערנאָך, —
אַז די שפּאַנונג איז אַריבער.

מאַיאָ (מיט אַ שלעפֿערדיגען טאָן). נו יאָ. איך וויל בלויז
צומאַכען אַ ווילע די אויגען.

(אַ קורצע פּיווע.)

מאַיאָ (פּלוצלינג אונגעדולדיג). אַרף, רובעק, — ווי אזוי
קענסט דו דאָס גאָר אויסהאַלטען, כסדר זיצען און זיך צוהערען
צו די געשרייען פֿון אַט די קינדער! און זיך צוקוקען צו
אַט די קונצען, וואָס זיי מאַכען דאָרט!

(זי קומט צו געהנטער; מיט דער הילף פֿון דעם באַרג-שטעקען
שפּרינגט זי אַריבער דאָס טייכעל און געהט אַרויף אויפֿן בערגעל.)
מאָיאַ (סאָפענדיג), אַך, ווי איך בין דאָס אַביסעל אַרומ-
געלאָפֿען, דיך זוכענדיג!

פּראָפֿעסאָר רובּעק (שאַקעלט צו גלייכגילטיג מיט'ן קאָפּ
אין פֿרעגט): וואָס זשע, דו קומסט אַרויף פֿון סאַנאַטאָריום?
מאָיאַ. יאָ, פֿון אַט דער פֿליענען-שאַפֿע דאָרט.
פּראָפֿעסאָר רובּעק (וואַרפֿט אויף איהר אַ בליק פֿון
דער זייט). דו ביסט ניט געווען ביים טיש, ווי איך האָב בע-
מערקט.

מאָיאַ. מיר האָבען געפּראָוועט אונזער מיטאַג אונטער'ן
פֿרייען הימעל, מיר ביידע.

פּראָפֿעסאָר רובּעק. „מיר ביידע“? וואָס פֿאַר ביידע?
מאָיאַ. איך — און דער מורא'דיגער בערענ-טויטער.
ווער דען?

פּראָפֿעסאָר רובּעק. אַה, ער.
מאָיאַ. נו יאָ, און מאָרגען אין דערפֿריה געהען מיר
ווידער אַרויס.

פּראָפֿעסאָר רובּעק. וואָס זשע, זיך יאָגען נאָך בערען?
מאָיאַ. נו געוויס, זיי הרג'ענען און אַבשינדען פֿון זיי
די פֿעל.

פּראָפֿעסאָר רובּעק. זייט איהר כאַטש שוין געקו-
מען אויף די שפור פֿון איינעם?

מאָיאַ (מיט אַן איבערלייגטען טאָן). וואָס רעדסט דו? אַמ
אַפנים דו מיינסט, אַז בערען געפֿינט מען אזוי זיך דאָ אויבען
אויף די נאַקעטע בערג.

פּראָפֿעסאָר רובּעק. וואו דען זשע?
מאָיאַ. טיעף אונטען. אין דיא נידעריגערע טהיילען פֿון
באַרג, — דאָ, וואו דער וואַלד איז מורא'דיג געדיכט, און וואו

צווייטער אקט.

(לעבען א הויך-בערגיגען סאנאטאָריום. די לאַנדשאַפֿט שטרעקט זיך אויס אין דער פֿאָרם פֿון אַן אונגעהויער גרויסען הויכען פֿעלד, אָהן איין בוים, וואָס ציהט זיך צו אַ לאַנגער באַרג-אָווערע. אויף דער אַנדער זייט וואַסער הויבט זיך אויף אַ רייע פֿון הויך-בערגיגע פֿעלזען, מיט בלוי-וויי-סען שנעע אין די שפּאַלטען. אין פֿאָדערגונד לינקס פֿליסט אַ טייכעל און פֿאַלט אַרונטער אין פֿאַנאָדערגעטהיילטע פֿאַסען איבער אַ משופּע דיגע פֿעלזען-וואַנד און פֿון דאַנען פֿליסט עס ווייטער איבער'ן שטיק לאַנד נאָך רעכטס, קליינע בוימלאַך, פֿלאַנצען און שטיינער איבער דער ליינג פֿונ'ס טייכעל. אין פֿאָדערגונד רעכטס אַ בערגעל מיט אַ שטיינערנע באַנק אויף'ן שפיץ. ס'איז אַ זומערדוגער נאַכמיטאָג ניט ווייט פֿון זונען-אוינטערגאַנג.)

(ניט זעהר ווייט פֿון דאָרט, אויף דער אַנדער זייט טייכעל, געפינט זיך אַ הויפּען קליינע קינדער, וועלכע זינגען, טאַנצען און שפּיעלען זיך. אַ טהייל געהען אָנגעטהאָן ווי בויערן און אַ טהייל אין שטאָדטישע קליידער. מען הערט זייער פֿרעהליכען געלעכטער, וועלכער קלינגט האַלב-פֿערשטיקט דורך דער שטרעקע, וואָס שייַדט זיי אָב פֿון דעם פֿלאַץ.)

פּראָפּעסאָר רובּעק ויזט אייבען אויף דער באַנק מיט אַ מאַג-טעל איבער די שולטערן און קוקט אויף די קינדער, ווי זיי שפּיעלען זיך.)
(גלייך נאָכדעם קומט מאַיאַ אַרויס פֿון צווישען קליינע בוימלאַך אויף'ן פֿלאַץ לינקס און קוקט זיך אַרום, זיך פֿערשטעלענדיג די אויגען מיט דער האַנד, זי טראָגט אַ פֿלאַך טרויסען-היטעלע, אַ קורץ אויפֿגעהויבען קליידעל, וואָס גרייכט קוים צו די קניע, און הויכע פֿעכטע שניר-שטיוועל. אין דער האַנד האַלט זי אַ לאַנגען באַרג-שטעקען.)

מאַיאַ. (דערוועהט ענדליך רובּעק'ן און שרייט אויס): האַלאָהאַ!

בעדיגע ועעלע, — אין בין געבליבען שטעהן מיט א לידיגער
ברוסט—אָהן א נשמה. (קוקט איהם אָן מיט א פֿערגליווערטען בליק.)
דאָן בין איך דאָס געשטאַרבען, אַרנאָלד.
(די באַהאַרציגע שוועסטער עפֿענט אין גאַנצען אויף די טהור און
מאַכט איהר פלאַץ. זי געהט אַרױן אין פּאַויליאָן.)
פּראָפֿעסאָר רױבעק (קוקט איהר נאָך א דערשלאָגענער;
דאָן שעפטשעט ער): אירענע!

פּראָפּעסאָר רובעק (מיט אַ בעשטימטען טאָן צו אירענע).
אלזאָ, מיר טרעפֿען זיך אויבען?
אירענע (הויבט זיך לאַנגזאַם אויף). בעשטימט. — איך
האָב דיך אזוי לאַנג אַרומגעזוכט.
פּראָפּעסאָר רובעק. ווען האָסטו די אָנגעהויבען, מיך
ווידער אַרומזוכען, אירענע?

אירענע (מיט אַ ביטערען טאָן). זינט ס'איז מיר קלאָהר
געוואָרען, אַרנאָלד, אז איך האָב דיר אוועקגעגעבען עפעס,
וואָס מען קען ניט צוריקקריגען. אָן אוצר, פֿון וועלכען מען
דאַרף זיך קיינמאַל ניט שוידען.

פּראָפּעסאָר רובעק (בויגט אָן דעם קאַפּ). יאָ, דאָס
איז אַ שמערצליכע וואַהרהייט. דו האָסט מיר אוועקגעגעבען
דריי, פֿיער יאָהר פֿון דיין יוגענד.

אירענע. מעהר, אַסך מעהר איידער דאָס. פֿערשווענ-
דערין וואָס איך בין דעמאָלט געווען.

פּראָפּעסאָר רובעק. יאָ, דו ביסט ווירקליך געווען
פֿערשווענדערש, אירענע. דו האָסט מיר דיין גאַנצע נאַקעמע
שעהנקייט אוועקגעגעבען —

אירענע. — צו קוקען דערויף —

פּראָפּעסאָר רובעק. — און עס צו פֿערהערליכען.

אירענע. יאָ, פֿאַר דיין אייגענע פֿערהערליכונג. —

און דעם קינד'ס.

פּראָפּעסאָר רובעק. און פֿאַר דיין פֿערהערליכונג

אויך, אירענע.

אירענע. אָבער די גרעסטע מתנה, דאָס האָסטו דו

פֿערגעסען.

פּראָפּעסאָר רובעק. די גרעסטע — וואָס פֿאַר אַ

מתנה איז דאָס געווען?

אירענע. איך האָב דיר אוועקגעגעבען מיין יוגע לע

פראָפּעסאָר רובעק. ווער האָט דיר אַרײַנגעהאַקט
אַט דעם געדאַנק אין קאַפּ.

מאַיא. אָט דער שרעקליכער בערענ-טויטער. ניין, דו
קענסט זיך גאָר ניט משער זיין, וואָס פֿאַר וואונדערליכע זאַ-
כען ער דערזעהלט זיך דאָס אַביסעל אָן פֿון די בערג, פֿון'ס
לעבען דאָרט אויבען! העסליך, שוידערליך, מורא'דיג דערוויי-
דער איז דאָס רוב, וואָס ער לייגט דאָ צוזאַמען — ס'קומט
מיר כמעט פֿאַר, אז עס מוז זיין אויסגעטראַכט. אָבער נאָך
אַלעמען איז עס דאָך אַזוי וואונדערליך פֿעדֿיהרעדיש. קען
איך איהם ניט בעגלייטען? בלויז צו זעהן, צי ס'איז אמת,
וואָס ער זאָגט, פֿערשטעהסט? מעג איך, רובעק?

פראָפּעסאָר רובעק. פֿון מיינעטוועגען, איך האָב
גאָרנישט דאַגעגען. געה זיך דיר אויף די בערג — אַזוי ווייט אַרויף
און אַזוי לאַנג ווי דו ווילסט נור, איך וועל אפּשר איך מאַכען
דעם זעלבען וועג ווי דו.

מאַיא (שנעל). ניין, ניין, ניין, דו דאַרפֿסט עס ניט טהאָן!
פֿון מיינעטוועגען ניט!

פראָפּעסאָר רובעק. איך וויל אַרויף אויף די
בערג, איך האָב זיך איבערלייגט און בעשלאָסען עס צו טהאָן.
מאַיא. אָה, כ'דאַנק דיר פֿיעל מאָל! מעג איך עס טאָ-
קי גלייך דערזעהלען דעם בערענ-טויטער?

פראָפּעסאָר רובעק. קענסט דעם בערענ-טויטער
דערזעהלען וואָס דיין האַרץ גלוסט.

מאַיא. אָה, כ'דאַנק דיר פֿיעל, פֿיעל מאָל! (וויל אָנגעה-
מען זיין האַנד, — ער לאָזט עס ניט.) ביסט דו מיר אָבער היינט
זיס און לייעב, רובעק! (שנעל אָב אין האַטעל.)

אין דער זעלבער רגע עפֿענט זיך פּאַטעלאַך און שטיל אַ שפּאַלט
אין דער פּאַזיליאָן-טהור, די באַדמה אַרצױגע שוועסטער שטעהט
היינטער דער טהיר אויף דער וואַך, קיינער זעהט זי ניט.)

דו קענסט נור קומען. העכער, — אלץ העכער, אַרנאָלד.
פּראָפּעסאָר רובעק (מיט געשפּאַנטער ערוואַרטונג),
האַסט דו בדעה אַרויפֿצונעהן אויף די בערג?
איר ענע. וואָלסט דו געהאַט דעם מומט, נאָך אַמאָל
זיין מיט מיר צוזאַמען?

פּראָפּעסאָר רובעק (אונזיכער, קעמפּענדיג מיט זיך).
ווען מיר וואָלטען עס געקענט, — ווען מיר וואָלטען עס נור
געקענט — !

איר ענע. פֿאַרוואָס וואָלען מיר ניט קענען וואָס מיר ווי-
לען? (קוקט איהם אָן און שעפטשעט בעטענדיג, מיט צונויפֿגעלייגטע הענד.)
קום, קום, אַרנאָלד! קום אַרויף צו מיר — !
(מאָיאָ קומט אַרויף, מונטער, מיט גליהענדע באַקען, הינטער דעם
עק פֿון האַטעל, און לויפֿט צו צום טיש, דאָרט וואו זי איז פֿריהער געזע-
סען.)

מאָיאָ. (נאָך ביים עק, זיך ניט אומקוקנדיג.) קענסט וואָנען
וואָס דו ווילסט, רובעק, אָבער — (בלייבט שטעהן, בעת זי דער-
זעהט אירענע'ן.) אָה, ענטשולדיג, — דו האָסט געמאַכט אַ בע-
קאַנטשאַפֿט, ווי איך זעה.

פּראָפּעסאָר רובעק (קירין). בענייט אַ בעקאַנטשאַפֿט.
(שטעהט אויף.) וואָס ווילסט דו דען פֿון מיר?

מאָיאָ. נור דאָס האָב איך דיר געוואָלט וואָנען, — דו
פֿאַר דיין פּערוואָן קענסט זיך טהאָן וואָס דו ווילסט, — נאָר
איך פֿאַהר ניט מיט אויף דעם דאָזיגען עקלהאַפֿטען דאַמפּ-
שיף.

פּראָפּעסאָר רובעק. פֿאַרוואָס עפעס ניט?
מאָיאָ. ווייל איך וויל אַרויף אויף די בערג און די וועל-
דער, — נו יאָ, איך וויל. (מיט אַ זיסען שמיכעל.) אָך, דו מוזסט
עס מיר ערלויבען, רובעק! — איך וועל דערנאָך זיין אזוי
ליעב, אזוי ליעב צו דיר!

אירענע (לייגט אוועק די הענד פלאך אויף'ן טיש און שפארט
— זיך אן און שטיהל). און דאן ביסט דו געווען פֿארטיג מיט מיר—
פראָפֿעסאָר רובעק (מיט אַ פֿאָרוואורף). אירענע!
אירענע. — און האָסט מיך שוין מעהר ניט געדאַרפֿט—
פראָפֿעסאָר רובעק. ווי קענסט דו גאָר אזוי ריידען!
אירענע. — האָסט אָנגעהויבען אלע מאָל זוכען אַנ-
דערע אידעאלען—

פראָפֿעסאָר רובעק. איך האָב ניט געפֿונען קיין
אַנדער אידעאל נאָך דיר.

אירענע. קיין אַנדערע מאָדעלען אויך ניט, אַרנאָלד?
פראָפֿעסאָר רובעק. דו ביסט ניט געווען קיין מאָ-
דעל פֿאַר מיר. דו ביסט געווען דער סאַמע קוואַל פֿון מיין
שעפֿונג.

אירענע (שווייגט אַ רגע). וואָס פֿאַר ווערק האָסט דו
זינט דאן געמאַכט? אין מאַרמאַר, מיין איך. זינט יענעם טאָג,
ווען איך בין אוועק פֿון דיר?

פראָפֿעסאָר רובעק. קיין רעכטע זאך האָב איך
מעהר ניט געשאפֿען זינט יענעם טאָג. בלויז אזוי אַכגעשטופֿט
מיין לעבען אין מאָדעלירען.

אירענע. און די פֿרוי, מיט וועמען דו לעבסט אַזונד
זוואַמען? —

פראָפֿעסאָר רובעק (שלאָגט איהר איבער די רייד). ניט
רייד איצט פֿון איהר. דאָס פֿערבאָפֿט מיר ביים אָמהעם.

אירענע. וואוהין האָסטו בדעה מיט איהר צו פֿאַהרען?
פראָפֿעסאָר רובעק (מיעד און אַכגעלאָוען). איך וועל
מסתמא מווען מאַכען אַ לאַנגע און לאַנגווייליגע ים-רייזע קיין
צפֿון צו.

אירענע (קוקט איהם אָן, שטייכעלט כמעט אונטערקבאַר
אין שעפֿטשעט): געה לייעבערשט אויף די בערג, אזוי הויך ווי

אין דיר געפונען וואָס איך האָב געדארפֿט, אין דיר און ניט
 אין קיין אנדערע. דו ביסט פֿאַר מיר געוואָרען אַ הויך-הייליג-
 געס וועזען, אָן וועלכען מען קען זיך נור אָנרוהרען אין פֿער-
 געטערנדע געדאַנקען. איך בין דאָך נאָך דעמאָלט גאָר יונג
 געווען, אירענע. און עפעס האָט מיך בעהערשט אָן אַבערגלוי-
 בען: ווען איך וואָלט דיך נור אָנגערוהרט, ווען איך וואָלט
 געווען ליידענשאַפֿטליך צו דיר, דאָן וואָלטען מיינע געדאַנקען
 פֿערשוועכט און פֿעראַונדרייניגט געוואָרען, און איך וואָלט ניט
 געקענט דערענדיגען ביז'ן סוף, וואָס איך האָב אזוי געגאַרט
 צו שאַפֿען. — און איך גלויב נאָך היינט, אַז עס ליגט עט-
 וואָס אמת אין דעם.

אירענע (מיט אַ מיינע פֿון שפּאַט).

ווערק — דאָן דאָס מענשענקינד.

פֿראַפֿעסאָר רובֿעק. דו קענסט אורטהיילען דערי-
 בער ווי דו ווילסט, איך בין על כּל פּנים דעמאָלט אין גאַנץ
 צען בעהערשט געוואָרען פֿון מיין אייפֿגאַבע. און איך האָב
 זיך דערבוי געפֿיהלט אזוי גליקליך.

אירענע. און דו האָסט דיין אייפֿגאַבע געלייזט, אַרנאָלד.

פֿראַפֿעסאָר רובֿעק. מיט דיין הילף, דו געבענשר

טע, — האָב איך זי געלייזט. איך האָב געוואָרט פֿערקערפֿערן
 די ריינע פֿרוי, ווי איך האָב זי געזעהן ערוואַכענדיג אין דעם
 טאָג פֿון תּחית המתים. אָהן אַ שום פֿערוואַונדערונג איבער
 וואָס פֿאַר עס איז ניוועס אָדער אונבעקאַנטעס אָדער אונגע-
 טראַכטעס. נאָר פֿול מיט אַ הייליגער פֿרייד דערויבער, וואָס
 זי קען זיך אליין צוריק געפֿינען אונפֿערענדערט, — זיך, די
 פֿרוי פֿון דער ערד, — אין די העכערע, פֿרייערע, גליקליכערע
 קרייזען — נאָך דעם לאַנגען טרוימלאָוען שלאָף פֿון טויט.
 (אביסעל מילדער.) אזוי האָב איך עס געשאַפֿען. — נאָך דיין
 בילד נאָך האָב איך עס געשאַפֿען, אירענע.

ניט, אז עס זיינען געווען מעג, ווען איך בין שיער פֿון זינען
ניט אראָב פֿון דיין גאַנצער שעהנקייט ?

איר ענע (רעדט אונגעשטערט ווייטער). און דאָך, — ווען
דו וואָלסט מיך אָנגעריהרט, וואָלט איך דיר, גלויב איך, אויף'ן
שמעל דער'הרג'עט, וואָרים איך האָב געהאט אַ שפיציגע נאָ-
דעל ביי מיר, — בעהאַלטען אין די האָר — (בלעט זיך פֿער-
טראַכטערהייט איבערן שטערן) ניין, אָבער דאָך, דאָך — ; אז דו
זאָלסט עס האָבען געקענט —

פראָ פֿעס אָר רובֿ עק (קוקט זי אָן מיט אַ פֿעסטען בליק).
איך בין געווען אַ קינסטלער, אירענע.
אירענע. אָט דאָס איז דאָס מאַקי.

פראָ פֿעס אָר רובֿ עק. קודם כל אַ קינסטלער. ווי אַ
קראַנקער בין איך אַרומגעגאַנגען און האָב געוואָלט שאַפֿען
דאָס גרויסע ווערק פֿון מיין לעבען. (פֿערליערט זיך אין עראַינערונג.)
דער „טאָג פֿון תּחית המתים" האָט עס געוואָלט הייסען. און
די תּחית המתים האָט געדאַרפֿט פֿערקערפֿערט ווערן אין דעם
בילד פֿון אַ יונגער פֿרוי, וועלכע כאַפט זיך אויף פֿון'ס שלאָף
פֿון טויט —

אירענע. אונזער קינד, יאָ —

פראָ פֿעס אָר רובֿ עק (זעצט פֿאַרט). זי האָט געוואָלט
זיין די איידעלסטע, ריינסטע, אידעאַלסטע פֿרוי פֿון דער ערד,
די ערוואַכענדע. דאָ האָב איך דיר געפֿונען. דו ביסט געווען וואָס
איך האָב געדאַרפֿט אין יעדער הינזיכט. און דו, דו האָסט זיך
הינגעגעבען אזוי גערן און אזוי פֿרעהלאַך. און האָסט איבער-
געלאָזט דיין פֿאַמיליע און דיין היים — און ביסט געגאַנגען
מיט מיר.

אירענע. דאָס וואָס איך בין מיט דיר געגאַנגען, האָט
געהייסען פֿאַר מיר די ווידעראַוילעבונג פֿון מיין קינדהייט.
פראָ פֿעס אָר רובֿ עק. אָט מאַקי דערפֿאַר האָב איך

זי דו וואָלסט געוואָלט מיטקומען מיט מיר אין די ווייטע
וועלט?

אירענע. כ'האָב אויסגעשמרעקט דריי פֿינגער צום
הימעל און געשוואָרען, אַז איך וועל מיטגעהן מיט דיר ביו'ן
עק וועלט און ביו דעם סוף פֿון מיין לעבען. און דיר דיענען
אין אַלצדינג. —

פֿראַ פֿעס אָר רוב עק. אַלס מאָדעל פֿאַר מיין קונסט-
ווערק —

אירענע. — אין פֿרייער, פֿאַלשטענדיגער נאַקעטקייט —
פֿראַ פֿעס אָר רוב עק (מיט געפֿיהל). און ווי האָסט דו
מיר דאָס אַביסעל געדיענט, אירענע, — ווי מוט היג, — ווי
פֿרעהליך און אָהן אַ שום פֿאַרוואַרף!

אירענע. יאָ, מיט דעם גאַנצען קאַביגען הערצענס-
בלוט פֿון מיין יוגענד האָב איך דיר געדיענט —

פֿראַ פֿעס אָר רוב עק (צושאַקלענדיג מיט'ן קאַז און מיט אַ
דאַנקבאַרען בליק). דאָס האָסט דו ווירקליך אַ רעכט צו זאָגען.
אירענע. — און איך בין געפֿאַלען צו דייע פֿיס און
האָב דיר געדיענט, אַרנאָלד. (דריקט צונויף די האַנד אַנטקעגען
איהם.) אָבער דו, דו, — דו! —

פֿראַ פֿעס אָר רוב עק. (אין פֿערטהידיגונג). איך האָב זיך
קיינמאָל ניט פֿערוינדיגט געגען דיר! קיינמאָל ניט, אירענע.
אירענע. יאָ, דו האָסט עס דאָך געטהאָן! דו האָסט
זיך פֿערוינדיגט געגען מיין אינערסטע נאַטור.

פֿראַ פֿעס אָר רוב עק (טהוט זיך אַ רוק אויף זיין שטיהל
צוריק). איך? —

אירענע. יאָ, דו! איך האָב זיך געשמעלט פֿאַר דיר
גאַנץ און אונפֿעהוילען. (שטילערהייט.) און דו האָסט מיך קיין
איינציג מאָל ניט אָנגעריהרט.

פֿראַ פֿעס אָר רוב עק. אירענע, פֿערשטעהסט דו דען

אויבען אויף דער ערד האָט קיינער ניט געקענט הערען די געשרייען פֿון דער בעגראַכענער. נאָר איצט הויב איך ביס-לאַכווייז אָן אויפֿשטעהן תּחית המתים. (זעט זיך ווידער אויף איהר שטוהל.)

פּראָפֿעסאָר רובּעק. (נאָך אַ קורצער פּויע). וואָס זשע, דו האַלטסט מיך פֿאַר דעם שולדיגען אין דעם אַלעמען? אירענע. יאָ.

פּראָפֿעסאָר רובּעק. מאַכסט מיך שולדיג אין דעם, — וואָס דו רופֿסט אָן דיין טויט?

אירענע. שולדיג אין דעם, וואָס איך האָב געמוזט שטאַרבּען. (נעהט אָן אַ גלייכגילטיגען טאָן.) פֿאַרוואָס זעצסט דו זיך ניט אַנדער, אַרנאָלד?

פּראָפֿעסאָר רובּעק. מעג איך?

אירענע. פֿאַר וואָס דען ניט? — דו וועסט ניט דער-פֿרירען ווערען — האָב קיין מורא ניט. וואָרים אזוי ריכטיג פֿערוואַנדעלט אין אייוו, מיין איך, בין איך נאָך אַלץ ניט.

פּראָפֿעסאָר רובּעק. (רוקט צו אַ שטוהל צום טיש און זעט זיך) אזוי, אירענע. אַזונד זיצען מיר ביידע ווידער איינס לעבען אַנדערן ווי אין די אַלטע צייטען.

אירענע. און אַביסעלע ווייטליך איינס פֿון אַנדערן. אויך ווי אין די אַלטע צייטען.

פּראָפֿעסאָר רובּעק. דאָס האָט דעמאָלט געמוזט אזוי זיין.

אירענע. ס'האָט געמוזט?

פּראָפֿעסאָר רובּעק (מיט אַן ענטשלאָסענעם טאָן). נו יאָ, ס'האָט געמוזט זיין אַ געוויסע ווייטקייט צווישען אונז. אירענע. אזוי, — ווירקליך, אַרנאָלד? —

פּראָפֿעסאָר רובּעק (ווייטער). געדוינקסט דו נאָך, וואָס פֿאַר אַן ענטפֿער דו האַסט מיר געגעבען אויף מיין פֿראַגע,

אירענע. איך האָב זיי דער'הרג'עט,
פּראָפּעסאָר רובעק (שטריינג). אַזונד זאָגסט דו שוין
ווידער ליגען.

אירענע. איך האָב זיי דער'הרג'עט — זאָג איך דיר!
גאַנץ איינפאַך זיי ערמאָרדעט אָהן אַ שום רחמנות, גלייך ווי
זיי זיינען נאָר געקומען אויף דער וועלט. אָדער שוין פֿריהער, אַסך
פֿריהער. איינעם נאָך'ן אַנדערן.

פּראָפּעסאָר רובעק (אומעטיג און ערנסט). ס'לויגט
עפעס אַ פֿערבאַרגענער זינן הינטער אַלצדינג וואָס דו זאָגסט.
אירענע. וואָס קען איך טהאָן דערצו? יעדעס וואָרט,
וואָס איך זאָג דיר, ווערט מיר אַריינגעשושקעט אין אויער.

פּראָפּעסאָר רובעק. איך מיין, איך בין דער
איינציגער, וואָס קען טרעפֿען דעם זינן דערפֿון.
אירענע. נו פֿערשטעהט זיך, אז דו דאַרפֿסט זיין דער
איינציגער.

פּראָפּעסאָר רובעק (שפּאַרט זיך אָן מיט די הענט
אויף'ן טיש און קוקט איהר אַרײַן טיעף אין די אויגען). אָט אַזניס
עטליכע סטרוגעס האָבען געמוזט פֿלאַצען אין דיר, אירענע.
אירענע (ווייך). דאָס טרעפֿט דאָך תמיד, ווען אַ יונגע
היים-בלוטטיגע פֿרוי שטאַרבט.

פּראָפּעסאָר רובעק. אָבער אירענע, וואָרף אַוועק
אָט די ווילדע פֿאַרשטעלונגען — ! דו לעכסט דאָך! דו לעכסט
— לעכסט!

אירענע (הויבט זיך לאַנגזאַם אויף פֿון איהר שטוהל און זאָגט
מיט אַ ציטערנדער שטימע): יאָהרען-לאַנג בין איך געווען טויט.
זיי זיינען געקומען און האָבען מיך געכונדערן. זיי האָבען מיר
צונויפֿגעשנורעוועט די אַרעמס אויף'ן רוקען. און דאָן האָבען
זיי מיך אַראָבגעלאָזט אין אַ קעלער-גרוב, מיט אייזערנע שטאַנ-
גען ביים אַריינגאַנג, און מיט אויסגעבעטע ווענד, — אזוי אז

אירענע. יא, ער איז געווען פֿריינדליך גענוג, מיר די
טובה צו טהאָן.

פּראָפּעסאָר רובעק. און דו טרויערסט גאַרנישט
נאָך איהם, אירענע?

אירענע (ניט פֿערשטעהענדיג). נאָך וועמען?

פּראָפּעסאָר רובעק. נו, נאָך הערר פֿאָן סאַטאַוו.

אירענע. ער האָט ניט געהייסען סאַטאַוו.

פּראָפּעסאָר רובעק. ניט?

אירענע. מיין צווייטער מאָן הייסט סאַטאַוו. ער איז אַ

רוס, —

פּראָפּעסאָר רובעק. און וואו געפֿינט ער זיך

ערגעץ?

אירענע. ווייט פֿון דאַנען, אין אוראַל. ביי זיינע גאָלד-

גריבער.

פּראָפּעסאָר רובעק. ער לעבט, הייסט עס,

דאָרט?

אירענע (ציהט מיט די אַקסלען). לעבט? לעבט? אייגענט-

ליך האָב איך איהם דער'הרג'עט.

פּראָפּעסאָר רובעק (פֿערציטערט). דער'הרג'עט — !

אירענע. יא, מיט אַ קליינעם שפּיציגען שפּיעז, וואָס

איך האָב תמיד ביי מיר אין בעט.

פּראָפּעסאָר רובעק (ליידענשאַפֿטליך). איך גלויב דיר

ניט, אירענע!

אירענע (מיט אַ מילדען שמויכעל). דו מעגסט עס גלויבען,

אַרנאָלד!

פּראָפּעסאָר רובעק (קוקט זי אָן מיט אַ בליק פֿון

מיטלייד). האָסט גאָר קיין קינדער ניט געהאַט?

אירענע. אָה יא, אַסך.

פּראָפּעסאָר רובעק. און וואו זיינען זיי איצט?

אירענע. יא, כ'בין געווען אין אסך מלוכות און לענדער.
פראָפּעסאָר רובעק. (קוקט זי אָן מיט אַ בליק פֿון מיט-
לייד.) און מיט וואָס האָסט דו זיך אָבגעגעבען, אירענע?

אירענע (הויבט אויף די אויגען צו איהם). וואָרט אַקאָרשט;
לאַמיר זיך דערמאָנען. — יא, אַצונד האָב איך עס. אין פֿער-
שיעדענע אונטערהאַלטונגס-פּלעצער האָב איך זיך געוויזען.
אַלס נאַקעמע סטאַטוע בין איך געשטאַנען אין לעבעדיגע ביל-
דער. און פֿיעל געלד איינגענומען. דערצו בין איך ביי דיר ניט
געוואוינט געווען — דו האָסט קיין געלד ניט געהאַט. — און
דאָן בין איך אויך אַרומגעגאַנגען מיט אַלערליי מאַנספּערוואָנען
און זיי דעם קאָפּ פֿערדרעהט. אויך דערצו בין איך ביי דיר
ניט געוואוינט געווען, אַרנאָלד. דו ביסט געווען שטאַנדהאַפּטיגער.
פראָפּעסאָר רובעק (פֿערביילויפּענדיג די פּראַגע). און
דאָן האָסט דו חתונה געהאַט אויך?

אירענע. יא; מיט איינעם פֿון זיי.

פראָפּעסאָר רובעק. ווער איז דיין מאַן?

אירענע. ער איז געווען אַ זיעד אַמעריקאַנער. אַ גרוי-
סער דיפּלאָמאַט. (קוקט מיט אַ פֿערשטיינערטען שמייכל פֿאַר זיך.)
דעם האָב איך סוף כל סוף פֿון זינען אַראָכגעטריבען; גאַנץ
פֿערריקט געמאַכט — ניט צום אויסהאַלטען; משוגע אויף טויט.
העיסט דו, — ס'איז געווען אַ פֿיינער שפּאַס באַלד אין אָנ-
פֿאַנג. ס'האַט זיך מיר כסדר געגלוסט צו לאַכען, אין זיך. —
ווען איך וואָלט נאָך געהאַט עפעס אין זיך.

פראָפּעסאָר רובעק. און וואו איז ער איצט?

אירענע. ערגעץ-וואו אויף אַ בית עולם. מיט אַ הוי-
כען, גרויסאַרטיגען מאָנומענט איבער זיך. און אין זיין שאַר-
בען אַ בליענע קויל.

פראָפּעסאָר רובעק. וואָס זשע, ער האָט זיך אַליין
גענומען דאָס לעבען?

פּראָפּעסאָר רובעק, אָבער שפּעטער? זינט דאָן?
אירענע. זינט דאָן האָב איך עס אונזעהליגע מאָל
דער'הרג'עט. אין מיטען העלען טאָג און אין'ס חושך פֿון דער נאַכט.
דער'הרג'עט אין האַב—און אין ראַכע—און אין מורא'דיגע יסורים.
פּראָפּעסאָר רובעק (געהט צו נאָהענט צום טיש און
פּרעגט שטילע־הייט): אירענע, — וואָג מיר ענדליך אַזונד — נאָך
אזוי פֿיעל יאָהרען, — פֿאַר וואָס ביסט דו דעמאָלט אַוועק פֿון
מיר? און אזוי שטילע־הייט אַנטלאָפֿען, אז מען האָט דיך מעהר
ניט געקענט געפֿינען? —

אירענע (שאַקעלט לאַנגזאַם דעם קאָפּ). אַך, אַרנאָלד, —
נאָך וואָס וואָל איך דיר עס זאָגען — אַזונד, ווען איך בין פֿון
דער אַנדער זייט קבר?

פּראָפּעסאָר רובעק. ביסט אפשר געווען פֿערליעכט
אין אַן אַנדערן?

אירענע. בלויז אין אוינעס, און דער האָט מעהר
ניט געדאַרפֿט מיין לעבע. דער האָט מעהר מיין לעבען ניט
געדאַרפֿט.

פּראָפּעסאָר רובעק (וויל ענדערן דעם געשפּרעך). הַס,
— לאָמיר צורוח לאָזען די פֿערגאַנגענהייט —

אירענע. יאָ, יאָ, — נור צורוח לאָזען וואָס עס ליגט
פֿון יענעם זייט קבר. וואָס עס הייסט פֿאַר מיר אַזונד יענער
זייט קבר.

פּראָפּעסאָר רובעק. וואו ביסט דו פֿאַרט אַהינגע-
קומען, אירענע? כ'האָב דיך אזוי פֿיעל אַרומגעזוכט. — דו
ביסט אזויווי אין וואַסער אַרײַן.

אירענע. איך בין אַרײַן אין חושך, — בעת דאָס קינד
האָט געשטראַהלט פֿון ליכט.

פּראָפּעסאָר רובעק. האָסט פֿיעל אַרומגערייזט דו
וועלט?

גנו קוק). נאך דיין — וואס מיינסט דו דערמיט, אירענע?
אירענע (אויסצידענדיג צו ענטפערן). און דאָס קינד? דעם
געהט עס דאָך אויך גוט. אונזער קינד לעבט מיך אַריבער.
אין כבוד און גדולה.

פראָפּעסאָר רובעק (שמויכעלט ווי אין אַ ווייטער עראינע-
רונג). אונזער קינד, — אַך יאָ, אזוי פֿלעגען מיר עס רופֿען
— דעמאָלט.

אירענע. בעת איך האָב געלעבט, יאָ.
פראָפּעסאָר רובעק (סטאַרעט זיך אָנצונעהמען אַ מונטערן
טאָן). יאָ, יאָ, אירענע, — אַזונד איז „אונזער קינד“ בעריהמט
איבער דער גאַנצער וועלט. דו האָסט דאָך אַראוי געלייענט
וועגען דעם, ניט? —

אירענע (שאַקעלט צו מיט'ן קאַפּ). און האָט אויך דעם
פאָטער זיינעם בעריהמט געמאַכט. — דאָס איז געווען זיין טרוים.
פראָפּעסאָר רובעק (גאַנץ שטיל, געריהרט). דיר אַליין
בין איך שולדיג אַלעס, אַלעס, אירענע. און איך דאַנק דיר דערפֿאַר.
אירענע (פֿערוונקען אויף אַ וויילע אין געדאַנקען). ווען איך
וואָלט דעמאָלט געטהאָן וואָס איך האָב געהאַט אַ רעכט צו
טהאָן. אַרנאָלד —

פראָפּעסאָר רובעק. נו? וואָס פֿאַרט?
אירענע. — וואָלט איך דאָס קינד דער'הרג'עט.
פראָפּעסאָר רובעק. דער'הרג'עט!
אירענע (שעפטשענדיג). דער'הרג'עט, — איידער איך בין
אויפֿן פֿון דיר. צושמעטערט. צושמעטערט אויף שטויב.
פראָפּעסאָר רובעק (שאַקעלט דעם קאַפּ מיט אַ פֿאַרוואַרף).
דאָס וואָלסט דו ניט געקענט טהאָן, אירענע. וואָלסט קיין האַרץ
ניט געהאַט, עס צו טהאָן.
אירענע. ניין, דעמאָלט האָב איך ניט געהאַט קיין
האַרץ דערצו.

אן אמת'ע פרייד דאָס צו זעהן. און דאן וועלען מיר אויך אַ שמועס
טהאָן מוכח דער ריזע אויף די בערג —. (אַב צום עק פֿון האַ-
טעל. מאַיאַ געהט איהם נאָך.)

(כמעט אין דערוועלבער רגע קומט די פֿרעמדע אַרויס פֿון פֿאַוועלדיגן
און זעצט זיך אַנדער ביים טיש.)

(די פֿרעמדע טראָגט צו איהר גלאָז צום טוייל אין וויל טרונקען,
נאָר אין מיטען דערניצען האַלט זי זיך צוריק און קוקט מיט ליידגע, אויס-
דרוקסלאָזע אויגען אויף רובעק'ן.)

פֿראַפֿעסאָר רובעק (בלויבט זיצען ביי זיין טיש און קוקט
זי אָן מיט אַן ערנסטען און דרוכדרינגענדען בליק. ענדליך שטעהט ער אויף,
מאַכט אַ פֿאַר טריט צו איהר, בלויבט שטעהן און זאָגט שטילערהייט):
איך דערקען דיך גאַנץ גוט, אירענע.

די דאַמע (מיט אַ קלאַנגלאָזער שטימע, בעת זי שטעלט אַוועק
דאָס גלאָז). קענסט טרעפֿען ווער איך בין, אַרנאָלד?

פֿראַפֿעסאָר רובעק (אויסמידענדיג אַן ענטפֿער). דו
דערקענסט מיר אַלואָ אויך?

די דאַמע. מיט דיר איז דאָס גאָר אַ גאַנץ אַנדער זאַך.
פֿראַפֿעסאָר רובעק. פֿאַרוואָס עפעס, — מיט מיר?
די דאַמע. וויל דו ביסט נאָך לעבעדיג.

פֿראַפֿעסאָר רובעק (פֿערשטעהט זי ניט). לעבעדיג—
די דאַמע (כמעט גלייכצייטיג). ווער איז געווען די אַנדע-

רע? די וואָס דו האָסט געהאַט מיט דיר — דאָ ביים טיש?
פֿראַפֿעסאָר רובעק (אַביסעל צוריקגעהאַלטען). די? דאָס
איז געווען מיין — מיין פֿרוי.

די דאַמע (שאַקעלט צו לאַנגזאַם מיט'ן קאָפּ). אַזוי. גוט,
אַרנאָלד. איינע, הייסט עס, וועלכע געהט מיך גאָרנישט אָן—
פֿראַפֿעסאָר רובעק (אומזיכער). ניין, פֿערשטעהט זיך—
די דאַמע. — איינע, הייסט עס, וועלכע דו האָסט זיך
איינגעשאַפֿט ערשט נאָך מיין טויט.

פֿראַפֿעסאָר רובעק (גיט אויף איהר פֿלוצלינג אַ שטרייב-

פּרָאָפֿעסאָר רובֿעק (קוקט איהם אָן). דערשאַסען?
מאַיאַ (טהוט אַ רוק איהר שטוהל צוריק). דערשאַסען אויף
טויט?

אולֿפֿהיים (שאַקעלט מיט'ן קאַפּ). איך שים קיינמאָל נימ
פֿערביי, מאַדאַם.

מאַיאַ. אָבער ווי אַווי קענט איהר פֿאַרט דערשיסען
מענשען אויף טויט?

אולֿפֿהיים. איך רעד דאָך ניט פֿון מענשען —
מאַיאַ. אייערע בעסטע פֿרײַנד, האָט איהר דאָך געוואָגט —
אולֿפֿהיים. מיינע בעסטע פֿרײַנד, דאָס זיינען מיינע
הינט.

מאַיאַ. אייערע הינט — ?

אולֿפֿהיים. כ'האָב ניט קיין בעסערע, — איידער אָט
די עהרליכע, געטרויע, דורך און דורך בראַווע יאָגדֿקאַמעראַ-
דען מיינע. — אַז איינער פֿון זיי ווערט קראַנק און שוואַך,
איז פּוּף! און אַריבערגעפּעקעלט איז דער פֿרײַנד — אויף יע-
נער וועלט.

(די באַרמאָרציגע שוועסטער קומט אַרויס פֿון האַטעל מיט
אַ טאַץ, אויף וועלכער עס געפֿינט זיך מילך און ברויט, שטעלט זי אַוועק
אויף'ן טיש לעבען פּאַוויליאָן, וואוהין זי געהט אַרײַן.)

אולֿפֿהיים (מיט שפּאַט) אָט דאָס דאָ, — דאָס רופֿט מען
שפּייז פֿאַר מענשען! וואַסערדיגע מילך און ווייך, קלעפּיג ברויט.
זעהט איהר, מיינע פֿרײַנד, זיי וואָלט איהר געדאַרפֿט אָנקוקען,
ווי זיי פֿרעסען! וואָלט איהר עס געוואָלט זעהן?

מאַיאַ (שמייכעלט צו איהר מאַן און שטעהט אויף). יאָ, פֿאַר-
וואָס דען ניט.

אולֿפֿהיים (שטעהט איך אויף). איהר זייט ווירקליך אַ
שאַרפֿזיניגע פֿרוי, מאַדאַם. אַלזאָ, קומט. גרויסע דיקע ביינער
שלינגען די חברה־לייט אַרונטער אין גאַנצען. ווערנען זיי ווי-
דער איים און שלינגען זיי פֿון דאָס ניי איין. כ'וואָג איך, ס'איז

מא יא. ועהר פרינדליך פֿון אייך. נאָר רובעק האָט
גאָר בדעה צו מאַכען אַ ריווע אייך'ן ים.
פּראָפּעסאָר רובעק. אַרום דעם ברעג — דורך די
קאנאלען פֿון אינועל.

אולפֿהיים. פֿע, צו'ן אלדע שוואַרין יאהר, — וואָס וועט
איהר דען טהאָן אין דעם פֿערדאָמטען, עפּוש'דיגען רינשמאַק!
וואָס זשע, איהר ווילט פֿערטרייבען די צייט אין מוטנע וואַסער,
אין ברודיגע וואַסער, וואָלט גלייכער געווען צו זאָגען.
מא יא. אָט האָסט דו דיר, רובעק.

אולפֿהיים. אַך, איהר קומט ליכערשט מיט אויף די
בערג. דאָרט איז עס פֿריי און ריין פֿון מענשען. איהר קענט
זיך גאָר ניט משער זיין וואָס דאָס הייסט פֿאַר מיר, פֿערשטעהט
זיך, אזא קליין ווייבעלע — (ער שטעלט זיך אָב. די באַרטהאַרציגע
שוועסטער קומט אַרום פֿון פּאַוויליאָן אין געהט אַרײַן אין האָטעל.)
אולפֿהיים (פּאָלגט איהר נאָך מיט די אויגען). קוקט אַקאַרשט
אָן אָט די דאָ! דעם שוואַרצען פֿויגעל! — ווער דאַרף דען דאָ
בעגראָבען ווערן?

פּראָפּעסאָר רובעק. אסור צי איך ווייס.
אולפֿהיים. נאָ, דאָן ליגט דאָ ווער עס איז אין אַ
ווינקעל און קראַפּירט. אָט די קראַנקע און שלאַפֿע, די וואָל-
טען געמעגט אַ טובה טהאָן און זיך לאָוען בעגראָבען — וואָס
פֿריהער אַלץ בעסער.

מא יא. וואָס זשע, איהר זייט גאָר קיינמאָל ניט קראַנק
געווען, הערר גוטסבעזיצער?
אולפֿהיים. קיינמאָל ניט. אַניט וואָלט איך דאָ ניט
געווען. — אָבער מיינע בעסטע פֿריינד — זיי ווינען אָפֿט
קראַנק געווען, די אַרעמע טייוואָלים.

מא יא. און יואָס האָט איהר מיט זיי געטהאָן?
אולפֿהיים. דער טאַסען האָב איך זיי, פֿערשטעהט זיך.

און זאָפֿטיג און פֿול מיט בלוט, (טרינקט פֿון דער יאָגד-פֿלאַש).
מאָיאַ (קוקט איהם גלייך אין די אויגען אַרײַן), אַם ליעכסטען
אַבער יאָגט איהר זיך נאָך בערען?

אולפֿהיים, יאָ, דאָס איז מיר ליעבער פֿון אלעס, וואָ-
רים דאָ קען מען זיך אזוי פֿיין בעניצען מיט'ן מעסער, ווען
מען האָט גיין אַנדער ברירה ניט, — (מיט אַ לייכטען שמייכל).
מיר אַרבייטען אין אַ האַרטען מאַטעריאַל, מיר ביידע, גנדיגע
פֿרוי, — איך אין אייער מאַן, ער מוטשעט זיך מן הסתם גע-
נוג אָב מיט'ן מאַרמאָר, און איך מוטשע זיך אָב מיט דיקע,
ציטערנדע בערען-נערווען. און ביידע בעוועגען מיר ענדליך
דאָס מאַטעריאַל, ווערן בעלי בתים איבער דעם, מיר גיבען
ניט נאָך, ביז וואַנען מיר האָבען ניט בייגעקומען דעם האַרט-
נעקיגען, ווידערשטעהענדען שטאָף.

פֿראַפֿעסאָר רובֿעק (פֿערטעפֿט אין געדאַנקען). דאָס
איז ב'לעבען גאַרנישט אזוי קרום, וואָס איהר וואָגט דאָ.
אולפֿהיים, נו יאָ, וואָרים דער שטיין ווייסט דאָך
מסתמא, פֿאַרוואָס ער קעמפֿט, דוכט זיך, ער איז טויט, און
דאָך וויל ער זיך מיט אלע כוחות ניט לאָזען צוהאַמערן, אַקוראַט
ווי דער בער, ווען אימיצער וועקט איהם אויף אין זיין גרוב,
מאָיאַ, איהר ווילט, הייסט עס, אַזונד אַרױפֿגען אין
די וועלדער און יאָגען?

אולפֿהיים, גאַנץ הויך אויף די בערג וויל איך אַרױפֿ-
געהן, — וואָס זשע, אָט אַפֿנים איהר זייט קיינמאָל ניט גע-
ווען אויף די הויכע בערג, מאַדאַם?
מאָיאַ, ניין, ניין.

אולפֿהיים, הערסט אַ געשיכטע, טאָזעהט זשע ניט
אַנדערש איהר וואָלט איצט זומער-צייט אַרױפֿגען אַהין! איהר
קענט זיך אַנשליסען אָן מיר, איהר מיט אייער מאַן — דאָס
געהט אויסגעצייכענט.

הערר פראָפּעסאָר? אָדער פּילייכט פֿאַר דער גנעדיגער פֿרײַ?
פּראָפּעסאָר רובּעק. ניין, כ'דאַנק איך זעה, —
פֿאַר מיר ניט.

מאָיאָ. פֿאַר מיר אויך ניט.

(דער אינספּעקטאָר אָב אין האַטעל.)

אולפֿהיים (קוקט זיי ביידען אָן אַ רגע; דאָן נעהנט ער
אונטער דעם הוט). נאָ, צום טיפּפֿעל! דאָ און, הייסט עס, אַ גאַנץ
פּראָסטער פּויער אַריינגעפֿאַלען גאָר אין די הויכע פֿענסטער?
פּראָפּעסאָר רובּעק (טהוט אַ קוק אויף איהם). וואָס
מיינט איהר דערמיט, הערר גוטסבעויער?

אולפֿהיים (איינגעהאַלטענער און מיט מעהר דרך ארין). אַט
אַפנים איך שטעה דאָ ניט פֿאַר קיין אַנדערן, נאָר פֿאַר דעם
הערר פּראָפּעסאָר רובּעק אליין.

פּראָפּעסאָר רובּעק (שאַקעלט צו מיטן קאַפּ). מיר
האַבען זיך אַ פּאַר מאָל געטראָפֿען אין געזעלשאַפֿטען. דעם
לעצטען הערבסט, וואָס איך האָב פֿערבראַכט דאָ אויבען.
אולפֿהיים. יאָ, מיט יאָהרען צוריק. און אין יענער
צייט איז נאָך אייער נאָמען אויך ניט געווען אזוי בעקאַנט ווי
איצט. וואָרים דעמאָלט האָט נאָך אפילו אַ שמוציגער בע
רען-יעגער געמעגט צוקומען נאָהענט צו איך.

פּראָפּעסאָר רובּעק (שטייכעלט). איך ביים איך איצט
קיינעם ניט.

מאָיאָ (קוקט אָן אולפֿהיים'ן מיט אינטערעס). וואָס זשע, איהר

זייט טאָזי אַ ריכטיגער בערען-יעגער?

אולפֿהיים (זעצט זיך ביים צווייטען מיט, נעהענטער צום
האַטעל). אַם לעכסטען יאָג איך זיך נאָך בערען. נאָר איך
וואָרף זיך פֿונדעסטוועגען ניט מיט קיין אַנדער זאך, וואָס
קומט מיר נור אין וועג. צי דאָס זיינען אַדלערס, צי וועלף,
צי גאָר ווייבער, אָדער הירשען. — נאָר פֿריש מווען זיי זיין

לויפֿט דאָך מיט'ן עק צווישען די הינטערשטע פֿיס, — אָק-
ראַט ווי דער טייוועל וואָלט זיך נאָך אייך נאָכגעיאָגט.

דער אינספעקטאָר (רוהיג, איהם ניט ענטפֿערענדיג דע-
רויף). איז דער הערר גוטסבעזיצער געקומען מיט'ן שיף?

אולפֿהיים (ברומענדיג). כ'האָב ניט געהאָט די עהרע

אפילו אָנצוקוקען אַ שיף. (די הענד אין די זייטען.) אָט אַפֿניב

איהר ווייסט גאָר ניט, אַז איך פֿאָהר אויף מיין אייגען שיפֿעל?

(צו זיין דיענער.) קוק זיך גוט אום אויף דינע מיט-בעשעפֿעני-

שען, לאַרס. נאָר געב אַכטונג, זיי זאָלען מיר פֿונדעסטוועגען

בלייבען הונגעריגלעך. פֿרישע ביינער, אָבער מיט ניט צופֿיעל

פֿלייש דערויף, פֿערשטעהסט? און רויה מוז עס זיין און נאָך

רויכענדיג פֿון בלוט? און דאָן האָק דיר אַליין אויך וואָס עס

איז אין בויך אַרײַן. (זיך לאָזענדיג צו איהם מיט אַ בריק.) נאָ, —

און אַצינד טראָג זיך צום טייוועל! (דער דיענער געהט אַרויס

מיט די הינט, הינטער דעם ווינקעל פֿון האָטעל.)

דער אינספעקטאָר. וואָלט אפשר דער הערר גוטס-

בעזיצער געוואָלט אַריינגעהן דערווײל אין עסס-זאָל?

אולפֿהיים. אַרײַן דאָרט צו די דאָזיגע האַלב-טײַמע

פֿליגען און מענשען? ניין, — כ'דאַנק אייך טױענד מאָל

דערפֿאַר, הערר אינספעקטאָר.

דער אינספעקטאָר נו, נו, ווי אייך איז אַס ליבסטען.

אולפֿהיים. אָבער זעהט, די מויד זאָל מיר צורעכט

מאַכען דעם פֿראָוויאַנט, ווי געוועהנליך. קודם כל אַסך, מיין

זאָל האָבען וואָס צו בייסען. און אַזוי אַ היבש ביסעל בראַנד-

פֿען! זאָגט איהר נור, אַז איך אָדער לאַרס וועט איהר מאַך

כען אַ שוואַרצען סוף, אַז זי וועט ניט —

דער אינספעקטאָר (שלאָגט איהם איבער די רײד). מיר

ווייסען שוין אַלעס פֿון פֿריהער. (זיך ווענדענדיג אויף דער אַנדער-

זײט.) זאָל איך דעם קעלנער הייסען בריינגען וואָס עס איז,

איך זעה דאָ קומען, איז גראָד ניט פֿון די אַנגענעהמע זאַכען.
 דער עיקר אין דער געגענוואַרט פֿון דאַמען.
 פראַפֿעסאָר רובֿעק (קוקט אויך נאָך לינקס). איהר
 מיינט דעם יעגער, וועלכער קומט דאָ? ווער איז דאָס?
 דער אינספּעקטאָר. דאָס איז גוטסבעזיצער אולפֿ-
 היים —

פראַפֿעסאָר רובֿעק. אָה, גוטסבעזיצער אולפֿהיים.
 דער אינספּעקטאָר. — דער „בערען־טויטער“.
 פראַפֿעסאָר רובֿעק. כ'קען איהם.
 דער אינספּעקטאָר. יאָ, ווער קען איהם דען ניט.
 פראַפֿעסאָר רובֿעק. נור גאַנץ ווייניג אייגענטליך.
 וואָס זשע, איז ער איצט — ענדליך — אויך צווישען אייערע
 פאַציענטען?

דער אינספּעקטאָר. ניין, ס'איז מערקווירדיג, —
 נאָך אַלץ ניט, ער קומט נור איינמאַל אין יאָהר אַראָב אַהער, —
 ווען ער געהט אויף דער יאַגד אין די בערג. (וויל אַריינגעהן
 אין האַטעל.)

אולפֿהיים'ס שטימע (פֿון דרויסען). טאָ וואַרט דאָך
 אויס אַ וויילע! דער טייוועל זאָל עס נעהמען, וואָס האָט איהר
 קיין צייט ניט? פֿאַרוואָס לויפֿט איהר שטענדיג אַוועק פֿון מיר?
 דער אינספּעקטאָר (כלייבט שטעהן). איך לויף דאָך
 גאָר ניט אַוועק, הערר גוטסבעזיצער.

(גוטסבעזיצער אולפֿהיים קומט אַריין פֿון לינקס, בעגלייט
 פֿון אַ דיענער, וועלכער פֿיהרט אַ פֿאָר יאַגד־הינט, אולפֿהיים טראָגט אַ
 יאַגד־אַנצונג, הויכע שטייוועל און אַ פֿילץ־הוט מיט אַ פֿעדער. ער איז אַ
 באַגערע, לאַנגע, נערוועזע פּערזאָן, מיט ווייסע האָר און באַרד און מיט אַ
 הייכער שטימע. נאָך זיין אויסזעהן נאָך קען מען גיט זאָגען בעשטימט ווי
 אַלט ער איז, נאָר ער איז יעדענפֿאַלס גיט קיין יונגער מאַן.)

אולפֿהיים (לאַזט זיך אַרויף אויף'ן אינספּעקטאָר). וואָס זשע,
 אָט אַזוי נעהמט מען עס אויף פֿרעמדע, האָ? איהר אַנט-

דער אינספעקטאָר. ניין, איך קען קיין מעות ניט האָבען.

פּראָפּעסאָר רובעק (קוקט איהם אָן מיט שפּאַנענדע בלי-קען). איהר האָט עס אַליין געהערט!?

דער אינספעקטאָר. יאָ. כ'האַב אַליין אַ פּאָר מאָל מיט איהר גערעדט. דעם אמת זאָגענדיג, נור עטליכע ווער-טער. וואָרים זי איז גאַרנישט ריידעוודיג. אָבער —

פּראָפּעסאָר רובעק. אָבער נאָרוועגיש איז עס גע-ווען?

דער אינספעקטאָר. ריינעס גוטעס נאָרוועגיש. פֿי-לייכט מיט אָן אַקצענט, וואָס האָט אַביסעל דערמאָנט אָן דאָס נאָרדישע נאָרוועגיש.

פּראָפּעסאָר רובעק (קוקט ערשטוינט פֿאַר זיך און שעפּ-טשעט). דאָס אויך!

מאַיאַ (אַביסעל געטראַפּען און אונאַנגענעהם בעריהרט). פֿילייכט איז די דאָזיגע דאַמע אַמאָל געווען איינס פֿון דיינע מאָדעלען, רובעק? דערמאָן זיך אַקאַרשט.

פּראָפּעסאָר רובעק (קוקט זי אָן מיט אַ דורכדרינגענדען בליק). מאָדעל!

מאַיאַ (מיט אָן אַרויסרופּענדען שמייכעל) נו יאָ, אין דיינע אינגערע יאָהרען. דו האָסט דאָך געהאַט, זאָגט מען, אַזוי פֿיעל מאָדעלען. מיט יאָהרען צוריק, פֿערשטעהט זיך.

פּראָפּעסאָר רובעק (מיט'ן זעלבען טאָן). אַך ניין, מיין קליינע פֿרוי מאַיאַ. כ'האַב אין גרונד גענומען תמיד געהאַט נור איין איינציגען מאָדעל. איין איינציגען — פֿאַר אַלץ, וואָס איך האָב געשאַפּען.

דער אינספעקטאָר (וועלכער האָט זיך אָבגעקעהרט און אַריבערגעקוקט נאָך לינקס). יאָ, אַצונד וועל איך ליידער אייך מו-זען פֿערלאָזען. וואָרים אַ בעגעגעניש מיט דעם הערר, וואָס

פּראָפּעסאָר רובעק (האַט זיך ניט ווילענדיג לאַנגזאַם
אויפֿגעהויבען און קוקט אויף דער פֿערמאַכטער טהיר פֿון פֿאווייליאָן). ווער
איז דאָס געווען אָט די דאַמע?

דער אינספּעקטאָר. אַ פֿרעמדע, וועלכע האָט אָב-
גערונגען אָט דעם קליינעם פֿאווייליאָן דאָ.
פּראָפּעסאָר רובעק. אַן אויסלענדערין?

דער אינספּעקטאָר. ס'ווייזט אויס אַזוי. ביידע זיי-
נען יעדענפֿאַלס אָנגעקומען פֿון אויסלאַנד. מיט אַן ערך אַ וואָך
צוריק. זיי וויינען נאָך ביז אַהער ניט געווען דאָ.

פּראָפּעסאָר רובעק (איהם אָנקוקענדיג, בעשטימט). די
און ניט קיין אַנדערע האָב איך היינט ביינאַכט געוועהן אין פֿאַרק.
דער אינספּעקטאָר. דאָס איז עס גאַנץ זיכער גע-
ווען. כ'האַב עס גלייך פֿערשטאַנען.

פּראָפּעסאָר רובעק. ווי הייסט די דאַמע, הערר
אינספּעקטאָר?

דער אינספּעקטאָר. זי האָט זיך איינגעשריבען אַלס:
„מאַראַם דע סאַטאָו מיט בעגלייטערין“. מעהר ווייסען מיר ניט.
פּראָפּעסאָר רובעק (דיינקט נאָך). סאַטאָו? סאַטאָו—?
מאַיאַ (לאַכט שפּאַטיש). וואָס זשע, דו קענסט וועמען עס
איז, וואָס הייסט אַזוי, רובעק? האָ?

פּראָפּעסאָר רובעק (שאַקעלט מיט'ן קאַפּ). ניין, קיי-
נעם ניט. — סאַטאָו? דאָס קלינגט רוסיש. אָדער יעדענפֿאַלס
סלאַוויש. (צום אינספּעקטאָר). וואָס פֿאַר אַ שפּראַך רעדט זי?

דער אינספּעקטאָר. אַז די ביידע דאַמען שמועסען
איינע מיט דער אַנדערער, ריידען זיי אַ שפּראַך, פֿון וועלכער
איך קען ניט קלוג ווערן. נאָר אַזוי רעדט זי נאָרוועגיש ווי
אַ געבוירענע נאָרוועגערין.

פּראָפּעסאָר רובעק. (ערשטוינט). נאָרוועגיש? זייט
איהר זיכער, אַז איהר האָט ניט קיין טעות?

פראָפּעסאָר רובעק. יאָ, ס'האָט מיר כמעט אזוי
אויסגעוויזען.

דער אינספעקטאָר (אזוי ווי איהם וואָלט עפעס קלאָהר
געוואָרען). און הינטער דער ווייסער? גאַנץ נאָהענט הינטער
איהר — ?

פראָפּעסאָר רובעק. יאָ, גאַנץ נאָהענט.
דער אינספעקטאָר. אַהאַ! איך קען איך פֿילייכט
געבען אַן ערקלעהרונג וועגען דעם, הערר פראָפּעסאָר.
פראָפּעסאָר רובעק. נאָ, וואָס זשע איז דאָס
אזוינס געווען?

מאָיאָ (גלייכצייטיג). וואָס זשע, ס'האָט זיך רובעק'ן, הייסט
עס, ניט גע'חלום'ט?

דער אינספעקטאָר (פלוצלינג מיט אַ שעמטשענדען טאָן,
אָנווייזענדיג אויף דעם הינטערגרונד רעכטס). שש, אויף אַ ווילע!
ניט אַ קוק אָט דאָרט. — כ'בעט איך, רעדט איצט ניט
הויך מכה דעם.

(אַ שלאַנקע דאַמע, אָנגעהאַנגן אין פֿיינעם קרום-ווייסען קאַשמיר, בע-
גלייט פֿון אַ באַרטהאַרציגע שוועסטער אין שוואַרצען, וועלכע טראָגט אַ
זילבערנעם צלם אָנגעהאַנגען אָן אַ קייטעל אויף דער ברוסט, קומט אַרויס
פֿון הינטער דעם האַטעל און געהט אַריבער דעם פּאַרק צום פּאַויליאָן
לינקס, איהר געזיכט איז בלייב, די ציגע אזוי ווי פֿערגליווערט; די ברע-
מען אַרונטערגעלאָזען, די אויגען—אָקוראַט ווי זיי וואָלטען גאָרנישט געזעהן.
איהר קלייד פֿאַלט אַרונטער צו איהרע פֿיס און געהט אַרום אין גלייכע
לענגליכע פֿאַלטען איהר קערפער, איבער'ן קאָפּ, נאַקען, ברוסט, שולטערן
און אַרעמס טראָגט זי אַ גרויסען ווייסען שאַל פֿון דינעם וואָל, אונבעוועג-
ליכע האַלמונג, שטייפֿע אָכגעמאַסטענע טרויט, די הענד פֿערלייגט איבער
דער ברוסט, די האַלמונג פֿון דער „שוועסטער“ איז אויך אָכגעמאַסטען און
זי האָט די מיענע פֿון אַ דיענסט, זי געהט ניט אַראָב איהרע ברוינע שמע-
כעדיגע אויגען פֿון דער דאַמע. קעלנער, מיט סערוועמען אויף די אַרעמס,
ווייזען זיך אין די טהירען פֿון האַטעל און קוקען נייגעריג נאָך די ביידע
פֿרעמדע, וועלכע קוקען זיך אויף קיין זאַך ניט אום און פֿערשווינדען אין
דעם פּאַויליאָן.)

פּראָפּעסאָר רוב עק. נא, דאָן איז על כל פנים פּאָראָן
ביי אייך אימיצער, וואָס געהט ביינאכט שפּאַצירען אין פּאָרק?
דער אינספּעקטאָר (שמייכלט און שאַקעלט מיט'ן קאָפּ).
ניין, הערר פּראָפּעסאָר, — דאָס וואָלט געווען געגען געווען.
מאַיא (ווערענדיג אונגעדולדיג). מיין גאָט, רובעק, — ווי
איך האָב דיר שוין היינט אין דער פֿריה געוואָנט, — ס'האָט
זיך דיר געמוזט חלום'ן.

פּראָפּעסאָר רוב עק (טרוקען). אזוי? ווירקליך? ס'האָט
זיך מיר געמוזט חלום'ן? (צום אינספּעקטאָר). די געשיכטע איז, אז איך
בין היינט ביינאכט אויפגעשמאַנען, ווייל איך האָב ניט געקענט
איינשלאָפּען, און איך האָב געוואָלט זעהן וואָס פֿאַר אַ וועטער
עס איז —

דער אינספּעקטאָר (אויפּמערקזאַם). נו יא, הערר
פּראָפּעסאָר, און — ?

פּראָפּעסאָר רוב עק. און דאָ קוק איך אַרויס פֿון
פֿענסטער — און דערזעה, ווי אַ ווייסע געשמאַלט וואַנדעלט
דאָרט אויף דרויסען אַרום צווישען די בוימער.
מאַיא (מיט אַ שמייכל צום אינספּעקטאָר). און אַחוץ דעם
ערקלעהרט רובעק, אז די געשמאַלט איז געגאַנגען אָנגעטהאָן
אין אַ באַד-קאָסטיום.

פּראָפּעסאָר רוב עק. — אָדער אין עפעס עהנליכעס.
כ'האָב ניט געקענט זעהן גאַנץ גענוי וואָס דאָס איז. נאָר
עפעס ווייסעס איז דאָס יעדענפֿאַלס געווען.

דער אינספּעקטאָר. זעהר מערקווירדיג. ס'איז גע-
ווען אַ הערר אָדער אַ דאַמע?

פּראָפּעסאָר רוב עק. כ'וואָלט געשוואָרען, אז עס
איז געווען אַ דאַמע. אָבער הינטער איהר איז געקומען נאָך אַ
געשמאַלט. און די איז געווען גאַנץ דונקעל. ווי אַ שאַטען —
דער אינספּעקטאָר (ערשטיינט). דונקעל? אפשר
נאָר שוואַרץ?

(דער באַד-אינספעקטאָר, דעם שטעקען און האַנד-שוה אין דער האַנד, קומט פֿון זיין שפּאַציר אין פּאַרק, פֿערניגט זיך העפֿליך פֿאַר די געסט, וואָס ער בעגעגענט, און רעדט עטליכע ווערטער מיט אַ טהייל פֿון זיי.)
דער אינספעקטאָר (געהט צו צו פּראָפּעסאָר רובעק'ס טיש און געהט העפֿליך אַרונטער דעם הוט). כ'האַב די עהרע אייך צו ווינשען אַ גוט מאָרגען, פֿרוי פּראָפּעסאָר. — גוט מאָרגען, הערר פּראָפּעסאָר.

פּראָפּעסאָר רובעק. גוט מאָרגען, גוט מאָרגען, הערר אינספעקטאָר.

דער אינספעקטאָר (צו פֿרוי מאַיאָ). מעג איך פֿרע-גען, צו האָט איהר גוט געשלאָפֿען?

מאַיאָ. יאָ, אַ דאַנק; גאַנץ אויסגעצייכענט — איך פֿאַר מײַן טהייל. איך שלאָף שטענדיג ווי אַ שטיין.

דער אינספעקטאָר. עס פֿרעהט מיך זעהר צו הע-רען. די ערשטע נאַכט אויף אַ פֿרעמדען אָרט האָט אָפֿט איהרע אונבעקוועמליכקייטען. — און איהר, הערר פּראָפּעסאָר — פּראָפּעסאָר רובעק. אַה, מיט מײַן שלאָף איז ניט אזוי פֿרעהלאַך. דער עיקר אין דער לעצטער צייט.

דער אינספעקטאָר (מיט אַ מיענע פֿון מיטגעפֿיהל). אַה — דאָס טהוט מיר לייד. אָבער זייט אַקאַרשט אַ פּאַר וואָכען דאָ אין די בעדער — און איהר וועט עס איבערקומען. פּראָפּעסאָר רובעק (קוקט אַרויף צו איהם). וואָנט מיר, הערר אינספעקטאָר, — איהר האָט דאָ צווישען אייערע פּאַר ציענטען איינעס, וואָס באַדט זיך ביינאַכט?

דער אינספעקטאָר (פֿערוואונדערט). ביינאַכט? דער-פֿון הויב איך ניט אָן וויסען.

פּראָפּעסאָר רובעק. ניט?
דער אינספעקטאָר. אזוי ווייט ווי איך ווייס, איז דאָ קיינער ניט אזוי קראַנק, ער זאָל דאָס נייטיג האָבען.

מא יא (קאלט). איך בין ניט גענאנגען מיט דיר, בלויז
כדי זיך צו שפיעלען.

פראַפּעסאָר רובעק. ניין, ניין, פֿערשטעהט זיך אז
ניט.

מא יא. און דו האָסט מיך אויך קיינמאָל ניט מיטגענו-
מען מיט דיר אויף אַ הויכען באַרג און האָסט מיר ניט געוויזען—
פראַפּעסאָר רובעק (גערייזט). — די גאַנצע הער-
ליכקייט פֿון דער וועלט? ניין, דאָס יעדענפֿאלס ניט, וואָרים
לאָמיר דיר זאָגען דעם רעכטען אמת: דו ביסט אייגענטליך
ניט געשאַפֿען אַרױפֿצוגעהן אויף די בערג, קליינע מאַיא.

מא יא (סטארעט זיך צו קאָנטראָלירען). דאָך איז געווען אַ
צײַט, ווען דו האָסט געדריינקט, אז איך בין יאָ דערצו געשאַפֿען.
פראַפּעסאָר רובעק. אַן ערך פֿיער, פֿינף יאָהר
צוריק, יאָ. (שטרעקט זיך אויס אין שטוהל.) פֿיער, פֿינף יאָהר,—
דאָס איז אַ לאַנגע, לאַנגע צײַט, מאַיא.

מא יא (קוקט איהם אָן מיט אַ ביטערען אויסדרוק). וואָס זשע,
די צײַט איז דיר אַזוי מורא'דיג לאַנג געוואָרען, רובעק?
פראַפּעסאָר רובעק. זי ווערט מיר ביסלעכווייז
דאַנג. (מיט אַ גענעץ.) ווען ניט ווען, הייסט עס.

מא יא (געהט צוריק אַריבער אויף איהר פּלאַץ). איך וועל
דיך שוין מעהר ניט לאַנגוויילען. (זי זעצט זיך אין איהר שטוהל,
נעהמט די צײַטונג און הויבט זי אָן בלעטערן. שטילשווייגען פֿון ביידע זײַטען.)
פראַפּעסאָר רובעק (שפּאַרט זיך אָן מיט'ן עלענבויגען
אויף'ן טיש צו איהר אַריבער און קוקט זי אָן מיט אַ לייכטען שמײַכעל).
פֿיהלט זיך די פֿרוי פראַפּעסאָר געקרענקט?

מא יא (קאלט, ניט אויפֿהויבענדיג די אויגען). ניין, דורכאויס ניט.
(באָד-געסט, דאָס רוב דאַמען, קומען אָן איינציגווייז און אין
גרופען פֿון רעכטס און לינקס, שפּאַצירענדיג איבער'ן פּאַרק.)
(קעלגער כרייגען אַרויס געטרענקע פֿונ'ם האָטעל און פֿערשוויג-
דען דערמיט הינטער'ן פּאַוויליאָן.)

דיג וואוינען — און האָבען פֿערגניגען. — געדיינקסט דו נאָך,
וואָס דו האָסט מיר דעמאָלט פֿערשפּראַכען?

פּראָפֿעסאָר רובּעק (שאַקעלט מיט'ן קאָפּ). ניין, איך
געדיינק עס ווירקליך ניט. נאָ, וואָס זשע האָב איך דיר פֿאַרט
פֿערשפּראַכען?

מאַיא. דו האָסט געזאָגט, דו וועסט מיך מיטנעהמען
אויף אַ הויכען באַרג און מיר וויזען די גאַנצע הערליכקייט
פֿון דער וועלט.

פּראָפֿעסאָר רובּעק (איבערזאָשט). ווירקליך? דאָס
האָב איך דיר אויך פֿערשפּראַכען?

מאַיא (קוקט איהם אָן). מיר אויך? וועמען דען נאָך אַחוץ מיר?
פּראָפֿעסאָר רובּעק (גלייכגילטיג). ניין, ניין, כ'מיינ
בלויז — האָב איך דיר דאָס צוגעזאָגט — ?

מאַיא. — די גאַנצע הערליכקייט פֿון דער וועלט האָסט
דו מיר צוגעזאָגט צו וויזען. און אָט די גאַנצע הערליכקייט,
האָסט דו געזאָגט, זאָל מיר און דיר געהערען.

פּראָפֿעסאָר רובּעק. דאָס איז געווען אזא מין אַרט
ריידען, אַ פֿראַזע, וואָס איך פֿלעג אַמאָל אָפֿט בענוצען.
מאַיא. בלויז אַן אַרט ריידען?

פּראָפֿעסאָר רובּעק. יאָ, נאָך פֿון אינגעלווייז אָן. אזא
מין פֿראַזע, מיט וועלכער איך פֿלעג פֿערנאַרען אונזער שכן'ס
קינדער, ווען איך האָב זיי געוואָלט אַרויסנעהמען מיט מיר,
זיך צו שפּיעלען אויף די בערג און אין די וועלדער.

מאַיא (קוקט איהם אָן שטריינג). וואָס זשע, דו האָסט אפשר
מיך אויך געוואָלט בלויז אזוי פֿערנאַרען, כדי זיך מיט מיר
דערנאָך צו שפּיעלען?

פּראָפֿעסאָר רובּעק (מיט אַ שפּאַסאַפֿטען טאָן). נאָ,
דו האָסט זיך דען ניט נאָך אַלעמען גאַנץ גוט אַמוזירט ביי
דעם שפּיעל, מאַיא?

מא יא (גלייכגילטיג). אלע אונזערע ליעבע הויז-חיות,
הייסט עס,

פראַפּעסאָר רובעק: זעהר ריכטיג, מאיא, אָט די
ליעבע היות, וועלכע דער מענש האָט נאָך זיין בילד נאָך צו-
קאַליעטשעט. און וועלכע האָבען פֿון זייער זייט ווידער דעם
מענשען צוקאַליעטשעט. (ליידיגט אויס זיין שאַמפּאַניער-גלאַז און לאַכט).
און אָט די הינטערליסטיגע קונסטווערקע בעשטעלען ביי מיר די
גרויסע רייכע לייט. און זיי קויפֿען זיי אין גומען גלויבען —
און טאַקי פֿאַר הויכע פּרייזען, זיי וועגען זיי כמעט אַב מיט
גאַלד, ווי דאָס ווערטעל געהט.

מא יא (גיסט איהם אָן נאָך אַ גלאַז). פֿע, רובעק! נא, טרינק
בעסער און זיי צופֿריעדען.

פראַפּעסאָר רובעק (פֿיהרט אַ פֿאַר ביזל אַריבער די האַנד
איבער'ן שטערן און שפּאַרט זיך אָן מיט'ן רוקען אָהן שטוהל). איך
בין צופֿריעדען, מאיא. ווירקליך צופֿריעדען. אין אַ געוויסער
הינזיכט ווייניגסטענס. (שווייגט אַ רגע). וואָרים ס'איז דאָך נאָך
אַלעמען אַ גליק, זיך צו פֿיהלען פֿריי און אונאַבהיינגיג וואָ
מען קעהרט זיך און מען ווענדט זיך. האָבען מיט דער פֿילער
האַנד אלעס, וואָס מען קען זיך נור ווינשען. אויסערליך, הייסט
עס. דיינקסט דו ניט אזוי, מאיא?

מא יא. אָה יא, געוויס. דאָס איז יעדערנפֿאַלס זעהר פֿיעל.
(קוקט איהם אָן). אָבער האָסט דו פֿערגעסען, וואָס דו האָסט
מיר צוגעזאָגט אין דעם טאָג, ווען מיר זיינען אייניג געוואָר-
רען מכח — מכח דער דאָזיגער שווערער זאך —

פראַפּעסאָר רובעק (שאַצלט מיט'ן קאָפּ). — אונזער
הייראַט, מיינסט דו. יא, ס'איז געווען אַביסעל אַ שווערער שריט
פֿאַר דיר, מאיא.

מא יא (ווייטער, ניט ווערענדיג צומישט). — און אָבגעמאַכט,
אז איך זאָל מיט דיר פֿאָהרען קיין אויסלאַנד און דאָרט שטענ-
— 23 —

פֿון ווערען זיי אלע נתפעל. (מורמעלט פֿאר זיך.) ס'לוינט זיך אסור, כסדר אָבצוגעבען אלע כחות פֿאר דעם המון און די מאַסע — און די „גאַנצע וועלט“.

מאָיאָ. מיינסט דו, אַז ס'איז בעסער — אָדער, לאָמיר זאָגען, בכבוד'יגער פֿאר דיר, ווען ניט ווען צו מאַכען אַ פֿאַר-טרעט-ביוסט, ווייטער גאַרנישט?

פֿראַפֿעסאָר רובֿעק (שמייכלט געמיטהליך). דאָס זיי-נען אייגענטליך גאַר ניט קיין ריכטיגע פֿאַרטרעט-ביוסטען, וואָס איך מאַך דאָ, מאָיאָ.

מאָיאָ. וואָס זשע דען זיינען זיי, אַז ניט דאָס, ווייס דער הימעל, — אין די לעצטע צוויי, דריי יאָהר — זינט דו האָסט פֿאַר-טיג געמאַכט דיין גרויסע גרופֿע און זי אַרויסגע'פֿטר'ט פֿון הויז. —

פֿראַפֿעסאָר רובֿעק. איך זאָג דיר, דאָס זיינען פֿאַרט-ניט קיין ריכטיגע פֿאַרטרעט-ביוסטען.

מאָיאָ. וואָס זשע דען זיינען זיי?

פֿראַפֿעסאָר רובֿעק. עס ליגט עטוואָס פֿערדעכטי-געס, עטוואָס פֿערשטעקטעס אין און הינטער די דאָזיגע ביוס-מען, — עפעס געהיימעס, וואָס די מענשען קענען ניט זעהן — מאָיאָ. אזוי?

פֿראַפֿעסאָר רובֿעק (מיט איבערלעגענהייט). בלויז איך קען עס זעהן. און דאָס פֿערשאַפֿט מיר אזאַ טיעפֿען פֿערגני-גען. — פֿון דרויסען וויזען זיי אויס אזוי „מערקווירדיג עהנ-ליך“, ווי מען רופֿט עס, אַז זיי שמעהען אלע און קוקען דע-רויף מיט ערשטוינונג, — (מיט אַ נידעריגערער שטימע) — אָבער אין זייער טיעפֿסטען גרונד זיינען זיי אלע רעספעקטאַבלע, גרויס-אַרטיג פֿערדישע צורות און האַרטגעקליגע עזעלשע שנויצען און לאַנג-אויערדיגע, נידעריג-שמערנדיגע הינטישע שאַרבֿענס און אַכגעפֿרעסענע שוויינען-קעפֿ, — און נאַרישעוואַמע, אומגעלומ-פֿערטע אַקסען-פֿראַצען זיינען אויך דאָ צווישען זיי. —

עם קען דײך נור. און דאן איז מיר עפעס אזוי טרויעריג אויף'ן
הארצען, וואָס דו האָסט פֿערלאָרען דעם חשק צו דער אַרבייט.
פֿראַ פֿעס אָר רובֿ עק. וואָס זשע, דאָס אויך?
מאָיא. אַז מען בערעכענט, ווי דו פֿלעגסט פֿריהער
קענען אזוי אונערמיעדליך אַרבייטען, — פֿון אין דערפֿריה ביז
ביינאַכט.

פֿראַ פֿעס אָר רובֿ עק (מדה-שחורה'דיג). יאָ, פֿריהער —
מאָיא. אָבער זינט ס'האָט זיך דיר גליקליך איינגעגעבען
אַרויסצולאָזען דיין גרויסעס מייסטערווערק —
פֿראַ פֿעס אָר רובֿ עק (שאַקעלט פֿערטראַכטערהייט מיט'ן
קאַפֿ). דער „טאָג פֿון תּחית המתים“ —

מאָיא. וואָס האָט זיך פֿערשפּרייט איבער דער גאַנצער
וועלט און דײך אזוי בעריהמט געמאַכט. —
פֿראַ פֿעס אָר רובֿ עק. פֿילייכט שטעקט דאָס גאַנצע
אונגליק אין דעם, מאָיא.

מאָיא. וואָס הייסט?

פֿראַ פֿעס אָר רובֿ עק. בעת איך האָב דאָס דאָזיגע
מייסטערווערק מיינס געשאַפֿען — (גיט אַשטאַרקען מאַך מיט דער
האַנד) — וואָרים דער „טאָג פֿון תּחית המתים“ איז אַ מייס-
טערווערק! אָדער איז עס דאָך געווען אין אַנפֿאַנג. ניין, איז
עס נאָך. מוז, מוז, מוז זיין אַ מייסטערווערק!
מאָיא (קוקט איהם אָן פֿערוואונדערט). רובֿעק, — דאָס
ווייסט דאָך די גאַנצע וועלט.

פֿראַ פֿעס אָר רובֿ עק (קורץ און צוריקווייזענדיג). די גאַנ-
צע וועלט ווייסט גאָרנישט! זי פֿערשמעהט גאָרנישט!
מאָיא. נו, אָבער אַן אַהנונג האָבען זיי דאָך לכל הפּחות
מכּח עפעס —

פֿראַ פֿעס אָר רובֿ עק. — וואָס איז גאָרנישט דאָ, יאָ.
וואָס איז טיר קיינמאַל אויף'ן זיגען ניט אַרויף. זעהסט דו, דער-

פראָפּעסאָר רובעק. — פֿון גאַרנישט. (מיט אַ לע-
בעדיגען טאָן.) אָבער וואָרט אַקאָרשט בױ מאַרגען. דאָן וועלען
מיר האָבען דאָס גרויסע בעקוועמע שיף דאָ אין האַפּען. מיר
וועלען זיך אויפֿזעצען און אַרומפֿאַהרען דעם ים אַרום און
אַרום, אַלץ ווייטער קיין צפֿון. — בױ צום אייז-מעער.

מאַיא. אָבער דאָן וועסט דו דאָך גאַרנישט זעהן פֿון'ס
לאַנד — און פֿון'ס לעבען. און דאָס האָסט דו דאָך גראָד גע-
וואָלט.

פראָפּעסאָר רובעק (קויז און ביזלאַך). כ'האַב שוין
איבער גענוג געזעהן.

מאַיא. מיינסט דו, אז אַ ים-רייזע וואָלט געווען בעסער
פֿאַר דיר?

פראָפּעסאָר רובעק. ס'איז יעדענפֿאַלס אַ שטיקעל
אַבוועקסלונג.

מאַיא. יאָ! ווען ס'וועט נור זיין גוט פֿאַר דיר —
פראָפּעסאָר רובעק. פֿאַר מיר? גוט? מיר פֿעהלען
דאָך, ווייס גאָט, קיין שום זאַך ניט.

מאַיא (שטעהט אויף און געהט צו צו איהם). דאָך, דיר
פֿעהלען וואָס עס איז, רובעק. דאָס מוזט דו דאָך אַליין פֿיהלען.
פראָפּעסאָר רובעק. אָבער ליעכסטע מאַיא, —
וואָס פֿאַרט?

מאַיא (הינטער איהם, בויגט זיך אָן איבער דער פֿאַרענטשע פֿון
שטוהל). יאָ! דאָס מוזט דו מיר זאָגען. דו געהסט זינט אַ שטיקעל
צייט אַרום אָהן רוה. אין ערגעץ קענסט דו ניט איינזיצען. ניט
אין דערהיים און ניט אין דער פֿרעמד. גאַנץ מענשענפֿיינדליך
ביסט דו מיט דער צייט געוואָרען.

פראָפּעסאָר רובעק (אַביסעל שמאָטיש). ניין, — דו
זאָלסט דאָס האָבען בעמערקט?

מאַיא. דאָס מוז דאָך יעדער איינער בעמערקען, ווער

זויסט, אין וואָס פֿאַר אַ שטימונג איך קום, זייען איך בער
טראַכט דאָס לעבען פֿון די מענשען דאָ אַרום מיר?
מאָיאַ. ניין זאָג עם מיר.

פֿראַפֿעסאָר רובֿעק. עם קומט מיר דערביי אַרויף
אויפֿ'ן זינען די נאָכט, ווען מיר זיינען מיט דער אייזענבאַהן
אַרויפֿגעפֿאַהרען אַהער—

מאָיאַ. די ביסט דאָך געשמאַק געשלאָפֿען די גאַנצע צייט.
פֿראַפֿעסאָר רובֿעק. ניט פֿאַלשמענדיג. כ'האַב בע-
מערקט, ווי שטיל ס'איז מיט אַמאָל געוואָרען אויף די אַלע
סטאַנציעס—. איך האָב געהערט די שטילקייט, — אזוי ווי
דו, מאָיאַ—.

מאָיאַ. הם, — אזוי ווי איך, יאָ.
פֿראַפֿעסאָר רובֿעק. און איך האָב פֿערשטאַנען, אז
דאָס זיינען מיר אַרבער די גרענעץ. אַצונד זיינען מיר געווען
ריכטיג אין דערהיים. וואָרים אויף די אַלע קליינע סטאַנציעס
האָט זיך דער צוג אָבגעשטעלט, — כאַטש ס'איז ניט געווען
צו וואָס.

מאָיאַ. אָבער פֿאַר וואָס זשע האָט ער זיך אָבגעשטעלט?
אז עם איז ניט געווען צו וואָס?

פֿראַפֿעסאָר רובֿעק. ווייס איך? קיין שום פֿאַסאַ-
זשיר איז ניט אַראָב און קיינער איז ניט אַרויף. נאָר דער צוג,
דער האָט זיך פֿאַרט אָבגעשטעלט אויף אַ לאַנגע אונגענדליכע
צייט. און אויף יעדער סטאַנציע האָב איך געקענט הערען, ווי צוויי
מענער געהען אַרום אַהין און אַהער אויף דער פֿלאַטפֿאָרמע,
— דער איינער האָט געהאַט אַ לאַמטערנע אין דער האַנד,
און זיי האָבען גערעדט איינער מיט'ן אַנדער'ן, האַלב פֿערשטיקט,
אַהן אַ קלאַנג און אַהן אַ שום בעדייטונג אין דער נאָכט אַרויס.
מאָיאַ. יאָ, גאַנץ ריכטיג. שטענדיג געהען דאָ אזוי אַרום
אַ פֿאַר מענער אַהין און אַהער און ריידען צווישען זיך —

מורא'דיג פֿערענדערט! דערצו נאָך אין אזא קורצער צייט!
ווען מען בערעכענט, אז עס איז נאָך ניט קיין סך מעהר ווי
פֿיער יאָהר, זינט איך בין אוועק פֿון דאָנען —
פֿראַ פֿעסאָר רובֿ עק. — אַלס פֿערהייראַטע פֿרוי, יאָ.
מאַיאָ. — פֿערהייראַטע פֿרוי? וואָס האָט דאָס צו
טהאָן דערמיט?

פֿראַ פֿעסאָר רובֿ עק (ריידענדיג ווייטער). — און זינט
דו ביסט געוואָרען פֿרוי פֿראַפֿעסאָר און האָסט געקראָגען אַ
פֿראַכטפֿאַלע היים — אָה, פֿאַרדאָן! — אַ גרויסאַרטיג הויז,
אזוי מוז איך זיך דאָך אויסדריקען. און אַ ווילאָ ביי דער טאַו-
ניצער אָזערע, וואו אַלצדינג איז דאָך איינגעאַרדענט אויף'ן
פֿיינסטען אופן. — יאָ, צו פֿיין און פֿראַכטפֿאַל, מאַיאָ, מעג
איך כמעט זאָגען. און פֿלאַץ איז אויך פֿאַרהאַן. מיר דאַרפֿען
ניט איינס דאָס אַנדערע אָבטרעטען די פֿיס פֿאַר איינגשאַפֿט —
מאַיאָ (גלייכגילטיג). ניין, ניין, ניין, — פֿלאַץ אין הויז
און אזוי ווייטער — דאָס פֿעהלט דורכאויס ניט —

פֿראַ פֿעסאָר רובֿ עק. און אַחוץ דעם אויך דאָס,
וואָס דו ביסט איבערהויפט געקומען אין פֿיינערע און בריי-
טערע פֿערהעלטניסען מיט מענשען. אין אַ געבילדעטערען
קריוו, איידער דו ביסט געוואוינט געווען אין דערהיים.

מאַיאָ (איהם אָנקוקענדיג). נו יאָ, נאָך דיין מיינונג נאָך,
הייסט עס, האָב איך זיך געענדערט?

פֿראַ פֿעסאָר רובֿ עק. יאָ, מאַיאָ.

מאַיאָ. בלויז איך? און די מענשען דאָ ניט?

פֿראַ פֿעסאָר רובֿ עק. אָה יאָ, זיי אויך. אזוי אַ ביי-
סעלע. פֿריינדליכער זיינען זיי גראָד ניט געוואָרען. דאָס וויל
איך ניט לייקענען.

מאַיאָ. דאָס גלויב איך אויך.

פֿראַ פֿעסאָר רובֿ עק (נעהמט אָן אַן אַנדער טאָן). דו

מ א י א (רוקט צו איהר שטוהל געהנטער צו איהם ; מיט
פֿייער). אָט, זעהסט דו, רובעק. לאָמיר גאַנץ איינפֿאַך ווידער
אַבפֿאַהרען פֿון דאַנען ! אזוי גיך ווי מעגליך.

פ ר אָ פֿ ע ס אָ ר ר ו ב ע ק (אַביסעל אונגערולדיג). נאָ,
נאָ, דאָס האָבען מיר דאָך טאַקע כדעה צו טהאָן, ליעבע מאַיאָ.
דאָס ווייסט דו דאָך.

מ א י א . אָבער פֿאַרוואָס טאַקע ניט איצט גלייך ?
שטעל זיך נור פֿאַר, — ווי גוט און געמיטהליך וואָלטען מיר
עס געקענט האָבען דאָרט אונטען אין אונזער נייעס רייצענ-
דען הויז —

פ ר אָ פֿ ע ס אָ ר ר ו ב ע ק (מיט אַ גוטמוטהיגען שמיכעל).
אייגענטליך וואָלטען מיר געדאַרפֿט זאָנען : אין אונזער נייער
רייצענדער היים .

מ א י א (קורץ). איך זאָג ליעבערשט הויז . לאָמיר
בלייבען דערביי.

פ ר אָ פֿ ע ס אָ ר ר ו ב ע ק (געהמט ניט אַראָב פֿון איהר
קין אויג). דו ביסט ווירקליך אַ וואונדערליך קליין וועזענדעל.
מ א י א . בין איך אזוי וואונדערליך ?

פ ר אָ פֿ ע ס אָ ר ר ו ב ע ק . יאָ, ווירקליך.
מ א י א . אָבער פֿאַרוואָס פֿאַרט ? אפשר דערפֿאַר, ווייל
איך האָב גראָד ניט קיין צו שטאַרקען חשק, אַוועקצו'הרג'ענען
די צייט דאָ אויבען — ?

פ ר אָ פֿ ע ס אָ ר ר ו ב ע ק . ווער האָט דען אזוי גערן
ווי דאָס לעבען געוואָלט, מיר זאָלען היינטיגען זומער פֿאַהרען
אַהער אין צפֿון-לאַנד ?
מ א י א . נו יאָ, איך.

פ ר אָ פֿ ע ס אָ ר ר ו ב ע ק . יאָ, — איך אודאי ניט.
מ א י א . אָבער לעבער גאָט, — ווער האָט זיך גאָר
געקענט ריכטען דערויף, אַז דאָ ביי אונז האָט זיך אַלעס אזוי

פראָפּעסאָר רובעק (מיט אַ גינסטיגען שמויכעל). און
דו קענסט דאָס הערען?
מאָיאַ. וואָס?

פראָפּעסאָר רובעק. די שטילקייט.
מאָיאַ. נו, אודאי קען איך עס.
פראָפּעסאָר רובעק. נאָ, ביסט פֿילייכט גערעכט,
מיין קינד. מען קען ווירקליך הערען די שטילקייט.
מאָיאַ. ווייס גאָט, מען קען זי הערען. ווען זי דריקט
איינעם אזוי שטאַרק צו — ווי דאָ —

פראָפּעסאָר רובעק. — דאָ אין די בעדער מיינסט דו?
מאָיאַ. איבעראַל דאָ אין דערהיים, מיין איך. אין דער
שטאָדט דאָרט איז דאָך, דוכט זיך, געווען גענוג ליאַרעס און
אונרוהיגקייט. און דאָך — פֿאַר מיר איז אויך אין דעם דאָזיגען ליאַ-
רעס און אין דער דאָזיגער אונרוהיגקייט געלעגען עפעס טויטעס.
פראָפּעסאָר רובעק (מיט אַ פֿאַרשענדען בליק).
אַט אַ פנים דו ביסט ניט שטאַרק צופֿריעדען וואָס דו ביסט
צוריק אין דערהיים, מאָיאַ?

מאָיאַ (קוקט איהם אָן). ביסט דו צופֿריעדען?
פראָפּעסאָר רובעק (אויסווייכענדיג). איך — ?
מאָיאַ. יאָ. דו, דו ביסט דאָך געווען אזוי פֿיעל, פֿיעל
זייטער איידער איך. ביסט דו ווירקליך צופֿריעדען וואָס דו
ביסט ווידער אין דערהיים?

פראָפּעסאָר רובעק. ניין — אָפֿען און אויפֿ-
ריכטיג — אזוי גאַנץ צופֿריעדען ניט —
מאָיאַ (מיט לעבעדיגקייט). זעהסט דו! דאָס האָב איך
דאָך געוואוסט.

פראָפּעסאָר רובעק. איך בין אפשר געווען צו
לאַנג אַוועק. כ'בין גאַנץ אָבגעריסען געוואָרען פֿון אָט דעם —
דעם לעבען דאָ אין לאַנד.

ערשטער אקט.

(אויף דרויסען פאר דעם באַר-האַטעל. א טהייל פֿון דער הויפּט-געבוידע זעהט זיך ארויס העכטס. אן אָפּענער פּלאַץ, עהנליך צו אַ מאַרק, מיט אַ פּאַנטאָן, גרופּען פֿון גרויסע, אַלטע בוימער און קוסטאַרניקעס, לינקס אַ קלוינער פּאַוויליאָן, כמעט אין גאַנצען בעזעצט מיט גרונע און ווילדע ווין-בלעטער, אַ טיש און אַ שטוהל דערביי. אין הינטערגרונד זעהט זיך דער פּיאָרד, וועלכער ציהט זיך ארויס בױזן אָפּענעם ים, מיט שטיקער לאַנד און קלײנע אינזלען אין דער ווייטענס, סײַאז אַ שטילער, זונג-וואַ-ער-טער זומערדיגער פּאַרמיטאָג.)

(פּראָפּעסאָר רובּעק אין פֿרוי מאַיאַ זיצען אין קאַרב-שטיה-לען בױ אַ געדעקטען טיש אויפֿן גראָן פֿאַר דעם האַטעל און האַבען נאָר וואָס אָבעגעסען זייער אָנבױסען. איצט טרונקען זײ שאַמפּאַניער מיט זעל-צער-וואַסער און יעדער האָט אַ צײַטונג אין דער האַנד. דער פּראָפּעסאָר איז אַ בעיאָהרענטער מאַן מיט אַ בכבודיגען אויסזעהן, אין אַ שוואַרצען סאַמעטענעס רעקעל, און ווייטער אין לײכטער זומערליכער קלײדונג, פֿרוי מאַיאַ איז נאָך גאַנץ יונג: זי האָט אַ לעבעדיגען אויסדרוק אין איהר געזיכט, מיט מונטערע, רײצענדע אויגען, איבער וועלכע עס ליגט דאָך אַ געוויסע מיעדקײט, זי טראָגט אַן עדעגאַנטען רײזע-קאַסטײם.)

מאַיאַ: (זיצט אַ ווילדע, אַזױ זײ זי וואָלט געוואָרט דער פּראָ-פּעסאָר זאָל עפעס זאָגען, דאַן לאָזט זי אָב דאָס בלאַט פֿון האַנד און טהיט אַ זיפֿין): אַך, יאַ, יאַ — !

פּראָפּעסאָר רובּעק (הײבט אױף דעם קאַפּ פֿון זײן צײ-טונג). נו, מאַיאַ? וואָס איז דיר אַזױנס?
מאַיאַ. הער נור, זײ שטיל סײַאז דאָ.

פערזאנען :

פראפעסאר ארנאלד רובעק, סקולפּטאָר.

מאדאם מאיא רובעק, זין פֿרוי.

אולפּהיים, גוטסבעווער.

דער באד-אינספּעקטאר.

אירענע.

א בארמהארציגע שוועסטער.

מישרהים, באָד-געסט אין קינדער.

דער ערשטער אַקט שפּיעלט זיך אָב אין אַ באָד-אַרט ביים
ברעג וואַסער; דער צווייטער אַזוי ווי דער דריטער אַקט הויך
אויף די בערג לעבען אַ סאַנאַטאָריום.

וועלכע זיינען געשמאָרבן אונטער דעם ברוטאַלען מאַטעריאַ-
ליזם פֿון דער היינטיגער קרעמער-וועלט! ווען אינזערע עדעל-
סטע און ריינסטע געפֿיהלען וועלען מעהר ניט דערשטיקט
ווערען אין דער שקלאַפֿעריי פֿון דער טראַדיציאָן, ווען זיי ווע-
לען ענדליך פֿערלאָזען די פֿינסטערע קברים פֿון דער פֿער-
גאַנגענהייט! ווען מיר וועלען ענדליך בעגרייפֿען, אז אינזער
זעעלע איז היינט ניט מעהר ווי אַ שלאַכטפֿעלד, וואוּ מיר
ערמאָרדען אלע אידעאלע שטרעבונגען, וועלכע בילדען דעם
אייגענטליכען אינהאַלט פֿון לעבען! ווען מיר וועלען ענדליך
פֿערלאָזען די אַרעמע הייזלעך פֿון אַ טרויריגער און טויטער
געגענוואַרט און פֿערוועקען אַרויפֿצושטייגען אויף דעם באַרג פֿון
לעבען! ווען מיר וועלען בעוועגען אין אונז די פֿינסטערנים
פֿון טויט, אום צו בעגריסען דאָס ליכט פֿון אַ נייער אונבע-
קאַנטער וועלט — אָט דאָן וועלען מיר טויטע ערוואַכען, אָט
דאָן וועלען מיר ענדליך געפֿינען דעם מוטא אַרויסצופֿאַהרען
אויף דעם געהיימיניספֿאַלען ים פֿון דער צוקונפֿט, כדי צו
ענטדעקען דאָס „דריטע רייך“, פֿון וועלכען דער גרויסער נאָר-
וועגער האָט אונז דערצעהלט!

אך, ווי שעהן, ווי וואונדערבאַר דאָס וועט זיין, ווען די
פֿינסטערע קברים וועלען זיך ענדליך עפֿענגען און די טויטע
וועלען אויפֿשטייגען מיט נייע הערצער און נייע נשמות, ווען
אלע וועלען זיך פֿיהלען אַלס די קינדער פֿון דער זעלבער פֿאַ-
מיליע — קינדער פֿון דער זון, קינדער פֿון לעבען!

ה. ראקער.

דאָרט אויבען אין דעם גאָלדענעם גלאַנץ פֿון דער זון וואָל זיין
דאָס בעט פֿון זייער ליעבע.

„א וואַסער-נאַכט מיט דיר, אירענע, אויף'ן שפיץ באַרג!
אך, אונזער גאַנצער לעבען האָט געקענט זיין אזוי; און דאָס
אַלעס האָבען מיר פֿערלאָרען, דו און איד.“ — אירענע: „דאָס
וואָס מיר האָבען פֿערלאָרען, וועלען מיר ערסט זעהען שפעטער,
זען...“ — רובעק: „זען?“ — אירענע: „זען מיר טוימע ער-
זואַבען!“ — רובעק (טרויעריג שאַקלענדיג מיטן קאָפּ). און וואָס וועלען
מיר דאָן אויגענמליך זעהן?“ — אירענע: „אז מיר האָבען
איבערהויפט קיין מאָל ניט געלעבט...“

אין דעם לעצטען אַקט געפֿינען מיר רובעק און אירענע
אין די בערג, די טוימע זיינען אויפֿגעשטאַנען תּחית המתים
און זוכען צו דערגרייכען דעם שפיץ באַרג, אָבער אויך מאַיאַ
און אולפֿהיים שטרעבען צו דעמועלבען זיעל, אַבוואָהל זייער
צוועק איז אַ גאַנץ אַנדערער. אויבען אין די בערג בעגענענען
זיך די פֿיער, שוואַרצע וואַלקענס בעדעקען דעם הימעל און
דער שטורם הויבט אָן צו בריווען. מאַיאַ און אולפֿהיים זוכען
און געפֿינען דעם וועג צוריק צו דער ערד, רובעק און אירענע
זעהען ווייטער, טראָץ דער וואַרנונג פֿון אולפֿהיים און ווערען
ביידע פֿערשאַטען פֿון אַ באַרג שנעע. אונטען אים טהאַל
שמעהט די שוואַרצע דיאַקאָניסין, די אַלטע וועלטאַנשוואַונג
און זאָגט איהר „Pax vobiscum“, זעהענדיג ווי דער קינסטלער
און זיין אידעאַל, וועלכע זיינען ביידע אויפֿגעשטאַנען תּחית
המתים, ווערען בעגראָבען אונטער'ן שנעע...

אַ פעסימיסטישער עפּילאָג, און דאָך ערוועקט ער אין
אונז אַ נייע האַפֿנונג, „זען מיר טוימע ערוואַכען!“ קלינגען
דיזע ווערטער דען ניט ווי אַ שטימע פֿון אַ נייער וועלט? ווען
די פֿערלאָרענע אידעאַלען וועלען ענדליך ווידער אויפֿשמעהן
תּחית המתים אין אונזערע הערצער און נשמות, די אידעאַלען.

איהר אויפגעהויבען און געטראָגען אויף די הענד, דאָס גאַנצ
צע לעבען לאַנג האָב איך געוואָלט טראָגען אזוי, כדי
איהרע פֿיס זאָלען זיך ניט אָנשטויסען אָן אַ שטיין... די שיד איהרע
זיינען איבערהויפט געווען זעהר אויסגעטראָגען, ווען איך האָב
איהר געפֿונען. פֿון שמוץ האָב איך איהר אויפגעהויבען און געד-
טראָגען אזוי פֿאַרויכטיג ווי איך האָב נאָר געקענט. און ווייסט איהר
ווי זי האָט עס מיר געדאַנקט? הערנער האָט זי מיר אויפגעזעצט..."
פֿון דאָן פֿערדאַכטעט אולפֿהיים די וויבער און זוכט בלויז
אין זאך ביי זיי; אָט דערפֿאַר איז ער געווען אזוי איבעראַשט,
זען מאַיאַ האָט זיך איהם ניט באלד אוועקגעגעבען.

אין דער זעלבער צייט בעגעגענט זיך רובעק ווידער מיט
אירענע, אַ שטילע וואַהנויניגע, וועלכע האָט זיך איינגערעדט,
אַז זי וויל געשטאַרבען. אירענע האָט פֿיעל געליטען, איידער
זי איז אַראָב פֿון זינען. דער געדאַנק, אַז זי האָט בלויז בעפֿרי-
דיגט דעם קונסט-אידעאַל פֿון אַ מאַן, אָבער ניט געהאַט קיין
איינפֿלוס אויף זיין מעגליכקייט האָט איהר אזוי שטאַרק געד-
פֿייניגט, אַז זי האָט אויסגעשטעלט איהר קערפער פֿאַר דער
גאַנצער וועלט, אום צו אָבצושוואַכען די אינערליכע פֿערצווייפֿלונג.
דער קינסטלער דערקענט באלד ווידער דעם אידעאַל
פֿון זיין יוגענד, אָבער דער אידעאַל איז קראַנק געוואָרען אין
פֿערלויף פֿון די יאָהרען... און יעצט בעגרייפֿט אויך רובעק
די אורזאַכע פֿון זיין גייסטיגען טויט. ער פֿיהלט, אַז מיט איר
רענע'ס פֿערשווינדען איז אין איהם ניט בלויז געשטאַרבען דער
קינסטלער, נאָך אויך דער מענש. צום לעצטען מאָל מאַכט
ער די פֿערצווייפֿעלסטע אָנשטריינגונגען, אום צו צוברעכען אין
גאַנצען די קייטען פֿון דעם עוויגען שיקזאַל; ער ענדיגט זיינע בע-
זיהונגען צו מאַיאַ און גיט איהר די מעגליכקייט פֿאַר אַ נייען
לעבען. און דאָן וויל ער זיך ווידער פֿעראייניגען מיט זיין אי-
דעאַל, ער וויל אירענע אַרויפֿנעהמען אויפֿ'ן שפיץ באַרג,

רובעק צו פֿערבריינגען אייניגע מאָנאטען אין זיין אלטער היי-
מאט, צוזאמען מיט מאיא. אָבער די היימאט ווייזט זיך איהם
בעהר ניט אויס ווי אמאָל, רובעק זעהט אלצדינג מיט אנדערע
אויגען, און דערפֿאַר ערשיינט איהם אלעס פֿרעמד. אין א פֿאַר-
נעהמען האָטעל, ביי'ן ברעג ים בעשליסען ביידע צו פֿערבליי-
בען פֿאַר אַ קורצע צייט, און דאָרטען איז פֿאַר ביידע דער
אָרט, וואו זיי וועלען ווידער אויפֿשטעהן תּחית המתים.

מאיא בעקענט זיך דאָרטען מיט דעם גוטס-בעזיצער אילף-
היים, אַ ווילדער, ליידענשאפטליכער יעגער, פֿול מיט פֿווישער
קראַפֿט און מעגליכער ענערגיע; אָבער אין דערזעלבער צייט
אומגעלומפערט און רוי אין זיין אויסערליכען בענעהמען זיך,
וועלכער פֿערבריינגט כמעט זיין גאַנצע צייט אויף דער יאָג.
דעם בערען-טויטער רופֿט מען איהם און דיווער נאָמען פֿאַסט
אויף איהם ווי קיין צווייטער. אולפֿהיים מאַכט באלד אַ שטאַר-
קען איינדרוק אויף מאיא. זיינע ווילדע ערצעהלונגען וועגען דעם
לעבען אויף די בערג, דער שטענדיגער קאַמפֿף מיט דער גע-
פֿאַהר, און דער מערקווירדיגער שטייגער פֿון זיין רעדען, וועל-
כער ווייסט ניט פֿון קיין שום קאָנווענציאָנעלע העפֿליכקייט,
דאָס אלעס ווירקט אויף מאיא ווי אַ פֿרעמדע אונבעקאַנטע
מאַכט; זי פֿיהלט, אז דאָס איז דער מאַן, וועלכער קען בע-
פֿרידיגען איהרע אינערליכסטע ווינשע און איהר אויפֿוועקען צו
אַ נייעם לעבען.

אָבער אויך דער „בערען-טויטער“, וועלכער פֿעראַכטעט
די געווענהליכע מענשען, דיווע „האַלב-טויטע פֿליגען“, ווי ער
רופֿט זיי, אויך ער טראָגט אין זיך עפעס טויטעס, אַ געשטאַרבֿענע
זאָך. עס איז באַראַקטעריסטיש פֿאַר די נאַטור פֿון דעם וויל-
דען יעגער, ווען ער דערזעהלט מאיא שפעטער, אויבען אייפֿן
באָרג, דאָס קליינע געהיימניס פֿון זיין לעבען:

„אַמאָל האָב איך געפֿונען אַ יונג מיידעל אין גאַס. כ'האַב

נישטמע פֿיגור אין דער אייראָפּעאישע קונסט-געשיכטע, אייך ער
 האָט אויסגעגאַסען זיין גאַנצען טיפֿעלישען שאַפט אויף זיינע
 צייטגעגאַסען און אלע מענשליכע שוואַכהייטען און אינסטיטוציע-
 אַנען פֿיעלע פֿון איבסען'ס געשטאַלבען ווירקען אויף אונז ווי גאָ-
 יאָ'ס בילדער, אָבער דויע ביטערע איראָניע, דויער בייסענדער
 שפּאַט זיינען אייגענטליך בלויז דער אויסדרוק פֿון טיעפֿע איבער-
 כע ליידען, רובעק ערקלעהרט דאָס אַליין שפעטער ועהר דייט-
 ליק, ווען ער בעשרייבט אירענע די פֿערענדערונג פֿון זיין ווערק.
 „אָבער הער נאָר, ווי אזוי איך האָב זיך אַליין פֿאַרגעשטעלט אין דער
 גרופּע, ביין קוואַל וועט אַ מידער מאַן, וועלכער פֿיהלט זיך שולדיג און
 קען זיך ניט אָבזייסען פֿון דער ערד, ער פֿערקערפּערט אין זיך די גאַנצע
 טרויעריגקייט איבער אַ פֿערלאָ-ענעם לעבען, זיינע פֿינגער לייגט ער אין
 פֿרישע וואַסער, כדי זיי צו רייניגען, אָבער זיין געזיכט פֿערקרימט זיך,
 דיינקערדיג, אז עס וועט איהם קיין מאָל ניט געלוינגען, קיין מאָל וועט ער
 זיך ניט קענען בעפֿרייען אין אויפֿשטעהען פֿון דער ערד, עוויג וועט ער
 דארפֿען ווערן אין זיין גיהנום".

רובעק ווערט דייך און בערהימט, אָבער ער ווערט אויך
 עלטער, ענדליך ווכט ער זיך אַ פֿרוי, כדי צו געבען זיין לעבען
 מעהר-אינהאַלט, אָבער מאַיא, די יונגע לעבענס-לוסטגע פֿרוי
 האָט גאַנץ אנדערע פֿאַרשטעלונגען פֿון לעבען, זי בעגרייפֿט
 ניט דעם קינסטלער און דערפֿיהלט אינסטינקטיוו דעם גרענעץ,
 וועלכער טהיילט איהר אָב פֿון דעם מאַן, ביידע פֿיהרען אַ
 לאַנגווייליגעס פּוסטעס לעבען, דורך די פֿערבינדונג מיט רובעק
 שטאַרבט אויך מאַיא'ס נשמה, איהרע אלע נאַטירליכע געפֿיה-
 לען און בעדערפֿניסע ווערען דערשטיקט אין די אייווערנע פֿאַר-
 מען פֿון אַ צוואַמען-לעבען, אין וועלכען עס עקזיסטירט ניט
 דער קלענסטער סימן פֿון לעבענדיגער לעבענס-קראַפט, רובעק
 איז ניט צופֿרידען פֿון מאַיא, נאָר ער בעגרייפֿט ניט, אז אויך
 זי האָט ניט קיין אורזאַכע צו זיין צופֿרידען.

כדי צו פֿערשאַפֿען זיך אַ קלוינע אָבוועקסלונג, בעשליסט

איז טױט, איהר נשמה איז אָנגעשטאַרבען און איהר נױסט איז
דונקעל געװאָרען. נאָר אין זאך האָט זיי בעגריפֿען, אז רובעק'ס
שאַפֿונגס־קראַפֿט װעט געבראַכען װערען, װען זי װעט איהם
פֿערלאָזען. זי איז זיכער, אז ער װעט שוין מעהר נױט שאַפֿען קײן
זיערן זיי דעם „טאָג פֿון אויפֿערשטעהונג“, זיעלכער איז פֿאַר
זיי בײדע געװאָרען דער טאָג פֿון אונטערגאַנג.

רובעק קוקט יעצט מיט גאַנץ אַנדערע אויגען אויף דאָס
לעבען. ער זעהט איבעראַל די העסליכע און גרויזאמע װײטען
פֿון דער גרויסע מענשליכער טראַגעדיע, און ביסלעכווייס פֿער-
לירט ער זאָנאַר דעם רײנעם געשמאַק פֿאַר זײן אויגעניעם
זיערן. ער זוכט עס צו פֿערבעסערען; זיערסט מאַכט ער דעם
פֿונדאַמענט גרעסער און ברויטער, אום צו געפֿינען פֿלאַץ פֿאַר
נײע גרופֿען מענשען, אזוי װי ער זעהט זיי אין לעבען. דאָס
הערליכע װײב, װעלכעס איז פֿריהער געשמאַנען אין שטאַלצער
אײנזאַמקײט אין רעכטען מיטען, פֿערשווינדעט אַלץ מעהר אים
הײנטערגרונד, און אויך דער גלאַנץ פֿון פֿרייד און לעבענס-
לױסט פֿערשווינדעט ביסלעכווייז פֿון איהר געזיכט דורך די
קאַריגירענדע האַנד פֿון דעם קינסטלער. אים פֿאַרדערנרונד
ענטשטעהען אײמער נײע גרופֿען פֿון זאָנדערבאַרע בעשעפֿע-
ניסע. זיי זעהען אױס װי מענשען — מענער און פֿרויען —
אַבער פֿון יעדעס'ס געזיכט קוקט אַרױס די חיה, דאָס טהיער.
דער גאַנצער אינערליכער האַס, די װילדע פֿערצװײפֿלונג אי-
בער דאָס פֿערלאָרענע לעבען דריקט זיך אױס אין דיזע
מורא'דיגע געשמאַלטען. רובעק שמעלט פֿאַר די מענשען,
אזוי װי ער זעהט זיי אין דער װירקליכקײט. די מענשליכע
געזיכטער זײנען מעהר נױט װי דינע מאַסקעס, אונטער װעלכע
עס ליענט בעהאַלטען דער טהירישער אױסדרוק. אין דיזער בע-
זײהונג דערמאָנט אונז איבסען אין דעם גרויסען שפּאַנישען
מאַלער פֿראַנסיסקאָ גאַיאַ, אפשר די מורא'דיגסטע און דעמאָ-

אָב אַ מראַגישער קאַמפּף אין די הערצער פֿון די בידע יונגע
 מענשען. אין אירענע ענטוויקעלט זיך די ליעבע צום מאַן און
 אָפֿטמאָל, ווען זי שטעלט אויס די גאַנצע שטראַהלענדע און
 דינע שענהייט פֿון איהר נאַקעטען קערפער פֿאַר רובעק'ס
 אויגען, ווערט איהר האַרץ דורכגענומען פֿון אַ ברענענדער
 ליידענשאַפֿט, וועלכע קאַנצענטרירט זיך אין דעם אינערליכען
 פֿערלאַנג זיך קערפערליך צו פֿעראייניגען מיט דעם געליבטען
 מאַן. דערזעלבער אינערליכער קאַמפּף שפּיעלט זיך אויך אָב
 אין דער זעלע פֿון'ס סקולפּטאָר. אויך ער פֿיהלט אַ קער-
 פערליכען פֿערלאַנג צו אירענע, אָבער ער האָט מורא אַז זיין
 קינסטלעדישע שאַפֿונגס-קראַפֿט וועט פֿערניכטעט זייערען, ווען
 זי שטעהט מעהר ניט פֿאַר איהם היין און אונטערהערט. דער
 עגאָאיזם פֿון'ס קינסטלער בעזיענט צולעצט דעם נאַטורליכען
 פֿערלאַנג פֿון'ס מענשען. רובעק אָפּפֿערט דאָס לעבען פֿאַר
 דער קונסט, פֿאַר דעם קאַלטען אידעאַל, וועלכען זיין האַנד
 האָט אַרויסגעאַרבייט פֿון דעם מייטען שטיין.

דאָס ווערק איז פֿאַרטיילט אויף אַ קליינעם פֿונדאַמענט
 הויבט זיך אויף אין געטמליכער נאַקעטקייט דער הערליכער
 קערפער פֿון דאָס יונגע ווייב, די פֿערקערפערונג פֿון ריינקייט
 און לעבענס-פֿרייד. רובעק איז ענטזיקט פֿון זיין אַרבייט,
 אָבער ער פֿערגעסט אויך יעצט דאָס ווייב, וועלכעס שטרעבט
 צו איהם מיט דער גאַנצער זינליכער ליידענשאַפֿט פֿון דער
 ערסטער ליעבע. ענדליך בעגרייפֿט זי, אַז איהר נאַקעטע
 שענהייט איז מעהר ניט געווען ווי אַן עפּיזאָדע פֿאַר דעם
 קינסטלער, זי האָט בלוז בעגייסטערט דעם סקולפּטאָר, אָבער
 דעם מאַן האָט זי ניט בעריהרט. און זי פֿערשווינדעט פּלוצ-
 לונג, קיינער ווייסט ניט וואו זי איז געגאַנגען.

אין דיזעם מאָמענט איז רובעק'ס זעלע געשטאַרבען,
 זייל זי האָט פֿערלאָרען איהר אידעאַל. אָבער אויך אירענע

כישען קינסטראידעאל. זיין גאנצע נשמה איז דורכגעדרונגען
 פֿון דזעס אידעאל, ער טרוימט פֿון אַ נייער מענשליכער עפֿאָ-
 כע, פֿון דעם „דריטען רייך“, פֿון וועלכען איבסען האָט אונז
 שוין דערזעהלט אין זיין ריעזען-ווערק „קיווער און גאלילעע-“.
 אין מיטען דער גראָע און לאַנגווייליגער שטימונג פֿון אַ פראָ-
 זאָאישען לעבען וויל ער שאַפֿען אַ נייען אידעאל, וועלכער זאָל
 אויפוועקען די נשמה צו אַ נייען לעבען. מאָג און נאכט אַר-
 בייט ער ביי זיין ווערק. דער „מאָג פֿון אויפֿשטעהונג“ זאָל עס
 הויסען — אַ יונגער, וואונדערבאַרער פֿרויען-קערפֿער, וועל-
 כער איז נאָך ניט בעריהרט געוואָרען פֿון די געשעהעניסען פֿון
 לעבען, וואכט אויף פֿון דעם שלומער פֿון טויט צו ליכט און
 הערליכקייט.

רובעק איז געווען אזוי גליקליך צו געפֿינען אַ מאָדעל
 פֿאַר זיין קינסט-ווערק — אַ יונגעס, שעהנעס ווייב, ריין ווי
 די זון, די לעבענדיגע פֿערקערפֿערונג פֿון דעם אידעאל, צייגט
 דעם קינסטלער איהר געטליכען קערפֿער און העלפֿט איהם
 אויספֿיהרען זיין ווערק. דעם קינסטלער'ס שאַפֿענדע האַנד
 פֿערוואַנדעלט דעם קאַלטען ווייסען מאַרמאַרשטיין און גיט
 איהם מענשליך-פלאַסטישע פֿאַרמען. מיט יעדען מאָג אַרבייט
 זיך אויס דער אידעאל פֿון דעם קינסטלער אַלס ריינער און
 שעהנער; די מענשליכע האַנד בעויעגט דעם טויטען שטיין,
 און די נשמה פֿון דעם סקולפֿטאָר ווכט און געפֿינט אַ פלאַץ
 אין דעם ווערק פֿון זיין פֿאַנטאַזיע.

אָבער דאָס מאַרמאַר-בילד, וועלכעס איז דער שמאַלן
 פֿון דעם יונגען קינסטלער, ווערט אין דער זעלבער צייט די
 אורזאַכע פֿון זיין אונגליק. דער „מאָג פֿון אויפֿשטעהונג“ איז
 דער טויט פֿון זיין אייגענער נשמה און ער טויטעט אויך די
 זעעלע פֿון אירענע, זיין מאָדעל. אין דער זעלבער צייט, ווען
 דער קינסטלער בעאַרבייט דעם האַרמען שטיין, שפילט זיך

בריינגען זיי דעם רעסט פֿון זייער לעבען, ביו ענדליך די
האנד פֿון א דונקעלעם שיקואל וועקט זיי פֿלוזלונג אויף צו
א „נייען לעבען“.

נאָר דאָס שטיק ענטהאַלט אויך אין דער זעלבער צייט אַ
שטיקעל אויטאָביאָגראַפֿיע. אין איהם שפּיגעלט זיך אָב דער
גרויסער קאַמפּף, וועלכען איבסען האָט אָנגעפֿיהרט פֿאַר אַ
האַלבען יאָהרהונדערט, און וועלכער האָט זיך געענדיגט מיט
דער ביטערער ערקענטניס פֿון דעם טראַגישען קאָנפֿליקט צווי-
שען קונסט און לעבען. דער קינסטלער שאַפֿט און שאַפֿט און
צולעצט בעגרייפֿט ער ענדליך, אַז זיין אידעאַל איז דאָך בלויז
געווען די אַבסטראַקטע קונסט-פֿאַרמע און ניט דאָס לעבען
מיט זיינע אַלע פֿערשידענהייטען און זיין עוויגער יוגענד.

אין אַלע דראַמאַס פֿון איבסען פֿיהלען מיר, אַז דער
קינסטלער שמעהט העכער פֿון די געשמאַלטען און כאַראַק-
טערע, וועלכע ער שטעלט אונז פֿאַר, ער איז אַן אמת'ער
קינסטלער, וועלכער בעהערשט דעם שטאַף זיינעם און לאָזט
זיך ניט בעהערשען פֿון די קינדער, וועלכע זיין שאַפֿענדע
פֿאַנטאַזיע האָט געבאָרען. נאָר אין דעם סקולפּטאָר רובּעק גע-
פֿינען מיר מאַנכע עהנליכקייט מיט איבסען אליין, און מאַנכע
ביטערע קעמפֿפֿע, וועלכע האָבען זיך אָבגעשפּילט אין דער
זעלע פֿון'ם קינסטלער, האָבען געפֿונען אַ פּלאַסטישען אויס-
דרוק אין רובּעק'ס פֿיגור.

אין דעם גאַנצען שטיק ניט עס בלויז פֿיער אַקטיווע
פּערזאָנען, פֿיער מענשען מיט פֿערלאָרענע נשמות, וועלכע
זיערען פֿלוזלונג אויפֿגעוועקט צו אַ „נייען לעבען“ ; אַלעס
אַנדערע איז דעקאָראַציע.

רובּעק איז געווען אַ יונגער קינסטלער, פֿול מיט שאַ-
פֿונגס-קראַפֿט און ריעבע פֿאַר דער שעהנהייט, אַ מאַדערנער
העלעניסט, אַ בעגייסטערטער פֿערעהרער פֿון דעם אַלט-גרי-

א פאררעדע.

די דראמא „ווען מיר טויטע ערוואכען“ פֿערנעהמט אין איבסען'ס קינסטלערישער טהעטיגקייט דעם זעלבען פלאץ ווי „דאָקטאָר פּאַסקאַל“ אין עמיל זאַלאַ'ס ראַמאַנען-סעריע „די פּאַמיליע הונדן-מאַקאַר“; עס איז אַ מין סינטהעזע פֿון אלעס, וואָס דער גרויסער נאַרוועגישער קינסטלער האָט געשאַפֿען. איבסען אליין רופֿט זיין דראמא אַ „דראמאַטישען עפילאָג“ און מיט רעכט, דען עס איז ניט בלויז געווען דער אָבשלוס פֿון זיינע סאַציאַלע דראמאַ'ס, נאָר אין דער זעלבער צייט אויך דער עפילאָג פֿון זיין אייגענעם לעבען. מיט דיעזעס ווערק האָט דער אַלטער קינסטלער זיך געזעגענט מיט דער וועלט און מיט'ן לעבען און האָט פֿערבריינגט זיינע לעצטע יאָהרען אין אַ שטילער זעלבסט-פֿערגעסענהייט, אויך אַ טויטער, אָבער איינער פֿון די, וועלכע וועלען שוין מעהר ניט אויפֿשטעהן תּחית המתים.

איבסען'ס לעצטע דראמא איז אייגענטליך אַ טיעפֿע סימ-באָלישע פֿאַרשטעלונג פֿון דעם מענשען, וועלכער האָט פֿער-לאָרען די אידעאַלען פֿון זיין יוגענד און וועמענס נשמה איז אָבערשטאַרבען אין דעם איינגען קרייז פֿון די אלטעגליכע בע-דורפֿניסע. עס זיינען לעבענדיגע טויטע, מיט וועלכע מיר בע-גענגען זיך; יעדער פֿון זיי איז געשטאַרבען אויף אַן אנדער אָרט. מיט טייטע הערצער און אָבערשטאַרכענע נשמות פֿער-

הענריק איבסען.

ווען מיר מױמע ערוואכען.

א דראמאטישער עפילאג

אין דריי אקטען.

איבערזעצט פֿון א. פֿרומקין.

ארויסגעגעבען פֿון ל. פֿרידמאן.

לאנדאן, 1908.

וואס איז ע'ל. און אונטער אייגענע פֿעראנטווארטליכקייט,
 טהייערע עליזא.
 ע'ל י'א. (רויכט איהם שנעל די האנד) יא, רויכטיג, אזוי.
 (די ענגלישע שיק שווימט שטיל איבער דעם פֿיארד. די מוזיק הערט זיך
 געהנטער צום ברעג).

(פֿארהאנג, ענדע.)

צייט, איך האב געהערט, דאס איהר פֿאהרט מאַרנען אפֿ נאָך
סקאיִדוויק ?

ו ו א נ נ ע ל . ניין, זי וועט ניט פֿאהרען. מיר האבען
זיך איבערלייגט.

א א ר נ ה א ל ס . (זקט אויף ביידען, א מאהל אויף איהם, א
מאהל אויף איהר) אה, ווירקליך ?

ב א ר ע ט א . (טרעט ארויס פֿון פֿארענט) פֿאפא, איז דאס
וואהר ?

ה י ל ד א . (זענדט זיך צו עליאן) הייסט עס, דאס דו בלייבסט
מיט אונז !

ע ל י ז א . יא, טהייערע הילדא, אויב דו ווילסט נור איך
זאל דא בלייבען.

ה י ר ד א . (לאכט דורך טרערען) אך, בערעכענט — אויב
איך וויל !

א א ר נ ה א ר ס . (צו עליאן) דאס איז דאך ווירקליך אן
איבערראשונג !

ע ל י ז א . (לאכט, רעדט ערנסט) יא, זעהט איהר הערר
ארנהאט, איהר געדענקט אודאי וועגען וואס מיר האבען געס-

טערן גערעדט ? ווער עס איז איינמאל ארויס אויף דער ערד און
איז געווארען איהר איינוואהנער, דער קען מעהר דעם וועג צום

ים און צום ים-לעבען ניט געפֿינען.

ב א ל ע ס ט ע ר . דאס איז דאך אקוראט די געשיכטע
מיט מיין „וואסער פֿרוי“ !

ע ל י ז א . יא, עהנליך.

ב א ל ע ס ט ע ר . כלווי מיט דעם אינטערשיעד, דאס די
וואסער-פֿרויען פֿיהרט דאס צום טויט. מענשען אבער, קענען

זיך אקלא—אקלימאטיזירען. יא, יא, איך פֿערזיכער אייך, מאַ-
דאס וואנגעל זיי קענען זיך א—קלי—מאטיזירען.

ע ל י ז א . יא, יא, אויף דער פֿרייהיים, הערר
באלעסטער.

א, זיך נור פארשמעלען, דאס יעצט קענען מיר לעבען איינס פאר דעם אנדערען.

ע ל י ז א. און לעבען מיט אונזערע ביידענס עראינערונג-גען, מיט דייע אזוי גוט, ווי מיט מיינע.

ווא נגע ל. יא, ניט וואהר, מיין טהייערע!

ע ל י ז א. און אויך פאר אונזערע צוויי טעכטער, וואנגעל.

ווא נגע ל. אונזערע זאנסטן?

ע ל י ז א. פאר קינדער, דערוויל מיר נאך פֿרעמדע, אבער וועמענס ליעבע איד וועל זיכער געווינען...

ווא נגע ל, אונזערע! (ווארפט זיך פֿרעהליך קישען איהרע

הענד) אה, איך קען גאר ניט אויסדריקען מיין דאנק פֿאר דעם ווארט! הילדא, באלעסטער, לינגסטראן, ארנהאלס און באלעטא קומען

אן אין גארטען פֿון דער לינקער זייט, אין דערזעלבער צייט בע-וויווען זיך אויף דער סטעזשקע, פֿון דער אנדערער זייט גארטען, יונגע מענשען, זומער געסט, און נאך מענשען פֿון שטאדט).

ה י ל ד א. (ניט הייך, צו לינגסטראגען) זעהט נור, גיט א

קוק, זעהט דעם פֿאפא אין זי! זיי זעהען דאך ביידע אויס פֿינקט ווי חתן-כלה!

ב א ל ע ס ט ע ד. (דערהערענדיג דאס) זומער-צייט, טהיי-ערע פֿרויליין.

א ר נ ה א ל ס. (קוקט אויף וואנגעל'ן מיט עלידא ז) די ענג-לישע געהט אפ.

ב א ל ע ט א. (געהט צום פֿלאנקען) פֿין דאנען זעהט מען זי בעסער.

ל י נ ג ס ט ר א ז. די לעצטע ריווע היינטיגעס יאהר.

ב א ל ע ס ט ע ד. אין גיבען שליסען זיך אלע קוואלען, ווי עס זאגט דער פֿאעט, דאס איז טרויעריג, מאדאם וואנגעל! אט

וועלען מיר אויך מיט אייך זיך מווען שיידען אויף א שטיקעל

איבער דעם פלאנקען) פֿון יעצט אן ווייט איהר פֿאר מיר ניט מעהר,
ווי מיין איבערגעלעבטע שיפֿס ברוך. (ער געהט אוועק לינקס).

ו ו א נ ג ע ל. (קוקט זי אן שווייגענד) עליזא, דיין נשמה איז
פינקט ווי דער ים. אין איהר איז אויך פֿאראן אן „עכבע“ און
„פֿלוס“. פֿון וואנען איז די איבערביימונג?

ע ל י ז א. פֿערשטעהסטו דען אליין ניט, דאס אן איבער-
בייטונג איז געקומען, דאס אן איבערבייטונג האט געמוזט קומען,
ווען איך האב געקראנען די פֿרייהייט צו אויסקלייבען?
ו ו א נ ג ע ל. אין דאס אינבעוואוסטע ציהט דיך ניט
מעהר?

ע ל י ז א. ניט עס ציהט, ניט עס שרעקט. איך האב גע-
קענט דאס געהמען, איך זאל נור געווען וועלען. איך האב איהם
געקענט אויסקלייבען, און דערפֿאר, זיך אויך ענטזאנען.

ו ו א נ ג ע ל, ביסלעכווייז הוב איך דיך אן פֿערשטעהן.
דו דענקסט אין פֿיהלסט מיט דייע פֿארשטעלונגען. דיין שמארקע
בענקשאפֿט נאכ'ן ים, דיין גאנצע שטרעבונג צום פֿרעמדען, זיי-
נען בלויז געווען דיין וואקסענדע גארונג נאך פֿרייהייט! ניט
אנדערש!

ע ל י ז א. איך ווייס דיר ניט וואס צו זאגען אויף דעם.
דו ביזט געווען א גוטער דאקטאר פֿאר מיר, דו האסט געפֿונען
אין האכט אויך געוואנט דאס איינציגע מיטעל. דאס
איינציגע מיטעל, וואס האט מיר געקענט העלפֿען.

ו ו א נ ג ע ל. זעהר זערטען, אין די גרעסטע געפֿאהרען,
ווענדען מיר, דאקטוירים, אן אוועקע געפֿעהרליכע מיטלען. יעצט
אבער, וועסטו ווידער זיין מיינע, עליזא?

ע ל י ז א, יא, טהייערער, גוטער וואנגעל! יעצט וועל
וועל איך מיך צוריק אימקעהרען צו דיר. יעצט קען איך זיך
אימקעהרען, ווייל יעצט קען איך קומען צו דיר פֿריי, אין אינ-
טער מיין אייגענער פֿעראנטווארטליכקייט.

ו ו א נ ג ע ל. (קוקט אויף איהר, פֿול ליעכע) עליזא! עליזא!

ווי ווייניג איך האב דאס גענימען אין אנבעטראכט.
 וואנגעל דיניע געדאנקען ווינען ניט געווען גע-
 ווענדעט אויף דעם. יעצט אבער, יעצט בינרש היך קיין ואך
 מעהר צו מיר, אדער צו מיין הויז. יעצט קען דיין אייגענעם,
 ריכטיגעס לעבען אננעמען די ריכטיגע ווענדונג, טויל יעצט,
 ערווא, קענסטי פאלקאס פרוי, אינטער דיין אייגענער פערזאנל-
 ווארטליכקייט, אויסקלייבען.

ע ל י ו א. (כאפט זיך אן פאר'ן קאפ אין קיט איבערוועגט אויף
 יאנגעליץ) פרוי, און אינטער פערזאנל-ליכקייט! און איך
 אינטער פערזאנל-ליכקייט? דאס, דאס ואנט אן אן איבער-
 קעהרעניש! (פון שוף הערט זיך א צווייטער קלאנג)

פ ר ע מ ד ע ר. דו העיסט עליזא? דאס איז שוין צום
 לעצטען מאל. געה שוין!

ע ל י ו א. (דריקט זיך צו איהם, קוקט אויף איהם שארף און
 רעדט ארויס מוט א פלעטער שטימע) קיינמאל ניט, נאך דעם אלעם.
 פ ר ע מ ד ע ר. דו געהסט ניט!

ע ל י ו א. (דריקט זיך צו מיין וואנגעליץ) אה, קיינמאל, נאך
 דעם, וועל איך איהם פערלאזען!
 וואנגעל. עליזא! עליזא!

פ ר ע מ ד ע ר. ארווא, געענדיגט?
 ע ל י ו א. יא, געענדיגט אויף אימער!
 פ ר ע מ ד ע ר. איך זעה יעצט איין, דאס דא איז פאר'ן
 עטואס, וואס איז שטארקער פאר מיין טוילען.

ע ל י ו א. אייער ווילען האט מעהר קיין מאכט ניט איר
 בער מיר. איהר ווינט פאר מיר יעצט ניט מעהר, ווי א מויטער,
 וואס איז ארויס פון ים אויף דער ערד, און וועלכער פון צוריק-
 געהן אהין. איך שרעק זיך אבער מעהר ניט פאר דעם, און
 אייער איינפליס, אייער געוואלדיג שטארקער היט הריש, איז איך
 פערשוואונדען.

פ ר ע מ ד ע ר. ווייט געוונד, מאדאס! (ער שפרינגט אריבער)

אין ערווארטונגען, זיי קענסטו נישט בינדען! זיי וועלען מיך
ציהען, שלעפען אין שמוסען אין דער אינבעוואוסטער וועלט,
פאר וועלכער איך בין בעשאפען געווארען, אין צו וועלכער דו
האסט מיר פערשטעלט דעם וועג.

וואנגעל (שמיל, לידענד) איך ווייס דאס, ערוא!
מירס ביי מירס גלוסטשטו זיך ארויס פון מיר. דיין רייסען זיך
צום ענדלאזען, אדער גרענעזאזען... צום אינערוויכבארען... וועט
אס ענדע דיין ווערע פערוואנדלען אין א געדריכטען, פינסטערען
נעבעל.

עליוא. אה, יא, איך פיהל דאס — פונקט ווי א
שיארצע פאר פליגלען וואלטען שמיל געוועהט איבער מיר!
וואנגעל. דאס וועט אבער פאר קיין פאל נישט ויין.
דו האסט קיין אנדער רעטינג נישט פאר זיך. איך, אטווייניגסטען,
זעה קיין אנדער איינזעע נישט פאר דעם... און דערפאר וועל איך
דא ענדיגען דוועס געטעפט. דו קענסט יעצט אייסקלייבען דיין
אייגענעס וועג, גאנץ פריי...

עליוא. (ערשטיגט, קוקט איהם אן שארף) איז דאס אמת,
אמת, וואס דו האסט מיר וואס געזאגט? דו מיינסט דאס פון
ריינעס הארצען?

וואנגעל. יא, פון דער סאמע טיעפֿקייט פון מיין
פערוואונדעטען הארצען זאג איך דאס.

עליוא. אין דו קענסט איינגעהן אויף דעם? קענסטו
דאס אלעס צולאזען?!

וואנגעל. יא, דאס קען איך, איך קען דאס — ווייל
איך ליעב דיך אזוי שטארק.

עליוא. (מיט א שטיי, ציטערדיג קול) האסטו מיך ווירקליך
אזוי שטארק ליעב?

וואנגעל. דאס האבען די יאהרען געווירקט און אונז
זער צוואמענלעבען.

עליוא. (נישט א פאשט מיט די הענד) און אויך

ע ל י ז א. (זיך בעהאלטענר הינטער וואנגעל'ן) וואס הייסט
עס? וואס ווילט איהר?

פ ר ע מ ד ע ר. איך זעה איין — און איך פֿיהל אין דיינע
ווערטער, עליווא, דאס דו וועסט פֿארט מיך אויסקלייבען.
ו ו א נ ג ע ל. (פֿערשטעלט איהם דעם וועג) מיין פֿרוי האט
דא קיין אויסוואהל. אויף מיר ליעגט די פֿפליכט אויסצוקלייבען
פֿאר איהר און... און... זי בעשיצען. יא, בעשיצען! אויב איהר
וועט ניט פֿערלאזען דיוועס ארט, איך טיין, דאס גאנצע לאנד,
אויב איהר וועט דאס ניט טהאן, ווייסט איהר כאטש, וואס איך
קען טהאן מיט אייך?

ע ל י ז א. גיין, גיין, וואנגעל! נור ניט דאס!
פ ר ע מ ד ע ר. וואס קענט איהר מיר דען טהאן?
ו ו א נ ג ע ל. איך וועל איך לאזען פֿערהאפטען אלס
א פֿערברעכער! מאמענטאל! נאך איידער איהר וועט צייט הא-
בען ארויפצוגעהן צוריק אויף דער שיף! איך ווייס אלעס וועגען
דעם מארד אין סקאילדוויק!

ע ל י ז א. אה, וואנגעל, ווי קענסטו?
פ ר ע מ ד ע ר. איך האב דאס ערווארטעט. אין דערפאר
(ער נעהמט ארויס א רעוואלווער פֿון א ווייטער קעשענע) האב איך
מיטגענומען מיט זיך אט דאס.

ע ל י ז א. (ווארט זיך שנעל צו פֿערשטעלען מיט זיך וואנגעל'ן)
גיין, גיין, הרג'עט איהם ניט! הרג'עט מיך בעסער!
פ ר ע מ ד ע ר. איך וועל קיינעם פֿון אייך ניט הרג'ענען,
קענסט ויין רוהיג. דעם רעוואלווער האב איך מיטגענומען פֿאר
זיך אליין, ווייל איך וויל לעבען פֿריי, און אויך פֿריי שטארבען.
ע ל י ז א. (מיט א שטייגענדער אויפֿרעגונג) וואנגעל! איך וויל
דיר בלויז איין זאך זאגען, אזוי, דאס ער זאל אויך קענען הע-
רען! דו קענסט מיך צוריקהאלטען! דו האסט די מאכט אין
אויך רי מיטלען דערצו! דו וועסט דאס אודאי טהאן! אבער
מיינע געפֿיהלען, מיינע אלע געדאנקען, אלע מיינע שמערעכונגען

וואס געט איר זעהט דאך אליין, דאס זי איז ניט
פערטיג.

פ ר ע מ ד ע ר. איך פֿרעג זי ניט וועגען ריווע קליידער,
אדער די ריווע קאסמענט. אלעס, וואס זי דארף אויף דער ריווע,
האט איך מיט זיך אויף דער שיף. וועגען א קאיווע פֿאך איהר
האט איך שוין איך געזאגט. (זי עליאז) אלוא, איך פֿרעג דיך
יעצט, ביזטו פערטיג מיר נאכצופאלגען... מיר נאכפאלגען אבער
פֿריוויליג? (פֿין ווייטען הערט זיך א קלאנג פֿון שיף) אט האט שוין
גענעבען דער ערשטער קלאנג אויף דער שיף. יעצט האבטו נאך
צייט צו זאגען, יא, אדער ניין.

ע ל י ז א. (ברעכט די הענד) דער בעשלוס! דער בעשלוס
אויף דעם גאנצען לעבען! מעהר וועט דאס ניט קענען איבער-
געאנדערשט ווערען!

פ ר ע מ ד ע ר. קיינמאל. אין א האלבע שעה ארום וועט
זו שפעט.

ע ל י ז א. (קוקט איהם אן שארף, פֿרעגענד) פֿארוואס זוכט
איהר אזוי שטארק מוין לעבע?

פ ר ע מ ד ע ר. פֿיהלסטו דען ניט אזוי גוט, ווי איך,
דאס מיר דארפֿען בעלאנגען איינס צום צווייטען.

ע ל י ז א. איהר מיינט צוליעב דער שבועה?

פ ר ע מ ד ע ר. שבועות בינדען קיינעם ניט, ניט דעם
מאן אין ניט דער פֿרוי. אויב איך זוך ווירקליך אזוי שטארק דיין
לעבע, איז עס דערפֿאר, ווייל איך קען אנדערש ניט.

ע ל י ז א. (מיט א שטיל ציטערדיג קול) ווארום זיינט איהר
פֿריהער ניט געקומען?

ו ו א נ ג ע ל. עליוזא!

ע ל י ז א. (שרייט אויס פֿלוצים) אה, דיווער מענש, ווי ער
רופט און נארט און ציהט אין אן אונבעוואוסטער ווייטקייט!
אלע כשופֿן פֿון ים האבען זיך אין איהם פֿעראייניגט! (דער פֿרעמד-
דער קריכט אריבער דעם פֿלאנקען).

זיינט איך דא! נישט אמת, הערר לינגסטראן... מי זעהט איהם
נאך נישט?

לינגסטראן. איהר הערט פון ענגלישען דאמפער?
וואנגעל. נו, יא!

לינגסטראן. (זייגט אן אויף דעם פיאַרד) ער איז שוין
דא, הערר דאקטאר.

עליזא. אך! איך האב דאס געוואוסט.

וואנגעל. געקומען!

לינגסטראן. ער איז צוגעקומען אזוי רוחניג, אזוי
שטיל...

וואנגעל. פֿיהרט דורך היכראן צום בריק, אבער

ניך! איהר ווילט דאך אוראי הערען די מוזיק.

לינגסטראן. יא, מיר האבען זיך טאקי געקליבען

נעהן אהין, הערר דאקטאר.

וואנגעל. מיר וועלען דארט איך באלד קימע

שפעטער א ביסעל.

הילדא. (רויטט איין לינגסטראנען) אט איז נאך א פאר.

(זיי נעהען ביידע אוועק דורך דעם גארטען, לינקס, די גאנצע צייט פֿון די
קומענדע האנדלונגען הערט זיך די מוזיק פֿון וויטען, ביים פיאַרד).

עליזא. געקומען! ער איז דא! איך פֿיהל דאס,

וואנגעל. דו וואלסט בעסער אוועק אהיים, עליזא.

לאז מיר אליין זיך דורכריידען מיט איהם.

עליזא. אה... דאס איז אונמעגליך! אונמעגליך, זאג

איך! (שייטט אויס) אך... דו זעהסט איהם, וואננעל? (דער פרעמדער
בעווייזט זיך פֿון לינקס, ער שמייט זיך אפ אויף דער סטעווישקע פֿון דער
אנדערער זייט פֿלאנקען)

פֿרעמדער. (זייגט זיך) גוטען אבענד. איך בין אלוא

ווידער דא, עליזא.

עליזא. יא, יא... די צייט איז געקומען.

פֿרעמדער. בייטו רייזע-פֿערטיג? אדער דו ווילסט נישט?

הילדא. זאגט מיר... אלס קינסטלער... ווי דענקט
 איהר, וואלט איך איינגעזעהען אין שווארצען?
 ליינגסטראן. צו וואס גאר אין שווארצען, פֿריליין
 הילדא?

הילדא. יא, אין גאנצען אין שווארצען, וואלט דאס
 מיר געקליידט צום געזיכט?

ליינגסטראן. שווארצע זאכען טויגען אפירן ניט
 פֿאר זומער צייט. דאך וואלט איך געקליידעט אויך א שווארצעס
 קלייד, אבער נור איך, מיט אייער אייסזעהען.

הילדא. (קוקט פֿאר זיך, ווייט) אין גאנצען אין שווארצען
 פֿין קאפ כיו די פֿיס... א שווארצע קרעפ ביים טויער... שווארצע
 האנדשוה... אין אינטען א לאנגע שווארצע וואאל.

ליינגסטראן. ווען איהר זאלט זיך אזוי אנטהאן,
 פֿריליין הילדא, וואלט איך זעהר וועלען זיין א מאהלער... איך
 וואלט דאן געקענט מאהלען דורך איך א יונגע אלמנה אין
 טרויער.

הילדא. אדער גאר א יונגע כלה אין טרויער.
 ליינגסטראן. יא, דאס וואלט זיך נאך מעהר געד
 פאסט צו איך. איך גרויב קוים, דאס איהר זאלט זיך וועלען
 אזוי אנקליידען.

הילדא. איך ווייס אליין ניט. מיר שיינט אבער, אז
 דאס דארף זיין זעהר אינטערעסאנט.

ליינגסטראן. אינטערעסאנט?

הילדא. יא, זעהר אינטערעסאנט זיך דאס פֿארזושטעד
 לען. (צייגט פֿלוצלונג אן אויף לינקס) זעהט בעסער דארטען!

ליינגסטראן. (קוקט אויף דער זייט) דער ענגרישער
 דאמפֿער! נעבען סאמע בריק! (וואנגעל און עלויא צייגען זיך
 נעבען טייד).

זואנגעל. ניין, איך פֿערויכער דיר, טהייערע עלויא...
 דו האסט א טעית! (דערוועט הילדאן מיט לינגסטראנען) אה, איהר

היילדא. איהר גרויבט טאקן, דאס אייער קונסטווערק
ואל צוגעהן שנעלער ביי איך, אייב איהר וועט וויסען, דאס
באלעטא טראכט וועגען איך?

לינגסטראן. יא, מיר שיינט אזוי. זעהט איהר, צו
וויסען, דאס ווייט, גאנץ ווייט. טראכט וועגען איך א יונגע,
שעהנע מיידעל אין געהיים, דענקט וועגען איך... מיר שיינט,
דאס עס דארף זיין אזוי... אזוי... איך ווייט דאס איך ניט, זיי
צו ערקלעהרען.

היילדא. איהר ווילט אוראי זאגען... שפאנענד?
לינגסטראן. ווי שפאנענד? אה, יא, איך וויל זא-
גען, דאס עס איז זעהר שפאנענד, אדער וואס עהנליכעס. (קופט
זיך אין שארף אין איהר) איהר זיינט דאך א קלוגע, פרייליין הילדא,
איהר זיינט שוין, מיר דוכט, צו קלוג. ווען איך וועל קימען צור-
דיק, וועט איהר דאן זיין, פונקט אין די זעלבע יאהרען, וואס
אייער שוועסטער איז יעצט. מעגליך, דאס איהר וועט איך זיין
עהנליך צו איהר. קען זיין, דאס איהר זאלט אויך האבען אזא
כאראקטער ווי זי, מעגליך, דאס איהר זאלט מיט זיך פארשטע-
לען איך ביידע.

היילדא. און איהר וואלט דאס וועלען?
לינגסטראן. עהרעניוארט, איך ווייס ניט. יא, איך
דענק, דאס איך וואלט וועלען, אבער יעצט... אויף דעם זומער...
וואלט איך זעהר וועלען, דאס איהר זאלט דערוויילע בלייבען
אינע אליון, און פונקט אזוי ווי איהר יעצט.

היילדא. הממ... זאגט מיר... איך בעט איך, אלס
קינסטלער... געפעהלט איך, וואס איך טראג אימער ווייסע
קליידער?

לינגסטראן. יא, איך געפין דאס עס איז פראכטפאל.
היילדא: דענקט איהר, דאס ליכטיגע קאלירען קליידען מיר.
לינגסטראן. יא אין מיינע אויגען זיינט איהר בע-
צויבערענד אין אייערע ליכטיגע קליידער.

ל י נ ג ס ט ר א אן. ניט ברוי דערפאר אליין, זי וואלט סיי
ווי סיי איהם ניט גענומען.

ה י ל ד א. פֿון וואנען ווייסט איהר דאס?

ל י נ ג ס ט ר א אן. איך ווייס עס, דערפאר, ווייל זי האט
פֿערשפראכען אן אנדער מענשען צו טראכטען וועגען איהם.
ה י ל ד א. בלויז טראכטען?

ל י נ ג ס ט ר א אן. יא, אין זיין אבוועזענהייט.

ה י ל ד א. יא, ווי עס וויינט אויס, זיינט איהר דאס אליין
דער מענש, וועגען וועמען זי דארף טראכטען!

ל י נ ג ס ט ר א אן. מעגליך, דאס איהר האט געמראפֿען.

ה י ל ד א. זי האט דאס אייך פֿערשפראכען?

ל י נ ג ס ט ר א אן. יא, שטעלט אייך פֿאר זי האט דאס
מיר צוגעזאגט. איהר זאלט אבער גאר ניט דערמאנען וועגען דעם.
ה י ל ד א. אה, גאט בעהים! איך וועל שטייגען אוי
ווי א פֿיש.

ל י נ ג ס ט ר א אן. דאס איז זעהר עדעל פֿון איהר זייט.

ה י ל ד א. אין נאכהער, זיען איהר יעט קומען אהער
צוריק, וועט איהר זיך פֿערלאבען מיט איהר? און נאכדעם
הייראמען?

ל י נ ג ס ט ר א אן. ניין, דאס וואלט ניט געווען אזא פֿאר-

סענד געשעפֿט. די ערשטע פֿאר יאהר טאר איך גאר ניט
טראכטען וועגען דעם. נאכהער וועט אייער שוועסטער שוין זיין
צו אלט פֿאר מיר.

ה י ל ד א. און דאך וואלט איהר וועלען זי ואל אימער

טראכטען וועגען אייך?

ל י נ ג ס ט ר א אן. יא, ווייל דאס וועט זיין זעהר ניצלדיך

פֿאר מיר, פֿאר מיר, אלס קינסטלער, איהר פֿערשטעהט? און
איהר איז דאך דאס אויז לייכט צו טהון, זי אליין האט דאך
קיין שום בערוף אין לעבען... דאך איז דאס זעהר פֿיין פֿון
איהר זייט.

א ר נ ה א ל ס . א , לינגסטראן ! וואס האט דען מיט איהם
פאסירט אוונים ?

ב א ל ע ט א . איהר ווייסט דאך, ווי שוואך ער איז.
א ר נ ה א ל ס . אויב דאס איז ניט בלויז קיין פיסטע
איינרעדעניש.

ב א ל ע ט א . אה, ניין, דאס איז גאנץ ריכטיג. ער האט
שוין ניט לאנג צו לעבען. מיר דוכט זיך, אז דאס איז פֿיעל
בעסער פֿאר איהם.

א ר נ ה א ל ס . מיין טהייערע, פֿאר וואס דענקט איהר,
אז דאס איז גאר בעסער פֿאר איהם ?

ב א ל ע ט א . יא, דערפֿאר... דערפֿאר, ווייל... ווייל פֿון
זיין טאלאנט וועט שוין גארניט ארויסקומען. קומט אוועק פֿון
דאנען, איידער זיי געהן צו.

א ר נ ה א ל ס . יא, קומט, מיר געהן, מיין טהייערע
באלעטא. (לינגסטראן און הילדא בעווייזען זיך נעבען טיך).

ה י ל ד א . (שרייט פֿון ווייטען) עי, עי, איהר ווילט גאר
ניט ווארטען אויף אונז ?

א ר נ ה א ל ס . דא איז זעהר פֿרעהליך סיזאן צייט. כמעט
אלע געהן דא אין פארלאך, ניט אנדערש.

ה י ל ד א . (קוקט נאך די אוועקגעהענדע) איך וועל מיך ווע-
טען מיט אייך, דאס ער ערקלעהרט זיך איהר יעצט אין ליעבע.
ל י נ ג ס ט ר א נ . אזוי גאר ! איהר האט דען עפעס
בעמערקט ?

ה י ל ד א . נאך ווי אזוי ! עס איז גאר ניט אזוי שווער צו
זעהן, ווען מען האט נור אויגען.

ל י נ ג ס ט ר א נ . איך דענק אבער, דאס באלעטא וועט
איהם ניט נעהמען. איך בין אין דעם זיכער.

ה י ל ד א . געוויס וועט זי ניט וועלען, ווייל ער האט זיך
זעהר שטארק געעלטערט, און א חוץ דעם האט זי מורא, דאס
זיין איבריגע ביסעל האר זאל איהם אין גיכען ניט אויסקריבען.

ארוינגע וועלט. איך וועל לעבען מיט דעם אמת'ן לעבען. איהר האט דאס מיר פֿערשפראכען.

א ר נ ה א ל ס. אין איך וועל האלטען מיין ווארט.
ב א ל ע ט א. איהר וועט מיר ערדויבען צו ערלערנען אלעס, אלעס, אלעס, וואס מיך אינטערעסירט?

א ר נ ה א ל ס. איך וועל אליין זיין אייער לעהרער, ווי אין די אלטע צייטען, באלעטא. דערמאנט זיך נור אן דעם לעצטען יאהר פֿון אייער שטודירען אין שולע.

ב א ל ע ט א. (שטיל, אין זיך) בערעכענען, דאס איך וועל קענען זיין פֿריי און פֿאהרען אין דער פרעמד, מיט דארפֿען זיך זארגען מעהר פֿאר מיין צוקונפֿט, זיך ארויסדרעהען פֿון דעם שווערען יאך פֿון לעבען.

א ר נ ה א ל ס. ניין, אייך וועט קיינמאל ניט אויסקומען צו טראכטען וועגען אזוינע זאכען. ניט אמת, טהייערע באלעטא, דאס איז דאך אזוי אנגענעהם? וואס זאגט איהר?
ב א ל ע ט א. יא, דאס איז ריכטיג. דאס איז פֿאלשטנ-דיג אמת.

א ר נ ה א ל ס. (נעהמט זי אדום דער טאליע) אה, איהר וועט ערשט ועהען, ווי שעהן אין גיט מיר וועלען זיך איינריכטען אינזער לעבען! וואס פֿאר א גוטע צוטרוידיכע בעציהונגען צווישען אינו וועלען זיך בילדען, באלעטא...

ב א ל ע ט א. יא, איך דענק אויך אזוי! איך גרוב, דאס עס וועט ווירקליך גוט זיין. (קוקט זי אום לינקס, רייכט זיך ארויס פֿין זיין אומארמונג) אך, רעדט גאר ניט וועגען דעם!

א ר נ ה א ל ס. וואס איז דען געשעהען, טהייערע?
ב א ל ע ט א. אה, אט דער ארוימער (צייגט אן לינקס) קוקט אהין.

א ר נ ה א ל ס. מיר דוכט זיך, דאס איז אייער פֿאטער.
ב א ל ע ט א. ניין, דאס איז דער יונגער סקולפֿטאר. ער געהט דאס דארט מיט הילדא'ן.

איינמאם אין דער גאנצער גרויסער וועלט. אדער איהר וועט זיין געצייאונגען הייראטאמען א מאן, וועמען איהר וועט אויך נישט לייעבען...

ב א ל ע ט א. אה, יא, איך זעה א סך אמה אין דעם, נור דאך! אדער מעגליך —

א ר נ ה א ל ס. (שנעל) נו ?

ב א ל ע ט א. (קוקט אויף איהם, קען זיך נישט ביישליסען) אפשר איז דאס אדעס גאר נישט אזוי אונמעגליך.

א ר נ ה א ל ס. אייגענטליך וואס באלעטא ?

ב א ל ע ט א. אנטעהמען, איינשטימען אויף... אויף דעם, וואס איהר האט מיר פֿארגעשלאגען.

א ר נ ה א ל ס. איהר ווילט אידאן זאגען, דאס איהר וועט זיך דאך בעשליסען? דאס איהר וועט אטוייניגסטען נישט אייגענליעבען פֿון מיר דאס פֿעריגעניגען צו זיין איינער געגעבענער פֿריונד ?

ב א ל ע ט א. ניין, ניין, ניין דאס, פֿאר קיין פֿאל נישט דאס איז יעצט אונמעגליך. ניין, הער ארנהאלט, איך וועל בעסער ווערען אייער...

א ר נ ה א ל ס. באלעטא! ווילט איהר, הייסט...

ב א ל ע ט א. יא, איך דענק, דאס איך וויל.

א ר נ ה א ל ס. איהר ווילט דאך ווערען מיין פֿרוי ?

ב א ל ע ט א. יא, אויב איהר דענקט נישט, דאס... דאס איהר קענט מיט מיר הייראטען.

א ר נ ה א ל ס. אויב איך קען! (נעהט זי אן פֿארן האנד) אה, איך דאנק אייך, איך דאנק אייך, באלעטא! אייער פֿריהער ריגעס קווענקלען זיך, שרעקט מיר גאנץ ווייניג. אויב אייער הארץ בעלאנגט נאך נישט אין גאנצען צו מיר, וועל איך דאס קענען געווינען מיט דער צייט. אה, באלעטא איך וועל אייך פשוט אויף די הענד טראגען!

ב א ל ע ט א. אין איך וועל קענען זעהן די גרויסע

א ר נ ה א ל ס . עם פֿערשטענס זיך, דאס איך וועל מיך
 ניט צוריקציהען פֿון מיין פֿערשפּיטעכען. איך וועל וארגען דער-
 פֿאר איהר וואס קענען אוועקפֿאהרען פֿון דאנען, און אויסקוקען
 אביסעל די וועלט. איהר וואלט זיך קענען לערנען דאס, וואס
 איך אינטערעסירט, איהר וואלט זענען לעבען אינטער אינאבי-
 הענגיגט איממענדרען. אייז עקספּט וועל איך איך בעזארגען.
 בארעטא, איהר דארפֿט ניט צווייפלען, דאס איהר וועט אימער
 געפֿינען אין מיר אייער בעסטען פֿרײַנד.

ב א ל ע ט א . א, נאט, הערר ארנהאלם, דאס איז דאך
 אבער יעצט אונמעגליך.

א ר נ ה א ל ס . אויך דאס איז אונמעגליך !

ב א ל ע ט א . יא, בערעכענט דאס אליין ! נאכדעם, ווי
 איהר האט מיך געפֿרעגט אין נאך דעם ענטפֿער, וואס איך האב
 איך געגעבען... איהר קענט אליין פֿערשטעקן, דאס עם איז
 פֿאר מיר איינז אונמעגליך צו פֿעילאנגען און גרויסען אפֿפֿער
 פֿון אייך ! גאר ניט, קיינמאל ניט, איך קען מעהר קיין נאך
 פֿעילאנגען פֿון איך, קיינמאל נאך דעם !

א ר נ ה א ל ס . קרייבט איהר בעסער אייס צי בלייבען
 דא, אין דאס לעבען ואל פֿערשיידענע פֿארביי אייך ?

ב א ל ע ט א . אך, ווי שווער, ווי שרעקליך שווער

צו טראכטען וועגען דעם !

א ר נ ה א ל ס . ווילט איהר זיך ווירקליך ענטזאגען צי
 זעהן די וועלט ? זיך ענטזאגען פֿון אנטהייל צו געהען אין דעם
 אדעם, וואס אינטערעסירט איך אזוי שטארק ? וויסען, דאס עם
 עקזיסטירען אזוי פֿינעל זאכען, פֿון וועלכע איהר ווילט וויסען און
 האבען א ריכטיגען בעגריף ! בעדענקט איך גוט, באלעטא !
 ב א ל ע ט א . יא, געוויס, איהר ווינט אויך געדעכט,
 הערר ארנהאלם.

א ר נ ה א ל ס . אין נאכהער, ווען אייער פֿאטער וועט דא
 מעהר ניט זיין, מעגליך איהר וועט זיך דאן פֿיהלען הילפֿלאז,

געווען, איך האב זיך דערזיילע צוגעוועהנט צו דעם געדאנק,
 דאס דא, אין דעם פלאץ געפֿינט זיך א יונגעס מיידעל, וועלכע
 טרוימט פֿון מיר, אין וועלכע ווארט אויף מין צוריקקומען. ניין,
 שלאגט מיר ניט איבער, טהייערע באלעטא! זעהט איהר, פֿאר
 א מענשען, ווי איך בין, וועמענס יוגענד איז שוין פֿאראיבער,
 האט אזא געדאנק, אדער איינבילדונג א גרייסע וורקונג. אין
 מין נשמה האט זיך ערוועקט א ליעבע אויס דאנקבארקייט צו
 אייך. מיר האט זיך געדוכט, דאס איך דארף קומען אהער, זיך
 דורכרעדן מיט אייך, אייך ערקלעהרען, דאס איך פֿיהל צי אייך
 דיזעלבע געפֿיהלען, וועלכע איך האב גערעכענט איהר פֿיהלט
 צו מיר.

ב א ל ע ט א. אבער יעצט, ווען איהר האט ערפֿאהרען,
 אז דאס אלעס איז א מעות! אז דאס איז ניט!...

א ר נ ה א ל ס. איך קען דא גאר ניט העלפען, באלעטא
 אייער געשטאלט וועט אימער פֿערבלייבען אין מין געדעכעניס,
 צוזאמען מיט דער אויפֿרעגונג, וואס דער מעות האט ביי מיר
 ארויסגערופֿען. מעגליך, איהר קענט דאס ניט פֿערשטעהן, עס
 איז אבער פֿארט אזוי.

ב א ל ע ט א. איך וואלט קיינמאל ניט געווען געגלייבט,
 אז עטיוואס עהנליכעס זאל קענען פֿארקומען.

א ר נ ה א ל ס. ווען דאס זאל זיך אבער ארויסצייגען
 אלס מעגליך, וואס וועט איהר דאן זאגען? מעגליך, דאס איהר
 וועט זיך ניט בעדענקען און ווערען מין פֿרוי?

ב א ל ע ט א. מיר שיינט דאס אינמעגליך, הער ארנהאלס.
 איהר זיינט דאך נאך געווען מין לעהרער! איך קען זיך אייסער
 פֿריינדליכע פֿערהעלטניסע צווישען אונז ביידע ניט פֿארשטעלען.
 א ר נ ה א ל ס. כאטש איהר געפֿינט דאס פֿאר אונמעגל
 לך, דאך האף איך, דאס מיר בלייבען פֿארט ביי אונזערע פֿרוי
 הערדיגע בעציהונגען צווישען זיך, פֿרייליין באלעטא.

ב א ר ע ט א. וואס מיינט איהר מיט דעם?

באלעטא. אייך בינדען דא ניט קיינע פֿערפֿליכטונגען. דערפֿאר
פֿרעג אייך אייך, וויילט איהר אייער שיקואל פֿעראייניגען מיט
מיינעם אויף אייביג ?

ב א ל ע ט א. (טרעט צוריק דערשראקען) אך, וואס רעדט

איהר !

א ר נ ה א ל ס. אויף דעם גאנצען לעבען, באלעטא.

וויילט איהר ווערען מיין פֿרוי ?

ב א ר ע ט א. (שטילער, ווי צו יוד אליון) ניין, ניין, ניין !

דאס איז אונמעגליך, אונמעגליך...

א ר נ ה א ל ס. דענקט איהר ווירקליך, אז עס איז

אונמעגליך ?

ב א ל ע ט א. איהר האט דאס אוראי געמוזט זאגען אין

שפאס, הערר ארנהאלם ! (קוקט יוד איין אין איהם) אדער טאקי ?...

אט דאס האט איהר געמיינט, ווען איהר האט מיר פֿארגעשלא-

גען אייער הילף ?

א ר נ ה א ל ס. הערט מיך אויס, באלעטא. מיינע ווערטער

האבען, ווי עס ווייזט אויס, אייך שטארק איבערראשט. מעגליך,

דאס איהר זיינט גערעכט. איהר האט דאך ניט געוואוסט, דאס

די גאנצע ריזע האב איך בלויז אונטערנומען צוליעב אייך.

ב א ר ע ט א. וואס ? איהר זיינט געקומען בלויז צוליעב

מיר ?

א ר נ ה א ל ס. יא, באלעטא. דעם פֿריהלינג נאך האב

אייך ערהאלטען א בריעף פֿון אייער פֿאטער, פֿון וועלכען איך

האב געקענט קומען אויף דעם געדאנק, הממ... דאס איהר האט

צו אייער אלטען לעהרער עמיואס מעהר... ווי א... פֿריינדלי-

כעס געפֿיהל...

ב א ל ע ט א. ווי אזוי האט דער פאפא געקענט שריי-

בען אזא זאך ?

א ר נ ה א ל ס. ער האט ניט געדענקט דערמיט דאס,

וואס איך האב אונטער דעם פֿערשטאנען. ווי אזוי עס איז שוין

ב א ל ע ט א. מיך צובינדען: ניין! עס וואלט מיך קיין
ואך ניט צו.

א ר נ ה א ל ס. מיט איין ווארט, קיין ואך?
ב א ל ע ט א. ניין, גאר ניט. די ליעבע צום פאפא
פֿעהרארט מיך געוויס, אויך הילדא, אבער...

א ר נ ה א ל ס. מיט אייער פֿאטער וועט איהר דאך
פֿרייער אדער שפעטער ויך מיינן שיידען. אין וואס היילראין
אנבעטרעפט זייערל, וו זעט דאך אויך א טאג מיינן אנפֿאנגען
א יעלבסטשטענדיגעס לעבען. דאס איז ארום בלויז א פֿיאגע
פֿין צייט. די הויפט ואך איז, אויב איהר האט גיט קיין אנדערע
פֿערפֿליכטונגען?

ב א ל ע ט א. ניין, קיינע אנדערע פֿליכטען. אויב עס
האנדעלט ויך בלויז וועגען דעם, קען איך גאנץ רוזג אהעקן-
פֿאהרען.

א ר נ ה א ל ס. אייב אזוי, מהיינע באלעטא, קענט
איהר דאך פֿאהרען צוואמען מיט מיר.

ב א ל ע ט א. (קלאפֿט מיט די הענט פֿאר פֿרייע) גאט מיינער!
בערעכענט גאר וואס פֿאר א גליק!

א ר נ ה א ל ס. איך האף, דאס איך האב אייער פֿולעם
צוטרוען.

ב א ל ע ט א. אה, געוויס!
א ר נ ה א ל ס. און איהר גיט אלזא איבער אייער צו-
קינפט גאנץ ריהיג אין מיינע הענט, באלעטא? ניט אמת, אפשר,

א יא, איהר וועט דאס טהון?

ב א ל ע ט א. אה, יא, געוויס! פֿאר וואס דען ניט?
איהר קענט דען אנדערש דענקען: איהר ווינט דאך מיין אל-

טער לעהרער... איך מיינ, מיין לעהרער נאך פֿין לאנגע
צייטען.

א ר נ ה א ל ס. ניט בלויז דערפֿאר, דאס איז איינע פֿון
די קלענסטע זאכען. איהר אבער, הייסט עס, ווינט פֿרוי,

א קליינע שטיצע פֿון איינער אלטען... איינער געזעצונגעס
לעהרער?

ב א ל ע ט א. פֿון אייך, הערר ארנהאלס! איהר ייִדש
וירקליך?

א ר נ ה א ל ס. אייך ארויסהעלפֿען? אה, יא, איך וואלט
אוי אוועלען אייך ארויסהעלפֿען מיט דאס פֿון איהר. איהר
מעגט אייך אייך מיר פֿעללאזען. אלזא, אבערסאכט? וואס זאגט
איהר? זייט איהר צופרייערען?

ב א ל ע ט א. אויב איך בין צופרייערען! ארויסנעהן פֿריי
אין זעהן די זייעלט, ערווערבען מעהר אין אמת'יק קענטייען!
ערווערבען אלעס, יאס מיר האט זיך געזוכט צו זיין נישט דער
גרויכבאר, דערגרויכען דאס, יאס מיר האט נאר געשיינט אלס
געדאנק, וואס קען זיך זיינמאהל נישט פֿערווערדליכען!

א ר נ ה א ל ס. יא, דאס אלעס קען זיך זעט פֿאר אייך
פֿערווערדליכען, אויב איהר זעט דאס נור וועלען.

ב א ל ע ט א. אין איהר זיילט מיר העלפֿען צו דערגריי-
כען מיין גרויסעס גליק! אך, ניין, זאגט נאר, איך בעט אייך,
מעג איך אננעהמען אזא אפֿעך פֿון א פֿייערדיגן מענטשען?

א ר נ ה א ל ס. פֿון מיר מעגט איהר רוחיג דאס אננעה-
מען, באלעטא. יעדענפֿאלס, איז עס דאך פֿון מיר.

ב א ל ע ט א. (נעהט איהם אן פֿארן האנד) יא, מיר דיכט
אליין, דאס איך מעג דאס פֿון אייך אננעהמען! איך ווייס עס
נישט, ווי צו ערקלעהרען, ניר (מיש א פֿילזלינגער אויפלעכונג) אך,
מיר ווילט זיך אי לאכען אי וויינען פֿין פֿריידע! יא, פֿין גדיק!
הייסט עס, איך וועל פֿארט לעבען אווי ווי מיר האט זיך דאס
פֿארגעשטעלט. איך האב שוין אנגעפֿאנגען זיך שרעקען, דאס
לעבען זאל נישט פֿערבייגען נעבען מיר.

א ר נ ה א ל ס. איהר האט זיך נאר נישט וואס צו שרע-
קען, מהייערע באלעטא. זאגט מיר אבער איצט גאנץ אויפֿריכטיג,
האט איהר נישט עפעס, וואס זאל אייך צובינדען צו דעם פֿראג?

א ר נ ה א ל ס . יא, איך האב גערעדט מיט איהם.

ב א ל ע ט א . נו, וואס האט ער געזאגט?

א ר נ ה א ל ס . הטמ... אייער פאטער איז שרעקליך דערשלאנגען די לעצטע טעג.

ב א ל ע ט א . יא, יא, דאס האב איך דאך נאך פריהער אייך געזאגט.

א ר נ ה א ל ס . אבער אמוועניגסטען האב איך זיך דער- וואיסט פון איהם, דאס איהר האט קיין שום האפנינג אייך איהם צו לייגען.

ב א ל ע ט א . איך קען גאר ניט ערווארטען ! ?

א ר נ ה א ל ס . אזוי האט ער מיר פארגעשטעלט זיינע געשעפטען אין מיר געזאגט, דאס עס איז אינמעגליך פאר איהם...

ב א ל ע ט א . (מיט א פארוואורף) און איהר האט מיך אלץ אפגעזאגט !

א ר נ ה א ל ס . איך האב דאס אפילו ניט געדענקט צו טהאן, טהוייערע באדעטא. עס ווענדעט זיך נור אן אייך אליין, אוועקפאהרען פון דאנען, אדער דא בלויבען.

ב א ל ע ט א . וואס זאגט איהר — אן מיר ?

א ר נ ה א ל ס . אן אייך אליין ווענדעט זיך, אייב איהר זאלט זעהן די וועלט, ערפאהרען אלעס, וואס אייך אינטערעסירט, ווערען אן אנטהיילנעהמערין אין אלע זאכען, וואס זיהען אייך צו זיך, אנפאנגען לעבען אין בעסערע אומשטענדען, באדעטא, וואס זאגט איהר דערצו ?

ב א ל ע ט א . (גיט א פאטש מיט די הענד) א, מיינ גאט ! דאס איז דאך אבער אינמעגליך. דאס פון וואס איהר רעדט. אייב דער פאפא וויל, אדער קען ניט, הייסט עס... איך האב דאך קיינעם אויף דער וועלט אויסער איהם, צו געטען איך זאל מיך קענען ווענדען.

א ר נ ה א ל ס . וואלט איהר זיך ניט ערלויבט אנצוגעהמען.

ב א ר ע ט א. אויב איך האב בעמערקט !

א ר נ ה א ל ס. עפעס בעואנדערעס ?

ב א א ל ע ט א. אה, יא. ואנדערבארע זאכ קומען

און איהר האט דען גאר נישט בעמערקט ?

א ר נ ה א ל ס. איך ווייס פֿין גאר נישט.

ב א א ל ע ט א. איראן, יא, איהר האט אלעס בעמערקט,

איהר ווילט בלויז נישט זאגען.

א ר נ ה א ל ס. איך גלויב, דאס די קליינע רייזע וועט

זעהן נוצליך זיין פֿאר אייער מוטער... שטיפֿמוטער.

ב א א ל ע ט א. איהר דענקט ווירקליך אזוי ?

א ר נ ה א ל ס. יא, איך רעכען, דאס עס וואלט פֿאר איך

אלעמען בעסער געזייען, זי וואל פֿון צייט צו צייט אינטערנעהמען

קליינע רייזען.

ב א א ל ע ט א. אויב זי וועט מארגען אוועקפֿאהרען צו זיך

אחיוב אין סקאלדייך, וועט זי זיכער מעהר צו אונז נישט קומען.

א ר נ ה א ל ס. טהייערע באלעטא, פֿאר וואס דענקט

איהר אזוי ?

ב א א ל ע ט א. יא, איך בין פֿעסט איבערצייגט אין דעם.

געדענקט מיינע ווערטער, איהר וועט זעהן ! זי וועט מעהר נישט

קומען, יעדענפֿאלס, אזוי לאנג, ווי איך און הילדא וועלען דא זיין.

א ר נ ה א ל ס. אלזא, הילדא אויך ?

ב א א ל ע ט א. מיט הילדא'ן וואלט זי נאך אפשר זיך צוגע-

זעהנט. זי איז דאך נאך כמעט א קינד. און ווי מיר צייגט זיך

איים, פֿערגעמערט זי פֿשים עליזא'ן. איך בין שוין גאר עפעס

אנדערש. האבען א שטיפֿמיטער, וועלכע איז אליין נישט פֿיער

עלבער פֿין מיר...

א ר נ ה א ל ס. טהייער באלעטא, מעגליך, דאס די צייט

ווען איהר וועט קענען ארויסגעהן פֿריי, איז גאנץ נאהענט.

ב א א ל ע ט א. (אויפֿלעבענד) איז דאס מעגליך ! איהר האט

גערעדט מיט דעם פֿאפא וועגען דעם ?

דאס לעבען. יעצט אבער, צום לעצטען מאל, צום לעצטען מאל
 רופט ער מיר צום לעבען, צום אמת'ן לעבען, צום לעבען, יאס
 שרעקט, אין דאך ציהט עס צו אזא לעבען. פון יעליבען איד
 קען זיך פרויוויליג ניט ענטזאנען!

וואנגעל. אייגענטליך דערפאר איז נויטענדיג, דאס
 איד, אלס דיין מיין אין דיין דאקטאר, ואל עינעקמען ביי די
 די מאכט אליין אלעס צו טהאן, איד דאך טהאן אלעס פאר
 דיר.

ע ל י ז א. יא, וואנער, איד פערשטעה עס אליין גאנץ
 נישט. אה, נדוב מיר, עס זיבען אוינע מינוטען, דאס איד פיהל,
 זיי זיך צו לאזן פיהרען פון דיר! אבער זיי קען איד ביישטען
 די צייבערענדע אין שרעקענדע קרעפטען? איד קען דאס ניט.
 ניין, ניין — איד קען דאס ניט!

וואנגעל. קום, עלזא. מיר וועלען זיך א ביסעל
 דורכגעהן אין גארטען.

ע ל י ז א. איד וואלט גערן גענאנגען, איד יאס אבער
 ניט איינקעגעהן. ער האט דאך מיר אנגעזאגט, איד ואל דא
 אויף איהם ווארטען.

וואנגעל. קום. דו האסט נאך גענוג צייט.

ע ל י ז א. דו דענקסט אזוי?

וואנגעל. איד זאג דיר, אז עס איז נאך דא גענוג
 צייט.

ל י ז א. אויב אזוי, וועלען מיר זיך דורכגעהן. (זיי געהן
 ביידע אב דורך דעם פארדערגרונד פון דער סצענע, דעכטס, ארנהארט אין
 באלעטא קומען אין דערזעלבער מינוט אן געבען טיך).

ב א ל ע ט א. (דערזעהענדיג די אפגעהענדע) זעהט נאר!

א ר נ ה א ל ס. (שטיל) טססס... שמערט זיי ניט.

ב א ל ע ט א. איהר קענט עפעס פערשמעקן, וואס עס

געהט פאר ביי זיי די לעצטע פאר טעג?

א ר נ ה א ל ס. איהר האט דען עפעס בעמערקט אויף זיי?

איך וועל ניט האבען וואס דא צו בעפעהלען. איך בין כמעט
די א פרעמדע אין דיין הייז. איך בין באלד, פֿון דער ערשמער
מינוט אן, געשטאנען אן א זייט.

ווא נגעל. דו האסט אליין געוואלט אוי.

עליזא. ניין, זעהסטו, איך וואלט דאס שוין ניט גע-
זאגט. מען קען ניט זאגען, דאס איך האב געוואלט עס זאל
אלעס אוי זיין. איך האב עס אבגעלאזט אוי ווי עס געהט. דו
אליין האסט געוואלט, עס זאל זיך פֿיהרען אלעס אויף דעם
אלטען שטייגער, האב איך דאס אבגעלאזען פֿונקט אוי ווי איך
האב דא אלעס געטראפֿען.

ווא נגעל. איך האב געוואלט, עס זאל זיין בעסער

פֿאר דיר.

עליזא. יא, וואננער, איך ווייס עס גאנץ גוט! דא
ליגט אבער פֿערבארגען א נקמה. דער שיקואל שטראפֿט אונז
ביידען, דערפֿאר, ווייל מיר האבען ניט קיין שום קראפֿט, וואס
זאל אונז צוואמענבינדען, קיין שטיצע פֿאר אונזער שוואכקייט,
שיר האבען קיין צוציהונג צו דעם, וואס דארף זיין אונזער
שטרעבונג.

ווא נגעל. יא, איך פֿערשמעה עס, עליזא. אין דער-

פֿאר קריגסטו פֿון מארגען אן דיין פֿולע פֿרייהייט צוריק, דו
זעסט קענען אנפֿאנגען דאס לעבען פֿון דאס ניי, ווי דיר וועט
זיך וועלען, מיט דיין אייגענעם לעבען.

עליזא. אין דאס ריפֿסטו אן אייגענעם לעבען! אה,

ניין. מיין אייגענעם לעבען, מיין ריכטיגעם לעבען איז אויפֿגע-
לייזט געווארען דאן, ווען איך בין צו דיר געקומען. (זי ברעכט די
הענד אין שרעק) און יעצט אין דווער נאכט — אין א האלבע
שעה — וועט קומען דער, וועמען איך בין אונטריי געווען,
דער, וועמען איך האב געדארפֿט טריי בלייבען ביז צו דער
ענדע, פֿונקט ווי ער האט געהאלטען זיין פֿערשפרעכען צו מיר!
ער וועט קומען אין מיר פֿארשלאגען פֿון דאס ניי צו אנפֿאנגען

מאדאם וואנגעל. יא, זיי קענען דאס. (ער פערנייגט זיך און געהט אב לינקס).

ע ל י ז א. (קוקט פֿון ווייטען אייף דעם פיאַרד) אה, דיזע שרעקליכע ערוואַרטונג! דיזע אונערטרעגליך שווערע מינוטען פֿאַר דעם בעשרוס!

ו ו א נ ג ע ל. דו האלסט זיך אלוא פֿעסט ביי דיין בע-
שליס, ווילסט נאך אלץ אליין רעדען מיט איהם?

ע ל י ז א. איך דארף אליין רעדען מיט איהם, ווייל איך
מוז האבען אליין די פֿולע פֿרויהייט אויסצוקלייבען.

ו ו א נ ג ע ל. דו האסט ניט וואס איינצוקלייבען, עליוא.
דו האסט קיין רעכט צו קלייבען. איך וועל דיר ניט ערלויבען
אזא רעכט.

ע ל י ז א. דו קענסט שוין גאר ניט שטערען מיין אויס-
וואהל. ניט דו און ניט קיין אנדערער. דו קענסט מיר פֿערבא-
טען איהם נאכפֿאלגען, איהם נאכפֿאהרען, אין פֿאל, איך זאל
דאס אויסקלייבען. דו קענסט מיט געוואלד מיר דא פֿערהאלטען,
געגען מיין ווילען. דאס קענסטו טהון. אבער אייסקלייבען, אויס-
קלייבען אין דער טיעפעניש פֿון מיין נשמה, אויסקלייבען איהם,
און ניט דיר, אין פֿאל איך זאל דאס דארפֿען, אדער וועלען
טהאן, דאס קענסטו מיר ניט פֿערבאטען.

ו ו א נ ג ע ל. יא, דו האסט רעכט, דאס קען איך דיר
ניט פֿערוועהרען.

ע ל י ז א. א חוץ דעם, וואס קען אין מיר ערוועקען לוסט
צו קעמפֿען געגען דעם? דא איז ניט פֿאַראַן קיין איינציגע
זאך, וואס זאל מיר אפהאלטען אדער צוציהען. איך בין דאך
פונקט ווי א פֿרעמדע ביי דיר אין הויז, וואנגעל. די קינדער
זיינען ניט מיינע. איך מוין, דאס וויערע הערצער האלטען יי
פֿאַר מיר פֿערשלאסען. ווען איך וועל אוועקפֿאהרען, אויב איך
וועל נאר פֿאהרען מיט איהם היינט ביי נאכט, אדער מאַרגען
נאך סקאילרוויק, ווער איך קיין שליסעל ניט דארפֿען אוועקגעבען.

וואנגעל. אבער. מהייערע עליווא, איך פֿערויכער
דיך—עס איז נאך פֿאראן גענוג צייט.
ע ל י ז א. ניין, ניין—ניט אזוי פֿיעל! ער קען קומען
יערע מינוט.

ב א ל ע ס ט ע ד. (פֿון דער אנדערער זייט פלאנקען) גומען
אבענד, הערר דאקטאר! גומען אבענד, מאדאם!
וואנגעל. (דערוועהנדיג איהם) א, איהר זיינט דאס?
וואס, היינט אבענד וועט ווייטער א מאל זיין מוזיק?

ב א ל ע ס ט ע ד. יא. דער „מוזיקאלישער פֿעראיין" וועט
היינט אבענד געבען א קאנצערט. אין דויער צייט פֿון יאהר קען
מען שוין געפֿינען אן אויסרייד דערצו. היינט אבענד איז דאס
צוליעב דער ענגלישער שיף.

ע ל י ז א. די ענגלישע שיף! איהר זעהט זי דען שוין?
ב א ל ע ס ט ע ד. מי קען זי נאך דערוויילע ניט זעהן.
זי געהט אבער פֿון פיארד, צווישען די אינזלען. און איידער
איהר וועט צייט האבען זיך ארומצוקוקען, וועט זי שוין דא זיין.
ע ל י ז א. יא, דאס איז פֿאלשטענדיג וואהר.

וואנגעל. (ווענדט זיך מעהר צו עליווא) היינט אבענד
איז די דעצטע ריזע, מעהר וועט זי זיך ניט צוריק קעהרען.
ב א ל ע ס ט ע ד. א טרויריגער געדאנק, הערר דאקטאר.
דערפֿאר מאבען מיר אזא פֿאראד, מיר וועלען זי בעגליימען
מיט עהרע. אך, יא יא! באלד איז צו ענדע די שעהנע זומער-
צייט. אין גיכען שליסען זיך אלע קוואלען, ווי עס רעדט זיך
אין דער טראגעדיע.

ע ל י ז א. אלע קוואלען שריסען זיך, יא.
ב א ל ע ס ט ע ד. טרויריג, ווען מי פֿאנגט אן טראכטען
וועגען דעם. וואכען, מאנאטען גאנצע זיינען מיר געצערטעלט
געווען פֿון זומער. עס איז זעהר שווער זיך צוצוגעוועהנען צו די
במארנע טעג. עס איז אפילו וואהר, דאס שבארק שווער איז
נאר פֿון אנפֿאנג, ווייל מענשען קענען זיך אלקי-א-קלימאטזיירען.

פינפטער אקט.

(די סצענע שטעלט פֿאר א ווייטען טהייל פֿון גארטען, וואס איז ארום וואנגעל'ס הויז. גאנץ נאהענט דערביי איז דער טיך. א זומער-נאכט. די פֿינסטערקייט רוקט זיך אן אלץ מעהר. ארנהאלם, באלעטא, לינסטראן און הילדא שווימען צו אין א קליינער שיפֿעל פֿון דער לינקער זייט)
ה י ר ד א. זעהט, דא וועט אינו זיין ניט גוט ארויס-
צושטייגען!

א ר נ ה א ל ס. ניין, ניין, טהוט דאס ניט.
ל י נ ג ס ט ר א נ. איך וועל ניט וואגען ארויסצו-
שפרינגען דא, פֿרייליין.

ה י ל ד א. און איהר, ארנהאלם, אויך ניט?
א ר נ ה א ל ס. איך וועל בעסער גאר ניט פֿרוברען.
ב א ל ע ט א. מיר וועלען צופאהרען צו דער קופאלניע,
דארטען וועלען מיר גאנץ לייכט קענען ארונטערשטייגען. (זיי
טרייבען דאס שיפֿעל אין דער רעכטער זייט, אין דער זעלבער מינוט בע-
ווייזט זיך פֿון דער רעכטער זייט באלעסטעד. ער טראנט מיט זיך א בוך
נאטען און א מעשענעס טרוטפייט. ער פֿערניינט זיך פֿאר די פֿערבייפֿאהרערס
און פֿערפֿיהרט מיט זיי א געשפרעך. די אנטווארטען הערען זיך אלץ
שמילער און שטילער).

ב א ל ע ס ט ע ד. וואס זאנט איהר? יא, געוויס, דאס
איז צוליעב דער ענגלישער שיף. זי איז דאך יעצט געקומען
אהער דאס לעצטע מאר היינטיגעס יאהר. אויב איהר ווילט הע-
רען די מוזיק' טא איילט זיך צו. (שרייט) וואס? (שאקעלט מיט דעם קאפ)
איך הער ניט, וואס איהר זאגט! (עלויז א ווינגעוויקעלט דעם קאפ אין
א לייכטער שאל, קומט פֿון לינקער זייט, דר. וואנגעל געהט איהר נאך).

רעדענדיג שטיל צווישען זיך. באלעטא קוקט אריין אין צווישען צימער, וואס
געפינט זיך אין דער רעכטער זייט. זי עפענט די טיר אהין).

ב א ל ע ט א. טהייערער פאפא, דאס עסען איז אויף
דעם טיש, אויב דו ווילסט...

ו ו א נ נ ע ל. (סיט א געכאכטער רוהיגקייט) איז שוין פער-
טיג קינד? זעהר גוט פראפעסאר! קומט, וועלען מיר טרינקען
צום אבשיעדס־מיטאג, מיט דער פרוי פון ים. (זיי
לאזען זיך אלע געהן צו דער טיר, רעכטס).

(פארהאנג).

ע ל י ז א. (דערשראקען) וואס איז, הילדא! וואס טהוט זיך מיט דיר?

ה י ל ד א. (כעהערשט זיך) גאר ניט, גאר ניט. (דרעהט זיך אוועק פֿון איהר, מיט א שטיל קול) פֿאהר, פֿאר וואס ניט!

ב א ל ע ט א. (מיט שרעק) פאפא, איך דערקען אין דיין געזיכט, דאס... דאס דו פֿאהרסט אויך אין סקאלדוויק.

ו ו א נ ג ע ל. פֿארלויפֿיג ניט! מעגליך, איך וועל פֿאהר-רען אהין, נאכהער, און גאנץ אפֿט.

ב א ל ע ט א. און דא ביי אונז?

ו ו א נ ג ע ל. וועל איך אויך זיין...

ב א ר ע ט א. א גאסט? יא!

ו ו א נ ג ע ר. טהייער קינד, מיר מווען זיך צו אלעס אונטערווארפֿען. (ער געהט אפ אין הינטערגרונד פֿון סצענע).

א ר נ ה א ל ס. (רוימט עפעס איין באלעטא'ן) מיר יועלען

נאכהער איבעררעדען וועגען דעם, באלעטא. (ער געהט צו וואנד געלץ. זיי ריידען שטיל צווישען זיך. שטעהענדיג נעבען די טיר).

ע ל י ז א. (צו באלעטא'ן) וואס איז אזוינס מיט הילדא'ן?

זי צייגט מיר אויס צו זיין זעהר צורורערט!

ב א ל ע ט א. האסט קיינמאל ניט בעמערקט, וואס

הילרא האט גענארט כמעט יעדען טאג?

ע ל י ז א. גענארט?

ב א ל ע ט א. צו דער זעלבער מינוט זייט די ביזט צו

אונז אין הייז אריינגעטראטען.

ע ל י ז א. ניין, ניין, וואס איז עס אזוינס?

ב א ל ע ט א. כאטש איין גוטעס, ליעבענדעס יוארט

פֿון דיר.

ע ל י ז א. א! ווי וועט זיין, ווען איך האב נאך דא עטוואס!

(זי שטעהט מיט פֿערבראכענע הענד אויפֿין קאפ אין קוקט איננבשוועגט פֿאר זיך, ווייט, פונקט ווי אין איהר זאל פֿארקומען א קאמפֿף פֿון פֿעדשיעדענע געראנקען און געזיהלען. וואנגעל און ארנהאלס געהען ארום איבער'ן צימער,

וואנגעל. (לאזט ארונטער דעם קאפ) איך הויב אן יעצט אלעס צו פֿערשטעהען.

עליזא, און וואס קענסטו אויסטראכטען צו דעם? מיט וואס קענסטו מיר העלפֿען?

וואנגעל. (קוקט אייף איהר טרויעריג) מארגען, מארגען אלוא פֿאהרט ער אפ. די געפֿאהר וועט דיך מעהר ניט פֿער־פֿאלגען, און דאן בין איך צופֿריעדען דיר אויסקעהרען דיין פֿריי־הייט צוריק. מיר וועלען פֿערניכטען אינזער געשעפֿט, עליווא.

עליזא, אה, וואנגעל! מארגען וועט ויין צי שפעט! וואנגעל. (קוקט אין גארטען) די קינדער! די קינדער!

לאמיר זיי כאטש פֿערשפארען די שמערצען, אמייניגסטען יעצט. (ארנהאלס, באלעטא, הילדא און לינגסטראן קומען אן אין גארטען. לינגסטראן געיעגענט זיך אונטען אין גארטען און געהט אוועק לינקס, די איבריגע געהן אריין אין הויז).

ארנהאלס. טרעפֿט, וואס פֿאר א פלאן מיר האבען אויסגעארבייט!

הילדא. מיר ווילען פֿארנאכט אוועקפֿאהרען אין פֿיארר און —

באלעטא. ניין, דערצעהל ניט! ניט! וואנגעל. מיר האבען דא אייך אויסגעארבייט פֿלענער.

ארנהאלס. אה, ווירקליך? וואנגעל. מארגען פֿאהרט עליווא אפ אייף א קורצע צייט אין סקאילוויק.

באלעטא. פֿאהרט אוועק? ארנהאלס. אזוי, דאס איז זעהר קלוג פֿון אייך, מאדאם וואנגעל.

וואנגעל. עליווא'ן ווילט זיך אהיים. זי וויל ווידער זעהן דעם ים.

הילדא. (לויפֿט צו עליווא'ן) דו פֿאהרסט אוועק? דו פֿאהרסט גאר אוועק פֿון אונז?!

וועל ניט אפשטעהן פֿון מיין רעכט און פֿליכט ריך צו בעשיצען.
 ע ל י ז א. בעשיצען! פֿון וואס וועסטו מיך בעשיצען? מיך
 סטראשעט ניט קיין אויסערליכע געפֿאהר. דאס שרעקליכע
 ליגט טיפֿער, וואנגעל! דאס שרעקליכע דאס איז די
 שטרעכונג פֿון מיין אייגענער זעעלע. און וואס קענסטו טאהן
 אנטקענען דעם?

ו ו א נ ג ע ל. איך קען דיר צוגעבען מוטה אין דיין
 קאמפֿ מיט דעם.

ע ל י ז א. יא, איך זאל וועלען קעמפֿען מיט דעם.
 ו ו א נ ג ע ל. דו ווילסט דען ניט?

ע ל י ז א. אט דאס איז דאך אייגענטליך, וואס איך ווייס
 נאך אליין ניט.

ו ו א נ ג ע ל. היינט אבער וועט אלעס בעשלאסען זעך
 רען, טייערע עליוזא.

ע ל י ז א. (שרייט פֿלוצלונג אויס) יא דענק נור! דער בער
 שלום איז אזוי נאהענס! א בעשרום פֿאר דעם גאנצען לעבען!
 ו ו א נ ג ע ל. און דאן מארגען...

ע ל י ז א. יא, מארגען! מענדיך, אז מארגען זאל אלעס
 פֿערשווינדען, וואס די צוקונפֿט האט פֿאר מיר געטאהלען.
 ו ו א נ ג ע ל. וואס אזוינס האט דיר געמאהלט דיין
 צוקונפֿט?

ע ל י ז א. א פֿאלקאמען פֿרייעס לעבען, וועט פֿערשווינדן
 דען פֿון מיר אויף אייביג, מעגליך... אויך פֿון איהם.

ו ו א נ ג ע ל. (גאנץ שטיל, נעהסט זי פֿאר די האנד) עליוזא
 — דו ליעבסט דעם פֿרעמדען?

ע ל י ז א. אויב איך ליעב? אך, וואס ווייס איך! איך ווייס
 בלויז, דאס ער איז פֿאר מיר דאס שרעקליכע און דאס...

ו ו א נ ג ע ל. און וואס נאך?
 ע ל י ז א. (רייסט ארויס איהר האנד פֿון זיינע) — און, דאס

צו איהם, דאכט זיך, דארף איך בעלאנגען.

ווא נגעל. (געהט צו איהר געהנטער) הער אויס עליזא...
 וואס אייגענטליך פֿערשטעהסטו אונטער דעם ווארט שרעקליך?
 עליזא. (פֿערטראכט זיך) שרעקליך איז דאס, פֿאר וואס
 דו האסט מורא, און דאך ציהט עס דיך.
 ווא נגעל. עס ציהט אויך?
 עליזא. מיר דוכט, דאס עס ציהט שטארקער, ווי
 עס שרעקט.

ווא נגעל. (רעדט לאנגזאם) דו ביזט אזוי ווי דער ים.
 עליזא. דאס איז אויך שרעקליך.
 ווא נגעל. דיזעס שרעקליכעס ליגט אין דיר. דו
 שרעקסט אויך, און דאך ציהסטו צו זיך.
 עליזא. דו דענקסט ווירקליך אזוי, וואנגעל?
 ווא נגעל. איך האב דיר פֿריהער קיינמאל גוט ניט
 געקענט. איך האב קיינמאל ניט געקענט אריינדרינגען אין דער
 טיפֿעניש פֿין דיין זעלע. איך פֿאנג ערשט יעצט אלעס אן
 פֿערשטעהן.

עליזא. דערפֿאר דארפֿסטו מיך לאזען פֿריי! דארפֿסט
 פֿון מיר ארונטערנעמען אדע מיינע פֿפֿליכטען, וואס איך האב
 צו דיר און דיין פֿאמיליע! איך בין ניט די, פֿאר וועלכע דו
 האסט מיך גערעכענט. דו זעהסט דאך דאס יעצט אליין איין
 מיר קענען זיך צושיידען אין שלום, פֿרייוויליג.
 ווא נגעל. (טרויעריג) מעגליך דאס עס וואלט בעסער
 געווען, דאס מיר זאלען זיך שיידען... איך קען אבער פֿארט
 ניט... דו ביזט פֿאר מיר אויך דאס „שרעקליכע“, עליזא. דיין
 חוש הריח איז אס שטארקסטען אין דיר.
 עליזא. דו דענקסט אזוי?

ווא נגעל. מיר וועלען פרובירען בענעגענען היינטיגען
 אבענד גאנץ קאלטבלוטיג, מיט א קאהרען פֿערשטאנד. איך
 טאר דיך ניט אוועקראזען היינט, מיין געוויסען לאזט מיך דאס
 ניט. דאס איז פֿאר דיר אליין, עליזא, פֿאר דיין טובה וועגען. איך

ע ל י ז א. איך וויל זיך ניט פֿערענטפֿערען מיט דעם,
וואס איך בין אן אנדערענס פֿרוי. איך וויל זיך ניט פֿערענט-
פֿערען מיט דעם, איך וויל גוט זאגען, דאס איך קען ניט אויס-
קלייבען, וויל דאמאלס וואלט דאס אלעס קיין בעשלוס ניט געווען.
ו ו א נ ג ע ל. דו רעדסט דא פֿון אויסקלייבען! פֿון אויס-
קלייבען, עליוא! אין אזא זאך פֿין אויסקלייבען!

ע ל י ז א. יא, איך מוז האבען די פֿולע פֿרייהייט אויסצו-
קלייבען. איך דארף האבען דאס רעכט איהם אבלאוען אליין...
אדער... איהם נאכפאלגען...

ו ו א נ ג ע ל. פֿערשמעהסטו כאטש, וואס דו רעדסט.
איהם נאכפאלגען! אכגעבען דיין שיקואל אין זיינע הענד!

ע ל י ז א. האב איך דען ניט איבערגעגעבען מיין שיקואל
אין זיינע הענד? אוועקגעגעבען אפילו ניט בעטראכטענדיג זיך!
ו ו א נ ג ע ל. זאל זיין אזוי. אבער ער! ער! א ווילד-
פֿרעמדער! א מענש, פֿין וועמען דו ווייסט אזוי זייניג!

ע ל י ז א. דיך האב איך, מיר שיינט, נאך זייניגער גע-
קענט, און דאך בין איך מיטגעגאנגען מיט דיר.

ו ו א נ ג ע ל. דאמאלס האסטו אמווייניגסטען געוואוסט,
וואס פֿאר א סארט לעבען דיך ערווארטעט. אבער דא? דא?
בעטראכט זיך גוט! וואס ווייסטו דא? דו ווייסט נאר ניט וועגען
דעם. דו ווייסט אפילו ניט ווער אזוינס איז ער... וואס אזוינס
איז ער.

ע ל י ז א. (קוקט פֿאר זיך ווייט) דאס איז וואהר. נור איי-
גענטליך דאס איז דאך שרעקליך.

ו ו א נ ג ע ל. יא, אהן שים צווייפֿעל, שרעקליך...
ע ל י ז א. דערפֿאר טאקי צייגט מיר אויס, דאס איך מוז
געהן מיט איהם.

ו ו א נ ג ע ל. (קוקט איף איהר) דערפֿאר, וויל דיר צייגט
עס אויס שרעקליך?

ע ל י ז א. יא, אייגענטליך דערפֿאר.

איך פיהל אבער, איך פיהל, דאס וועט קיינמאל ניט קענען זיי
וואס איז עס? הייסט עס, די ווילסט א שיידונג? די פא-

דערסט אדוא א גט... א פילען, פארמאלען גט?

עליזא. טהייערער, ווי ווייניג די פערשטעהסט מיר,
וואס פאר א געשעפטען האב איך מיט די פארמען? איך גלויב,
דאס די גאנצע געשיכטע ליגט ניט אין אוינע פוסטע, אויסער-
ליכע פארמען. דאס יאס איך וויל, איז, אז מיר זאלען זיך צו-
געהן פרייוויליג.

וואס איז עס? (א דערשלאגענער, שאקעלט לאנגזאם מיטן האפ)

מאכען צו נישט דאס גאנצע געשעפט — יא.

עליזא. (אויפגעלעכט) יא, ריכטיג! מאכען צו נישט

דאס געשעפט!

וואס איז עס? אבער דערנאך, עליזא, האסטו א טראכט

געטהאן, וואס אינו ערווארטעט אין דער צוקונפט?

עליזא. דאס איז אלעס אנאל. ווי עס וועט זיין איז גוט.

דאס וואס איך בעט דיר, וואנגעל, דאס איז וויכטיגער פון אלעס!

גיב מיר נור מיין פרייהייט! קעהר מיר אום מיין פולע פרייהייט!

וואס איז עס? עליזא... דאס איז זעהר א גרויזאמע פא-

דערונג. גיב מיר כאטש צייט זיך צו בעטראכטען. איך זאל קע-

נען קומען צו א בעשלוס. מיר ווערען נאך רעדען וועגען דעם.

די אליין מענטש זיך נאך אויך איבערלעגען וועגען דעם אלעם.

עליזא. מיר טארען אבער קיין סך צייט ניט פערלירען.

נאך היינט דארף איך האבען די פילע פרייהייט!

וואס איז עס? וואס עפעס נור היינט?

עליזא. יא, ווייל היינט אבער קומט ער אהער.

וואס איז עס? (ציטערט) קומט ער!... צוליעב וואס מישסט

די אריין דעם פערעדען?

עליזא. איך וויל זיך היינט שטעלען פאר איהם א פרייע.

וואס איז עס? אין וואס?... וואס דענקסטו צו טהאן

נאכהער?

צוואמען... דאס אזא סארט לעבען איז אייגענטליך קיין הייראטה.
וואננעל. דאס האסטו געזאגט דעם אמת. אונזער
איצטיגער צוואמענלעבען איז זיכער קיין הייראטה.

עליזא. אונזער פֿריהערדיגעס צוואמענלעבען איז אויך
קיין הייראטה ניט געווען, קיינמאל ניט געווען, אפילו ניט אין
אנפאנג. (קוקט פֿאר זיך, ווייט) דאס ערשמע... דאס האט געקענט
זיין אן אמת'ע א ריכטיגע הייראטה.

וואננעל. דאס ערשמע? וואס מיינסטו מיט דעם?

עליזא. מיין הייראטה... מיט איהם.

וואננעל. (קוקט זי אן פֿערוואונדערט) איך הויב דיך ניט

ניט אן צו פֿערשמעהען!

עליזא. אה, מהייערער וואננעל... מיר דארפֿען ניט
נארען איינס דאס צווייטע. מיר דארפֿען אויך זיך זעלבסט ניט
נארען.

וואננעל. נו, גוט, אבער וואס קומט ארויס פֿון דעם?

עליזא. (הויבט זיך שנעל אויף פֿון פלאץ) לאז טיך אוועק-

פֿאהרען פֿון דיר, וואננעל!

וואננעל. עליזא! עליזא!

עליזא. אה, יא, ערלויב מיר אוועקפֿאהרען פֿון דיר!

גלויב מיר... אונז ברייבט אלעס איינס קיין זאך צו מהאן, נאכ-
דעם, ווי מיר זיינען זיך אזוי צוואמענגעקומען.

וואננעל. (כעהערשט זיינע לידען) צו דעם אלזא זיי-

נען מיר עס געקומען?

עליזא. מיר האבען געמוזט קומען צו דעם. אנדערש

האט דאס ניט געקענט זיין.

וואננעל. (קוקט אויף איהר דערשלאגען) אפילו דורך

אונזער צוואמענלעבען האב איך דיין הארץ ניט געקענט געווינען.

דו ביזט מיינמאל ניט, קיינמאל מיינע ניט געווען.

עליזא. אה, וואננעל, איך זאל נור הענען דיך ליעבען,

אזוי ווי איך וואלט וועלען, אזוי ליעבען ווי דו פֿערדיענסט עס!

וואנגעל. יא, דו קענסט זיך דאס דופען, ווי די ווילסט.
עליזא. אין איך פֿון מיין זייט... איך בין דאך דאן
געווען אזוי אונערפֿאהרען, אזוי הילפֿלאז, אזוי עלענר. עס איז
גאנץ נאטירליך, וואס איך האב איינגעוויליגט... ווען דו ביזט
געקומען, אין מיר פֿארגעשלאנגען צו פֿערויכערען מיך אויף דעם
גאנצען לעבען.

וואנגעל. איך האב ניט געקוקט אויף דעם, ווי אויף
א פֿערויכערונג, טהייערע עריווא. איך האב דיך דאן עהרליך
געפֿרעגט, אייב דו ווילסט טהיילען מיט אונז דאס ביסעלע, וואס
איך מעג אנרופֿען מיינס.

עליזא. יא, דאס איז טאקי אזוי. אין דאך האב איך
דאס ניט געדארפט אננעהמען! ניט געטארט זיך פֿערקויפֿען!
בעסער דאס קלענליכסטע, ארימסטע פֿערידינסט... בעסער דאס
ערגסטע ארט לעבען... אבי פֿריוויליג... מיט דעם פֿורען איי-
גענעם ווילטן!

וואנגעל. (הויכט זיך אויף פֿון זיין פלאץ) האבען די פֿינף-
זעקס יאהר פֿון אונזער צוואמענלעבען קיין ווערטה ביי דיר ?
עליזא, אה, דענק ניט אזוי, וואנגעל! איך האב אזוי
גוט געלעבט ביי דיר, דאס בעסער קען מען ניט פֿערילאנגען.
איך בין אבער ניט פֿריוויליג אריינגעטראמען אין דיין הויז.
דאס איז די גאנצע נעשיכטע.

וואנגעל. (קוקט אויף איהר) ניט פֿריוויליג ?
עליזא. ניין, ניט פֿריוויליג בין איך מיט דיר אהער
געקומען.

וואנגעל, (מיט א דומפֿען קול) א, איך עראינער מיך...
די זעלבע ווערטער פֿון נעכטען...

עליזא. דיזע ווערטער ענטהאלטען אלעס. ווי האבען
מיר אלעס ערקלעהרט. דערפֿאר זעה איך דאס אזוי גוט אזינד.
וואנגעל. וואס אזוינס זעהסטו ?

עליזא. איך זעה, דאס אזא לעבען, ווי מיר פֿיהרען

וואַנגעל. (פֿערוואַנדערט) וואָס זאָגסטוּ ?!

עליזאָ, יאָ, דאָס איז געווען אַן אינגליק. פֿערשטעהט זיך אז דאָס איז געווען אַ גרויסער אינגליק זיך צוזאַמענצוגעהען, ווי מיר, אינטער אַזעלכע אומשטענדען.

וואַנגעל. וואָס אַזוינס פֿאַר אַ שלעכטע אומשטענדען? עליזאָ, הער אַויס, וואַנגעל. עס ליינט אונז ניט מעהר צו לייקענען פֿאַר זיך אליין, און אַויך ניט אַזוינס פֿאַר דעם אַנדערען.

וואַנגעל. לייקענען! מיר לייקענען דען אַזוינס פֿאַר דעם אַנדערען.

עליזאָ, יאָ, מיר זאָגען ליגען, אדער, יעדענפֿאַלס, דערשטיקען מיר די וואַהרהייט... ווייל דער אַמת... דער ריינער, אונבעפֿלעקטער אַמת... איז פֿאַרמ, דאָס די ביזט געקומען צו מיר... און... און מיך געקויפֿט.

וואַנגעל. געקויפֿט!... דו זאָגסט... געקויפֿט...

עליזאָ, אַה, איך בין דאָך ניט געווען בעסער פֿאַר דיר. איך בין דאָך בעשטאַנען אַויף דעם האַנדעל. איך האָב דאָך זיך באלד פֿערקויפֿט.

וואַנגעל. (קוקט אַויף איהר דערשלאַגען) עליוזאָ...

האַסטוּ ווירקליך אַזוי פֿיעל מוטה דאָס אַרעס אַנצורופֿען?

עליזאָ, דאָס קען אַבער קיין אַנדערן נאַמען ניט האַבען! דו האַסט מעהר ניט געקענט ערטראַגען די לעערקייט אין דיין הויז. דו האַסט געוואַלט אַ צווייטע פֿרוי...

וואַנגעל. אין אַויך אַ צווייטע מוטער צו די קינדער, עליוזאָ.

עליזאָ, מעגליך, אז אַויך דאָס... כאַטש — דו האַסט דאָך גאַרניט געוואַוסט, אַויב איך בין פֿעהיג גענוג צו פֿעהנעהן מען אַזאַ פֿלאַץ. דו האַסט דאָך בלוזן מיך געזעהען... און האַסט נאָר אַ פֿאַר מאל מיט מיר גערעדט אין גאַנצען. איך בין דיר געפֿעהלען, און...

פֿאר מיר צוריק מיט דרױ טעג, געדענקסטו, װען מיר זױנען
געגאנגען אהיים. דו האסט מיר געזאגט, דאס צידיק מיט צעהן
יאהר האט ער נישט געטראגען קיין בארד, אין דאס ער פֿלעגט
זיך אויך גאנץ אנדערש קליידען, װי איך האב דאס יעצט בע-
מערקט. אויך די שפידקע מיט דעם פערעל. איך האב זי דאך
געכטען גארנישט געזעהען אויף איהם.

ע ל י ז א. ניין, זי איז טאקי נישט געווען אויף איהם.
ו ו א נ ג ע ל. (קוקט אויף איהר פֿארשענד) טראכט נאך א
מאל איבער װעגען דעם, טהייערע עלויא, מעגליך, דאס דו
קענסט דיך מעהר נישט עראינערין, װי ער האט אויסגעזעהען
צוריק מיט צעהן יאהר אין בראטמאר?

ע ל י ז א. (פֿערטראכט זיך, מאכט צו די אויגען) נישט דייטליך,
ניין, היינט קען איך נישט. איז דאס נישט מערקווירדיג?

ו ו א נ ג ע ל. עס איז גאר נישט אזוי מערקווירדיג. יעצט
איז פֿאר דיר ארויסגעטראטען א שפאגעל-נייער מענש. דאס
אמת'ע געשטאלט, אין דער װירקליכקייט פֿארשטעלט פֿון דיר
די פריהעריגע בילדער, אזוי דאס דו קענסט זיי מעהר נישט זעהן.

ע ל י ז א. דו רענקסט װירקליך אזוי, װאנגעל?
ו ו א נ ג ע ל. יא, עס איז פֿערשוואונדען אויך צוואמען
מיט דעם דיינע קראנקע פֿארשטעלונגען. דערפֿאר גלויב איך איז
גוט, װאס די װירקליכקייט איז געקומען.

ע ל י ז א. גוט! דו זאגסט, אז דאס איז גוט?
ו ו א נ ג ע ל. יא, דערפֿאר, װייל זי איז געקומען. מעג-
ליך, דאס זי װעט ברענגען א היילונג פֿאר דיר.

ע ל י ז א. (זעצט זיך אויף דער זאפֿא) װאנגעל, קום אהער,
זען זיך נעבען מיר. איך װעל דיר אויסזאגען אלע מיינע געדאנקען.
ו ו א נ ג ע ל. יא, יא, טהו עס טאקי, טהייערע עלויא.
(ער זעצט זיך אויף א שטוהל אויף דער אנדערער זייט טיש).

ע ל י ז א. עס איז געווען א גרויסער אומגליק פֿאר אונ
ביידען, װאס דער שיקזאל האט אונז צוואמענגעבראכט.

ע ל י ז א. וואס הייסט, ווי אזוי איך האב איהם געזעהען?
ו ו א נ ג ע ל. איך מײן, ווי אזוי פֿלעגט ער זיך דיר פֿאר-
שטעלען, ווען דו פֿלענסט טראכטען וועגען איהם?
ע ל י ז א. מײן טהייערער וואנגעל, דו ווייסט דאך אריין,
ווי ער קוקט אויס.

ע ל י ז א. אזוי פֿלעגט ער דיר אויך פֿארקומען אין דיין
פֿארשטעלונג?

ע ר י ז א. יא, פונקט אזוי.

ו ו א נ ג ע ל. נוט, אויב אזוי, ווארום האסטו איהם באלד
ניט דערקענט?

ע ל י ז א. (פֿערוואונדערט) איך האב איהם דען באלד ניט
דערקענט?

ו ו א נ ג ע ל. ניין, דו אליין האסט מיר נאכהער דער-
זעהלט, דאס דו האסט ניט געוואוסט, וואס דער פֿרעמדער מאן
זייל פֿון דיר.

ע ר י ז א. (איבערדאשט) יא, ריכטיג, דו האסט טאקי
רעכט! דאס קימט אויס אזוי מערקווירדיג, ניט וואהר וואנגעל?
בערעכען נור איך האב איהם אזוי שנעל ניט געקענט דערקענען!
ו ו א נ ג ע ל. דו האסט מיר אויך געזאגט, דאס בלויז
זוליעב די אויגען...

ע ל י ז א. אה, יא, דיזע אויגען! דיזע אויגען!

ו ו א נ ג ע ל. גיט, אבער אויף דעם בולוואר האסטו מיר
דאך דערזעהלט, דאס ער פֿלעגט דיר אימער זיך פֿארשטעלען,
פונקט אלס אזעלכער, ווי דו האסט איהם געזעהען צוריק מיט
זעהן יאהר, דארטען אין בראטאמער.

ע ל י ז א. האב איך דאס געזאגט?

ו ו א נ ג ע ל. יא.

ע ר י ז א. הייסט עס, דאס דאמאלס איז ער געווען פונקט
אזוי, ווי ער איז יעצט.

ו ו א נ ג ע ל. ניין, די האסט איהם גאר אנדערש פֿארגעשטעלט

הערר ארנהארם! (שטרעקט אויס איהר האנד צו איהם) גוט מארגען.

א ר נ ה א ל ס. גוט מארגען, מאדאם. איהר זיינט נאך

היינט זיך ניט געגאנגען באדען, ווי אייער געוואהנהייט איז?

ע ל י ז א. ניין, ניין, היינט קען מען גאר ניט רעדען

אפילו וועגען דעם! איהר וועט היינט מיט אינו גארניט פאר-

ברענגען?

א ר נ ה א ל ס. ניין, איך דאנק אייך זעהר, איך קען

יעצט ניט. (קוקט אויף דר. וואנגער) איך האב צוגעזאגט די קינדער

ארונטערקומען צו זיי אין גארטען אריין.

ע ל י ז א. עס איז אבער א פראגע, צו איהר וועט זיי

דארטען געפֿינען, איך אליין זייס אייך קיינמאל ניט וואו זיי

אויפֿצוויבען.

ו ו א נ ג ע ל. אה, יא, זיי קענען אוראי זיין ביים טייך.

א ר נ ה א ל ס. איך יעדע שוין וואהרשיינליך זיי אויסוויבען.

ער נייגט זיך אין געהט אוועק דורך דער טיר אין גארטען אב רעכטס).

ע ל י ז א. ווי שפעט איז שוין איצט, וואנגעל?

ו ו א נ ג ע ל. (געהט ארויס זיין זייגער) א פאר מינוטען

נאך עלף.

ע ל י ז א. נאך ערף שוין. האלב נאך עלף ביינאכט קומט

אן די שיף אהער. איי, ווי לעבט מען דאס שוין שנעלער איבער!

ו ו א נ ג ע ל. (געהט געהנטער צו איהר) טהייערע עליווא,

איך וויל דיך פֿרעגען בלויז איין פֿראגע.

ע ל י ז א. וועגען וואס?

ו ו א נ ג ע ל. ציריק מיט דריי טעג, ווען מיר זיינען גע-

גאנגען אייף דעם בוליוואר, האסטו מיר געזאגט, דאס אין פֿער-

לויף פֿון די לעצטע דריי יאהר פֿלעגסטו איהם קענען זעהען

פֿאר זיך פונקט ווי א לעבענדיגען.

ע ל י ז א. יא, דאס איז וואהר, דו מעגסט מיר דאס

זיכער גלויבען.

ו ו א נ ג ע ל. גוט, אבער ווי אזוי האסטו איהם געזעהען?

פֿאר איהר, זי זאג זיך אריבערקלייבען נאך סקאלדוויק, זי וויל
אבער ניט

א ר נ ה א ל ס, דאס וויר זי אויך ניט?
ו ו א נ ג ע ל. ניין, זי גלויבט ניט, דאס עס זאל איהר
ברענגען עפעס א נויץ, און מעגליך דאס זי איז אויך גערעכט.
א ר נ ה א ל ס. הממ... איהר דענקט אויך אזוי?
ו ו א נ ג ע ל. יא, א חוץ דעם, ווייס איך גאר ניט, ווי
אזוי איך וועל דאס קענען בעווייזען. איך רעכען דאס מיין
פֿליכט צו די קינדער ערלויבט מיר ניט זיך פֿערקלייבען אין
אזא פֿערווארפעניס פֿלאץ, וואו איך זאל קענען האפֿען אויף
עפעס אויך פֿאר זייערע וועגען, איך זאל זיי קענען ברענגען
צו עפעס.

א ר נ ה א ל ס. דענקט איהר שוין וועגען דעם?
ו ו א נ ג ע ל. נו, יא, געוויס. מיין גאט! איך מוז דאך
אויך ווענען דעם א טראכט טהאן! אין פֿון אן אנדער זייט קור
קען אויף דעם ארעם. אין פֿארט מיין ארעמע, קראנקע ערזוא...
אך, טהייערער ארנהאלט, איך בין ווי צווישען צוויי פֿייערען!
א ר נ ה א ל ס. וועגען באלעטאן דארפֿט איהר זיך שוין
ניט זארגען. — (ברעכט אויסער דאס געשפרעך) איך וואלט וועלען
וויסען, וואו זיינען זיי ערגעץ פֿערפֿארען געווארען? (ער געהט צו
דער אפֿענער טיר און קוקט ארויס אין גארמען).

ו ו א נ ג ע ל. (שטעהט נעבען דער פֿיאנא) איך וואלט אלעס
מקריב געווען צוליבע אלע דריי, איך זאל נור וויסען, וואס איך
האב צו טהאן. (עלויז קומט אריין דורך דער טיר, ליגסט).
ע ל י ז א. (רעדט שנעל צו וואנגעל'ן) געה ניט, איך בעט דיך,
אין ערגעץ, היינט פֿארמיטאג.

ו ו א נ ג ע ל. ניין, ניין, זיי רוהיג. איך בלויב מיט דיר.
(צייגט אויף ארנהאלט, וואס געהט נעהנטער צו איהר) ווארום בעגריסט
דו זיך ניט מיט אונזער פֿריינד?
ע ל י ז א. (רעדט זיך אים) א, איהר זיינט אויך דא,

וועגען דער אנרערער פאסירונג ? וועגען דעם פחד, וואס איז אויף איהר אנגעפאלען פונקט דאן, ווען ער איז געפאהרען צוריק צו איהר ?

וואס גע. ל. יא, זעהט איהר, דאס איז אויך א זאך, וואס איז בעשאפען געווארען בלויז אין איהרע געזאנקען פאר די לעצטע פאר טעג. דאס איז גאר ניט געקומען אזוי אינערווארטעט, ווי זי דערזעהלט דאס. ערשט פון דער צייט, וואס זי האט ער פאהרען פון לינגסטראנען, דאס דזשאנסאן אדער גרימאן אדער ווי אזוי ער רופט זיך דארטען, איז צוריק מיט דריי יאהר פונקט אין מאנאט מערין געווען אין איבער געגענט. דערפאר דענקט זי, דאס די מרה שחורה האט פונקט דאן פאכרעט צוליעב איהם. א ר נ ה א ל ס. איז דאס דען ניט אזוי ?

וואס גע. ל. געוויס ניט אזוי. נאך מיט א לאנגע צייט צוריק האט מען שוין געקענט בעמערקען שמנים דערפון. עס האט אמת, אפילו פאסירט אין מאנאט מערין א זעהר שטארקער אנפאל.

א ר נ ה א ל ס. הייסט עס, דאך פארט אזוי ! וואס גע. ל. דאס לאזט זיך אבער לייבט ערקלעהרען, דורך די אומשמענדען, אין וועלכע זי איז דאן געווען... א ר נ ה א ל ס. ווי עס ווייזט אויס, פערניכטעט איין בעווייז דעם צווייטען.

וואס גע. ל. (ברעכט די הענד) און ניט האבען קיין מעגליכקייט איהר צו העלפען ! פשוט ניט וויסען, וואס צו טהאן אזוינס ! ניט זעהן פאר זיך קיין שום הילף ! א ר נ ה א ל ס. און ווי וואלט זיין, ווען איהר ווארט זיך בעשליסען איבערצובייטען אייער וואהנונגס-פלאץ ? ערגעץ אוועקפאהרען פון דאנען, וואו זי זאל זיך געפינען פונקט ווי אין איהר אלטער היים ?

וואס גע. ל. אך, טהייערער, דענקט איהר, דאס איך האב דאס ניט פארגעשלאגען ? איך האב זי געבעטען, גע'חלש'ט

א ר נ ה א ל ס . ווי אזוי ערקלעהרט איהר זיך דעם איינ-
פלוס, וואס דער פֿרעטדער האט אויף איהר ?
ו ו א נ ג ע ל . הממ... טהייערער פֿריינד, אין דער פֿראגע
ליגען פֿערבארגען אזוינע זאכען, וואס לאזען זיך ניט ערקלעהרען.
א ר נ ה א ל ס . איהר ווילט זאגען, דאס זיי זיינען אונ-
פֿערשמענדליך ?

ו ו א נ ג ע ל . יעדענפֿאלס ניט יעצט. יעצט זיינען זיי
געוויס ניט צום ערקלעהרען.

א ר נ ה א ל ס . גלויבט איהר אין אזוינע זאכען ?
ו ו א נ ג ע ל . איך גלויב ניט אין זיי. איך לייקען זיי
אבער ניט אפ. איך ווייס ניט, און דערפֿאר פֿרוכיר איך גאר
ניט זיי ערקלעהרען זיך.

א ר נ ה א ל ס . יא, ואגט מיר אבער, איך בעט איך,
וואס בעדייטעט איהר ווילדע בעשטעטיגונג דאס, יאקבי, דעם
קינד'ס אויגען...

ו ו א נ ג ע ל . (אויפֿגערגט) אין דעם גלויב איך ניט ?
איך וויל גאר ניט גלויבען אין דעם ! דאס איז פשוט אן איינ-
בילדונג ביי איהר אוועלבע, ניט אנדערש.

א ר נ ה א ל ס . האט איהר אויפֿמערקזאם בעטראכט זיינע
אויגען ?

ו ו א נ ג ע ל . יא, געוויס.

א ר נ ה א ל ס . האט איהר עפעס אויסגעפינען אן עהנ-
ליכקייט ?

ו ו א נ ג ע ל . גאט מיינער. וואס קען איך אייך ענטפֿער-
רען אויף דעם ? רען איך האב איהם געזעהן איז שוין געווען
נאכט, אין א חוץ דעם אלעמען, האט מיר עליזא אויפֿיער
אנדערזעהלט וועגען דער עהנליכקייט... דאס איך ווייס גאר
ניט, אויב איך וואלט אימזשטאנדע געווען צו אורטהיילען אונ-
פֿארטייאיש.

א ר נ ה א ל ס . יא, דאס, קען זיין, איז ריכטיג. נו, און

דאך אייך געשריבען, איהר זאלט קומען אהער.
 א ר נ ה א ל ס. (קוקט איהם אן פֿערוואַנדערט) וואס אזוי
 נאר! צוליעב דעם צוועק האט איהר מיך גערופֿען אהער?
 וואַנגעל. יא. לאזט איהר אבער ניט מערקען וועגען
 דעם.

א ר נ ה א ל ס. אים גאטעס ווילען, מהייערער דאקטאר,
 וואס אייגענטליך פֿאַר א נוצען האב איך געקענט ברענגען מיט
 מיין קומען? איך קען דאס ניט פֿערשמעהן.
 וואַנגעל. גאנץ פראסט, איהר קענט דאס ניט פֿער-
 שמעהן. דא איז שוודיג א פאלשער חשד, וואס איך האב געהאט.
 איך האב גענלויבט, דאס עליוזא'ס הארץ האט א מאל בעלאנגט
 צו אייך, און איך האב גערעכענט, דאס אין געהיים ליעבט זי
 איך נאך יעצט אויך. דערפֿאַר האב איך געטראכט, דאס עס
 וועט זעהר גוט זיין, איהר זאלט זיך זעהן מיט איהר, זיך דורכ-
 רעדען מיט איהר וועגען די אלטע פֿערנאנגענע צייטען, וועגען
 איהר אמאליגער היימאטא.

א ר נ ה א ל ס. האט איהר פֿערדעכטיגט, ווען איהר האט
 מיר געשריבען, דאס אייער פֿרוי זאל מיך וועלען זעהען, און
 אויך נאך מעגליך פֿיהלען א בענקשאפט נאך מיר?
 וואַנגעל. נו, געוויס. ווער דען, אויב ניט איהר?
 א ר נ ה א ל ס. (שיגעל) ניין, ניין, איהר האט רעכט. איך
 האב אייך ניט פֿערשטאנען ריכטיג.

וואַנגעל. גאנץ נאטירליך. איך האב דאך אייך גע-
 זאגט, דאס איך בין געפֿאלען אויף א פֿאלשען חשד.
 א ר נ ה א ל ס. און איהר זאגט נאך, דאס איהר ווינט
 אן עגאאיסט.

וואַנגעל. אה, איך האב דאך געדאפֿט אויסקויפֿען
 אזא שרעקליכע זינד. מיר האט זיך געדוכט, דאס איך טאר
 ניט קוקען אויף קיין שים אבהאלט, אויב עס איז נאר דא א מי-
 טעל עטוואס איהר צו פֿערלויבטערען איהרע גייסטיגע ליידען.

אלע אנדערע מענשען, פונקט ווי א פֿאלק פֿאר זיך זעלבסט. זיי מאכען מיט דאס לעבען פֿון ים. אין זייערע געדאנקען און געפֿיהלען הערט זיך דאס רוישען פֿון די וועללען. ביי זיי פֿאר-סירט אויך א זארט „עכבע אין פֿלוט“. קיינמאל זאלט איהר זיי ניט איבערזעצען אויף אן אנדער באדען! דאס אלעס האב איך פֿריהער געדארפֿט בערעכענען, איך האב געמאכט א גרויסען פֿעהלער געגען עליוואָן, אברייסענדיג זי פֿון איהר היימאטה, צווינגענדיג זי זיך איבערקלייבען אהער!

א ר נ ה א ל ס. איהר זיינט יעצט געקומען צו אזא מיינונג?
ו ו א נ ג ע ל. יא, איך איבערצייג זיך אין דעם אלץ מעהר
און מעהר. איך האב דאס אלעס נאך פֿריהער געוואוסט. איך
האב דאס אבער אוועקגעמאכט מיט דער האנד. איך האב זי דאך
אזוי ליעב געהאט! דערפֿאר טאקי האב איך פֿריהער פֿון אלעס
געטראכט וועגען זיך. וואס פֿאר אן עגאאיסט איך בין געווען די
גאנצע צייט!

א ר נ ה א ל ס. הממ... יעדער מינש איז אין אזוינע פֿעלע
עגאאיסטיש. כאטש אין אייך האב איך דאס קיינמאל ניט בע-
מערקט, דאקטאר וואנגער.

ו ו א נ ג ע ל. (געהט אום אנטרוהיג איבער דעם צימער) אך,
וואס רעדט איהר! אויך נאכהער בין איך געווען א שרעקליכער
עגאאיסט. בערעכענט נור אויף וויפֿיעל איך בין עלטער פֿון
איהר! עס פֿאסט מיר דאך שוין צו זיין איהרער א פֿאטער און
וועג-ווייזער. איך האב געדארפֿט מיהן אלעס מעגליכעס צו
ענטוויקלען איהר גייסט, אריינבריינגען מעהר ליכט, מעהר אייפֿ-
קלעהרונג אין איהרע געדאנקען. צום בעדויערען אבער האב איך
דאס ניט געטהאן. איך האב קיין מיטה געהאט פֿאר דעם! און
אויסער דעם איז זי מיר געפֿעלען פונקט אזוי ווי זי איז. דער-
וויל איז אלעס געווארען ערגער און ערגער, און איך
האב אין דער צייט זיך געבראכען דעם קאפ, ניט וויסענדיג,
וואס אזוינס אויסצוטראכטען. (שטילער) דערפֿאר האב איך

זיך גאר אריינמישען אין אוועלכע זאכען. דאס איז גאר ניט אין איהר נאטור. (בייט איבער דעם געשפרעד) מיר האבען דאך גאר געוואלט רעדען עטוואס אנדערש. זאגט מיר, האט איהר ניט נאכגעדענקט וועגען דעם וואס איך האב איך מיטגעטהיילט? א ר נ ה א ל ס. איך האב די גאנצע צייט זייט נעכטען וועגען קיין אנדער זאך ניט געקענט דענקען.

ו ו א נ ג ע ל. וואס דענקט איהר, קען מען דא טהאן? א ר נ ה א ל ס. טהייערער דאקטאר, איד רעכען, דאס איהר, אלס דאקטאר, דארפט עס גיכער וויסען.

ו ו א נ ג ע ל. אה, איהר זאלט ניר וויסען, ווי שווער עס איז א דאקטאר צו אורטהיילען איבער א קראנקען, וועמען ער האט ליעב מיט זיין לייב אין זעלע! דאס איז דאך אויך חוץ אלעמען, ניט קיין געוועהנליכע קראנקהייט. דא קען קיין דאקטאר מיט געוועהנליכע מיטלען גאר ניט העלפען.

א ר נ ה א ל ס. ווי פֿיהלט זי זיך היינט? ו ו א נ ג ע ל. איך געה נור וואס פֿון איהר, זי צייגט אויס צו זיין גאנץ רוהיג. אין איהרע אלע פֿיהלינגען ליגט אבער בעהאלטען עטוואס, וואס איך קען זיך ניט ערקלעהרען. אין א חוץ דעם ביזט זי זיך אזוי גרינג איבער. זי האט אזוינע פלעצליכע איבערגענגע.

א ר נ ה א ל ס. דאס מוז אידאי קומען פֿון איהר גייסטיג-קראנקען צושטאנד.

ו ו א נ ג ע ל. ניט נור פֿון דעם אליין. אויב מען זאל נור גרינדליך זוכען, דאן קען מען זעהען, דאס עס איז אזא איינגע-ביירענע אייגענשאפט. עליוז איז א קינד פֿון ים. אט דאס איז די גאנצע זאך.

א ר נ ה א ל ס. וואס מיינט איהר מיט דעם, טהייערער דאקטאר?

ו ו א נ ג ע ל. האט איהר נאך קיינמאל ניט בעמערקט, דאס די מענשען, וואס וואהנען ביים ים, זיינען פֿערשיעדען פֿון

איך ניט. איך ווער בעסער אליין געהן צו איהם.
 ב א ל ע ט א. (קעהרט אום דעם קאפ אין דער לינקער זייט און
 הערט זיך איין) ווארט, הערר פראפעסאר, מיר דוכט, דאס ער קומט
 יעצט ארונטער פֿון די שטיגען. יא, דאס איז ער. ער האט געד-
 מוט זיין אויבען, זעהן, וואס זי מאכט. (דר. וואנגעל קומט אריין דורך
 דער טיר פֿון דער לינקער זייט).

ו ו א נ ג ע ל. (גיט די האנד ארנהאלט) א טהייערער פֿריינד,
 איהר זיינט לייכט וועלען מיר געהן אין גארטען א ביסעל. גוט
 וואס איהר זיינט געקומען אזוי פֿריה, איך וויל זעהר מיט איך
 זיך דורכרעדען.

ב א ל ע ט א. (צו לינגסטראן) פֿילייכט וועלען מיר געהן
 אין גארטען א ביסעל, צו הילדאָן?
 ל י נ ג ס ט ר א ן. אה, דאס וועט מיר פֿיעל פֿער-
 געניגען פֿערשאפֿען, פֿרייליין. (זיי לאזען זיך ביידע אוועק אין גארטען
 און פֿערשווינדען צווישען די בויער).

א ר נ ה א ל ם. (בעגלייטענדיג מיט בליקען באלעטאין, ווענדט
 זיך צו וואנגעל) וואס ווייסט איהר עפעס וועגען דעם יונגען מאן?
 ו ו א נ ג ע ל. איך ווייס כמעט גאר ניט.

א ר נ ה א ל ם. קומט דאס איך ניט אויס פֿערדעכטיג,
 וואס ער דרעהט זיך אימער ארום די קינדער?

ו ו א נ ג ע ל. ווירקליך? איך מוז זיך מיר זיין, דאס
 איך האב דאס גאר ניט בעמערקט.

א ר נ ה א ל ם. איך רעכען, דאס איהר וואלט איך געד-
 מענט ארומקוקען א ביסעל.

ו ו א נ ג ע ל. יא, איהר זיינט טאקי גערעכט. אבער מיין
 גאט, וואס קען איך, אונגליקליכער, טהאן? די קינדער זיינען אזוי
 געוואהנט צו האבען די פֿולע פֿרייהייט. זיי פֿארגען ניט מיך
 ניט עליזאָן.

א ר נ ה א ל ם. איהר פֿאלגען זיי אויך ניט?
 ו ו א נ ג ע ל. ניין. איך קען אפילו ניט פֿאדערן, זי ואל

א ר נ ה א ל ס. איז אייער שטיִפֿמוטער אויך היינט גע-
נאננען זיך באדען ?

ב א ל ע ט א. ניין, זי איז אויבען ביי זיך אין צימער.

א ר נ ה א ל ס. זי פֿיהלט זיך רען קראנק ?

ב א ל ע ט א. איך ווייס ניט, זי האט זיך פֿערמאכט ביי
זיך אין צימער.

א ר נ ה א ל ס. הממ... ווירקליך ?

ל י נ ג ס ט ר א נ. מאדאס וואנגעל מוז אודאי זיין צור-
דערט איבער דעם אמעריקאנער, וואס זי האט געכטען געזעהן.

א ר נ ה א ל ס. פֿון וואנען וואנען ווייסט איהר דאס ?

ל י נ ג ס ט ר א נ. איך האב אליין דערזעהלט דער
מאדאס, דאס איך האב איהם געזעהן פֿארבייגעהן געבען גארמען.

א ר נ ה א ל ס. אה, אווי!

ב א ל ע ט א. (צו ארנהאלט) איהר האט געכטען אבענד
גאנץ שפעט פֿערבראכט מיט'ן פאפא.

א ר נ ה א ל ס. יא, ווירקליך שפעט. מיר האבען איבער-
גערענקט וועגען א זעהר וויכטיגע פֿראגע.

ב א ל ע ט א. איז איך איך פֿילייכט געלינגען צו רעדען
עפעס וועגען מיר ?

א ר נ ה א ל ס. ניין, טהייערע באלעטא, עס איז מיר ניט
גערונגען. ער איז יעצט אין גאנצען אריינגעטאן גאר אין אן'אנ-
דער זאך.

ב א ל ע ט א. (זיפֿצט) אך... יא... דאס איז שוין
אימער אווי.

א ר נ ה א ל ס. (קוקט אויף איהר) מיר וועלען דאס היינט
אליין מעהר בעשפרעכען... וואי איז ערגעץ אייער פֿאטער, איז
ער אפשר גאר אין דער היים ניטא ?

ב א ל ע ט א. ער איז אין דער היים. ער מוז אודאי זיין
אין עמפֿאנגס-צימער. איך געה איהם גלייך רופֿען אהער.

א ר נ ה א ל ס. ניין, איך דאנק איך זעהר, בעמיהט

איז ער אימער בערײט מיר צו העלפֿען מיט וואס ער קען נור.
 ל י נ ג ס ט ר א ן . איז דאס ניט מערקווירדיג, וואס ביז
 יעצט האט ער נאך ניט חתונה געהאט.

ב א ל ע ט א . ביי אייך איז דאס מערקווירדיג ?

ל י נ ג ס ט ר א ן . יא, מען זאגט דאך, דאס ער איז א
 פֿערמעגליכער מענש.

ב א ל ע ט א . מעגליך, דאך דענק אייך, דאס איהם וואלט
 ניט אזוי לייכט אנגעקומען צו געפֿינען א פאסענדע פֿרוי
 פֿאר זיך.

ל י נ ג ס ט ר א ן . פֿאר וואס ?

ב א ל ע ט א . ווייל אלע מיידלעך, וואס ער קען, זיינען
 דאך געווען זיינע שילערניצען. ער זאגט דאס אליין.

ל י נ ג ס ט ר א ן . יא, מא איז וואס ?

ב א ר ע ט א . מיין גאט! מען קען דאך ניט הייראטען
 פֿאר א מאן, וואס איז געווען אייער לעהרער.

ל י נ ג ס ט ר א ן . דענקט איהר ווירקליך, דאס א יונגע
 מיידעל קע זיך ניט איינליעבען אין איהר לעהרער ?

ב א ל ע ט א . נאכדעם, ווי זי איז אויסגעוואקסען ? ניין !

ל י נ ג ס ט ר א ן . ניין... אזוי דענקט איהר !

ב א ל ע ט א . (האלט איהם אפ) שא, שא, שא... (באלעסטעד
 נעהט צוזאמען זיינע מאהלגעצייג און געהט אוועק אין גארטען. רעכטס.
 הילדא העלפט איהם זיי טראגען. ארנהאלט געהט ארויף אויף דעם באלקאן
 און געהט אריין אין הויז).

א ר נ ה א ל ס . גוט מארגען, מיין טהייערע באלעטא.
 גוט מארגען, הערר, הערר... הממ! ... (אונצופריעדען, שאקלט מיט
 דעם קאפ צו לינגסטראן, וועלכער הויכט זיך אויף פֿין זיין פלאץ).

ב א ל ע ט א . (הויכט זיך אויף פֿון פלאץ) גוט מארגען,
 הערר פראפעסאר.

א ר נ ה א ל ס . וואס הערט זיך עפעס היינט ביי אייך ?

ב א ל ע ט א . איך דאנק אייך זעהר, אלעס גוט.

ב א ל ע ט א. יא, יא, זיכער, מען דארף האפֿען דאס עס וועט אזוי זיין.

ל י נ ג ס ט ר א ן. איהר קענט זיין זיכער וועגען דעם. איהר אליין אבער זאלט נור ניט פֿערגעסען אין מיר, ווען איך וועל זיין אין די זיד-לענדער. גערענקט, איהר האט מיר געגע- בען אייער ווארט צו טראכטען וועגען מיר.

ב א ל ע ט א. יא, דאס איז וואהר. (שאקעלט מיט דעם קאפ) נור דאך גלויבט זיך מיר ניט, דאס עס זאל עפעס ארויסקומען דערפֿון.

ל י נ ג ס ט ר א ן. יא, פֿרייליין באלעטא, דאס וועט זעהר פֿיעל פֿערלייכטערען מיין ארבייט, איך וועל קענען זיכער ענדיגען טיין ווערק.

ב א ל ע ט א. איהר דענקט ווירקליך אזוי ?

ל י נ ג ס ט ר א ן. יא, מיין הארץ זאגט עס מיר. מיר שיינט, דאס אייך וואלט דא אויך געדארפֿט בענייסטערן א געהיי- מעס געפיהל, דאס איהר העלפֿט מיר אונבעוואוסטערהייט ארויס. ב א ל ע ט א. (קוקט אויף איהם) נו, און איהר, איהר פֿון אייער זייט ?

ל י נ ג ס ט ר א ן. איך ?

ב א ר ע ט א. (קוקט ארויס אין גארטען) טסס... לאמיר בע- סער רעדען וועגען עטוואס אנדערש, דער פראפֿעסאר געהט אהער. (פראפעסאר ארנהאלס בעווייזט זיך אין גארטען, לינקס, ער שטעלט זיך אפ, נעבען באלעסטעדען און הילדאין און פֿאנגט אן א געשפרעך מיט זיי).

ל י נ ג ס ט ר א ן. ליעבט איהר אייער געוועזענעם לעה- רער, פֿרייריין באלעטא ?

ב א ל ע ט א. איהר פֿרעגט, צו איך ליעב איהם ?

ל י נ ג ס ט ר א ן. יא, איך מיין, איהר זיינט זעהר אויפֿ- געלעגט צו איהם ?

ב א ל ע ט א. אה, יא, זיכער. איך זעען זעהר זיין פֿריינדשאפֿט צו מיר און זיינע קלוגע עצות. א חוץ דעם

ל י נ ג ס ט ר א ן . איך פֿאהר דאך אוועק פֿון דאנען אין
א מאנאט ארום. פֿריהער פֿאהר איך בלויז אוועק פֿון דאנען אין
נאכהער, שפעטער זאל איך אוועקפֿאהרען אין די וידליכע לענדער.
ב א ל ע ט א . אה, אזוי גאר... פֿערשטעהט זיך.
ל י נ ג ס ט ר א ן . וועט איהר דא דענקען וועגען מיר,
פֿרייליין?

ב א ל ע ט א . יא, געוויס וועל איך.
ל י נ ג ס ט ר א ן . (דערפֿרעהט) ניין, זאגט איהר דאס מיר צו?
ב א ל ע ט א . יא, איך זאג עס אייך צו.
ל י נ ג ס ט ר א ן . זאגט איהר דאס ערנסט, פֿרייליין באלעטא?
ב א ל ע ט א . יא, ערנסט אין הייליג. (בייט איבער דעס טאן)
אבער וואס וועט אייך ארויסקומען דערפֿין? דאס וועט דאך סיי
ווי צו גארניט פֿיהרען.

ל י נ ג ס ט ר א ן . ווי שעהט איהר אייך ניט אזוי צו
רעדען? מיר וועט זיין אזוי אנגענעהם צו וויסען, דאס איהר דא
אין דער היים דענקט וועגען מיר.

ב א ל ע ט א . גוט, אבער וואס ווייטער?
ל י נ ג ס ט ר א ן . וואס ווייטער וועט זיין, ווייס איך
אליין ניט.

ב א ל ע ט א . איך ווייס אייך ניט, עס איז מיר אזוי שווער...
די גאנצע וועלט, דוכט מיר, איז געגען דעם...

ל י נ ג ס ט ר א ן . מעגליך, אז אלעס וועט זיך איבער-
דרעהען, עס וועט פֿאסירען א נס אדער עטוואס עהנליכעס...
איהר ווייסט איך גרויב, דאס איך בין געבוירען אין זעהר א
מולדיגער שעה.

ב א ל ע ט א . (לעבעדיג) יא, ווירקליך! איהר גלויבט טאק
אין דעם?

ל י נ ג ס ט ר א ן . יא, איך גלויב זעהר פֿיעל אין דעם.
און ווען אין עטליכע יאהר ארום וועל איך קומען צוריק אלס א
בעוואוסטער סקולפטאר, רייך אין פֿאלקאמען געזונד...

באלעמא. אלעס איינס, איך גלויב, דאס א קינסטלער דארף בלויז לעבען פאר זיין קונסט.

לינגסטראן. יא, געוויס. אבער דאס וועט איהם איך זיין היכט צו טהאן, ווען ער וועט זיין פֿערהייראט.

באלעמא. נו, אין זי?

לינגסטראן. זי? ווער?

באלעמא. די פֿרוי, מיט וועלכער ער הייראט, צו-ליעב וואס דארף זי לעבען?

לינגסטראן. זי דארף איך לעבען פֿאר זיין קונסט. מיר שיינט, דאס זי דארף זיך פֿיחלען איבערעליקליך מיט דעם.

באלעמא. חממ... איך וויל ניט דיכטיג...

לינגסטראן. יא, פֿרויליין, גלויבט מיר, איך רעד דא ניט כהיו וועגן דער עהרע אין אכטונג, וואס זי האט דורך

איהם. מיט דעם דארף מען זיך לעבען אטווינגסטען. נור דאס, וואס זי וואלט די מעגליכקייט איהם ארויסחאלפֿען אין זיין

שעפוט, פֿערלויבטערען איהם, ווערען איבער געבען איהם, אין ווארטנדיג זיך, זיי אוי איהם באפען אנגעקומען אין זי-

סער זיין לעבען. דאס, דענק איך, האט פֿאר איהר זיין איינארד רעם גליק.

באלעמא. איהר, איהר בעמערקט גאר ניט, וואס פֿאר א גרויסער ענאאיסט איהר זיינט!

לינגסטראן. איך... ענאאיסט... גרויסער גאט!... אך, איהר וואלט מיר נור בעסער א ביסעל קענען... (בוינט זיך

אין געהנטערען איהר) פֿרויליין יאנגער, זיין איך וועל דא מעהר ניט זיין... די צייט איז דאך אזוי נאהענט...

באלעמא. (קוקט אויף איהם מיט שטימדיג) אך, וואס קומען גאר איך אזוינע געדאנקען אין קאפ אריין!

לינגסטראן. זיי וויסען, שיינט מיר, גאר ניט אזוי טרויעריג.

באלעמא. וואס ווילט איהר דען דערמיט זאגען?

ב א ל ע ט א. נו, אין ווינע קענטניסע, ווינע פֿעהיגקייט
מען אין נייכונגען נעהמט זי אויך איבער?

ל י נ ג ס ט ר אן. הטמ... יא, איך דענק דאס אויך.

ב א ל ע ט א. איהר וועט אפשר אויך זאגען, או אלעס,
וואס דער מאן האט זיך ערווארבען דורך לעבן, דורך נאכדענ-
קען וועגען פֿילעס, או דאס אלעס נעהט אויך איבער צו איהר?
ל י נ ג ס ט ר אן. דאס אויך, יא, ביסלעכווייז, ווי דורך א
וואונדער. איך העכען אבער, או אוינע זאכען קענען נור פֿאסיר-
רען דאן, ווען די פֿאר לעבען זיך זעהר שטארק און ערוועכען,
אין איבערהויפט, ווען זיי פֿיהלען זיך ביידע גליקליך.

ב א ל ע ט א. איז אויך גאר קיינמאל נישט געקומען אין
די געדאנקען, או דאס אלעס קען אויך פֿארקומען פֿערקעהרט,
דאס אויך דער מאן קען ווערען בעאיינפֿלוסט דורך זיין פֿרוי?
אויך מייך, ער זאל ווערען עהנליך צו איהר?
ל י נ ג ס ט ר אן. דער מאן? נייך, וועגען דעם האב אויך
קיינמאל נישט נאכדענעקט.

ב א ל ע ט א. פֿאר וואס נישט? איהר אליין גיט דאך צו,
אז עס קען אזוי פֿאסירען מיט דער פֿרוי?

ל י נ ג ס ט ר אן. נייך, ווייל דער מאן איז אין לעבען
בערופען צו א געוויסער אויפגאבע, צויעב וועלכער ער דארף
און מוז לעבען. אין דאס מאכט דעם מאן פֿאר אזא שטארקען,
אזא פֿעסטען, פֿדויליין וואנגעל. ער איז בערופען צו איין
אויפגאבע אין לעבען.

ב א ל ע ט א. יעדער מאן, פֿון ערשמען ביז דעם לעצטען?
ל י נ ג ס ט ר אן. אה, נייך. איך מייך דערמיט הויפטזעכ-
ליך נור דעם קינסטלער.

ב א ל ע ט א. דענקט איהר, דאס א קינסטלער האנדעלט
ריכטיג דערמיט, וואס ער הייראמה?

ל י נ ג ס ט ר אן. יא, אזוי ער בעגעגענט נור אזא פֿרוי,
וועלכע ליעכט איהם אויפֿריכטיג, דאן...

הענרוק איכסען

ל י נ ג ס ט ר א אן. דאס איז אבער נישט די ריכטיגע קינסט.
ב א ל ע ט א. ניין, דאס איז פשוט אזא געוואהנהייט.
ל י נ ג ס ט ר א אן. איך גלויב אבער, דאס איהר וואלט
זיך געקענט אויסלערנען אויך אמת'ע קינסט.
ב א ל ע ט א. אפילו זיען איך האב נישט קיין מאלאנט?
ל י נ ג ס ט ר א אן. זיען איהר וואלט זיך אימער געפונען
אין דער געזעלשאפט פֿון אן אמת'ן קינסטלער.
ב א ל ע ט א. איהר דענקט, דאס איך זאלט געזען איס-
שטאנד צו לערנען פֿון איהם?

ל י נ ג ס ט ר א אן. איהר זאלט זיך נישט געלערענט, ווי עס
לערנט א קליין קינד. איך גלויב אבער, דאס עס וואלט פֿון זיך
אלוין איבערגעגאנגען צו איך, גאנץ לאנגזאם, ביסלעכטווייז,
פונקט ווי דורך א נס, פֿרייליין וואנגעל.

ב א ל ע ט א. דאס זאלט ווירקליך געזען א וואונדער.
ל י נ ג ס ט ר א אן. (נאך א רגע שוויגען) האט איהר זען עס
איז געטראכט... איך מיינ... האט איהר זען נאכגעדענקט ווער
גען הייראטען, פֿרייליין?

ב א ל ע ט א. (קוקט איהם אן שארף) זענען הייראטען?...
ניין.

ל י נ ג ס ט ר א אן. איך יא.

ב א ל ע ט א. אזוי גאר? ווירקליך?

ל י נ ג ס ט ר א אן. זיכער... איך טראכט זעהר אפֿט וועגען
אזוינע זאכען. איבערהויפט וועגען הייראטען. איך האב אייך גער-
לעזען אייניגע ביכער וועגען דעם. מיר שיינט, דאס אייך דער
הייראטה דארף מען קוקען אייניגערמאסען ווי אויף א וואונדער,
ווייל די פֿרײ, פֿערבינדענדיג זיך מיט א מאן, בייט זיך לאנג-
זאם איבער אין ווערט אס ענדע זעהר עהנליך צו איהם.

ב א ל ע ט א. איהר מיינט געוויס, דאס זי ווערט דורכ-
ערונגען מיט זיינע אינטערעסען?

ל י נ ג ס ט ר א אן. יא, אזוי.

פיערשער אקט.

א ואל אין דר. וואנגעליס הייז. רעכטס אין זינקס צוויי טרען. אין דער
וואנד אנטקעגען דעם פובליקום א געוועזענע טיר, וואס פיהרט אויף דעם
באלקאן, ביידע זייטן צו פענסטער. דורך דער טיר, וואס פיהרט אויף דעם
באלקאן זעהט זיך א שטוק פון גארטען. זינקס אין ואל שטעהט א וואסא,
נעבען דעם א טיש, רעכטס א פינאקל, טיפער אין זיכער ארוין א ביישען
שוועלע מיט בלוטען. אין דער מיט שטיב א רונדער טיש מיט שטיבלען.
אויפן טיש א באסקעט מיט פרישע דאזען. אומגעשטעלט מיט נאך בלוטען
אין טעפלאך. עס איז אין דער פריה. באקטא זעט אויף דער וואסא אין
נעהט עטוואס אים. לונגסטראן זעט נעבען איהר אויף א שטיבל. אין גאר
טען זעהט מען זיען באלעכטערען אין מאהלט. הינדא שטעהט נעבען איהם
און קוקט זיך אויך אין דעם בילד.

ל י נ ג ס ט ר א זן. (זעט אנגעשפארט מיט די הענד אויפן טיש,
זעט שטיל א מיניט אין קוקט זיך אויך זיי באזעטא נעהט) עכ דארף זיין
זעהר שויער אויסצוגעהען אויב קיינמען, פרייליך בארעטא.
ב א ל ע ט א. אה, ניין, דאס איז נישט אויך שווער, אויב
מען צעהלט נור ריכטיג.

ל י נ ג ס ט ר א זן. איהר דארפט דען אויך צעהלען?
ב א ל ע ט א. יא, די שטעך, איהר זעהט.
ל י נ ג ס ט ר א זן. ריכטיג, יא! זאגט מיר נור, איך בעט
איך, דאס איז דאך, זיען מען בעטראכט עס מיר גוט, א קונסט
קענט איהר אויך צייכענען?

ב א ל ע ט א. אה, יא, אבער בלויז נאכקאפירען.
ל י נ ג ס ט ר א זן. קיין אנדער זאך נישט?
ב א ל ע ט א. ניין, קיין אריגינעלעס.

ע ל י ז א. דא איז פֿערבאָרגען דער איינפֿלוס פֿון ים.

ו ו א נ ג ע ל. פֿון ים?

ע ל י ז א. דיזער טאָן איז געגליכען צום ים. (זי געהט

לאנגזאָם און פֿערטראַכט אוועק דורך דעם גארטען אין דער לינקער

זייט. וואַנגעל, אַ ציטראַנענע- געהט איהר נאָך, און קוקט זי אן

פֿאַרשענדיג).

(פֿאַרהאַנג).

מיט איהם אויף א שיף. איך האב אבער גערעכענט, דאס ער
איז דערטרונקען געווארען. אין דא זעה איך איהם גאר פֿריש
און געזונד.

ווא נגעל. וואס ווייסט איהר נאך עפעס וועגען איהם?
לינגסטראן. ער איז אידאי געקומען נעהמען ראכע
פֿון זיין פֿאלשער פֿרוי.

ווא נגעל. וואס זאגט איהר.
הירדא. הערר לינגסטראן ווייל זיך בענוצען מיט איהם
פֿאר זיין ערשמע קונסטווערק.

ווא נגעל. איך פֿערשמעה ניט א ווארט.
עליזא. דו וועסט אלעס וויסען. (ארגהאלס און באלעמא
קומען אן פֿון דער רעכטער זייט, אויף דער סטעושיקע פֿון יענער זייט
פֿלאנקען).

באלעמא. (ווענדעט זיך צו די שמעהענדע אין גארטען)
קומט אהער! די ענגלישע שיף געהט אפ פֿון פֿיארד. (פֿון ווייטען
געהט דורך א גרויסע דאספֿף-שיף).

לינגסטראן. (צו הילדאין וועלכע שמעהט אנגעשמארט אן
פֿלאנקען) היינט ביי נאכט וועט ער זיכער קומען צו איהר.
הילדא. שאקעלט מיט'ן קאפ) צו דער פֿאלשער פֿרוי,
אה, יא. געוויס.

לינגסטראן. בערעכענט נור, פינקט אין האלבע
נאכט.

הילדא. מיר שיינט, אז דאס דארף זיין זעהר
אינטערעסאנט.

עליזא. (קוקט נאך דער שיף) אלוא מארגען...
ווא נגעל. און נאכהער קיינמאהל מעהר.
עליזא. (שטיל, דאס סול ציטערט ביי איהר) אה, וואנגעל,
רעטע מיך פֿון מיר זעלבסט!

ווא נגעל. (קוקט אויף איהר דערשראקען) עלידא! איך
פֿאנג אן דאס אלעס בעגרייפֿען, דא ליגט עטוואס פֿערבאָרגען.

אויב דו וועסט פֿון איהם ניט קענען פטור ווערען, דאן לאוען
מיר איהם פֿערהאלטען אלס דעם מערדער פֿון קאפיטאן.

ע ל י ז א. (שנעל) ניין, ניין, ניין! פֿאר קיין פֿאל! מיר
ווייסען קיין זאך וועגען דעם קאפיטאנס מערדער! קיין זאך
ווייסען מיר ניט!

ו ו א נ ג ע ל. וואס הייסט, מיר ווייסען ניט! ער האט
דאך זיך אליין מודה געווען פֿאר דיר!

ע ל י ז א. ניין, קיין ווארט מעהר וועגען דעם! אויב דו
וועסט עפעס דערמאנען וועגען דעם, דאן וועל איך אלעס אפ-
לייקענען. איהם דארף מען ניט פֿערשפארען אין געפענגניס!
זיין פלאץ איז אויף דער פֿרייהייט, אין ווייטען, ברייטען ים,
דארט איז זיין פלאץ.

ו ו א נ ג ע ל. (קוקט אויף איהר, רעדט לאנגזאם) אך, עליווא,
עליווא!

ע ל י ז א. (דריקט זיך שטארק צו איהם) אה, טהייערער,
ליעבער, רעטע מיך פֿון דעם מאן!

ו ו א נ ג ע ל. (בעפֿרייט זיך לייכט פֿון איהרע הענד) קום! קום!
מיט מיר! (לינגסטראן, און הילדא, ביידע מיט די ווענדקעס, קומען אן פֿון
דער רעכטער זייט נעבען טייך).

ל י נ ג ס ט ר א נ. (איילט זיך אנטקעגען צו עליוואן) נא,
פֿרוי, איהר וועט יעצט הערען עפעס מערקווירדיגעס!

ו ו א נ ג ע ל. וואס איז אזוינס?

ל י נ ג ס ט ר א נ. שטעלט אייך פֿאר. מיר האבען דא
נור וואס נור געזעהען אן אמעריקאנער!

ו ו א נ ג ע ל. אן אמעריקאנער?

ה י ל ד א. יא, איך האב איהם אויך געזעהן.

ל י נ ג ס ט ר א נ. ער האט זיך פֿארקערעוועט פֿון גאר-
מען, און זיך געלאזט געהן צו דער ענגלישער שיף.

ו ו א נ ג ע ל. פֿון וואנען קענט איהר איהם?

ל י נ ג ס ט ר א נ. איך האב א מאל געדריענט צוזאמען

ע לי זא. (קוקט איהם נאך) פֿריוויליג אווי זאגט ער! בערע-
 כען נור, ער זאגט, דאס איך דארף מיט איהם פֿאהרען פֿריוויליג.
 ווא נגעל. זיי ניט קיין נאר. ער איז אוועק, און דו
 וועסט איהם מעהר ניט זעהען.

ע לי זא. אה, ווי אווי קענסטו דאס גאר זאגען? ער
 קומט דאך מארגען אבענד נאך א מאל.

ווא נגעל. זאל ער קומען, דיך וועט ער מעהר דא
 ניט געפינען.

ע לי זא. (שאקעלט טרויעריג מיטן קאפ) אך, וואנגעל, דענק
 ניט, דאס דו קענסט איהם שטערען.

ווא נגעל. א, טהייערע, פֿערלאז זיך נור אויף מיר.
 ע לי זא. (פֿערטראכט, זי הערט ניט, וואס ער זאגט) וואס וועט
 זיין, אויב ער וועט טאקי קומען אהער מארגען אבענד? אויב
 ער וועט טאקי אוועקפאהרען אויף דער שיף.
 ווא נגעל. יא, איז וואס.

ע לי זא. איך וואלט זעהר געוואלט וויסען, אויב ער וועט
 טאקי מעהר קיינמאל ניט קומען אהער?

ווא נגעל. ניין, טהייערע עליזא, מענסט זיין רוהיג
 וועגען דעם. נאך דעם אלעם, וואס קען ער נאך דא האבען צו
 טהאן? ער האט דאך פֿון דיין אייגענע מויד געהערט, דאס דו
 ווילסט איהם מעהר ניט קענען. מיט דעם איז אלעס צו ענרע.
 ע לי זא. (קוקט ווייט) אלוא, מארגען, אדער מעהר קיין
 מאל ניט.

ווא נגעל. ווען איהם זאהל זיך אפילו נאך א מאר
 פֿערגליסטען קומען אהער...

ע לי זא. (בייגעריג) נו, איז וואס?
 ווא נגעל. דאן קענען מיר איהם דאך מאכען
 אונשעדליך.

ע לי זא. אה, טראכט ניט וועגען דעם.
 ווא נגעל. דאס איז אין אונזערע הענד, זאג איך!

וואנגעל. זיי זייג, איך וועל שוין זעהן ניט עוצו-
לאוען אייער בענעגעניש.

פֿרעמדער. דעהוויל, עליוא, זיי געוונד. ארוא, סאר-
נען אבענד.

עליוא. (מיט א בעטענדען טאן) אה, ניין, קומט ניט
מעהר מארגען אבענד! קומט מעהר קיינמאל ניט!

פֿרעמדער. און אויב דו וועסט בעשליסען ביי אין
דער צייט צו פאהרען מיט מיר איבער דעם ים...

עליוא. קוקט ניט אזוי אויף מיר!...

פֿרעמדער. אויב דו וועסט זיך בעשליסען, דאן מאך
זיך פֿערטיג צו דער רייזע.

וואנגעל. געה אין שטוב, עריוא.

עליוא. איך האב ניט קיין כח, אה, העלף מיר! בע-
שיין מיך, וואנגעל.

פֿרעמדער. דארפסט זיך גוט איבערלעגען, זייל אויב
דו פֿאהרסט ניט מארגען מיט מיר, דאן איז אלעס געענדיגט.

עליוא. (קוקט אויף איהם, ציטערט) אדעס וועט זיין צו
ענדע? אויף אייביג?

פֿרעמדער. (שאקעלט מיטן קאפ) דאס וועט מען מעהר
ניט קענען פֿערריכטען, עליוא. איך וועל מעהר אהער ניט קו-

מען. דו וועסט מעהר פֿון מיר ניט הערען, און מיך אויך קיינד-
מאהל ניט זעהן. איך וועל זיין פֿאר דיר א פֿערשמארבענער,

פֿערשווינדענדיג פֿון דיינע אויגען אויף אימער.

עליוא. (אטהעמט שווער) א!

פֿרעמדער. בעדענק זיך גוט, וואס דו האסט צו
טהאן. (ער געהט צום פלאנקען און קריכט אריבער איבער איהם. אויף

דער אנדערער זייט שטעלט ער זיך אפ און זאגט) עליוא, זעה סאך דיך
פֿערטיג צו דער רייזע אויף מארגען אבענד. איך וועל קומען

און דיך מיטנעהמען. (ער געהט לאנגזאם אוועק איבער דער פֿענשטע,
רעכטס.)

וואס געל. טא, וואס ווילט איהר? דענקט איהר ניט
פילייכט זי צוצונעהמען מיט געוואלט? געגען איהר אייגענעם
ווילען!

פֿרעמדער. ניין, וואס וועט מיר דען ארויסקומען
דערפֿין? אויב עליזא וויל געהן מיט מיר, דארף זי געהן פֿריי-
ווידג.

עליזא. (ערשראקען) פֿריוויליג! ...
וואס געל. און דאס האט אייך געקענט קומען אויף
די געדאנקען!

עליזא. (קוקט פֿאר זיך ווייט) פֿריוויליג! ...
וואס געל. פֿאלגט מיך, ביי אייך אין קאפ מוז ניט
זיין אלעס אין ארדנונג... געהט אייך געזונטערהייט אייער וועג.
מיר האבען מעהר קיינע געשעפֿטען מיט אייך.

פֿרעמדער. (קוקט אויף זיין זייער) אין גיכען דארף איך
געהן צוריק אויף דער שיף. (מאכט א שפאן געהנטער צו עליזא'ן)
נא, יא, עליזא, איך האב מיין פֿפֿליכט געטהאן. (געהט
צונאך געהנטער) איך האב געהאלטען מיין ווארט...
עליזא. (טרעט אפ צוריק, הערט בעטענד) משעפעט
מיך ניט!

פֿרעמדער. האסט צייט ביז מארגען אבענד, איבער-
לעג זיך גוט, וואס דו האסט צו טהאן.
וואס געל. זי האט גאר ניט יאס צו איבערקעגען זיך,
געהט אייך געזונטערהייט.

פֿרעמדער. (ווענדט זיך נאך אמאל צו עליזא'ן) יעצט געה
איך צוריק אויף דער שיף אין פֿיאַרד. מאַרגען וועל איך דא
ווייטער קומען אין אבענד. דו וועסט מיך דא ערוואַרטען אין
גארטען. איך וואלט אבער זעהר געוואלט דערענדיגען אונזער
געשפֿיך, און איבערהויפט די גאנצע געשיכטע, אין קיינעמס
אנוועזענהייט. האסט פֿערשמאנען, עליזא?

עליזא. (שטיל, דאס קיל ציטערט) הערסט, וואנגעל!

פֿרעמדער. איך האב פֿערשפראכען עליזאָן. קומען
 צו איהר, ווען עס וועט נאר מעגליך זיין פֿאר מיר.
 וואנגעל. עליזאָן? ווידער א מאַך?
 פֿרעמדער. און עליזא האט מיר צוגעזאגט צו וואר-
 טען אויף מיר, ביז איך וועל צוריק קומען.
 וואנגעל. איך הער, דאס איהר רופֿט מיין פֿרוי בלויז
 ביים ערשטען נאמען. אזא גראכהייט איז ביי אונז ניט ערלויבטי
 פֿרעמדער. איך ווייס עס גאנץ גוט. אבער פֿאר
 אלעמען בעלאנגט זי דאך צו מיר...

וואנגעל, אייך! פֿריהער פֿאר אלעמען צו אייך!
 עליזא, (פֿערבארגט זיך הינטער וואנגעל) אה, ער וועט
 זיך קיינמאל ניט אבזאגען. פֿון מיר!
 וואנגעל. אייך! איהר זאגט, דאס זי בעלאנגט צו אייך?
 פֿרעמדער. האט אייך עליזא דערצעהלט וועגען די
 דינגען, וועגען מיין רינג און עליזא'ס?
 וואנגעל. יא, נו? וואס-ושע איז? זי האט דאך
 געצויגען איהר ווארט צוריק. איהר האט דאך ערהאלטען איהרע
 בריעף, ווייסט איהר דאך מסתמה.

פֿרעמדער. צווישען מיר און עליזאָן איז פֿארנעק-
 מען אן אבמאך. און דיזע פֿעראייניגונג דורך די רינגען האט די
 זעלבע געזעצליכע און פֿערפֿליכטיגנדע מאכט ווי אייער חתונה.
 עליזא. איהר הערט דאך אבער, איך וויל ניט! איך
 וויל מעהר וועגען אייך ניט וויסען, קיינמאל, פֿאר קיין זאך אין
 דער וועלט! קוקט ניט אזוי אויף מיר! איך וויל ניט, זאג
 איך דאך אייך!

וואנגעל. ביי אייך איז אודאי ניט עפעס ריכטיג אין
 קאפּ... ווען איהר דענקט, דאס איהר האט א רעכט צו קומען
 אהער מיט אזעלכ פּוסטע, קינדערשע נארישקייטען.
 פֿרעמדער. דאס איז גאנץ ריכטיג. רעכטע, ווי איהר
 דענקט, האב איך טאקי קיינע.

איהר ווינט עם דושאנסאן, וועלכער האט א מאל ? ...
פֿרעמדער, נא... איהר מענט מיך רופען דושאנסאן.
מיר איז דאס אלץ איינס, איך רופ זיך שוין ניט מעהר אוי.
וואנגעל. ניט אוי ?

פֿרעמדער, גיין, יעצט ניט מעהר.
וואנגעל. אויף וואס דארפֿט איהר האבען מיין פֿרוי ?
איהר ווייסט דאך שוין, דאס דעם טהורס-אויפֿוועהער'ס טאכטער
איז שוין פֿערהייראט. און וועמען זי האט אלס מאן, דארפֿט
איהר אויך וויסען.

פֿרעמדער, איך האב זיך דאס דערוואוסט שוין מעהר
ווי דריי יאהר צוריק.
עליזא, (אויסערקואם) ווי אוי האט איהר זיך דאס
דערוואוסט ?

פֿרעמדער, איך בין געווען אויף דעם וועג צוריק צו
דיר, דאמאלס איז מיר צופֿעליג געקומען אין האנד א צייטונג,
אין וועלכער איך האב געלעזען וועגען דיין חתונה.
עליזא, (קוקט ווייט פֿאר זיך) פֿון דער הייראט... אה,
אוי גאר...

פֿרעמדער, דאס האט מיך אוי איבערראשט, ווייל
דאס... מיט די רינגען... דאס איז דאך אויך געווען א זארט
חתונה, עליזא.

עליזא, (פֿעחשטעלט זיך די אויגען) אה !
וואנגעל. ווי זאגט איהר...

פֿרעמדער, דו האסט דען דאס פֿערגעסען ?
עליזא, (פֿיהלענדיג אויף זיך וויין בלוק, שרייט) קוקט ניט אויף מיר !
וואנגעל. (שטעלט זיך צווישען זיי ביידען) איהר האט דא
צו טהאן מיט מיר, און ניט מיט איהר, פֿערגעסט דאס ניט.
אויב אייך איז יא אלעס בעוואוסט, זאגט מיר קורץ און שארף,
וואס אווינס דארפֿט איהר דא ? צוליעב וואס ווינט איהר געקור-
מען אהער און אויפֿגערעגט מיין פֿרוי ?

פֿרעמדער. (קוקט זיך פארזיכטיג צו א פאר שריט נעהנטער
צו איהר) דו דארפסט ניט אזוי מורא האבען פֿאר מיר, עליוזא.
ע ל י ז א, (פֿארשטעלט די אויגען מיט די הענד) קוקט ניט
אויף מיר!

פֿרעמדער. האב ניט מורא, שדעק זיך ניט אזוי.
(וואנגעל קומט אן אין גארטען פֿון דער לינקער זייט).

ו ו א נ ג ע ל. (ניט ווייט צווישען די בויסער) דו האסט גע-
דארפֿט אשעהן ביסעל ווארטען אויף מיר.

ע ל י ז א, (ווארפט זיך צו איהם און כאפט איהם אן פאר'ן האנד)
אה, וואנגעל, רעטע מיך! רעטע מיך, אויב דו קענסט...

ו ו א נ ג ע ל. עליוזא, אים גאטעס ווילען!

ע ל י ז א, רעטע מיך, וואנגעל! דו זעהסט איהם ניט?
אט שמעהט ער דאך אין גארטען!

ו ו א נ ג ע ל. (קוקט אין דער זייט) אט דער מאן? (געהט
נעהנטער צו איהם) ערלויבט מיר אייך צו פֿרעגען... ווער זיינט

איהר? און צוליעב וואס זיינט איהר אריינגעקומען אין גארטען?
פֿרעמדער. (ווינקט אויף עליוזא) איך דארף עטוואס

איבעררעדען מיט איהר.

ו ו א נ ג ע ל. אה, אזוי! דאס זיינט איהר דארט געווען?
(צו עליוזא) איך האב געהערט, דאס ביי אינו אין הויף האט

זיך א פֿרעמדער מאן געפֿרעגט אויף דיר.

פֿרעמדער. יא, דאס בין איך געווען.

ו ו א נ ג ע ל. אויף וואס אזוינס דארפֿט איהר מיין פֿרוי?
(קעהרט זיך אום צו עליוזא) דו קענסט איהם, עליוזא?

ע ל י ז א, (כרעכט די הענד) אה, אויב איך קען איהם!
יא, יא, יא.

ו ו א נ ג ע ל. (שנעל) נו?

ע ל י ז א, דאס איז ער, וואנגעל! דאס איז ער אליין!
ער, וועגען וועמען...

ו ו א נ ג ע ל. וואס! וואס זאנסט? (דרעהט זיך אום)

אונגעניליך פֿאר מיר. יעצט האב איך געהאט די מעגליכקייט
און איך בין געקומען, עליוא.

ע ל י ו א. וואס פֿערלאנגט איהר פֿון מיר? וואס ווילט
איהר טהאן? ציליעב וואס זיינט איהר געקומען?

פֿ ר ע מ ד ע ר. דו ווייסט גאנץ גוט, דאס איך בין גע-
קומען דרך אוועקגעהמען פֿון דאנען.

ע ל י ו א. (טרעט אפ דערשראקען) מיך אוועקגעהמען? אט
דאס זיינט איהר געקומען מהאן!

פֿ ר ע מ ד ע ר. יא, פֿערשטעהט זיך.

ע ל י ו א. איהר דארפֿט אבער ניט פֿערגעסען, דאס איך
בין שוין פֿערהייראמט.

פֿ ר ע מ ד ע ר. יא, איך ווייס דאס.

ע ל י ו א. און דאך... און דאך זיינט איהר געקומען
אהער, אים מיך פֿון דאנען אייגעקעזיגעהמען!

פֿ ר ע מ ד ע ר. יא, געוויס.

ע ל י ו א. (כאפט זיך אן פֿאר'ן קאפ) אה, דווע שרעקליבע,
שרעקליבע אויגען.

פֿ ר ע מ ד ע ר. דו, ווילסט דאס ניט?

ע ל י ו א. (ווילד) קוקט ניט אזוי אויף מיר!

פֿ ר ע מ ד ע ר. איך פֿרעג דאך דיך, ווילסטו, אדער ניט?
ע ל י ו א. ניין, ניין, איך וויל ניט! קיין מאהל ניט,

קינמאהל ניט! איך וויל ניט, זאג איך דאך אייך! איך וויל
ניט, איך קען ניט! (שטילער) איך קען זיך ניט ערלויבען...

פֿ ר ע מ ד ע ר. (קריכט אריבער אין גארטען) נא, אויב אזוי,
לאז מיך דיר זאגען נאר איין ווארט, איידער איך פֿאהר אוועק
פֿון דאנען.

ע ל י ו א. (שמעהט ווי געלעהסט, וויל און קען ניט אנטלויפען,
שפארט זיך אן אין אן'איבערגעבראכענעם בוים, וואס וואקסט געבען טייד)

משעפעט מיך ניט! געהט ניט צו מיר! געהט ניט געהנטער!
משעפעט מיך ניט, זאג איך אייך!

ע ל י ז א. (קעהרט זיך אום און שרייט אויס) אה, טהייערער,
ענדליך ביוטו דא!

פ ר ע מ ד ע ר. יא, ענדליך.

ע ל י ז א. (קוקט איהם אן ערשטיגט) ווער זיינט איהר? איהר
דארפֿט דא אימיצען?

פ ר ע מ ד ע ר. דיר דארף ניט זיין שווער צו טרעפֿען,
וועמען איך דארף.

ע ל י ז א. (איבערראשט) וואס קומט דא פֿאר! וואס זאל עס
בעדייטען, וואס איהר ווענדעט זיך אזוי צו מיר! וועמען זוכט
איהר?

פ ר ע מ ד ע ר. עס פֿערשטעהט זיך — דיך.

ע ל י ז א. (ציטערט) א... (זי קוקט זיך נוט איין אין איהם, שאד
קעלט זיך אזש פֿאר שרעק, טרעט אפ צוריק און לאזט ארויס א דוספֿפען
געשריי) די אויגען!... די אויגען!...

פ ר ע מ ד ע ר. נו, ענדליך דערקענסטו מיך? איך האב
דיך באלד דערקענט, עליוזא.

ע ל י ז א. די אויגען! קוקט ניט אזוי אויף מיר! איך וועל
רופֿען נאך הילף!

פ ר ע מ ד ע ר. סססס... שרעק זיך ניט! איך טהו דיר
דאך גאר ניט.

ע ל י ז א. (פֿערשטעלט זיך די אויגען מיט דער האנד) קוקט
ניט אזוי אויף מיר, זאג איך אייך...

פ ר ע מ ד ע ר. (שפארט זיך אן אן פֿלאנקען) איך בין געקור-
מען מיט דער ענגלישער שיף.

ע ל י ז א. (קוקט איהם אן פֿון א זייט, קאסע) פֿאהרט! פֿאהרט
צוריק! קומט קיינמאל מעהר אהער! איך האב דאך אייך גער-
שריבען, אז אלעס איז צווישען אינו געענדיגט! אלעס, אלעס!
איהר ווייסט דאך דאס!

פ ר ע מ ד ע ר. (ענטפֿערט איהר ניט אויף איהרע ווערטער)
איך האב אודאי געוואלט קומען פֿריהער, נור עס איז געווען

דארט, ער זאל באלד קומען אהער, ווייל איך קען איהם ניט זעהען.

א ר נ ה א ל ס. וואס הייסט, איהר קענט איהם ניט זעהן?
ע ל י ז א. אה, איהר פֿערשמעהט מיך ניט. ווען ער איך
ניטא נעבען מיר, דאן פאסירט מיר גאנץ אפֿט, איך זאל זיך ניט
קענען דערמאנען, ווי אזוי ער קוקט אויס. אין דאן דוכט זיך
סיר אויס. פונקט ווי איך וואלט איהם אין גאנצען פֿערלארען.
דאס איז אזוי שרעקליך, אזוי שרעקליך! געהט-זשע שוין!
(זי דרעהט זיך אהין און צוריק נעבען טיך).

ב א ל ע ט א. (צו ארנהאלס) איך וועל אויך מיטגעהן מיט
איך. איהר וועט איהם אליין ניט קענען געפונען.
א ר נ ה א ל ס. אה, פוסטע זאכען. איך וועל איהם שוין
אויסזוכען.

ב א ל ע ט א. (שטיל) ניין, ניין, איך בין זעהר אונרוהיג.
איך האב טורא, דאס ער איז ארויף אויף דער שיף.
א ר נ ה א ל ס. איהר האט טאקי מורא?
ב א ל ע ט א. יא, ער געהט אימער ארויף זעהן, אויב עס
איז דארט ניט פֿאראן עפעס א בעקאנטער. און אזוי ווי אויף
דער שיף איז דאך דא א בופֿעט...

א ר נ ה א ל ס. אזוי גאר... נו, קומט! (זיי געהן ביידע
אוועק לונקס. עליזא שטעהט און קוקט זיך איין אנגעשמרענגט אין טיך אריין,
זי רעדט עטוואס גאנץ שטיל צו זיך אליין. אויף דער סטעזשקע פֿון דער
אנדערער זייט פֿלאנקען בעווייזט זיך פֿון דער לינקער זייט א פֿרעמדער, אנ-
געטהאן ווי א ריזענדרער. א ברונעט, מיט געדיכטע, לאנגע האר אויפֿן קאפֿ,
מיט א שעהנע, לאנגע בארד, ער טראגט א קעפֿ, איבער זיינע שולטערן
הענגט אויף א רימען א קליין ריזע רענצעלע).

פֿ - ע מ ד ע ר. (ער שפאנט לאנגזאם איבער דער סטעזשקע גע-
בען דעם פֿלאנקען און קומט אריין אין גארטען אריין, אזוי ווי ווען ער זאל
אימיצען זוכען. דערוועהנדיג עליזא'ן, שטעלט ער זיך אפֿ, קוקט זיך גוט
איין און איהר, אין רעדט ארויס, ניט גאנץ הויך) גומען אבענד, עליזא!

טרויעריגע וואהרהייט. איך דענק, דאס די מענשען שטויסען זיך שוין יעצט אן אויף דעם, דאס עס פלאנט זיי א געהיימע חרטה און א געהיימע טרויעריגקייט. גלויבט מיר דאס אין דעם אלעם ליגט פֿערבארגען די אורזאכע פֿון דער מענשליכער טרויעריגקייט. יא, יא, איהר קענט מיר זיכער גלייבען.

א ר נ ה א ל ס. אבער, מיין טהייערע מאדאם וואנגעל, איך זעה גאר ניט, דאס די מענשהייט זאל אזוי לידען פֿון טרויער. פֿארקעהרט, מיר דוכט, דאס די מענשען קוקען אויף דעם לעב-בען גאנץ גרינג, אהן א שום זארג. איך גלייב דאס דער מענש-הייטס הארץ, איך אלגעמיין איז גאר דורכגעדרונגען מיט א גרויסע אונבעוואוסטע פֿרייד.

ע ל י ז א. אה, ניין, זאגט דאס ניט. די פֿרייד איז גענליי-בען צו דער, וועלכע אונז פֿערשאפט א לאנגער, שעהנער זימער טאג. די שמחה, וואס א שעהנער טאג ברוינגט פֿאר אונז, טראגט אבער מיט זיך די טרויעריגע עראינערונג וועגען דער קומענדרער נאכט. אט די עראינערונג ווארפט א דינקעלען שאטען אויף דעם מענשענס פֿרייליכקייט, פונקט ווי א שווארצער וואלקען שווע-בענדיג אין הימעל, ווארפט א שאטען אויף דעם פֿיארד. אט איז ער, דאכט זיך געווען ליכטיג, בליאסקענד און פֿלוצלינג...

ב א ל ע ט א. די טארסט ניט טראכטען וועגען אוינע טרויעריגע ערשיינונגען. ביזט דאך נור וואס געווען אזוי פֿרעהליך, אזוי מונטער...

ע ל י ז א. יא, יא, דו ביזט אודאי גערעכט. אה, דאס איז זעהר נאריש פֿון מיר. (קוקט זיך ארום דערשראקען) וואנגעל זאל כאטש אנקומען. ער האט מיר צוגעזאגט באלד זיך אומקעהרען און דאך קומט ער נאך ניט, ער האט אודאי געמוזט פֿערגעסען. טהייערער הערר ארנהאלם, פֿיעלייכט וועט איהר אזוי ניט זיין, אין איהם אויפֿזוכען?

א ר נ ה א ל ס. מיט דעם גרעסטען פֿערגעניגען.
ע ל י ז א. זאגט איהם, דאס ער זאל זיך לאנג ניט וויידען

א ר נ ה א ל ס. אייך איז נאך קיינמאל ניט אויסגעקומען
צו מאכען א ים-ריווע איבער א גרויסע שמדעקע, מאדאם
וואנגעל ?

ע ל י ז א. ניין, קיינמאל ניט. ניט רעכענענדיג די קליינע
ריווען אין די פיאדדען.

ב א ל ע ט א. אה, ניין. (ויצט) מיר מווען זיך בענוגען
מיט דער הארטער ערד.

א ר נ ה א ל ס. נו, יא, אייגענטליך דארף דאך די ערד
זיין אונזער שמענדיגער וואינגנס-פלאץ.

ע ל י ז א. ניין, איך רעכען, אז עס מוז ניט זיין אזוי.
א ר נ ה א ל ס. אז וואס ? דאס מיר דארפען ניט לעבען
אימער אויף דער ערד ?

ע ל י ז א. ניין, מיר דוכט, אז ווען די מענשען זאלען זיך
געווען פון אנפאנג אן לערנען צו לעבען אין ים, וואלטען מיר
געשטאנען אויף א פיעל העכערע שטופע פון פאלקאמענהייט.
מיר וואלטען אויך געווען פיעל בעסער, ווי מיר זיינען און זיך
געפיהלט פיעל גליקליכער.

א ר נ ה א ל ס. איהר דענקט ווירקליך אזוי ?
ע ל י ז א. יא, איך וואלט זעלען וויסען, פאר וואס דאס
קען ניט זיין. איך האב שוין פיעלע מאל גערעדט וועגען דעם
מיט וואנגעל'ן.

א ר נ ה א ל ס. נו, אין ער ?
ע ל י ז א. ער דענקט אייך, אז אין דעם איז ניטא קיין
אונגעגליכעס.

א ר נ ה א ל ס. (אין א שפאטיגען טאן) נו, זאל זיין, ווי
איהר זאגט. דאס, וואס איז אבגעטהאן, איז פערפאלען. מיר
זיינען שוין איינמאל אוועק אויף א פאלשען וועג און זיך צוגעד-
וואוינט לעבען אויף דעם יבשה, אין ניט אין ים. און יעצט איז
שיין צו שפעט צו פערריכטען דעם פעהלער.

ע ל י ז א. יא, איהר האט נור וואס ארויסגערעדט א זעהר

הענרין איבערן

ב א ל ע ט א. (קוקט זיך ארום לינקס) טססס... ראזט זיי
 ניט מערקען, דאס מיר האבען דא גערעדט עפעס ערנסטעס,
 מיר וועלען זיך שפעטער אביסעל אומקעהרען צו אינזער גע-
 שפרעך. (עלויא קומט אן. זי איז אהן א הוט, אנשטאט דעם טראנט זי א
 לייכטע שאל איבערין קאפ).

ע ל י ז א. (מיט אן אונגאטירליכער פרייליכקייט) דא איז נומ ?
 דא איז פראכטפאלל.

א ר נ ה א ל ס. (הויכט זיך אויף פון פלאץ) איהר שפאצירט
 אוראי אצינד ?

ע ל י ז א, יא, איך און וואנגער האבען נור-וואס געמאכט
 א נאנץ ווייטען און פֿרעהליכען שפאציר. און יעצט וועלען מיר
 זיך אביסעל דורכפאהרען אין א זענעל-שיפעל.

ב א ל ע ט א. ווילסט זיך אפשר צוועצען ?

ע ל י ז א. ניין, איך דאנק דיר. איך וויל ניט וועצען.

א ר נ ה א ל ס. ווי מיר שיינט, האט דער שפאציר זעהר
 נישט געווינקט אויף אייך. איהר פֿיהלט זיך זעהר גיט אויפגעלעגנט.

ע ל י ז א. אה, איך פֿיהל זיך זעהר גוט ! איך פֿיהל זיך
 אויף גליקליך ! אויף דוהיג ! אויף דוהיג... (זי קוקט זיך ארום לינקס)

וואס איז דאס פֿאר א גרויסע שיק, וואס געהט אהער ?

ב א ל ע ט א. (הויכט זיך אויף פֿון פלאץ אין קוקט ארויבער דעם
 פֿלאנקען) דאס מוז איראזי ויין די גרויסע ענגלישע שיק.

א ר נ ה א ל ס. זי פֿאהרט יעצט צום שווימענדען לייכט-
 טהורם. שטעלט זי זיך אימער דא אפ ?

ב א ל ע ט א. בלויז אויף א האלבע שעה, נאכהער
 פֿאהרט זי ווייטער אין פיארד.

ע ל י ז א. און נאכהער, מארגען נאך, וועט זי ווידער
 אויפק פֿון אינו. אויפק אין דעם ברויטען, אונגענדליכען ים און
 וועט די גאנצע צייט שווימען איבער איהם. דענקט נור, ווי
 גליקליך מען איז, ווען מען געפֿינט זיך אויף אזא שיק ! אך, ווען מען
 זאל דארטען קענען ארויפקומען ! מען זאל נור קענען ארויפקומען.

פֿערנעהמען. דעם אמה געזאגט, איז ער אליין שולדיג אין אלץ.

א ר נ ה א ל ס. וואס מיינט איהר מיט דעם?

ב א ל ע ט א. דער פאפא איז אימער געוועהנט צו זעהן
נור פֿרעהליכע געזיכטער. ער זאגט, דאס אין א הויז סוו אייביג
שיינען די זון אין הערשען פֿרידען. און דערפֿאר גיט ער איהר
אווינע מעדיצינען, וועלכע, איך האב שטארק מורא, ברענגען
איהר מעהר שאדען, ווי נוצען.

א ר נ ה א ל ס. איהר מיינט דאס ערנסט?

ב א ל ע ט א. יא, איך קען מיך ניט בעפֿרייען פֿון דעם
געדאנק. (אויפגעזעט) אבער וועט דען זיין רעכט געהאנדעלט
פֿון זיין ווייט, ווען איך וועל שוין דא בלייבען אויף אימער?
גוט איבערלייגענדיג זיך, קום איך צום שלום, דאס דער פאפא
וועט כמעט גארניט געוויינען דורך דעם. און איך אליין, איך האב
עפעס אויך פֿפֿליכטען צו זיך, ניט אזוי?

א ר נ ה א ל ס. ווייסט איהר וואס, טהייערע באלעטא,
מיר וואלמען זיךקליך דאס געדארפֿט מעהר ערנסט ארומריידען.

ב א ל ע ט א. אה, קיין גרויסע נוצען וועט פֿון אונזער
ריידען ניט ארייסקומען. איך בין ספעציעל בעשאפֿען געווארען,
איך זאל פֿערברענגען מיין גאנצעס לעבען צוואמען מיט די קא-
רעסען דא אין טיך. איך בין אין דעם כמעט ווי זיכער.

א ר נ ה א ל ס. עס איז גאר ניט אזוי ווי איהר מיינט.

דאס אלעס ווענדעט זיך גאר אין איך אליין.

ב א ל ע ט א. (לעכעדיג) נו, יא, אודאי?

א ר נ ה א ל ס. יא, גרויבט מיר. דאס אלעס איז אין

איייערע הענד.

ב א ל ע ט א. הלואי, עס זאל נור זיין אזוי ווי איהר

זאגט!... איהר דענקט אודאי צו זאגען א גוט ווארט פֿאר מיר
ביים פאפא?

א ר נ ה א ל ס. דאס אויך. א חוץ דעם וואלט איך אבער ווע-

לען זיך דורכריידען מיט איך גאנץ אפֿענהערציג, טהייערע באלעטא.

(רייט איבער דעם געשפרעדן) איהר דארפֿט דאך אליין פֿערשטעהן,

דאס דער פאפא אין זי לעבען נור בלויז פֿאר זיך.

א ר נ ה א ל ס. אט טאקי דערפֿאר איז בעסער, איהר

זאלט קענען אוועקפֿאהרען פֿון דאנען.

ב א ל ע ט א. יא, איך גיב צו. ניר קוקענדיג אויף דעם

פֿון אן אנדער זייט, שיינט מיר, דאס איך האב קיין רעכט דאס

צו טהאן. איך האב ניט קיין רעכט צו פֿערלאוען דעם פאפא.

א ר נ ה א ל ס. איהר וועט דאך אבער דאס טווען טהאן,

ווען עס איז. און דארום דענק איך, אז וואס פֿריהער איז בעסער...

ב א ל ע ט א. יא, מיר בלייבט געוועהנליך קיין אנדער

זאך צו טהאן איך מוז דאך אויך וועגען זיך א טראכט טהאן.

איך מוז דאך זיך צו עטוואס צושלאגען. וואס וועט זיין, ווען דער

פאפא זאל ח"ו מעהר ניט זיין, דאן האב איך דאך קיינעם ניט

אויף וועמען איך זאל מיך קענען פֿערלאוען; אבער מיין פאפא,

מיר איז שווער, אזוי שרעקליך איהם צו פֿערלאוען.

א ר נ ה א ל ס. שווער? שרעקליך?

ב א ל ע ט א. יא, שרעקליך בלויז צויעב איהם.

א ר נ ה א ל ס. אבער מיין גאט, אייער שטיפֿמוטער איז

דאך דא! זי וועט דאך בלייבען מיט איהם!

ב א ל ע ט א. יא, דאס איז אמת. זי איז אבער אויף פֿיער-

דעס ניט פֿעהיג, אויף וואס די גאטוועליגט מוטער איז געווען.

עס זיינען פֿאראן זאכען, וועלכע זי בעמערקט גארניט, אדער זי

מאכט זיך כלמרשט, דאס זי זעהט זיי ניט, אדער פֿשיט זי וויל

קיינע געשעפֿטען ניט האבען. איך ווייס אליין ניט, זיי דאס צו

זאגען.

א ר נ ה א ל ס. הממ... מיר שיינט, דאס איך פֿערשטעה

אויף וואס איהר דייטעט אן.

ב א ל ע ט א. ארימער פאפא, ער האט זיך זיינע שוואכ-

קייטען איהר אליין האט דאס נעמוזט בעמערקען. ער האט גאר

ניט אזוי פֿיעל ארבייט, ער זאל האבען מיט וואס זיין צייט צו

ב א ל ע ט א. יא. און א חיין דעם וואלט איך וועלען
קריגען מעהר קענטניסע. איך זאל קענען האבען א ריכטיגערען
בעגריף פון יעדע זאך.

א ר נ ה א ל ס. אין דער צייט ווען איך האב מיט אייך
געלערנט. האט אייער פאטער זיך איינגעשפראכען, דאס ער
וועט אייך לאוען פארטועצען אייער שטודיום.

ב א ל ע ט א. אה, יא, מאלע וואס ער זאגט. ווען עס
קומט אבער צום טהאן, דאן... דאן האט ער קיין ענעדגייע דאס
אויסצופיהרען...

א ר נ ה א ל ס. ריכטיג, ציב בעדויערען, ווינט איהר גע-
רעכט. ער האט זעהר ווייניג ווילענסקראפט, אבער, האט איהר
דען קיינמאל ניט גערעדט מיט איהם וועגען דעם? איך מיינ,
זיך ערנסט איבערלייגט וועגען דעם?

ב א ל ע ט א. ניין מיט האבען נאך קיינמאהר ניט גע-
רעדט וועגען דעם.

א ר נ ה א ל ס. עס איז צייט, איהר וואלט זיך דורכרעד-
דען מיט איהם וועגען דעם יעצט ביז עס ווערט ניט צו שפעט,
באלעטא. ווארום האט איהר דאס ביז יעצט פערלאוען און
לאנג?

ב א ל ע ט א. מעגליך, דאס איך אליין האב אויך ניט
געניג ענעדגייע, דאס האב איך געמזט ידשענען פון פאפא.

א ר נ ה א ל ס. מעגליך, דאס איהר ווילט ניט זיין גע-
רעכט געגען זיך אליין?

ב א ל ע ט א. אה, ניין, ציב בעדויערען. אין א חיין דעם,
איז דער פאפא ניט אויפגעלעגט גענוג, ער זאל דענקען וועגען
מיינ צוקונפט, און אויך האט ער ניט אזא געוואלדיגען חשק
צו דעם. ער רעכענט פאר בעסער אראפצואווארפען אוינע זא-
בען פון זיך. ער איז בלייב פערזומען מיט זיין עליוואין.

א ר נ ה א ל ס. מיט וועמען? וואס?
ב א ל ע ט א. איך מיינ, דאס ער און מיינ שטיפמוטער...

צייט איז עס דאך איינער פֿון די מיטעלפונקטען, ווי מענשען
פֿון דער גאנצער וועלט פֿאהרען זיך צוזאמען.

ב א ל ע ט א. (שטייכלט) אה, יא, עס איז אייך גרינג צו
זאגען, ווייל איהר אליין זיינט געקומען אהער בלויז אויף א קורצע
צייט, און דערפֿאר איז אייך לייכט צו רייצען זיך מיט אונז.

א ר נ ה א ל ס. איך רייץ זיך דען? וואס פֿאלט אייך איין?
ב א ל ע ט א. יא, געוויס, ווייל אלעס, וואס איהר זאגט
איבער דעם מיטעלפונקט, אין דעם גאנצען וועלט-צוזאמען-
פֿאהרעניש, האט איהר בלויז געהערט פֿון שטארמישע איינוואה-
נער. זיי אלע האבען די געוואוינהייט צו רעדען וועגען אזוינע
זאכען.

א ר נ ה א ל ס. יא, זאגענדיג די ווארהייט, האב איך
דאס שוין אליין בעמערקט.

ב א ל ע ט א. אין דער ווירקליכקייט אבער איז דאס
פֿארש. אמווייניגסטען, וואס אונז, שטענדיגע איינוואהנער, אנט-
בעלאנגט, וואס קומט אונז ארויס, ווען פֿערשיעדענע רייזענדרע,
וואס פֿאהרען צום נארד-פֿאל אנצוקוקען די זעלטען-שעהנע
ליכטיגקייט פֿון די נארד-שטראהלען, שטעלען זיך דא אפ אויף
א וויילע? מיר אלע פֿאהרען דאך ניט מיט זיי, אונז בלייבט
בלויז איבער צו פֿיהרען אינזער לאנגוויידיגען לעבען צוזאמען
מיט די קארעסען, וואס לעבען דא אין טייך.

א ר נ ה א ל ס. (ועצט זיך נעבען איהר) זאגט מיר נאר,
טהייערע באלעטא, האט איהר ניט עטוואס בעשטימטעס, צו
וואס איהר שטרעבט, ויצענדיג אין אייער היים?

ב א ל ע ט א. אה, יא, געוויס האב איך.

א ר נ ה א ל ס. וואס איז דאס אזוינס? צו וואס איי-
גענמליך שטרעבט איהר?

ב א ל ע ט א. דאס ערשמע וואלט איך געוואלט אוועק-
פֿאהרען פֿון דאנען.

א ר נ ה א ל ס. דאס קומט צום ערשמען. און?...

איז א באטאניקע.

א ר נ ה א ל ס. איהר לעזט גערן וועגען אוינע זאכען?
 ב א ל ע ט א. יא, ווען איך האב נור צייט דערפֿאר, דאן...
 אבער מעהרסטענס האב איך צו טהאן אין שטוב.
 א ר נ ה א ל ס, און אייער מוטער... אייער שטיפֿמוטער...
 העלפֿט זי דען איך אין דעם?

ב א ל ע ט א. ניין, די גאנצע ווירטשאפֿט איז אויף מינע
 הענד. אזוי איז געווען די גאנצע צוויי יאהר, וואס דער פאפא
 איז געווען אליין, און אזוי איז דאס יעצט אויך פֿערברייבען
 א ר נ ה א ל ס. דאך האט איהר נאך א שמארקען חשק
 צו לעוען?

ב א ל ע ט א. יא, איך לעו יעדען בוך, וואס איז נוצליך
 און וואס איך קען נאר קריגען. איך וואלט אזוי גערן וועלען
 וויסען, וואס עס טהוט זיך אויף דער וועלט. דא זיינען מיר דאך,
 ווי אבגעשלאסען פֿון דער גאנצער וועלט. יא, כמעט, ווי
 אבגעשלאסען.

א ר נ ה א ל ס. מיין טהייערע כאלעטא, וואס רעדט איהר?
 ב א ל ע ט א. נו, יא, געוויס. איך זעה ניט איין קיין שום
 אונטערשיעד צווישען אונז אין די קליינע קארעסען אין מיך.
 דער פיארד איז אזוי נאהענט צו זיי, און דאך קומען זיי אהין
 ניט צו, צוליעב די גרויסע, ווילדע פֿיש, וואס שווימען דארט
 ארום. אבער די קארעסען ווייסען גארניט וועגען דעם, און
 וועלען קיינמאל אהין ניט צוקומען.

א ר נ ה א ל ס. איך גלויב ניט, דאס זיי וואלטען זיך גע-
 פֿיהלט גליקליך, ווען זיי זאל געלונגען קומען אהין.

ב א ל ע ט א. איך ווייס אויך ניט, צו זיי וואלט געווארען
 בעסער, נור... אך, אלעס איינס!

א ר נ ה א ל ס. דאך קענט איהר ניט זאגען, דאס די היגע
 סענשען זיינען אין גאנצען אבגעטהיילט פֿון דער וועלט, יעדענ-
 פֿאלס ניט אין זומער-צייט. פֿערקעהרט איך גלויב, דאס זומער-

ה י ל ד א . יא, דא איז פֿאראן א מאסע גאנץ אלמע קארעסען.

א ר נ ה א ל ס . איך גלויב קוים. זיינען נאך ווירקליך דא אלמע קארעסען ?

ה י ל ד א . זיי פלאדיען זיך ניט פֿיעל, דערפֿאר אבער לעבען זיי גאנץ לאנג.

א ר נ ה א ל ס . איהר וואלט בעסער געדארפֿט פרובירען אייער גליק אין פיארד.

ל י נ ג ס ט ר א ן . ניין, דא אין טייך, איז פֿיעל... ווי זאל איך איך דאס זאגען, פֿיעל געהיימיניספֿארער.

ה י ל ד א . יא, דא איז דאס מעהר שפאנענד. איהר קומט נור וואס פֿון ים ?

א ר נ ה א ל ס . יא, איך קום גלייך פֿון דער קופאלניע. ה י ל ד א . איך רעכען, דאס איהר וועט ניט געהן גאנץ ווייט אין ים.

א ר נ ה א ל ס . ניין, איך בין גאר א שוואכער שווימער. ה י ל ד א . און איך קען. (צו לינגסטראן) קומט פרובירען אונזער מזל ערנעץ ווייטער, אויף דעם אנדערער זייט ברעג.

(זיי געהן לאנגזאם אב רעכטס, האלטענדיג זיך ביים ברעג.)

א ר נ ה א ל ס . (געהט צו באלעטאן) איהר זיצט דא אליין באלעטא ?

ב א ל ע ט א . אה, יא, איך זיץ מעהרסטענס אליין.

א ר נ ה א ל ס . אייער מוטער איז דען דא ניטא ?

ב א ל ע ט א . ניין. זי האט אוראי געמוזט געהן שפאציר-רען מיט'ן פאפא.

א ר נ ה א ל ס . ווי פֿיהלט זי זיך היינט אבענד ?

ב א ל ע ט א . עהרען-ווארט, איך ווייס ניט, איך האב זי פֿערנעסען פֿרעגען וועגען דעם.

א ר נ ה א ל ס . וואס האט איהר דא פֿאר א ביכער ?

ב א ל ע ט א . איין בוך איז א געאגראפֿיע, און דאס צווייטע

דריטער אקט.

א ווינקעל טיעף אין גארטען ארום דר. וואנגעל'ס הויז, א פייכטער, זומפֿיגער פלאץ. אהן א שטראהל לויכט פֿון דער זון איבער די געדיכטע בויך מער, וואס וואקסען דארט. רעכטס פֿון ווייטען זעהט מען די ברעגעס פֿון א טייך. א נידורעגער פֿלאנקען טהיילט אפ דעם גארטען פֿון א סטעזשקע, וואס פֿיהרט צום פֿיארד, גאר פֿון ווייטענס זעהט זיך דער ברעג. עס פֿאנגט אן נאכט צו ווערען. באלעטא זיצט אויף א באנק, וואס איז אויסגעמאכט פֿון שטיינער און נעהט עטוואס אויס. אויף דער באנק ליגען צוויי בוכער, אויך שמעהט דארט א קליין קוישעלע. הילדא אין לינגסטראן, ביידע מיט וועגד-קעס, געהען ארום נעבען ברעג טייך.

ה י ל ד א. (מאכט א צייכען צו לינגסטראן) שמעהט ישמיל!

אט דארט זעה איך א גרויסען פֿיש.

ר י נ ג ס ר א נ. (קוקט אין דער זייט, ווי זי צייגט איהם און)

וואו איז ער?

ה י ל ד א. (צייגט מיט דעם פינגער) ווי, איהר זעהט טאקי

ניט? אט איז ער דאך. גיט נור א קוק דארטען. אט דארט איז

נאך איינער. (קוקט צווישען די בוימער) אט קומט ער, און וועט זיי

איבערשרעקען.

ב א ל ע ט א. ווער?

ה י ל ד א. דיין פראפעסאר, מאמעלע!

ב א ל ע ט א. מיינער?

ה י ל ד א. נו, געוויס, מיינער איז ער דאך ניט, איך קען

דיר אפילו שווערען אויף דעם. (פראפעסאר ארנהאלם בעווייזט זיך פֿון

צווישען די בוימער, וואס וואקסען רעכטס.

א ר נ ה א ל ס. אין טייך ביי אייך געפֿינען זיך דען פֿיש?

ע ל י ז א. ניין, ניין, ניין! פֿרעג ניט! איך וועל דיר אליין
זאגען, אבער נור איין זאך, מעהר ניט. וואגעל, איז דיר ניט
פֿארגעקומען אונזער קינד'ס אויגען... אוינע אויסערגעווענהליכע?...
ו ו א נ ג ע ל. מיין גוטע, טהייערע עליזא, איך פֿערויכער
דיר, דאס עס איז בלויז דייעע אן אינבילדונג. ביים קינד זיינען
געווען פונקט אוינע אויגען, ווי ביי אלע קינדער.

ע ל י ז א. ניין, ניט אוינע! דו האסט עס ניט בעמערקט.
זיי פֿלענען בייטען זייער קאליר פונקט ווי דער ים. אויב דער
פיארד איז געווען רוהיג, און פֿערגאלדעט מיט זונען-שטראהלען
פֿלענען אויך דעם קינד'ס אויגען זיין אוועלכע, דאס זעלבע האט
פאסירט, יוען עס פֿלעגט ווערען כמארנע, באלד פֿלענען זיי
זוערען דונקעל. אויב דו האסט עס ניט בעמערקט, האב איך עס
שוין דערפֿאר נוט בעמערקט.

ו ו א נ ג ע ל. (זויל איהר ניט איבערשפארען) הממ... זאל זיין
אזוי. נור אפילו אז אזוי, טא וואס איז געדרונגען דערפֿון?
ע ל י ז א. (נעהט נעהנטער צו צו איהם, רעדט שטיל) איך האב
שוין א מאל געזעהען אוינע אויגען.

ו ו א נ ג ע ל. וואס?... ווען?...
ע ל י ז א. אין בראטאמער, צוריק מיט צעהן יאהר.
ו ו א נ ג ע ל. (טרעט אב צוריק) וואס זאל עס בעדייטען?
ע ל י ז א. (זיטערענדיג מיט'ן גאנצען קערפער) ביים קינד זיי-
נען געווען פונקט דיזעלבע אויגען, וואס ביים פֿרעמדען.

ו ו א נ ג ע ל. (שרויט אויס) עליזא!
ע ל י ז א. (ברעכט די הענד און פערלעגענהייט) יעצט דארפֿסט
דו שוין פֿערשטעהן, פֿאר וואס איך קען ניט און וואג ניט מעהר
דיין פֿרוי צו זיין! (זי דרעהט זיך אום און לויפט ארונטער רעכטס)
ו ו א נ ג ע ל. (לויפט איהר נאך, שרייענדיג) עליזא! עליזא!
מיין אריסע, אונגריקליכע עליזא!

(פֿארהאנג)

פונקט אין דער שטונדע איז דאס אויף מיר צוגעשיקט געווארען!
 וואננעל. דו רעדסט וועגען דעם שרעק?
 עליזא. יא, יעדע מינוט קען איך איהם זעהן שטעהן
 נעבען מיר ווי א לעבעדיגען. עס צייגט זיך מיר אויס, דאס ער
 שטעהט נעבען מיין זייט, ער קוקט אבער ניט אויף מיר, ער
 שטעהט בכויז.

וואננעל. ווי אזוי קומט ער דיר פאר?
 עליזא. פונקט אזוי ווי איך האב איהם געזעהען דאס
 לעצטע מאל.

וואננעל. צוריק מיט זעהן יאהר?
 עליזא. יא, דארט אין „בראטאמער“. דייטליכער פֿון
 אלעס, זעה איך די שפילקע, וואס ער האט געטראגען אין קרא-
 וואט, מיט א גרויסען, בליי-ווייסען פערעל. דער פערעל איז
 זעהר עהנליך געווען צו אן אויג פֿון א גרויסען פֿיש, און מיר
 דוכט זיך אויס, דאס עס קוקט אויף מיר אזוי שטרענג, אזוי
 בייז...

וואננעל. גאט מיינער! דיין קראנקהייט איז פֿיעל
 ערנסטער, ווי מיר דענקען ביידע, עליווא.
 עליזא. אה, יא, העלף מיר, אויב דו קענסט! איך פֿיהל,
 דאס די שרעק גרייפֿט מיך אן אלץ מעהר און מעהר.
 וואננעל. און אין אזא צישטאנד האסטו אבגעלעבט
 דריי לאנגע, שרעקליכע יאהר, און האסט אלעס שטיל אריבער-
 געטראגען, און מיר האסטו דאס ניט געוואלט פֿערטרויען.
 עליזא. איך האב דאך ניט געקענט? איך האב אויך
 יעצט ניט געקענט. איך האב דאס אבער געמוזט, צוליעב דיר
 אליין. ווען איך זאל עס דיר געוועזן פֿריהער דערזעהלען, וואלט
 איך דיר אויך געמוזט אויסזאגען, דאס... דאס. וואס איך קען
 ניט, איך קען יעצט אויך דיר ניט דערזעהלען... עס איז אונ-
 מעגליך, אונמעגליך!

וואננעל. אונמעגליך?!

ל י נ ג ס ט ר א ן . איהר זיינט גערעכט. נאך ניט אין
גאנצען.

ע ל י ז א . (ניט וואגענד) ווי לאנג איז שוין אייגענטליך
זייט איהר האט געמאכט אייער ריזע ?

ר י נ ג ס ט ר א ן . איהר מיינט די ריזע, פֿון וועלכע
איך בין קראנק געווארען ?

ע ל י ז א . איך מיין די ריזע, פֿון וועלכע איהר האט
היינט איז דער פֿריה דערצעהלט.

ל י נ ג ס ט ר א ן . אה ! דאס איז געווען... ערלויבט
נור — יא ! דאס איז געווען מיט גאנצע דריי יאהר צוריק.

ע ל י ז א . דריי יאהר, אלזא ?

ל י נ ג ס ט ר א ן . מעגליך עטוואס מעהר. מיר זיינען
אפגעשוואומען פֿון אמעריקא אין פֿעברואר ; אין מערץ האבען

מיר געליטען פֿון שיפֿסכרוך. דאן קומען אויס די שרעקליכע
שמורעס, איבער דער גלייכצייטיגקייט פֿון מאג.

ע ל י ז א . (קוקט אויף וואַנגעלין) אלזא, דאס איז געווען

דאן...

ו ו א נ ג ע ל . אבער, טהייערע ערזא ?...

ע ל י ז א . איך וועל אייך דא מעהר ניט פֿערהאלטען,
הערר לינגסמראן. איהר קענט געהן. איך בעט אייך אבער, איהר

זאלט ניט טאנצען.

ל י נ ג ס ט ר א ן . ניין, איך וועל בלויז קוקען. (ער געהט
אזעק לינקס).

ו ו א נ ג ע ל . טהייערע ערזא, צו וואס האסטו איהם

אויסגעפֿרעגט וועגען זיין ריזע ?

ע ל י ז א . דזשאנסאן איז געווען צוואמען מיט איהם אויף

דער שיף, איך בין אין דעם מעהר ווי זיכער.

ו ו א נ ג ע ל . פֿון וואנען דרינגסטו עס ?

ע ל י ז א . אויף דער שיף האט ער זיך דערוואוסט, דאס

איך האב געהיראטה מיט א צווייטען אין זיין אבוועזענהייט. און

וואנגע ל. (קוקט אויף איהר טרויעריג) זיך בערעכענען,
 דאס גאנצע דרוי יאהר האסטו געשפירט א לעבע צו אן אנ-
 דערען! ... צו אן אנדערען... ניט צו מיר... צו אן אנדערען!
 עליזא. דו האסט א טעיה, ווען דו דענקסט אוי, איך
 לעב קיין אנדערן אויסער דיך.

וואנגע ל. (שטילער) פאר וואס-זשע האסטו די גאנצע
 צייט ניט געוואלט זיין מיין פרוי!
 עליזא. אין דעם איז שולדיג דער פחד, וואס דווער
 שרעקליכער מענש איבט אויס אויף מיר.
 וואנגע ל. פחד? ...

עליזא. יא, פחד. אזא אונבעגרייפליכע מורא קען נור,
 מיר דובט, דער ים ארויסרופען. דו דארפסט זיך פון אלעס דער-
 וויסען, וואנגעל... (די יונגע מענשען פון שטארט קומען אן פון דער לינד
 קער זייט, זיי נייגען זיך צו די זיצענדע און געהן אב רעכטס. צוואמען מיט
 זיי קומען אויך אן ארנהאלס, כאלעטא, הילדא און לינגסטראן).
 באלעטא. (דורכגעהענדיג זעכען זיי) איהר שפאצירט
 נאך אליך דא ארום?

עליזא. יא, דא איז גאנץ קיהל.
 ארנהאלס. אין מיר קלייבען זיך צו געהן טאנצען
 אונטען.

וואנגע ל. געהט, געהט. מיר קומען אויך באלד
 ארונטער.

הילדא. אלוא, אויפס-ווידערזעהען.
 עליזא. הערר לינגסטראן, ווארט אויס א רגע. (לינגסטראן
 שטעלט זיך אפ; ארנהאלס, כאלעטא און הילדא געהן אפ לינקס) איהר
 קלייבט אויך אויך טאנצען?

לינגסטראן. ניין, מאראס; איך גלויב, אז עס איז
 ניט גיט פאר מיין געזונד.

עליזא. בעסער איז, איהר זאלט זיך אבהיטען. איהר
 זיינט דאך נאך ניט פטור געווארען פון אייער קראנקהייט.

ע ל י ז א. אה, דער ניט וועגען דעם, דאס וועט גארניט
 העלפען! איך פֿיהל, דאס איך וועל אויך דארט קיין רוה ניט
 האבען, איך ווער קיינמאל מעהר ניט פֿטור ווערען פֿון דעם...
 ו ו א נ ג ע ל. ניט פֿטור ווערען פֿון וואס? טהייערע, פֿון
 וואס רערסטו עס?

ע ל י ז א. פֿין דעם פֿהר, וואס הערשט איבער מיר...
 ו ו א נ ג ע ל. ייגען דעם אלעם, וואס איז צווישען איך
 פֿארגעקומען, האסטי דאך שוין לאנג פֿערגעסען, נאך דאן ווען
 דו האסט אפגעריסען אלע פֿערבינדונגען מיט איהם. דאס איז
 דאך שוין לאנג, לאנג פֿאראיבער.
 ע ל י ז א. (שפּרענגט אויף פֿון פֿלאין) ניין, דאס איז עס דאך
 טאק, ווייל עס איז נאך ניט פֿאראיבער.

ו ו א נ ג ע ל. ניט פֿאראיבער!
 ע ל י ז א. ניין, ייאנעל, ניט פֿאראיבער! און איך האב
 אויך מורא, דאס עס וועט גאר קיינמאל ניט פֿאראיבער, קיינמאל
 ניט, ניין, קיינמאל אין מיין לעבען!
 ו ו א נ ג ע ל. (מיט א פֿערשטיקטער שטימע) מיינסטי אפשר
 מיט דעם צו זאגען, דאס אין הארצען האסטו ניט געקענט אלעם
 אויסלעשען וועגען דעם פֿרעמדען?

ע ל י ז א. איך האב איהם פֿערגעסען, נאכהער אבער האט
 פֿאסירט אזעלכעס, פינקט ווי ער אליין וואלט צוריקגעקומען.
 ו ו א נ ג ע ל. ווען איז דאס געוועזען?
 ע ל י ז א. מיט א יאהר דריי צוריק, אדער עפעס ווייניג
 גער, דאס איז געווען פינקט דאן, ווען איך האב געדארפֿט מוטער
 ווערען.

ו ו א נ ג ע ל. אה! אלזא אין דער צייט! יא, עליזא, איך
 הויב יעצט אן פֿיעלעס צו פֿערשטעהן.
 ע ל י ז א. דו האסט א טעות, טהייערער! דאס איז אויף
 מיר דאן אנגעקומען... אה! מיר דוכט, דאס אייביג ווערען מיר
 ניט ויין אימשטאנד דאס צו פֿערשטעהן.

אלעס. פֿערקעהרט ער האט גאנץ קאלטבלומיג געשריבען, דאס
איך זאל זיין פֿערטיג צו יעדער צייט, און ווען איך וועל נור
קריגען צו וויסען פֿון איהם, זאל איך כאלר פֿאהרען.
ו ו א נ ג ע ל. אלוא האט ער זיך ניט געוואלט ענטוואגען
פֿון דיר?

ע ל י ז א. אין צווייטען בריעף האב איך איהם דאס זעלבע
דערמאנט נאך מיט א פֿעסטערען טאן.

ו ו א נ ג ע ל. נו, האט ער זיך אינטערעגעכען?
ע ל י ז א. אה, ניין, ער האט אפילו ניט געדענקט וועגען
דעם. ער האט מיר ווייטער א מאל געשריבען אין א גאנץ רו-
היגען טאן, פונקט ווי פֿריהער, אפילו ניט אווארט וועגען פֿער-
געסען זיך. זעהענדיג, אז דאס אלעס איז ארויסגעווארפֿען, האב
איך גאר אין גאנצען אויפֿגעהערט צו שרייבען.

ו ו א נ ג ע ל. און פֿון איהם האסטו אויך מעהר ניט
געקראגען קיין בריעף?

ע ל י ז א. נאך דריי בריעף האט ער מיר געשיקט. דער
ערשטער בריעף איז געווען פֿון קאריפֿארניע; דאס צווייטע מאל
האט ער מיר געשריבען פֿון כינא, און זיין לעצטער בריעף איז
געווען פֿון אויסטראליא. דארט האט ער מיר מיטגעטהיילט, דאס
ער וויל פֿאהרען צו די גאלד-גרובען און זייט דאן האב איך קיין
שום נאכריכט פֿון איהם ניט געהאט.

ו ו א נ ג ע ל. ער האט געדארפֿט האבען א שטארקען
איינפֿלוס איבער דיר, עליזא.

ע ל י ז א. אה, יא, יא, א שרעקליכער מענש!
ו ו א נ ג ע ל. גיב מיר דיין ווארט, דאס דו וועסט מעהר
וועגען דעם ניט טראכטען. קיינמאל ניט, קיינמאל ניט! מיין
טהייערע עליזא! מיר וועלען פרובירען אויך אן אנדער מיטעל
צו דעם. דא, ביי די פיארדען, איז די לופט צו שווער פֿאר דיר.
מיר וועלען די לופט פֿערבייטען אויף דער גאלדענער לופט פֿון
ים! וואס זאגסטו צו דעם?

וואנגעל. און דו עליזא? דו ביזט בעשטאנען אויף דעם?

עליזא. יא. שטעד דיר פאר, אז דאמאלס האב איך געדענקט, דאס ער קען גאר אנדערש ניט. נור דאנקען נאט, נאכדעם באלד איז ער אבגעפאהרען.

וואנגעל. און נאכדעם, ווי ער איז פערשוואונדען? עליזא. אה, דו קענסט שוין אליין פערשטעהן, דאס איך האב מיך באלד ארומגעזעהן, ווי נאריש דאס אלעס איז געווען.

וואנגעל. דו האסט דאך אבער פריהער געזאגט, דאס ער פלעגט זיך אונטערשרייבען אויף זיינע בריעף. האט ער דען דיר נאך געשריבען בריעף?

עליזא. יא די ערשטע צייט פלעגט ער מיר אפט שרייבען. איין בריעף האב איך באלד געקראגען פון ארכאנגעלסק. ער האט מיר קורץ מיטגעטהיילט, דאס ער קרייבט זיך אוועק-צופאהרען נאך אמעריקא. פון דארטען האט ער מיר אויך געשריבען, וואוהין איך ואל איהם ענטפערן.

וואנגעל. און דו האסט איהם געענטפערט? עליזא. געוויס, באלד ווי איך האב נור געקראגען די בריעף פון איהם. איך האב איהם געשריבען, דאס ארעס, וואס איז צווישען אונז פארגעקומען, מוז פערגעסען ווערען; דאס ער האט מעהר ניט צו טראכמען וועגען מיר, און איך וועל אויך מעהר ניט דענקען וועגען איהם.

וואנגעל. און פון דעסטוועגען האט ער דיר נאך א מאל געשריבען?

עליזא. יא, ער האט מיר נאך געשריבען. וואנגעל. וואס האט ער דיר געענטפערט אויף דיין בריעף?

עליזא. אפילו א ווארט ניט וועגען דעם. פונקט ווי איך וואלט איהם גארניט געווען געשריבען וועגען פערגעסען אן

וואננעל. און דו ביזט געגאנגען?

עליזא. יא, איך האב זיך נישט געקאנט אבזאגען, דאמאלס האט ער מיר מיטגעטהיילט, דאס ער האט געקוילעט דעם קאפיטאן. וואננעל. האט ער דיר דאס אליין אויסגעזאגט? אליין זיך מודה געווען?

עליזא. יא, נור נאך זיינע זייד איז אויסגעקומען, דאס ער האט דאס געמוזט טהאן, ווייל אויף האט זיך עהרע אין געדעכטיגקייט געפארדערט.

וואננעל. "עהרע" געדעכטיגקייט! פאר וואס אבער האט ער איהם געקוילעט? עס מוז דאך זיין א געוויסע אנהאבע. עליזא. דאס האט ער מיר נישט געזאלט אויסזאגען. ער האט מיר געגעבען צו פערשטעהן, דאס איך דארף עס נישט וויסען. וואננעל. אין די האסט איהם אלעס געגלויבט אויפ'ן ווארט?

עליזא. יא, איך האב גאר אנדערש נישט געדענקט. דערווייל האט ער דאך געמוזט אכפאהרען. אידער ער האט זיך מיט מיר געזעגענט... ניין, דו וועסט זיך גאר נישט קענען פארשטעלען, וואס ער האט דאן געטהאן.

וואננעל. וואס? זאג מיר אויך!

עליזא. ער האט אויסגענומען פון קעשענע א גרויסען דינג פון שריסעל, דערנאך האט ער פון פינגער ארויסגעגעטן מען א גאלדענעם דינגעל, וואס ער פלעגט איבער טראגען, ביי מיר האט ער אויך צינגענומען א דינגעל, וואס איך האב דאן געטראגען, אין האט זיי אנגעטשעפעט אויף דעם גרויסען דינג. דאן האט ער געזאגט, דאס יעצט דארפן מיר זיך פערלאבען דורך דעם ים.

וואננעל. פערלאבען?

עליזא. יא, אויף האט ער געזאגט. אין ביי די ווערטער האט ער מיט אלע קרעפטן א ווארף געטהאן די דינגען אין ים אריין.

נור פאר, איז דאס ניט מערקוויידיג? ווען מיר פלעגן נור אנ-
פאנגען רעדען איבער די אלע זאכען, אזוי באלד האט זיך מיר
אויסגערוכט, דאס אלע יב-חיות אין וואסער-פויגלען זיינען מיט
איהם זעהר נאהענטע קרובים.

וואנגעל. און דו אליין?

עליוזא. יא מיר פלעגט זיך אויך אויסצייגען, דאס איך
קעהר זיך אן מיט זיי אלעמען.

וואנגעל. יא, יא, אין אזוי הייסט עס, ביזטו פער-
ראכט געווארען צו איהם?

עליוזא. יא, ער האט געזאגט, דאס איך מוז אזוי מהון.

וואנגעל. דו ביזטו! און וואו איז דיין ווילען געווען.

עליוזא. ווען ער פלעגט זיין נעבען מיר האב איך קיין
אייגענעם ווילען ניט געהאט. אה, נאכהער ערשט, האב איך
איינגעזעהן, אז דאס איז אינמעגליך.

וואנגעל. פלעגט איהר זיך אפט זעהן?

עליוזא. ניין, ניט אפט. אינמאהר איז ער געקומען צו

אונז איבערקוקען דעם לייכט-טהורעם. דאמאלס האב איך זיך
בעקענט מיט איהם. נאכהער פלעג איך זיך זעהר זעלמען זעהן
מיט איהם. און דא איז נאך אונטערגעקומען די געשיכטע מיט'ן
קאפיטאן, און ער האט געמיינט באלד פערריווען.

וואנגעל. יא, יא... דערזעהל מיר אלעס זענען דעם!

עליוזא. דאס האט פאסירט אינמאהל אין א פרייה-

מארגען... איך האב דאן ערהאלטען א צעטעלע פון איהם, איך
זאל תיכף ארויסקומען צו איהם אין „בראטאמער“, דו ווייסט,
דעם פעלו, וואס איז צווישען לייכט-טהורעם אין סקאלדוויק?

וואנגעל. געוויס, געוויס, דער פלאץ איז מיר זעהר

נוט בעקאנט.

עליוזא. ער האט מיר געשריבען, דאס איך זאל אונז

בעדינגט באלד קומען זיך זעהן מיט איהם, ווייל ער האט מיר
זעהר וויכטיגעס מיטצוטוהילען.

אלפרעד דושאנסאן.

וואַנגעל. און פֿון וואַנען שטאמט ער ?

עליזא. ער האט מיר געזאגט, דאס פֿון פינמארקען. (*)
געבוירען איז ער אין פֿינלאַנד, ער איז אבער נאך אלס קינד
פֿון דארט אוועק מיט זיין פֿאטער.

וואַנגעל. אלזא א מיימיסט ? (**)

עליזא. יא, אזוי רופֿט מען זיין.

וואַנגעל. וואס נאך עפעס ווייסטו וועגען איהם ?

עליזא. איך ווייס בלויז, דאס ער איז זעהר יונג גע-
ווארען א הייזענדער, און דאס ער האט זעהר פֿיעל ארומגערייזט.
וואַנגעל. מעהר גאר ניט ?

עליזא. ניין. אונז איז קיינמאל ניט אייסגעקומען צו

רעדען וועגען דעם.

וואַנגעל. פֿון וואס דען פֿלעגט איהר רעדען ?

עליזא. מיר פֿלעגען מייסטענס רעדען וועגען ים.

וואַנגעל. א, א, פֿון ים !

עליזא. מיר פֿלעגען רעדען פֿון ים, ווי ער זעהט אויס,

ווען ער זיט אין פינעט אין צארן פֿון א ווילדען שטורם... אין
אויך ווי ער איז, ווען די זון שיינט איבער איהם מיט איהרע
גאלדענע שטראהלען... מיר פֿלעגען רעדען פֿון די שטאק-בלינדע
נעכט אויף דעם ים... אין אויך ווי רוהיג אין לאסצענד ער איז
אין א שעהנעם העלען טאג... מעהרסטענס פֿלעגען מיר אבער
רעדען וועגען די גרויסע וואלפֿיש, און פֿון די ים-ווילען, וועלכע
קריכען אויף די ברעגעס ביי טאג זיך ווארעמען אויף דער זון.
מיר האבען אויך גערעדט פֿין פֿערשיעדענע וואסער-פֿויגלען, פֿון
אדלערס, וועלכע פֿלעגען זיך טראגען איבער אונז... שטעל זיך

(*) פינמארקען — דער סאמע נארדליכט פֿון נארוועגיען.

(**) מיימיסט אדער טשיכאניען — אזא שבת אין פֿינלאַנד, וואס רעדט

זיין אייגענע שפראך. ער וואינט ארום די פעטערסבורגער און שליסעלבורגער
אקרוגען. — איברזעער.

וואס נעמט ער לי. נישט ער! אויב אויף, ווייס איך נישט, ווער
דאס איז געווען.

עליזא. געדענקסטו, ווי א מאל אין אסיען-צייט איז
אין סקארדוויק אנגעקומען א שיף, וועלכע האט שטארק געלי-
טען פֿון איהר ריזע?

וואס נעמט ער לי, יא, איך געדענק דאס גאנץ גוט. אויף
דעמוועלכען שיף האט מען אין א געוויסען פֿרויהמארגען געפֿונען
דעם קאפיטאן א דער'הרג'טען אין זיין קאיוטע. איך אליין בין
דארטען געווען אין האב אינטעררוכט זיין קערפֿער.

עליזא. יא, דו ביזט אויך דארטען געווען.
וואס נעמט ער לי. איהם האט געמוזט הרג'ענען דער עלט-
סטער פֿון די מאטראזען.

עליזא. דאס קען קיינער נישט זאגען, דאס איז נישט
אויסגעפֿינען געווארען.

וואס נעמט ער לי. דאך קען מען נישט צווייפלען אין דעם.
וואס דען האט איהם געטריבען זיך צו דערטרונקען?

עליזא. ער האט זיך נישט דערטרונקען. ער איז אוועק
מיט אן אנדער שיף אין ווייטען נארד אריין.

וואס נעמט ער לי. (פֿערוואנדערט) פֿין וואנען ווייסטו דאס?
עליזא. (שטרענגט זיך אן) יא, וואנגעל, מיט איהם בין

איך דאך... דאך געווען פֿערלאבט...

וואס נעמט ער לי. (שפדינגט אויף פֿין ארט) וואס רעדסטו? ווי
איז דאס מעגליך?...

עליזא. יא, מיט איהם.

וואס נעמט ער לי. אים גאטעס ווידען, עליזא! ווי האסטו דאס
געקענט טהאן! זיך פֿערלאבען צו א מענטשען, וועמען דו האסט
נישט געקענט, צו א יילד פֿרעמדען! ווייסטו באשע, ווי מי האט
איהם גערופֿען?

עליזא. דאמאלס האט ער זיך גערופֿען פֿרימאן. נאכ-
הער אין ווייניג ברעף צו מיר. פֿדענט ער זיך אינטערשרייבען

זיך אויך געפֿיהלט גליקליך...

ו ו א נ ג ע ל . יא, דאס איז אלעס וואהר.

ע ל י ז א . יא, איך גלויב עס דיר, מתייערער; איך האב
ניט צויעב דעם דא פֿערפֿיהרט דעם געשפרעך. איך האב דיר
בלויז געוואָלט אויפֿמעקזאָם מאַכען, דאס איך בין אויך געווען
גאנץ אפֿעהערציג צו דיר. איך האב אפילו פֿון דיר ניט פֿער-
בארגען, דאס איך האב שוין אמאל געליעבט אן אנדערן, און
דאס ביי אונז איז פֿאַרמעקומען אזוי ווי... אזוי ווי אַ פֿערלאַבונג...
ו ו א נ ג ע ל . אזוי ווי?...

ע ל י ז א . יא, עשוואס עהנליכעס. דאס האט אבער לאנג
ניט אנגעהאלטען. ער איז באלד אוועקגעפֿאהרען, און נאכהער
האב איך דאך מיין ווארט צוריקגעצויגען. דאס אלעס ווייסט,
איך האב דיר דאס שוין דערצעהלט.

ו ו א נ ג ע ל . מתייערע עליזא, צו וואס די ארטע ערינע-
רונגען? דאס האט מיך קיינמאל ניט געארט, אין איך האב זיך
קיינמאל ניט געפרעגט וועגען דעם. אפילו ניט ווער אזוינס איז
געווען דער מענש.

ע ל י ז א . ניין, די האסט מיך טאקי קיינמאל ניט איבער-
געפֿרעגט וועגען דעם. דו ביזט אימער געווען זעהר גוט און עדעל
צו מיר

ו ו א נ ג ע ל . (שמייכלט) איך האב דאך סיי ווי געוואוסט

זיין נאמען.

ע ל י ז א . זיין נאמען!

ו ו א נ ג ע ל . אין סקאלדוויק און ארום זיינען ניט זעהר
פֿיעל מענשען געווען, אויף וועמען איך זאל קענען דענקען, אז
ער... דארט איז ברויז געווען. וואס האָט פֿערדינט מיין חשר...
ע ל י ז א . דו רעכענסט אוראי, אז דאס איז געווען
ארנהאלס.

ו ו א נ ג ע ל . יא, ווער דען, אויב ניט ער?

ע ל י ז א . ניין, ניט ער.

ניט איבער

ע ל י ז א. וואס אבער וועלען מיר געווינען מיט דעם ?
ו ו א נ ג ע ל. דו וועסט קערפערליך, אויך גייסטיג געזונד
ווערען.

ע ל י ז א. איך גלויב קוים. אין דו אליין, גיב נור א
טראכט וועגען זיך, וואס וועסטו געווינען מיט דעם ?
ו ו א נ ג ע ל. וואס דו וועסט ווערען צוריק מיינע, פונקט
ווי א מאל, טהייערע עליוא.

ע ל י ז א. דאס איז אונמעגליך! ניין, ניין, דאס איז אונ-
מעגליך, וואנגעל! דערפאר איז דאך דאס אלעס אזוי שרעקליך,
דערפאר לייד איך דאך טאקי אזוי פיעל.

ו ו א נ ג ע ל. מיר וועלען פרובירען. אויב דא פלאגען
דיך אזוינע געדאנקען, איז קיין אנדער מיטעל ניטא ווי אבצור-
פאהרען פֿון דאנען. און וואס גיבער דאס בעסער. דו הערסט,
דאס איז בעשטימט.

ע ל י ז א. ניין, מען דארף ניט. איין גאט איז מיין עדות,
אז איך קען ניט. בעסער וועל איך דיר שוין אלעס דערצעהלען.
ו ו א נ ג ע ל. פֿארקעהרט, טהו עס טאקי.

ע ל י ז א. דו דארפסט זיך ניט אונגליקליך מאכען צוליעב
מיר. א חוץ דעם וועט דאס גאר ניט העלפֿען.

ו ו א נ ג ע ל. דו האסט דאך מיר נאר וואס געזאגט,
דאס דו וועסט מיר אלעס דערצעהלען, אבער געדענק אלעס!

ע ל י ז א. איך וועל עס דיר איבערגעבען, אזוי גוט, ווי
איך וועל נור קענען, פונקט ווי עס קומט מיר אליין פֿאר. קום
אהער, זעץ זיך נעבען מיר! (ווי זעצען זיך אויף די שטיינער).

ו ו א נ ג ע ל. נו, עליוא?

ע ל י ז א. דו געדענקסט דעם טאג, ווען דו ביסט געקור-
מען צו מיר און געפֿרעגט אויב איך קען ווערען דיין פֿרוי? דו
האסט אזוי עהרליך געהאנדעלט געגען מיר, דערצעהלענדיג מיר
אלעס, דאס דו ביזט שוין געווען פֿערהייראט, און דו האסט

ע ל י ז א. (דערשראקען) דו ווייסט, אז דאס איז נאך ניט אלעס?

ו ו א נ ג ע ל. יא, איך ווייס. דו קענסט זיך ניט צופאסען צו דיזען פלאץ. די בערג דריקען דיין גייסט. דו האסט צו ווייניג ליכט דא. דער הימעל איז צו קליין פֿאר דיר, צו טונקעל. דער ווינד איז דא ניט גענוג שטורמיש ניט גענוג שטארק פֿאר דיר. ע ל י ז א. איך וועל צוגעבען, דאס דו ביזט גערעכט מיט דעם, ביי נאכט און ביי טאג, סיי זומער, סיי ווינטער, בענק איך אלס נאך דעם טיעפֿען ברייטען ים.

ו ו א נ ג ע ל. איך ווייס עס גוט, טהייערע עליוא. (לעגט ארויף זיין האנד אויף איהר קאפ) און דערפֿאר טאקי וועט דאס אַר-מע קינד נעבעך פֿאהרען צוריק אהיים.

ע ל י ז א. וואָס הייסט ?

ו ו א נ ג ע ל. גאנץ פראסט. מיר וועלען זיך איבערקלייבען. ע ל י ז א. איבערציהען !

ו ו א נ ג ע ל. יא, איבערקלייבען זיך אין א פלאץ נעבען ים, אין אזא פלאץ, וואו דו זאלסט זיך פֿיהלען פונקט ווי ביי זיך אין דער היים.

ע ל י ז א. ניין, טהייערער, טראכט אפילו ניט וועגען דעם! דאס איז אונמעגליך. נאר זיך ניט אפ, נור דא קענסטו זיך פֿיהרען גליקליך.

ו ו א נ ג ע ל. זאל זיין, וואס עס וועט זיין, אין אחוץ דעם אלעמען דענקסט, אז איך קען זיין גליקליך אהן דיר ?

ע ל י ז א. איך בין דאך דא. איך בין דאך דייןע, און דא וועל איך שוין מוזען בלייבען.

ו ו א נ ג ע ל. ביזט מיינע, עליוא ?

ע ל י ז א. אך, לאז עס געהן! דא איז דאך אלעס, צוליב וואס דו לעבסט. דער גאנצער ציעל פֿון דיין לעבען איז דאך דא. ו ו א נ ג ע ל. זאל זיין, וואס עס וויל זיך. מיר קלייבען זיך אריבער צום ים, אין דו טהייערע עליוא, שפאר מיר בעסער

הענריק איבסען

ע ל י ז א. (מיט אימפעט) ניין, ניין! זאג ניט, או דו פֿער-
שטעהסט...

ו ו א נ ג ע ל. געוויס פֿערשטטה איך דיך, דו ביזט אן
עהרליכע נשמה, עליוזא, דו האסט א זעהר פֿיהלענדע, ערעדע
זעלע.

ע ל י ז א. יא, דאס איז וואהר.

ו ו א נ ג ע ל. נור אפֿענהערציגע פֿערהעלטניסע קענען דיך
בערוהיגען. דייע נעפֿיהלען בעלאנגען נור דיר...

ע ל י ז א. (קוט אנגעשטרענגט אויף איהם) אה, דו מיינסט
נאר וועגען דעם?

ו ו א נ ג ע ל. דאס פֿרעגט גאנץ אפֿט בויערען מיין מוה,
היינט האט זיך מיר אלעס ערקלעהרט. דער יום טוב, וואס די
קינדער האבען געמאכט צוליעב זייער מוטער... דו זעהסט מיר
אלס אנטהיינדעהמער אין דעם... נו, יא, א מענש קען ניט
ארויסרייסען אלע זיינע געפֿיהלען. איך, אמווייניגסטען בין צו
שוואך דערצו.

ע ל י ז א. יא, איך ווייס דאס, איך ווייס עם גאנץ גוט.
ו ו א נ ג ע ל. דו מאכסט אבער א גרויסען מעות דער-
מיט. דו קוקסט אויף דעם פונקט, ווי זייער מוטער זאל נאך זיין
צווישען אונז א לעבעדיגע. דו זעהסט עטוואס אונמאראלישעס
און דערפֿאר ווילסטו ניט, אדער דו קענסט ניט זיין מעהר מיין
פֿרוי.

ע ל י ז א. (הויכט זיך אויף פֿון ארט) דו האסט דאס אלעס
איינגעזעהען, וואנעל? האסט אריינגעקוקט אזוי טיעף?
ו ו א נ ג ע ל. יא, היינט האב איך אלעס ארויסגעזעהן,
פֿין דער טיעפֿסטער טיעפֿעניש זאגאר.

ע ל י ז א. פון דער טיעפֿסטער טיעפֿניש, זאגסטו? אך,
דענק ניט אזוי!

ו ו א נ ג ע ל. (חויכט זיך אויף פֿון פלאץ) איך ווייס אליין,
אז דאס איז נאך ניט אלעס, טהייערע עליוזא.

פראקטיש איבערצייגט?

ב א ל ע ט א. (מיט א פֿערבארגענעם געלעכטער) פֿאר וואס דען ניט, קומט! (זיי געהען זיך געארעמט און געהן אוועק).

ה י ל ד א. (צו לינגסטראן) און מיר וועלען אויך געהן? ל י נ ג ס ט ר אן. געארעמט?

ה י ל ד א. פֿאר וואס ניט? איך וועל גערן געהן. ל י נ ג ס ט ר אן. (געהמט זי געארעמט) אך, דאס איז נאר צום לאכען.

ה י ל ד א. אזוי לעבערליך איז עס?

ל י נ ג ס ט ר אן. דאס זעהט אויס ווי מיר וואלמען ביידע געווען חתן-כלה.

ה י ל ד א. ווי עס ווייזט אויס, האט איהר נאך קיינמאל ניט שפאצירט טיט א דאמע געארעמט, הערר לינגסטראן, ניט אזוי? (זיי געהן אוועק לינקס).

ו ו א נ ג ע ל. (שטעלט זיך געבען איהר) אם ענדע, טהייערע עריווא, קענען מיר כאטש זיין א פאר מינומען אליין...

ע ל י ז א. יא, קום אהער, זעץ זיך געבען מיר.

ו ו א נ ג ע ל. (זעצט זיך געבען איהר) דא איז אזוי שטיק, דא קענען מיר זיך דורכעדען און אם וועניגסטען ניט געשטערט ווערען. ע ל י ז א. וועגען וואס?

ו ו א נ ג ע ל. פֿון דיר, פֿון אינזערע פֿערהעלטניסע. עליווא, דו ווייסט, אונזערע בעציהונגען קענען אזוי ליינגער ניט אנהאלמען. ע ל י ז א. וואס פֿעהלט דען?

ו ו א נ ג ע ל. פֿאלקאמענער צוטרויען איינס צום צווייטען, מיין טהייערע, א צוואמענלעכען, ווי עס איז פֿריהער געווען.

ע ל י ז א. אה, ווען דאס זאל נור מעגליך זיין! דאס קען אבער מעהר ניט זיין!

ו ו א נ ג ע ל. איך פֿערשטעה דיך גוט, עליווא. אורטהיי- לענדיג נאך דיינע אייגענע ווערטער, וואס כאפען זיך צייטענווייז ביי דיר ארויס. איך דענק, דאס איך פֿערשטעה דיך.

(דר, וואנגעל, ארנהאלם און לינגסטראן קומען ארויף פֿון דער רעכטער זייט).
ע ל י ז א . (צייגט פון ווייטען) דער ים איז דארט!

א ר נ ה א ל ם . יא, ריכטיג, ער מוז ערגעץ זיין אין דער
ריכטונג.

ב א ל ע ט א . (צו ארנהאלם) ניט אמת, דאס איז א שעהן
שמערטעל?

א ר נ ה א ל ם . זעהר שעהן. נאך מיינער מיינונג א פראכט-
פאלער אנבליק.

ו ו א נ ג ע ל . איך רעכען, דאס איהר זיינט נאך דא גאר
קיינמאל ניט געווען אויף דעם פלאץ?

א ר נ ה א ל ם . ניין, קיינמאל ניט. אין מיינע צייטען האט
מען גאר ניט געקענט צוקימען אהער. אפילו קיין סטעזשקע איז
נאך דאן ניט געווען.

ו ו א נ ג ע ל . דאס אלעס איז ערשט דילעצטע פֿאַר יאהר
צוגעבויט געווארען.

ב א ל ע ט א . דארטען, ווייטער, אין לאדסקארען, איז די
פאנאראמא נאך פֿיעל שעהנער ווי דא.

ו ו א נ ג ע ל . פֿיעלייכט ווערען מיר אלע געהן אהין ערווא?
ע ל י ז א . (זעצט זיך אייף א שטיין) איך וועל דערווייל דא

זיצען, איהר מעגט אויך געהן.

ו ו א נ ג ע ל . בקייב איך אויך מיט דיר. די קינדער ווע-
לען שוין ווייזען הערר ארנהאלם דא אלע שעהנע פלעצער.

ב א ל ע ט א . ווילט איהר געהן מיט אונז הערר ארנהאלם?
א ר ג ה א ל ם . מיט דעם גרעסטען פֿערגניגען. אהין איז

אויך דאָ אַ וועג?

ב א ל ע ט א . א, יא, א זעהר שעהנער און ברייטער וועג.
ה י ל ד א . דער וועג איז גענוג ברייט, אז מען זאל קענען

געהן אויף איהם געארעמט.

א ר נ ה א ל ם . (שפאסיג) איהר דענקט אזוי קלוינע פֿריי-
ליין היקרא? (צו באלעטאין) פֿירייכט וואלטען מיר זיך דאס

אויס די האר פֿון קאפ!

ב א ל ע ט א. נארישקייט! דאס קען ניט זיין.

ה י ר ד א. עהרען־ווארט, אין א חיץ דעם, האט ער דאך ארום די אויגען אוינע טיפֿע קנייטשען. איך ווייס ווירקליך ניט, ווי אזוי דו האסט זיך אין איהם געקענט פֿערליבען דאן, ווען ער איז געווען דיין לעהרער!

ב א ל ע ט א. (לאכט) יא, דו קענסט זיך גאר ניט פֿאר-

שטעלען, ווי איך האב איהם געליעבט. איך עראינער זיך, ווי איך האב א מאל געוויינט בלויז דערפֿאר, ווייל ער האט מיר געואגט, דאס באלעטא איז ניט קיין שעהנער נאמען.

ה י ל ד א. יא, בערעכען נור (קוקט ווידער ארונטער) זעה

נור דא, זעה נור! די „מאדאם פֿון ים“ געהט דאך גאר מיט איהם, און ניט מיט'ן פֿאפא. מיר דוכט זיך, דאס זיי זיינען ניט גלייכגריטיג איינס צום צווייטען.

ב א ל ע ט א. זיי שעהמסטו זיך ניט צו רעדען אזוי וועגען

איהם. אלעס איז שוין דאך געווען אזוי גוט צווישען אונז.

ה י ר ד א. גוט, וואס דען! קענסט מיר גלויבען, דאס מיר

וועלען שוין קיינמאהל מיט איהר גוט ניט קענען זיין. מיר פֿאר- סען זיך ניט צו איהר, אין זי פֿאסט זיך ניט צו אונז. איך ווייס נלאט ניט, ווי אזוי האט ער זי געקענט ברענגען צו אונז! איך וועל מיך אפילו ניט וואונדערען, ווען אין א שעהנעם טאג וועט זי נעהמען גאר פֿראסט און משוגע ווערען.

ב א ל ע ט א. משוגע ווערען! ווי קען דיר דאס גאר קומען

אין די נעדאנקען אריין?

ה י ל ד א. איך רעכען, אז דא איז גאר קיין וואונדערבאר-

רעס ניטא. איהר מוטער איז אויך געווען משוגע, און אזוי משוגע'ערהייט איז זי מאקי געשטארבען, איך ווייס דאס זיכער.

ב א ל ע ט א. איבעראל איז דיין נאז פֿול, וועגען דעם

מענסטו אבער האלמען מויל, אמווייניגסטענס וועגען דעם פֿאפא. זאלסט מעהר ניט רעדען וועגען דעם, דו הערסט, הילדא

פאסט פֿאר איהם.

ה י ל ד א. איך! ניין. איך זאל איהם אפילו וועלען, איז
ער דאך אן ארימער, ער האט דאך אליין ניט פֿון וואנען צו
לעבען.

ב א ל ע ט א. צוליעב וואס שלעפסטו זיך ארום מיט איהם
אימער?

ה י ל ד א. דאס איז פֿשיט, ווייל איך האב מיטלייד מיט
איהם, ער איז דאך נעבעך אזא קראנקער.

ב א ל ע ט א. איך זעה ניט איין, דו זאלסט אויף איהם
אווי רחמנות האבען.

ה י ל ד א. ניין, ניט אווי אויס רחמנות, ווי פֿשוט אויס
צייטפֿערטרייב.

ב א ל ע ט א. וואס?

ה י ל ד א. איך האב ליעב קוקען אויף איהם, ווען ער
דערזעהלט, דאס זיין קראנקהייט איז ניט געפֿעהרליך, און דאס
ער וועט אוועקפֿאהרען אין אייטלאנד און ווערען דארט א קינסט-
לער. ער גלויבט דאך אזוי נאאיוו אין דעם, און פֿרעהט זיך
פונקט ווי א קינד. ער ווייס אבער ניט, דאס פֿון דעם אלעמען
וועט גאר ניט זיין, ווייל ער האט שוין ניט לאנג צו לעבען
נאך מיין מיינונג איז דאס זעהר, יא זעהר אינטערעסאנט.

ב א ל ע ט א. אינטערעסאנט?

ה י ל ד א. יא, איך מוז זיך מודה זיין. איך גלויב, אז
דאס איז זעהר אינטערעסאנט.

ב א ל ע ט א. פֿע, הילדא, דו ביזט א שלעכטע מיידעל.

ה י ל ד א. ווייל איך זיין אזוי, אויף צו להכעים! (קוקט
ארונטער) ווי מיר שיינט, איז הערר ארנהאלם ניט אזא בעלן
אויף קריכען אויף די בערג (דוועט זיך אים) מרעף, וואס איך האב
בעמערקט אויף הערר ארנהאלם?

ב א ל ע ט א. וואס?

ה י ל ד א. שטעל דיר פֿאר, עס קריכען איהם דאך שוין

אויך אזוי:

הילדא. ווען איהר וועט נור אנהויבען ארומטרייען, וועט
איהר אין גאנצען געזונד ווערען.

לינגסטראָן. איך דענק אויך אזוי.

באלעטא. (קוקט מיט כלומען) זעהט נור, הערר לינגסטראָן,
דיזע ברומען מוזט איהר אריינשטעקען אין אייער לאין.

לינגסטראָן. איך דאנק איך טויזענד מאל פֿרייליין!
איהר זינט ווירקליך א גוטע!

הילדא. (קוקט ארונטער דעכטס) אָט געהן זיי שוין!

באלעטא. (קוקט אויך ארונטער) ווייכען זיי כאטש וואהין
ארויפצוגעהן? ניין, זיי געהען דאך גאר ניט אויף דעם ריכטיגען
וועג.

לינגסטראָן. (הויכט זיך אויף) איך וועל ארונטערלויפֿען
אז זיי נאכשרייען.

הילדא. איהר וועט אבער דארפֿען זעהר שמאק שרייען.
באלעטא. מען דארף ניט, איהר וועט זיך נאך איינ-
מאטערען.

לינגסטראָן. ארונטער איז זעהר לייכט. (געהט אב
דעכטס).

הילדא. יא, געוויס, ארונטער איז לייכט. (קוקט איהם
נאך ארונטער) זעה נאר ער שפּרינגט אוש. ער פֿערגעסט גאר, אז
ער וועט מוזען ארויפֿגעהן אויך.

באלעטא. א רחמנות, א קראנקער מענש.

הילדא. זאג ניר, ווען לינגסטראָן זאל זיך צו דיר שרבע-
נען, וואלסטו מיט איהם געהייראט?

באלעטא. דו ביזט אפנים משוגע געווארען!

הילדא. איך מיין ווען ער זאל ניט זיין אזא קראנקער,
ווען ער זאל ניט מיווען שטארבען אזוי גיך, וואלסטו איהם גע-
נומען?

באלעטא. איך דענק, אז דו וואלסט זיך בעסער גע-

הילד א. (קיגט זיך איין אין איהם) איהר מוזט אוראי זיין
פֿערמאטעריט.

לינגס טראן. יא מיר דוכט, דאס איך בין טאקי א
ביסער מיער, עס וועט ניט שארען זיך צוצוועצען אויף א רגע.
(ער וועט זיך אויף א שטיין אין דער רעכטער זייט).

הילד א. (שטעלט זיך פֿאר איהם) איהר ווייסט, אונטען וועט
מען שפעטער מאַנצען.

לינגס טראן. יא, איך האב שוין געהערט, מען האט
גערעדט וועגען דעם.

הילד א. ניט אמת, עס איז זעהר פֿרעהליך, ווען מען
מאַנצט? (באלעטא געהט ארום אין קלויבט קלויגע בליהמעלעך, וואס
וואַקסען דאָרטען).

באלעטא. אך, הידרא, לאו דאָך הערר'ן לינגסטראן
א ביסעל זיך אָפרוהען.

לינגס טראן. (צו הילדא) יא פֿרייליין, איך וואָלט גערן
געטאַנצט, איך זאָל נור קענען.

הידרא. אזוי, איהר האט זיך קיינמאָל ניט געלערענט
מאַנצען?

לינגס טראן. ניין, קיינמאָל ניט. איך קען אייך ניט
מאַנצען צוליעב מיין קראַנקהייט.

הילדא. אך, אייך אייער קראַנקהייט שטערט אייך צו
מאַנצען?

לינגס טראן. יא, אזוי איז עס.

הילדא. פֿיהלט איהר זיך דערשלאגען צוליעב אייער
קראַנקהייט.

לינגס טראן. אה, ניין, איך קען דאס ניט זאגען.
(שמייכלט) מיר דוכט, אז נור אַ דאַנק מיין קראַנקהייט זיינען
ארע אזויגוט צו מיר.

הילדא. אין אַ הויז אלעמען, איז דאס דאָך ניט געפֿעהרליך?
לינגס טראן. ניין, קיין געפֿאהר. אייער פֿאַטער זאגט

ב א ל ע ט א. איך גלויב, דאס ער איז שטארק קראנק.
 ה י ל ד א. היינט נאָכמיטאג איז ער געווען ביים פאפא,
 ער זאל איהם אונטער-זוכען. איך וואלט זעהר געוואלט וויסען,
 וואס פאַר אַ מיינונג דער פאפא האט וועגען זיין קראנקהייט.
 ב א ל ע ט א. דער פאפא האט מיר געזאגט, דאס די לונגען
 זיינען זעהר שטארק אָנגענריפֿען ביי איהם. ער גלויבט ניט, דאס
 ער זאל נאָך קענען לאַנג לעבען.

ה י ל ד א. האט ער ווירקליך אזוי געזאגט? שטעד זיך
 פֿאַר, דאס איז פונקט דאס זעלבע, וואס איך האב געטראַכט.
 ב א ל ע ט א. גאט זאָל דיך אויסהיטען, זאלסט איהם לאָזען
 מערקען, דאס דו ווייסט עפעס ווענען דעם.

ה י ל ד א. אָט וואס דיר קען איינפֿאַרען (שטיל) זעחסט,
 אָט איז הערר האַנו. עס איז איהם פֿאַרט געלונגען ארויפֿצוקריכען.
 האַנו, ניט אמת, פֿון זיין אויסזעהן קען מען גלייך פֿערשטעהן,
 דאס ער הייסט האַנו?

ב א ל ע ט א. (רויטט איהר איון) פֿאַלג מיך, פֿיהר זיך אויף
 אַ ביסעל רוהיגער. (לינגסטראַן קומט אָן פֿון דער זעלבער ריכטונג, מיט
 אַ שירם אין האַנד).

ל י נ ג ס ט ר א ן. איהר וועט מיר ענטשולדיגען, פֿרייליינס,
 וואס איך האב ניט געקאָנט אָנהאַלטען מיט איהם צוגלייך.
 ה י ל ד א. איהר האט שוין אַ שירם, וואו האט איהר איהם
 געקראָגען?

ל י נ ג ס ט ר א ן. דאס האט מיר אייער מוטער געגעבען,
 איך זאל האבען אָן וואס זיך אָנצושפאַרען, מיין שטעקען האב
 איך צופֿעליג פֿערגעסען אין דער-הייט.

ב א ל ע ט א. און די גאנצע קאָמפּאַניע איז נאָך אונטען?
 ל י נ ג ס ט ר א ן. יא. אייער פֿאָטער איז אריין אין א
 רעסטאָראַן עטוואַס צובייסען, און די איבעריגע העררען הערען
 דאָרט די מוזיק. אייער מוטער האט מיר געזאגט, דאס זיי וועלען
 דאָ באַלד אַלע ארויפֿקומען.

צווייטער אקט.

(די סצענע שטעלט פֿאַר א בולוואַר, בעוואַקסען אַרום מיט קליינע בוימלאך, דערביי בערג. רעכטס אַטהורם מיט אַ ווייניג צייגער פֿון אויבען. אַרום דעם טהורם זיינען אינגעמויערט שטיינער צו זיינען. אין דער טיפֿקייט פֿון דער סצענע זעהט זיך דער פּיאַרד, נעכען דעם די אינזלען און די פעלזען פֿון ים, דעם ים אַליין זעהט מען ניט. אַ זימער־אבענד. די זון געהט אונטער און בעפֿאַרנט די שפיצען פֿון די בערג און דעם טהורם מיט אַ גאָלדען־רויטען קאָליר, פֿון אונטער פֿון דער רעכטער זייט, הערט זיך אַ שטילער געזאַנג. יונגע מענער פֿון שטאָרט, דאַמען און העררען פֿאַרוויי, געהען און רעדען גאַנץ שטיל צווישען זיך. זיי געהען פֿאַרביי דעם טהורם, און פּעישווינדען לינקס, שפּעטער אַ ביסעל, קומט אָן באַלעסטער, וואס דיענט יעצט אַלס זועג־ווייזער פֿאַר ריווענדע אייסלענדער און זייערע דאַמען. ער געהט בעלאָרען מיט אַ גאַנצען פּאַק פֿון פֿערשיעדענע ריווע־זאַכין).

ב א ל ע ט ע ד. (צייגט אָן מיט אַ שטעקל אַרויף) זעהט איהר מיינע העררען, דאָרט דעם בערגעל ? אייף איהם ווילען מיר נאָך אַרויפֿגעהן. (ער רעדט אין ענגליש און פּיהרט די גאַנצע קאָמפּאַניע לינקס. הילדא לויפֿט שנער אַרויף פֿון דעם באַרג רעכטס, זי שטעלט זיך אָפֿ, און קוקט זיך אַרום צוריק, אַ מינוט שפּעטער בעווייזט זיך אויך באַלעטא פֿון דערזעלבער ריכטונג).

ב א ל ע ט א. צו וואס זאָלען מיר אנטלויפֿען פֿון הערר לינגסטראַן ?

ה י ל ד א. איך קען ניט זעהן, ווי ער קריכט דאָס דאָרטען אויף די בערג. קוק, זעה נור, ווי ער קאַראַבקעט זיך דאָרטען !
ב א ל ע ט א. דו ווייסט דאָך, אז ער איז אַ קראַנקער מענש.
ה י ל ד א. ווי דענקסטו, איז זיין קראַנקהייט געפֿעהרליך ?

וואַנ געל. (צו עליוזאָן) הממ... יא, זעהסט... איך וויל
 דיר זאגען... מיין טהייערע, גוטע, מיין זעלשטענע עליוזאָ...
 עליוזאָ. (שלאַנט איהם איבער) קומט אהער, קינדער! מיר
 וועלען אריינשטערען מיינע בלומען צוזאמען מיט אייערע. (זי געהט
 ארויף אויף דעם באלקאן).

באלעטא. (שטיל צו הילדאָן) אין אמת'ן איז זי דאך
 אזא גוטע.

הירדא. (כרוגז) פוסטע זאכען! זי מאכט זיך בלויז
 אוי, אום דעם פאפא בעסער צו געפֿעהלען.

וואַנ געל. (געהט צו איהר און ריקט איהר די האַנד) איך
 דאנק דיר, איך דאנק דיר פֿיר דיין האַנדלונג, איך דאנק דיר
 הערצליך, עליוזאָ!...

עליוזאָ. (כרוינגט אין אַרדנונג די בלומען) גענוג, גענוג! פֿאַר
 וואס זאל איך אויך ניט נעהמען אן אַנטהייך אין דער מאמעס
 געבורטסטאג?

אַרנהאַלס. הממ... (ער געהט ארויף אויף דעם באלקאן צו
 וואַנגעל און עליוזאָן. באלעטא אין הילדא בלויבען שטעהן אין גאָרטען).

(פֿאַרהאַנג)

ע ל י ז א. ניין, ניין! איך ליעב איהם מיט מיין גאנצער
זעלע! דערפֿאר טאקי קען איך זיך דאס ניט ערקלעהרען. עס
איז פשוט ניט צום פֿערשטעהן!

א ר נ ה א ל ס. פֿערטרויט זיך אין מיר. דערזעהלט מיר
אלע אייערע ליידען, פֿאר וואס ואלט איהר דאס ניט וועלען,
מאדאם וואנגעל?

ע ל י ז א. איך קען ניט, מיין גוטער פֿריינד! יעדענפֿאלס
ניט יעצט. מעגליך אפשר שפעטער... (באלעטא קומט ארויס אויף
דעם באלקאן אין לאוט זיך געהן אין גארטען.)

ב א ל ע ט א. דער פאפא געהט שוין, פיעלייכט וועלען
מיר זיך אלע איבערזעצען אין זאל אריין?

ע ל י ז א. פֿאר וואס ניט, קומט! (דר. וואנגעל, איבערגע-
קלייבעט, געהט ארויס צוזאמען מיט הילדאין פֿון דער לינקער זייט, הינטער
דעם הויז.)

ו ו א נ ג ע ל. נו, יעצט בין איך פֿערטיג! עס וואלט ניט
געשארט יעצט צו טרינקען עטוואס ערפֿרישענדעס.

ע ל י ז א. ווארט א רגע. (זי געהט דורך אין בעסיעדקע און
טראגט ארויס דעם בוקעט.)

ה י ל ד א. אך, זעהט נור, זעהט נור, וואס פֿאר א שעהנע
בלומען! וואו האסטו זיי גענומען?

ע ל י ז א. טהייערע הילדא, דאס האט מיר דער סקולפֿטאר,
ה' לינגסטראן זיי געבראכט.

ה י ל ד א. (פֿערוואונדערט) לינגסטראן?

ב א ל ע ט א. (אונגרוהיג) הערר לינגסטראן איז דעו דא נאך
א מאד געווען?

ע ל י ז א. (שמייכלט) יא, ער איז דא נור וואס געווען
און האט אייך מיטגעבראכט דעם בוקעט, ציליעב דעם געבורטס-
טאג... דו פֿערשטעהסט?...

ב א ל ע ט א. (קוקט ביז אויף הילדאין) א!

ה י ל ד א. (שטיל) אזא נאר!

הארצען.

ע ל י ז א. אה, יא, איהר מעגט דאס זאגען. האטש — —
א ר נ ה א ל ס. אין דעם אמת געזאגט, ווייס איך ניט
אויב דא קומט פאר אוועלכעס, צו וואס איהר זאלט ניט קענען
זיין פארבערייטעט.

ע ל י ז א. (קוקט איהם אן פערזאנלעך) פארבערייטעט

א ר נ ה א ל ס. יא, מיר שיינט עס אזוי.

ע ל י ז א. פארבערייטעט פאר דעם... אין אזא וועג?...?

א ר נ ה א ל ס. אום גאטעס ווילען! איז דאס מעגליך,

דאס דער משוגענער סקולפמאר מיט זיין געשיכטע פון מאטראז — —

ע ל י ז א. גוטער ארנהאלב, מעגליך, אז ער איז גאר ניט

אזוי משוגע. ווי איהר דענקט.

א ר נ ה א ל ס. דאס האט איך די געשיכטע אזוי אויפגע-

רעגט? אבי איך האב געדענקט — —

ע ל י ז א. וואס האט איהר געדענקט?

א ר נ ה א ל ס. אין איך האב געדענקט, דאס איהר מאכט זיך

בלויז אזוי אום צו פערבארגען אייער אינצידענערהייט, וואס זיי

מאכען דעם יום טוב אהן אייער וויסען, און אייער מאן אין זיינע

קינדער לעבען מיט די עראינערהייטן פון דער, אין וועלכער איהר

האט קיין שום אינטערעס...

ע ל י ז א. אה, ניין, ניין, זאל עס געהן, ווי עס געהט!

איך האב דאך קיין רעכט צו פארדערן, דאס ער מוז אין גאנ-

צען, און מיט אלעם בעלאנגען צו מיר.

א ר נ ה א ל ס. פערקעהרט, מיר דויבט, דאס איהר האט

א פאלקאמען רעכט דאס אלעס פון איהם צו פארדערן.

ע ל י ז א. און איך גלויב, דאס איך האב ניט אזא רעכט.

דאס איז דאך די געשיכטע. איך אליין האב דאך אויך געוויסע

עראינערונגען, וואס איך פערטרוי קיינעם ניט.

א ר נ ה א ל ס. איהר! (שטיל) ווי זאל איך דאס פער-

שטעהן, דאס איהר... דאס איהר ליעבט ניט אייער מאן?...?

זיכערען טאן, דאס עס האט גאר קיין צווייפֿעל ניט געקאנט זיין, דאס ער וועט עס דורכפֿיהרען.

ע ל י ז א. ווייסט איהר ניט, וואס פֿון איהם איז געווארען? ל י נ ג ס ט ר א ן. אה, מאדאם, ער מוז שוין יעצט אוודאי זיין טויט.

ע ל י ז א. (שנעל) פֿאר וואס דענקט איהר אזוי? ל י נ ג ס ט ר א ן. ווייל אין ניכען האבען מיר דאך גע- ליטען פֿון שיף-ברוך. איך, דער קאפיטאן און נאך פֿינף מאט-ראוען האבען זיך גערעטעט. דער אמעריקאנער און נאך צוויי זיינען אריין אין א קליין רעטונגס-שיפעל. ע ל י ז א. און פֿון זיי האט איהר זייט דאן גאר ניט גע- הערט?

ל י נ ג ס ט ר א ן. ביז יעצט נאך ניט, מאדאם. מיין גר-טער פֿריינד האט מיר ערשט ניט לאנג צוריק געשריבען און א בריעף. דאס האט מיר טאקי געגעבען חשק דאס צו פֿערקערפערן אין א קינסט-בילד. איך זעה זיי, ווי זאלען זיין לעבעדיגע, די פֿאלשע פֿרוי, און אויך דעם דערטרונקענעם מאן, וועלכער איז געקומען נעהמען נקמה פֿון איהר. אה, איך זעה זיי ווי לעבעדיגע... ע ל י ז א. איך אויך. (הויבט זיך אויף פֿון שטיהל) קומט אריין אין הויז, אדער קומט בעסער צום דאקטאר אין עמפֿאנגס-ציי-מער. דא איז שרעקליך הייס (זיגעהט ארויס פֿון בעסיערקע).

ל י נ ג ס ט ר א ן. (הויבט זיך אויך אויף אין געהט צו צו עלויזאן) איהר וועט מיר ענטשולדיגען, מאדאם, איך בין געקומען בלויז אויף א פֿאר מינוט, אים אייך נור אויסצודריקען מיין בעסטען וואונש.

ע ל י ז א. נא, ווי איהר ווילט. (שטרעקט אויס די האנד צו איהם) גוטען טאג. איך דאנק אייך זעהר פֿאר די בלומען. (לינגסטראן פֿערנייבט זיך און געהט אב דורך'ן טהירעל פֿון גארטען, לינקס).

א ר נ ה א ל ס. (הויבט זיך אויף און געהט צו צו עלויזאן) ווי עס ווייזט אויס, מאדאם וואנגעל, געהט איהר זיך דאס שטארק צום

לוינט א צייטונג.

ע ל י ז א. נו, וויטער, וויטער!

ל י נ ג ס ט ר אן. אויך ווי ער איז געזעסען, פלוצלינג האב איך דערהערט א געשרי פון איהם, דאס איך בין א פער- ציטערטער געבליבען. איך האב א קוק געטהן אייף איהם. ער איז געווען בלאס ווי א טוישער. נאכהער האט ער אנגעפאנגען רייסען, צופען, פליקען די צייטונג אין שטיקלעך אין האט מעהר קיין ווארט דערווייל ניט גערעדט.

ע ל י ז א. האט ער נאך עפעס געזאגט, אדער האט ער שוין מעהר ניט גערעדט?

ל י נ ג ס ט ר אן. שפעטער אביסעל האט ער ווידער אנגעפאנגען צו רעדען. ניט מיט א מאל, אוי עטליכע ווערטער, ווי צו זיך אליין: „געהייראטה מיט אן אנדערן, ווען איך בין ניט געווען“...

ע ל י ז א. (פערמאכט די אייגען רעדט שטיל) אוי האט ער געזאגט?

ל י נ ג ס ט ר אן. יא, און שטעלט זיך נאר פאר, אז דאס אלעס האט ער ארויסגעזאגט אין א ריינער נארוועגישער שפראכע. דויער קערל, זאג איך אייך, האט געמוזט האבען גוטע פעהיג- קייטען צו ערקערנען פֿרעמדע שפראכען.

ע ל י ז א. אין וואס איז נאכדעם פארגעקומען?

ל י נ ג ס ט ר אן. נאכהער האט פאסירט עטוואס מערק- ווירדיגעס, אוינס, וואס איך וועל, מיר שיינט, קיינמאל ניט פֿערגעסען. נעמליך, ער האט גאנץ רוהיג אין שמיל ארויסגעזאגט די ווערטער: „זי איז מיינע, און מיינע וועט זי בלייבען, זי וועט מיר מווען נאכפאלגען, ווען איך ווער זיך אומקעהרען צו איהר ווי א דערשרונקענער פֿון די טיעפֿקייטען פֿון ים.“

ע ל י ז א. (גייעט זיך אן א גלאז וואסער, איהרע הענד ציטערען)

אך, ווי הייס היינט איז!

ל י נ ג ס ט ר אן. און געזאגט האט ער דאס מיט אוא

הענרוק איבסען

א ר נ ה א ל ס . יו איהר האט איבערגעלעבט דאס, וואס דער טויטער ?

לינגסט אן . געוויס, וואס דען ! איך זאג איבערנע- לעבט ניט איך האב דאס פערזענליך איבערגעלעבט, איך האב דאס בלויז דורכגעמאכט דורך א צופאל...

ליז א . (שטארק פראוויטעטעסירט) דערזעהלמ, איך בעט אייך, פון אלעס איך בין אזוי גייגערדיג צו וויפען אלעס וועגען דעם.

א ר נ ה א ל ס . (שטייכעלט) דאס וועט אינו זיכער געפער- לען, אים געשיכטע.

גליז א . וואו איז דאס פארגעקומען, הערר לינגסטראן ? לינגסטראן . איך דערזעהל דאך אייך, ווען אונזער בריג (*) האט זיך אימגעקעהרט אהיים פֿין האלדפאקס, האבען מיר געמוזט איבערלאזען אינזער עלטסטען מאטראו אין האספיר- סאל, און אייף זיין פראץ איז אנגעקומען אן אמעריקאנער, אט דער נייער מאטראו...

עליז א . אן אמעריקאנער ?

לינגסטראן . יא, איינמאל האט ער געבעטען דעם קאפזאן ער זאל איהם געבען עפעס צו לעזען, אום ער זאל זיך ווענען אויסלערנען די היגע שפראך, האט ער איהם געגע- בען א גאנצען בארג מיט היגע ציימונגען.

עליז א . אזוי ?

לינגסטראן . דאן האט דאס פאסירט. דאס איז פונקט געווען אין מיטען נאכט. עס איז דאו געווען א שרעקלי- כער שטורם. אלע מאטראזען זיינען געווען אויפֿן דעק, נאר איך און ער ניט. ער האט זיך אויסגעלונקען א פֿוס אין האט גיט נעקענט ארוםגעהן. איך האב זיך אויך געפֿיהלט קראנק. איך בין מיר אזוי געלעגען אייף מיין בעט און ער איז געוועסען און גע-

(*) א קליינע שיף, וועמעס אונטערשטע מאטשע איז פֿיעל גרעסער פֿון דער פֿארדערשטע.

פֿערזעהנליך האב דאס איבערגעלעבט.
א ר ג ה א ל ס. איך וואלט איך ראטהען אימער זיך
האלטען אן דעם וועג.

ע ל י ז א. וואס-זשע פֿארט וועט דאס זיין אויבנס?
ל י ג ג ס ט ר א נ. איך רעכען דאס אוי פֿארזושטעלען:
א פֿרוי ליגט אין שלאפֿט, און איהר חלוס'ען זיך זעהר שרעקלי-
כע חלומות. איך האף דאס מאכען אוי. אז עס זאל זיין לייכט
צו דערקענען, דאס איהר חלוס'ט זיך. דאס וועל איך אויסאר-
ביימען אויף'ן געזיכט.

א ר ג ה א ל ס. אין מעהר גאר ניט?
ל י ג ג ס ט ר א נ. געוויס וועט זיין נאך. עס וועט זיין
נאך א פֿיגור, איהר סאן א סאטראז, וועמען זי איז געווען פֿאלש
בשעת ער איז געווען אויף דער ריזע, אין וועלכער ער איז אויך
דערטרונקען געווארען.

א ר ג ה א ל ס. ווי זאגט איהר?
ע ל י ז א. ער איז דערטרונקען געווארען!
ל י ג ג ס ט ר א נ. יא, ער איז דערטרונקען געווארען אין
א ים ריזע, נור דאס וואונדערבארסטע איז דאס, וואס ער איז
געקומען צוויקן אהיים... עס איז נאכט... און אט שמעהט ער
געבען איהר בעט און קוקט אויף איהר... א נאסער... דורכגע-
געצט ביז די ביינער... ווי א מענש. וואס מען געהט ארויס
נאך א לאנגען, לאנגען ליגען אין וואסער...
ע ל י ז א. (שפארט זיך אן אן ווענטעל פֿון שטיהל) דאס איז
וואונדערבאר. (פֿערמאכט די אייגען) אה, איך זעה עס אלעס
פונקט ווי דאס זאל פֿארקומען אין דער ווירקליכקייט.

א ר ג ה א ל ס. ווי אוי קען דאס אבער זיין, הערר...
איהר האט דאך געזאגט, אז עס א זאך, וואס איהר אליין האט
דאס איבערגעלעבט?

ל י ג ג ס ט ר א נ. געוויס, אייניגערמאסען האב איך דאס
טאקי דירגעלעכט, ווי אוי קען איך עס ערקלעהרען...

בערנען, וועלכער זארגט פֿאר מיר, ער האט מיר פֿערשפראכען ארויסהעלפֿען קומענדרעס יאהר.

ע ל י ז א. פֿון וואנען קענט איהר איהם אזוי גוט, דאס ער איז אייך אזא הייסער פֿריינד?

ל י נ ג ס ט ר א ן. איך האב מיך בעקענט מיט איהם צופֿעליג, איך בין געפֿאהרען אמאל אויף זיינער א שיף.

ע ל י ז א. אזוי! איהר ליעבט אויך דעם ים?

ל י נ ג ס ט ר א ן. ניט אזוי שטארק. מיין ריווע איז גע- ווען צוליעב אן אורזאכע. מיין מוטער איז דאמאלס געשטארבען.

און מיין פֿאטער, ניט וועלענדיג איך זאל אַזומנעהן ליידיג, האט ער מיך אוועקגעשיקט אויפֿ'ן ים. ציריקווענט האבען מיר געליטען

פֿין א שיפֿברוך אין דעם ענגלישען קאנאל. זייט דאן בין איך דאס קראנק אויף די לונגען, איך בין צולאנג געלעגען אין ווא-

סער, דאך דענק איך, אז דאס איז געווען א גרויס גליק פֿאר מיר.

א ר ב ה א ל ס, איהר דענקט ווירקליך אזוי?

ל י נ ג ס ט ר א ן. יא. די קראנקהייט איז דאך ניט קיין געפֿעהרליכע. און יעצט וועל איך זיך קענען אבגעבען און ווע-

רען א סקולפטאר. בערעכענט נור, ווי גוט עס איז צו האבען צו טהון מיט ליים, וואס קענט זיך אזוי לייכט אונטער אייערע

פֿינגער!...

ע ל י ז א. וואס דענקט איהר צו מאכען פֿון די ליים, די ים-פֿריווען? אדער גאר די אלטע, פֿארצייטיגע ים-דרויבער?

ל י נ ג ס ט ר א ן. ניט די און ניט יענע. אזוי שנעל, ווי איך וועל נאר האבען די מעגליכקייט אנצופֿאנגען מיין ארבייט

האב איך זעהר א גרויסעס ווערק צו בעיאפֿען. אזא, וואס מען הופֿט אן א גרופע.

ע ל י ז א. גאנץ גוט. אבער וואס יעט די גרופע מיט זיך פֿארשמעצען?

ל י נ ג ס ט ר א ן. אה, דאס איז אוועלכעס וואס איך

ע ל י ז א . נו, איז וואס ?

ל י נ ג ס ט ר א נ . דאן האט מיר פֿרויליין הילדא ער-
קלעהרט, דאס גיט איז צוליב דער מאמא'ס געבייטסטאג.

ע ל י ז א . מאמא'ס, אה, אזוי!

א ר נ ה א ל ס . (ווינקט זיך איבער מיט עלזאן) א, א!

אויב דער יינגערמאן ווייס שוין פֿון ארעס, מאדאם וואגעל...

ע ל י ז א . (צו לינגסטראן) אייב איהר ווייסט שוין יא פֿון

אלעס...

ל י נ ג ס ט ר א נ . (דערהאנגענדיג נאך א טאהל דעם בוקעט)

ערלויבט איהר מיר אלזא אייך מיין בעסטען יאניש אויסצודרוקען.

ע ל י ז א . (נעהמט דעם בוקעט) איך דאנא אייך זעהר, הערר

לינגסטראן קומט, זעצט אייך דא. (זיי זענען זיך אלע דריי אן בע-

סידקע)

ע ל י ז א . מיין געבייטסטאג האט אזא געדארפֿט בלוי-

בען א געהיימניס, הערר פראפעסאר...

א ר נ ה א ל ס . געוויס, מיר, ניט אנפֿערטרייסע, זאבען

קיין חלק אין דעם יום-טוב.

ע ל י ז א . (לעגט אנדער דעם בוקעט אייפֿן טיש) נאנך ד בטיג,

ניט איינפֿערטרויסע.

ל י נ ג ס ט ר א נ . איך קען אייך פֿערויבערען, מאדאם,

דאס קיין מענש וועט וועגען דעם פֿון מיר זיך ניט דערווייכען.

ע ל י ז א . איך מיין גאר ניט אזוי פֿיעל. זאגט מיר בע-

סער, ווי נעהט עס אייך אין געזונד? איך גלויב, דאס איהר

קוקט יעצט פֿיעל בעסער אויס, ווי פֿריהער.

ל י נ ג ס ט ר א נ . איך דענק אויך, דאס איך האב מיך

אביסעל פֿערבעסערט אין געזונד. נעקסטעס יאהר, אייב מיר זאך

נאר געלינגען, רעכען איך אוועקפֿאהרען אין די דריס-לענדער.

ע ל י ז א . די קינדער האבען מיר שוין אייך דערזעהלט,

דאס איהר קלויבט אייך פֿאהרען אהין.

ל י נ ג ס ט ר א נ . יא, איך האב א גיטען פֿריינד אין

האב איך א גוטע געלעגנהייט, האב איך זיך בעניצט מיט דעם.
היינט איז דאך ביי אייך א פֿאמיליען יום-טוב.

ע ל י ז א. איהר ווייסט שוין איך דערפֿון?
ל י נ ג ס ט ר א ן. וואס דען! דערפֿאר וועט איהר מיר
זיכער ערלויבען אייך דערלאנגען דעם... (ער פֿערבייגט זיך און
גיט איהר דעם בוקעט בלומען).

ע ל י ז א. (שטייכעלט) אבער, טהייערער הערר לינגסטראן,
איך רעכען, דאס עס זאלט גרויבער געווען, איהר זאלט די
בלומען געבען צו הערר'ן פֿראפעסאר ארנהאלט, זייל אלעס איז
בלויז צוליעב איהם...

ל י נ ג ס ט ר א ן. (קוקט אויף זיי ביידען פֿערוואונדערט) ענט-
שולדיגט, איך האב ניט די עהרע צו קענען דעם הערר, דאס
איז דאך... איך בין געקומען, זייל היינט איז דאך אייער געד-
בורטסטאג, מאדאם.

ע ל י ז א. געבורטסטאג? איהר מאכט א מעות. היינט
איז ביי אונז קיינעמס געבורטסטאג ניט.

ל י נ ג ס ט ר א ן. (מיט א געמאכטען שטייכעל) אה, איך
ווייס שוין, וואס דא קומט פֿאר. איך האב אבער ניט גערעכענט,
אז עס זאל אזוי בסוד צוגעהן.

ע ל י ז א. וואס ווייסט איהר אועלכעס?
ל י נ ג ס ט ר א ן. דאס היינט איז אייער געבורטסטאג.
ע ל י ז א. מיין?

א ר נ ה א ל ס. (קוקט זי אן ערשטייגט) היינט? געייס ניט,
געוויס ניט.

ע-ל י ז א. ווי פֿאלט דאס נאר איך איין?
ל י נ ג ס ט ר א ן. דאס האט מיר פֿרייליין הילדא אויס-
געואגט דעם סוד. איך בין שוין היינט דא געווען, גלאט אזוי
אויף א מינוט. איך האב געפֿרעגט דאן די פֿרייליינס צוליעב
וואס עס איז דא היינט אייך פֿערפיצט מיט בלומען און א פֿלאג
אייך

איך איהם געוואנט, דאס מיינע געדאנקען זיינען א געוויסע צייט געווען פֿערנימען מיט א צווייטען. זייט דאן איז אונז נאך ניט אויסגעקומען צו רעדען וועגען דעם. דעם אמת געוואנט, איז דאס בלויז געווען א משוגעה, און א חוץ אלעמען, איז דאך דאס אלעס אזוי שנעל געווען אויס... דאס הייסט — ביז א געוויסען גראד...

א ר נ ה א ל ס. (הייבט זיך אויף פֿון פלאץ) נור ביו א גע-
וויסען גראד, ניט אין גאנצען?

ע ל י ז א. געוויס אין גאנצען. אך, מין גאט! דאס איז ניט ווי איהר דענקט, טהייערער פראפעסאר. דאס איז עפעס אונבעגרייפליכעס. איך ווייס דאס אייך ניט ווי צו ערקלעהרען... איהר וועט מיך פשוט האלטען פֿאר א משוגענע.

א ר נ ה א ל ס. יעצט, מין טהייערע, וועט איהר מיר שוין מווען אלעס דערצעהלען.

ע ל י ז א. גוט, איך וועל פֿרוכירען ווי אם בעחמען. און איהר אלס קלוגער מענטש, וועט דאס ארעס זיך אליין ערקלעהר-
רען. (זי קוקט ארויס פֿון בעסיעדקע און בויעכט אונטער דעם געשפרעך)...
מסס... ווארט א רגע, עס קומט אימיצער אהער. (לינגסטראן קומט פֿון דעם וועג, לינקס, אין ראץ פֿון זיין ראק שטעקט א בלוים, אין האנד האלט ער א ביקעט בלומען, אונטערגעבוידען מיט פאפיר און סטענגעס, ער בדייבט שטעהן געבעז באלקאן, ווי ניט וויסענדיג וואס ער זאל טהאן).

ע ל י ז א. (געהט ארויס פֿון דער בעסיעדקע) איהר ווילט גע-
וויס זעהן די קינדער, לינגסטראן?

ל י נ ג ס ט ר א ין. (קוקט זיך ארום) אה, איהר זיינט גאר דא, מאדאם? (פֿערבויגט זיך און געהט נעהנטער) ניין, איך זיך אייך אליין. מאדאם וואננעל. איהר האט דאך מיר ערלויבט אייך צו בעזוכען.

ע ל י ז א. געוויס, געוויס, איך בין אימער צופֿרידען אייך צו זעהן.

ל י נ ג ס ט ר א ין. איך דאנק אייך זעהר. אזוי ווי היינט

א ר נ ה א ל ס . דאמאלס !

ע ל י ז א . יא . שוין דאן .

א ר נ ה א ל ס . אבער דאס איז דאך אינמעגליך ! איהר
האט אודאי א טעות אין דער צייט ! איך רעכען, דאס איהר
זיינט נאך גאר דאן ניט געווען בעקאנט מיט דר. וואנגעל.

ע ל י ז א . איך רעד דא ניט וועגען מין מאן .

א ר נ ה א ל ס . ניט פֿון אייער מאן ! מיר שיינט אבער,
דאס איך סקאילדוויק איז ניט געווען קיין אינציגער מענש, ווער
עס זאל קענען ציהען אייער אויפֿטערקואמקייט אויף זיך.

ע ל י ז א . אה, יא, איהר זיינט גערעכט. דאס אלעס
שיינט מיר יעצט צו זיין אזוי נאריש אזוי ווילד.

א ר נ ה א ל ס . הערצעהלט מיר אלעס, איך בעט אייך,
הערצעהלט אלעס.

ע ל י ז א . צו וואס, גענוג פֿאר אייך, ווען איהר ווייסט,
דאס איך בין שוין דאן געווען פֿערבונדען.

א ר נ ה א ל ס . און ווען איהר זאלט דאן געווען פֿריי זיין?
ע ל י ז א . נו, טא איז וואס ?

א ר נ ה א ל ס . זאלט איהר דאן געווען אנדערש גע-
ענטפֿערט אויף מין בריעף ?

ע ל י ז א . וואס ווייס איך ! איהר זעהט דאך, אז וואנגעל
איז נאכהער אנגעקומען, און אלעס האט זיך אייסגעלאזט גאנץ
אנדערש.

א ר נ ה א ל ס . צי וואס-זשע האט אייך געדוינט מיר
אלעס אנפֿערטרויען, און מיר הערצעהלען, דאס איהר זיינט שוין
דאן געווען פֿערבונדען.

ע ל י ז א . (הייבט זיך אויף פֿון פלאץ דערש-זאקען) דערפֿאר,
וויל איך מוז זיך דאך אויסרעדען פֿאר אימיצען. ניין, ניין, זיצט,
איך בעט אייך.

א ר נ ה א ל ס . אייער מאן ווייסט עפעס וועגען דעם?
ע ל י ז א . ווען איך האב מיך מיט איהם בעקענט, האב

ע ל י ז א. ווארום אבער האט איהר קיינמאל ניש גע-
שריבען?

א ר נ ה א ל ס. (קודט אייף איהר מיט א פֿארוואנדל) איך!
איך ואל איך שרייבען! נאכעם ווי איהר האט מיר ענטזאגט.
איהר וואלט דאך געקענט זענען, דאס איך הייב אן די גע-
שיכטע פֿון דאס ניי. נאך מיין דורכפֿאל.

ע ל י ז א. גאנץ זיכטיג, איך פֿערשטענד דאס. האט איהר
גאר די גאנצע צייט ניש געמאכט וועגען הייראטען מיט אן
אנדערע פֿרוי?

א ר נ ה א ל ס. קיינמאל ניש. איך בין געבליבען טרוי
מינע אמאליגע געפֿיהרע אין עראינערונגען.

ע ל י ז א. (איז א שאפענדיגן טאן) אך, מאכט איך ניש
קינדיש, ווארפט אויך די מאדישע עראינערונגען, כדי וואס
שנעלער צו ווערען א גליקליכער מאן!

א ר נ ה א ל ס. זייערליך איך וואלט זיך געמעגט צו-
אילען א ביסעל, פֿערגעסט ניש, דאס איך בין שיין יעצט וועבען
און דרייסיג יאהר אלט.

ע ל י ז ע. דאס אליין דארף איך שיין מאכען א ביסעל
זיך צואיילען. (נאך א בלינע פֿינע, הערט שטיל מיט אן עינט קול)
הערר ארנהאלט, איך זעל איך יעצט זאגען א זאך, וואס דא-
מאלס וואלט איך פֿאר קיין פֿאל ניש געווען דערצעהלט, עס
זאל זיך אפילו האנדלען אים מיין לעבען.

א ר נ ה א ל ס. וואס איז דאס אייגענטליך אוויס?

ע ל י ז א. איהר געדענקט, ווען איהר האט פֿרוכירט
קייגען מיין האנד, דאמאלס האב איך קיין אנדער ברייה ניש
געהאט, ווי איך צו ענטזאגען.

א ר נ ה א ל ס. איך זייס דאס. איהר האט מיר בליין
געקענט שענקען אייער פֿריידשאפט, יא, איך זייס עס.

ע ל י ז א. איהר זייסט אבער ניש, דאס אלע מינע גע-
דאנקען און געפֿיהלען האבען דאמאלס געהערט צו אן אנדערען.

ע ל י : א. איך שמים מיט איך איך אין דעם איין, איהר
 ווינט פאלקאם גערעכט וואנגעל איז א האר ניט עהנליך
 צו מיר.

א ר נ ה א ל ס. ווי-זשע האט דאס געקענט פאררען?
 ווי אזוי איז דאס אלעס פֿארגעקומען?

ע ל י : א. גוטער פֿריינד, אידן-האלט, פרענט מיך בעסער
 ניט, ווייל פֿון אלע מיניע ערקלעה-דינגען וועט איהר זעהר ווייניג
 פֿערשטעהן. און א היץ דעם, וועל איך אריין איך זעהר ווייניג
 קענען ערקלעהרען.

א ר נ ה א ל ס. הממ... (שטיל) האט איהר זיין עס און
 גערעדט מי. אייער מאן זענען מיר? איד מיין, וועגען מיין
 אמאליגעם שרכנ'ען יד צו איך?

ע ל י : א. איך האב איהם קיין ווארט ניט דערצעהלט
 וועגען דעם... וועגען דעם... וועגען דעם, וואס איהר פֿרענט
 מיך...

א ר נ ה א ל ס. עס פֿרעהט מיך צו הערען, דאס ער
 ווייס גאר ניט פֿון דעם...

ע ל י : א. אה, איהר קענט זיין רוהיג, איך האב איהם
 בלויז געזאגט, דאס איהר ווינט אייער פֿון מיניע בעסטע
 פֿריינד.

א ר נ ה א ל ס. איך דאנק איך זעהר פֿאר אייער מיניונג,
 אבער, איך וואלט איך וועלען פֿרעגען, ווארום האט איהר די
 גאנצע צייט, זייט איך בין פֿון איך אוועקגעפֿאהרען, מיר אפילו
 איינמאהר ניט געשריבען?

ע ל י : א. איך האב גערעכענט, דאס איך וועט זיין
 שווער צו לעזען די בריווע פֿון א פֿרין, וועלכע... וועלכע האט
 זיך ניט אבגערויפֿען אויף אייער ליעבע, ווי איהר האט געוואלט:
 דאס וואלט געווען פינקט, ווי שימען זאלן אויף די וואונדערן.

א ר נ ה א ל ס. הממ... מענליך, דאס איהר ווינט גע-
 רעכט,

ואו זיך צו געפֿינען, ווען מיר דארפֿען זיך עטוואס דערצעהלען.
א ר נ ה א ל ס. (טראכטענדיג ארגע) עס איז שוין גאנץ
לאנג, זייט מיר האבען זיך געזעהען דאס ערשטע מאָל, דאָרמען
אין סקאלרוויק — שוין גאנץ לאנג.

ע ל י ז א. עס איז שוין זעהן יאָהר פֿאַראיבער זייט דאָן.
א ר נ ה א ל ס. יא, איך גלויב, אז אזוי איז עס אַך,
ווען איך שטעל מיר פֿאַר, ווי איהר האט אויסגעזעהן אויף דעם
לייכט-טהורס, אלס „מכשפה“, ווי דער אלטער גלח פֿלעגט איך
רופֿען, דערפֿאַר, ווייל אייער פאטער האט איך געטויפֿט ניט
מיט קיין טענשטיבען, און איך ניט מיט א קריסטליכען נאמען,
נור נאך א שיף גאר. *

ע ל י ז א. נו, איז וואס?

א ר נ ה א ל ס. דאמאלס האט זיך מיר אפילו ניט
געחלוס'ט איך זאל זיך מיט איך דא צוזאמענטרעפֿען, און נאך
אלס א פֿרוי וואנגעל דערצו.

ע ל י ז א. געוויס ניט. ווי אזוי האט איהר דען געקענט
פֿאַראיינזעהן? דאמאלס איז נאך וואנגעל ניט געווען... די קינ-
דערס מוטער האט נאך דאן געלעבט.

א ר נ ה א ל ס. ריכטיג. אבער ווען ער זאל זאגן געווען
פֿריי זיין, וואלט איך איך ניט געווען געגלויבט, אז דאס אַלעס
וועט אזוי פֿאַסירען.

ע ל י ז א. איך אליין וואלט איך דאן ניט געגלויבט,
דאס אזוי וועט דאס פֿאַרקומען.

א ר נ ה א ל ס. וואנגעל איז דאך אזא וואוילער מענש,
אזא הייזיגער, צו יעדען איז ער דא אזוי גוט, אזוי פֿריינדליך!

ע ל י ז א. (צוהיט) אמת, דאס איז אלץ אמת.

א ר נ ה א ל ס. דאך, ווי מיר דוכט, איז צווישען איהם
און איך א זעהר גרויסער אונטערשייד.

(* עליוז איז דער נאמען פֿון א שיף פֿון דעם העלד אין דער פאעמא
פֿריטיאף פֿון בעוואוסטען שוועדישען פאעט יעזאאוס טעגנער. — איבערזעצער

דאָרטען אודאי זיין אונערטרעגליך.

וואַנגעל, (וועלכער איז אויך מיטגעגאנגען מיט זיי) יעצט, עליווא. וועסטו פֿערברענגען אַ ביסעל מיט אונזער פֿריינד.

עליווא. דו האסט עפעס צו טהאָן ?

וואַנגעל. יא, איך דאַרף נאָך זיין אין עמפּפּאַנגס-צומער, איך וויל זיך אויך איבערקלוידיען, איך וועל באלד קומען. אַרנהאלס. (זעצט זיך אין בעסיעדקע) איירט אייך ניט, ליעבער דאקטאר, מיר וועלען שוין מסתמא דא פֿערברענגען די צייט.

וואַנגעל. (שאַקעלט מיט דעם קאָפּ צו איהם) געוויס, איך בין זיכער אין דעם. נא, אויפֿס-ווידערועהען. (ער געהט איינעק אין גאָרטען. אב לינקס).

עליווא. (נאָך אַ קליינע פּאַזע) ניט אמת, דא איז זעהר גוט צו זיצען ?

אַרנהאלס. זעהר אנגענעם.

עליווא. די בעסיעדקע ריפֿען זיי אלע „מיינע“, דערפֿאַר, ווייל איך האב זי געהייסען אויפֿבויען, אדער בעסער געזאָגט, וואַנגעל האט זי געלאזט אויפֿבויען פֿון מיינעט וועגען.

אַרנהאלס. און דאָ פֿערברענגט איהר אייער צייט ?

עליווא. יא, מעהרסטענס זיין איך דא דעם גאַנצען טאג.

אַרנהאלס. אודאי צוואמען מיט די קינדער ?

עליווא. דוועט מאל האט איהר דוקא ניט געטראָפֿען,

זיי זיצען כמעט אלע אויף דעם באלקאן.

אַרנהאלס. און וואַנגעל ?

עליווא. אָה, וואַנגעל, ער זיצט דא מיט מיר, און אויך

מיט זיי אויף דעם באלקאן.

אַרנהאלס. איך דענק, דאס איהר זיינט עס די

שולדיגע, ווארום עס געהט ביי אייך פֿאַר אזוי ?

עליווא. פֿאַרקעהרט, איך דענק, און אלע זיינען ציפֿיריע-

דען, וואס עס קומט אזוי פֿאַר, יעדענפֿאלס, ווייסען מיר דאָך

א ר נ ה א ל ס. עס מאַכט ניט, עס מאַכט ניט, שמערט
איך ניט צוליעב מיר.

וואַנגעל. ווי אזוי איז היינט דאס וואַסער, פֿריש ?
ע ל י ז א. פֿריש, נאט מיינער ! דאָ איז קיינמאָל קיין
פֿרישעס וואַסער נישט. עס איז אזוי וואַרים, אז קוים וואס עס
בעהענט זיך. דאס וואַסער אין די פֿיארדען מוז אודאי זיין פֿאַר-
פעסמעט.

א ר נ ה א ל ס. פֿאַרפעסמעט !
ע ל י ז א. יא, א זעהר שלעכטעס וואַסער, מיר דוכט, דאס
די מענטשן, וואס באדען זיך דאָ, ווערען קראַנק צוליעב דעם.
וואַנגעל. (שטייכעלט) דו רעקאָמענדירסט גיט אינזערע
באַרעפלעצער !

א ר נ ה א ל ס. איך רענק, מאדאס וואַנגעל, דאס איהר
האט צו פֿיעל ליעב דעם ים, אין דערפֿאַר קומען איך אזוי אויס
די היגע וואַסערען.

ע ל י ז א. מעגליך, אז דאס איז אויך ריכטיג. איך הויב
אָן אין דעם צו גלויבען. קוקט נור בעסער. ווי שעהן די קינדער
האַבען דא אַלעס פֿערפֿיצט. דאס איז אַלעס צוליעב איך,
פֿראַפֿעסאָר.

וואַנגעל. (צוטישט) הממ... (קוקט אופֿן זייגער) איך מוז
זיך אביסער צואוילען.

א ר נ ה א ל ס. איז דאס אַלעס צוליעב מיר ?
ע ל י ז א. געוויס, ניט אַלע טאָג איז ביי אונז יום-טובֿ.
אופֿ ! ! ווי שרעקליך הייס דאָ איז ! (לאָזט זיך געהן אין גאַרטען)
קומט אהער, דאָ פֿיהרט זיך כאַטיש אַביסעל לופֿט. (זי געהט אריין
אין בעסיערקע, זעצט זיך).

א ר נ ה א ל ס. (געהט איהר נאך) מיר דוכט אויך אזוי, פֿיין,
א, ווי פֿריש דא איז.

ע ל י ז א. איהר זיינט שוין צוגעוואוינט צו די היצען, איבער-
הויפט ביי איך, אין אזא גרויסער שטאָרט. די היצען מווען

נאך פון סקאלדיקן ווען איהר זיינט דאָרטען געווען אלס דעהרער.
 א ר נ ה א ל ס. ריכטיג. איך פלעג די זעהר אָפֿט זעהען,
 ווען איך פלעג בעזוכען איהר פֿאַמער אויף דעם לויכטיגהערעם.
 ו ו א נ ג ע ל. די יאהרען, וואס די האט דאָרט פֿערבראכט,
 האבען אזעהר שטאַרק ווירקונג געהאט אויף איהר. דא אין
 שטאָרט קען מען דאס נאָר ניט פֿערשטעהן. און דערפֿאַר זייען
 זי אַלע „רי מאדאם פֿון ים“.

א ר נ ה א ל ס. איז דאס ריכטיג !

ו ו א נ ג ע ל. יא, רעדט זיך דורך מיט איהר אַ ביסעל וועגען
 דער פֿערגאנגענהייט. איך גרויב, אז דאס זעט זעהר גוט ווירקען
 אויף איהר.

א ר נ ה א ל ס. (קומט איהם אן פֿערוואנדערט) איהר דענקט
 גלאַט אזוי, אדער איהר האט ארוואַכען צו גלויבען, אז עס וועט
 זיין אזוי ?

ו ו א נ ג ע ל. געוויס האָב איך ארוואַכען. (פֿון אונטען אין
 דעם גאָרטען הערט זיך עליאָס קינד) דאס ביזט דו, וואנגעל ?

ו ו א נ ג ע ל. (שטעהט אויף פֿון פֿלאַץ) יא, מתייערע, דאס בין
 איך. (עלויא. אינגעליכעלט און אַ לויכטען שאַט) מיט נאָסע האָר, וועלכע
 זיינען ציאַוואָרפען ביי איהר אויף די שולטערן, קומט אַרויס פֿון צווישען די
 בויטער נעבען דער בעסינדקע. ארנהאלט הייבט זיך אויך אויף פֿון פֿלאַץ).

ו ו א נ ג ע ל. אָט איז אויך דאָ מיין „וואסער-פֿרוי“.

ע ל י ז א. (געהט, שנעל ארויף אייפֿן באלקאן, נעהמט איהם אָן
 פֿאַר דער האַנד) דאנקען גאט, איך זעה דיך נאָך אַ מאָל ! ווען
 ביזטו געקומען ?

ו ו א נ ג ע ל. גור וואס, אַ פֿאַר מינוטען פֿריהער. (צייגט אויף
 דעם פֿראָפֿעסאר) פֿאַר וואס בעגריסט דו זיך ניט מיט אָן אלטען
 גוטען פֿריינד ?

ע ל י ז א. (צו ארנהאלט, גיט איהם די האַנד) ענדליך זיינט
 איהר געקומען. ווי געהט עס אייך ? איהר וועט מיר ענטשול-
 דיגען, וואס איך בין ניט געווען צו-הויזע.

בעסער, וואָס איהר מאכט עפעס, גוטער דאקטאר. איהר רעכענט
שוין דא בלייבען אויף אייער גאנצען לעבען?

וואָס נעל. נעוויס, עס וועט שוין איראוי אויסקומען.
פֿערגעסט ניט, אז דאָ בין איך געבליבען געווארען, דא האָב איך
פֿערבראכט אוי פֿיטל גליקליכע טעג מיט דער, וועלכע האט
אינו אוי יונג פֿערדאווען, מיט דער, מיט יעלכער איהר האט זיך
בעקענט, יען איהר ווינט דאָ געווען דאס רעצטע מאל.
א ר נ ה א ל ס, יא, יא.

וואָס נעל. יעצט פֿיהל איך זיך גליקליך מיט דער
יעלכע פֿערגעהמט איהר פלאץ דא. איך וואָל איך זאגען דעם
אמת, האב איך זיך גאָר ניט צו בייבלאנגן אויף מיין שיקואל.
א ר נ ה א ל ס, האט איהר נאך עפעס קינדער פֿון דער
צווייטער הייראט?

וואָס נעל. עס איז געבליבען געווארען אַ קינד, צוויי,
צוויי מיט אַ האָרב יאָהר צידיק, עס האט אבער לאָנג ניט גע-
לעבט, עס איז געשטארבען יען עס איז אלט געווען אַ חדשים
פֿינף.

א ר נ ה א ל ס, וואו איז ערגעץ אייער פֿרוי, איז זי גאָר
אין דער היים ניטאָ?

וואָס נעל. ניין, זי וועט שוין אָבער באַלד קומען, זי
איז געגאנגען זיך באַדען. יעדעו סאָג, אין דער צייט, מוז זי זיך
באַדען. עס מעג דונערען און בלייען.

א ר נ ה א ל ס, איז זי פֿירליבט קראַנק אויף עטוואָס?
וואָס נעל. עס איז ניט קיין געפֿאָהר, זי איז בלויז זעהר
נערווען די לעצטע פֿאָר יאָהר. איך פֿערשטעה אלץ ניט, וואָס
עס געהט מיט איהר פֿאָר, זי לעבט פֿשוט מיט דעם וואָסער.
געהן צום יום — דאס איז איהר געשאַפֿע פֿערגעניגען.

א ר נ ה א ל ס, איך געדענק דאס נאך פֿון לאָנג.
וואָס נעל. (מיט אַ קיין בעמערקונגען שטייבעל) יא, איך
ווייס, דאס איהר ווינט בעקאנט מיט מיין פֿרוי. איהר קענט זיך

וואס געל. פאר אכלה פאסט זיך בלויז איינע דערווייל.
הירדא. (שטיל) איהר הערץ, וואס דער פאפא זאגט?
וואס געל. איך רעכען, או עס וואלט בעסער געווען,
מיר זאלען זיך אוועקזעצן אייף דעם באלקאן. דאָרט איז פֿיעל
קיהלער, ווי דאָ, קומט.

א ר נ ה א ל ס. איך דאנק אייך, דאנק אייך, גוטער
דאָקטאר. (זיי געהען אלע אויף דעם באלקאן. דה, וואנגעל ועצט אנדער
אנהאלטען אין דעם וועג-שטוהל).

וואס געל. יעצט רוקט אייך אויס א ביסעל, איהר
זיינט איראזי זעהר סיער פֿין וועג.

א ר נ ה א ל ס. דאס מאכט ניט, איך פֿיהל זיך ניט זעהר
סיער.

ב א ל ע ט א. (צו דר. וואנגעל) פֿילייכט זאל איך ארוינ-
ברענגען זעלצער וואסער מיט איינגעמאכטן אין זאל ארוינ? דא וועט
באלד ווערען הייס.

וואס געל. גוט, גאנץ גוט, ברענג טאקי זעלצער-
וואסער מיט איינגעמאכטן. ברענג שוין אייך מיט דעם קאָניאק.

ב א ל ע ט א. קאניאק אויך?
וואס געל. יעדענפֿאלס, טאָמער ווילט זיך איינעם פֿון
אונז אַ ביסעל.

ב א ל ע ט א. גוט. הילדא, ווארום טראגסטו ניט אוועק
דאס רענצעל, וואו דער פאפא האט דיר געהייסען? (זיי געהט
ארויף אין הויז און פֿערמאכט די טיהער הינטער זיך. הילדא געהט דאס רענצעל
און געהט אוועק דורך דעם גאָרטען, לינקס).

א ר נ ה א ל ס. (בענלויטענדיג באלעטאָן מיט זיינע בליקען)
וירקדיך, די קינדער זיינען זעלטען שעהן אויסגעוואקסען.

וואס געל. (זעצט זיך אויף א שטוהל). ניט אמת, זיי זינען
זעהר ישֿעהן?

א ר נ ה א ל ס. איך בין פשוט ענטזיקט פֿון באלעטאָס
שעהנהייט. או הילדא איז אייך זעהר שעהן. נור דערזעהלט

(לאבט) עס איז נור צום לאכען פֿין דיר, וואס דו דענקסט, אז דער דיקער מאן זאל זיין דער פראפעסאר ?
ו ו א נ ג ע ל . ווארט ניר, מעגליך טאקי, אז יא, געוויס ער, וואס דען, זיכער ער.

ב א ל ע ט א . (קוקט אָנגעשטרענגט, א ביסעל דערשראָקען) אויף מיין עהרען וואָרט, איך הייב אויך אָן צו גלויבען, אז דאס איז ער, (פראפעסאר ארנהאלט, אנגעטהאן אין אלייכטען זומער-אנצוג, מיט אויגען גלעזער אין האנד האלט ער א דין שטעקעלעך, קומט אָן פֿון וועג לינקס, ער קוקט אריין אין גאָרטען, פֿארבויגט זיך, און געהט אריין דורך דעם טירעל).
ו ו א נ ג ע ל . (געהט איהם אנטקעגען) וואס מאכט איהר, שטייערער פראפעסאר ? עס פֿרעהט מיך ווירקליך, וואס איך זעה איך נאָך א מאל דא, אין אינווע-אלטער היים !

א ר נ ה א ל ב . איך דאנק אייך זעהר, גוטער דר, וואנגעל. איך דאנק אייך טיזוענד מאל (ווי דרוקען זיך פֿריינדליך די הענד.) אָמ זיינען אייך די קינדער ! (שטרעקט אויס די הענד צו זיי.) איך וואלט זיי שוין גאר ניט דערקענט.

ו ו א נ ג ע ל . איך דענק אויך אזוי.
א ר נ ה א ל ב . געוויס ניט דערקענט, באלעטאן אפשר נאך יא

ו ו א נ ג ע ל . מעגליך. עס איז שוין טאקי אכט-ניין יאהר וויט איהר האט זיי געזעהען דאס לעצטע מאל. פֿאר דער צייט האט זיך פֿיעלעס, פֿיעלעס איבערגעביטען.
א ר נ ה א ל ב . (קוקט זיך ארום) פֿארקערט, מיר דוכט, אז ארעס איז ווי געווען, אייסער פֿילייכט, וואס די בוימער זיינען פֿאר דער צייט אויסגעוואקסען. אייך שטעהט דא יעצט א בעד מעדקע, וואס איז דא פֿריהער ניט געווען.

ו ו א נ ג ע ל . דאס זיינען ברויז אויסערליכע ענדערונגען...
א ר נ ה א ל ב . (שטייבעלט) אויך די קינדער זיינען שוין פֿיין אויסגעוואקסען. זיי פֿאסען זיך שוין גאר אין גיכען פֿאַר כלות...

ב א ל ע ט א. איא, פאפא, מיר האָבען דא שעהן פֿער-
פּוצט ?

ו ו א נ ג ע ל. אָה, זעהר שעהן. איהר זיינט נאר אליין
אין הויז ?

ה י ל ד א. יא, זי איז אוועקגעגאנגען.
ב א ל ע ט א. (שלאָגט איהר איבער שנעל) די מאמע איז זיך
געגאנגען באַדען.

ו ו א נ ג ע ל. (קוקט לעבליך אויף באלעטאן, גלעט זי איבערן
קאָפּ) הערט נור, קינדער, וואס-זשע. אזוי וועט דאָ זיין אַגאַנצען
טאג ? דער פּלאַג וועט אויך פּלאַטערען אַגאַנצען טאג ?

ה י ל ד א. געוויס, פאפא, וואס דען ?
ו ו א נ ג ע ל. הממ... געוויס, נור עפעס...

ב א ל ע ט א. (זינקט צו איהם) ווער עס ווייס ניט, קען
דענקען, אז דאס איז צוליעב פּראַפּעסאָר אַרנהארט. פֿאר וואס
ניט. ווען אזא גיטער אלטער בעקאנטער קומט דוּך בעזוכען...
ה י ל ד א. (שלעפט איהם פֿאר די קליידער) פֿאַרגעס אויך ניט,
פאפא, דאס ער איז דאָך געווען באלעטא'ס א לעהרער.

ו ו א נ ג ע ל. איהר זיינט גרויסע שטיפּערקעס. אך, מיין
נאָט, מיין גאט ! אין אמת'ן, איז דאס דאך גאנץ נאטירליך, וואס
מיר עראינערען זיך אן דער, וועלכע איז מעהר ניטא צווישען
אינו. ניר דאך... הילדא, נעהם דאס (גיט איהר איבער דאס רענצעל)
שראָג דאס אפּ אין עמפּפּאַנגס-צימער. ניין, קינדער, מיר
געפֿהלט דאס ניט. מיר געפֿעהלט ניט די מיטלען, איהר פֿער-
שמעהט ? ... דאס. וואס מיר דא-פֿען אלע יאהר אויף אזא אופן...
א, נור וואס קען מען זיך העלפֿען, זיי קען מען דאס טאכען
אַנדערש ? ... (הילדא וויל דורכגעהן דעם גאָרטען לינקס, שטעלט זיך אָפּ
מיט דעם רענצעל אין האַנד. דרעהט זיך אום און ווייזט מיט'ן פֿינגער).

ה י ל ד א. קוקט נור, זעהט נור דעם מאן, וואס געהט
אָן, דא-טען, דאס מיין אוראיי זיין דער פּראַפּעסאָר.
ב א ל ע ט א. (קוקט זיך אים אין דער זייט) אָט, דער, אָ ?

מיט דעם גרעסטען פֿערנעניגען, (פֿערניגט זיך אין געהט צו צום טירעל פֿין הויף, ארויסגעהענדיג אויף דער אנדערער זייט פֿערניגט ער זיך נאָך אַ מאָל און פֿערשווירעט. לונקס).

ה י ל ד א. (שרויט, ניט זעהר הויך) אדיא, מוסיא ! זייט אויז

גוט, גרויסט דארטען אין מיין נאמען דער מומע דושענסען

ב א ל ע ט א. (כאפט זי אָן פארזן האַנד) הילדא, וואס איז דאס

פֿאַר אַ שטיק ! ביזט פֿון זינען אראפ ! ער האט דאך געקענט דערהערען.

ה י ל ד א. נו איז וואס, דענקסטו, איך וועל זיך שעהמען !

ב א ל ע ט א. (קוקט זיך ארום רעכטס) דער פאפא געהט שוין.

(דו. וואנגעל, אָנגעהאָן ווי אַ רייזענדיג מיט אַ קינד דענצעל אין האַנד, ציגט זיך אויף דער סטעזשקע רעכטס.)

ו ו א נ ג ע ל. אט בין איך אויך דא, קינדערדעך. (געהט

אריין הויך'ן טירעל).

ב א ל ע ט א. (געהט איהם אנטזעגען אין גארטען) זעה גוט,

וואס דו ביזט געקומען.

ה י ל ד א. (געהט איך ארויסער אין גארטען). ביזט היינט פֿרוי

פֿאַר דעם גאנצען טאג פאפא ?

ו ו א נ ג ע ל. ניין, שתיינדיג, איך וועל נאך מויען היינט

זיך בעשעפטיגען אין מיין עמפֿלאַנגס-ציימער. ווייסט איהר ניט,

איז הערר ארנהאַלס שוין דאָ ?

ב א ל ע ט א. יא, ער איז די נאכט אָנגעקומען. מיט האכען

זיך ערקונדיגט אין האטעל אויף איהם.

ו ו א נ ג ע ל. האט איהר איהם נאך ניט געזעהען ?

ב א ל ע ט א. ניין, ער וועט וואהרשיינליך זיין ביי אונז

פֿאַר מיטאג.

ו ו א נ ג ע ל. ער וועט זיכער קומען.

ה י ל ד א. (שלעפט איהם מיט זיך) פאפא, קוק זיך נור ארום.

ו ו א נ ג ע ל. (קוקט אויף דעם כאלאן) איך זעה, איך זעה,

מיין קינדר. יום־טובֿ'דיג, פֿיין.

באלעט א. נישט אמת, עס איז זעהר שעהן ?
 ליינגסטראן. זעלטען שעהן. עס מוז אוראי ביי
 אייך זיין אפאמיליען יוסטוב ?
 הילדא. א שטיקעל יוסטוב.
 ליינגסטראן. מען קען ווירקליך רענקען אזוי,
 זעהענדיג דאס אלעס פאר זיך. געוויס איז עס אייער פאטערס
 געבורטס-טאג.
 באלעט א. (וועלענדיג איבערשלאגען הילדאן) חממ...
 חממ...

הילדא. (נישט קומענדיג זיך ווענען באלעטא'ס אונזער
 אידענטיט) ניין, דאס איז דער מאטא'ס געבורטס-טאג.
 ליינגסטראן. אזוי, הייסט עס, אייער מיטער'ס ?
 באלעט א. (שטיל, מיט א ברויגורטאן) הילדא!
 הילדא. (אין כעס) אך, לאז מיך ציהר ! (צו לינגסטראן)
 איהר געהט יעצט וואהרשיינליך אנבייסען ?
 ליינגסטראן. (געהט צוריק ארונטער פון די שטיגען) יא,
 עס איז שיין טאקי ווירקליך צייט צו פריהשטיקען.
 הילדא. וואו וואוינט איהר יעצט, נאך אלץ אין דעם
 זעלבען האַטעל ?

ליינגסטראן. איך וואוינ שיין דארט מעהר נישט,
 דארטען איז צו טהייער פאר מיר.
 הילדא. וואו פֿאָרט געפֿינט איהר זיך יעצט ?
 ליינגסטראן. איך וואוינ יעצט ביי מאדאם דושענסען,
 אויף דעם באַרג דערווייל. גיטען טאג. איך מוז יעצט געהן,
 גומען טאג.

באלעט א. (געהט ארויס אויף די שטיגען) גיטען טאג, גומען
 טאג, הערר לינגסטראן. איהר וועט איצט ענטשולדיגען פֿאר היינט,
 קומט אריין אן אנדערש מאל, ווען איהר וועט נור צייט האבען.
 דער פאפא אין מיר אלע וועלען זעהן ציפֿריעדען זיין.
 ליינגסטראן. איך דאנק אייך. איך וועל זיכער קומען.

(פון הויף, לינקס)

ה י ל ד א, (קומט ארויס אויף דעם באלקאן מיט דעם פוס-בינקעלע
אין האנד. באלעטע טראגט ארויס נאך א בוקעט בלומען. לינגסטראן פערנינגט
זיך פאר זיי, שטעהענדיג אין הויף.)

ה י ל ד א, (אָנגעשפארט אָן דער פארענטשע פון באלקאן) מיין
שוועסטער בארעטא האט מיר שוין דערזעהלט, דאס איהר זיינט
אריינגעגאנגען צו אינו אין גארטען.

ל י נ ג ס ט ר א נ, ווי איהר זעהט, איהר וועט מיר געוויס
ענטשולדיגען, וואס איך האב מיר גענומען די ערלויבניס אריינ-
צוקומען.

ה י ל ד א, איהר שפאצירט יעצט אודאי ?
ל י נ ג ס ט ר א נ, אה, ניין, היינט האב איך נאך זעהר
ווייניג שפאצירט.

ה י ל ד א, האט איהר זיך שוין געבאדען ?
ל י נ ג ס ט ר א נ, יא, איך בין שוין געווען אין ים איך
האב דארט אויך געזעהען אייער מוטער.

ה י ל ד א, וועמען האט איהר דארט געזעהן ?
ל י נ ג ס ט ר א נ, אייער מוטער.
ה י ל ד א, אָ, אזוי ? (שטעלט אוועק דאס פוס-בינקעלע געבען

ראקינג-טשער)

ב א ל ע ט א, (מישט זיך אריין, אום איבערזושלאגען זיי דעם
געשפרעד) האט איהר פלייכט דאָרטען געזעהען מיין פֿאַטער'ס
שיפֿעל אויף דעם פֿיארד ?

ר י נ ג ס ט ר א נ, איך האב טאקי געזעהן א שיפֿעל
צוקומען צום ברעג. א קליינעם זענעל-שיפֿעל.

ב א ל ע ט א, דאס האט זיכער געמוזט זיין דער פאפא.
ער האט בעזוכט א פאר קראנקע אויף די אינזלען (ברענגט זיין
ארדנונג אייניגע זאכען אויפ'ן טיש).

ל י נ ג ס ט ר א נ, (געהט נעהנטער צום הויז אין שטייגט אריין
די שטייגען). אָך, ווי שעהן דאָ איז ביי אייך, וויפֿיעל בלומען !

איין מינוט, איך קום גלייך צוריק. (אב אין הויז).

ב א ל ע ס ט ע ד. איהר קענט זיך מיט דער פֿאמיליע
פֿון דעם הויז ?

ל י נ ג ס ט ר א ן. זעהר וועניג, איך האב א פֿאר מאל
בעגעגענט די צוויי יונגע פֿרייליינס אין א בעקאנטע הויז. דאס
דעזטע מאל האב איך זיי אלעמען געזעהען אויף דעם בולוואר,
ווען די מוזיק האט דארטען געשפילט, דאמאלס האט מיך איך
מאדאם וואנגעד איינגעלאדען צו זיי אין הויז.

ב א ל ע ס ט ע ד. איך וואלט איך ראטהען, איהר ואלט
דיזע בעקאנטשאַפֿט אנהאלטען.

ל י נ ג ס ט ר א ן. איך האב דאס שוין אליין גערעכענט,
איך קלויב מיך טאקי זיי בעזוכען. ניר קומען גלאט אווי פֿאסט
ניט, איך ווארט אויף א געלעגענהייט.

ב א ל ע ס ט ע ד. ווייס איך, וואס איהר דארפֿט א גע-
לענענהייט. (קוקט זיך ארום לינסס) א, שייפעל ! (נעמט צו זאמען זיינע
זאכען) די שיף איז שוין געבען ברעג, אין איך זיין נאך אלץ דא.
אלוא, מען דארף געהן, פֿילייכט וועט מיך יעמאנד פֿון די אָנגע-
קומענע געברויכען. איך בעשעפֿטיג זיך איך מיט האר-שניידען.
איך בין א גענוטער פֿארויקענמאכער.

ל י נ ג ס ט ר א ן. ווי עס ווייזט אויס, האט איהר א סך
מלאכות.

ב א ל ע ס ט ע ד. אין א קליין פֿלאץ מוז מען זיך צו-
פֿאסען צו פֿערשיעדענע פֿראפעסיאָנען. פֿילייכט וועט איהר א
מאל עטוואס דארפֿען, דאן פֿרענט נור אויף דעם טאנץ-לעהרער,
באלעסמער.

ל י נ ג ס ט ר א ן. טאנץ-לעהרער ?

ב א ל ע ס ט ע ד. אויב איהר ווילט, פֿרענט איך איך
דעם פֿרעזידענט פֿון דער היגער מוזיקאלישער געזעלשאַפֿט, היינט
אבענד האבען מיר א קאנצערט אויף דעם בולוואר. א גוטען טאג,
גוטען טאג ! (ער נעהמט זיך זיינע זאכען און געהט אב דורך דעם טויעל

זעהן מיט דר, וואנגעל ביי א געלעגענהייט.

ב א ל ע ס ט ע ר, י א, י א, זעהט זיך מאקי מיט איהם
 (קוקט זיך אום לינקס) עס געהט שוין וויעדער א שיף, אך, וויפיעל
 מענשען דאָרט זיינען פאראן, ווי גרויס די לוסט צום וואנדערען
 עס איז געוואָרען די לעצטע יאהרען!
 ל י נ ג ס ט ר א ן, איך גלויב, דאס די געשעפֿטען דארפֿען
 דא געהן גוט.

ב א ל ע ס ט ע ר, בעזיכער אין זימער-צייט זיינען דא
 אָהן א צאהל. איך האב אָפֿט מורא, אז אינזער שטאדט זאל זיך
 דעם ניט פֿערלירען פֿיעל פֿון איהר איינדרוק, וואס די מאכט מיט
 איהר אויסזעהן. אזוי פֿיער אויסלענדער, עס איז ניט קיין
 קלייניגקייט.

ל י נ ג ס ט ר א ן, איהר וואוינט שוין לאנג אין דער
 שטאדט?

ב א ל ע ס ט ע ר, א יאהר זעכצעהן, אכטצעהן. איך בין
 אהער געקומען מיט א גרופע אקטיואַרען, דא זיינען אונזערע
 פֿינאַנסען אויסגעגאנגען, אין מיר האבען זיך צווייעט אין צושפֿרייט
 אין אלע פֿיער זייטען פֿון דער וועלט.

ל י נ ג ס ט ר א ן, אין איהר זיינט דא געבליבען אליין?
 ב א ל ע ס ט ע ר, איך בין דא געבליבען, ווי איהר זעהט.
 איד מוז אייך זאגען דעם ריינעם אמת, דאס עס איז געווען פֿאר
 מיר א גרויסע טיבה, דאמארס דאך איך בלויז געארבייט אלס
 א דעקארייטאר. (באלעטא טראַגט אַרײַט א יוגעטיהל אַפֿין באלקאן און
 שטעלט איהם אוועק).

ב א ל ע ט א, (אין שטיב אַרײַן) הילדא, געפֿין ערנען דאָרטען
 דעם פאפא'ס פֿוס-בענקעלע.

ל י נ ג ס ט ר א ן, (געהט געהיטער צום באלקאן אין פֿערנינט
 זיך). גוט מארגען, פֿרײליין וואנגעל!

ב א ר ע ט א, (ביי דער פֿארענטשע פון באלקאן) א ! דאס
 זיינט איהר, הערר לינגסטראַן ! גוט מארגען. ענטשילדיגט אייך

ב א ל ע ס ט ע ר . דאס האט מיר די ווירטהין פֿון דעם
 הייז אנגעצייגט די אידעע צו מאהלען דיועס בילד.
 ל י נ ג ס ט ר א ן . אין ווי וועט איהר אנרוֹפֿען דאס בילד,
 ווען איהר וועט דאס פֿערטיג מאכען ?
 ב א ל ע ס ט ע ר . איך רעכען דאס אנרוֹפֿען „דער טויט
 פֿון א וואסער-פֿרוי“.

ל י נ ג ס ט ר א ן . א זעהר פאסענדער נאמען. מיט אז
 סוועט וועט איהר זיכער שאפֿען עטוואס זעלטענעס.
 ב א ל ע ס ט ע ר . (קוקט זיך אים צו איהס) איהר זיינט
 פֿיליכט אויך אמאהלער ?

ל י נ ג ס ט ר א ן . ניין, איך בין ניט קיין מאהלער, איך
 האָף אבער צו ווערען א סקולפטאר. מיין נאמען איז, האנז
 לינגסטראן.

ב א ל ע ס ט ע ר . הייסט עס דאס מיר האבען די עהרע
 צו ריידען מיט א צוקינפֿטיגען סקולפטאר. ני, סקולפטור איז אויך
 א זעהר גרויסע קינסט. מיר רוכט, דאס איך האב אויך שוין
 געזעהן דא אמאל. ווי לאנג פֿערברענגט איהר שוין דא ?
 ל י נ ג ס ט ר א ן . איך בין ערשט דא צוויי וואכען צייט.
 איך וואלט זעהר גערן דא פֿערברענגען ביז ענדע זימער.
 ב א ל ע ס ט ע ר . וואהרשיינליך אום זיך צו באַדען אין
 בעדער ?

ל י נ ג ס ט ר א ן . ווירקליך, איך דארף קומען א ביסעל
 צום געזונד.

ב א ל ע ס ט ע ר . איהר פֿיהלט זיך דען קראנק ?
 ל י נ ג ס ט ר א ן . יא, איך פֿיהל ניט געזונד, עס איז
 אבער ניט געפֿעהרליך, עפעס אזא זארט ואדישקע, מעהר גאָר
 ניט.

ב א ל ע ס ט ע ר . בע. פוסטע זאכען ! דאך מעגט איהר
 זיך זעהן מיט א גוטעו דאקטאר.
 ל י נ ג ס ט ר א ן . איך האב שיין אליין געטראכט זיך

ב א ל ע ס ט ע ד. איהר וועט אבער יעצט נאך גאר ניט
קענען זעהן. נור דאך קומט אריין, מיט דעם גרעסטען פֿערגעניגען
קומט אריין, קומט נעהנטער.

ל י נ ג ס ט ר א ן. איך דאנק אייך זעהר. (געהט אריין
דורכ'ן טירעל).

ב א ל ע ס ט ע ד. (מאָהלט) איהר זעהט, איך מאָהל דעם
פיארד, צווישען די אינזלען.

ל י נ ג ס ט ר א ן. ריכטיג, יא, יא, איך זעה.
ב א ל ע ס ט ע ד, עס פֿעהלט נאך אבער דא א פֿערזאן.
אין אונזער שטערטעל איז זעהר שווער צו קריגען א ריכטיגען
מאָדעל.

ל י נ ג ס ט ר א ן. וועט דען דא נאך זיין די פֿיגור פֿון
א פֿערזאן ?

ב א ל ע ס ט ע ד. יא, אויף דעם פֿאדערגרונד, נעכען
פֿערו, וועט ליגען א גוסס'ענדע וואסער-פֿרוי. *

ל י נ ג ס ט ר א ן. צו וואס גאר א גוסס'ע ?
ב א ר ע ס ט ע ד. זי האט פֿערבלאנדזשעט, און וועט פֿאר
קיין פֿאל ניט קענען קומען צוריק צום וואסער. נו, פֿערשטעהט
זיך, דאס זי ליגט און געהט אויס. האט איהר פֿערשטאנען ?
ל י נ ג ס ט ר א ן. אזוי...

(*) אין סקאנדינאוויען גלויבט דאס פֿאלק אין די עקזיסטענץ פֿון אזא
בעשפֿעזניש, וואס איז האלב פֿיש, האלב פֿרוי, וועלכע קען זעהר שעהן
זינגען און אזוי פֿערנאָרט זי די מענשען דורך איהר זעהר שעהן קול. זיי
גלויבען אויך, דאס ווען איז פֿרוי זאל ארויסגעהן אויף דער יבשה, און
זי ראטהען, ווערט זי אן אכט'ער מענש מיט א נשמה. פֿיערע נייעסטע שרייבער
פֿון דער ראמאנטישער שיהלע האבען זיך בענוצט מיט דזיע אגען, און האבען
געשריבען אין פֿערשידענע פֿארמען וועגען זיי. צווישען די מעהר-בעוואוסטע
איז דא, למשל, אין ערנעהלונג „די וואסער-פֿרוי“ פֿון דעם דייטשען שרייבער
דערלאמאט פֿאקע. אויך הענריך היינע האט וועגען דזיע זאגען געשריבען
אין זיין געדיכט „איך ווייס ניכט, וואס זאל עס בעדויטען“... — איבערזעצער.

ב א ל ע ט א. יא, מיר ערווארטען היינט צו מיטאג פרא-
פֿעסאר ארנהאלט. ער איז די נאכט געקומען אהער אין שטאדט.
ב א ל ע ס ט ע ד. ארנהאלט ? דוכט זיך, אז אוי פֿלעגט
מען רופֿען דעם לעהרער, וואס איז דא געווען מיט עטליכע
יאהר צוריק ?

ב א ר ע ט א. ריכטיג. ער איז עס מאקי.

ב א ל ע ס ט ע ד. אוי, אוי ! איז ער אהא ווידער דא
ביי אונז ?

ב א ל ע ט א. דערפֿאר ציהען מיר היינט ארויף זֿדעס פֿלאג ;
דאס איז לכבוד איהם.

ב א ל ע ס ט ע ד. געוויס. געוויס, דאס פֿערשטעהט זיך.
(באלעטא געהט צוריק אריין אין הויז, לינגסטראן בעזיזשט זיך פֿון דער
רעכטער זייט דערזעהענדיג די מאהלער־געצייג בלייבט ער שטעהן, ער איז
א זעהר עדעלער יונגעראן, ארום, אבער נעט געקליידעט. ער שיינט צו זיין
עטוואס קרענקליך.)

ל י נ ג ס ט ר א ן. (פֿון דער אנדערער זייט פֿלאנקען) גוט
מארגען.

ב א ל ע ס ט ע ד. (קוקט זיך ארום) א ! גוט מארגען ! (ציהט
ארויף דעם פֿלאג) נא, אט פֿלאטערט ער שוין, (בינדט צו דעם שטריק
אין לאזט זיך געהן צום מאילבערט) גוט מארגען, מיין הערר. איך
האב אפילו ניט דאס פֿערגעניגען אייך צו קענען.

ל י נ ג ס ט ר א ן. איהר זייט אודאי א מאהלער, ניט אוי ?

ב א ר ע ס ט ע ד. אט ווי איהר זעהט. פֿאר וואס זאל איך
עפעס ניט זיין קיין פֿאהלער ?

ל י נ ג ס ט ר א ן. יא, ריכטיג. וועמ איהר מיר פֿילייכט

ערלויבען אריינקומען צו אייך אויף א וויילע ?

ב א ל ע ס ט ע ד. איהר ווילט אודאי זעהען דאס בילד,

וואס איך מאהר ?

ל י נ ג ס ט ר א ן. יא, איהר האט געטראפֿען, איך וויל

זעהר זעהן דאס בילד, וואס איהר מאכט יעצט פֿערטיג.

ערשטער אקט.

דאס הייז פון דר. וואנגער, לינקס א גרויסער באלקאן, אויף דעם דאך פון באלקאן א פלאגשטאנג. פאר דעם הייז א הויף, ארום דעם א גארטען. אין גארטען רעכטס, א בעסיעדקע מיט א טיש אין שטובלען. אין הינטער-גרונד ארום גארטען א געפלאכטענער פלאנקען מיט א טירעל. אויף דער אנדערער זייט פלאנקען א וועג צום וואסער, ביי די וויטען, אלעען מיט געדיכט בצוואקסענע ביימער. פון וויטען זעהט זיך דער פיאד (°). דערביי זעהען זיך הויכע בערג א ווארימער, שעהנער זומער-טאג.

ב א ל ע ס מ ע ד. (א מיטעל-יעהרוגער מאן, אנגעטאָהן אין אן אלטען סאָמעטענע פידזשאַה, אין א ווייכער העט מיט ברויטע ראַנען, שטעהט ביים פלאגשטאנג און בינדט אָן א שטריק. דער פלאג ליגט אויף דער ערד, עטוואס ווייטער אין הויף שטעהט א מאילבערט (°)). געבען דעם שטעהט א שטיהל מיט פינולען, בערשטלאך און פערשיעדענע פארבען).

ב א ל ע ס מ א. (געהט ארום פון הויז דורך א טיר אויף דעם באלקאן. אין האנד האלט זי א וואַזע מיט בלומען, וועלכע זי שטעלט אוועק אויפ'ן טיש). נו, ווי דענקט איהר, הערר באלעסמער, וועט זיך דער פלאג טאקע קענען ארויף-אין-אראפציהען ?

ב א ל ע ס מ ע ד. געוויס, פרייליין. דאס איז א קלייניגקייט. איהר וועט מיר ערלויבען — וואס-זשע, איהר עדווארטעט היינט נעסט ?

(°) פיאד — א גריב פון ים, וואס שניידט זיך אריין אין דער יבשה און צוגיסט זיך אין קליינע קאנאלען. אויף די געאגראפישע ים-קארטס ווערט דאס אין ענגליש בעצויכענט מיט דעם ווארט „סאינדז" — איבערזעצער, (°) א געשטער, אויף וואס מען ציהט אויף די ווייאנד צום מאהען.

פערזאנען.

דר, וואנגעל.

עליווא, זיין פֿרוי.

זיינע קינדער פֿון דער ערשטער פֿרוי. {
כאלעטא,
הילדא,

לינגסט-אן.

כאלעסטעד.

ארנהאלם א פראפעסאר.

א פֿרעמדער.

יונגע מענשען פֿון שטאדט.

מוריסטען וואנדערער.

זומער-איינוואהנער.

די האנדלינג קיסט פאר זומער-צייט, אין א שטאדט אין
נארד-נארוועגיען, נעבען א פֿיארד.

אלע רעכטע פֿאַרבעהאלטען.

Published, 1908.

by M. Sussman, 90, New Rd. Whitechapel,

London E.

פערלאג „פראגרעס“.

הענרייך איבסען.

די פרוי פון ים

דראמא אין 5 אקטען

איבערזעצט פֿון

ס. דאברין

גענומען פֿון דער „פֿרויער ארכייטער שטימע“.

ארויסגעגעבען פֿון מ. זוסמאן

לאנדאן 1908

HENRIK IBSEN
Born 1828, Died 1906

אלע מוסקולען ווערען ביי איהם לויז. דאָס געזיכט איז אָהן שום אויס־
דרוק, דיא אויגען זיינען אויסגעשטעלט וויא פּערגלעזטע.

פ ר ו י א ל ו ו י נ ג. (ציטערט פאַר שרעק) וואָס איז דאָס?
(שרויט מיט אַ קוויטש) אסוואַלד, וואָס איז מיט דיר? (פאַלט אויף
דיא קניע לעבען איהם און שרויסעלט איהם) אסוואַלד! טהו אויף
מיר אַ קוק! דערקענסטו מיך ניט?
אַ ס ו ו א ל ד. (וויא פריהער, אָהן אַ טאָן אין דער שטומע) דיא
זונן, דיא זונן.

פ ר ו י א ל ו ו י נ ג. (שפּרינגט אויף פּערצווייפעלט, פלעכט
אוין דיא הענד אין דיא האַאַר און שרויט מיט אַ קוויטש) איך קען
דאָס ניט אריבערטראַגען! (שעפּצט אזוי וויא אַ פּערשטוינערטע)
איך קען דאָס ניט אריבערטראַגען! קיינמאַל ניט! (פלוצלונג
גיט זיא זיך אַ כאַפּ) אַוואו האַט ער זיי ערגעץ? (פיהרט שנעל
אַריבער איהר האַנד איבער אסוואַלד'ס ברוסט, טאַפענדיג) אַט זיינען
זיי! (שפּרינגט אַב אַהינטער עטליכע טריט און שרויט אויס:) ניין;
ניין; ניין! יא! — ניין; ניין! (זיא בלויבט שטעהן אייניגע
טריט אַבגערוקט פון איהם מיט דיא הענד איינגעפלאַכטען אין דיא
האַאַר און קוקט אויף איהם מיט אַ שטומען שרעק.)
אַ ס ו ו א ל ד. (ער זיצט אונבעוועגליך וויא פריהער און זאַגט:)
דיא זונן. דיא זונן.

(פאַר האַנג.)

פ ר ו י א ל ו ו י נ ג . (רוקט זיך צו איהם פֿאַרויכטיג צו)
איצט ביזטו שוין רוהיג?
א ס ו ו א ל ד . יע .

פ ר ו י א ל ו ו י נ ג . (בווגט זיך איבער איהם איבער) אָה ,
אסוואַלד , דו האָסט זיך אַרײַנגענומען אַ שרעקליכע פּאַנטאָזיע
אין קאַפּ — ניט מעהר וויאַ אַ פּאַנטאָזיע . דו האָסט זיך צופּיעל
אויפּגערעגט דאָרטען אין פּאַרײַז . דו האָסט עס ניט געקענט
פּערטראָגען . אבער איצט אַ וועסטו זיך בײַ מיר גוט אויסרוהען ;
דאָ אין דער היים לעבען דער מאַמען , מיין ליעב קינד . דאַרפּסט
נור אויף עפעס אַנצײגען מיט'ן פּינגער , אזוי וועסטו עס גלייך
האַכען , פּונקט אזוי וויאַ ווען דו ביזט נאָך געווען אַ קליין קינד .
אָט אזוי , אַ , מיין זוהן . זעהסט , דער קרויזס איז שוין פּאַראַיבער .
דו זעהסט וויאַ גרינג ער איז פּאַראַיבער ? אָה , אבער איך האָב
געוואוסט אַפּריהער , אז אזוי וועט דאָס זײַן — און אָט אַ אַסוואַלד ,
זעה ס'אַראַ שײנעם טאָג מיר וועלען דאָס היינט האבען ! וואָס
פאַר אַ גאָלדענעם זונען־שײן ! אָט איצט וועסטו ערשט קענען
גוט אָנקוקען דיין היים . (זיאַ געהט צו צום טיש און לעשט אויס דעם
לאַמפּ . דיאַ זונן געהט אויף . דיאַ אויז־לאַווונען און די שפּיצען פּון
דיאַ שניואַיגע בערג זעהן זיך אָן אין הינטער־גרונד , בעלויכטען פּון
בליטצענדע , אין־דער־פּריהדיגע ליכטיגקײַט .)

א ס ו ו א ל ד . (זיצט אין קרעסלע מיט'ן רוקען צום לאַנדשאַפּט
אַהנע אַ ריחר צו טהון זיך . פּלוצלונג זאָגט ער :) מאַמע , גיב מיר
דיאַ זונן .

פ ר ו י א ל ו ו י נ ג . (ביים טיש . זיאַ גיט זיך אַ כאַפּ און
טהוט אויף איהם אַ קוק) וואָס זאָגסטו עס ?
א ס ו ו א ל ד . (ער ווידערהאַלט מיט אַ טעמפּער שטימע אָהן
טענער) דיאַ זונן , דיאַ זונן .

פ ר ו י א ל ו ו י נ ג . (גיט צו איהם צו) אַסוואַלד , וואָס
איז דאָס מיט דיר ?
(א ס ו ו א ל ד ווערט אזוי וויאַ איינגעשרומפּען אין שטוהל ;

פ ר ו י א ל ו ו י נ ג . איך, וועלכע האָט דיר געגעבען דאָס
לעבען?!

אָ ס ו ו א ל ד . איך האָב עס ביי דיר קיינמאָל ניט געבעטען.
און אין אמת'ן האָסטו דאָך מיר געגעבען זעהר א טהייערען לעבען!
אויף כפרות דארף איך אזא לעבען. דו מוזט עס צונעהמען פון
מיר!

פ ר ו י א ל ו ו י נ ג . ראַטעוועט! ראַטעוועט! (זי לויפט
אַרויס אין קאַררידאָר.)

אָ ס ו ו א ל ד . (גייט נאָך איהר) גיי ניט אוועק פון מיר.
וואוהין גייסטו?

פ ר ו י א ל ו ו י נ ג . (פון קאַררידאָר) איך לויף ברענגען א
דאָקטאָר, אַסוואַלד. לאָז מיך גיין.

אָ ס ו ו א ל ד . (אויך פון קאַררידאָר) איך זאָג דיר,
דו וועסט פון דאַנען ניט ארויס, און קיינער וועט אהערצו ניט
אַרײן. (עס הערט זיך וויא מען פערשליסט א טהיר.)

פ ר ו י א ל ו ו י נ ג . (קומט אריין צוריק) אַסוואַלד—
אַסוואַלד! — מיין קינד!

אָ ס ו ו א ל ד . (קומט אריין נאָך איהר) אויב דו האָסט דיא
האַרץ פון אַ מוטער, טאָ וויא אזוי קענסטו צוזעהן דיא יסורים
וואָס איך האָב פון אַט דעם ווילדען, משונה'דיגען שרעק?

פ ר ו י א ל ו ו י נ ג . (שווייגט א רגע, דערנאָך בעהערשט זיא
זיך און זאָגט:) אַט נאָ דיר אַ האַנד.
אַ ס ו ו א ל ד . דו וועסט—?

פ ר ו י א ל ו ו י נ ג . אויב עס'ט נור זיין נויטיג. אבער
דאָס וועט דאָך קיינמאָל ניט זיין נויטיג. ניין, ניין; דאָס איז
אונמעגליך.

אַ ס ו ו א ל ד . הלוואי. לאָמיר האָפען אז ניט. און דער-
ווילע לאָמיר לעבען צוזאַמען כל זמן נור מיר וועלען קענען. איך
דאַנק דיר, מאַמע. (ער זעצט זיך אין דער קרעסלע אין וועלכער
פרוי אלווינג איז פריהער געזעסען. עס הויבט שוין אָן צו טאגען. דער
לאַמפּ ברענט נאָך אויפ'ן טיש.)

אָס וואָלד. איך האָב שוין צונויפגעשארט גאנצע צוועלף
פילען—

פּרױ אַלױנג. (גיט זיך אַריס צום שאַכטעל) גיב מיר
דאָס שאַכטעל, אָסױלד!

אָס וואָלד. נאָך גיט איצט, מאַמע. (ער בעהאַלט דאָס
שאַכטעל צוריק אין בוזים־קעשענע.)

פּרױ אַלױנג. אָה, איך װעל דאָס גיט איבערלעבען!
אָס וואָלד. דו מוזסט דאָס איבערלעבען. דו פערשטייסט?
װען איך װאָלט ביי מיר געהאַט רעגיאַ'ן, װאָלט איך איהר געגעבען
צו ערקלערען, װיאַ עס האַלט מיט מיר אויף דער װעלט, און
װאָלט איהר געבעטען, אז װען דאָס ערגסטע װעט געשעהן, זאָל זיאַ
מיד רעטען. אָה, זיאַ װאָלט דאָס געטהאָן. איך װײס, אז זיאַ
װאָלט דאָס געטהאָן.

פּרױ אַלױנג. קיינמאָל גיט!
אָס וואָלד. װאָס רעדסטו? זיאַ װאָלט מיד גיט גערעטעט,
װען אָט דער גרויַל װאָלט אַנקומען און זיאַ װאָלט מיד זעהן ליגענ־
דיג אָהנע אַ קעהר צו טהון זיך, אזױ װיאַ אַ נײַגעבאַרענע עופה'לע,
גאָר אָהן כחות, פערלאָרען; אָהן װעלכע עס איז האַפֿנונג, מיד
צוריק צו ברענגען צו זיך?

פּרױ אַלױנג. קיינמאָל אין לעבען װאָלט רעגיאַ
אזא זאך גיט געטהאָן.

אָס וואָלד. רעגיאַ װאָלט דאָס יא געטהאָן. טאָמער איז
זיאַ אזױ זעלטען לײכטזיניג! אַ חוץ דעם װאָלט איהר באַלד
נמאס װערען ארומצופיהרען זיך מיט אזא קראַנקען װיאַ איך—

פּרױ אַלױנג. אויב אזױ, דאן דאַנקען גאָט װאָס
רעגיאַ איז שוין דאָ מעהר גיטאָ.

אָס וואָלד. דעריבער, מאַמע, מוזסטו מיד רעטען.
פּרױ אַלױנג. (מיט אַ שאַרפען געשרײ) איך!
אָס וואָלד. װער איז מיר נאָך אזױ נאָהענט װיאַ דו?
פּרױ אַלױנג. איך? דיין מוטער?
אָס וואָלד. אָט טאַקע װײל דו ביזט מיין מוטער.

(ער זעצט זיך אריין אין איהר קיעסלע) וואָרים, דער דאָקטאָר האָט מיר געזאָגט, אז ניט אלע מאָל שטארבט מען גלייך דערפון. ער האָט דאָס אָנגערופען עפעס אַ סאָרט ווייכקייט אין מאַרף אָדער עטוואָס עהנליכעס. (ער שמויכעלט טרויעריג) אַ גאַנץ שיינער נאָך-מען, ניט אמת? עס דערמאָנט מיך אלע מאָל אויף קארשען-טרויטען סאַמעט — אויף עפעס אַ זאך, וואָס ווען מען גלעט עס, איז עס אזוי ווייך און צאַרט.

פרוי אַלווינג (שרויט אויס) אַסוואַלד!

אַ ס ו ו אַ ל ד. (שפּרינגט אויף און געהט שנעל אַרום איבער'ן צימער) טאָמער האָט נאָך עפעס געפעהלט, האָסטו ביי מיר רע-גינאַ'ן אויך צוגענומען. אַ, ווען איך וואָלט זי נור געקענט האָבען לעבען זיך. אה, זיא וואָלט מיך שוין געראַטעוועט, נישט-קשה. פ ר ו י אַ ל ו ו י נ ג. (געהט צו איהם) און וואָס מיינסטו דערמיט, מיין ליבער זוהן? איז דען דאָ עפעס אַ מיטעל אין דער גאַנצער וועלט, וועלכען איך וואָלט ניט אָנגעווענדעט אום דיך צו רעטען?

אַ ס ו ו אַ ל ד. נאכדעם וויא איך בין איבערגעקומען דעם ערשטען אָנפאַל אין פאַרזי, האָט מיר דער דאָקטאָר געזאָגט, אַי ווען דער צווייטער אָנפאַל וועט קומען — און קומען וועט ער — וועט שוין זיין פערלאָרען יעדע האָפנונג.

פ ר ו י אַ ל ו ו י נ ג. מען דאַרף דאָך זיין אַ מענש אָהן אַ האַרץ אזוי צו ריידען —

אַ ס ו ו אַ ל ד. דאָס האָב איך פון איהם אַרויסגעפאַדערט. איך האָב איהם געזאָגט, אז איך דאַרף וואָס בעזאָרגען, איך דאַרף מאַכען געוויסע פאַרבערייטונגען. (שמויכעלט שעלמיש) און דאָס איז טאַקע געווען אמת אויך. (ער נעהמט אַרויס אַ קליין שאַכטעלע פון אַן אינעווייניגסטער בוזים-קעשענע.) דו זעהסט, מאַמע?

פ ר ו י אַ ל ו ו י נ ג. וואָס איז דאָס?

אַ ס ו ו אַ ל ד. מאַרפיום.

פ ר ו י אַ ל ו ו י נ ג. (קוקט אויף איהם מיט טויט-שרעק)

אַסוואַלד — מיין קינד!

אָס וואָלד. געדענק זשע, זיי שטילל. איז אָט אזוי האַלט
עס מיט מיר —

פּרױל ווינג. (שפּרינגט אויף) אָבער, אָסוואַלד, דאָס
איז דאָך ניט אמת! דאָס איז דאָך אונמעגליך! דאָס קען דאָך
ניט זיין!

אָס וואָלד. איין אָנפאַל האָב איך שוין געהאַט דאָרטען,
אין אויסלאַנד, נור ער איז באלד פאַראיבערגעגאַנגען. און ווען איך
האָב מיך ערקונדיגט, וואָס מיט מיר טהוט זיך, האָט מיך דער שרעק
אָנגעכאַפט מיט אַ ווילדע, שטורמדיגע קראַפט און האָט מיך גענומען
טרייבען און יאָגען; און דעריבער בין איך עס אזוי שנעל געקומען
צופליהען אַהערצו.

פּרױל ווינג. איז אָט דאָס איז עס דער שרעק? —
אָס וואָלד. יא, דאָס איז, פּערשטייסטו, אזוי פּורכטבאַר,
אַז מען קען דאָס גאָר ניט אויסמאַהלען. הערסטו, ווען
דאָס וואָלט געווען אַ געוויינליכע קראַנקהייט, אפילו אַזאַ קראַנק-
הייט, פון וועלכער מען מוז זיכער שטאַרבען — וואָרים, איך האָב
גאָר ניט אזוי שטאַרק מורא פאַר'ן טויט — כאַטש, וואָס אמת איז
אמת, איך וואָלט זעהר גערן געלעבט זאָלאַנג וויא עס וואָלט זיך נור
געלאָזט.

פּרױל ווינג. יא, אָסוואַלד, דו מוזט לעבען!
אָס וואָלד. דאָס אָבער, פּערשטעהסטו, איז אזוי אונבע-
שרייבליך אבשייליך! דער מענש ווערט צוריק אַ קליין קינד! מען
דאַרף איהם קאַרמענען! מען דאַרף איהם—אָה, איך קען וועגען
דעם ניט ריידען!

פּרױל ווינג. זעהן מיינער, אַז דו וועסט ווערען צו-
ריק אַקינד, וועל איך זיך מיט דיר ניאַנטשען.

אָס וואָלד. (שפּרינגט אויף) קיינמאַל אין לעבען ניט!
אָט דאָס איז דאָך עס טאַקע וואָס איך וויל אזוי ניט האָבען. איך
קען ניט אַריבערטראָגען דעם געדאַנק, אַז אפּשר וועל איך אזוי אָפּ-
ליגען יאָהרען גאַנצע — אפּשר נאָך אזוי אַלט און גרוי ווערען.
דערוויילע קענסטו נאָך אַוועקשטאַרבען און מיט איבערלאָזען אַליין.

האָסטו מיר ניט געזאָגט ערשט אין אבענד, אז קיין זאך אין דער
וועלט וועסטו מיר ניט אָפּזאָגען?

אָ ל ו ו י נ ג. געוויס האָב איך עם געזאָגט.

אָ ס ו ו א ל ד. וועסטו האַלטען וואָרט, מאַמע?

פ ר ו י א ל ו ו י נ ג. מעגסט זיך אויף מיר פּערלאַזען, מיין
ליעבער און איין־איינציגער זוהן. איך האָב קיין זאך ניט צו ליעב
וואָס צו לעבען אויף דער וועלט, א חוץ דיר אַליין נאָר.

אָ ס ו ו א ל ד. נו, אויב אזוי, איז גוט. איצט הער, מאַמע.
דו האָסט אַ שטאַרקען, פעסטען כאַראַקטער. דאָס האָב איך שוין
אויסגעפינען. און דעריבער זאָלסטו נור בלייבען רוהיג, ווען דו
וועסט עם דערהערען.

פ ר ו י א ל ו ו י נ ג. אָה, וואָס פאַר אַ שרעקליכע זאך
וויילסטו עם מיר דערצעהלען?

אָ ס ו ו א ל ד. געדענק זשע, נאָר ניט מאַכען קיין קולות, דו
הערסט? זאָגסטו עם מיר צו? מיר וועלען זיך זיצען און דורכריידען
זיך וועגען דעם גאַנצן געלאַסען. נו, זאָג זשע מיר צו, מאַמע.

פ ר ו י א ל ו ו י נ ג. יא, יא; איך זאָג דיר צו, אַבי נור רייד.

אָ ס ו ו א ל ד. אויב אזוי, טאָ ווייס זשע, אז די גאַנצע מיעד־
קייט מיינע, און דאָס וואָס איך קען אפילו ניט קלערען וועגען
אַרבייטען — אז דאָס אַלץ איז נאָך ניט די סאַמע קראַנקהייט מיינע.

פ ר ו י א ל ו ו י נ ג. טאָ וואָס זשע איז די סאַמע קראַנקהייט?

אָ ס ו ו א ל ד. די קראַנקהייט, וועלכע איך האָב אַלס מתנה
פון מיין געבורט (ער צייגט אָן אויפ'ן שטערן און לויגט צו זעהר
שטיל) — געפינט זיך אַט דאָ אַ.

פ ר ו י א ל ו ו י נ ג. (שיפעט אַרויס כמעט וויא אָהן אַ שטימע)

אָסוואַלד! ניין, ניין! דאָס איז ניט אמת.

אָ ס ו ו א ל ד. נור ניט געשריען. איך קען דאָס ניט אַרײַ-

בערטראַגען. יא, אַט אַ דאָ ליעגט זיא, דיא קראַנקהייט, זיא ליעגט

און לויערט איבער מיין קאָפּ. און זיא קען יעדען טאָג אַרויסשפּרינג־

גען פון איהר באַהעלטענים — יעדע רגע.

פ ר ו י א ל ו ו י נ ג. אָה, וואָס פאַר אַ גרויל!

אָס וואָל ד. (שפּאַצירט אַרום איבער'ן ציממער) ביי רעגן-
נאַץ וואָלט איך עס געקענט פּוּעל'ן.

פּרױאַל ווי נ.ג. איך פּערשטעה דיך ניט. וואָס
רעדסטו אַלץ וועגען עפעס אַ שרעק — און וועגען רעגנאַץ?

אָס וואָל ד. איז איצט זעהר שפּעט, מאַמע?
פּרױאַל ווי נ.ג. עס איז שוין פאַר טאָג. (זיאַ קוקט
אַרויס דורך דיא שוויבען פון דער אַראַנזשערעע) אָן צוגיסט זיך שוין
דער באַגינען איבער די שפּיצען פון די בערג. עס פּערנעהמט זיך
אַ שעהנער טאָג, אָסוואַלד. אין אַ וויילע אַרום וועסטו דערזעהן
די זון.

אָס וואָל ד. דאָס דערפרייט מיך. אָה! אפשר וועל איך
נאָך האָבען פּיעל פּרייד? אפשר נאָך האָבען פּיעלעס צוליעב וואָס
צו לעבען אויף דער וועלט—?

פּרױאַל ווי נ.ג. יע, געוויס. פּיעל, זעהר פּיעל!
אָס וואָל ד. כאַטש אפילו איך וועל ניט קענען אַרבייטען —
פּרױאַל ווי נ.ג. אָה, מיין זוהן, דו וועסט באַלד וויעדער
זיין אימשטאַנדע צו אַרבייטען. איבערהויפט איצט, אַז דיין גע-
וויסען וועט דיך מעהר ניט פּלאַגען און דו וועסט ניט זיין אַזוי פּער-
זונקען אין דייע פּינסטערע געדאַנקען.

אָס וואָל ד. יע, טאַקע גוט, וואָס דו האָסט מיך בעפרייט
פון דיא אַללע איינריידעניסען. איצט פּעהלט מיר נאָר צו בעזאָר-
גען נאָך איין זאַך — (זעצט זיך אויפ'ן סאַפקע) איצט, מאַמע, לאַמיר
זיך קאַרשט אַ ביסעל דורכשמועסען.

פּרױאַל ווי נ.ג. יאַ, מיין קינד, לאַמיר ריידען. (זיאַ
שטופּט צו אַ קרעסלע צום סאַפקע און זעצט זיך אין איהר אַנידער נאָהענט
לעבען איהם.)

אָס וואָל ד. און דערוויילע, ווי מיר וועלען זיך אַזוי ריי-
דען, וועט אויפנעהן די זון. דאַמאָלס וועט דיר שוין אַלץ קלאָהה
זיין. און איך וועל שוין דאַמאָלס זיין בעפרייט פון דעם שרעק.

אָס ווי נ.ג. וואָס מיינסטו וועט מיר קלאָהה זיין?
אָס וואָל ד. (ער הערט זיך ניט צו צו איהרע רייד) מאַמע

פ ר ו י א ל ו ו י נ ג. (מיט גרויס געפיהל) גייסטער פון
יענער וועלט!

אָס וואָלד. (טרעט אַריבער איבער'ן צימער) יע; גאַנץ
ריכטיג; גייסטער פון יענער וועלט.

פ ר ו י א ל ו ו י נ ג. (ווילד) אָסוואַלד! — אויב אזוי, טאָ
ליעבסטו דאָך מיך אויך ניט!

אָס וואָלד. דיך קען איך דאָך, לכל הפחות.

אָל ו ו י נ ג. יא, דו קענסט מיך; און ווייטער גאָר נישט?

אָס וואָלד. אַ חוץ דעם ווייס איך דאָך, אַז דו האָסט
מיך זעהר לייעב. מוז איך דיר טאַקע זיין זעהר דאַנקבאַר. דערצו
נאָך בין איך קראַנק, און דו קענסט מיר זיין זעהר בעהילפיג.

אָל ו ו י נ ג. געוויס אזוי, אָסוואַלד, ניט אמת? איך בין
שיער בערייט צו פרייען זיך מיט דיין קראַנקהייט, וואָס צוליב
איהר ביזטו דאָך געקומען צוריק אַהיים. וואָרים, איך זעה דאָך גאַנץ
קלאָהר, אַז דו ביסט נאָך גאָר ניט מיינער. איך דאַרף נאָך ערשט
פּערדיענען דיין לייעבע.

אָס וואָלד. (אונגעדולדיג) אָבער גענוג שוין, גענוג! דאָס
איז דאָך אַליץ פּוּסטע פּראַזען. פאַרגעס ניט, מאַמע, אַז איך בין אַ
קראַנקער מענש. איך קען זיך ניט פּערנעהמען צופיעל מיט אַנ-
דערע. איך האָב גענוג וואָס צו טראַכטען וועגען מיר אַליין.

פ ר ו י א ל ו ו י נ ג. (שטיל) מיין זוהן, איך וועל פון דיר
פיעל ניט פּערלאַנגען. איך וועל זיין געדולדיג. דו וועסט מיך
זעהר גרינג קענען צופריעדען שטעלען.

אָס וואָלד. וועסטו אויך זיין לוסטיג און פריילאך, מאַמע?
פ ר ו י א ל ו ו י נ ג. יא, מיין טהייערער זוהן, ביזט גאַנץ
גערעכט. (גייט צו איהם צו) נו, זאָג מיר איצט, האָב איך דיך
כאָטש בעפרייט פון דיין חרטה, פון דייע געוויסענסביסע?

אָס וואָלד. יע, דאָס האָסטו ביי מיר צוגענומען. אָבער
ווער וועט מיך בעפרייען פון דעם שרעק?
פ ר ו י א ל ו ו י נ ג. דער שרעק?

פ ר ו י א ל ו ו י נ ג . יא, דאָס אלץ, וואָס איך האָב דיר דערציילט
וועגען דיין אונגליקליכען טאטען. אָה, איך האָב זעהר מורא, אז
דאָס איז פאר דיר געווען א צו שטארקער קלאַפּ.

אָ ס ו ו א ל ד . פאר וואָס דוכט זיך דאָס דיר אזוי אָפּ ? נאָך
טירליך, איז דאָס פאר מיר א גרויסער חידוש. אָבער, נאָך אלעמען,
וואָס איז מיר ניט אלץ איינס ?

פ ר ו י א ל ו ו י נ ג . (נעהמט פון איהם אַראָפּ דיא הענד) אלץ
איינס ! דיך אַרט גאָר ניט וואָס דיין טאטע איז געווען אזוי ענד-
לאַז אונגליקליך ?

אָ ס ו ו א ל ד . נאָטירליך, איך בעדויער איהם ניט וועניגער
אידער איך וואָלט בעדויערט יעדען אנדער'ן מענשען ; אָבער —
פ ר ו י א ל ו ו י נ ג . און מעהר ניט ? אן אייגענעם
טאטען ?

אָ ס ו ו א ל ד . (אַרויס פון געדולד) אַך, הער שוין אַ מאָל
אויף ! וויעדער טאטע און אָבער טאטע ! צי האָב איך איהם גע-
קענט ? צי האָב איך איהם געוואוסט ? די איינציגע זאך, וואָס
איך געדענק פון איהם איז, אז ער האָט מיך אַ מאָל קראַנק געמאַכט.
פ ר ו י א ל ו ו י נ ג . אָסוואַלד, ווי קענסטו דאָס זאָגען
אזעלכע שרעקליכע ווערטער ? דאַרף דען ניט אַ זוהן לייעב האָבען
זיין פאָטער אין יעדען פאַל ?

אָ ס ו ו א ל ד . גלאַט לייעבען ? אפילו דאַן, ווען דער זוהן האָט
קיין זאך ניט פאר וואָס דעם פאָטער צו דאַנקען ? ווען ער האָט
איהם קיינמאַל ניט געקענט ? צי דו האַלטסט אויך פון אָט דעם
אַלטען אבערגלויבען ? דאַכט זיך אין אַנדערע הינזיכטען ביזטו
אזוי אויפגעקלעהרט ?

פ ר ו י א ל ו ו י נ ג . אַלזאָ, ביי דיר איז עס ניט מעהר וויא
אן אבערגלויבען — ?

אָ ס ו ו א ל ד . נו, געוויס, פערשטעהסטו דאָס ניט אליין,
מוטער ? דאָס איז איינע פון יענע מיינונגען, וועלכע וויבאַלד אז
מען האָט זיי איינמאַל אַרויס געלאָזען אויפ'ן לעבענס-
מאַרק —

האָט איהר מיר געמעגט געבען א ביסעל א לייטישערע ערציהונג,
וויא עס פאסט פאר א פרייז'ס א טאָכטער. דאָס וואָלט זיך פאר
מיר א סך בעסער געטויגט. (טהוט א וואָרף מיט'ן קאָפּ) נו, איצט
איז שוין פערפאלען. עט, האָב איך א זאָרג! (מיט א ביטערען בליק
פון דער זייט אויף דער ניט געעפענטער פלאַש.) סאי ווי סאי, איך וועל
נאָך אפשר אמאָל דאָך טרינקען מיט פריצים שאַמפאָניער.

פ ר ו י א ל ו ו י נ ג. פון דעסטוועגען, רעגינא, טאָמער וועט
דיר אמאָל אויסקומען שלעכט און דו וועסט זיך נויטהיגען אין א
היים, טאָ קום דאָן צו מיר.

ר ע ג י נ א. ניין, א גרויסען דאָנק, מאַדאַם. דער הערר
מאַנדערס וועט שוין מיך פערזאָרגען, נישט קשה, ער'ט שוין פער-
זאָרגען. און טאָמער וועט אפילו קומען גאָר שלעכט, ווייס איך
כאָטש איין הויז, וואו איך האָב א פאָלשטענדיגעס רעכט צו זיין
דאָרטען.

פ ר ו י א ל ו ו י נ ג. וואָס פאר א הויז מיינסטו?
ר ע ג י נ א. איך מיינ דאָס הויז „צום אַנדענקען פון קאַפּי-
טאַן אַלווינג“.

פ ר ו י א ל ו ו י נ ג. נו, רעגינא, — איצט זעה איך שוין
קלאָהר — דו ווילסט ניט אַנדערש וויא פארשפיעלען דיין קאָפּ!
ר ע ג י נ א. עט! א גוטע נאַכט. (טהוט א נייג מיט'ן קאָפּ
און געהט אַב דורכ'ן קאַרידאָר).

אַ ס ו ו א ל ד. (שטעהט ביים פענסטער און קוקט אַרויס דרויסען)
זיא איז שוין אוועק?

פ ר ו י א ל ו ו י נ ג. יאַ.
אַ ס ו ו א ל ד. (מורמעלט אַפאַרט) איך האָב מורא, אז דאָס

איז געווען גאָר ניט רעכט, אָט דיא גאַנצע געשיכטע.

פ ר ו י א ל ו ו י נ ג. (געהט צו איהם צו פון הינטען און לייגט
אַרויף איהרע הענד אויף זיינע אַקסלען) אָסוואַלד, מיינ ליעבער

זוהן, האָט דאָס אַליץ דיר געגעבען א צו שטאַרקען קלאַפּ?

אַ ס ו ו א ל ד. (דרעהט אויס דאָס געזיכט צו איהר) וואָס
מיינסטו? דאָס אַליץ, וואָס דו האָסט מיר דערצעהלט וועגען טאַטען?

ר ע ג י נ א. ניין, נאָר ניט אָפּענהערציג. ווען איך וואָלט
וויסען, אז אָסוואַלד איז קראַנק, דאָן — און איצט ווידער, אז עס
קען שוין צווישען אונז קיין מאָל צו קיין ערנסטעם ניט קומען —
אָה, וואָס מיינט איהר אין דער אמת'ן, אז איך וועל נעהמען אָפּ-
פינסטערען מיינע יונגע יאהרען דאָ אין דאָרף און ניאַנטשען זיך
מיט קראַנקע?

אָ ס ו ו א ל ד. אָבער דער קראַנקער איז דאָך דיר אזוי
נאָהענט?

ר ע ג י נ א. ניין, דאָס איז ניט פאַר מיר אַן אַרבייט. אַן
אָרעמע מיידעל וויא איך דאָרף זעהן אויסנוצען איהרע יונגע יאהר-
רען וויא ווייט זיא קען נור, אום צו קומען צו עפעס אַ תכלית. אז
ניט, בלייבט זיא זיצען אויף דער מילכיגער באַנק, נאָך איידער זיא
זעהט זיך ארום וואו זיא איז ערגעץ אויף דער וועלט. און, פאַר-
געסט ניט, פרוי אַלווינג, אַז אין מיר איז אויך דאָ דיא לעבענסלוסט.
פ ר ו י א ל ו ו י נ ג. יא, און מען זעהט עס אין טאַקע אַן
אויך. דאָך, רעגינא, היט זיך. ווארף זיך ניט אַריין ווילדערהייט
מיט'ן קאָפּ אין פייער.

ר ע ג י נ א. עט, וואָס עס מוז זיין, מוז דאָך זיין. אויב
אָסוואַלד איז געראַטען אין טאַטען, פאַר וואָס זאָל איך ניט זיין
געראַטען אין דער מאַמען? איך וויל נור ביי אייך פרעגען איין
זאך, מאַדאם: ווייס הערר מאַנדערס פון אַלעם דעם?
פ ר ו י א ל ו ו י נ ג. הערר מאַנדערס ווייס אַליץ.

ר ע ג י נ א. (זי טהוט שנעל אָן דיא פאַטשיולע) אויב אזוי,
טאָ לאַמיד זיך בעסער צוויילען און נאָך היינט אָפּפאַהרען מיט דער
שיף. מיט'ן פאַסטאָר מאַנדערס איז דאָך אזוי גוט צו האַנדלען. און
מכּח רעכט, האָב איך זיכער ניט וועניגער רעכט אויף אַ ביסעל פון
דעם געלד, וואָס ליגט אין באַנק איידער ער — אַט דער שוויינישער
סטאַליער.

א ל ו ו י נ ג. איך פּערגין עס דיר מיט'ן גאַנצען האַרצען,
רעגינא.

ר ע ג י נ א. (קוקט זיא אָן שטייף) פון דעסטוועגען, מאַדאם,

פ ר ו י א ל ו ו י נ ג . א צווייטע זאך, וואָס איז מיר נאכדעם
טאגטעגליך ניט אַרויס פון קאָפּ איז געווען, אז על פי יושר געהערט
דאָ רעגנא אין דער שטוב — ניט אַ האָר וועניגער איידער מיין
אייגענער זוהן.

אָ ס ו ו א ל ד . (דרעהט זיך שנעל אום) רעגנא !
ר ע ג י נ א . (שפּרינגט אויף און פרעגט מיט אַן איינגעהאַלטע-
נעם אַטמעם) איך ?
פ ר ו י א ל ו ו י נ ג . יא, איצט ווייסט איהר עס שוין, איהר
ביידע.

אָ ס ו ו א ל ד . רעגנא !
ר ע ג י נ א . (פאַר זיך) הייסט דאָס, עס איז טאַקע אמת,
וואָס מען זאָגט; דיא מאמע איז טאַקע געווען פון דעם סאָרט.
פ ר ו י א ל ו ו י נ ג . דיין מאמע האָט אָבער אין זיך געהאַט
פיעל גוטעס, רעגנא.

ר ע ג י נ א . נו, יא, וואָס מאכט דאָס אויס, אבי זי איז געווען
פון דעם סאָרט. אָה! איך האָב עס אַ סך מאָל פערדעכטיגט;
נור — און איצט, מאדאם, ווילט איהר זיין אזוי גוט און מיך גלייך
אָפּלאָזען פון דאַנען ?

פ ר ו י א ל ו ו י נ ג . וויא ? דו ווילסט דאָס טאַקע מיט אַן
אמת, רעגנא ?

ר ע ג י נ א . געוויס וויל איך.
פ ר ו י א ל ו ו י נ ג . נאַטירליך, איך האָב קיין רעכט ניט
דיך צו פּערהאַלטען; אָבער —

אָ ס ו ו א ל ד . (געהט צו רעגנא'ן) איצט ווילסטו אוועקגעהן
פון דאַנען ? איצט, אז דו ווייסט, אז דאָס איז דיין היים ?
ר ע ג י נ א . Merci הערר אַללוינג! — אָדער בעסער,
איצט פאַר וואָס זאָל איך אייך טאַקע ניט רופען „אָסוואַלד“ ? פּער-
שטעהט איהר מיך, ניט אויף דערויף האָב איך זיך געריכט.
פ ר ו י א ל ו ו י נ ג . רעגנא, איך בין ניט געווען אָפּענהער-
ציג מיט דיר —

פ ר ו י א ל ו ו י נ ג . דו האסט דאך מיר אליין ערשט אין
אבענד געזאגט, וואס פון דיר וועט ווערען, אויב דו בלייבסט דא.
אָ ס ו ו אַ ל ד . ניט שוין זשע מיינסטו צו זאגען, אז דער
טאטע — — ?

פ ר ו י א ל ו ו י נ ג . דיין אָרעמער טאטע האָט דאָ ניט גע-
קענט געפינען, וואו ארויסצולאָזען דעם שטרָם לעבענסלוסט וואָס
האָט אין איהם געקוואַלען. און נאכדעם אז ער האָט פאר מיר
חתונה געהאט, האָב איך איהם אויך ניט געבראַכט קיין גליק
אין הויז.

אָ ס ו ו אַ ל ד . דו אויך ניט ?

פ ר ו י א ל ו ו י נ ג . פון וואנען האָב איך עם געזאָלט נעה-
מען ? אין דער הויז, וואו איך האָב זיך געהאָדעוועט, האָט מען
מיר פאַראיינס געדרומעלט אַ קאָפּ וועגען פליכטען און עהנליכע
זאכען, און איך האָב געמיינט, אז דאָס איז אלץ תורת לאַקשען.
דאָס פעהרייראטהע לעבען האָט מען פאַר מיר פאַרגעשטעלט אזוי
וויא עפעס אַ מין לאַנד־קארטע מיט פליכטען. דאָ זיינען געווען
מיינע פליכטען, דאָ זיינע פליכטען. האָב איך טאקע מורא, אז אָנ-
קומענדיג צו דיין אָרעמען טאטען אין הויז, האָב איך זי טאקע גע-
מאַכט פאַר אַ גיהנום.

אָ ס ו ו אַ ל ד . פאַר וואָס האָסטו מיר וועגען דעם קיינמאָל
ניט געשריעבען ?

פ ר ו י א ל ו ו י נ ג . דאָס איז דערפאַר, ווייל איך האָב די
זאך קיינמאָל ניט פערשטאַנען אזוי ווי איך פאַרשטיי זי איצט.
און לויט וויא איך האָב אויף דערויף דאָן געקוקט, האָב איך ניט
געוואָנט צו ריידען צו דיר, צום זעהן, פון דיין טאטענ'ס אַרט לעבען.
אָ ס ו ו אַ ל ד . וויא האָסטו דיא זאך דאָן פערשטאַנען ?

פ ר ו י א ל ו ו י נ ג . (לאַנגזאַם) איך האָב נור פערשטאַנען
די איין זאך, אז נאָך איידער דו ביסט געבוירען געוואָרען, איז שוין
דיין פאָטער געווען אַ געבראַכענער מאַן.

אָ ס ו ו אַ ל ד . (שטיל) אַה ! (ער שטעהט אויף און געהט אָפּ
צום פענסטער.)

א נייע ליכטיגקייט און פאר איהר שיין האָב איך מיין לעבען און אלץ, וואָס איך האָב דורכגעמאַכט דערזעהען אין אַ שפּאַגעל נייער געשטאַלט.

אַ ס וו אַ ל ד. (שאַקעלט מיט'ן קאַפּ) איך פּערשטעה ניט וואָס דו רעדסט.

פּ ר ו י אַ ל וו י נ ג. דו האָסט בעדאַרפט קענען דעם טאַטען, ווען ער איז נאָך געווען א יונגער לייטענאַנט. די לעבענס־לוסט האָט דאָן פון איהם געשלאָגען וויא פון אַ פּאַנטאַן. אַ ס וו אַ ל ד. יע, איך ווייס עס.

פּ ר ו י אַ ל וו י נ ג. אז טען פלעגט אויף איהם נור אַ קוק געבען, האָט מען גלייך דערפיהלט אזוי וויא אַ העללע פריהילנגס־זונן מיט אַ פרישען ווינטעל וואָלטען דיר דורכגעגאַנגען דורך די ביינער. עס האָט אין איהם געפלייצט אוצרות מיט קראַפט און לעבעדיגקייט!

אַ ס וו אַ ל ד. נו, איז וואָס זשע?

פּ ר ו י אַ ל וו י נ ג. אָבער ניט קוקענדיג, וואָס ער איז געווען אַ קינד פון לעבענספרייד — אין אמת'ן איז ער דאָן טאַקע געווען עהנליך צו אַ קינד — האָט ער געמוזט וואוינען דאָ אין דער קליינער שטאָרט. קיין לעבענספרייד האָט ער דאָ ניט געהאַט, קיינע פּערגעניגענס, אַ חוץ אויסגעלאַסענהייט. ער האָט געהאַט קיין לעבענס־צוועק, אַ חוץ אַ שטעלע ביי דער רעגיערונג; עפעס אַן אַרבייט אין וועלכער, ער זאָל זיך קענען אַריינוואַרפען מיט לייב און לעבען האָט ער ניט געהאַט, נור אַ פשוט'ע בעשעפֿ־טיגונג. ער האָט אפילו ניט געהאַט קיין איין חבר אַ רעכטען, וועלכער זאָל וויסען וואָס דיא לעבענסלוסט איז אזוינס. דיא איינציגע חברים וואָס ער האָט דאָ געקענט קריגען, זיינען געווען שאַלאַטעס און ליידאַקעס —

אַ ס וו אַ ל ד. מאַמע!

פּ ר ו י אַ ל וו י נ ג. און אויף אזא אופן איז געקומען דאָס, וואָס האָט געמוזט קומען.

אַ ס וו אַ ל ד. וואָס האָט געמוזט קומען?

פ ר ו י א ל ו ו י נ ג . אַט אזוי ! איך וועל זיצען לעבען
— דיר

אַס וואָלד . יא, איך בעט דיר ! און רעגנאָ זאָל דאָ אויך
זיין . זאָל רעגנאָ אלע מאָל זיין לעבען מיר . דו וועסט מיך רע-
טען, רעגנאָ, ניט וואָהר ?

ר ע ג י נ א . איך פערשטעה ניט —

פ ר ו י א ל ו ו י נ ג . רעטען דיר ?

אַס וואָלד . יע — ווען עס וועט קומען די נויטה דערצו .

פ ר ו י א ל ו ו י נ ג . אַסוואָלד, איז דיר ניט גענוג וואָס דו
האַסט דוין מוטער ? איך וועל דיר רעטען .

אַס וואָלד . דו ? (ער שמויכעלט) ניין, מאַמע ; די רע-
טונג וועסטו מיר קיינמאָל ניט בריינגען . (ער לאַכט טרויעריג) דו !
כאָ, כאָ ! (ער קוקט אויף איהר ערנסט) דאָך, אז איך בעטראַכט די
זאך גוט, דארפסטו עס טהאָן גיכער וויאָ אנאָנדערער . (מיט אַ פּלוצ-
לונגער ווילדקייט) פאַר וואָס זאָנסטו מיר ניט „דו“, רעגנאָ ? פאַר
וואָס רופסטו מיך ניט „אַסוואָלד“ ?

ר ע ג י נ א . (שטיל) איך ווייס ניט, אויב פרוי אלווינג וועט
דאָס וועללען .

פ ר ו י א ל ו ו י נ ג . אַט באַלד וועסטו האָבען די פוללע
פרייהייט דאָס צו טהאָן . קום קאָרשט אַהער . זעין זיך לעבען
אונז, רעגנאָ זעצט זיך אוועק שטילל און אונענטשלאָסען פון
אַנדער זייט טיש) און איצט, מיין ארעמער, געפייניגטער זוהן, לאָ-
מיך אַראָפּנעהמען די משא פון דוין מוח —

אַס וואָלד . דו גאָר, מאַמע ?

פ ר ו י א ל ו ו י נ ג . איך וועל ביי דיר צונעהמען די גאַנצע
חרטה און די געוויסענסביססע, וועלכע גריזענען דיר אזוי .

אַס וואָלד . און דו מיינסט טאַקע, אז דו קענסט דאָס
דערווייזען ?

פ ר ו י א ל ו ו י נ ג . יא, איצט, אַסוואָלד, קען איך שוין . דו
האַסט מיר נאָכמיטאָג דערצעהלט וועגען דער לעבענסלוסט . איז
ווען איך האָב דערהערט דעם וואָרט, האָט פאַר מיר אויפגעבליצט

אָס וואָלד. זיא וועט אויך אָפברענען אזוי וויא יענע.

פּרױ אַלױנג. פאַר װאָס עפּעס דענקסטו אזוי ?

אָס וואָלד. אַלץ װעט אָפברענען. יעטױדע זאָך, װאָס טראָגט נור דעם טאַטענ'ס נאָמען איז אָב'געמשפּט צום אונטערנאָנג. אָט איך ברען אויך און װעל באַלד דערברענט װערען. (רעגיאַ טהוט זיך אַ כאַפּ און גיט אַ קוק אויף אַסױאַלד'ן).

פּרױ אַלױנג. אַסױאַלד! נו זאָג אַליין, אויף װאָס נאָך האָסטו עס בעדאַרפט שטעהן דאָרטען אזוי לאַנג לעבען די פּלאַ-מען ? מײן אָרעמער זוהן!

אָס וואָלד. (ער זעצט זיך אַנידער בױם טיש) איך האָב מורא, אז דו ביזט גערעכט.

פּרױ אַלױנג. לאַמיר דיר אָפּױשען דאָס געזיכט, אָס װאַלד, ביזט אזוי פּערשוויצט. (זי װישט איהם אָפּ דאָס פנים מיט איהר טאַשענטוד).

אָס וואָלד. (קוקט גלױכגילטיג פאַר זיך) אַ דאַנק, מאַמע. פּרױ אַלױנג. ביזטו ניט מיעד, אַסױאַלד ? װאַלסט זיך פּיעללייכט געלייגט שלאָפּען ?

אָס וואָלד. (נערוועז) ניין, ניין — איך קען ניט שלאָפּען. איך שלאָף קיינמאַל ניט. דאָס מאַך איך זיך נאָר, אז איך שלאָף. (מיט אַן אומעטיגען קול) דאָס קומט באַלד אָן.

פּרױ אַלױנג. (קוקט איהם טרויעריג אָן) יא, דו ביזט טאַקע אויף אַן אמת קראַנק, מײן טייערער זוהן.

רעגיאַנג. (נייגעריג) איז דער הערר אַלױנג קראַנק ? אָס וואָלד. (אונגעדולדיג) אָה, פּערשפּאַרט אַלע טיהרען! אָט דער פּורכטבאַרער שרעק —

פּרױ אַלױנג. פּערשפּאַר די טיהרען, רעגיאַנג. (רעגיאַנג שפּאַרט צו די טיהרען. בױן קאַררידאָר בלױבט זי שטעהן. פּרױ אַלױנג נעהמט אראָפּ איהר פאַטשוילע. דאָס זעלבע טהוט אויך רעגיאַנג. פּרױ אַלױנג שלעפט צו אַ שטױהל צו אַסױאַלד'ן און זעצט זיך אַנידער לעבען איהם).

פלויע) און איצט געהען מיר. קום, ענגסטראנד, מיר פאָהרען
ביידע גלייך.

ענגסטראַנד. (שטעהענדיג ביים טויר פון עס-ציימער, שטיל
צו רעגיאַ'ן) דו, מיידעל, קום אויך. דו'סט ביי מיר לעבען וויא
גאָט אין פראַנקרײך.

רעגיאַ. (טהוט אַ וואָרף מיט'ן קאָפּ אויף ניין) **Merci!**
(זי גייט אַרויס אין קאָרידאָר און טראַגט אַריין מאַנדערס'עס מאַנטעל.)
מאָדערס. זייט געזונד, פרוי אַלזױנג. און זאָל גאָט
געבען, אז דער גייסט פון געזעץ און אָרדנונג זאָל זיך אַראָפּלאָזען
אויף אייער געזעהלט. הלואי זאָל עס געשעהן וואָס גיכער.
פּרוי אַלזױנג. פאָהרט געזונט, מאַנדערס. (זי לאָזט
זיך געהן אין דער אַראַנזשערע, דאָן דערזעהט זיאַ אַסוואַלד'ן אַריינקומן
מען דורך דער סאַד-טויר.)

ענגסטראַנד. (ער און רעגיאַ העלפען מאַנדערס'ן אַנטהאַנגן
זיין מאַנטעל) זיי געזונט, מיין קינד. און טאָמער וועט זיך דיר
מאַכען דו וועסט חלילה זיין אין עפעס אַ נויטה, דאָן ווייסטו דאָך
וואו יאקאָב ענגסטראַנד געפינט זיך. (אַפּאַרט) אויף דער קליינער
גאַס ביים האַפּפען, הם!—(צו פרוי אַלזױנג און אַסוואַלד) און
מיין הויז, וואו דיא מיידע ים-וואַנדערער וועלען געפינען רוה און
שומץ וועט אויך הייסען: „צום אַנדענקען פון קאַפיטאַן אַלזױנג“,
יא, אַזוי זאָל עס הייסען! און אויב דער אויבערשטער וועט מיר
געבען כחות צו פיהרען דאָס הויז וויא אויך וויל, שטעל איך מיך אונט
טער אייך צו פערזיכערען, אַז עס וועט ווערטה זיין צו טראַגען זיין
נאָמען.

מאָדערס. (אין טויר שטעהענדיג) הם—הם! נו, קום
שוין, לייעכער ענגסטראַנד. זייט געזונט! זייט געזונט! (אב מיט
ענגסטראַנד דורכ'ן קאָרידאָר-טויר.)

אַסוואַלד. (געהט צו צום טיש) וועגען וואָס פאַר אַ הויז
האָט ער דאָס גערעדט?
פּרוי אַלזױנג. ווייס איך? עפעס אַ הכנסת אורחים,
וואָס ער מיט מאַנדערס'ן ווילען אויסבויען.

מ א נ ד ע ר ס . (מיט א זיפין) היינט, ווער ווייס וויא לאנג איך
וועל נאך גאר אין גאנצען זיין דער בעל הבית איבער דעם ? דיא
צייטונגען קענען נאך מיך אזוי פער'מאוס'ען אין אלעמענס אויגען,
אז איך וועל מיך גאר אין גאנצען מווען צוריקציהען. אלץ ווענדעט
זיך אן דער מיינונג, וואס די בעאמטע וועלען ארויסטראגען נאכ-
דעם וויא זיי וועלען אונטערזוכען דיא שרפה —

פ ר ו י א ל ו ו י נ ג . וואס רעדט איהר עם ?

מ א נ ד ע ר ס . און וואס זייער מיינונג וועט זיין קען מען
אויף קיין פאל ניט פאראויסזאגען.

ע נ ג ס ט ר א נ ד . (ער קומט צו נאָהענט צום פאסטאר) און
איך זאָג, אז מען קען עם יא פאראויסזאגען. פארגעסט ניט, אז איך
בין דאָ, הערר פאסטאר, יאקאָב ענגסטראַנד.

מ א נ ד ע ר ס . יא, יא, אָבער —

ע נ ג ס ט ר א נ ד . (א ביסעל שטילער) און יאקאָב ענגסט-
ראַנד איז ניט דער מענטש וואָס זאָל זיין עדעלען וואָהלטהעמער פער-
לאָזען אין אַ נויטה, וויא מען זאָגט.

מ א נ ד ע ר ס . יא, גוטער מענטש — אָבער וויא אזוי ? —

ע נ ג ס ט ר א נ ד . אויף יאקאָב ענגסטראַנד קען מען זיך
פערלאָזען וויא אויף אַ רעטונגס-ענגעל, הערר פאסטאר, יא, הערר
פאסטאר.

מ א נ ד ע ר ס . ניין, ניין; איך קען אזא זאך ניט אָנ-
נעהמען.

ע נ ג ס ט ר א נ ד . אָה! איהר'ט דאָס אָננעהמען סאי וויא

סאי. איך קען אַ מענטשען, הערר פאסטאר, וועלכער האָט שוין אַ

מאָל גענומען אויף זיך פרעמדע זינד. יא, יא, הערר פאסטאר.

מ א נ ד ע ר ס . (ער דריקט איהם דיא האַנד) דו ביזט דאָך

עפעס גאר אַ זעלטענער מענטש, יאקאָב. נו, נו, מעגסט שוין זיין

רוהיג וועגען דיין הכנסת אורחים. דו וועסט שוין קריגען הילף.

מעגסט זיך שוין פערלאָזען אויף מיר. (ענגסטראַנד סטאַרעט זיך איהם

אָפּצודאַנקען, נאָר ער קען בלומרשט ניט פאַר גרויס געפיהל.)

מ א נ ד ע ר ס . (וואַרפט אַריבער דעם רויזען-טעשעל איבער'ן

מ א נ ד ע ר ס . י א ; ז י א ג ע ה ט אָב פּוֹן ד א נ ע ן א י ן א ש ט ו נ ד ע א ר ו ם .

פ ר ו י א ל ו ו י נ ג . ט אָ נ ע ה מ ט , ז י י ט א ז ו י ג ו ט , צ ו א ל ע פ א פ י ע ר ע ן מ י ט א י י ד . א י ד ו ו י ל ו ו ע ג ע ן ד ע ר ג ע ש י כ ט ע מ ע ה ר ק י י ן א י י ן ו ו אָ ר ט נ י ט פ ע ר ל י ע ר ע ן . מ י ר ד ר י י ט ז י ד ג ע נ ו ג ד ע ר ק אָ פ ו ו ע ג ע ן א נ ד ע ר ע ז א כ ע ן .

מ א נ ד ע ר ס . פ ר ו י א ל ו ו י נ ג —

פ ר ו י א ל ו ו י נ ג . ש פ ע ט ע ר ו ו ע ל א י ד א י י ד צ ו ש י ק ע ן א ב ע פ אָל מ ע כ ט י ג ו נ ג , א ז א י ה ר מ ע ג ט א ל י ן א י י נ אָ ר ד נ ע ן ו ו י א א י ה ר ג ע פ י נ ט פ אָר ג ל י י כ ע ר .

מ א נ ד ע ר ס . א י ד נ ע ה ם א ו י פ ז י ד ג ע ר ן ד י א פ ל י כ ט א ל ע ם צ ו כ ע ז א ר ג ע ן . ד ע ר פ ר י ה ע ר ד י ג ע ר צ ו ו ע ק פּוֹן ד ע ם פ אָנ ד ו ו ע ט ש ו י ן א י צ ט , א ז אָך א ו ן ו ו ע ה , מ ו ז ע ן א י ן ג א נ צ ע ן ג ע ע נ ד ע ר ט ו ו ע ר ע ן ! פ ר ו י א ל ו ו י נ ג . נ א ט י ר ל י ד , ו ו ע ט מ ע ן א י ה ם מ ו ז ע ן ע נ ד ע ר ן .

מ א נ ד ע ר ס . א ו י ב א ז ו י מ י י ן א י ד , א ז ג אָר ד י א ע ר ש ט ע ז אָך ו ו ע ל א י ד ד ע ם ה ו י פ ע ל ס א ל ו ו י ק נ ע ה מ ע ן א ו ן אָב ש ר י י ב ע ן א ו י פ ד ע ר ג ע מ י י נ ד ע . א ל י ן א י ז ד אָך ד י א ע ר ד ו ו אָס נ י ט א י ז ו ו ע ר ט ה . מ ע ן ו ו ע ט ז י א א ל ע מ אָל ק ע נ ע ן א ו י ס נ ו צ ע ן פ אָר ו ו ע ל כ ע ן נ י ט א י ז צ ו ו ע ק . א ו ן ו ו ע ג ע ן ד ע ם פ ר אָ צ ע נ ט פּוֹן ד אָ ם ג ע ל ד , ו ו אָ ם ל י ע ג ט א י ז כ אַנ ק — ו ו ע ט פ י ע ל ל י י כ ט ז י י ן ד י א ג ל י י כ ס ט ע ז אָך , א ז א י ד ז אָל ד אָ ם פ ע ר ט ה אָ ן א ו י פ ו ו ע ל כ ע ן נ י ט א י ז א נ ש ט א ל ט , ו ו אָ ם כ ר י י נ ג ט נ ו צ ע ן ד ע ר ש ט א ד ט .

פ ר ו י א ל ו ו י נ ג . ט ה ו ט ג ע ר א ד ע ו ו י א א י ה ר פ ע ר ש ט י י ט . ד י א ג א נ צ ע ז אָך ה י י ב ט מ י ד א י צ ט א פ י ל ו נ י ט אָ ן צ ו א א ר ע ן .

ע נ ג ס ט ר א נ ד . ה אָ ט א ו י ד א י ן ז י נ ע ן מ י י ן ה כ נ ס ת א ו ר ח י ם פ אָר מ א ט ר אָ ז ע ן , ה ע ר ר פ אַס ט אָר .

מ א נ ד ע ר ס . י א ; ד אָ ם א י ז א ו י ד נ י ט ק י י ן ש ל ע כ ט ע ר פ ל א ן . מ י ר ו ו ע ל ע ן ד אָ ם ב א ד ע נ ק ע ן .

ע נ ג ס ט ר א נ ד . א ר ו ח ז אָל ק ו מ ע ן א ו י פ ד י א ב א ד ע נ ק ע נ י ם — ה אָ ט א ו י פ מ י ר ק י י ן פ אָ ר א י ב ע ל נ י ט !

סאי פאר דיא דערפער! איהר מעגט זיך שוין ריכטען, הערר פאסטאָר, אויף אַ גאָב פון דיא צייטונגען, זיי וועלען שוין מסתמא אויף אייך קיין כבוד ניט לייגען.

מ א נ ד ע ר ס. ניין. אָט דאָס הערסטו גייט דאָך מיר פון זינען ניט ארויס. דאָס איז דאָך באלד דיא גרעסטע פון אלע צרות. אז איך דערמאָן זיך אויף דיא אלע בייזע אנגריפע און בעשולדיג גונגען!— אָה, עם איז גאָר מורא'דיג צו דענקען וועגען דעם.

פ ר ו י א ל ו ו י נ ג. (זיא קומט אריין פון סאָד) מען קען איהם גאָר ניט אָברייסען פון דער שרפה.

מ א נ ד ע ר ס. אָט זייט איהר אויך, פרוי אלווינג! פ ר ו י א ל ו ו י נ ג. איצט איז אייך אַראָב אַ יאָך פון קאָפּ, פאָסמאָר מאַנדערס. איהר'ט אלץ גע'ראגה'ט וועגען דער מאָרגעדיגער פעסטערעדע.

מ א נ ד ע ר ס. אָה, איך וואָלט זעהר גערן— פ ר ו י א ל ו ו י נ ג. (מיט אַ ניעדריגען קול) און איך זאָג אייך, אז אזוי איז נאָך בעסער. סאי ווי סאי וואָלט דער יתומים' הויז קיינעם ניט געבראכט קיין נוצען.

מ א נ ד ע ר ס. איהר דענקט אז ניט? פ ר ו י א ל ו ו י נ ג. און איהר דענקט, אז יע? מ א נ ד ע ר ס. וויא עם זאָל ניט זיין, איז עם אַ שרעקליכער אונגליק.

פ ר ו י א ל ו ו י נ ג. לאָמיר וועגען דעם ריידען גאנץ פשוט, וויא וועגען אַ טרוקענער געשעפטס-זאָך. דו וואַרטסט אויפ'ן פאָסטאָר, ענגסטראַנד?

ע נ ג ס ט ר א נ ד. (ביים קאָרידאָר-טהיר) יא, מאַדאָם, איך וואַרט אויף זיי.

פ ר ו י א ל ו ו י נ ג. טאָ זען דיך אַנידער, וואָס שטייסטו? ע נ ג ס ט ר א נ ד. איך דאַנק אייך, מאַדאָם, איך קען באַשטיין.

פ ר ו י א ל ו ו י נ ג. (צו מאַנדערס) איהר פאָהרט דאָך מסתמא היינט אָב מיט'ן שיף?

איך, אבער, געדענק לחלוטין ניט, אז איך זאל גאר האָבען געהאלטען
א ליכט אין האַנד.

ע נ ג ס ט ר א נ ד. און איך געדענק אזוי קלאָר וויא דער
טאָג, וויא איך האָב אייך אליין געזעהן נעהמענדיג דיא ליכט,
אַבשמעלצענדיג זיא און אוועקווארפענדיג דעם קנייטעל צווישען
דיא סטרוזשקעס.

מ א נ ד ע ר ס. און דו ביזט געשטאַנען און האָסט דאָס אַלין
געזעהן?

ע נ ג ס ט ר א נ ד. יע. איך האָב עם געזעהן, אזוי וויא איך
זעה איצט אייך.

מ א נ ד ע ר ס. אז איך הייב דאָס גאָר ניט אָן צו פארשטיין.
אנב, האָב איך גאָר קיינמאָל ניט געהאט קיין געוואָהנהייט אָבצור
שמעלצען ליכט מיט דיא פינגער.

ע נ ג ס ט ר א נ ד. און לאַמיר אייך זאָגען, אז עם האָט
טאַקע לכתחלה אויסגעקוקט זעהר מסוכנ'דיג. אבער איך וואָלט
וועלען וויסען, וואָס נעהמט איהר זיך אזוי דעם לעבען, הערר
פאַסטאָר? איז דאָס טאַקע דער אמת'ן אזא גרויסער היזק?
מ א נ ד ע ר ס. (געהט ארום שטאַרק צוטראָגען) אָה, פרעג
ניט, פרעג ניט!

ע נ ג ס ט ר א נ ד. (געהט נאָך איהם נאָך) און איהר האָט עם
טאַקע גאָר ניט אַסעקורירט, הערר פאַסטאָר?

מ א נ ד ע ר ס. (גייט אַלין ארום הין און צוריק) ניין, ניין, ניין!
וויפיעל מאָל דארף מען דיר זאָגען!

ע נ ג ס ט ר א נ ד. (גייט איהם נאָך) ניט אַסעקורירט!
און דערנאָך אליין גענומען און פאַרברענט דעם גאַנצען בנין אויף

איש! איך, יעזום! יעזום! אזא אומגליק!
מ א נ ד ע ר ס. (ווישט זיך אַב דעם שווייס פון שטערן) יע, יע,
ענגסטראַנד, א'ן אונגליק צו א'ן אונגליק איז ניט גלייך.

ע נ ג ס ט ר א נ ד. היינט אז מען נעהמט נאָך באַרעכענען,
אז אזא אומגליק זאל דוקא טרעפען אזא צדקה אַנשטאַלט, וואָס

וואָלט דאָך געווען, וויא מען זאָגט, א ברכה סאַי פאַר'ן שטאדט און

מ א נ ד ע ר ס. אָה, דערמאָנט מיך בעסער ניט! דער
געדאנק אליין איז איבער מיינע כחות.

ר ע ג י נ א. איך וואָלט נאָר וועלען וויסען, וויא אזוי האָט
דאָס געקענט טרעפען?

מ א נ ד ע ר ס. פרעגט מיך בעסער ניט, רעגינא! פון
וואָנען זאָל איך וויסען? איהר וועט אפשר אויך—? נאָך וועניג
וואָס אייער טאטע—?

ר ע ג י נ א. וואָס דער טאטע?

מ א נ ד ע ר ס. אָה, איך בין פון איהם שיער פון זינען
ניט אראָב—

(ענגסטראַנד דורכ'ן קאַררידאָרטהיר)

ע נ ג ס ט ר א נ ד. הערר פאסטאָר!

מ א נ ד ע ר ס. (דעהט זיך אום מיט שרעק.) וואָס, דאָ
אויך? דו לאָזסט מיך דאָ אויך ניט רוהען?

ע נ ג ס ט ר א נ ד. מעג מיך דער אויבערשטער אפילו דאָ
דערשלאגען אויפ'ן אָרט, מוז איך— אָה, יעזום. וואָס האָב איך עס
געזאָגט!— אָה, אזא פאסקודנע געשיכטע, הערר פאסטאָר.

מ א נ ד ע ר ס. (געהט ארום הין און צוריק) אוי וועה!
אוי וועה!

ר ע ג י נ א. וואָס איז?

ע נ ג ס ט ר א נ ד. עס איז שוין א גוטע קלאַג! דער גאנצער
אומגליק איז דאָך געקומען פון דעם מנין, וואָס מיר האָבען
דאָרטען געמאכט. (אין דער שטיל) דיא פויגעלע, מיידעל, איז שוין
אין נעטין. (ציריק הייד) היינט אז איך נעהם זיך בערעכענען
אז דורך מיינ שולד איז עס געוואָרען דעם הערר פאסטאָרס שולד!
מ א נ ד ע ר ס. אבער, אז איך זאָג דאָך דיר, ענגסטראַנד—
ע נ ג ס ט ר א נ ד. אבער אז קיין לעבעדיגער מענטש אַ חוץ
אויך, הערר פאסטאָר, האָט זיך בשעת דער תפילה אפילו ניט
צוגעריהרט צו דיא ליכט.

מ א נ ד ע ר ס. (שטעלט זיך אָב) אָה! דאָס זאָגסטו אזוי.

דריטער אקט.

(דערזעלבער צימער וואָס פריהער. אַלע טהורען זיינען אָפּען. דער לאַמפּ
ברענט נאָך אויפ'ן טיש. דרויסען איז פינסטער, מעהר ניט, אין
הינטערגרונד, לינקס, זעהט זיך נאָך אַ שוואַכע רוימקייט פון דער
שרפה. פרוי אלווינג, מיט אַ פאַטשיוולע איבער'ן קאַפּ, שמעהט אין
אַראַנזשערע און קוקט ארויס דורך דיא שוויבען. רעגיאַ, אויך
מיט אַ פאַטשיוולע, שמעהט הינטער איהר.)

פ ר ו י א ל ו ו י נ ג. אין גאַנצען אָבגעברענט! —
אַבגעברענט ביז צום דר'ערד!

ר ע ג י נ א. דיא קעללער-שטוב ברענט נאָך.
פ ר ו י א ל ו ו י נ ג. פאַר וואָס גייט דאָס אָסוואַלד נאָך
ניט אַריין אין שטוב? דאכט זיך, שוין ניטאָ וואָס צו ראטעווען.
ר ע ג י נ א. זאָל איך געהן ארויסטראָגען איהם דעם
קאַפעליוש?

פ ר ו י א ל ו ו י נ ג. וויא? ער איז גאָר ארויס אָהן א
קאַפעליוש?

ר ע ג י נ א. (צייגט אין קאַרידאָר) אָן הענגט ער דאָרטען.
פ ר ו י א ל ו ו י נ ג. זאָל שוין זיין. ער'ט שוין מסתמא
באַלד אַריינקומען. איך וועל איהם אַליין גיין זוכען. (אב דורכ'ן
סאָדטהיר.)

(מאַנדערס קומט אריין פון קאַרידאָרטהיר.)
מ א נ ד ע ר ס. פרוי אלווינג איז גאָר ניטאָ דאָ?
ר ע ג י נ א. זיא איז ערשט ארויס אין סאָך.
מ א נ ד ע ר ס. נו, א נעכטעלע אַ ביסעל — די שרעקליכסטע
נאַכט וואָס איך האָב ווען איבערגעלעבט!
ר ע ג י נ א. אָ, הערד פאַסטאָר, אזא שרעקליכער אונגליק!

פ ר ו י א ל ו ו י נ ג . פ א ר ש ט י י ט ז י ק , פ א ר ש ט י י ט ז י ק . ק ו מ
רעגינא. (זיא מיט רעגינא'ן לויפען שנעל אָב דורך דער קאַררידאַר-טהיר.)
מ א א נ ד ע ר ס . (נעהמט צונויף דיא הענד) און גאַר ניט
אסעקורירט! (ער געהט ארויס דורך דערזעלבער טהיר.)

(פ א ר ה א נ ג .)

רעגיא. (עס רייסט זיך ביי איהר ארויס געגען איהר
ווילען) דאָ גאָר!

מאנדערס. פרוי אלווונג, וואָס איז דאָס? וואָס טהוט
זיך דאָ? עפעס אזוי וויא א דונער וואָלט מיך איינגעשלאָגען!

פרוי אלווונג. זיי וועלען קיין זאך ניט טהון, ניט דאָס
ערשטע און ניט דאָס צווייטע, וואָרים איצט קען איך ריידען אָפּען.

מאנדערס. זאָל אייך גאָט אויסהימען, פרוי אלווונג!
רעדט ניט, וויא גאָט איז אייך ליעב, רעדט ניט!

פרוי אלווונג. איך וועל יא רעדען. איצט קען
איך רעדען און איך וועל רעדען. און דאָך וועט דורך מיין רעדען
קיין אירעאַל אויך ניט געשעדיגט ווערען.

אַסוואַלד. מאַמע, וואָס בעהאַלט איהר עס דאָ פון מיר
אזוינס?

רעגיא. (הערט זיך איין) אָה! מאַדאַם! הערט, הערט!
הערט איהר ניט קיין קולות דרויסען? (זיא געהט אין אַראַנזשערעע
און קוקט אַרויס דורך דיא שוויבען.)

אַסוואַלד. (קוקט ארויס פון פענסטער לינקס) וואָס טהוט
זיך עס דאָרטען. פון וואנען איז דאָס אזוי ליכטיג?

רעגיא. (מיט קולות) דער יתומים־הויז ברענט!
פרוי אלווונג. (לויפט צום פענסטער) דער יתומים־
הויז ברענט?

מאנדערס. דער יתומים־הויז ברענט? עס קען ניט
זיין! אָט ערשט קום איך דאָך פון דאָרטען!

אַסוואַלד. וואו איז מיין קאפּעליוש? אָה, ט'זיין גוט
זווי אויך— דעם טאַטענס יתומים־הויז! (לויפט אַרויס דורך דער
סאָדטהיר.)

פרוי אלווונג. רעגיא, דערלאנג מיר דיא פאַטשיילע!
עס פלאַקערט דאָך!

מאנדערס. אָה, שרעקליך! פרוי אלווונג, דאָס האָט
גאָט אַראַכגעשיקט זיין שטראַף אויף אָט דער זינדיגער הויז!

אָס וואָלד. (הייבט זיך אויף) מאַמע, וואָס מיינסטו עס?
רעגיאַ. (הייבט זיך אויך אויף) דארף איך פילייכט
ארויסגיין?

פּרוי אַל ווי נג. ניין. בלייב דאָ. איצט קען איך
ריידען. איצט, מיין זוהן, וועל איך דיר דערציילען דעם גאַנצען
אמת. דערנאָך וועסטו זיך קענען טהאָן וויא דו וועסט וועלען.
אָסוואַלד! רעגיאַ!

אָס וואָלד. ש—שאַ! מאַנדערס גייט—

(מאַנדערס דורכ'ן קאַרידאָר-טהיר.)

מאַנדערס. נו, האָבען מיר דאָס דאָרטען אביסעל
פערבראַכט אין תּפּלה און אין ערנסטע רעיונות.

אָס וואָלד. מיר האָבען דאָ אויך פערבראַכט אין ערנסטע
רעיונות.

מאַנדערס. איך זאָג אייך, פּרוי אַל ווינג, איך מיט אייך
מוזען שטיצען ענגסטראַנדען. מיר מוזען איהם העלפען אויסבויען
זיין הכנסת אורחים פאר מאַטראָזען. רעגיאַ מוז אוועקפאָהרען צו
איהם און איהם העלפען עס פיהרען—

רעגיאַ. ניין, מיין הערר, אַ גרויסען דאַנק אייך.

מאַנדערס. (דערזעהט זיאַ ערשט) וואָס איז דאָס? איהר

אויך דאָ, רעגיאַ? און נאָך מיט אַ גלאַז אין האַנד?

רעגיאַ. (זיאַ שטעלט גיך אַוועק דיא גלאַז) Pardon!

אָס וואָלד. רעגיאַ פאָהרט אַוועק מיט מיר, הערר
מאַנדערס.

מאַנדערס. מיט אייך פאָהרט זיאַ אַוועק?

אָס וואָלד. יא; זיאַ פאָהרט מיט מיר אַלס מיין פּרוי—

ס'הייסט, אויב זיאַ וויל עס נור.

מאַנדערס. אבער, גאָט אין הימעל—!

רעגיאַ. איך בין ניט שולדיג, הערר פאַסטאָר.

אָס וואָלד. אָדער אויב איך בלייב דאָ, וועט זיאַ דאָ אויך

בלייבען מיט מיר.

פ ר ו י א ל ו ו י נ ג. אן „עמק הבכא“, א יאמערטהאל.
און טאָמער פעהלט אונז נאָך א ביסעל צום יאמער סטארעווען מיר
זיך צו מאַכען איהם פארפול.

אָ ס ו ו א ל ד. אבער דאָרטען אין דער גרויסער וועלט ווילען
דיא מענשען פון אזעלכע זאכען גאָר אפילו ניט וויסען. דאָרטען
וועסטו שוין ניט געפינען קיין איינעם וואָס זאָל אין דעריין גלויבען
אויף אן אמת. דאָרטען פיהלט זיך דער מענש גליקליך, אָנגע'שבור'ט
מיט ענטציקונג שוין פון דעם אליין וואָס ער אָטהעמט און לעבט
אויף דער וועלט. דו הערסט, מאַמע, האָסט דו ניט בעמערקט דאָס
יעטווידע זאך וואָס איך האָב נור געמאָהלען אָטהעמט מיט לעבענס-
לוסט? — ווי איך זאָג דיר, אימער, אימערצו מיט לעבענסלוסט! —
ליכט און זונן-שוין און גין-גאלדענע לופט און געזיכטער וועלכע
שטראהלען מיט גליק. אָט דעריבער האָב איך דאָס אזוי מורא
אָבצושטעלען זיך דאָ ביי דיר.

פ ר ו י א ל ו ו י נ ג. מורא גאָר ? פאר וואָס האָסטו עס
ביי מיר מורא ?

אָ ס ו ו א ל ד. איך האָב מורא, אז דיא גאנצע לעבענסלוסט
וואָס זירט און קאָכט אין מיר וועט דאָ אויספליסען אין העסליכע
צולאָזענקייט.

פ ר ו י א ל ו ו י נ ג. (קוקט אויף איהם לאַנג) ביזטו זיכער,
אז אזוי וועט דאָס זיין ?

אָ ס ו ו א ל ד. איך ווייס עס אויף געוויס. מען קען אפילו
פיהרען דאָ דאָסזעלבע לעבען וואָס דאָרטען, און דאָך וועט דאָס
אלץ ניט זיין דאָסזעלבע לעבען.

פ ר ו י א ל ו ו י נ ג. (וועלכע האָט דיא גאַנצע צייט צוגעהערט
זיך מיט גרויס נייגעריגקייט, שטויט איצט אויף, מיט גרויסע, געדאַנקענ-
פולע אויגען און זאָגט :) אָ, איצט פערשטעה איך שוין דעם
צוזאַמענהאַנג.

אָ ס ו ו א ל ד. וואָס פערשטעהסטו ?
פ ר ו י א ל ו ו י נ ג. איצט פערשטעה איך עס צום ערשטען
מאָל. און איצט קען איך ריידען.

בעשטימט. ניט שוין זשע זעהסטו ניט, אז דאָס איז אזוי? דיין
שטעלען זיך אַקעגען וועט דיר גאָר ניט העלפֿען.

רעגיאַנאַ (קומט אַרײַן מיט אַ לעערער גלאַז. זיא האַלט עס
אין דער האַנד.)

אַס וואַלד. זעצט זיך, רעגיאַנאַ. (רעגיאַנאַ קוקט פראַגענד אויף
פֿרוי אַלווינג.)

פֿרוי אַל ווינג. זעין זיך.

רעגיאַנאַ. (זעצט זיך אויף אַ שטוהל לעבען טהיר פֿון עסט-
צײַמער. דיא לעערע גלאַז האַלט זיא נאָך אַלין אין האַנד.)

פֿרוי אַל ווינג. אַסוואַלד, וואָס האָסטו עפֿעס פֿריהער
אַנגעהויבען זאָגען וועגען לעבענסלוסט?

אַס וואַלד. אָה, לעבענסלוסט, מאַמע — דאָס איז אַ סחורה
פֿון וועלכער איהר דאָ אין דיא געגענדען ווייסט זעהר ווייניג. איך
פיהל עס דאָ קיינמאָל ניט.

פֿרוי אַל ווינג. אפילו לעבען מיר אויף ניט?

אַס וואַלד. איך פיהל עס קיינמאָל ניט דאָ אין דער היים.
אבער וואָס איז דיא פעולה פֿון דיא רייד — דו פֿערשטייסט דאָך
גאָר ניט דעריין.

פֿרוי אַל ווינג. יע, יע. מיר דוכט אז נאָך איין האַאָר
וועל איך עס פֿערשטיין — דערהויפֿט איצט.

אַס וואַלד. היינט איז נאָך דאָ דיא אַרבייטסלוסט.
אייגענטליך איז דאָס דיזעלכע זאָך וויא לעבענסלוסט. אבער

דערפֿון הייבט איהר דאָ אויף ניט אָן צו וויסען.
פֿרוי אַל ווינג. ס'קען זיין, אז דו ביזט גערעכט,

אַסוואַלד. דאָך דערצייל מיר נאָך וועגען דעם.
אַס וואַלד. פֿאַרשטייסטו, איך מײַן, אז דיא היגע מענשען

לערנט מען אזוי אויס פֿון קינדווייז אויף, דאָס זיי גלויבען אז
אַרבייט איז אַ קלאָה, א'ן אַבקומעניס פֿאַר זינד וואָס מען איז
בעגאַנגען, און דאָס גאַנצע לעבען איז אַ שרעקליכע צרה, אַ מאַטער-
ניס. מען דאַרף עס וויא ניט איז אַכשטופֿען און וואָס שנעלער
אַלין בעסער.

מאָל אז איך האָב זיא דערזעהן שטייענדיג פאר מיר, אזוי וויא זיא וואָלט געווען בערייט אריינצונעהמען מיך אין איהרע אָפענע אַרעמס—

פ ר ו י א ל ו ו י נ ג. אַסוואַלד!

אַ ס ו ו א ל ד. דאָן האָט עס מיר פּלוצלונג אזוי וויא א בליטץ געטהאָן אין מוח, אז אין איהר ליענט מיין רעטונג. איך האָב דאָן דערזעהן, אז זיא איז פול מיט לעבענסלואסט.

פ ר ו י א ל ו ו י נ ג. (גיט זיך אַ כאַפּ) לעבענסלואסט זאָגסטו? ליענט דען אין דעם דיא רעטונג?

ר ע ג י נ א. (קומט אַרײַן פון עסס־צימער מיט אַ פּלאַש שאַמפּאַ-ניער) ענטשולדיגט, וואָס איך האָב זיך אזוי געזאמט. איך האָב געמוזט אראָבנעהן אין קעלער. (זיא שטעלט אַוועק דיא פּלאַש אויפ'ן טיש.)

אַ ס ו ו א ל ד. און איצט זייט אזוי גוט און בריינגט נאָך אַ גלאָז.

ר ע ג י נ א. (קוקט אויף איהם איבערראַשט) דיא מאַדאם האָט דאָך אַ גלאָז, הערר אַלױנג.

אַ ס ו ו א ל ד. יא, אבער איך וויל איהר זאָלט בריינגען אַ גלאָז פאַר אייך אַלײַן, רעגינא. (רעגינא גיט זיך אַ צאפעל און וואַרפט אַ שעהמעדיגען, זייטיגען בליק, שנעל וויא אַ בליטץ אויף פרוי אַלױנג) אויף וואָס וואַרט איהר?

ר ע ג י נ א. (שטיל און ענטשלאָסען) ווינשט עס דיא מאַדאם אויך אזוי?

פ ר ו י א ל ו ו י נ ג. בריינג אַ גלאָז, רעגינא. (רעגינא אַב אין עסס־צימער.)

אַ ס ו ו א ל ד. (קוקט איהר נאָך) האָסטו געזעהן אַ גאַנג אביסעל? — אזא געזונטער און דאָך אזא לייכטער טראַט!

פ ר ו י א ל ו ו י נ ג. אַסוואַלד, דאָס קען קיינמאָל ניט געשעהן!

אַ ס ו ו א ל ד. און איך זאָג דיר, אז עס איז שוין אזוי

פ ר ו י א ל ו ו י נ ג . איז וואָס ?

אָ ס ו ו א ל ד . פלעגט זיא ביי מיר זעהר פיעל נאָכפרעגען זיך וועגען פאריז און איך פלעג איהר א ביסעל דערציילען . איין מאָל, געדענק איך, האָב איך זיך פאר איהר אויסגערעדט : „וואָלט איהר ניט וועלען אליין א מאָל דורכפאָהרען זיך קיין פאריז ?“

פ ר ו י א ל ו ו י נ ג . נו ?

אָ ס ו ו א ל ד . איז וויא זיא האָט דאָס דערהערט, אזוי האָט זיך ביי איהר אָנגעצונדען דער פנים און זיא רופט זיך אָב : „אָ, איך וואָלט זעהר געוואָלט דאָרטען זיין.“ און איך האָב איהר געענטפערט : „איהר'ט דאָס נאָך אפשר א מאָל קענען דערווייזען“, אָדער עפעס אַנאָנדער זאָך, עהנליך צו דעם.

פ ר ו י א ל ו ו י נ ג . נו, און וואָס ווייטער ?

אָ ס ו ו א ל ד . פאַרשטייט זיך, אז דערנאָך איז מיר דיא גאַנצע געשיכטע ארויס פון קאָפּ . אבער אייער־נעכטען, אז איך בין נעקומען צו פאָהרען, פרעג איך ביי איהר, אויב זיא איז צופריעדען וואָס דעם מאָל וועל איך אזוי לאַנג פערזאמען אין דער היים—

פ ר ו י א ל ו ו י נ ג . איז וואָס האָט זיא געזאָגט ?

אָ ס ו ו א ל ד . האָט זיא אויף מיר א קוק געטהאָן עפעס אזוי מאַדנע און האָט געפרעגט : „און וואָס הערט זיך מכה מיין רייזע קיין פאריז ?“

פ ר ו י א ל ו ו י נ ג . איהר רייזע !

אָ ס ו ו א ל ד . קורץ, איך האָב פון איהר ארויסגעקראָגען, אז זיא האָט דיא זאך אָנגענומען פאַר גאַנץ ערנסט און אז זיא האָט דיא גאַנצע צייט וועגען מיר ניט אויפגעהערט צו קלערען. זיא האָט זיך שוין זאָגאַר אָנגעהויבען לערנען פראַנצויזיש—

פ ר ו י א ל ו ו י נ ג . אָ, איצט פאַרשטיי איך שוין פאַר וואָס זיא איז עס מיט אַ מאָל געוואָרען א פראַנצויזקע !

אָ ס ו ו א ל ד . דו הערסט, מאַמע ? ווען איך האָב דאָן אָט דיא פרישע, ליעבליכע און פראַכטפאָלע מיידעל דערזעהן שטייענדיג פאַר מיר— ביז דאָן האָב איך זיא קוים בעמערקט— נאָר דעם

פ ר ו י א ל ו ו י נ ג. יע, אַסוואַלד, געוויס. ניט אמת,
טייערער?

אַסוואַלד. (דרעהט זיך אונרוהיג אַרום איבער'ן סצענע) וואָס
אבער זאָל איך טהון מיט דיא ביטערע יסורים פון מיין האַרצען,
מיט מיינע געוויסענסביסע? היינט דער גרויסער טויטענדער
שרעק. אָה! דער פּערקטבאַרער שרעק!

פ ר ו י א ל ו ו י נ ג. (גייט נאָך איהם נאָך) דער שרעק?
וואָס פאַר אַ שרעק? וואָס מיינסטו עס?

אַסוואַלד. אָה, פרעג שוין בעסער מעהר ניט. איך ווייס
ניט. איך קען עס ניט אויסמאָהלען. (פרוי אַלזוינג געהט איבער
שו דער רעכטער זייט און גיט אַ ציה דעם גלעקיל.) וואָס ווילסטו
טהון?

פ ר ו י א ל ו ו י נ ג. איך וויל, אַז מיין זוהן זאָל זיין
גליקליך—אַט דאָס וויל איך: איך וועל איהם מעהר ניט לאַזען
פייניגען זיך דעם מאַרף. (צו רעגינאַ'ן, וועלכע ווויזט זיך אין טהיר.)
נאָך שאַמפּאַניער— אַ גאַנצע פּלאַיש. (רעגינאַ א.ב.)

אַסוואַלד. מאַמע!

פ ר ו י א ל ו ו י נ ג. וואָס מיינסטו, אַז דאָ אין דער היים
ווייסען מיר שוין גאָר ניט וויא מען לעבט אויף דער וועלט?

אַסוואַלד. נו, זאָג אליין, איז זיא ניט אַ פּראַכט אַ מויד?
וויא שעהן געבויט זיא איז! היינט איז זיא אַזוי גרונטאָווע
געזונד!

פ ר ו י א ל ו ו י נ ג. (זעצט זיך ביים טיש) זען זיך,
אַסוואַלד, און לאָמיר זיך רוהיג איבערריידען דיא זאַך.

אַסוואַלד. (זעצט זיך) דאָ איז נאָך, מאַמע, פאַראַן א'ן
אַנדער זאַך. ווייסטו אַז איך בין רעגינאַ'ן שולדיג אַ חוב?

פ ר ו י א ל ו ו י נ ג. דו רעגינאַ'ן?

אַסוואַלד. יא. איך בין מיט איהר געווען אַ ביסעל
לייכטזיניג, אָדער וויא מען רופט דאָס דאָרטען— יעדענפאַלס איז
עס געשעהן אויף אַ גאַנצן אונשולדיגען אופן. לעצטען מאָל אַז
איך בין געווען אין דער היים—

אָס וואָלד. נו, יא. אבער איז דען ניט אַ פראַכט אַ קוק
צו טהון אויף איהר, מאַמע? (ער גיסט אָן)

פּרױ אַלױנג. רעגינא האָט פּיעלע ערנסטע פּעהלערן.
אָס וואָלד. פּערשטייט זיך. אבער, וועמען אַאַרט דאָס? (ער
טרינקט.)

פּרױ אַלױנג. פון דעסטוועגען האָב איך זיא גאנץ
ליעב און איך בין פאַר איהר פּעראנטוואָרטליך. קיין זאַך אין דער
וועלט וועט מיך ניט צווינגען איך זאָל עמיצען לאָזען איהר ביז
טהון.

אָס וואָלד. (שפּרינגט אויף) מאַמע! רעגינא איז מיין
איינציגע רעטונג!

פּרױ אַלױנג. (שטעהט אויף) וואָס מיינסטו דער-
מיט?

אָס וואָלד. איך קען שוין מעהר אַליין ניט פּערטראָגען דיא
גאַנצע שרעקליכע, ביטערע פּערצווייפלונג פון מיין זעלע.

פּרױ אַלױנג. אַליין? און וואו איז דיין מאַמע?
זיא וועט עס דיר העלפען פּערטראָגען.

אָס וואָלד. יא, איך האָב אויך אזוי געמיינט און דעריבער
האָב איך זיך עס אומגעקעהרט צו דיר אהיים. אבער דאָס איז
גאָר ניט מיט גאָר ניט. איך זעה שוין איצט קלאָר, אז דו וועסט
מיר ניט העלפען. דאָס לעבען איז מיר דאָ איינפאַך אונערטרעגליך.
פּרױ אַלױנג. אָסוואָלד!

אָס וואָלד. א גאנץ אנדער לעבען מוז איך פיהרען, מאַמע,
און דעריבער מוז איך פון דיר אוועקפאָהרען. איך וויל ניט אז
דו זאָלסט עס צוזהן.

פּרױ אַלױנג. אַה, מיין אונגליקליכער זוהן! אבער,
אָסוואָלד, איצט אז דו ביזט נאָך אזוי קראַנק—

אָס וואָלד. אַה, ווען דאָס וואָלט געווען בלויז דיא קראַנק-
הייט, דאן קענסטו זיין זיכער, ליעבע מוטער, אז איך
וואָלט שוין פון דיר ניט אוועקגעפאָהרען; ווארום דו ביזט דאָך
מיר דער בעסטער גוטער פריינד אין דער גאַנצער וועלט.

שאַמפּאַניער און צוויי גלעזער. זיא שמעלט דאָס אוועק אויפ'ן טיש.)
זאָל איך אויפּעפענען?

אַס וואָל ד. ניין, אַ דאַנק. איך וועל אליין.
רעגיאַנאַ (גיט אַרויס צוריק):

פּרױאַלױנג. (זעצט זיך ביים טיש) נו, איצט זאָג
מיר, וואָס האָסטו געמיינט זאָל איך דיר ניט אָבזאָגען?

אַס וואָל ד. (באַברעט זיך אַרום פּלאַט, עפענט זיא אויף) אַ
פּריהער לאָמיר אויסטרינקען צו גלאַז — אָדער צו צוויי. (דער
קאַרק שיכט אַרויס פּונ'ם פּלאַט. ער גיכט דעם וויין אין איין גלאַז און
נעהמט זיך איהם אַרױנגיגען אויך אין דער צווייטער.)
פּרױאַלױנג. (פּערדעקט דיא גלאַז מיט דער האַנד) אַ
דאַנק. מיר ניט.

אַס וואָל ד. אָה, דו ווילסט ניט? נו, וועל איך אליין
טרינקען! (ער ליידיגט אויס די גלאַז, גיכט זיא וויעדער אָן און
ליידיגט זיא וויעדער אויס. דערנאָך זעצט ער זיך אַנידער לעבען טיש.)
פּרױאַלױנג. (נייגעריג) נו?

אַס וואָל ד. (ניט קוקענדיג אויף איהר) זאָג מיר קאַרשט:
עפעס האָט זיך מיר אָבגערוכט אַז דו מיט מאַנדערס'ן האָט עפעס
אַזוי מאַדנע אויסגעזעהן — היינט צו מיטאג — עפעס זייט איהר מיר
געווען שוין צו שטיל.

פּרױאַלױנג. דו האָסט עס בעמערקט?
אַס וואָל ד. יע. המ — (נאָך אַ קליינער פּיוזע) זאָג מיר:
וויא געפעלט דיר רעגיאַנאַ?

פּרױאַלױנג. וויא זיא געפעלט מיר?
אַס וואָל ד. יא, איז זיא ניט א'ן אַנטיק פון אַ מיידעל?
פּרױאַלױנג. מױן טײערער אָסוואַלד, דו קענסט זיא
ניט אַזוי גוט וויא איך קען זי —

אַס וואָל ד. אדרבא, וואָס ווייסטו וועגען איהר?
פּרױאַלױנג. צום אונגליק האָב איך געלאָזען
רעגיאַנאַ צו אַ לאַנגע צייט ביי איהר אין דער היים. איך האָב
איהר געדאַרפט אַרױננעהמען צו מיר אַ סך פּריהער.

דענק פון קיין זאך ניט. איך קען פון קיין זאך ניט דענקען. (זעהר שטיל) דענקען איז שוין ניט פאר מיר.

ר ע ג י נ א. (פון עס-צימער) איהר האָט עס געקלונגען, מאַדאַם?

פ ר ו י א ל ו ו י נ ג. יע, בריינג אונז אהער אריין א לאַמפּ.

ר ע ג י נ א. אָט באַלד. דער לאַמפּ איז שוין אָנגעצונדען. (זיא געהט ארויס.)

פ ר ו י א ל ו ו י נ ג. (געהט איבער דעם צימער צו אַסוואַלד'ן) אַסוואַלד! זיי מיט מיר אָפּענהערציג.

אָ ס ו ו א ל ד. בין איך מיט דיר נאָך ניט געווען גענוג אָפּענהערציג? (ער גייט צו צום טיש) דאַכט זיך, איך האָב דיר שוין אַלץ אויסדערציילט.

ר ע ג י נ א. (זיא קומט אריין מיט אַ לאַמפּ און שטעלט איהם אַוועק אויפ'ן טיש.)

פ ר ו י א ל ו ו י נ ג. רעגינא, זיי אזוי גוט און בריינג אונז אריין אַ האַלבע פּלאַש שאַמפּאַניער.

ר ע ג י נ א. זעהר שעהן, מאַדאַם. (אב.)

אָ ס ו ו א ל ד. (לעגט אַרום דעם אַרעם אַרום דער מוטער'ס האַלז.) אָט אזוי האָב איך ליעב. אבער איך האָב געוואוסט אז דיא מאַמע וועט איהר זוהן ניט לאָזען פּערשמאַכט ווערען פון דורשט.

פ ר ו י א ל ו ו י נ ג. אַך, מיין אַרימער, טייערער אַסוואַלד, מיין ליעבער זוהן, וויא אזוי קען איך דיר איצט עפּעס אָבזאָגען? אָ ס ו ו א ל ד. (שטאַרק נייגעריג) איז דאָס טאַקע אמת,

מאַמע? דו מיינסט דאָס טאַקע אזוי?

פ ר ו י א ל ו ו י נ ג. וואָס? וואָס מיינסטו?

אָ ס ו ו א ל ד. וואָס דו האָסט געזאָגט, אז דו קענסט מיר קיין זאך ניט אָבזאָגען?

פ ר ו י א ל ו ו י נ ג. מיין טייערער אַסוואַלד—

אָ ס ו ו א ל ד. ש—שא!

ר ע ג י נ א. (קומט אריין מיט אַ טאַץ מיט אַ האַלבער פּלאַש

אז אייגענטליך אארט דיך ניט זעהר פאר מיר, און מורא האָבענדיג פאר דינע ליידען האָב איך געוואונשען און געהאָפט, אז דיך וועט עם ניט קיממערן.

פ ר ו י א ל ו ו י נ ג. מיך, אָסוואַלד ? מיין איין-איינציגער זוהן ! וועמען נאָך האָב איך אויף דער גאַנצער וועלט אַ הויז דיך ? וואָס נאָך אארט מיך אין מיין גאַנצען לעבען אויסער דיר ? אַ ס ו ו א ל ד. (ער כאַפט איהרע ביידע הענד און קוישט זיי) יא, טייערע מוטער, איצט ווייס איך דאָס זעהר גוט. ווען איך בין אין דער היים, איז ביי מיר אין דעם גאָר קיין צווייפּעל ניטאָ. און דאָס איז נאָך פאר מיר ערגער פון אלץ. אבער גענוג שוין היינט וועגען דעם. איך האָב דיר שוין אלץ אויסדערצעהלט. איך טאָר ניט דענקען וועגען דעם צופיעל נאָכאנאנד. (גיט ארום איבער'ן צימער) גיב מיר עפעס צום טרינקען, מאמע.

פ ר ו י א ל ו ו י נ ג. טרינקען ? וואָס ווילסטו איצט טרינקען ?

אַ ס ו ו א ל ד. עט, וואָס ניט איז. ביי דיר געפינט זיך דאָך מסתמא ערגעץ אַ ביסעל קאלטער פונש ?

פ ר ו י א ל ו ו י נ ג. אבער, טייערער אָסוואַלד —

אַ ס ו ו א ל ד. איך בעט דיך, זאָג מיר ניט אָב. זיי צו מיר איצט גוט, איך בעט דיך ! איך מוז דאָך מיט עפעס פּערטרינקען אָט דיא אַלע געדאַנקען, וועלכע גריזען מיך אזוי ! (ער געהט אריבער אין דער אַראַנזשערע) היינט — ס'איז עפעס אזוי פינסטער דאָ ! (פרוי אַלווינג טהוט אַ ציה אַ שטריקעל פון אַ גלעקעל לעבען איהר רעכטער האַנד) און דער רעגען הערט אלץ ניט אויף צו גיסען ! ווער ווייס, ער קען נאָך אזוי אַבנעהן אַ וואָך נאָך אַ וואָך, מאָנאַטען גאַנצע און איך וועל דיא גאַנצע צייט ניט אַנזעהן קיין שטראַהל זיין דער זונן ! איך געדענקט קיין איין טאָג ניט, פאר דיא אַלע מאָל וואָס איך בין געווען אין דער היים, ווען דיא זונן זאָל דאָ שיינען.

פ ר ו י א ל ו ו י נ ג. אָסוואַלד, צי דענקסטו ניט באַלד וויעדער אווקעצופאָהרען פון מיר ?

אַ ס ו ו א ל ד. המ — (ער אַטהעמט טיעף אריין דיא לופט) איך

גאנגען דעם אמת — דעם אונבעגרייפליכען אמת! הפנים אז איך
האָב דאָך געלעבט צו לוסטיג אינאיינעם מיט מיינע חברים דיא
סטודענטען, זיך פאָרט צופיעל געבאָדען אין פערנטיגען. פאר
מיינע קרעפטען איז עס געווען צופיעל. יא, אליין, מיט מיינע
אייגענע הענד האָב איך זיך אונגליקליך געמאכט!

פ ר ו י א ל ו ו י נ ג. אָסוואַלד! אָה, ניין, גלויב דאָס ניט!
אָס וו א ל ד. דער דאָקטאָר האָט געזאָגט, אז קיין אַנדער
ערקלערונג איז ניטאָ. אָט דער געדאנק איז נאָך שרעקליכער פון
אַלץ. איך בין רואינירט אויף אייביג — און קיינער קען מיך ניט
היילען — און שולדיג אין דעם איז מיין אייגענע ווילדקייט! אַלץ
וואָס איך האָב אַ מאָל געהאַפט אויפצוטהון אויף דער וועלט —
איצט טאָר איך שוין דערפון מעהר ניט קלערען — איך קען גאָר
וועגען דעם ניט קלערען. אָה, ווען איך וואָלט נור געקענט אָנהייבען
דאָס לעבען איבער אַ נייעס און צוריק צורעכט מאַכען אַלץ וואָס
איך האָב אַליין קאַליע געמאַכט! (ער גראַכט איין דאס געזיכט אין
סאַפּקע. פרוי אלווינג ברעכט דיא הענד און גייט ארום הין און צוריק.
קענטיג אז זיא ראנגעלט זיך אין דער שטיל מיט זיך אליין. אין אַ וויילע
אַרום הייבט אָסוואַלד אויף דעם קאַפּ און בלויבט זיצען אנגעשפּאַרטערהייט
אויס'ן עלענכויגען.)

אָס וו א ל ד. וואָלט דאָס כאַטש געווען עפעס אַ גע'ירש'נטע
קריינק, עפעס אזוינס אין וואָס איך בין ניט שולדיג! אבער איצט!
אַליין גענומען און אזוי שענדליך, אזוי קינדיש, אזוי ווילד צושטערט
מיין געזונד, מיין גאַנצען גליק, מיין גאַנצע צוקונפט, מיין גאַנצען
לעבען, מיין אַלצדינג!

פ ר ו י א ל ו ו י נ ג. ניין, ניין. רעד ניט אזוי, מיין לייעב
קינד, מיין געטרייער זוהן! דאָס קען דאָך ניט זיין. (כויגט זיך
איבער איהם אָן.) דיא לאַגע איז נאָך ניט אזוי פערצווייפעלט,
וויא דו מיינסט.

אָס וו א ל ד. אָה, דו ווייסט נאָך ניט — (ער שפּרינגט אויף)
היינט אַ חוץ אלעמען, וואָס האָב איך נאָך דיר, מאַמע, געדארפט
אַנמאַכען אזוי פיעל יסורים! פיעלע מאָל האָב איך זיך געטרייסט,

ענין. איך האָב אַלץ ניט געקענט פערשטיין אויף וואָס אייגענטליך
ער האָט זיך געציעלט—

פ ר ו י א ל ו ו י נ ג. וויטער?

אָ ס ו ו א ל ד. דערנאָך רופט ער זיך צו מיר אָב: „איהר
זייט צוגעסען פון ווערים פון אייער געבורט אָן“. אט אזוי טאקי
האָט ער אָ געזאָגט: „Vermoulou“

פ ר ו י א ל ו ו י נ ג. (אָהן א'ן אטהעם) וואָס האָט ער
דערמיט געמיינט?

אָ ס ו ו א ל ד. איך האָב אויך ניט פערשטאַנען און האָב
איהם געבעטען, ער זאָל מיך קלאָר מאכען. מיינסטו, רופט ער,
דער אלטער פאַסקודניאַק, זיך ניט אָב— (ער דריקט צונויף דעם
קולאַק) אָה—!

פ ר ו י א ל ו ו י נ ג. וואָס האָט ער געזאָגט?

אָ ס ו ו א ל ד. ער האָט געזאָגט, אז: „דיא זינד פון דיא
פאַטערס פאַלען אויף דיא קינדער'ס קעפ.“

פ ר ו י א ל ו ו י נ ג. (הויבט זיך לאַנגזאַם אויף) דיא זינד
פון דיא פאַטערס—!

אָ ס ו ו א ל ד. נאָך איין האָאַר וואָלט איך איהם אראָב־
געלאָזען אַ פאַטש—

פ ר ו י א ל ו ו י נ ג. (געהט אַרום איבערן צימער) דיא זינד
פון דיא פאַטערס—

אָ ס ו ו א ל ד. (מיט אַ טרויעריגען שמויכעל) יא. נו, וויא
געפעלט דיר אזא זאַך? נאַטירליך, איך האָב איהם פערזיכערט,
אז דערפון איז גאָר ניטאָ וואָס צו קלערען. מיינסטו אבער, אז
ער האָט זיך געלאָזען איינריידען? ער איז געווען פאַר דאָס זייניגע
שטאָהל און אייזען, ביז וואַנען איך האָב איהם ניט ארויסגענומען
דיינע בריעה און איבערזעצט איהם וואָס דו פלעגסט מיר שרייבען
וועגען טאַטען—

פ ר ו י א ל ו ו י נ ג. נו, וואָס האָט ער דאָן געזאָגט?

אָ ס ו ו א ל ד. דאָן האָט ער שוין, נאַטירליך, געמוזט צוגעבען
אז ער האָט אַ טעות געהאַט. און אויף אזא אופן בין איך עס דער־

אָס וואָלד. איך האָב עס בעמערקט באַלד נאָכדעם וויא
איך בין דעם לעצטען מאָל געקומען צו פּאָהרען פון דיר צוריק קיין
פּאַריז. איך האָב דאָן אָנגעהויבען פיהלען א מורא'דיגען קאָפּ-
וועהטאָג. איבערהויפט, האָט עס מיר אויסגעוויזען, אין דער
פּאַטילניצע. עפעס אזא מאַדנער וועהטאָג, אזוי וויא פון האַלז
אָן און העכער ארויף וואָלט מיר דער קאָפּ געווען איינגעשרויפט
אין אַן אייזערנעם רייף.

פּרױ אַלױ נ.ג. און וואָס איז ווייטער געווען?
אָס וואָלד. לכתחלה האָב איך געמיינט, אז עס איז גאָר-
נישט, אז דאָס איז נישט מעהר וויא דער געווענהליכער קאָפּ-
וועהטאָג, וועלכער פלעגט מיך אזוי אָפט פייניגען ווען איך בין
נאָך געווען א אינגעל—

פּרױ אַלױ נ.ג. איך געדענק. נו, ווייטער—
אָס וואָלד. אבער עס איז ניט געווען דאָס. איך בין דאָס
באַלד דערגאנגען אויף קלאָר. איך האָב ניט געקענט ארבייטען.
איך האָב זיך גראד דאמאלס געקליבען אָנצוהייבען מאַהלען א
גרויסען, נייעם בילד, און דאָ פיהל איך אזוי וויא מיין גאנצער
טאַלאַנט וואָלט מיך פערלאָזען און אַלע מיניע פעהיגקייטען וואָלטען
אויסגעלאָשען געוואָרען. גאָר אויס קראַפט! איך האָב ניט
געקענט ארויסרופען אין מיין געהירן קיין איין בעשטימטע
געשטאַלט. יעדע זאַך איז עפעס פאַר מיר אזוי וויא געשוואומען—
זיך געדרעהט ארום און ארום אזוי וויא א וויכער. אָה, אין
וואָס פאַר אַ שרעקליכען צושטאַנד איך האָב מיך דאָן געפונען!
ענדליך האָב איך געשיקט נאָך אַ דאָקטאָר, און בין פון איהם
דערגאנגען דעם גאנצען אמת.

פּרױ אַלױ נ.ג. וויא מיינסטו?
אָס וואָלד. ער איז איינער פון דיא גרעסטע
פּאַריזער דאָקטוירים. איך האָב איהם אויסגעמאַהלען אַלע
סימנים פון מיין קראַנקהייט, דאָן האָסטו בעדארפט הערען וויפיעל
פּראָגען ער האָט דאָס מיך גענומען פרעגען! און אַלץ אזעלכע
מאָדנע, וואָס האָבען דאַכט זיך גאָר ניט געהאַט צו טהון מיט'ן

דאן גראַבט ער איין דעם קאָפּ אין איהר שוים און פאַנגט אָן ביטער צו
כליפּעו.)

פּרױ אַל ווי נ.ג. (כלייד, ציטערט) אָסוואַלד! קוק אויף
מיר! ניין, ניין. עס איז ניט אמת!

אָסוואַלד. (קוקט אַרויף מיט פּערצווייפלונג אין דיא אויגען)
קיין מאָל שוין מעהר ניט קענען ארבייטען! קיינמאָל ניט!
קיינמאָל ניט! אָה, לעבעדיגערהייט וועל איך זיין געשטאַרבען!
קענסטו זיך פאַרשטעלען עפעס א זאַך וואָס זאָל זיין אזוי שוידער-
האַפט וויא דאָס?

פּרױ אַל ווי נ.ג. אָה, מיין אַרימער זוהן! וויא אזוי
קומט דאָס צו דיר אזא שרעקליכער אונגליק?

אָסוואַלד. (זעצט זיך אויף גלייד.) אָט דאָס טאַקע קען
איך אויף קיין פאַל ניט פּערשטעהן. איך קען עס גאָר ניט
בענעהמען. איך האָב קיינמאָל ניט געפיהרט קיין אויסגעלאסענעם
לעבען— ניין, אויף קיין פאַל ניט. גלויב דאָס ניט אויף מיר,
מאַמע. איך בין קיינמאָל ניט געווען צולאָזען.

פּרױ אַל ווי נ.ג. אָה, איך גלויב דיר, אָסוואַלד, איך
בין אין דעם זיכער.

אָסוואַלד. און דאָך האָט מיך דיעזער אונגליק ניט
געפעהלט— אזא מורא'דיגער אונגליק!

פּרױ אַל ווי נ.ג. אָה, אבער דאָס וועט דאָך פאַר-
איבערגעהן, מיין טייערער, מיין וואוילער זוהן, פאַלג מיך, ס'איז
ווער נישט. דו האָסט זיך איבערגעהאַרעוועט. גלויב מיר, אַז איך
בין גערעכט.

אָסוואַלד. (טרויעריג) איך האָב אויך אזוי געמיינט
פון אנפאנג. אבער ס'איז ניט דאָס.

פּרױ אַל ווי נ.ג. דערצייל מיר דיא גאַנצע געשיכטע
פון אָנהייב ביז'ן סוף.

אָסוואַלד. גוט, איך וועל עס דיר דערציילען.

פּרױ אַל ווי נ.ג. ווען האָסטו דאָס גאָר צו ערשט
בעמערקט?

אָס וואָלד. (קוקט האַרט פאַר זיך) מעהר קען איך דאָס
שוין ניט שטיקען אין זיך.

פּרױ אַלױנג. וואָס שטיקען אין זיך? וואָס
מיינסטו עס, אָסױאַלד?

אָס וואָלד. (מיט דער זעלבער פּאַזע ווי פּריהער) וויא פיעל
מאָל איך האָב דיר געפרואוּט שרייבען וועגען דעם, האָב איך אַלץ
ניט געקענט. און זינט איך בין געקומען אהיים—

פּרױ אַלױנג. (כאַפט איהם אָן פאַר'ן ארם) אָסױאַלד,
וואָס איז געשעהן?

אָס וואָלד. (מיט דערזעלבער פּאַזע) שוין צוויי טעג, נעכטען
און היינט, אז איך מאַטער זיך ארויסצוטרייבען אָט דיא געדאנקען
פון קאַפּ— זיך פון זיי בעפרייען. אבער עס איז ארויס-
געוואָרפענע ארבייט.

פּרױ אַלױנג. (קען מעהר ניט איינזיצען) אָסױאַלד,
רייד ווערטער.

אָס וואָלד. (ציהט זי צוריק אראָפּ אויפ'ן סאַפּקע) דו זיין
קאַרשט רוהיג, וועל איך דאָס דיר פּראווען דערצוילען. געדענקסט
נעכטען האָב איך זיך בעקלאָגט, אז איך בין זעהר אויסגעמאַטערט
פון דער רייזע—

פּרױ אַלױנג. נו, יא, איז וואָס?

אָס וואָלד. הערסטו, ווען דאָס וואָלט געווען אַן איינ-
פאַכע מיעדקייט וואָלט שוין געווען גוט. מיט מיר איז אבער
אַן אנדער צרה—

פּרױ אַלױנג. (גיט זיך אַ כאַפּ אויפצושטיין) אָסױאַלד,
ביזט קראַנק?

אָס וואָלד. (ציהט זי וויעדער אראָב צו זיך) דו זיין נור
רוהיג, מאַמע, איך בעט דיך. נור געלאַסען. איך בין ניט אין
גאַנצען קראַנק, יעדענפאַלס, ניט וויא עס הייסט געוויינליך קראַנק.
(נעהמט צונויף דיא הענד איבער'ן קאַפּ) מאַמע, מיין פערשטאַנד
איז געבראַכען— ער איז פערניכטעט—! איך וועל שוין מעהר קיינ-
מאָל ניט קענען ארבייטען. (ער פערלויגט דיא הענד איבער'ן געזיכט,

פ ר ו י א ל ו ו י נ ג . פ א ר ו ו א ס נ י ט ?
 א ס ו ו א ל ד . א י נ א ז א פ א ס ק ו ד נ ע ס ו ו ע ט ע ר ? א ה נ א ין
 א י ו נ צ י ג ע נ ש ט ר א ה ל ז ו נ ע נ ש י י נ ד ע ס ג א נ צ ע נ ט א ג ? (ש פ א צ י ע ר ט
 א ר ו ס צ י מ ע ר) א ה , נ י ט ק ע נ ע נ א ר ב י י ט ע נ !
 פ ר ו י א ל ו ו י נ ג . א פ ש ר ה א ס מ ו א ה ע ר צ ו ג א ר ל כ ת ח ל ח
 נ י ט ב ע ד א ר פ ט ק ו מ ע נ ?

א ס ו ו א ל ד . נ י י נ , מ א מ ע , ק ו מ ע נ ה א ב א י ד ג ע מ ו ז ט .
 פ ר ו י א ל ו ו י נ ג . ו ו א ר ו ס ? א י ד ו ו א ל ט ב ע ס ע ר צ ע ה נ
 מ א ל מ ו ח ל ג ע ו ו ע נ ד ע ס פ ע ר ג נ י ג ע נ ו ו א ס ד ו ג י ס ט מ י ר , א י י ד ע ר ד י ר —
 א ס ו ו א ל ד . (ש ט ע ל ט ז י ד א ב ל ע ב ע נ ט י ש) ז א ג מ י ר ק א ר ש ט ,
 מ א מ ע , ב י ז ט ו ט א ק ע א י נ א מ ת ' נ א ו ו י צ ו פ ר י ע ד ע נ ו ו א ס א י ד ב י נ
 ג ע ק ו מ ע נ א ה י י ס ?

פ ר ו י א ל ו ו י נ ג . א ו י ב א י ד ב י נ צ ו פ ר י ע ד ע נ פ ר ע ג ס ט ו ?
 א ס ו ו א ל ד . (ק א מ ט ש ע ט צ ו נ ו י פ א צ י י ט ו נ ג) א ו נ א י ד מ י י נ
 א ל י , א ז ע ס א י ז ד י ר ב א ל ד א ל י א י י נ ס , צ י א י ד ב י נ פ א ר א נ א ו י פ ד ע ר
 ו ו ע ל ט , צ י א י ד ב י נ נ י ט א .
 פ ר ו י א ל ו ו י נ ג . א ס ו ו א ל ד , ו ו י א א ו ו י ר ע ד ס ט ו ע פ ע ס
 מ י ט מ י ר ? ב י נ א י ד ד י ר ד ע נ נ י ט א ל י י ב ל י כ ע מ א מ ע ?
 א ס ו ו א ל ד . א ט ב י ז ט ו ד א ק ד י א ג א נ צ ע צ י י ט א ו י ס ג ע ק ו מ ע נ
 ג א נ ז ג ו ט א ה נ מ י ר א ו י פ .

פ ר ו י א ל ו ו י נ ג . י א . א י ד ב י נ א ו י ס ג ע ק ו מ ע נ א ה נ ד י ר ,
 ד א ס א י ז א מ ת . (פ ו י ז ע . ב י ס ל ע כ ו ו י י ז פ א ל ט צ ו ד ו נ א כ ט . א ס ו ו א ל ד
 ג י י ט א ר ו ס ה י נ א ו נ צ ו ר י ק א י ב ע ר ' נ צ י מ ע ר . ל ע ג ט א ו ו ע ק ד ע ס צ י ג א ר .)
 א ס ו ו א ל ד . (ש ט ע ל ט ז י ד א ב ל ע ב ע נ פ ר ו י א ל ו ו י נ ג) מ ע ג א י ד
 א ו ו י י ל ע צ ו ז ע צ ע נ ז י ד א ט ד א ל ע ב ע נ ד י ר א ו י פ ' נ ס א פ ק ע ?
 פ ר ו י א ל ו ו י נ ג . (מ א כ ט פ א ר א י ה ס א ' ו א ר ט) א ה , ז ע י נ
 ז י ד , מ י י נ ג ע ט ר י י ע ר ז ו ה נ .

א ס ו ו א ל ד . (ז ע ע ט ז י ד א נ י ד ע ר) א ו נ א י צ ט , מ א מ ע , ל א מ י ד
 ד י ר ע פ ע ס ד ע ר צ י י ל ע נ .
 פ ר ו י א ל ו ו י נ ג . (ע ט ו א ס א ו נ ר ו ח י ג) ד ע ר צ י י ל .

אָס וואָלד. המ— (עס הערט זיך ווידער דער קלאַנג פון אַ
גלאַז מיט אַ פּלעשעל.)

פּרױ אַלױנג. (מיט אַן אױנרוהיגען בליק.) ליבער
אַסױלד, איך האָב מורא זאָלסט זיך ניט אָנטרינקען צופיעל מיט
דעם װײן. ער איז זעהר אַ שטאַרקער.

אָס וואָלד. אין אזא טאָג איז ער זעהר גוט. ער לאָזט
ניט צו קיין פייכטקייט צום לייב.

פּרױ אַלױנג. קום בעסער אריין אהער צו מיר.

אָס וואָלד. האָסט דאָך געזאָגט, איך זאָל דאָרט ניט
רויכערען.

פּרױ אַלױנג. דיא ליולקע נאָר. ציגארען מעגסטו
זיך רויכערען.

אָס וואָלד. אויב אזוי איז רעכט. איך קום גלייך אריין.
בלויז נעהמען נאָך איין טראָפען! שוין! (ער קומט אריין אין
צימער מיט'ן ציגאַר אין מויל און מאַכט הינטער זיך צו די טהיר. אַ
קורצע פּױזע.) װאָהין איז מאַנדערס אױעק?

פּרױ אַלױנג. איך האָב דיר דאָך ערשט געזאָגט.
ער איז אױעק אין יתומים־הויז.

אָס וואָלד. יא, יא, האָסט מיר טאַקע ערשט געזאָגט.

פּרױ אַלױנג. עס איז ניט איבעריגס געזונד פאר
דיר, אַסױלד, אזוי לאַנג צו בלייבען זיצען ביים טיש.

אָס וואָלד. (פאַרלעגט דאָ האַנד מיט'ן ציגאַר אַהינטער)
אבער, מאַמע, דאָס איז מיר אזוי אַנגענעהם. (ער גלעט און צער־
טעלט זי.) דו שטעל זיך נאָר פאַר װײַא לייעב עס איז מיר צו קומען
אױים און זיצען לעבען דער מאַמע'ס טיש אין דער מאַמעס עסס־
צימער און עסען דער מאַמע'ס טײערע מיטאגס!

פּרױ אַלױנג. מיין ליבער, ליבער זױהן!

אָס וואָלד. (נעהמט אַן א'ן אונגעדולדיגע מיענע, גייט ארום
איבער'ן שטוב און רויכערט) און װײדער, װאָס אַנדערש קען
איך דאָ טהאָן, אז ניט זיצען ביים טיש? איך קען זיך ניט נעהמען
פאַר קיין ארבייט.

פ ר ו י א ל ו ו י נ ג . (א ר ו י פ ל ע ג ע נ ד י ג א י ה ר ע ה ע נ ד א ו י פ א ו י נ ע
א ק ס ל ע ו) א ו נ ו ו י י ט ע ר ו ו י ל ט ז י ד מ י ר אָ ט א ז ו י נ ע ה מ ע נ א ו נ א ר ו מ ד
נ ע ה מ ע נ א י י ע ר ה א ל ז א ו נ א י י ד ג ו ט אָ נ ק ו ש ע נ .

מ א נ ד ע ר ס . (ר ו ק ט ז י ד פ ו נ א י ה ר ש נ ע ל א ב .) ט ה ו ט ע ס נ י ט ,
ט ה ו ט ע ס נ י ט ! ג אָ ט ב ע ו ו א ה ר ! א י ה ר ז י י ט ח ל י ל ה פ י נ ז י ו נ ע
א ר אָ ב , צ י ו ו אָ ס ? !

פ ר ו י א ל ו ו י נ ג . (ש מ י י כ ע ל ט) א ב ע ר , ו ו אָ ס ה אָ ט א י ה ר
פ אָ ר מ י ר א ז ו י מ ו ר א ?

מ א נ ד ע ר ס . (ש ו י ז ב י י ס ט י ש .) ע פ ע ס צ י י ט ע נ ו ו י ז ה אָ ט
א י ה ר א ז ע ל כ ע ו ו י ל ד ע ג א נ ג ע נ ! נ ו , א ו נ א י צ ט ו ו ע ל א י ד מ י ר א ק אָ ר ש ט
צ ו נ ו י פ ק ל י י ב ע נ א ל ע פ א פ י ע ר ע נ צ ו ר י ק א י נ מ י י נ ר י י ז ע - ט א ש . (ע ר
ט ה ו ט ע ס) אָ ט א ז ו י ! א ו נ א י צ ט , ז י י ט מ י ר ד ע ר ו ו י י ל ע ג ע ז ו נ ד . א ו נ
ג י ט ד אָ ג ו ט א כ ט ו נ ג א ו י פ אָ ס ו ו א ל ד , ו ו ע נ ע ר ו ו ע ט ז י ד א ו מ ק ע ה ר ע נ
צ ו ר י ק פ ו נ ש פ א צ י ע ר . א י כ ' ל נ אָ ד ד אָ ש פ ע ט ע ר פ אָ ר ג י י נ . (נ ע ה מ ט
ז י י נ ק א פ ע ל י ו ש א ו נ ג י י ט אָ ב ד ו ר כ ' נ ק אָ ר י ד אָ ר .)

פ ר ו י א ל ו ו י נ ג . (ז ו ל אָ ז ט א ר ו י ס א ז י פ י נ , ק ו ק ט א ר ג ע
א ר ו י ס ד ו ר כ ' נ פ ע נ ס ט ע ר , ר אָ מ ט א ב י ס ע ל א ו י פ ד ע ס צ י מ ע ר א ו נ נ ע ה מ ט
ג ע ה נ א י נ ע ס - צ י מ ע ר . ב י י נ ט ה י ר ב ל י ו ב ט ז ו ש מ י י נ מ י ט א ה א ל ב -
פ ע ר ש ט י ק ט ע נ ג ע ש ר י י) אָ ס ו ו א ל ד , ד ו ז י צ ס ט נ אָ ד א ל י נ ב י י ס ט י ש ?

אָ ס ו ו א ל ד . (פ ו נ ע ס - צ י מ ע ר) אָ ה , א י ד ד ע ר ר ו י כ ע ר ע ס
מ י י נ צ י ג א ר .

פ ר ו י א ל ו ו י נ ג . א ב י א י ד ה אָ ב ג ע מ י י נ ט , א ז ד ו ב י ז ט
א ר ו י ס ש פ א צ י ע ר ע נ .

אָ ס ו ו א ל ד . א י נ א ז א פ א ס ק ו ד נ ע ס ו ו ע ט ע ר ? (ע ס ד ע ר ח ע ר ט
ז י ד פ ו נ ע ס - צ י מ ע ר ד ע ר ק ל אַ נ ג פ ו נ א ג ל אָ ז . פ ר ו י א ל ו ו י נ ג ל א ז ט ד י א
ט ה י ר א ' נ אָ פ ע נ ע א ו נ ז ע ע ט ז י ד מ י ט ע פ ע ס א ה אַ נ ד - אָ ר ב י י ט א ו י פ ' נ ס אָ ע ק ע
ל ע כ ע נ פ ע נ ס ט ע ר .)

אָ ס ו ו א ל ד . ו ו ע ר א י ז ד אָ ס פ ו נ ד א נ ע נ נ ו ר ו ו אָ ס א ר ו י כ
ג ע נ א נ ג ע נ , נ י ט פ א ס ט אָ ר מ אַ נ ד ע ר ס ?

פ ר ו י א ל ו ו י נ ג . י ע , ע ר א י ז א ו ו ע ק א י נ י ת ו מ י ס - ה י ו ז .

איז גאָר ניט גרויס. נור ווען עס זאָל זיך מאַכען עפעס איינער
וואָס זאָל מיר העלפֿען—

מאָנדרעם. אודאי, אודאי. מיר וועלען שוין זעהן
וועגען דעם. דיין פֿלאַן געפֿעלט מיר זעהר. אבער איצט געה זיך
דיר אהינצו אין יתומים־הויז און מאַך אליץ פֿערטיג פֿאר'ן געבעט.
צינד אָן ליכט און מאַך אז דער אָרט זאָל אויסקוקען אַ ביכעל
יום טוב'דיג. דאן וועל איך אונטערקומען און מיר וועלען דאָס
פֿארבריינגען אַ שטונדע אין געבעט און אין ערנסטע דעיונות.
אַט איצט אָ, ענגסטראַנד, זעהסטע, זיינען דייע געדאנקען גענוג
דיין, וויא עס פֿאַסט איידער מען געהט תפֿלה טהאָן צו גאָט.

ענגסטראַנד. יא, הערר פֿאַסטאָר, איך האָף צום
אויבערשטען, אז איצט זיינע מיינע געדאנקען דיין. און איצט,
בעל הבית'טע, זייט מיר געזונד. אַ דאנק אייך פֿאַר אייער ברויט
און זאַלץ. און איך בעט אייך, גיט דאָ אַכטונג אויף רעגיאַן.
(ווישט אַ טרער.) יאָהאַנאַ, עליה השלום'ס, קינד. המ, איך קען
דאָס גאָר אויף אזוי פֿיעל ניט פֿערשטיין. דאַכט זיך, וואָס איז זי
מיר? און דאָך איז זיא מיר איינגעבאַקען אין האַרצען. יא, יא,
אזוי איז עס. (פֿערניגט זיך און געהט אַב דורכ'ן קאַרידאָר־טהיר.)
מאָנדרעם. נו, פֿרוי אַלוינג, וואָס זאָגט איהר איצט
אויף אַט דעם מענשען, אַה? וועט איהר אפֿטר לייקענען, אז
איצט האָט דיא געשיכטע בעקומען גאָר אַנאַדער פֿנים?

פֿרוי אַלוינג. געוויס, גאָר קיין צווייפֿעל.
מאָנדרעם. דאָס ווייזט אייך גאָר וויא ווייט פֿאַרזיכטיג
אַ מענש דאַרף זיין ווען ער אורטהיילט וועגען אַ צווייטען. דערפֿאַר
הערט איהר, איז עס א'ן אמת'ע פֿרייד, ווען מען געפינט אויס, אז
דענקענדיג וועגען אַ מענשען שלעכטס, האָט מען געהאַט אַ טעות
וועגען איהם. דענקט איהר ניט אזוי?

פֿרוי אַלוינג. איך דענק, מאַנדערס, אז איהר זייט
געווען אַ גרויסעס קינד און אַ גרויסעס קינד וועט איהר שוין
בלויבען אייער גאַנץ לעבען.
מאָנדרעם. איך?

ענגסטראנד. און אז איהר וועט נאך אזוי גוט זיין און וועט
מיר מוחל זיין—

מאנדערס. איך זאל דיר מוחל זיין? פערקעהרט, איך
דארף דאך גאר דיר מחילה בעמען—

ענגסטראנד. גאט איז מיט איך, הערר פאסטאר, וואס
רעדט איהר!

מאנדערס. אָה, יא. און איך בעט דיר טאקע פון
טיעפסטען הארצען: זיי מיר מוחל! זיי מיר מוחל וואס איך האָב
דיר אזוי שלעכט פערשטאנען. מיך פערדריעסט נאָר וואָס איך קען
דיר איצט ניט איבערצייגען, וויא טיעף איך האָב אויף דערויף
חרטה און וויא גוט מיין הארץ איז צו דיר—

ענגסטראנד. איהר וואָלט דאָס טאקע וועלען, הערר
פאסטאר?

מאנדערס. מיט'ן גאנצען הארצען.
ענגסטראנד. אויב אזוי, הערר פאסטאר, טאָ האָט
איהר איצט דיא בעסטע געלעגנהייט דאָס צו דערווייזען. פון
דער ארבייט דאָ אין יתומים הויז האָט זיך ביי מיר אָבגעשטעלט
א פאָר טאלער. איז מיר איינגעפאלען פאר'ן געלד אויסצובויען אין
שטארט א הכנסת אורחים פאר מאטראָזען.

פרוי אלווינג. דו ווילסט בויען א הכנסת אורחים?
ענגסטראנד. יע. דאָס וועט אויך, הייסט דאָס, זיין,
קען מען זאָגען, א מיין יתומים-הויז. אָה, ווען דיא מענטשען וואָס
וואַנדערען ארום איבער ימים, שטעלען נור ארויף א פוס אויף דער
יבשה, איז פאר דעם יצר הרע זעהר גרינג זיי צו פערפיהרען. אבער
אין מיין הכנסת אורחים, שטעל איך מיך אונטער צו זאָגען, וועט
א מאטראָז זיין זיכער וויא אונטער דער השגחה פון א'ן אייגענעם
טאטען.

מאנדערס. נו, פרוי אלווינג, ווי געפעלט איך אזא זאך?
ענגסטראנד. הלואי זאל מיר נאָר דער אויבערשטער
געבן כח דאָס אליין אויסצופיהרען, וואָרים מיין ביסעל קאפיטאל

האָבען מיר טאַקי געטהאָן אויך, זאָל מיר אזוי גאָט העלפען. איך
קען איך אפילו אָבעגעבען חשבון פון יעטווידען גראָשען.
מאָנדרעם. אויב אזוי איז דאָך גאָר אַין אנדער מין
געשיכטע.

ענגסטראַנד. אָט אזוי איז דאָס געווען, הערר פּאַסטאָר,
פונקט וויא איך האָב אייך דערציילט. און איך שטעל מיך אונטער
צו זאָגען, אז איך בין רעגניאָל נעבאָך געווען א געטרייער טאַטע,
וויא ווייט נור מיינע שוואַכע כחות האָבען געטראָגען. וואָרים,
מישטיינס געזאָגט, וואָס בעטרעה איך אין גאַנצען?
מאָנדרעם. נו, נו, מיין ליעבער ענגסטראַנד—

ענגסטראַנד. יא, איך שטעל מיך אונטער צו זאָגען,
אז איך האָב דאָס קינד אויסגעהאָדעוועט און האָב אָרענטליך
געלעבט מיט יאָהאַננאַ נעבאָך און איך האָב אויף זיי ביידען
השגחה געגעבען וויא אין דיא הייליגע ספרים שטייט געשריעבען.
אבער אז איך זאָל גאָר נעהמען און קומען צו אייך און זיך פאַר אייך
אויסבעריהמען מיט מיינע אָרימע מעשים טובים, וויא איינער
זאָגט: איהר ניט קוקט וואָס איך בין אזא קליינער מענשעלע,
נישקשה, איך האָב אויך עפעס גוטעס אויפגעטהאָן אויף מיין
לעבען— פּע, דאָס ניט! חלילה! ווען יאַקאָב ענגסטראַנד טהוט
שוין יא א מאָל אין אַ שמיטה אָב אזא שטיקעל אַרבייט, שווייגט ער
וועגען דעם וויא א פּיש. און צוריק שמועסענדיג, ווען זעה איך
אייך? אז עס מאַכט זיך מיר שוין יא אַ מאָל דיא געלעגענהייט
מיט אייך זיך דורכצוריידען, איז דאָן אז אָך און וועה, פאַראַן גענוג
צו דערציילען וועגען מיינע זינד און שוואַכקייטען. וואָרים איך
זאָג אלע מאָל, אזוי וויא איך האָב אָט ערשט געזאָגט, הערר
פּאַסטאָר, אז דער געוויסען איז צייטענווייז גאָר ניט ריין, הערר
פּאַסטאָר.

מאָנדרעם. אָה, גיעב מיר דיין האַנד, יאַקאָב ענגסטראַנד.

ענגסטראַנד. אָה, יעזוס, הערר פּאַסטאָר—

מאָנדרעם. נו, נו, מאַך זיך דאָך ניט אזוי קליין. (דריקט

איהם שטאַרק דיא האַנד) אָט אזוי אָ!

איהר, איז גאָט זיי דאַנק נאָך ניט קיין געפאלענער, יאָקאָב ענג
סטראַנד שטייט נאָך אויף געזונטע צוויי פיס— פערשטייט זיך,
הערר פאַסטאָר, דאָס איז נאָר וועדליג אַ משל, וואָרים איך האָב דאָך
דיא קאַליקע פוס—

מ א נ ד ע ר ס. איך פערשטעה, איך פערשטעה. נו,
ווייטער?

ע נ ג ס ט ר א נ ד. און אָט אזוי אָ, הערר פאַסטאָר, האָב איך
זי אויפגעהויבען און צוריק געמאַכט זיא פאר א'ן עהרליכע פרוי,
אז לייט זאָלען גאָר ניט וויסען, אז אויסלענדער האָבען מיט איהר
געמאַכט מחזקות און זיא איז דורך זיי געשטרויכעלט געוואָרען.

מ א נ ד ע ר ס. איך מוז דיר זאָגען, ענגסטראַנד, אז אלץ
דאָס איז געווען זעהר פיין פון דיר. איין זאָך נור געפעלט מיר ניט.
וויא אזוי האָסטו געקענט זיין אזוי ניעדריג און נעהמען געלד—

ע נ ג ס ט ר א נ ד. געלד גאָר? איך? אפילו א גראַשע
אויך ניט?

מ א נ ד ע ר ס. (קוקענדיג פראַגענד אויף פרוי אלווינג) אבער—

ע נ ג ס ט ר א נ ד. אָה, וואַרט אויס אַ רגע! — יא, איך
האָב מיך דערמאָנט. יאָהאָננא האָט טאַקע יא געבראַכט עפעס אַ
ביסעל געלד. אבער איך האָב זיך צו דעם גאָר ניט געוואָלט צו
ריהרען. „ניין“, זאָג איך איהר, „דאָס איז עבודה-זרה-געלד,
דאָס איז דיא געצאָהלט פאַר דיין זינד. דיא אומריינע גאָלד—
און אפשר איז דאָס גאָר געווען זילבער אָדער גאָר פאַפיר-געלד—זאָג
איך, „לאָמיר דאָס נעהמען און אוועקשליידערען דעם אַמעריקאַנעם
צוריק אין פנים“. נאָר געה שליידער, אז דער אַמעריקאַנער, הערר
פאַסטאָר, איז שוין געווען אוועקגעפאָהרען, ער האָט זיך שוין
געטראָגען איבער'ן שטורמדיגען ים.

מ א נ ד ע ר ס. אזוי, איז ער שוין טאַקע געווען אוועק
געפאָהרען? אה, דו גוטע זעעלע!

ע נ ג ס ט ר א נ ד. יא, הערר פאַסטאָר. איז ביי אונז
געבליעבען, ביי מיר און יאָהאָננא'ן הייסט עס, אז דאָס געלד זאָלען
מיר אין גאַנצען פערווענדען אויף צו בילדען רעגיאָנא'. און אזוי

ע נ ג ס ט ר א נ ד . ווען יאָהאַנאַ'ן האָט געטראָפּען דער
אומגליק, אָט דורך יענעם ענגלענדער, אָדער אמעריקאנער, אָדער
נאָר רוס, וויא מען רופט זיי דאָרט — איז זיא דעמאָלט, הייסט עס,
געקומען צו מיר אין שטאדט. נעבאָד! פריהער אז איך פלעג צו
איהר קומען, האָט זיא מיר, זאָל זיא מיר מוחל זיין, ניט איינמאָל
געגעבען דעם דרך. אָנקוקען האָט זיא ניט געקענט עפעס א זאָך
וואָס איז געווען ניט שעהן, און איך האָב דאָך מיין קאָליקע פּוס.
איהר געדענקט דאָך נאָך מסתמא, הערר פּאַסטאָר, אז איך האָב
זיך אַ מאָל אַסמעליעט ארויפצוגעהן אין אַ טאַנידזשאָל, וואו
מאַטראָזען האָבען גע'שכור'ט און אָכגעטהאָן, וויא מען זאָגט,
אַלערליי מעשים תּעוועים. איז ווען איך האָב זיי אַ ביסעל
גענומען מוסר'ן, אז זיי זאָלען אוועקוואַרפען דיא זינדיגע —

פ ר ו י א ל ו ו י נ ג . (ביים פענסטער) המ —

מ א נ ד ע ר ס . איך ווייס דיא גאנצע געשיכטע, ענגסטראַנד.
דו האָסט דאָס מיר שוין דערציילט. דיא הפּרריינגען האָבען דיך
אַראָבגעוואַרפען פון דיא טרעפּ.

ע נ ג ס ט ר א נ ד . מיינט ניט חלילה וחס, אז איך גרויס
זיך דערמיט, הערר פּאַסטאָר. איך האָב אייך נאָר געוואָלט דער-
ציילען, אז ווען זיא איז צו מיר געקומען און האָט זיך פאר מיר
אין אַלין מודה געווען מיט אַ געוויין און מיט אַ ציין־קריצעריי (*
וויא אין הייליגע ספרים שטייט געשריעבען, הערט איהר, הערר
פּאַסטאָר, דיא גאנצע האַרץ האָט זיא מיר צוריסען.

מ א נ ד ע ר ס . דו זאָנסט דאָס טאַקע אמת, ענגסטראַנד?
נו, דערצייל, דערצייל ווייטער.

ע נ ג ס ט ר א נ ד . דאָן נעהם איך און רופ זיך צו איהר אָב
אזוי : „יאָהאַנאַ“, זאָג איך צו איהר, „מילא דער אמעריקאנער,
ער וואַנדערט דאָך אַרום איבער דעם מורא'דיגען ים. דו אבער, זאָג
איך, דו האָסט זעהר שווער פּערזינדיגט פאר גאָט, און דו ביזט אַ
פּערלאָרענע בעשעפעניס. אבער יאַקאָב ענגסטראַנד, זאָג איך צו

(* א'ן אָפּטער אויסדרוק אין „ברית חדשה“.

גאר מיר און פאר דער וואהרהייט. איך זעה גאָר פאר דיר קיין שום ענטשולדיגונג ניט, ענגסטראנד; און פון היינט און ווייטער איז צווישען אונז אַלץ אויס!

ע נ ג ס ט ר א נ ד. (מיט א זיפין) יע, הפנים אז אזוי מוז עם זיין.

מ א נ ד ע ר ס. אדרבא, טאָמער האָסטו עפעס פאר וואָס מען קען אויף דיר מלמד זכות זיין?

ע נ ג ס ט ר א נ ד. האָב איך זיך דען געקענט ריכטען, אז לא די וואָס זיא האָט נעבאָך געזינדיגט, וועט זיא נאָך געהן און דערצעהלען וועגען דעם מעשיות? אָט נעהמט, הערר פאָסטאָר, און שטעלט אייך פאָר, אז מיט אייך טרעפט זיך אזא אומגליק וויא מיט יאָהאָנא'ן נעבאָך—

מ א נ ד ע ר ס. מיט מיר!

ע נ ג ס ט ר א נ ד. גאָט איז מיט אייך, וויא איהר האָט זיך דערשראָקען! איך מיין ניט פונקט דערועלבער אונגליק. איך מיין אז ווען דער הערר פאָסטאָר וואָלט געהאט עפעס מיט וואָס זיך צו שעהמען פאר דער גאנצער וועלט, וויא מען זאָגט— הערר פאָסטאָר, מיר מאַנסבילען טאָרען א זינדיגע פרוי ניט אור— טהיילען צו שטרענג.

מ א נ ד ע ר ס. האָסטו דען מיך געהערט ארויסגעבענדיג אזא אורטהייל? דאָס האַלט איך דאָך גאָר דיר פיהר.

ע נ ג ס ט ר א נ ד. וועט איהר מיר ערלויבען, הערר פאָסטאָר, איך זאָל מיך דערוואגען פרעגען ביי אייך א שטיקעלע, א ברעקעלע פראנע?

מ א נ ד ע ר ס. געוויס, פרעג, פרעג.

ע נ ג ס ט ר א נ ד. איז עם דען ניט גוט און רעכט פאר א מענשען אויפצוהייבען דיא געפאלענע?

מ א נ ד ע ר ס. זיכער, זיכער.

ע נ ג ס ט ר א נ ד. און איז דען ניט א מענש מחויב צו האַלטען וואָרט ובפרט נאָך א שבועה?

מ א נ ד ע ר ס. וואָס הייסט, ווי דען-זשע? אבער—

מה נאמר ומה נדבר, דער הערר פאסטאָר ווייס דאָך אלץ וועגען מיר
און יאָהאַננאַ'ן נעכטאָך.

מ א נ ד ע ר ס. נו, נו, רייד דאָך מיט מיר גלייך. דעם מאָל
וועלען שוין דינע דריידלעך ביי מיר ניט אָנגעהן. זאָלסט וויסען
זיין, אז איידער דיין ווייב איז אוועק פון פרוי אלוינג, האָט זיא
דערזעהלט פאר איהר דיא גאנצע געשיכטע.

ע נ ג ס ט ר א נ ד. אויב אזוי, טאָ מעג זיא דאָרטען!—
נע, זי האָט דאָס טאָקע דערזעהלט?

מ א נ ד ע ר ס. הייסט דאָס, ברודער ענגסטראַנד, אז איך
האָב דיך געפאָקט, האָ?

ע נ ג ס ט ר א נ ד. אבער, סטייטש, זיא האָט דאָך פאר מיר
געשוואָרען, געשוואָרען ביי דער תורה —

מ א נ ד ע ר ס. טאָקע ביי דער תורה?
ע נ ג ס ט ר א נ ד. ניין... ניט ביי דער תורה, נאר אזוי.

אבער זיא האָט דאָך געשוואָרען אזוי ערנסט.
מ א נ ד ע ר ס. און דו האָסט פון מיר אזוי פיעל יאהר

בעהאַלטען דעם אמת? בעהאַלטען דעם אמת פון מיר! פון מיר,
וועלכער האָט דיר געגלויבט מיט'ן גאנצען האַרצען, געגלויבט דיר

אין יעטווידער זאָך—
ע נ ג ס ט ר א נ ד. וואָס זאָל איך דאָ לייקענען?...

מ א נ ד ע ר ס. נו, זאָג דו אליין, ענגסטראַנד, האָב איך
דאָס ביי דיר אזוי פערדיענט? בין איך דען ניט געווען שטענדיג

בערייט דיר צו העלפען אין וואָרט און אין טהאַט, וועדליג עס איז
נאָר געווען מיין מעגליכקייט? ענטפער מיר! איז דאָס ניט אמת?

ע נ ג ס ט ר א נ ד. יא, אמת, הערר פאסטאָר מאַנדערס.
ווען ניט איהר וואָלט מיר טאָקע א סך מאָל געווען ביטער און

פינסטער.
מ א נ ד ע ר ס. איז אָט אזוי דאנקסט דו דאָס מיר אב פאר

אַלצדינג! דורך דיר האָב איך אריינגעשריבען אַ ליגען אין דעם
קלויסטערשען פנקס און דו לאָזט מיך איין יאהר נאָכ'ן אנדערען

לעבען אין טעות און דערציילסט מיר ניט אלץ, וויא דיין חוב איז

איז מיר איינגעפאלען אז וויבאלד דער הערר פאסטאָר מאַנדערס
איז שוין דאָ, וועל איך—

מ א נ ד ע ר ס. פערשטייטו מיך, ענגסטראַנד, איך מוז
דיך צוערשט פרעגען א פראגע. דענקסטו, אז דייע געדאנקען זיינען
איצט גענוג ריין, וויא עס פאסט פאר אַ קריסט איידער ער געהט
מתפלל זיין צו גאָט? האָסטו תשובה געטהאָן? איז דיין געוויסען
ריין?

ע נ ג ס ט ר א נ ד. אָה, הערר פאסטאָר, זאָל אונז גאָט
מוחל זיין דיא עכרות יעדען איינעם! לאָמיר בעסער ניט ריידען
פון געוויסען.

מ א נ ד ע ר ס. יא, אבער גראַדע וועגען דעם מוזען מיר
איצט ריידען. איז וואָס פאר א'ן ענטפער גיסטו אויף מיין
פראגע?

ע נ ג ס ט ר א נ ד. ס'הייסט— דער געוויסען, הערר פאסטאָר
— עס קען טאקע צייטענווייז טרעפען אז דער געוויסען זאָל זיין
נאָר ניט ריין, הערר פאסטאָר.

מ א נ ד ע ר ס. אַהא, דו ביזט שוין מודה כאַטש אויף
אזוי פיעל! נו, וועסטו איצט גיין ווייטער אויף דעם וועג, אויפֿ
עפענען פאר מיר דיא גאַנצע האַרץ און דערצעהלען מיר דעם אמת
וועגען רעגינא'ן?

פ ר ו י א ל ו ו י נ ג. (האַסטיג) הערר מאַנדערס!
מ א נ ד ע ר ס. (איינגעהמענדיג זי) לאָזט מיך קאָרשט,
לאָזט מיך—

ע נ ג ס ט ר א נ ד. וועגען רעגינא'ן! יצוּם! אָ, איהר האָט
מיך אזוי דערשראָקען! (טהוט אַ קוק אויף פרוי אַלווינג) וואָס
הייסט, עס איז דען מיט איהר חלילה עפעס געשעהן?

מ א נ ד ע ר ס. לאָמיר האָפען אז ניט. נאָר איך מיין, ווי
איז דאָס דער אמת וועגען דיר מיט רעגינא'ן? דו גיסט זיך אָן
פאר איהר פאטער, האָ?

ע נ ג ס ט ר א נ ד. (מיט אַ ניט־זיכערען טאָן) מילא—המ—

טויוענד מאָל. איך האָב זעהר געוואָלט ריידען אַ פּאָר ווערטער מיט דעם הערר פּאַסטאָר.

מ א נ ד ע ר ס. (געהט אום הין און צוריק) המ — אזוי גאָר! מיט מיר, הייסט עס, ווילסטו ריידען?

ע נ ג ס ט ר א נ ד. איך וואָלט גערן — —

מ א נ ד ע ר ס. (שטעלט זיך אַנידער גלויך אַנקעגען איהם) נו און וואָס אזוינס האָסטו געוואָלט?

ע נ ג ס ט ר א נ ד. פּערשטעהט איהר מיך, הערר פּאַסטאָר. געקומען בין איך אָט צוליעב וואָס. מען האָט זיך איצט מיט אונז דאָרטען אָבגערעכענט, אונז אָבגעצאָהלט — טויוענד דאַנקען איך, בעל הבית'טע. — איז איצט, געלויבט דער אויבערשטער, אז דיא אַרבייט איז שוין אַראָבגע'פּטר'ט, איז מיר איינגעפאלען אז עס וואָלט געווען אַ יושר, אז מיר, וואָס האָבען אַלע געאַרבייט אינאיינעם דיא גאַנצע צייט אזוי עהרליך, זאָלען זיך אויך צוגיין אזוי וויא עס פּאַסט פּאַר קריסטען — דאָס הייסט, עס איז מיר איינגעפאלען אז מיר זאָלען היינט ביינאַכט מאַכען אַ מנין און אָבראַנקען דעם השם יתברך.

מ א נ ד ע ר ס. אַ מנין? דאָרטען אין יתומים־הויז?

ע נ ג ס ט ר א נ ד. אָה, הערר פּאַסטאָר, איך בין דאָס בלויז געקומען פּרעגען — אויב איהר דענקט, אז עס איז ניט רעכט — מ א נ ד ע ר ס. געוויס איז עס רעכט, ווי דען! — אבער — המ —

ע נ ג ס ט ר א נ ד. ביז איצט בין איך אליין געווען געוואוינט פּאַרצוזאָגען דיא תּפּלה אַלע אבענד.

פ ר ו י א ל ו ו י נ ג. טאַקע?

ע נ ג ס ט ר א נ ד. דאָס הייסט, פון צייט צו צייט. פּער־שטייט זיך ניט וויא אין קלויסטער, נור עפעס אזוי זיך אַ שטיקעל גאָטעס־דיענסט. וואָרים ווי קום איך צו אזעלכע זאַכען? מישטיינס געזאָגט, איך בין דאָך נור אַ פּראָסטער מענשעלע און דער אויבערשטער האָט מיך ניט געבענשט מיט קיין לומדות.

— איך מײן, אז מיר זאָלען מיט איהר טהון עפעס א רעכטען שידוך?
מאנדערס. אוראײ. איך דענק אז דאָס וואָלט פאר איהר
געווען דיא גלייכסטע זאך אין יעדען פרט. רעגינא איז איצט פונקט
אין דיא יאהרען ווען— אמת, איך בין וועניג געניט אין אזעלכע
זאכען, אבער—
פ ר ו י א ל ו ו י נ ג. רעגינא האָט זיך זעהר פריה ענט-
וויקעלט.

מאנדערס. יע, ניט אמת? מיר דוכט, אז זיא איז
שוין געווען מערקווירדיג ענטוויקעלט אין גוף נאָך אין דער צייט
ווען איך האָב זיא פאַרבערייטעט פיר איהר בר מצוה* (דערווילע
אבער איידער וואָס ווען מוז זיא געהן צוריק אַהיים, אונטער איהר
טאַטענס השגחה— נאָר, אָה, ענגסטראַנד איז דאָך נאָר ניט— אה,
ענגסטראַנד, ענגסטראַנד זאָל דאָס פון מיר אזוי בעהאלטען
דעם אמת! (עמיצער קלאפט אין טהיר פון קאַררידאָר.)

פ ר ו י א ל ו ו י נ ג. ווער קען דאָס זיין? קומט אריין!
(ענגסטראַנד, יום טוב'דיג אַנגעטהאָן. ער בלויבט שטעהן לעבען שוועל)
ענגסטראַנד. איך בעט אייך, האָט אויף מיר קיין
פאַראיבעל ניט, אבער—

מאנדערס. אה, המ—

פ ר ו י א ל ו ו י נ ג. דו ביזט עס, ענגסטראַנד?
ענגסטראַנד. נעהמט ניט פאַר אומגוט, וואָס איך בין
אזוי פור-פלאַט אריינגעקומען. דיא דיענער זיינען ניטאָ אין הייז,
האָב איך זיך דערוואַגט און א קלאַפ געטהאָן.
פ ר ו י א ל ו ו י נ ג. נו, איז וואָס איז דאָרטען? קום
אריין. ווילסט מיט מיר עפעס ריידען?
ענגסטראַנד. (טרעט צו נעהנטער) איך דאַנק אייך

(* די קריסטליכע צערעמאָניע „קאָנפירמאַציאָן“, וועלכע מען פראַג-
וועט מיט קינדער פון עלף יאהר. דיא קינדער ווערען עס דאָן „אַריינ-
גענומען אין דער קירכע“.)

מ א נ ד ע ר ס. וואָס? א פערברעכען? דאָס וואָס
דאמאלס ווען איהר זייט אַראָב פון וועג און געקומען צו מיר
מיט א געוויין: „אַט בין איך, נעהם מיך צו דיר!“ האָב איך
אייך בעפאָהלען און געזאָגט: „פרוי, קעהר זיך אום צוריק אהיים
צו דיין געזעצליכען מאַן!“ — איז דען דאָס געווען א פערברעכען?
פ ר ו י א ל ו ו י נ ג. יא, אזוי איז מיין מיינונג.
מ א נ ד ע ר ס. מיר קענען איינער דעם אַנדערן ניט
פערשטיין.

פ ר ו י א ל ו ו י נ ג. יע, איצט שוין ניט.
מ א נ ד ע ר ס. קיינמאָל ניט — קיינמאָל אפילו אין מיינע
פערבאָרגענסטע מהשבות האָב איך אויף אייך אַנדערש ניט געקוקט
וויא אויף דער פרוי פון א פרעמדען מאַנספערזאָן.
פ ר ו י א ל ו ו י נ ג. אָה, אזוי גאָר?
מ א נ ד ע ר ס. העלענאָ —!
פ ר ו י א ל ו ו י נ ג. אָה, ווי גרינג מענשען פערגעסען עס
וואָס זיי זיינען אַ מאַל געווען!
מ א נ ד ע ר ס. איך פערגעס ניט. איך בין איצט דער
זעלבער וואָס אַ מאַל.

פ ר ו י א ל ו ו י נ ג. (אומבויטענדיג דעם טאָן) יא, יא, יא;
— אבער גענוג שוין צו ריידען פון דאָס אַמאָליגע. איהר זייט איצט
אריינגעטהון איבער דיא אויערען אין אייערע חברות מיט דיא
קאָמיטעטען און איך בין פערנומען מיט מיין מלחמה געגען דיא
גייסטער, סאָי געגען דיא וואָס זיינען אין מיר און סאָי געגען דיא
וואָס געפינען זיך ארום מיר.

מ א נ ד ע ר ס. דיא וואָס געפינען זיך ארום אייך, דיא
וועל איך אייך העלפען פערטרייבען אין זייער רוה אריין. יא,
נאָך דיא אַלע שרעקליכע זאַכען וואָס איך האָב זיך דאָ אָנגעהערט,
טאָר איך דיא עלענדע מיידעל מעהר ניט איבערלאָזען ביי אייך
אין שטוב, מיין געוויסען דערלאָזט דאָס מיך ניט.

פ ר ו י א ל ו ו י נ ג. דענקט איהר ניט אז עס וואָלט געווען
דיא גלייכסטע זאַך אז מיר זאָלען זיא ברענגען צו עפעס א תכלית?

מ א נ ד ע ר ס. אה! אָט האָט איהר, פרוי אלווינג, דיא פרוכט פון דיא ביכער וואָס איהר לייענט! שיינע פרוכט, ניטאָ וואָס צו ריידען! אז אָך און וועה וואָס פאר אַ גוטס עם קען שוין ארויסקומען פון דיא פאסקודנע ביכלאָך וואָס ריידען על ה' ועל משיחו!

פ ר ו י א ל ו ו י נ ג. איהר האָט אַ טעות, מיין ליכער פאסטאָר. ניט דיא ביכלאָך, נור איהר אליין האָט דאָס מיך געמאכט צום דענקען, און פון טיעפען האַרצען דאַנק איך אייך דערפאר.

מ א נ ד ע ר ס. איך!

פ ר ו י א ל ו ו י נ ג. יא, איהר. דאָס איז געווען דאמאלס ווען איהר האָט מיך צוריק ארונטערגעשטופט אונטער דעם יאָך וועלכען איהר האָט אָנגערופען מיין פליכט און חוב, דאמאלס ווען איהר האָט פאר מיר פארלוויבט אַלס ריכטיג און שעהן דאָס אַלץ וואָס איז מיר געווען אזוי אבשייליך, פון וואָס מיין גאנצע נשמה האָט אזוי אָבגעעקעלט. דאמאלס אָ האָט זיך מיר עם פערוואָלט אליין אויספרובירען אייער תורה. איך האָב זיך געוואָלט ערקונד דיגען מיט מיינע אייגענע אויגען מיט וואָס פאַר אַ נעט זיא איז צוזאמענגענעהט. איך האָב בלוז געוואָלט גוט בעקוקען איין איינציגען קניפעל, אבער וויא נור איך האָב איהם אָבגעכונדען, אזוי האָבען זיך אָבגעטרענט אַלע נעט און איך האָב דערזעהן, אז דער גאנצער בנד איז נור היילע טאַנדעט ארבייט.

מ א נ ד ע ר ס. (שטיל, צובראָכען) און איז דאָס אַלץ וואָס איך האָב אויפגעטהאָן מיט דער שווערסטער מלחמה פון מיין גאַנץ לעבען?

פ ר ו י א ל ו ו י נ ג. רופט דאָס בעסער, אייער מיאוסטע מפלה.

מ א נ ד ע ר ס. העלענא, דאָס איז געווען מיין גרעסטער זיעג— דער זיעג איבער מיר אליין.

פ ר ו י א ל ו ו י נ ג. ניט קיין זיעג איז עם געווען, נור אַ פערברעכען געגען אונז ביידען.

„פייגלינג“? ווען אבער איהר זייט ניט קיין „פייגלינג“—? גאָט
 אין הימעל! אזא מין פערבינדונג! דאָס איז דאָך שוידערהאַפּט!
 פ ר ו י א ל ו ו י נ ג. וואָס איז שייך דערצו, זאָגט מען,
 אז מיר אַלע שטאַמען פון אזעלכע מינים פערבינדונגען. און ווער
 האָט עס נור אזוי אוועקגעשטעלט דיא וועלט, פאַסטאָר מאַנדערס?
 מ א נ ד ע ר ס. אין אזעלכע ענינים, פרוי אלווינג, קען איך
 זיך מיט אייך ניט אריינלאָזען. איך גלויב קוים אז אייערע געדאַנ-
 קען זאָלען זיין גענוג ריין, איך זאָל מיך מיט אייך איצט קענען
 מתוכח זיין וועגען גאָט ברוך הווא'ס דרכים. אבער דאָס וואָס
 אייער עהרליך איבערטראַכטען רופט איהר גאָר אָן „פייגהייט“—!
 פ ר ו י א ל ו ו י נ ג. לאָמיק אייך דערצעהלען וואָס מיט
 מיר איז. איך בין עס אזוי אָנגעשראַקען און אונענטשלאָסען, ווייל
 איך קען קיינמאָל ניט פטור ווערען פון דיא גייסטער פון יענער
 וועלט, וועלכע יאגען מיך נאָך.

מ א נ ד ע ר ס. ווער, זאָגט איהר, יאָגט אייך נאָך?
 פ ר ו י א ל ו ו י נ ג. גייסטער פון יענער וועלט! אָט
 פריהער, ווען איך האָב רעגינא'ן און אָסוואַלד'ן דערהערט זיך
 שפיעלענדיג אין עסס-צימער, האָט זיך מיר אָבגעדוכט, אז איך
 זעה פאר מיר גייסטער. אבער, איך בין באַלד בערייט צו גלויבען,
 פאַסטאָר מאַנדערס, אז מיר אַלע זיינען גייסטער. דאָס וואָס מיר
 האָבען אָבגע'ירש'ענט פון טאַטע-מאַמע — דאָס איז ניט דער
 איינציגער דיבוק וואָס זיצט אין אונז. אזעלכע דיבוקים זיינען אויך
 אַלערליי אַלטע, אָבגעשטאַרבענע מיינונגען, אַלערליי טויטע אַלטע
 גלויבונגען און דיא גאַנצע משפּחה זייערע. אמת, זיי זיינלען שוין
 לאַנג טויט, אבער וואָס איז דיא פעולה? זיי האָבען זיך אין אונז
 שטאַרק איינגעגעסען און מיר קענען זיך פון זיי ניט אָבצעפען.
 נעהם איך נור ליינען אַ בלאַט צייטונג, אזוי דאַכט זיך מיר
 אז איך זעה אָט דיא גייסטער שוועבענדיג צווישען דיא שורות.
 איבער'ן גאַנצען לאַנד מוזען דיא גייסטער זיין גאָר כחול היים. און
 דערצו נאָך זיינען מיר אַלע איינע וויא איינע אזעלכע ציטערדיגע
 האָזען. מיר האָבען פשוט מורא פאַר דער ליכטיגער שוין.

זיין. ליידער איז רעגנא נישט אזא מיידעל מיט וועלכער מיין זוהן
וואָלט געקענט זיין גליקליך.

מ א נ ד ע ר ס. און אז יא, וואָס וואָלט געווען? וואָס מיינט
איהר?

פ ר ו י א ל ו ו י נ ג. ווען איך וואָלט נישט געווען אזא
שליס-מזל'דיגער פייגלינג, דאָן וואָלט איך צו איהם געזאָגט: „אָדער
האָב מיט איהר חתונה, אָדער מאַך מיט איהר אזוי עפעס אָב, אבי
נאָר נישט קיין נארעריי, קיין גנב'ישע שטיק“.

מ א נ ד ע ר ס. אַך, רבונדו דעלמא כולה, וואָס הייסט איהר
וואָלט זיי געלאָזען חתונה האָבען! דאָס איז דאָך אזוי
שוידערהאַפט! אזוי אונערהערט!

פ ר ו י א ל ו ו י נ ג. אזוי אונערהערט? און
איהר מיינט דאָס טאָקי ערנסט? וועט איהר דען, פאסטאָר מאַנ-
דערס, ארויפלעגענדיג דיא האַנד אויפ'ן האַרצען, לייקענען אז אין
גאַנצען לאַנד וועט זיך אָנקלייבען אַ היבשע ביסעל פאָאָר פאָלקען,
וועלכע זיינען איינע מיט דיא אַנדערע פונקט אזעלכע נאָהענטע
קרובים וויא מיין אָסוואַלד מיט רעגנא'ן?

מ א נ ד ע ר ס. איך הייב אייך נישט אָן צו פערשטיין!
פ ר ו י א ל ו ו י נ ג. אַה, איהר פערשטייט מיך שוין
נאָר גוט.

מ א נ ד ע ר ס. אַה, איהר פערדענקט וואָס אַ מאָל קען
זיך פערלויפען—. יע, יע, אז אַך און וועה, דאָס פאמיליען-לעבען
איז בעזונותינו הרבים, נישט אַלע מאָל אזוי ריין וויא עס בעדאָרף
צו זיין. דאָך דארטען אז עס געשעהט אזא אונגליק, ווייס דאָך
כאָטש דערפון קיינער נישט, יעדענפאלס נישט בעשטימט. אבער דאָ
אָ— אז אייך אַ מאַמען זאָל נאָר איינפאלען לאָזען אייער זוהן—!

פ ר ו י א ל ו ו י נ ג. דיא צרה איז נאָר וואָס איך קען דאָס
נישט— איך קען דאָס נישט טהון בשום אופן עולם נישט. אָט דאָס
זאָג איך דאָך אליין.

מ א נ ד ע ר ס. ניין, איהר קענט נישט. אבער פאר וואָס
קענט איהר נישט? ווייל איהר זייט, וויא איהר רופט עס אָן, אַ

פ ר ו י א ל ו ו י נ ג . אַך, דיא אידעאלען ! דיא אידעאלען !
אַה, ווען איך וואָלט נור ניט געווען אזא פייגלינג !
מ א נ ד ע ר ס . פּעראַכט נור ניט אזוי דיא אידעאלען, פרוי
אלווינג ; היט זיך, זיי וועלען נאָך אָן אייך אַ מאָל אַ ביטערע נקמה
נעהמען. דערהויפט היט זיך מיט אייער אָסוואַלד'ן. גאָט ווייסט,
דער אָרימער יונג האָט נעכאָך אזוי אויך וועניג אידעאלען. איין
אידעאל אבער האָט ער יא — זיין פאטער שטייט פאר איהם וויא
אַ אידעאל.

פ ר ו י א ל ו ו י נ ג . יא, דאָס איז ריכטיג.
מ א נ ד ע ר ס . און ווער האָט אין איהם איינגעפלאַנצט און
אויסגעהאָדעוועט דיזען אידעאל, אז ניט איהר אליין מיט אייערע
בריעף ?

פ ר ו י א ל ו ו י נ ג . איך האָב דאָן אזוי פאַנאַטיש
געציטערט טאָמער בין איך חלילה אזיף אַ האָר עובר געגען דער
פליכט און דער אַנשטענדיגקייט. און דעריבער האָב איך איין
יאהר נאָכ'ן אַנדערען מוין קינד אלץ געשטאָפּט מיט ליגענס. אַה,
וואָס פאַר אַ פייגלינג, וואָס פאַר אַ פייגלינג איך בין עס געווען !
מ א נ ד ע ר ס . איהר האָט דערמיט אויסגעפלאַכטען ביי
אייער זוהן אין האַרצען אַ זיסע פערבלענדעניס. און דאָס איז
געוויס קיין קלייניגקייט ניט.

פ ר ו י א ל ו ו י נ ג . המ... ווער ווייס דאָס, אויב דיא
פערבלענדעניס איז גאָר, נאָך אַלעמען, אַ זיסע—? נאָר וויא עס
זאָל דאָרטען ניט זיין, וועל איך איהם ניט לאָזען פערפיהרען עסקים
מיט רעגינא'ן. איך וועל איהם ניט לאָזען זי אונגליקליך מאַכען.
מ א נ ד ע ר ס . געוויס ניט. מוין גאָט, דאָס וואָלט דאָך
געווען שוידערהאַפט !

פ ר ו י א ל ו ו י נ ג . אָט ווען איך וואָלט געוואוסט, אז
ער מיינט דאָס טאַקע מיט איהר ערנסט און אז דאָס וואָלט איהם
געבראַכט גליק—

מ א נ ד ע ר ס . איז וואָס ? איז וואָס וואָלט דאָן געווען ?
פ ר ו י א ל ו ו י נ ג . אבער ניין, דאָס קען קיינמאָל ניט

האָט אַ ווייב וואָס אַנטלויפט אין פּראָטשקעס, מוז מען דאָך אַרויס פון דיא האַלאַבליעס“.

מ א נ ד ע ר ס. מיינט איהר, אז זיי וואָלטען געווען אין גאַנצען אונגערעכט?

פ ר ו י א ל ו ו י נ ג. (קוקט איהם האַרט אָן) ווען איך וואָלט איצט געווען אַ מענש וויא עס בעדאַרף צו זיין, וואָלט איך בעדאַרפט צוגעהן צו אַסוואַלד'ן און זאָגען איהם: „הער צו, מיינ זוהן. זאָלסט וויסען זיין, אז דער טאַטע דיינער איז געווען אַ הולטאַי, אַ מיאוס'ער בעל עברה'ניק—“

מ א נ ד ע ר ס. גאָט אין הימעל!—

פ ר ו י א ל ו ו י נ ג. —און דאָן דערצעהלען איהם אָט אַלץ וואָס איך האָב איך דערצעהלט— וואָרט אין וואָרט!

מ א נ ד ע ר ס. אבער, פרוי אלווינג, דאָס איז דאָך אזא שרעקליכער געדאַנק?

פ ר ו י א ל ו ו י נ ג. יע, דאָס ווייס איך. דאָס ווייס איך גאַנץ גוט. איך בין אַליין אויך דערשראָקען פון דעם געדאַנק. (טרעט אָב פון פענסטער) אָה, וואָס פאַר אַ פייגלינג איך בין!

מ א נ ד ע ר ס. פאַרוואָס אַ „פייגלינג“? דערפאַר וואָס איהר ערפילט אייער געווענהליכע פליכט אַלס פרוי און מוטער? ווייסט איהר דען ניט אז אַ זוהן דאַרף לייעב האָבען און עהרליך האַלטען זיין פאַטער און זיין מוטער?

פ ר ו י א ל ו ו י נ ג. וואָס טויג אונז ריידען אין דער וועלט אַריין? לאָמיר ריידען פון סידור. פרעגט בעסער אזוי: דאַרף אַסוואַלד לייעב האָבען און עהרליך האַלטען קאַממערעהער אַלווינג, צי ניין?

מ א נ ד ע ר ס. הערט איהר דען ניט אַ שטימע ביי זיך אין האַרצען, וועלכע שרייט צו איך, איהר זאָלט ניט צושטערען אייער זוהנ'ס אידעאַלען?

פ ר ו י א ל ו ו י נ ג. און וואָס איז מכה'ן אמת?

מ א נ ד ע ר ס. און וואָס איז מכה דיא אידעאַלען?

פ ר ו י א ל ו ו י נ ג. נו, יא, דאָס, הערט איהר, איז שוין
גראד א'ן אמת. זיי דרייען האָבען עם פאר מיר געמאכט דעם
גאנצען חשבון. אָה, עם איז דאָך גאָר נתפעל צו ווערען ווי קלאָר
זיי האָבען עם מיר דערווייזען, אז עם וואָלט געווען היילע משוגעת,
ניט צו וועלען אזא שידוך. אָה, ווען דיא מאַמע וואָלט נאָר איצט
געקענט אַ קוק טהון אויף מיר פון איהר קבר און זעהן וואָס עם האָט
זיך אויסגעלאָזען פון דער גאנצער גדולה!

מ א נ ד ע ר ס. קיינער איז דעריין ניט שולדיג וואָס עם האָט
זיך אזוי אויסגעלאָזען. אבער איין זאך איז דאָך כאַטש קלאָר :
איער הייראַטה איז געווען לויט געזעץ און אָרדנונג.

פ ר ו י א ל ו ו י נ ג. (שטעהענדיג ביים פענסטער) אַך, יא,
געזעץ און אָרדנונג! אויף יעדען שריט און טריט, געזעץ און
אָרדנונג! אָפטמאָל פאַלט מיר איין, אז אלעאונגליקען דאָ אויף
דער וועלט שטאַמען נאָר פון אַט דעם געזעץ און אָרדנונג.
מ א נ ד ע ר ס. פרוי אלווינג, מען טאָר אזוי ניט ריידען.

פ ר ו י א ל ו ו י נ ג. אבער אז איך מוז, איך מוז אזוי
ריידען. איך קען דאָס שוין מעהר ניט אויסהאַלטען; איך קען
שוין מעהר ניט אריבערטראָגען דיא גאנצע פערשטיקטיקייט און
שרעקעדיגקייט. דאָס איז איבער מיינע כחות. איך מוז מיך
ארויסרייסען, בעפרייען זיך.

מ א נ ד ע ר ס. וואָס ווילט איהר זאָגען דערמיט?
פ ר ו י א ל ו ו י נ ג. (פויקענדיג אויפ'ן געזימס פון פענ-
סטער) עם איז געווען פון מיר דיא גרעסטע נאַרישקייט וואָס איך
האָב געהאַלטען פערשטיקט אלווינג'ס ריכטיגען אַרט לעבען. נאָר
דאַמאַלס האָב איך קיין מוטה ניט געהאַט צו טהון אנדערש. איך
האָב מורא געהאַט איך אליין זאָל דערפון ניט ליידען. אַט אזא מין
פייגלינג בין איך עם דאן געווען.

ט א נ ד ע ר ס. א פייגלינג?

פ ר ו י א ל ו ו י נ ג. וואָרים, ווען לייט וואָלטען פון עפעס
געוואָהר געוואָרען, וואָלטען זיי דאָך נאָך איהם געגעבען גערעכט.
זיי וואָלטען געזאָגט: „וואָס איז ער נעבאָך שולדיג? אז מען

דריי הונדערט טאליארעם האָט ער עס גענומען און חתונה געהאט מיט אַ געפאלענער פרוי! אה!

פ ר ו י א ל ו ו י נ ג. אויב אזוי טאָ וואָס דארפט איהר שוין זאָגען אויף מיר? איך האָב גענומען און חתונה געהאט פאַר אַ געפאלענעם מאַן.

מ א א נ ד ע ר ס. וואָס הייסט — פרוי אַלוינג! — גאָט איז מיט אייך! וואָס רעדט איהר? אַ געפאלענער מאַן?

פ ר ו י א ל ו ו י נ ג. וואָס? ניט שוין-זשע גלויבט איהר אז ווען איך בין מיט אַלוינג'ן געגאנגען צום אַלטער איז ער כאָטש אויף איין האָר געווען ריינער איידער יאָהאננא איז געווען ווען ענגסטראַנד האָט מיט איהר חתונה געהאט?

מ א א נ ד ע ר ס. עט, אַ פּערגלייך אַ ביסעל! דאָס איז דאָך כרחוק מזרח ממערב! —

פ ר ו י א ל ו ו י נ ג. דער חילוק איז גאָר ניט אזוי גרויס וויא איהר מיינט — סיידען אין דעם פרויז. דאָרטען לומפיעג דריי הונדערט טאליארעם און דאָ אַ גאַנצער פערמעגען!

מ א א נ ד ע ר ס. אבער וויא אזוי קענט איהר דאָס גאָר צוגלייכען? איהר האָט דאָך כאָטש געטהאָן וויא אייער האַרץ האָט אייך געהייסען, וויא אייער משפּחה האָט אייך געהייסען. פ ר ו י א ל ו ו י נ ג. (ניט קוקענדיג אויף איהם) מיין האַרץ? אבי איך האָב אַלץ געמיינט אז איהר האָט פּערשטאַנען צו וועמען דאָס וואָס איהר רופט מיין האַרץ איז דאמאלס געווען צוגעווענדעט. מ א א נ ד ע ר ס. (פּערטראַכט) ווען איך וואָלט דאָס כאָטש פיעל ווינציג פּערשטאַנען, וואָלט איך דאָך ניט געווען אזא אָפּטער איינגעהער ביי אייער מאַן אין שטוב.

פ ר ו י א ל ו ו י נ ג. מילא, וויא דיא זאָך זאָל ניט זיין. גאָר יעדענפאלס, חתונה האָבענדיג פאַר אַלוינג'ן האָב איך גאָר ניט געטהאָן וואָס מיין האַרץ האָט מיר געהייסען.

מ א א נ ד ע ר ס. נו, אז ניט דיא האַרץ, איז כאָטש דיא נאָהענטסטע קרובים, אייער מוטער און דיא ביידע מוהמעס. און איהר האָט זיי טאַקע געפאלגט וויא אַ'ן עהרליך קינד.

געווען— און אלױונג האָט עס שױן דאָן אויך ניט געקענט לייקענען.
און אזוי וויא עס איז שױן געווען פּערפּאַלען, האָבען מיר קיין אנדער
ברירה ניט געהאט וויא צו פּערשטיקען דיא געשיכטע.

מ א נ ד ע ר ס. ניין, קיין אנדער ברירה איז ניט געווען.

פ ר ו י א ל ו ו י נ ג. יאָהאַננאַ'ן האָב איך אויפ'ן שטעל
אַבגעריכט און געגעבען אַ שיינע מטבעה זיא זאָל קודם כל האַלטען
מויל. ווייטער האָט זיא שױן אַליין אָבגעאַרבייט דעם עסק אז
זיא האָט זיך צוריק בעזעצט אין שטאַרט. זיא האָט אָבגעפּרישט
איהר אַלטע בעקאַנטשאַפט מיט ענגסטראַנד דעם סטאַליער, איהם
מן הסתם געגעבען צו פּערשטיין וויפּיעל געלד זיא האָט געהאט
און איהם אײנגערעדט אַ מעשה מכה עפעס א'ן אויסלענדער
וועלכער איז יענעם זומער אהערצו געקומען צו פּאַהרען אין אַ יאכט.
דערנאָך האָבען זיי אין גרויס אײלענעס אָבגעשטעלט אַ חופּה. שאַ,
איהר אַליין האָט דאָך זיי חתונה געמאַכט.

מ א נ ד ע ר ס. אבער וויא אזוי זאָל איך מיר דאָס אַלין
ערקלערען?— דאַכט זיך איך גערענק אזוי גוט וויא ענגסטראַנד
איז מיך געקומען בעטען איך זאָל זיי חתונה מאַכען. איך גערענק
דאַכט זיך אזוי קלאָר וויא אַראָבגעפּאַלען ער איז ביי זיך געווען
און פול מיט חרטה און וויא ביטער ער האָט זיך בעשולדיגט פאר
זיינע און זיין כלה'ס זינד.

פ ר ו י א ל ו ו י נ ג. פּערשטעהט זיך; ער האָט דאָך
געמוזט נעהמען דיא שולד אויף זיך.

מ א נ ד ע ר ס. אבער ענגסטראַנד זאָל זיין אזוי פאַלש!
און נאָך צו מיר! אָה, איך וואָלט זיך דאָס אויף יאָקאָב ענגסטראַנד
קינימאַל ניט געריכט. וואַרט, וואַרט, איך וועל איהם שױן גוט
אויס'מוסר'ן דערפאַר, ער מעג זיך שױן ריכטען פון מיר. היינט
שטעלט אייך פּאָר וויא געמיין אזא פּערבינדונג איז! פאַר געלד!
וויפּיעל זאָגט איהר, האָט איהם דיא מיידעל געגעבען?

פ ר ו י א ל ו ו י נ ג. דריי הונדערט פּאַלער.

מ א נ ד ע ר ס. אה, שטעלט אייך נור פּאָר! פאַר לומפּיגע

איז מיר א חידוש וויא אזוי האָב איך דאָס גאָר ביים עסען געקענט
דערשלינגען א ביסען.

פ ר ו י א ל ו ו י נ ג . (סטאַרעוועט זיך צו בעהערשען איהר
נערוועזיטעט. געהט ארום הון און צוריק.) דערזעלכער חידוש איז
מיר אויך. אבער וואָס הייב איך איצט אָן צו טהון?
מ א נ ד ע ר ס . יע, וואָס הייבט מען אָן צו טהון? עהרענ־
וואָרט, איך ווייס קיין זאך ניט, אין אזעלכע זאכען בין איך לחלוטין
גאָר ניט געניט.

פ ר ו י א ל ו ו י נ ג . איך בין איבערצייגט אז דערווייל
איז נאָך צווישען זיי קיין ביזו ניט געשעהן.
מ א נ ד ע ר ס . ניין, דער אויבערשטער זאָל אויסהיטען. אבער
דיא מחותנה'שאפט זייערע געפעלט מיר זעהר ניט.

פ ר ו י א ל ו ו י נ ג . איך דענק אז דאָס איז ביי אַסוואַלד'ן
בלויז א שפיעלכעל, א קאפּרזיז אזא. אָה, איך בין אין דעריין איבער־
צייגט.

מ א נ ד ע ר ס . איך האָב אייך שוין איין מאָל געזאָגט, איך
בין אין אזעלכע זאכען גאָר ניט געניט, דאָך בין איך זיכער—
פ ר ו י א ל ו ו י נ ג . זיא מוז אוועק פון דאַנען. און וואָס
שנעלער אלץ בעסער. דאָס איז אזוי קלאָר ווי דער טאָג.

מ א נ ד ע ר ס . געוויס, זיא טאָר דאָ מעהר ניט בלייבען.
פ ר ו י א ל ו ו י נ ג . דיא פראגע איז נאָר, וואָהין ריכט
מען זיא אויס? אייגענטליך איז דאָך דאָס א קנאַפער יושר—
מ א נ ד ע ר ס . וואָהין, פרעגט איהר? סטייטש, אהיים צו
איהר טאַטען.

פ ר ו י א ל ו ו י נ ג . צו איהר וואס?
מ א נ ד ע ר ס . צו איהר— אָה, איך האָב גאָר פּערגעסען—
ענגסטראַנד איז דאָך גאָר ניט— רבוננו של עולם, פרוי אלווינג,
אבער דאָס קען דאָך ניט זיין! איהר מוזט דאָ פאָרט האָבען א
טעות.

פ ר ו י א ל ו ו י נ ג . איך האָב שוין, אז אָך און וועה,
גאָר קיין טעות ניט. יאָהאַננאַ האָט זיך פאר מיר אין אלץ מודה

צווייטער אקט.

(דער זעלבער צימער)

(איבער'ן לאַנדשאַפּט הענגט נאָך אַלין דערזעלבער רעגענדיגער טומאַן.
מאַנדערס און פרוי אלווינג קומען אריין פון עססיצימער.)

פ ר ו י א ל ו ו י נ ג. (נאָך אויפ'ן שוועל פון עססיצימער)
ס'זאָל אייך וואויל בעקומען, הערר מאַנדערס. (דרעהט זיך אום צום
עססיצימער) און דו געהסט ניט אַריין אַהער, אָסוואַלד ?
אָ ס ו ו א ל ד. (פון צימער) ניין, א דאַנק, איכ'ל א ווילע
ארויס דרויסען.

פ ר ו י א ל ו ו י נ ג. געה זיך טאַקע א ביסעל דורך. עס
לויטערט זיך דוכט זיך א ביסעל אויס. (מאַכט צו די טהיר פון עססי-
צימער, געהט צו צום קאַררידאָר-טהיר און שרייט :) רעגינאָ !
ר ע ג י נ א. (פון הינטער די קוליסען) וואָס איז, פרוי
אלווינג ?

פ ר ו י א ל ו ו י נ ג. געה אַרונטער אין וואַש-שטוב און
העלף צוגרייטען דיא בלומען-קראַנצען.
ר ע ג י נ א. (פון הינטער דיא קוליסען) אָט שוין געה איך,
מאַדאַם.

פ ר ו י א ל ו ו י נ ג. (ערקונדיגט זיך אויב רעגינאָ געהט
טאַקע, דערנאָך מאַכט זיא צו דיא טהיר.)

מ א נ ד ע ר ס. דאַכט זיך ער וועט פון דאָרטען ניט קענען
הערען וואָס מיר וועלען דאָ רייידען ?

פ ר ו י א ל ו ו י נ ג. וויבאַלד דיא טהיר איז פערמאַכט,
וועט ער ניט קענען. א חוץ דעם גייט ער גלייך ארויס אין דרויסען.
מ א נ ד ע ר ס. איך קען נאָך אַלין ניט קומען צו זיך. עס

עס־צימער הערט זיך וויא אַסוואַלד גיט אַ הוסט און ברוסט ארויס אַ
ליעדעל און וויא אַ קאַרק שפּרינגט ארויס פון פּלאַט.

מ א נ ד ע ר ס. (דערשראַקען) וואָס אזוינס איז דאָס? וואָס
איז געשעהן, פרוי אַלווינג?

פ ר ו י א ל ו ו י נ ג. (הייזעריג) גייסטער פון יענער וועלט!
דיזעלבע אלטע פאַרעל וואָס איז דאן געשטאַנען דאָרטען אין דער
אַראַנזשערע לעבען דיא בלומען. — זיי זיינען אויפגעשטאַנען פון
זייערע קברים!

מ א נ ד ע ר ס. וואָס רעדט איהר? איז דאָס מעגליך?
רעגינא—? איז זיא דאָס—?

פ ר ו י א ל ו ו י נ ג. יע. קומט מיט מיר. קיין וואָרט—!
(זיא כאַפט איהם אָן פאר'ן האַנד און וואַקעלדיג גייט זיא מיט איהם
אַרײן אין עס־צימער.)

(פ א ר ה א נ ג.)

רעגניגא. (צו אַסוואַלד'ן) וואָס פאַר אַ וויין ווילט איהר, הערר אַלױנג, העללען צי דונקעלען?

אַסױוואַלד. ביידע, פרייליך ענגסטראנד.

רעגניגא. זעהר גוט, הערר אַלױנג. (אב אין עסצימער.)
אַסױוואַלד. איך וועל איהר געהן העלפען אויפּעפענען דיא פלעשער. (אב אין זעלבען צימער. דיא טהיר טהוט זיך אַ ווייג און בלויבט האַלב אַפען.)

פּרױאַלױנג. (פערנאַנדערעפענענדיג דעם פּעקעל) יא, איך האָב געטראָפּען. אַט איז דער מאָרגעדיגער לױב־עזאנג, פאַסטאָד מאַנדערס.

מאַנדערס. (מיט צוזאַמענגעלויגטע הענד) מיט וואָס פאַר אויגען וועל איך דאָס מאָרגען האַלטען דיא פּעסט־רעדע!—
פּרױאַלױנג. עט, איהר'ט שוין וויא ניט־איז דורכ־קריכען.

מאַנדערס. (רעדט שטיל כדי מען זאָל ניט דערהערען אין עסצימער.) יא, איך וועל שוין מוזען וויא ניט איז זיך אַנטהון אַ כּח, אַז ניט וועלען נאָך הלילה בייזע צינגער עפעס געוואָהר ווערען.

פּרױאַלױנג. (זעהר שטיל, אבער פּעסט.) איהר זייט גערעכט. דערפאַר אבער נאָכדעם וועט אַט דיא לאנגע, פאַסקודנע קאָמעדיע שוין זיין געענדיגט. פון איבערמאָרגען אָן וועט ביי מיר זיין גלייך וויא דער טױטער וואַלט גאָר אין דער הויז קיינמאָל ניט געלעבט. קיינער וועט שוין איצט דאָ מעהר ניט זיין אַ חױז מיין זוחן און זיין מאַמע. (פון עסצימער דערהערט זיך אַ שטאַרקער קלאַפּ פון א'ן איבערגעקעהרטען שטױהל, צו דערזעלבער צױט דערהערט זיך אויך:)

רעגניגא'ס קויל. (שאַרף אבער שעפענדיג.) אַסױוואַלד!
וואָס טהוסטו! ביסטו משוגע? לאַז מיך אָב!
פּרױאַלױנג. (גיט זיך אַ כאַפּ מיט שרעק.) אַך!
(זיא קוקט מיט משוגענע אויגען אויף דער האַלב־אָפּענער טהיר. פון

מ א נ ד ע ר ס. הייסט דאָס, אז פאר אלווינגס פערמעגען
האָט—?

פ ר ו י א ל ו ו י נ ג. יע. דיא געלד וואָס איך האָב פון
יאהר צו יאהר אויסגעגעבען אויפ'ן יתומים-הויז בעטרעפט פונקט
אזוי פיעל— איך האָב עם בערעכענט אויפ'ן האָר— וויפיעל לייטע-
נאָנט אלווינג, דער „רייכער חתן“, דיא „גלענצענדע פארטיע“ האָט
געהאט ווען ער איז געשטאנען אין שידוכים.

מ א נ ד ע ר ס. איך פערשטעה ניט קלאָר—

פ ר ו י א ל ו ו י נ ג. מיט יענע געלד האָט ער דאָך דאָס
מיד געקויפט. איך וויל ניט, אז אָט דיא געלד זאָל אריבערגעהן צו
אָסוואַלד'ן. אלץ וואָס מיין זוהן וועט קריעגען וועט ער עם בעקומען
פון מיר—

אָ ס ו ו אַ ל ד. (דורך דער צווייטער טהיר רעכטס. זיין מאַנטעל
און קאַפּעליוש האָט ער איבערגעלאָזט אין קאַררידאָר. פרוי אלווינג
געהט איהם אַנטקעגען.)

פ ר ו י א ל ו ו י נ ג. ביזט שוין דאָ צוריק? מיין ליעבער,
זיסער זוהן.

אָ ס ו ו אַ ל ד. יא. מען קען דען כאַטש אַ ווילע זיין דרויסען
אין דעם אייביגען רעגען? אבער איך האָב געהערט אַז עם איז
שוין פארטיג מיטאג. אָט דאָס איז גרויסארטיג!

ר ע ג י נ א. (קומט אריין מיט אַ פעקעל אין האַנד פון עסס-
צימער.) אָט איז אייך אַנגעקומען עפעס אַ פעקעל, פרוי אלווינג.
(דערלאַנגט עם איהר.)

פ ר ו י א ל ו ו י נ ג. (אַ קוק געבענדיג אויף מאַנדערס.)
מסתמא דיא געדרוקטע קאָפיעס פונ'ם לויב-געדיכט פיר דעם
מאָרגעדיגען פאַראַד.

מ א נ ד ע ר ס. המ—

ר ע ג י נ א. עם איז שוין פארטיג מיטאָג.

פ ר ו י א ל ו ו י נ ג. זעהר שוין. מיר קומען גלייך. אָט
איכ'ל נאָר— (פאַנגט אַן פאַרנאָדערצועפענען דעם פעקעל.)

אָהן בעריהמעריי, אז איך האָב געארבייט! אָט דיא אַלע
 צוגעקומענע גיטער, דיא אַלע ניוועסען, דיא אַלע ניצליכע איינריכ-
 טונגען, דורך וועלכע אַלוינג האָט געקראָגען אזא גוטען שם אין
 גאַנצען געגענד— דענקט איהר, אז ער האָט געהאַט ענערגיע פאַר
 דעם אַלעמען? — ער, וועלכער פלעגט אָבליגען גאַנצענע טעג אויפ'ן
 קאַנאַפּע און אריינקוקען אין א'ן אַלטען האָף-קאַלענדאַר? ניי, איך
 איך מוז נאָך אייך דערציילען דאָס אויך: ווען ער פלעגט זיך אויף
 אַ וויילע אָבטשוכען, פלעג איך נאָך פּרוואווען ווירקען אויף זיין
 גייסט און וועקען אין איהם דעם פונק מענשליכקייט. דערנאָך
 ווען ער פלעגט צוריק אראָבזינקען אין שמוץ און זינד, פלעג איך
 דערפון טראָגען דיא גאַנצע לאַסט, און ווען ער פלעגט זיך מאַטערען
 פון זיינע פאַסקודנע קראַנקהייטען און קרעכצען און קלאַגען, און
 פאַרשעלטען זיך דיא טעג, פלעג איך איהם דאַרפען ניאַנטשען און
 טרויסטען.

מ א נ ד ע ר ס. און צו דיעזען מענשענס אנדענקען האָט
 איהר עס אויפגעשטעלט דעם יתומים-הויז?

פ ר ו י א ל ו ו י נ ג. אין דעם ליגענט דיא מאַכט פון אַ
 אומריינעם געוויסען.

מ א נ ד ע ר ס. פון א אומריינעם— וואָס מיינט איהר?

פ ר ו י א ל ו ו י נ ג. פאַרשטייט איהר, מיר האָט זיך
 שטענדיג געדוכט אז ניט קוקענדיג אויף מיין גאַנצען שטיקען-זיך,
 וועט דאָך דער אמת אמאָל מווען ארויס וויא בוימעל אויפ'ן וואַסער
 און אַלע וועלען אין איהם נעהמען גלויבען. דעריבער האָב איך
 עס בעשלאָסען אויפצושטעלען דעם יתומים-הויז אום צו טויטען
 אַלערליי קלאַנגען און פערטרייבען יעדען חשד.

מ א נ ד ע ר ס. וואָס אין וואָס, נור אין דעם פרט האָט
 איהר זיכער דערגרייכט אייער צוועק.

פ ר ו י א ל ו ו י נ ג. אַ חוץ דעם האָב איך דערביי געהאַט
 נאָך אַנאַנדער מיין. איך האָב ניט געוואָלט אז אַסוואַלד, מיין
 ליבער זוהן, זאָל וואָס ניט איז אַב'ירש'ענען פון זיין טאַטען.

אויבען אין זיין צימער. איך האָב מיט איהם איינע אליין געמוזט
צוברענגען נעכט, אָבקלאַפּען מיט איהם גלעזלאַך, טרינקען מיט
איהם און אויסהערען זיינע פּאַסקורנע, אידיאָטישע רייד. און
וויא פּיעל מאָל האָב איך זיך מיט איהם בעדאַרפּט שלאָגען און
אַריינשלעפּען איהם אין בעט—

מ א נ ד ע ר ס. (געריהרט) און איהר האָט דאָס אַליץ געקענט
אויסהאַלטען?

פ ר ו י א ל ו ו י נ ג. איך האָב דאָס אַליץ געמוזט אויס-
האַלטען צוליבע מיין קליינינקען זוהן. אבער דערנאָך אז איך האָב
ערהאַלטען דיא העכסטע בעליידיגונג, ווען מיין אייגענע דיענסט-
מויד— דאן האָב איך זיך פּערשוואָרען אז עס מוז נעהמען א סוף.
דאמאלס האָב איך אריינגענומען דיא לייצעס צו מיר אין דיא
הענד— און איך בין געוואָרען בעל הבית'טע איבער איהם, און
איבער אַליץ מיט אַנאַנד. דאן, פּערשטייט איהר מיך, האָב איך
דאָך שוין אויף איהם געהאַט אַ בייטש און ער האָט שוין מורא
געהאַט מיר זיך צו שטעלען אַקעגען. אָט צו יענער צייט האָב איך
דאָס אוועקגעשיקט אָסוואַרד'ן אין דער פּרעמד. איהם איז שוין
דאן געאַנגען דער זיבעטער יאהר, און וויא דער שטייגער איז מיט
קינדער, האָט ער זיך אָנגעהויבען צוצוקוקען צו אַליץ און פּרעגען
קשיות. דאָס האָב איך שוין ניט געקענט אַריבערטראָגען. מיר
האָט זיך געדוכט, אז דאָס קינד מוז פּער'ס'ט ווערען פון איינ-
אַטהעמען דיא לופט פון אָט דער אומריינער שטוב. אָט דערפאַר
אַ האָב איך איהם אויסגעריכט פון דאַנען. איצט וועט איהר שוין
פאַר איין גאַנג פּערשטיין פאַר וואָס איך האָב איהם קיינמאָל ניט
געלאָזען קומען צופּאָהרען אַהערצו כל זמן זיין פאַטער האָט נאָך
געלעבט. קיינער ווייס ניט וויפּיעל געזונט דאָס האָט מיך אָב-
געקאַסט.

מ א נ ד ע ר ס. יא, א שווער לעבען איז אייך אויסגעפאלען
אויף אייער חלק.

פ ר ו י א ל ו ו י נ ג. און איך וואָלט דאָס טאַקי קיינמאָל
ניט אַריבערגעטראָגען ווען ניט מיין אַרבייט. יא, איך מעג זאָגען

מ א נ ד ע ר ס . דאָ אין שטוב ?

פ ר ו י א ל ו ו י נ ג . יע, דאָ אין דער היים. אין יענעם צימער אָ (ווייזט אָן אויף דער ערשטער טהיר רעכטס) האָב איך זיך עס צוערשט געכאַפט. איך האָב דאָרט עפעס געהאַט געטהאָן א'ן אַרבייט. דיא טהיר איז געווען אַ האַלבע א'ן אָפּענע. פּלוצלונג דערהער איך וויא אונזער שטוב-מיידעל קומט אריין פון סאָד מיט וואַסער אויף צו בעגיסען אָן יענע בלומען.

מ א נ ד ע ר ס . נו ?

פ ר ו י א ל ו ו י נ ג . באַלד איז אַלױנג אויך אַריינגעקומען. איך הער, ער זאָגט איהר עפעס אין דער שטיל. דערנאָך הער איך (זיא לאָזט אַרויס אַ קורצען, אַבגעהאַקען לאַך) — אָה, עס קלינגט נאָך איצט אויך אין מיינע אויערען, פונקט אזוי פאַסקודנע און לעכערליך וויא דענסטמאָל, — דערנאָך, אַלזאָ, הער איך וויא דיא דיענסט, מײן אייגענע דיענסט-מויד שפּפּצעט צו איהם : „לאָזט מיך אָב, הער קאַממערהער! לאָזט מיך צורוה!“

מ א נ ד ע ר ס . אָה, אַלױנג זאָל דאָס זײן אזוי לײכטזײניג ! פּע, ניט שעהן. אבער דאָך איז דאָס מעהר ניט געווען וויא לײכט-זײניקייט, פּרוי אַלױנג. נו, האָט ער זיך דאָרטען מיט איהר אַ שטיף געטהאָן. אבער ווייטער איז צווישען זיי גאָר ניט געווען, גלױבט מיר אַז ניט.

פ ר ו י א ל ו ו י נ ג . גאָר באַלד האָב איך שױן געוואוסט אויף קלאָר וואָס איך האָב בעדאַרפט גלױבען. אַלױנג האָט דיא מיידעל געקראָגען און דיא צוזאַמענקונפט זייערע איז אויך ניט אַראָב גלאַט, הערר מאַנדערס.

מ א נ ד ע ר ס . (אַזוי וויא פּערשטיינערט) אַזעלכע זאַכען דאָ אין שטוב ! אין אָט דער שטוב !

פ ר ו י א ל ו ו י נ ג . אַ היבשע ביסעל צרות בין איך אויס-געשטאַנען דאָ אין דער שטוב. איך האָב געוואָלט ער זאָל זיך אין דיא אבענדען און אין דיא נעכט ניט אַרומשלעפּען איבער אַלע שײנע פּלעצער, האָב איך געמוזט ווערען זײנער אַ גוטער ברודער און פּראַווען מיט איהם זײנע ווילדע פּערבאָרגענע הוליאַנקעס

מ א נ ד ע ר ס. מיר הייבט באַלד אָן שווינדלען אין קאָפּ.
אייער גאנצער פּערהייראַטהער לעבען, אייער גליקליכע פּעראייניגונג,
וויא עס האָט פּון אויבען־אויף אויסגעוויזען, איז, הייסט דאָס, גאָר
געווען א פּערדעקטער אבגרונד!

פ ר ו י א ל ו ו י נ ג. ניט מעהר. איצט ווייסט איהר שוין.
מ א נ ד ע ר ס. דאָס איז— אָה, עס וועט נאָך אוועק אַ לאַנגע
צייט איידער דאָס וועט זיך מיר פּאַטויפּען אין מוח. איך קען דאָס
ניט בעגרייפּען! מיין קאָפּ בענעהמט עס ניט! אבער פּאַרט וויא
אזוי איז דאָס מעגליך געווען? וויא אזוי האָט איהר דאָס אלץ
געקענט האַלטען בסוד?

פ ר ו י א ל ו ו י נ ג. ניט גרינג איז עס מיר אָנגעקומען.
טאַגטעגליך, אָהן אויפהער, האָב איך זיך צוליעב דעם געמאַטערט,
געראַנגעלט זיך. באַלד נאָכדעם וויא אָסוואַלד איז געבוירען
געוואָרען, האָט זיך מיר אויסגעדוכט, אַז אַלױנג איז אזוי וויא
שטאַלנער געוואָרען. אבער ניט לאַנג האָט עס געדויערט.
און דאָן האָב איך געמוזט פיהרען א צווייענדיגע מלחמה, אַ מלחמה
אויף לעבען און טויט, אום קיינער זאָל ניט דערגיין וואָס פּאַר אַ
סאָרט מענש איז דאָס מיין קינד'ס טאַטע. געהאַלפּען האָט מיר
אויף דער זעלטענער חן וואָס אַלױנג האָט געהאַט ביי לייטען אין
דיא אויגען. עס האָט אויסגעזעהן, אזוי וויא קיינער וואָלט גאָר
פּון איהם אַנדערש ניט געקענט דענקען וויא נור גוטעס. ער איז
געווען איינער פּון דיא מענשען, וועמעס מעשים ריהרען גאָר ניט
אָן זייער שם. דערנאָך אבער, מאַנדערס, — איך מוז אייך דער-
צעהלען ביז'ן סוף — האָט פּאַסירט אַ זאָך וואָס איז געווען נאָך
מעהר אבשייליך וויא אלץ פּריהערדיגע.

מ א נ ד ע ר ס. נאָך מעהר אבשייליך?
פ ר ו י א ל ו ו י נ ג. איך האָב דאָס אלץ אריבערגעטראַגען,
אַלץ געשוויגען, כאַטש איך האָב גאַנץ גוט געוואוסט, וואָס ער
פּלעגט צו טהאָן ווען ער פּלעגט זיך ארויסכאַפּען פּון דער היים.
אבער ווען ער האָט גענומען און אריינגעשלעפּט דיא שאַנדע אין
שטוב אריין—

אזא אנגעוועהענער מענש און אז איך בין א פרוי וואָס איז אַ מאָל
אנטלאָפּען אין פּראָטשקעס? פּערשטייט זיך, פּערשטייט זיך, מיט
אזא צולאָזענער פּרוי איז ווירקליך אַ סכּנה זיך צוזאַמענצוטראַפּען.
ניט אמת?

מ א נ ד ע ר ס. ליעבע העלע — פּרוי אלווינג, איהר ווייסט
דאָך אליין, אז דאָס איז ניט אמת — איהר מאַכט אָב דיא זאָך נאָך
טויזענד מאָל ערגער איידער עם איז —
פּרוי אלווינג. מילא נו, זאָל זיין אזוי. אלץ איינס.
איך האָב בלויז געוואָלט זאָגען, אז אייער רייד וועגען מיין פּער-
הייראַטשהען לעבען איז אין גאַנצען געבויט אויף דערויף וואָס „לייט
דערציילען“.

מ א נ ד ע ר ס. איך גיב דאָס צו. נו, איז וואָס?
פּרוי אלווינג. איז דעריבער, הערר מאַנדערס, לאָמיק
איך דערציילען דעם אמת. איך האָב זיך פּערשוואַרען, אז ווען עם
איז זאָלט איהר פון אלץ געוואָהר ווערען, — נאָר איהר איינער.

מ א נ ד ע ר ס. אַלואָ, וואָס איז דער אמת?
פּרוי אלווינג. דער אמת איז, אז מיין מאַן איז
געשטאַרבען פונקט אזא הולטאי וויא ער איז געווען זיין גאַנץ לעבען.
מ א נ ד ע ר ס. (ער קען קוים איינשטעהן אויף די פיס, זוכט
מיט דיא הענד אַ שטוהל) וואָס זאָנט איהר?

פּרוי אלווינג. דיא גאַנצע ניינצעהן יאהר נאָך אונזער
חתונה איז ער — לכל הפחות אין דער מחשבה און אין רצון —
געווען פונקט אזא הולטאי ווי איידער איהר האָט אונז פּערהייראַט.
מ א נ ד ע ר ס. און פאַר אזעלכע יוגענדישטיפּערייען, —
פאַר אזעלכע קליינע עברה'לאַך — זאָל שוין אפילו זיין צולאָזענ-
קייט — רופט איהר עם איהם אָן הולטאי?

פּרוי אלווינג. דער וואָרט איז ניט מיינער. דאָס
איז אונזער הויז-דאָקטאָר'ס.

מ א נ ד ע ר ס. איך פּערשטעה ניט וואָס איהר מיינט.
פּרוי אלווינג. פיעל בעסער פאַר איך אז איהר פּער-
שטעהט ניט.

און ראטעוועט דאָס ביסעל וואָס איז אין איהם נאָך ניט אין גאנצען
פערדאָרבען. ווארים, וואהרהאפטיג, פרוי אלווינג (מיט א'ן אויפגע-
הויכענעם צייג-פינגער) איהר זייט זעהר א זינדיגע מוטער! דאָס
אַלץ האָב איך געהאַלטען פאר מיין חוב אייך צו זאָגען. (פויזע.)

פ ר ו י א ל ו ו י נ ג. (ריידענדיג לאַנגזאַם און אַנטהוענדיג זיך
אַ כח זיא זאָל ניט אַרויספלאַצען.) אַלזאָ, איהר האָט איצט אָבגערעדט,
פאַסטאָר מאַנדערס, און מאָרגען וועט איהר ריידען צו מיין מאַנ'ס
אַנדענקען, שוין פאר אַ גרויסען עולם. איך וועל מאָרגען ניט
ריידען. איצט אבער וועל איך מיט אייך ריידען אָפּענהערציג אזוי
וויא איהר האָט ערסט גערעדט מיט מיר.

מ א א נ ד ע ר ס. פערשטייט זיך, איהר וועט איצט זיך
נעהמען פערענטפערן פאר וואָס איהר האָט אזוי געטהאָן—
פ ר ו י א ל ו ו י נ ג. ניין, דאָס ניט. איך וועל בלוין דער-
צעהלען.

מ א א נ ד ע ר ס. לאָמיר הערען.

פ ר ו י א ל ו ו י נ ג. דאָס אַלץ וואָס איהר האָט נאָר וואָס
געזאָגט וועגען מיר און מיין מאַן און אונזער צוזאַמענלעבען זייט
ווען איהר האָט מיך, וויא איהר רופט דאָס, צוריק ארויפגעפיהרט
אויפ'ן דרך הישר, דאָס אַלץ הייבט איהר פון אייגענער ערפאַהרונג
לחלוטין ניט אָן צו וויסען. וואָרים פון יענעם מאַמענט אָן איז דאָך
אייער פום מעהר אונזער שוועל ניט אריבערגעטראָטען, כאַטש איהר
זייט אונז געווען אזא נאָהענטער גוטער פריינד.

מ א א נ ד ע ר ס. איהר זייט דאָך באלד נאָכדעם ארויסגעפאַהר-
רען פון שטאדט.

פ ר ו י א ל ו ו י נ ג. יא, און כל זמן מיין מאַן האָט געלעבט
זייט איהר אונז קיינמאָל ניט געקומען געוואָהר ווערען. נאָר
שפעטער ווען עס האָט זיך אָנגעהויבען דער געשעפט מיט'ן יתומים-
הויז, דאן האָט איהר שוין, פערשטעהט זיך, געמוזט קומען.

מ א א נ ד ע ר ס. (עדעל און אונענטשלאָסען) העלענא, אויב
איהר מיינט מיר דערמיט פירצוהאַלטען, טאָ פערגעסט נאָר ניט—
פ ר ו י א ל ו ו י נ ג. —אה, אז איהר זייט אַ פריעסטער,

אַראָבגעוואָרפֿען דעם יאָך פֿון אַ ווייב איז אייך נאָך וועניג געווען,
האָט איהר דערנאָך גענומען און אַראָבגעוואָרפֿען פֿון זיך דעם יאָך
פֿון אַ מוטער אויך.

פֿרױ אַלױנג. אה!

מאָדערס. אייער גאַנצען לעבען זייט איהר געווען
בעהערשט פֿון דעם פֿערפֿלוכטען גייסט פֿון ווידערשפעניגקייט. אייער
גאַנצער זינען און טראַכטען איז נאָר געווען וויאזוי אויסצוטהון
פֿון זיך דעם יאָך און לעבען וויאזוי אַ הפֿקר-מענש. קיינמאָל האָט
איהר ניט געוואָלט זיין אין צוים. האָט איהר נאָר בעמערקט אז
עפעס אַ געזעץ, א'ן איינפֿיהר איז אייך צו שווער, אזוי האָט איהר
עס באלד דערלאַנגט אַ שליידער אַראָב גאָר אָהן מורא, אָהן געוויי-
סענסביסע, גלייך וויאזוי עס וואָלט גאָר געווען אַ פֿראַסמע, וואָכעדיגע
משא. איז אייך נמאס געוואָרען צו זיין אַ ווייב, האָט איהר גענומען
און אַנטלאָפֿען אין פֿראַטשקעס. דערנאָך האָט איהר זיך אַרומ-
געזעהען, אז אייך איז ניט גאָר גרינג צו זיין אַ מאַמע, האָט איהר
גענומען און איבערגעגעבען אייער קינד צו פֿרעמדע הענד אין אַ
פֿרעמדע לאַנד.

פֿרױ אַלױנג. יא, ריכטיג, אזוי האָב איך טאַקי
געטהאָן.

מאָדערס. און איצט זייט איהר אייער זוהן אַ פֿרעמדע.
פֿרױ אַלױנג. ניין! ניין! איך בין איהם ניט
קיין פֿרעמדע.

מאָדערס. יא, איהר זייט און מוזט איהם זיין אַ
פֿרעמדע. און וואָס פֿאַר אַ מענש האָט ער זיך עס איצט אומד
געקעהרט צו אייך? באַרעכענט עס נאָר גוט, פֿרוי אַלױנג. אז
איהר האָט זעהר פֿיעל געזינדיגט געגען אייער מאַן, האָט איהר
שוין איינגעזעהען. אַט האָט איהר אויסגעבויט אַ יתומים-הויז צו
זיין אייביגען אַנדענקען. פֿאַר וואָס-זשע זאָלט איהר שוין אויך
ניט איינזעהען אייער שווערע זינד געגען אייער זוהן? פֿיעלייכט
איז ער נאָך ניט גאָר קיין פֿערפֿאַלענער און מען קען איהם נאָך
צוריק אַרויפֿפֿיהרען אויפֿ'ן ריכטיגען וועג? ראַטעוועט אייך אַליין

מ א נ ד ע ר ס . עס איז פון אייך געווען דיא גרעסטע
משוגעת צו קומען צו לויפען צו מיר נאך שוטיץ.

פ ר ו י א ל ו ו י נ ג . ביי וועמען דען האָב איך עס געזאָלט
זוכען, אז ניט ביי אונזער פריעסטער, ביי אונזער גוטען פריינד ?
מ א נ ד ע ר ס . אָט דוקא דערפאר האָט איהר צו מיר ניט
געטאָרט קומען . יא, איהר מעגט טאקע דאנקען גאָט, וואָס ער האָט
מיר געגעבען גענוג כח בייצושטעהן דעם נסיון און איך האָב אייך
איבערגערעדט איהר זאָלט אוועקוואַרפען אייערע משוגענע פֿלענער.
גאָט האָט מיר געהאָלפען און איך האָב אייך צוריק ארויפגעבראכט
אויפ'ן דרך הישר און געבראכט צו פיהרען צוריק אהיים צו אייער
געזעצליכען מאן.

פ ר ו י א ל ו ו י נ ג . יא, פאסטאָר מאנדערס, אָט דאָס אלץ
האָט איהר טאקע אויפגעטאָן.

מ א נ ד ע ר ס . איך בין געווען ניט מעהר וויא א שוואכע
געצייג אין דיא הענד פון גאָט ברוך הוא. אבער, זאָגט אַליין, איז דען
דאָס וואָס איהר האָט מיך דאן געפאָלגט און צוריק געוואָרען שטייל
און געדולדיג ניט געווען קיין גליק פאר אייך אייער גאנצען לעבען ?
איז דען ניט מקוים געוואָרען יעדע ברעקעלע פונקט אזוי וויא איך
האָב דאן פאָראויסגעזאָגט ? האָט זיך דען אלווינג ניט איינגעסטאָר
לירט און געוואָרען א לייטישער מענש ? האָט ער דען פון דאמאלס
אָן ביז'ן טויט ניט געלעבט מיט אייך שטייל, פֿיין און אָרענטליך ?
איז ער דען ניט געוואָרען דער וואָהלטהעטער פון דעם גאנצען
ארומיגען געגענד ? און אייך אַליין, האָט ער דען אייך ניט אויפֿ
געהויבען צו זיך, ביז וואנען איהר זייט מיט דער צייט געוואָרען
זיין העלפערין אין אלע זיינע אונטערנעהמונגען ? און דערצו נאָך
א'ן אויסגעצייכענטע העלפערין — אָה, זייט ביי זיך ניט צו קליין,
פרוי אלווינג, דעם לויב קען ביי אייך קיינער ניט אוועקנעהמען.
אבער וואָרט, איצט קום איך צום צווייטען גרויסען פעהל־טריט וואָס
איהר האָט געמאכט אין אייער לעבען.

פ ר ו י א ל ו ו י נ ג . וואָס מיינט איהר ?
מ א נ ד ע ר ס . דאָס וואָס איהר האָט פון זיך שוין אמאָל

פאר אייך האָט איהר פאר קיין פאל ניט געוואָלט אומקעהרען זיך ?
פ ר ו י א ל ו ו י נ ג . האָט איהר דען פערגימען וויא אונ-

ענדליך אונגליקליך איך בין געווען יענעם ערשטען יאהר ?
מ א נ ד ע ר ס . און ווער זוכט דאָס גליק דאָ אויף דער וועלט ?

געזעצטע מענשען זוכען עס ניט. נאָר דיא וואָס האָבען א'ן אונ-
רוהיגען גייסט, א גייסט וואָס בונטעוועט זיך שטענדיג, דיא נאָר
זוכען עס גליק דאָ אויף דר'ערד. וואָס פאר א רעכט האָבען מיר,
אונווירדיגע מענשעלעך, צו זיין גליקליך ? ניין, מיר דארפען נור
טהון אונזער פפליכט ! און אייער פפליכט איז געווען ניט אָבצור-
טרעטען פון דעם מענשען, וועלכען איהר האָט איין מאָל אויסער-
וועהלט צו זיין דער חבר פון אייער לעבען און מיט וועמען איהר זייט
געווען פערבונדען מיט'ן הייליגען באַנד פון הייראטה.

פ ר ו י א ו ל י נ ג . אבער איהר ווייסט דאָך גאנץ גוט,
וואָס פאר א סאָרט לעבען אלווינג האָט דאן געפיהרט—, וואָס פאר
א הולטאיער איז געווען !

מ א נ ד ע ר ס . איך ווייס גאנץ גוט וואָס פאר א מעשיות
מען פלעגט זיך דאן אויף איהם אָנדערצעהלען. און איך בין ווייט
ניט דער מענש, וואָס זאָל זאָגען, אז דער סאָרט לעבען וואָס ער
האָט געפיהרט אין זיינע יונגע יאהרען—אויב דאָס אלץ וואָס מען
האָט דאן געזאָגט איז נור געווען אמת—איז געווען גוט און פיין.
אבער צי קען דען א ווייב מיטפ'ן איהר מאן ? איהר האָט געדארפט
אונטערטעהניג פערטראָגען דיא צרות וועלכע גאָט האָט אויף אייך
אָנגעשיקט פון אייער טובה וועגען. וואָס האָט איהר אבער געטהאן ?
איהר האָט, וויא א'ן אמת'ער מיאטעזשניק, גענומען און אראָב-
געוואָרפען פון זיך דעם יאָך, פערלאָזען דעם געשטרויכעלטען מאן
וועלכען איהר האָט געדארפט אונטערהאלטען, און איהר זייט אוועק
און האָט איינגעשטעלט אין קאָן אייער נאָמען, אייער עהרע — און
וואָס זאָל איך דאָ לייקענען — איהר האָט שיער'שייער ניט בעשמוצט
אויך דיא עהרע פון אנדערע.

פ ר ו י א ל ו ו י נ ג . אנדערע ? ווער זיינען עס געווען דיא
אנדערע ? דאָכט זיך נאָר דיא עהרע פון נאָך איין פערזאָן ?

מ א נ ד ע ר ס. (האָקט זיך פֿלוצלונג אָב אין גאַנג) גערעכט!
גערעכט! מיט אַזעלכע געדאַנקען!

פ ר ו י א ל ו ו י נ ג. זיצענדיג דאָ די גאַנצע צייט איינע אַליין,
פאַסטאָר מאַנדערס, בין איך אויך געקומען צו דיזעלכע געדאַנקען.
מעהר ניט, מיר האָט שטענדיג געפעהלט דער מוטה ארויסצוברענגען
עס אויף מיינע ליפען. אבער איצט וועט שוין מיין זוהן פאר מיר
ריידען.

מ א נ ד ע ר ס. איך האָב אויף אייך גרויס רחמנות, מאַדאַם
אלווינג. און איצט לאָמיק אייך זאָגען אַ פאָר ערנסטע ווערטער.
איצט שטעה איך שוין פאר אייך ניט אַלס אייער בעל יועז און דער
בעל מתעסק אין אייער צדקה־אַרבייט, אפילו ניט אַלס אייערער און
אייער געשטאַרבענעם מאַנ'ס יוגענדפריינד. ניין, איצט שטעה איד
דאָ פאר אייך אַלס אייער פריעסטער, אייער גייסטיגער פאטער,
דערזעלבער וואָס איז פאר אייך געשטאַנען אין יענעם מאָמענט פון
אייער לעבען ווען איהר זייט געווען אזוי שרעקליך אראָב פון וועג.
פ ר ו י א ל ו ו י נ ג. און וואָס אזוינס וועט מיר דער
פריעסטער זאָגען?

מ א נ ד ע ר ס. קודם כל לאָמיק אַ ביסעל אָבפרישען אייער
זכרון. איצט איז זעהר אַ פאַסיגע צייט דערפאר. מאָרגען איז
דער צעהנטער יאהרצייט נאָך אייער מאַנ'ס טויט. מאָרגען וועט
ערעפענט ווערען דער יתומים־הויז צו זיין אַנדענקען. מאָרגען וועל
איך דאַרפען ריידען פאר אַ גרויסען עולם. אבער היינט לאָמיק
רעדען צו אייך אַליין.

פ ר ו י א ל ו ו י נ ג. אויסגעצייכענט, פאַסטאָר מאַנדערס,
רעדט.

מ א נ ד ע ר ס. געדענקט איהר יענע נאַכט — דאָס איז בסך
הכל געווען אַ קנאַפער יאהר נאָך אייער חתונה — ווען איהר זייט
געשטאַנען אויפ'ן ברעגעלע פון א'ן אבגרונד? ווען איהר האָט
פערלאָזען אייער הויז און אייער היים? ווען איהר זיינט אַנט־
לאָפען פון אייער מאַן? יא, פרוי אלווינג, אַנטלאָפען, אַנטלאָפען
און וויפיעל ער האָט אייך ניט צובעטען און ניט אויסגעצויגען זיך

אזעלכע ערטער און זאכען וועגען וועלכע אונז האָט זיך אפילו קיינ-
מאָל ניט גע'חלומ'ט.

מ א נ ד ע ר ס. וואָס? איהר ווילט מיר איינרעדען, אז
בכבוד'ע מענשען פון אונזערע מקומות וועלען—?

אָ ס ו ו א ל ד. האָט איהר דען דיזע שעהנע מענשען, ווען זיי
קומען אַ היים פון זייערע נסיעות, קיינמאָל ניט געהערט דערצעהלען
וויא מורא'דיג פארשייט מען איז דאָרטען אין אויסלאַנד?
מ א נ ד ע ר ס. געהערט, נו איז וואָס?

פ ר ו י א ל ו ו י נ ג. איך אויך.

אָ ס ו ו א ל ד. טאָ מעגט איהר זיי זיכער גלויבען. זיי זיינען
גוטע מבינים אויף דיא זאכען. (ער כאַפט זיך אַן פאַר'ן קאַפּ) אַך,
זווי גרויסאַרטיג, פריי און העררליך וויא דאָס לעבען איז דאָרטען,
קומען זיי און בעשמוצען עם אויף אזא העסליכען אופן!

פ ר ו י א ל ו ו י נ ג. מיין זוהן, וואָס דארפסטו זיך אזוי
אַבעסען דאָס האַרץ? דיר קען עם נאָך פערשאטען.

אָ ס ו ו א ל ד. יא, מאַמע, ביזט גאנץ גערעכט. עם פערשאט
מיר טאַקע. איך בין עפעס גאָר אין גאַנצען צובראַכען. איך וועל
זיך אַ ווילע דורכגעהן ביז מיטאג. האָט אויף מיר קיין פאַראיבעל
ניט, הערר פאַסטאַר. איך האָב געוואוסט אַפריהער, אז איהר קענט
ניט אָננעהמען מיין מיינונג, אבער איך האָב זיך ניט געקענט איינ-
האַלטען. (אב דורך דער צווייטער טיהר, רעכטס.)

פ ר ו י א ל ו ו י נ ג. מיין אַרימער זוהן!

מ א נ ד ע ר ס. איהר מעגט דאָס טאַקע זאָגען נאָך אַ מאָל.
אזוי גאָר? אָט וואוהין ער איז שוין פערפאַהרען!

פ ר ו י א ל ו ו י נ ג. (קוקט אויף איהם אַה ווערטער)

מ א נ ד ע ר ס. (געהט אום היין און צוריק) יא, ריכטיג.
דער פערבלאָנזעטער זוהן. אוי וועה! אוי וועה!

פ ר ו י א ל ו ו י נ ג. (הערט אויף איהם ניט אויף צו קוקען)

מ א נ ד ע ר ס. נו, און וויא געפעלט אייך אזא געשיכטע?

פ ר ו י א ל ו ו י נ ג. איך זאָג, אז אין יעדען וואָרט וואָס

אַסוואַלד האָט געזאָגט איז ער געווען גערעכט.

אָדערען און דערצו נאָך פערליעכטע ביז אריבער דיא אויערן וועלען זיי קיין שום האפט ניט האָבען.

פ ר ו י א ל ו ו י נ ג . ניין, קיין שום האפט ניט. מא נ ד ע ר ס . (רעדט ווייטער, גלייך וויא מען וואָלט איהם ניט אונטערבראַכען) איך פערשטעה גאָר ניט, וויא אזוי דערלאָזט דאָס דיא פאָליציי ? ערלויבען אזעלכע זאכען בפרהסיא ! (צו פרוי אל-ווינג) נו, איצט זעהט איהר שוין, אז איך בין געווען גערעכט ווען איך האָב געזאָגט, אז געזינטער וואָלט געווען, ווען אייער זוהן זאָל ניט זיין אין אויסלאַנד ? א קלייניגקייט, אז מען דרעהט זיך אַרום אין אזעלכע קרייזען וואו עס הערשט אזא אויסגעלאסענהייט. נאָך מעהר, מען נעהמט זיך נאָך יאקבי דערמיט איבער !

אָ ס ו ו א ל ד . איך קען אייך נאָך דערצעהלען, הערר פאסטאָר, אז ביי א פאָר אזעלכע „אונמאָראַלישע“ פאמיליען פלעג איך זיין א שטענדיגער גאסט אלע זונטאג—

מ א נ ד ע ר ס . אנדערש האָט אייך טאקע ניט געלוינט וויא נאָר אום דעם הייליגען זונטאג !

אָ ס ו ו א ל ד . פאר וואָס־זשע ניט ? איז דען ניט זונטאג א טאָג ווען מען דארף האָבען פערנגיגען ? טאָ זאָג איך אייך, אז קיינמאָל האָב איך דאָרטען ניט געהערט קיין מיאוס'ע רייד. ווער רעדט אז זיי זאָלען עפעס אָבטהון א זאך געגען דער מאָראַל, דאָס האָב איך קיינמאָל ניט געזעהן. ניין, דאָס ניט. ווייסט איהר אבער ווען איך פלעג יא זעהן אויסגעלאסענהייט צווישען דיא מאַהלערס ?

מ א נ ד ע ר ס . ניין, גאָט צו דאַנקען, איך ווייס ניט. אָ ס ו ו א ל ד . טאָ הערט־זשע וועל איך אייך זאָגען. דאָס פלעגט זיין דאָן ווען דער אָדער יענער פון אונזערע שעהנע בעל הבתים — אָט דיא וואָס שפילען דאָ דיא ראָלע פון דיא געטרייעסטע מענער אָדער פיינסטע פאטערס, — פלעגט זיך אראָפכאַפען קיין פאָריז א ביסעל א לעב טהון א טאָג און פלעגט אויך אָנטהון דיא אַרימע קיניסטלער דעם כבוד און אראָבלאָזען זיך צו זיי אין זייערע לעכער. אַה, דיא חברה־לייט פלעגט מען שוין גאָר ניט דאַרפען לעגען קיין פינגער אין מויל. אָט זיי אָ פלעגען אונז דערצעהלען פון

מ א נ ד ע ר ס . אבער איך רעד דאָך ניט פון דיא קוואַרטירען
וואו דיא יונגע מענטשען שטעהען איין. ווען איך זאָג אַ היים, מײן איך
דערמיט אַ היים פאַר דער גאנצער געזינד, אַ היים וואו דער מאַן
וואוינט זיך מיט דער פרוי און מיט דיא קינדער.

אַ ס ו ו אַ ל ד . יע, אָדער אנדערש גערעדט : מיט דיא קינדער
און דיא קינדער'ס מוטער.

מ א נ ד ע ר ס . (גיט זיך אַ כאַפּ, דריקט צוזאַמען דיא הענד)
אַך, מײן גאָט—!

אַ ס ו ו אַ ל ד . וואָס איז ?

מ א נ ד ע ר ס . וויא האָט איהר געזאָגט— דער מאַן וואוינט
מיט דיא קינדער'ס מוטער ?

אַ ס ו ו אַ ל ד . יע, וויא דען האָט איהר געוואָלט ? ער זאָל
זיא אפשר ארויסטרייבען, דיא קינדער'ס מוטער ?

מ א נ ד ע ר ס . דאָס הייסט, אז דאָס פאַר פאָלק לעבט זיך
הייסט דאָס גלאט אזוי זיך, אָהן חופּה וקידושין ? וויא דיא חיות,
וויא דיא ווילדע אין וואַלד ?

אַ ס ו ו אַ ל ד . איך האָב קיינמאָל אין זייער צוזאַמענלעבען
קײן שום ווילדקײט ניט בעמערקט.

מ א נ ד ע ר ס . אבער וויא אזוי ?— וויא אזוי קען דאָס אַ
יונגערמאן אָדער א יונגע פרוי, מיט כאַטש מיט אַ ביסעל אַנשטענד
דיגקײט אין זיך, לעבען אזא לעבען ? — גאָר אזוי פראַנק און
פריי פאר דער גאנצער וועלט !

אַ ס ו ו אַ ל ד . טאָ וואָס־זשע זאָלען זיי טהון ? ער איז אַ
יונגער אַרימער מאַהלער, זיא א'ן אַרעמע מיידעל, און חתונה האָבען
קאָסט אַ סך געלד, טאָ וואָס־זשע זאָלען זיי טהון, וואָס ?

מ א נ ד ע ר ס . וואָס זיי זאָלען טהון, פּרעגט איהר ? לאַמײך
איך אַקאָרשט דערצעהלען וואָס זיי האָבען בעדארפט טהון. זיי
האָבען זיך בעדארפט איינהאַלטען, ניט נאָכנעבען דעם יצר הרע פון
אנפאנג אָן ; אָט וואָס זיי האָבען בעדארפט טהון.

אַ ס ו ו אַ ל ד . עט ! ביי אַלטע זקנים וועלען אזעלכע רייד
האָבען אַ ממשות, אבער ביי יונגע מענטשען, מיט וואַרימע בלוט אין די

הינטער דער מאמעס פארטוך און אויף דעם טאטענס קניע מוז
אזא אינגעל צולאָזען ווערען.

מ א נ ד ע ר ס . דאָס איז זעהר א שווערע הלכה, פרוי אלווינג.
אזוי גרינג אָפּזאָגען דאָס קען מען ניט. ס'איז דאָ נור איין ריכטיגער
פּלאַץ פאַר אַ קינד, און דאָס איז טאטע-מאמעס שטוב.
אָ ס וו אַ ל ד . אָט אין דעריין דענק איך פונקט אזוי וויא
איהר, פאַסטאָר מאַנדערס.

מ א נ ד ע ר ס . אָט נעהמט, למשל, אייער אייגענעם זעהן—
מעג מען דאָס איהם זאָגען גלייך אין דיא אויגען — וואָס איז דער
פועל יוצא פון זיין וואָהנען אין דער פרעמד ? אָט לאָמיר זעהן.
ער איז שוין איצט אַ בחור פון אַ יאהר זעכס-זיעבען און צוואַנציג,
און דאָך האָט ער נאָך קיינמאָל ניט געהאט קיין געלעגענהייט
ריכטיג צו זעהן וויא מענשען לעבען אין א'ן אָרענטליכער היים.
אָ ס וו אַ ל ד . האָט קיין פאראיבעל ניט, פאַסטאָר, אין דעם
פרט האָט איהר אַ גרויסען טעות.

מ א נ ד ע ר ס . אזוי אפילו ? אבי איך האָב אלץ געמיינט
אַז איהר זייט דיא גאַנצע צייט געווען כמעט ב'ר צווישען מאהלערס.
אָ ס וו אַ ל ד . צווישען מאהלערס, ריכטיג.

מ א נ ד ע ר ס . דערהויפט צווישען דיא אינערע מאהלערס.
אָ ס וו אַ ל ד . אודאי צווישען דיא אינגערע.

מ א נ ד ע ר ס . אבי איך האָב אלץ געמיינט, אַז נאָר וועניגע
פון אָט דיא יונגע חברה-לייט קענען בעשטעהן איינצופיהרען א
בעל הבתישקייט און אויסהאלטען א געזינד.

אָ ס וו אַ ל ד . עס זיינען צווישען זיי פאראן פיעלע, מיין
הערר, וואָס קענען אפילו קיין חתונה אויך ניט האָבען.

מ א נ ד ע ר ס . יע, אָט דאָס איז דאָך טאקע וואָס איך זאָג.
אָ ס וו אַ ל ד . פון דעס-טוועגען קענען זיי דאָך דערקאזשען
צו האָבען אַ היים. און פיעלע האָבען עס טאקע אויך. און דיא
היים איז זיך אַ גאַנץ אנגענעהמע, אַ גאַנץ ליעבע.

פ ר ו י אַ ל ווי נ ג . (זיא הערט זיך צו מיט אַ פּערקאַפּטען
אַטעם, שאַקעלט מיט'ן קאַפּ אויף „יא“, אכער זיא זאָגט גאָר ניט.)

אָס וואָלד. און פון דעסטוועגען האָט דאָס איהם ניט
געשטערט ער זאָל אויפטהון אזוי פיעל אויף דער וועלט. אזוי פיעל
גוטע און ניצליכע זאכען. און דאָך איז ער געשטאָרבען נאָך גאָר
א יונגער.

מאָדערן. יא, מיין ליעבער אסוואַלד אלווינג, איהר
האָט גע'ירשנ'ט דעם נאָמען פון א גוטען מענשען, וועלכער האָט זיך
שטענדיג עוסק געווען אין טובת הכלל. און איך האָף אז דער
נאָמען וועט אייך צוגעבען מוטה איהר זאָלט אויך—

אָס וואָלד. דאָס וואָלט גאָר קיין עולה ניט געווען.
מאָדערן. עס איז זעהר שעהן פון אייך וואָס איהר זייט
געקומען צו פאָהרען אויף דעם פאָראַד וואָס וועט מאָרגען געמאַכט
ווערען לכבוד אייער פאטער'ס יאהרצייט.

אָס וואָלד. אז מען זאָל שוין אזא קלייניגקייט ניט טהון
צוליעב א פאטער!

פּרוי אַלוינג. און איך וועל דאָס איהם דאָ האָבען
ביי מיר אזא לאנגע צייט! דאָס איז נאָך בעסער פון אלץ.
מאָדערן. איך האָב געהערט זאָגען, אז איהר וועט דאָ
פערברענגען דעם גאַנצען ווינטער?

אָס וואָלד. איך ווייס נאָך ניט אויף בעשטימט, וויא
לאנג איך וועל דאָ פערזאמען. איין זאך נאָר ווייס איך, אז עס
איז א מחיה צו קומען אַ היים צוריק פון דער פרעמד!
פּרוי אַלוינג. (שטראַהלט פון פרייד) אַיאָ, אַסוואַלד,
ניט וואָהר?

מאָדערן. (קוקט אויף אַסוואַלד'ן אזוי וויא מיט רחמנות)
פריה זייט איהר אוועק אין דער גרויסער וועלט, מיין ליעבער
אַסוואַלד.

אָס וואָלד. אמת, פריה. אַפט איז מיר טאקע פאָרגעקומען,
אז אפשר איז דאָס שוין געווען צו פריה.
פּרוי אַלוינג. אַ, זאָג דאָס ניט, אַסוואַלד. פאַר אַ
געזונטען אינגעל איז נאָך בעסער, ער זאָל ניט זיין אין דער היים.
איבערהויפט נאָך אז ער איז ביי דיא עלטערן א'ן איין-איינציגער.

אָס וואָלד (נעהמט ארויס דיא ליולקע) אויך רעכט. איך
האָב דאָס דערזעהן דיא ליולקע האָט זיך מיר פּערוואָלט זיא געבען
א פּרוואוו, ווארים איין מאָל, אז איך בין נאָך געווען א קינד, האָב איך
שוין פון איהר גערויבערט.

פּרױ אַלױנג. ווער, דו?

אָס וואָלד. נו, יא. איך בין נאָך דאמאלס געווען א פּיצעל
אינגעלע. אבער איך געדענק נאָך אזוי וויא איצט, וויא איין אבענד
בין איך ארויף צום טאַטען אין צימער. ער איז עפעס דאן געווען
זעהר געהייבען, גאָר בגילופין.

פּרױ אַלױנג. אָך, וויא קומסטו צו געדענקען יענע

צייט?

אָס וואָלד. זאָג דאָס ניט, איך געדענק עס גאנץ קלאָר.
האָט מיך דער טאַטע ארויפגענומען צו זיך אויפ'ן קניע און מיר
געגעבען אָט דיא ליולקע צו רויבערען. „נו, חברה-מאן“, האָט ער זיך
צו מיר דאן אָנגערופען, „רויכער, רויכער, זאָג איך דיר, מיט אלע
כחות.“ און איך האָב גערויבערט און געצויגען אזוי שטאַרק ביז
איך האָב דערפיהלט, אז איך ווער זעהר בלייך און גרויסע טראָפענס
שווייס האָבען גענומען אראַבקאָפען פון מיין שטערן. דאן האָט זיך
עס דער טאַטע אזוי פּריילאָך פאַרנאָנדערגעלאַכט—

מאָדערס. דאָס איז דאָך אבער געווען זעהר אַ מאָדנע

זאָך.

פּרױ אַלױנג. ליעבער פּריינד, גלויבט דאָס ניט,

אָסוואַלד'ן האָט זיך עס אודאי גע'חלומ'ט.

אָס וואָלד. ניין, מאַמע, איך פּערויכער דיך, דאָס איז ניט
קיין חלום. ווארים— דאָס דארפסטו דאָך אודאי געדענקען!—
דו ביזט דאָך אליין געקומען און האָסט מיך פון דאָרטען אוועק-
געטראָגען אין קינדער-שטוב. איך געדענק נאָך, אז איך בין דער-
נאָך געווען ניט געזונד, און אז דו האָסט געווינט. — וויא איז
דאָס, דער טאַטע פלעגט אָפט אָפּטהון אזעלכע שטוקעס?

מאָדערס. אין זיינע יונגע יאהרען האָט פון איהם דיא

לעבענסלוסט געשלאָגען וויא פון א קוואַל—

פ ר ו י א ו ו ל י נ ג. נייט-קשה, א מאהלער מעג זיך אויך
א ביסעל אויסרוהען ווען-ניט-ווען.

מ א א נ ד ע ר ס. פערשטעהט זיך. און דערוויילע נעהמט ער
זיך אָן מיט קרעפטען און ברייט זיך צו פאר עפעס א גרויסע
ארבייט.

אָ ס ו ו א ל ד. יא. מאמע, וועט באַלד זיין פארטיג מיטאג?
פ ר ו י א ל ו ו י נ ג. אין א קנאָפער האַלבער שטונדע
ארום. גאָט צו דאַנקען, האָט ער א'ן אפעטיט!
מ א א נ ד ע ר ס. און רויכערען האָט ער הפנים אויך ניט
פיינט.

אָ ס ו ו א ל ד. דאָס האָב איך ביי מיר אין צימער געפונען
דעם טאַטענס ליולקע, האָב איך—
מ א א נ ד ע ר ס. אוהו! אָט איצט איז שוין רעכט.

פ ר ו י א ל ו ו י נ ג. וואָס איז רעכט?
מ א א נ ד ע ר ס. מיט אַ וויילע פריהער ווען אָסוואַלד איז
געשטאַנען דאָרטען אין טהיר מיט דער ליולקע אין מויל, וואָלט איך
געקענט שווערען, אז זיין פאטער שטעהט דאָס פאַר מיר אַ לעבע-
דיגער.

אָ ס ו ו א ל ד. ניין, וואָס רעדט איהר?
פ ר ו י א ל ו ו י נ ג. אָ, ווייס איך וואָס איהר רעדט!
אָסוואַלד איז אין גאַנצען אין מיר געראַטהען

מ א א נ ד ע ר ס. דאָס איז זיך אַ בעזונדער זאך. אבער ער
האָט אזאַ מענע אָט דאָ ארום דיא ווינקלען פון זיין מויל— עפעס
דאָ ארום דיא ליפען אַקוראַט וויא ביי אַלוינג'ן. ווער רעדט,
איצט, אז ער רויכערט!

פ ר ו י א ל ו ו י נ ג. וויא קומט עס? מיר דוכט אז דער
שניט פון אָסוואַלד'ס מויל איז גאָר פאַכאָזשע אויף אַ גלח'ס.
מ א א נ ד ע ר ס. ריכטיג, ריכטיג. פיעלע מיינע בעקאַנטע
פאַסטאַרען האָבען טאַקע באַלד אזא אָנבליק.

פ ר ו י א ל ו ו י נ ג. נעהם לעג בעסער אוועק דיא ליולקע
מיין ליעבער זוהן. איך וועל דיך דאָ ניט לאָזען רויכערען.

צייט ווען איהר האָט אזוי ניט געוואָלט ליידען, ער זאָל ווערען אַ מאַהלער.

מ א נ ד ע ר ס. א סך זאכען קומען אין אונזערע מענשליכע אויגען בשעת מעשה פאָר אַלס ניט גוט, נאכדעם אבער צייגט זיך ארויס — (שאַקעלט איהם שטאַרק דיא האַנד) נור, וויא עס זאָל דאָרטען ניט זיין, איצט אז איהר זייט געקומען אַ היים, פיהל איך מיך אמת דערפרעהט. זאָל זיין מיט גליק. וואָס הייסט, מיין ליבער אַסוואַלד — איהר'ט דאָך צו מיר גאָר ניט האָבען דערפאר וואָס איך וועל איך רופען מיט אייער ערשטען נאָמען?

אַ ס ו ו אַ ל ד. אדרבא, פאר וואָס דען ניט?

מ א נ ד ע ר ס. זעהר שעהן. איך האָב, מיין ליבער אַסיד וואַלד, אָנגעהויבען זאָגען אַט וואָס. איהר זאָלט ניט מיינען אז איך וויל גאָר דיא מאַהלעריי אריינלעגען אין אַ חרם. ביי מיר איז גאָר קיין ספק ניט, אז א סך מענשען קענען ביי דער מאַהלעריי אויך בלייבען מיט ריינע נשמות, ניט ערגער וויא ביי אַנדערע בעשעפטיגונגען.

אַ ס ו ו אַ ל ד. לאַמיר האַפען, אז אזוי איז עס.

פ ר ו י אַ ל ו ו י נ ג. (מיט אַ שטראַהלענדען געזיכט) פון איין מאַהלער ווייס איך זיכער, אז ער איז פערבליעבען ריין סאי אין דער נשמה און סאי אין גוף. איהר קוקט איהם נאָר אָן, הערר מאַנדערס.

אַ ס ו ו אַ ל ד. (דרעהט זיך אונרוהיג אַרום איבער'ן צימער) יא, ליבער מוטער. אָבער לאַמיר רעדען פון עפעס אַנדערש.

מ א נ ד ע ר ס. גאנץ געוויס — קיינער קען דאָס ניט אָב לייקענען. וויא איך זעה, האָט איהר שוין אָנגעפאנגען קריגען אַ נאָמען אויף דער וועלט. דיא צייטונגען דערמאָנען איך אָפט. און אַלע מאָל זעהר צום גוטען. נור, וואַרט אַקאָרשט, עפעס דיא לעצטע צייט, דוכט זיך מיר, שרייבען זיי שוין וועגען איך ניט אזוי אָפט. אַ ס ו ו אַ ל ד. (טרעט אַב ווייטער אין דער אַראַנזשערע) דיא לעצטע צייט האָב איך ניט געקענט מאַהלען אזוי פיעל.

מיד, הערט איהר, זעהר וואָס איהר האָט אזאָ אונגערעכטע מיינונג
וועגען ענגסטראַנדען. איהר האָט זיך אזש דערשראָקען—

פ ר ו י א ל ו ו י נ ג. (מיט אַ דוהיגערען טאָן) זאָל עס זיין
וויאָ עס וויל זיך. אבער איך זאָג אייך, אז קוים האָב איך רעגניאָן
איינמאָל גענומען צו מיר אין הויז, וועט זיא שוין פון מיר ניט
אָוועקגעהן. (הערט זיך איין.) אבער, שאַ, לייעבער הערר מאַנדערס,
רעדט מיט מיר מעהר ניט וועגען דעם. (איהר פנים שיינט אויף פון
פרייד) איהר הערט? אָסוואַלד געהט אַרונטער פון דיא טרעפּ. איצט
וועלען מיר וועגען קיין זאָך ניט דענקען, נור וועגען איהם אליין.

אָ ס ו ו א ל ד. (ער קומט אַרויף דורך דער טהיר לינקס, אָנגעטאָן
אין אַ לויכטען מאַנטעל, מיט'ן קאַפעליוש אין האַנד. אין מויל האַלט
ער אַ לאַנגע מעערשומומענע ליולקע. ער בלייבט אַ ווילע שטעהן אין
טהיר.) אָה, ענטשולדיגט מיר. איך האָב געמיינט אז איהר זיינט
אין שרייב-צימער. (ער קומט צו נעהנטער) אַ גוטער מאָרגען,
פאַסטאָר מאַנדערס.

מ א נ ד ע ר ס (גיט זיך אַ כאַפּ וויא דערשראָקען) אַך— וויא
זאָנדערבאַר!

פ ר ו י א ל ו ו י נ ג. נו, פאַסטאָר מאַנדערס, וויא געפעלט
אייך עפעס אַ יונגעראַמן, האַ?

מ א נ ד ע ר ס. איך— איך— אָט דאָס איז טאַקע—?
אָ ס ו ו א ל ד. אָט דאָס בין איך טאַקע, הערר פאַסטאָר, דער
פערבלאָנעמער זוהן.*

מ א נ ד ע ר ס. (פערלעגען) אָך, מיין לייעבער יונגער
פריינד—!

אָ ס ו ו א ל ד. נו, טאָ זאָל זיין, דער צוריקגעקעהרטער זוהן.
פ ר ו י א ל ו ו י נ ג. אָסוואַלד האָט דאָס אין זינען דיא

(* דאָס איז א'ן אַנשפיעלונג אויף אַ געשיכטע פון „ברית חדשה“
מבט אַ צולאָזענעם זוהן, וואָס איז אָוועק פון זיין פאַטער און איז דער-
נאָך געקומען צוריק.

ער איז צו מיר פֿערגאַנגען, האָב איך אויף איהם אמת רחמנות
געקראָגען. וואָלט איהר הערען וויא וואַרעם ער האָט מיר בעדאנקט
פֿאַר דער אַרבייט וואָס איך האָב איהם דאָ פֿערשאַפט ניט ווייט
פֿון רעגיאַן'ן.

פֿרױ אַלױינג. דאַכט זיך אז ער זעהט זיא גאָר ניט
אַזוי אָפט.

מאָדערס. ער זעהט זיא, וויא דען? ער רעדט זיך מיט
איהר דורך יעדען טאָג. ער האָט דאָס מיר אַליין דערציילט.
פֿרױ אַלױינג. און אפשר?

מאָדערס. ער פיהלט נעבאָד אַליין זיין אייגענע שוואַכ־
קייט און אז ווען דער יצר הרע בעפּאַלט איהם מוז ער לעבען זיך האָבען
עמיצען וואָס זאָל איהם אָבהאַלטען פֿון זינד. די א גוטע מדה
האָט ער אין זיך, יאַקאָב ענגסטראַנד. ער קומט צו מיר נעבאָד צו
געהן אַזוי דערשלאָגען, בעשולדיגט זיך אַליין און איז זיך פֿאַר מיר
אַליין מודה אין זיינע זינד. אנומעלט אז ער האָט פֿאַר מיר אויס־
דערצעהלט דיא האַרץ— גלויבט מיר, פֿרוי אַלױינג, אָט למשל ווען
ער זאָל ווירקליך מוזען האָבען רעגיאַן'ן צוריק ביי זיך אין דער
היים—

פֿרױ אַלױינג. (כאַפט זיך האַכטיג אויף פֿון שטוהל)
רעגיאַן'ן!

מאָדערס. איהר טאָרט איהם אין דעם ניט שטערען.
פֿרױ אַלױינג. מיט אַלע כחות וועל איך דאָס שטערען!
א חוץ דעם איז שוין פֿאַר רעגיאַן'ן אָנגעגרייט אַ שטעלע אין
יתומים־הויז?

מאָדערס. אבער פֿערגעסט ניט, אז נאָך אַלעמען, איז
ער דאָך איהר פֿאַרט אַ טאַטע—

פֿרױ אַלױינג. אָה, איך ווייס שוין גאָר גוט וואָס
פֿאַר אַ טאַטע ער איז איהר. ניין! כל זמן איך וועל נאָך
איבער איהר האָבען אַ שטיקעל דעה וועט זיא צו איהם ניט געהן.
מאָדערס. (הויבט זיך אויף) אבער, מיין ליעבע מאַדאַם,
וואָצו זאָלט איהר זיך אַזוי אָבעסען דאָס האַרץ? עס פֿערדריסט

פ ר ו י א ל ו ו י נ ג . ל א מ י ר ה א פ ע נ , פ א ס ט א ר מ א נ ד ע ר ס .
מ א נ ד ע ר ס . ב ל י י ב ט ד א ס , ה י י ס ט ד א ס , נ י ט א ס ע ק ו ר י ר ע נ .
פ ר ו י א ל ו ו י נ ג . ג ע ו ו י ס נ י ט .
מ א נ ד ע ר ס . ז ע ה ה ש ע ה נ , ו ו י א א י ה ר ו ו י ל ט (פ ע ר צ י ו י כ ע נ ט)
א ל ז א , נ י ט א ס ע ק ו ר י ר ע נ .

פ ר ו י א ל ו ו י נ ג . א מ א ד נ ע ז א ד פ ו נ ד ע ס ט ו ו ע ג ע נ א ז
ג ר א ד ה י י נ ט ז א ל א י י ד א ו י ס ק ו מ ע נ צו ר ע ד ע נ ו ו ע ג ע נ ד ע ס —
מ א נ ד ע ר ס . א י ד ה א ב ש ו י נ ל א נ ג ג ע ט ר א כ ט א י י ד פ ר ע ג ע נ
ו ו ע ג ע נ ד ע ס —

פ ר ו י א ל ו ו י נ ג . א י ד ז א ג ד א ס א ק ע ג ע נ ד ע ס ו ו א ס ע ר ש ט
נ ע כ ט ע נ א י ז א י נ י ת ו מ י ס ה ה ו י ז ש י ע ר נ י ט ג ע ו ו ע נ א ש ר פ ה .
מ א נ ד ע ר ס . ו ו א ס ר ע ד ט א י ה ר ? !
פ ר ו י א ל ו ו י נ ג . ש ר ע ק ט א י י ד נ י ט . ד א ס א י ז ג ע ו ו ע נ א
ג א נ ז ק ל י י נ י נ ק ע ש ר פ ה ' ל ע . ד א ר ט ע נ ו ו א ו ד י א ס ט א ל י א ר ע ס ש ט ע -
ה ע נ , ה א ט ז י ד א נ ג ע כ א פ ט א ק ו פ ע ס ט ר ו ז ש ק ע ס .

מ א נ ד ע ר ס . ד א ר ט ע נ ו ו א ו ע נ ג ס ט ר א נ ד א ר ב י י ט ?
פ ר ו י א ל ו ו י נ ג . י ע , מ ע נ ז א ג ט א ז ע ר ה א ט א ט ב ע
א ר ו מ צ ו א ו ו א ר פ ע נ ש ו ו ע ב ע ל א ד .

מ א נ ד ע ר ס . א ה , א י ה ס ל י ג ע נ נ ע ב א ד א י נ ק א פ א ז ו ו י פ י ע ל
ז א כ ע נ , נ ע ב א ד א ש ו ו א כ ע ר מ ע נ ש — א ו נ מ ו ז פ י ה ר ע נ א ש ט ע נ ד י ג ע
מ ל ח מ ה מ י ט ' נ י צ ר ה ר ע . א ב ע ר , ג א ט ז י י ד א נ ק , א י ד ה א ב ג ע ה ע ר ט
ז א ג ע נ א ז א י צ ט ה א ר ע ו ו ע ט ע ר נ ע ב א ד ש ו ו ע ר ז י ד א י ב ע ר צ ו י ש ט ע ל ע נ .
פ ר ו י א ל ו ו י נ ג . א ז ו ו י ? פ ו נ ו ו ע מ ע נ ה א ט א י ה ר ד א ס
ג ע ה ע ר ט ?

מ א נ ד ע ר ס . ע ר א ל י י נ ה א ט ד א ס מ י ר ט א ק ע ד ע ר צ י ו ל ט .
א ו נ ד א ס ק ע נ ד א ד ב י י א י ה ס ק י י נ ע ר נ י ט א ו ו ע ק נ ע ה מ ע נ , א ז ע ר א י ז
א ג ו ט ע ר ב ע ל מ ל א כ ה .

פ ר ו י א ל ו ו י נ ג . י א , ו ו ע נ ע ר א י ז נ א ר נ י כ ט ע ר .
מ א נ ד ע ר ס . י א , א ט ד א ס א י ז ד א ד ט א ק ע ז י י נ א ו נ ג ל י ק ,
ד א ס ט ר י נ ק ע נ . נ ו ר ו ו ע ד ל י ג ע ר ז א ג ט , מ ו ז ע ר א פ ט ט ר י נ ק ע נ , ו ו י י ל
ע ר ה א ט ד א ד נ ע ב א ד ד י א ק ר א נ ק ע פ ו ס . ד ע ס ל ע צ ט ע נ מ א ל , ו ו ע נ

ווארום איך בין דאך געווען אייער בעל יועץ און דער גאנצער בעל מתעסק.

פ ר ו י א ל ו ו י נ ג . אָה, אזוי ווייט טאָרט איהר ניט ריזן קירען.

מ א נ ד ע ר ס . ווער רעדט נאָך פון געוויסע צייטונגען און זשורנאלען! יענע וועלען דאָך אויף מיר אודאי גאָר אָנפאלען וויא דיא וועלען. זיי—

פ ר ו י א ל ו ו י נ ג . גענוג שוין וועגען דעם, ליבער פאסטאָר מאַנדערס. קיין בעסערע אורזאכען וויא דיא דארף מען שוין ניט.

מ א נ ד ע ר ס . הייסט דאָס אלזאָ אז איהר ווילט ניט אַסעקורירען דעם יתומים־הויז?

פ ר ו י א ל ו ו י נ ג . ניין, מען דארף ניט.

מ א נ ד ע ר ס . (לעגט זיך אָב אין זיין קרעסלע) אבער וויא וועט זיין אז עס וועט זיך חלילה טרעפען א'ן אומגליק? איהר מיינט מען קען וויסען? — וועט דאן פאר אייך זיין מעגליך אלץ אפבויען צוריק?

פ ר ו י א ל ו ו י נ ג . ניין, איך זאָג אייך אָפען, אז דאָס וועל איך ניט טהון.

מ א נ ד ע ר ס . אויב אזוי זאָלט איהר טאָקע וויסען, פרוי אַלזוינג, אז מיר נעהמען אויף זיך אַ גרויסע פּעראַנטוואָרטליכקייט.

פ ר ו י א ל ו ו י נ ג . איז דען דאָ עפעס אַ פּאַרטעל?

מ א נ ד ע ר ס . ניין, אָט דאָס איז דאָך טאָקע דיא צרה, וואָס עס איז ניטאָ קיין וועג און קיין מיטעל. מיר טאָרען ניט געבען דער וועלט קיין געלעגענהייט מען זאָל אויף אונז רעדען שלעכטס און מיר האָבען קיין שום רעכט ניט צו געהן אַקעגען דיא געפיהלען פון אונזערע שכנים.

פ ר ו י א ל ו ו י נ ג . איהר, אלס פריעסטער, געוויס ניט.

מ א נ ד ע ר ס . און נאָך אַלע מעשיות, ווילט זיך מיר דאָך גלויבען, אז מיט אַזאַ אַנשטאַלט קענען מיר זיך פּערלאָזען אויף מזל און, יא, טאָקע אויף השגחת פרטית אַליין.

ט א נ ד ע ר ס. איך מיין מענשען, וואָס זיינען ניט אָרעם,
 מענשען מיט אַ דעה. אז מען טהוט עפעס, איז אלע מאָל גלייכער
 אז מען האָט אין זינען וואָס אַזעלכע מענשען קענען דערפון דענקען.
 פ ר ו י א ל ו ו י נ ג. עס איז אַרום אונז פאראן גענוג
 אַזעלכע מענשען ביי וועמען עס וועט אפשר זיין א נאַנצע עברה
 —אז

מ א נ ד ע ר ס. נו, זעהט איהר שוין! ביי אונז אין
 שטאדט, וויעדער, איז פאראן א סך אַזעלכע. אָט, לַמשל, דיא גוטע
 פריינד פון דעם צווייטען פאסטאָר פון שטאדט. זיי וועלען זיך אָן
 דעם אָנכאַפען און אויסטייטשען עס, אז מיר ביידע, סאי איהר און
 סאי איך, האָבען ניט קיין ריכטיגע אמונה אין השגחה פרטית.
 פ ר ו י א ל ו ו י נ ג. מילא, וואָס איז שייך צו איך, ווייסט
 איהר דאָך ביי זיך אין האַרצען גאַנץ גוט—

מ א נ ד ע ר ס. אודאי, ווייס איך. אין מיין געוויסען וואָלט
 איך קיין שום חטא ניט בעגאנגען ווען מיר אַסעקורירען יא דעם
 יתומים־הויז, אבער וואָס איז דיא פעולה? דיא וועלט וועט דאָס
 פערשטעהן גאַנץ אנדערס און מסתמא וועט זיא שוין דעריבער קוקען
 קרום אויפ'ן יתומים־הויז אויך און דאָס קען איהם פיעל שאדען.
 פ ר ו י א ל ו ו י נ ג. אויב אַזוי טאָ לאָמיר—

מ א נ ד ע ר ס. היינט, וויעדער, וועט דאָס זיין זעהר ניט
 געשמאַק, און אפשר טאַקע גאַנץ ביטער פאר מיר אַליין. ביי דיא
 שעהנסטע מענשען פון שטאדט איז דער יתומים־הויז נאר א'ן עולם
 ומלואה. און ווי דער אמת איז וועט ער דאָך פאר'ן שטאדט אויך
 זיין ניצליך. דיא שטאדט ריכט זיך, אז דורך דעם וואָס דער
 נייער אנשטאַלט וועט פון איהר אַרָאָפּנעהמען דיא זאָרג פאר דיא
 יתומים, וועלען איהרע צינען פאר צדקה־זאַכען ווערען אַ היבשע
 ביסעל קלענער. איהר זעהט, אַלזאָ, אז דיא וועלט קוקט אויס'ן
 ווייזען־הויז וויא אויף אַ קהל'שע זאַך. און איצט אז מיר וועלען
 מיט דער אַסעקוראַציע דערצאָרענען דיא פרומאַקעס, וועלען זיי
 קודם כל זיך נעהמען צו מיר און מיך מאַכען מיט דער בלאָטע,

מ א נ ד ע ר ס. יעדענפאלס, וועל איך דיא זאך האָבען נוס
אין זינען. איצט איז פאראן נאָך איין זאך וועגען וועלכער איך
האָב זיך שוין לאַנג צוגעקליבען מיט איך צו רעדען.

פ ר ו י א ל ו ו י נ ג. וועגען וואָס איז דאָס ?

מ א נ ד ע ר ס. דיא פראגע איז אָט וואָס : זאָלען מיר
דיא געביידעס פון דעם יתומים־הויז אסעקורירען אָדער ניט ?
פ ר ו י א ל ו ו י נ ג. געוויס דאָרף מען אסעקורירען.

מ א נ ד ע ר ס. כאַפּט־זשע ניט, פרוי אלווינג, כאַפּט ניט.
לאָמיר נאָך בעטראַכטען דעם אינטערעס אַ ביסענקע טיעפער.

פ ר ו י א ל ו ו י נ ג. ביי מיר איז יעטווידע זאך אסעקור
רירט : דיא געביידעס, דיא שטוב־זאָכען, דיא תבואות אויף דיא
פעלדער און דיא תבואות אין דיא שייערס.

מ א נ ד ע ר ס. פערשטעהט זיך, ווייל דאָס איז דאָך אייער
אייגענער פערמעגען. דאָס זעלבע טהו איך אויך מיט מיין בעל־
הבית'שקייט. וויא דען ? אבער מיט'ן יתומים־הויז, איז דאָך,
פערשטעהט איהר מין, אַ גאַנץ אנדער זאך. דער יתומים־הויז איז
דאָך ניט גלייך צו קיין וואָכעדיגע זאך. ער וועט דאָך, הייסט דאָס,
געווידמעט ווערען פיר אַ העכערען צוועק.

פ ר ו י א ל ו ו י נ ג. יע. אבער וואָס איז שייך— ?

מ א נ ד ע ר ס. איהר פרעגט מין ? איך זעה דאָ טאַקע
ניט ארויס קיין שום עולה אַז מען זאָל דעם יתומים־הויז בעוואָרענען.
מאַלע וואָס עס קען טרעפען ?—

פ ר ו י א ל ו ו י נ ג. געוויס ניט.

מ א נ ד ע ר ס. יע, אבער וואָס וועלען לייט זאָגען דאָ אין
דעם געגענד ? דאָס מוזט איהר דאָך וויסען בעסער פון מיר.

פ ר ו י א ל ו ו י נ ג. הם— וואָס וועלען לייט זאָגען— ?

מ א נ ד ע ר ס. וועט דען ניט אַ היבשע ביסעל מענשען פון
אייער געגענד— איך מיין אזעלכע מענשען וואָס האָבען אויף
עפעס צו שאַפען אין דער וועלט— דאָס האַלטען פאר אַ'ן עולה ?
פ ר ו י א ל ו ו י נ ג. וועמען מיינט איהר : מענשען וואָס
האָבען אויף עפעס צו שאַפען אין דער וועלט ?

רופט זיך סאלוויק, אינ'ם הויף ראָזענוואַלד, צוזאַמען מיט דיא אויף
דערויף אקארשט אויסגעשטעלטע בנינים, שול-צימערען, דיא
וואָהנונג פאר'ן לעהרער און דאָס קלויסטערל, ווערען אלע אוועק-
געשענקט פאר'ן יתומים-הויז. און אָט איז דאָס פּאַפּיער וועלכעס
בעשטעטיגט דעם פּאָנר און דיא רעגעלן וועגען דעם אַנשטאַלט.
ווילט איהר ניט אַ קוק געבען? (לעזט פּאָר) דאָס זיינען דיא
רעגעלן וועגען דעם יתומים-הויז „צום אייביגען אַנדענקען פון
קאַפּיטאַן אַלווינג.“

פּרױ אַלױנג. (זיאַ קוקט לאַנג אויפ'ן פּאַפּיער) דאָס
איז דאָס, הייסט דאָס.

מאַנדערס. איך האָב מיט אַ כּיון אוועקגעשטעלט
קאַפּיטאַן אַלווינג און ניט קאַמערערהר, ווייל אזוי איז
איינפאַכער, אָהן גאַה.

פּרױ אַלױנג. זעהר וואויל, וויא איהר פּערשטייט.
מאַנדערס. און אָט איז דער באַנק-בוך פון דעם
פּאָנר. דעם קרן וועלען מיר ניט ריהרען און מיט'ן פּראָצענט
זועלען מיר פיהרען דיא הוצאות פון דעם יתומים-הויז.

פּרױ אַלױנג. אַ דאַנק. זייט אזוי גוט, האַלט דאָס
בעסער ביי זיך — אזוי וועט זיין וויגאַדנער.

מאַנדערס. אָך! פאַר וואָס ניט? איך דענק, אַז מיר
זאָלען דאָס געלד דערוויילע נאָך לאָזען ליגען אין באַנק. אמת
טאַקע, אַז דער פּראָצענט איז ניט גאָר קיין געהויבענער — סך הכל
פיער פּראָצענט אַ יאהר — דערצו נאָך, אַז מען וויל דאָס געלד
ארויסנעהמען, דאַרף מען זיי לאָזען וויסען מיט זעקס מאָנאַטען
פריהער, דערפאַר אבער איז עס ראיעל. אָט ווען עס זאָל זיך מאַכען
מען זאָל קענען דאָס געלד פּערליהען אויף גוטע בעוואָרענעסען —
פון קיין צווייטע קלאַסע בעוואָרענעסען רעדט מען ניט — נו, וועלען
מיר דאַמאַלס זעהן.

פּרױ אַלױנג. געוויס, לייעכער פּאַסטאָר מאַנדערס.
איך פאַרלאָז מיך אין דעם אין גאַנצען אויף אייך. איהר פּערשטעהט
אין דעם אַ סך בעסער פון מיר.

אלווינג, דארף מען נאך ריידען מכח דעם? מען איז דאך ניט מחויב אָכגעבען פאר יעדען איינעם דין וחשבון פאר דעם וואָס מען לייענט זיך אָדער מען טראַכט זיך ביי זיך אין שטוב.
פ ר ו י א ל ו ו י נ ג. ניין, ניט מחויב. איך שטים מיט אייך איין.

מ א נ ד ע ר ס. אָט נעהמט כאַטש למשל, דעם יתומים־הויז. אויב איך האָב קיין טעות ניט, האָבען זיך אייערע געדאנקען מכח דיא ענינים פון פרומקייט אַ היבשע ביסעל געענדערט פון דער צייט אָן ווען עס איז ביי אייך געבליבען צו לעגען דעם פונדאמענט. נו, דארפט איהר דען איצט נעהמען קלינגען אין אלע גלאַקען אז אייער קוק וועגען דעם איז שוין היינט גאָר אַנאָדערער, און קאליע מאַכען דאָס וואָס איהר אַליין האָט געבויט? קיינער דארף פון אייער פערענדערונג ניט וויסען!

פ ר ו י א ל ו ו י נ ג. יא, איך גיב דאָס צו. אכער אייגענט־ליך האָבען מיר דאך דאָס טאַקע וועגען דעם יתומים־הויז—
מ א נ ד ע ר ס. גערעכט, אָט טאַקע וועגען יתומים־הויז האָבען מיר עס בעדארפט רעדען. איך זאָג איין זאך, לייעבע מאַדאָם: מען דארף זיין אויסגערעכענט, מען דארף זיין פאָר־זיכטיג! און איצט וועלען מיר טאַקע נעהמען עפעס טהון. (ער עמענט אויף דעם פאַקעט און נעהמט ארויס אייניגע פאַפיערען) איהר זעהט?

פ ר ו י א ל ו ו י נ ג. וואָס איז דאָס? דיא דאָקומענטען?
מ א נ ד ע ר ס. אַלע דאָקומענטען און אַלע זיינען זיי פינקט־ליך אויפ'ן האַר. איהר מעגט מיר גלויבען, עס איז מיר ניט גרינג אָנגעקומען דיא אַלע פאַפיערען ארויסצוקריגען אין דער צייט. איך האָב געמוזט אָנווענדען אַ היבש ביסעל כחות ביז וואַנען איך האָב דאָס אַלץ דערווייזען. דיא בעאַמטע קענען אַ מענשען קראַנק מאַכען מיט זייערע דקדוקי עניות ווען מען וויל זיי ניט לאָזען פערציהען א'ן אינטערעס ביז משיח וועט קומען. ענדליך אָבער האָב איך זיי דאָ אַלע. (קוקט דורך דאָס בינטעל פאַפיערען.) איהר זעהט, אָט דאָס איז דער שיין, לויט וועלכען דער גאַנצער פלאַץ. וואָס

מ א נ ד ע ר ס . נו, אויב אזוי מוז איך זאָגען! —
פ ר ו י א ל ו ו י נ ג . ווייטער, וואָס געפעלט אייך אזוי ניט
אין דיזע ביכער?

מ א נ ד ע ר ס . וואָס מיר געפעלט אין זיי ניט? א
שעהנע מעשה, כ'לעבען. איהר מיינט הפנים, אז מעהר האָב איך
טאָקע ניט וואָס צו טהון וויא אוועקזעצען זיך שטודירען אועלכע
מעשיות?

פ ר ו י א ל ו ו י נ ג . מיט אנדערע ווערטער הייסט דאָס,
אז איהר הייבט ניט אָן צו וויסען וואָס אין דיא ביכער טהוט
זיך, און דאָך זייט איהר בערייט אויף זיי ארויפצולעגען א חרם.
מ א נ ד ע ר ס . דאָס ניט! דיא ביכער אַליין האָב איך טאָקע
ניט געלייענט, אבער איך האָב זיך גענוג אָנגעלייענט מ כ ה זיי,
אום צו וויסען וואָס פאַר סחורות זיי זיינען.

פ ר ו י א ל ו ו י נ ג . יע, אבער קיין אייגענע מיינונג—
מ א נ ד ע ר ס . מיינ לייענע פרוי אלווינג, דאָס איז ניט דער
איינציגער פאַל אין אונזער לעבען, וואו מיר מוזען זיך פערלאָזען
אויף אנדערע. אזוי איז עס שוין אויף דער וועלט, און איך זאָג,
גאָט זיי דאַנק דערפאַר וואָס עס איז ניט אנדערש. אז ניט וויא
וואָלטען דיא מענשען גאָר קענען לעבען אויף דער וועלט?

פ ר ו י א ל ו ו י נ ג . דאָס מאָל זייט איהר שוין גערעכט.
מ א נ ד ע ר ס . אגב, לייקען איך נאַטירליך ניט, אז אין דיא
ביכער קען זיך אַ מאָל געפינען אַ היבשע ביסעל אינטערעסאַנטע
זאַכען. היינט, וואָס איז דער וואונדער, אז איהר זאָלט
יא לייענען דיא ביכער? גאָר ניט, איהר ווילט וויסען,
וואָס אויף דער גרויסער וועלט טהוט זיך, לייענט איהר זיי. יא,
עפעס זאָגען זיי בעוועגט זיך דאָרטען, עפעס קומען אויף גאָר
נייע געדאַנקען. און, וויעדער, מיט וואָס זאָל לייענען וועגען דער
גרויסער וועלט זיין ערגער איידער אוועקשיקען אהין דעם זעהן פאַר
אַ לאַנגע צייט אויף ערוקאַציע? אבער—

פ ר ו י א ל ו ו י נ ג . אבער וואָס?
מ א נ ד ע ר ס . (מיט אַ ניעדריגערען קול) אבער וואָצו, פרוי

א פאקעט מיט פאפיערען, זעצט זיך אויפ'ן אַנדערען זייט פון פרוי אלווינג
און זוכט א פרייען פלאץ אויפ'ן טיש אוועקצולעגען דיא דאָקומענטען.
קודם כל, אָט איז — (שלאָגט זיך איבער און מיטען) זאָגט מיר, איך
בעט אייך, פון וואַנען קומען עס צו אייך אָט דיא ביכער?
פ ר ו י א ל ו ו י ג. דיא ביכער? וואָס הייסט, דאָס לעז איך
דאָך זיי.

מ א נ ד ע ר ס. איז אָט אזעלכע ביכער ליענט איהר?
פ ר ו י א ל ו ו י נ ג. געוויס, פאַר וואָס דען ניט?
מ א נ ד ע ר ס. איך וואָלט גערן וויסען, וואָס גיבען זיי
אייך אזוינס? צי זיי מאַכען אייך גליקליכער, צי זיי מאַכען אייך
פאַר אַ בעסערען מענשען?
פ ר ו י א ל ו ו י נ ג. דורך דיא ביכער פיהל איך מיר
עפעס אזוי וויא זיכערער.

מ א נ ד ע ר ס. עפעס קען איך דאָס ניט פערשטיין. וויא
אזוי מיינט איהר?
פ ר ו י א ל ו ו י נ ג. איך מיינ, אז ליענענדיג דיא ביכער
ווערען ביי מיר פיעלע זאכען, וואָס איך האָב פריהער אַליין
געדאכט, עפעס אזוי ווי קלערער און ראיעלער. וואָריס, הערט איהר,
פאַסטאָר מאַנדערס, אַ מאָדנע זאָך דאָס איז, אז אין דיא אַלע
ביכער איז אין גרונד גענומען גאָר קיין נייעס ניטאָ. אַלץ וואָס
אין זיי שטעהט, האָט שוין דיא וועלט געוואוסט און געגלויבט
אין דעם נאָך פאַר זיי. מעהר ניט, דיא מייסטע מענשען רעדען
דאָס ניט אַרויס מיט קלאָרע ווערטער צו זיך אַליין, אָדער זיי
בעהאַלטען זיך דערמיט.

מ א נ ד ע ר ס. גרויסער גאָט! און איהר מיינט דאָס טאַקע
ערנסט, אז דיא מייסטע מענשען—?
פ ר ו י א ל ו ו י נ ג. יע, אזוי מיינ איך.
מ א נ ד ע ר ס. על כל פנים דאָך ניט אין אונזער לאַנד?
ניט אין אונזערע מקומות, כאָטש?
פ ר ו י א ל ו ו י נ ג. איהר האָט אַ טעות, פאַסטאָר. דאָ
אין אונזער לאַנד, אין אונזערע מקומות אויך.

פריילעך אויפ'ן הארצען. אָט האָבען מיר מאָרגען א יום טוב און
אייער אָסוואַלד איז געקומען צו פּאָהרען.

פ ר ו י א ל ו ו י נ ג. איהר זייט גערעכט. איהר קענט אייך
גאנץ גוט פּאַרשטעלען וואָס פאַר אַ פּרייד מיין אָסוואַלד איז ביי מיר.
שוין מעהר וויא צוויי יאהר און איך האָב איהם ניט געזעהן. אבער
איצט זאָגט ער מיר צו, און ער וועט ביי מיר פּערבריינגען דעם
גאַנצען ווינטער.

מ א א נ ד ע ר ס. אזוי אפילו? דאָס איז זעהר שעהן פון
איהם, זעהר געטריי. ווארום איך קען מיר גאנץ גוט פּאַרשטעלען
און פאַר א יונגען מאַן מוז זיין פיעל געשמאַקער צו וואָהנען אין
פאַרזי אָדער אין רוים איידער דאָ ביי אונז.

פ ר ו י א ל ו ו י נ ג. אמת, דערפאַר אבער האָט ער דאָך דאָ
דיא מאַמע. ס'אַראַ לייעבער זעהן דאָס איז! אזא לאַנגע צייט
ניט געווען אין דער היים און דאָך האָט ער נאָך ניט פּערגעסען זיין
אַלטע מאַמע.

מ א א נ ד ע ר ס. איך מיין עפעס. עס וואָלט דאָך דער אמת'ן
געווען שוין זעהר ניט פּרעהליך מיט אונז, ווען דורך ארומפּאָהרען
אין פּרעמדע לענדער, דורך מאָהלען בילדער און טהון נאָך אזעלכע
זאַכען וואָלט שוין אַ מאַמע געוואָרען אויס מאַמע.

פ ר ו י א ל ו ו י נ ג. גאנץ ריכטיג. אבער מיין אָסוואַלד
ווייזט אפילו ניט ארויס קיין סימן פון אזא אָבגעפּרעמדקייט. איך
בין זעהר ציקאָווע צו זעהן צי וועט איהר איהם דערקענען. אָט
באַלד וועט ער טאַקע אַרונטערקומען. ער איז איצט אויבען, ער
האָט זיך אַ ביסל צוגעשפּאַרט אויף דער קאַנאַפע. אבער, וואָס
שטייט איהר, מיין לייעבער פּאַסטאָר, זיצט, זעצט זיך.

מ א א נ ד ע ר ס. אַ דאַנק. הייסט דאָס, האָט איהר איצט
צייט—?

פ ר ו י א ל ו ו י נ ג. אַ ודאי, וויא דען? (זעצט זיך ביים
טיש.)

מ א א נ ד ע ר ס. אויסגעצייכענט. טאָ הערט'זשע— (געהט צו
צום שטוהל וואו עס לייעגט זיין ריווע-טעשעל, נעהמט פון דאָרט ארויס

נאך איהר קומט אריין רעגיאָ, וועלכע פּערשווינדעט באַלד דורך דער ערשטער טהיר רעכטס. אַלױנג שטרעקט אויס דיא האַנד צופרידען.) ברױך הבא, ליעבער פּאַסטאָר, איהר זייט ביי מיר זעהר אַן אָנגע- לעגטער גאַסט.

מ א נ ד ע ר ס. (דריקט איהר דיא האַנד.) װאָס מאַכט איהר, פּרוי אַלױנג? איהר זעהט, איך האָב אייך צוגעזאָגט צו זיין היינט און אָט בין איך דאָ.

פ ר ו י א ל ו ו י ג. אָה, איהר זייט דאָך פון אימער אָן געווען פינקטליך אויפ'ן האר.

מ א נ ד ע ר ס. דעם אמת זאָגענדיג, איז מיר ניט גאָר אזוי גרינג געווען אַברייסען זיך פון שטארט. זאָלען זיי געזונד זיין, אזוי פיעל חבּרות מיט קאָמיטעטען—

פ ר ו י א ל ו ו י ג. און דאָך זייט איהר נאָך געקומען אזוי פריה. וויא שעהן דאָס איז פון אייך. וועלען מיר טאַקע פּאַספּעיען מיט אונזערע געשעפטען נאָך פאר מיטאָנ. אבער וואו איז דאָס ערגעץ אייער באַגאָזש?

מ א נ ד ע ר ס. (אויף שנעל) איך האָב עם אַבגעשטעלט אין קרעטשמע. איך וועל טאַקע דאָרטען היינט נעכטיגען אויך.

פ ר ו י א ל ו ו י ג. (פאַרבאָרגט אַ שמייכל) וויא איז דאָס, הערר פּאַסטאָר, איך טאָר זיך טאַקע גאָר קיינמאָל ניט ריכטען אַז איהר'ט מיר אַמאָל טהאָן צוליעב און איבערנעכטיגען אַ נאַכט ביי מיר אין שטוב?

מ א נ ד ע ר ס. ניין, ניין, פּרוי אַלױנג. איך דאַנק אייך זעהר. איך וועל שוין נעכטיגען דאָרט אין קרעטשמע, וויא מיין שטייגער איז פון תמיד אָן. עט איז זעהר ביים האַנד אַז מען דאַרף אוועקפּאַהרען: באַלד ביים האַפּען.

פ ר ו י א ל ו ו י ג. אַז איהר וועל שוין אייך ניט איבערשטעללען. פון דעסטוועגען האָב איך געמיינט, אַז איצטער, אַז מיר זיינען שוין ביידע אַלטע לייט—

מ א נ ד ע ר ס. איך זעה אַז איהר ווילט ניט אַנדערס וויא מאַכען פון מיר היינט חוּק. מהיבא תיתא עם מעג אייך טאַקע זיין

מהיכא תיתא, אָט ווען עס זאָל זיך מאַכען א'ן אמת לייטישע הויז
און ביי א'ן אמת פיינעם מענשען—

מ א נ ד ע ר ס. אבער, מיין טייערע רעגניא—

ר ע ג י נ א. —ווען ס'זאָל זיין א מענש וועמען איך וואָלט
געקענט ליעב האָבען און אַכטען און זיין ביי איהם וויא א
טאָכטער—

מ א נ ד ע ר ס. וואויל, וואויל, אבער מיין ליעבע, טייערע

קינד—

ר ע ג י נ א. דאמאלס וואָלט איך אליין אויך זיין צופריעדען
אומקעהרען זיך אין שטאדט. ווארום, צוריק געשמועסט, איז דאָ
אין הויף גאַנץ אומעטיג. און איהר ווייסט דאָך אַליין, הערר
פאסטאָר, וויא ביטער עס איז אַז מען איז אליין אויף דער וועלט.
און דאָס קען איך פערזיכערען, איך בין ניט קיין פוילערקע, איך טהו
אב מיין ארבייט שנעל. ווייסט איהר אפשר, הערר פאסטאָר, פון
עפעס א רעכטען אָרט?

מ א נ ד ע ר ס. איך? ניין, באמת ניט.

ר ע ג י נ א. אבער ליעבער, טייערער הערר פאסטאָר, טאָמער
וועט זיך מאַכען, טאָ, בעט איך איך, האָט מיך אין זינען.

מ א נ ד ע ר ס. (שמעהט אויף.) אודאי, אודאי וועל איך
ניט פערגעסען, פרייליין ענגסטראנד.

ר ע ג י נ א. וואָרים, אויב איך—

מ א נ ד ע ר ס. ווילט איהר איצט, רעגניא, זיין אזוי גוט

און א רופ טהון אַהער דיא בעל הבית'טע?

ר ע ג י נ א. אָט שוין, הערר פאסטאָר, דיא מינוט. (אב.

לינקס.)

מ א נ ד ע ר ס. (געהט זיך דורך עטליכע מאָל איבערן צימער,
שטעלט זיך אָב אַ וויילע אין הינטערגרונד מיט דיא הענד פערלויגט
אַהינטער און קוקט ארויס אין סאָד. דערנאָך קומט ער צוריק צו צום
טיש, טהוט אַ נעם אַ בוך און טהוט אַ קוק אויפ'ן פאָדער-בלאַט, ער טהוט
זיך אַ כאַפ און קוקט אַריין אין נאָך עטליכע ביכער) הם— אזוי גאָר!
פ ר ו י אַ ל ו ו י נ ג. (קומט אַריין דורך דער טהיר לינקס,

אז ער איז געווען אין שטאדט, איז ער צו מיר פערגאנגען.
רעגיאנא? טאקע? אה, ער איז אימערצו אזוי גערן ווען
ער קען זיך מיט אייך א ביסעל דורכרעדען.
מאנדערס. און איהר קומט דאך מסתמא צו איהם
אפטמאל אריין ווען ער שטעהט ביי דער ארכייט?
רעגיאנא. איך? אודאי, וויא דען, אז איך האב נאך
צייט—

מאנדערס. אייער פאטער, רעגיאנא, איז א מעניש מיט
ניט גאר קיין שטארקען כאראקטער. ער בעדארף זעהר האבען
אז עמיצער זאל איהם העלפען געהן בדרך הישר.
רעגיאנא. אה, יע, הערר פאסטאר, ער בעדארף עס
זעהר נויטיג.

מאנדערס. ער בעדארף לעבען זיך האבען עפעס א
געטרייען, רעכטען מענשען פאר וועמען ער זאל האבען אבשיי.
ער האט דאס מיר אליין אלץ געזאגט, ווען ער איז ביי מיר לענגער
געווען.

רעגיאנא. יא, ער האט דאס מיר אויך דערמאנט. אבער
וואס קען איך איהם העלפען? איך האב מורא אז פרוי אלווינג
קען מיך פון דאנען ניט אבלאזען, דערהויפט נאך איצט, אז מיר
וועלען דארפען אכטונג געבען אויף דעם נייעם יתומים־הויז. א
חויז דעם, הערר פאסטאר, וואלט איך זעהר ניט וועלען אוועקגעהן
פון פרוי אלווינג. זיא איז צו מיר אלע מאל געווען אזוי גוט!

מאנדערס. אבער, מיין טייער קינד, סטייטש, כיבוד
אב— פערשטעהט זיך, מיר וועלען פריהער מוזען פועל'ן ביי אייער
בעל הבית'טע זיא זאל אייך וועלען אבלאזען.

רעגיאנא. אבער, פאסטאר מאנדערס, אפשר פאסט דאס
גאר ניט פאר מיר— איך בין דאך שוין ניט קיין מיידעלע— וואהנען
אליין אין א הויז מיט א ניט־פעהר הייראטהען מאנסביל?

מאנדערס. גאט איז מיט אייך, פרייליין ענגסטראנד!
סטייטש, א'ן אייגענער טאטע!

רעגיאנא. אפשר זייט איהר גערעכט, פון דעסטוועגען—

מ א נ ד ע ר ס . איך האָף, ער איז פּריש און געזונד ?
ר ע ג י נ א . א דאַנק פאַר נאַכפּרענען . יא , ער איז גאַט צו
דאַנקען געזונד . מעהר ניט ער איז שטאַרק פּערמאַטערט פּון דער
רייזע . ער איז געפּאָהרען גלייך פּון פּאַרזי אַהער , זיך אין ערגעץ
ניט אָבגעשטעלט . ער האָט אפּילו , דאַכט זיך , קיין באַהן ניט
געביטען . ער האָט זיך דאָס איצט געמוזט אַ ביסעל צולעגען .
אפּשר וואָלטען מיר טאַקע בעדאַרפּט רעדען אַ ביסעל שטילער .

מ א נ ד ע ר ס . אדרבא , לאָמיר ריידען שטילער .
ר ע ג י נ א . (שטעלט אוועק אַ קרעסלע לעבען טיש און ברענגט זי
אין אַרדנונג .) שוין צייט איהר זאָלט זיך אַ ביסעל צוזעצען , הערר
פּאַסטאָר , זייט וויא ביי זיך אין דער היים . (מאַנדערס זעצט זיך ,
רעגינאָ שטעלט איהם אונטער א בענקעלע אונטער דיא פּיס .) אָט אזוי !
פיהלט איהר אייך איצט בעקוועם , הערר פּאַסטאָר ?

מ א נ ד ע ר ס . א דאַנק , א דאַנק . איך פיהל מיך איצט
וויא מען דאַרף גאָר ניט בעסער . (קוקט אויף רעגינאָ'ן .) ווייסט
איהר , פּרייליין ענגסטראַנד , וואָס איך וועל אייך זאָגען ? איך בין
באלד זיכער , אז איהר זייט אַ היבשע ביסעל צוגעוואַקסען זינט
מיר האָבען זיך ניט געזעהן .

ר ע ג י נ א . איהר מיינט אז יא , הערר פּאַסטאָר ? פּרוי
אלווינג זאָנט , אז איך בין פולער געוואָרען אין גוף אויך .
מ א נ ד ע ר ס . פולער געוואָרען ? עס קען זעהר זיין .
ס'הייסט ניט צופיעל , אבער גאַנץ לייטיש . (אַ קורצע פּויזע .)
ר ע ג י נ א . זאָל איך געהן זאָגען פּרוי אלווינג אז איהר
זייט דאָ ?

מ א נ ד ע ר ס . אַ שיינעם דאַנק , ס'איז ניטאָ וואָס צו איילען
זיך , מיין טייער קינד . יא , גוט וואָס איך האָב מיך דערמאַנט .
זאָנט מיר נאָר , מיין טאָכטער , און וואָס מאַכט דאָ עפעס אייער
פּאַטער ?

ר ע ג י נ א . א דאַנק פאַר'ן נאַכפּרענען , הערר פּאַסטאָר ,
ניט צו פּערזינדיגען .

מ א נ ד ע ר ס . איך האָב איהם אפּילו ניט לאַנג געזעהן .

הערר פאסטאָר, אז וועדליג וויא פאר'ן דאָרף איז דאָס זעהר אַ
שעהנער וועטער, נאָט זיי דאָנק.

מ א נ ד ע ר ס. יע, מיין טאָכטער, ביזט גאנץ גערעכט. מיר
שטאָדטיגע ווייסען דאָס גאָר ניט וויא צו שעצען. (ער הויכט זיך
אָן פארנאָנדערטאָהן.)

ר ע ג י נ א. ערלויבט מיר אייך צו העלפען! — אָט
אזוי. אה, וויא איהר'ט זיך אַ ביסעל פארנעצט! איך וועל אייער
מאָנטעל אויפהוינגען אין קאָררידאָר, וועט ער זיך אַ ביסעל אויס-
טרוקענען. גיט מיר שוין אויך אייער שירם. (זי געהט אַרויס מיט
דיא זאכען דורך דער צווייטער טוהר רעכטס, מאַנדערס נעקטש דערוויילע
אַראָפּ זיין רויזען-טאַש און לויגט עס צוזאַמען מיט זיין קאָפּעליוש אַוועק
אויף אַ שטוחל. רעגנאָ קומט צוריק אַרײַן פון דער צווייטער טוהר
רעכטס.)

מ א נ ד ע ר ס. אַך, וויא וואָיל עס איז אין אזא וועטער, אז
מען קומט אָן אויף אַן אָרט, אין דער וואַרים, אין דער טרוקען. נו,
אין וואָס מאַכט מען עפעס ביי אייך אין הויף?
ר ע ג י נ א. אַ דאָנק פאר'ן נאָכפרעגען. ביי אונז איז
אַלץ כשורה.

מ א נ ד ע ר ס. איהר זייט איצט מסתמא שטארק פארהאַ-
וועט צוליעב דעם מאָרגעדיגען הנוכת הבית?
ר ע ג י נ א. ניט צו פאָרוינדיגען. עס איז דאָ גענוג וואָס
צו טהאָן.

מ א נ ד ע ר ס. און פרוי אַלזוינג איז דאָך מן הסתם אין דער
היים?

ר ע ג י נ א. דערהיים, וויא דען. זיא איז איצט אויכען.
זיא האָט אַרויפגעטראָגען שאַקאָלאַד דעם יונגען בעל הבית.
מ א נ ד ע ר ס. יע, איך האָב גאָר פערדגעסען — מען האָט
שוין מיר אָנגעזאָגט אויפ'ן האַפּען אז אָסוואַלד איז געקומען
צו פאָהרען.

ר ע ג י נ א. ער איז שוין דאָ זייט אייער-נעכטען. און
מיר האָבען זיך אויף איהם געריכט ערשט היינט.

אין מיט'ן טהיר ניט בריאונגע, דו הערסט? דער יונגער הערר
אלווינג —

ע נ ג ס ט ר א נ ד. איך ווייס, ער שלאָפט. אָבער עפעס אַ
טשיקאוועס וויא דו טרייסעלסט זיך אזוי איבער דעם יונגען הערר
אלווינג. (מיט אַ גיעדעריגערען קול) אָהאָ! צי האָסטו ניט אַ
מאָל — ?

ר ע ג י נ א. אַרויס פון דאַנען, דיא רגע! ער איז היינט
עפעס גאָר מישוגע און גענוג! ניין, געה ניט אין דער טיהר, דאָר-
טען געהט אָן פאַסטאָר מאַנדערס. ווער נעלם מיט די טרעפּ פון
קיעך.

ע נ ג ס ט ר א נ ד. (ניעהמענדיג זיך רעכטס) אַט איך געה
שוין, איך געה. אדרבא, דו גיב טאַקע אַ פרעג ביי איהם, ביים
נלח. נישט־קשה, ער וועט דיר שוין זאָגען וויא אַ קינד בעדאַרף
פאַלגען אַ טאַטען. וואָרים צי אזוי צי אזוי, אַ טאַטע בין איך דאָך
דיר סאַי ווי סאַי. איך קען דאָס דערווייזען מיט'ן קלויסטערשען
פּנסס. (אַב דורך דער צווייטער טיהר רעכטס, וועלכע רעגינאַ האָט פאַר
איהם אויפגעשפּענט און וועלכע זיא האָט איצט וויעדער פּערמאַכט. זיא
קוקט זיך אויף שנעלל אַרום אין שפּיעגעל, שטויבט זיך אָב מיט איהר
פאַטשוילכען און פּערריכט דעם קראַגען. דערנאָך פּערנעהמט זיא זיך מיט
דו בלוטען. פאַסטאָר מאַנדערס קומט אַרײַן אין אַראַנז-
זשערעע דורכ'ן סאַד־טיהר. ער טראַגט אַ מאַנטעל מיט אַ רעגען־שירם און
מיט אַ קלײַנעם רײזען־טעשעל פּערוואָרפען מיט אַ רימען איבער'ן אַקסעל.)
מ א נ ד ע ר ס. אַ גוטער מאָרגען, פּרייליך ענגסטראַנד.

ר ע ג י נ א. (דרעהט זיך אים דערפּרעהט, נאָר כלומשרט איבער-
ראַשט) וועמען איך זעה! דאָס זייט איהר דאָס טאַקע? אַ גור-
טער מאָרגען, פאַסטאָר מאַנדערס! צי די שיה איז שוין אָנ-
געקומען?

מ א נ ד ע ר ס. נור וואָס אָנגעקומען. (קומט אַרײַן אין גאַס-
צימער) עט, אַ ביסעל אַ מיאוסער וועטער דיא טעג.
ר ע ג י נ א. (געהט איהם נאָך פון הינטען) און מיר דאַכט,

ע נ ג ס ט ר א נ ד . עה, נארעלע, קיין לאנגע צייט וועסטו
ביי מיר סאי וויא סאי ניט בלייבען. ניין, אויף אזא גליק איז זיך.
שווער צו ריכטען. ווען דו זאלסט נאָר פארשטיין אן אינטערעס—
אזא שוין מיידעל וויא דו — זייט א יאָהר צו צוויי ביסט דאָך גע-
וואָרען גאָר א'ן אמת'ע ליאלקע —

ר ע ג י נ א . מילא, איז וואָס ?

ע נ ג ס ט ר א נ ד . ווען דו זאלסט נאָר האָבען שכל, וועט זיך
דיר גאָר גיעך אַרויפטשעפען אויף דער ווענדע עפעס אן אָפּפּיציער
— און אפשר טאקע גאָר א קאפיטאן—

ר ע ג י נ א . איך וועל קיינמאָל ניט חתונה האָבען פאר אזעלכע
מענשען. מאַטראָזען האָבען ניט קיין *savoir vivre* (גרויס-
שטאָדטיגע מאַניערען, פיינקייט).

ע נ ג ס ט ר א נ ד . וואָס זאָנסטו האָבען זיי ניט ?

ר ע ג י נ א . איך ווייס שוין וואָס פאַר א פּאָלק דיא מאַטראָ-
זען זיינען. א מאַטראָז טויג ניט פאַר קיין מאַן.

ע נ ג ס ט ר א נ ד . איז ווער הייסט דאָס דיר פאַר זיי חתונה
האָבען ? עם לוינט זיך אָהן חתונה אסור ערגער וויא מיט חתונה.
(מעשה סוד) ער אָ — דער ענגלענדער — דער, וואָס איז אַהערצו
געקומען צו פּאָהרען אין א יאכט — ער האָט דאָך אַוועקגעלייגט
דריי הונדערט טאלער וויא א גראָשען. און מיינסטו כאַטש אז
זי א איז געווען אויף איין האָאָר שעהנער פאַר דיר ? עם הויבט
זיך גאָר ניט אָן.

ר ע ג י נ א . (טהוט זיך צו איהם א לאַז) אָט שוין אַרויס פון
דאַנען !

ע נ ג ס ט ר א נ ד . (אַברוקענדיג זיך אַהינטער) אַדרכא, אַדרכא !
לאַמיק טאקע זעהן ווי דו'סט שלאָגען א טאַטען !

ר ע ג י נ א . וואָס דען מיינסטו ? דו רייד נאָר קאַרשט נאָך
איין וואָרט אויף דער מאַמען, וועסטו זעהן ס'אַראַ פּרעסק איך וועל
דיר געבען ! אָבער דו הערסט וואָס איך רייד צו דיר ? וואַרף
זיך שוין אַרויס פון דאַנען. (טרייכט איהם צוריק צום טהיר פון סאָד)

רעגיאנא. זאל דיר נאָר דיין קאָפּ ניט קרענקען. אָבער
זאָג נאָר, וויפיעל געלד האָסטו דאָ אָבגעלייגט?
ענגסטראַנד. אַ ביסעל פון דאַנען און אַ ביסעל פון
דאָרטען, אַ זיעבען-אַכט הונדערט קרוינדלאַך (*) וויאָ געפונען!
רעגיאַנא. דאָס איז גאָר ניט שלעכט.
ענגסטראַנד. אויף אַ התחלה איז דאָס גאַנץ גענוג,
מיין טאָכטער.

רעגיאַנא. נו, און מיר טראַכסטו גאָר ניט צו געבען עפעס
פון'ם געלד?

ענגסטראַנד. דער רוח זאל מיך נעהמען אויב איך הייב
גאָר אפילו אָן אַ טראַכט צו טהאָן מכת דעם.
רעגיאַנא. און דו דענקסט אפילו ניט שיקען מיר אַ שטיקעל
צייג אויף אַ קלייד?

ענגסטראַנד. קום מיט מיר אין שטאָרט, וועט דיר ניט
פעהלען קיין קליידער.

רעגיאַנא. אזוי גאָר! חכם איינער, ווען איך זאל גאָר
וועלען איינגעהן אויף דעם תנאי, דאַן קען איך שוין בעשטעהן מיין
שטעדטעל אָהן דיר.

ענגסטראַנד. אָבער איינע אליין? סטייטש, וואָס
רעדסטו? דו דאַרפסט האָבען, אז אַ טאַטע זאל אויף דיר השגחה
געבען, רעגינאַ. אָט האָב איך שוין אַן אויסקוק אויף אַ גרויסאַר-
טיג שעהנע הייזעל אויף דער קליינער גאַס ביים האַפּפען. קיין פולע
מזומן דאַרף מען אויף דער ערשטער צייט ניט האָבען. פאַר ליי-
טען וועט דאָס הייסען, אז איך האַלט אויף אַ הכנסת אורחים פאַר
מאַטראָזען, דו פערשטעהסט דאָך וואָס איך מיין?

רעגיאַנא. אבער איך וויל גאָר ניט זיין ביי דיר! איך
וויל מיט דיר ניט האָבען קיין מגע ומשא. נו, טראָג זיך שוין פון
דאַנען!

(*) אַ נאָרוועגישע קראַנע איז אונגעפעהר אַ רוסישער האַלבער רובעל.

דערהארען! איך מײן, פארשטייסטו מיך, אויפ'ן גאנצן געהויבענעם אופן. איך וויל מאַכען אַן איינפאַהררהױז פאַר קאַפיטאַנען, מיט אַפּפּיציערען, מיט — מיט — דיא איבעריגע פּריצים. איצט פּער-שטעהסטו שוין?

ר ע ג י נ א. און מיך, הייסט דאָס, דאַרפסטו — ?
ע נ ג ס ט ר א נ ד. פאַרשטעהט זיך, דו וועסט מיר העלפּען פּיהרען דעם געשעפט. ס'הייסט, נאָר לפּנים וועגען. דער רוח זאָל מיך געהען, אויב דו, מײן טאַכטער, וועסט דאַרפּען עפּעס שווער האַרעווען! דו וועסט זיך טהאָן אַלץ וואָס דיין האַרץ וועט נאָר גלוקסטען, איך וועל דיר קײן איין האַאָר ניט איינווײזען.
ר ע ג י נ א. אַה, אזוי גאָר!

ע נ ג ס ט ר א נ ד. נאָר גאָר נישט, עפּעס אַ קליידעל מוז דאָך זײן, דאָס'ט דאָך דיר זאָגען אפּילו דער גרעסטער נאַר. פאַר-שטעהסטו, איך וויל, אַז אין דיא אבענדען זאָל זײן אַ ביסעל לעבע-דיגלאַך בײ מיר אין קרעטשמע, מיט געזאַנג און מיט טענץ, דאָס און יענעס. און פאַרקעהרט, וויעדער, זײ איז נעבאָך ניטאָ וואָס צו פאַרדענקען, דיא מאַטראָזען, זײ זײנען דאָך נעבאָך מיעדע וואַנ-דערער איבער'ן ים פון לעבען. (טרעט צו נעהנטער) וואָס קוקסטו מיך אזוי אָן ווי אַ גולם? צײט שוין דיר אויך אַ מאָל אַרומקוקען זיך און פאַרשטײן וואו דו ביסט ערגעץ אין דער וועלט. אַ שטײ-גער, וואָס פאַר אַ תּכלית וועט פון דיר ווערען דאָ אַ? נו, און אַז דיא בעל הבית'טע האָט דיך שוין געלערנט, גערדעקסעלט, איז וואָס קומט דיר דערפון אַרויס? אָט האָב איך גאָר געהערט זאָגען, אַז זײא וויל דיך מאַכען פאַר אַ משגיח'טע איבער'ן יתומים-הויז. נו, זאָג אַלײן, איז דאָס אַ'ן אַרבייט פאַר דיר? אָט וועסטו מיך טאַקע באַלד איינריידען, אַז דו חלש'ט גאָר אַוועקפּטר'ן דײנע יונגע יאָהר-דען צוליעב דיא פאַסקודנע ממזרים?

ר ע ג י נ א. נײן, דאָס ניט. נאָר אויב, הערסטו, עס וועט זיך אויסלאָזען אזוי וויא איך וויל, דאַן — און דאָס קען גע-מאָהלט זײן! עס קען געמאָהלט זײן!
ע נ ג ס ט ר א נ ד. וואָס אזוינס קען געמאָהלט זײן?

ע נ ג ס ט ר א נ ד . געהערט א ביסעל א פראגע אויף וואָס א טאַטע וויל ביי זיך האָבען זיין איינציגע קינד ? וואָס הייסט אויף וואָס ? בין איך דען ניט אַן אומגליקליכער אלמן, איינער אליין וויא א שטיין ?

ר ע ג י נ א . אָה, הער שוין א מאָל אויף צו מאַכען דינע מיאוסע אָנשטעלען ! איך פרעג דיך, אויף וואָס דארפסטו מיך ? ע נ ג ס ט ר א נ ד . אויב אזוי, טאָ ווייס־זשע . איך האָב מיך מיישב געווען, אז איך זאָל מיך אַצינד נעהמען פאַר א נייעם מין געשעפטיל.

ר ע ג י נ א . (מיט פּעראַכטונג) א שטייגער דער וויפיעלטער מאָל איז דאָס שוין, אז דו נעהמסט זיך פאַר נייע געשעפטען ? און יעדעס מאָל האָט זיך דערפון אויסגעלאָזען א בוידים.

ע נ ג ס ט ר א נ ד . וואָס אמת איז אמת . אָבער דערפאַר וועסטו זעהן איצטער, רענינא ! דער רוח זאָל מיך כאַפען — ר ע ג י נ א . (אינגעדולדיג א טיפּ טאַהנדיג מיט'ן פּוס) וועסטו שוין א מאָל אויפהערען זיך צו שילטען ?

ע נ ג ס ט ר א נ ד . שאַ, שאַ, ביזט גערעכט, טאַכטער. דאָס איז טאַקע א מיאוס'ע מידה . איז וואָס האָב איך דיר געאָולט זאָ־גען ? יע . פערשטעהסטו מיך, פון דעם פאָדרייאַד דאָ אין יתומים־הויז האָט זיך מיר אָבגעשטעלט א גאָר נישט־קשה'דיגע אפּותיקא .

ר ע ג י נ א . אזוי גאָר ? דאָס, הערסטו איז גאָר קיין נאָ־רישקייט ניט, ב'לעבען . וויא קומט עס עפעס, דו זאָלסט שפּאַרען ? ע נ ג ס ט ר א נ ד . דאָ אין דאָרף, אז מען וויל שוין יא פּטר'ן א ביסעל קליינגעלר, איז דאָך אויך ניטאָ אויף וואָס .

ר ע ג י נ א . הכלל, איז וואָס ווייטער ? ע נ ג ס ט ר א נ ד . פאַרשטעהסט, קלעהר איך מיר, אז מען בעדאָרף דיא געלד אריינלייגען אין עפעס א ראייעלער ספּעקולאַציע . איז ביי מיר געבליבען מאַכען א קרעטשמע פאַר מאַטראָזען —

ר ע ג י נ א . פע, וויא עקעלהאַפט . ע נ ג ס ט ר א נ ד . דו קעהרסט דאָך אודאי מיינען א חזירים־שטאַל פאַר פּראָסטע מאַטראָזען, האָ ? זאָג איך דיר, ניט

דער יצר הרע, רעגינא, איז זעהר גרויס אויף יעדען טריט, וואָס מען מאַכט.

ר ע ג י נ א . עהה !

ע נ ג ס ט ר א נ ד . און ווידער, צוריק שמועסענדיג, אז דיא מאמע דיינע פלעגט אָנהייבען מאַכען שטיק און איבערנעהמען זיך מיט איהר שיינעם יחוס, האָב איך דאָך איהר געמוזט דערלאַנגען מיט עפּים אַ טראַך, אז זי זאָל אזוי ניט פּעררייסען דעם נאָז. דען זי פלעגט זיך דאָך גאָר האַלטען פאַר אַ גאַנצע שטרויענע פּאַניע, דיא מאַמקע דיינע. (קרימט נאָך אַ פּרוי) לאָז געמאַך, ענגסטראַנד, לאָז גע- מאַך ! דו ניט פּערנעם נאָר, אז גאַנצע דריי יאָהר בין איך אָבגע- ווען אין ראָזענוואַלד ביי קאממערעהער אַלווינג אין הויז. (לאַכט) נו, גאָטעניו ! איהר גאַנץ לעבען לאַנג האָט זיא זיך ניט געקענט פאַרגעסען, אז קאַפיטאַן אַלווינג איז דאָס געוואָרען אַ קאממער- הער פאַר דער צייט וואָס זיא האָט ביי איהם געדיענט.

ר ע ג י נ א . דיא מאמע נעבאָך, דו האָסט זיא גיעף אַריינגע- לייגט אין דר'ערד. נישט-קשה.

ע נ ג ס ט ר א נ ד . (גיט זיך אַ דרעה אויפ'ן קאַריק) מסתמא, ווי דען ? אַלץ איך, נאָר איך בין שולדיג.

ר ע ג י נ א . (קעהרט זיך אָב, האַלב אין דער שטיל) עהה ! טאַמער וואָלט איהם נאָך עפּעס געפּעהלט צום רומעל, האָט ער נאָך אַ צוגאָב די שיינע פּיסעל.

ע נ ג ס ט ר א נ ד . וואָס גאַווענדעסטו דאָרטען, אה, מיידעל?

ר ע ג י נ א . Pied de mouton (שעפּסענע פּיסנאָגע.)

ע נ ג ס ט ר א נ ד . וואָס רעדסטו דאָס ? ענגליש, הא ?

ר ע ג י נ א . אודאי ענגליש.

ע נ ג ס ט ר א נ ד . אזוי, אזוי, נו, גאַנץ שעהן. האָסט זיך דאָ, הייסט דאָס, א ביסעל געבילדעוועט, הא ? זעהר וואָויל, רעגינא, דאָס וועט איצט גאַנץ גוט צוניין קומען.

ר ע ג י נ א . (נאָך אַ קורצע פּויזע) איך וואָלט וועלען וויסען

אויף וואָסערע קלאַגען בעדאָרפּסטו מיך אין שטאָדט ?

ר ע ג י נ א. (עפענט אויף דעם מויל און שמעלט אן דיא אויגען
פערוואונדערט) דו ווילסט מיך — ? וואָס פלאַפעלסטו דאָ היינט,
וואָלט איך וועלען וויסען ? !

ע נ ג ס ט ר א נ ד. גאָר פשוט, איך וויל דיך נעהמען אַהיים.
ר ע ג י נ א. (מיט פּעראַכטונג) קיינמאָל אין לעבען וועסטו
מיך ניט פּערנארען איך זאָל פּאָהרען צו דיר אַהיים.
ע נ ג ס ט ר א נ ד. אָט דאָס וועלען מיר זעהן.

ר ע ג י נ א. אָט דאָס וועלען מיר טאָקע זעהן. איך זאָל
פּאָהרען צו דיר אַהיים ? און דאָס וואָס איך האָב זיך אויפגעהאָ-
דעוועט ביי אזא מאַדאם וויא פרוי אַלױינג אין שטוב, איז ביי דיר
א גאָר נישט ? און דאָס וואָס איך בין דאָ פּעררעכענט באַלד וויא
אן אייגען קינד, דאָס איז ביי דיר אַ הונט ? איז נאָך דעם אַלעמען
זאָל איך נעהמען פּאָהרען מיט דיר אַהיים ? — אין אזא שטוב וויא
דיינע ? פּע, מעגסט זיך שעהמען אין דיין ווייטען האַלז אַריין !

ע נ ג ס ט ר א נ ד. אַ רוח זאָל אין דיר אַריין. וואָס איז
דאָס פאַר אַ מין לשון ? הערסטו, מיידעל, ווילסט זיך אפשר שטע-
לען אַקעגען דיין אייגענעם טאַטען ?
ר ע ג י נ א. (רעדט אַרויס בױן, ניט קוקענדיג אויף איהם)
האָסט דאָך אַליין אכציג מאָל געזאָגט, אז איך בין דיר קיין קינד
ניט ?

ע נ ג ס ט ר א נ ד. עטש ! נו, איז דאָס דיין דאגה ?
ר ע ג י נ א. האָסטו דען אַליין ניט געשריען אויף מיר אַ סף
מאָל, אז איך בין אַ ממזרת און אז די מאמע — ? *fi done!* (אזא
חרפה !)

ע נ ג ס ט ר א נ ד. דיא כאַלעריע זאָל מיך כאַפען דאָ אויפ'ן
אַרט, אויב איך האָב ווען געזאָגט אזא מיאום וואָרט !
ר ע ג י נ א. דו דערצייל מיר נאָר קיין מעשות ניט. איך
ווייס שוין גאָר גוט וואָס פאַר אַ וואָרט דו האָסט געזאָגט אויף דער
מאַמען.

ע נ ג ס ט ר א נ ד. איז מסתמא האָב איך דאָן געהאַט פּעהר
אין קאָפּ איידער איך פּלעשעל. המ ! וואָס איז דאָ דער חידוש ?

רעגיאנא. (בייו) נו, טאָ האָב זשע מיר אַ גליקליכען
שליטס־וועג.

ענגסטראַנד. אַ יישר דיר, מיין קינד. איז הערסט
דאָך. מאָרגען וועלען זיי דאָ פראַווען דעם חנוכת הבית פון דעם
יתומים־הויז. מסתמא מיט פאַראַד, מיט צערעמאָניעס. און קיין
בראַנפען מיט קיין וויין וועט דאָך מסתמא אויך ניט פעהלען. אָבער
ניין, איך וויל ניט, אז מען זאָל זאָגען, אז יאַקאָב ענגסטראַנד קען
ניט אַנטלויפען פון קיין נסיון.

רעגיאַנא. אויך!

ענגסטראַנד. פערשטעהסטו מיר, מאָרגען וועלען דאָ
זיין א סך פיינע בריות. פאַסטאָר מאַנדערס וועט אויך זיין בתוך
הבאים.

רעגיאַנא. ער קומט נאָך היינט.

ענגסטראַנד. זעהסטע! איז איידער ער זאָל אויף מיר
געפינען עפעס אַ זאָך ניט וויא געהעריג איז, נעהמט מיר בעסער דער
רוח. דו פאַרשטעהסט?

רעגיאַנא. אָהאָ, איז אָט וואָס דו ביסט אויסען?

ענגסטראַנד. וואָס מיינסטו, בין איך אויסען?

רעגיאַנא. (קוקט איהם שטרענג אָן) הער נאָר דו, וואָס פאַר
גנבה'שע שטיק ווילסטו עס שוין פיהרען מיט פאַסטאָר מאַנדערס?
ענגסטראַנד. ש־ש־שאַ! ביזט משוגע צי חסר דעה?
איך וויל פיהרען גנבה'שע שטיק מיט פאַסטאָר מאַנדערס? דאָס
ניט. וואָסי, אפשר קנאַפ טובות האָב איך געהאַט פון איהם?
טאָמער איז ער צו מיר געווען אזוי גוט. איך האָב דיר גלאַט אזוי
געוואָלט זאָגען, הייסט דאָס, אז איך האָב בדעה אָבצופאַהרען אַהיים
טאַקע דיא נאַכט.

רעגיאַנא. פון מיינטוועגען מעגסטו דאָ ניט ווערן כאַטש
דיא מינוט.

ענגסטראַנד. חכמה מיינע, איך וויל דאָך אָבער דיר
אויך נעהמען מיט זיך.

רעגיא. וועסט שוין א מאָל אויפהערען צו קלאפען מיט
דיין פיסעל דער שיינדעל? דער יונגער בעל הבית שלאָפט אויבען.
ענגסטראַנד. ער שלאָפט גאָר? ס'איז דאָך שוין
האַלבער טאָג ד'רויסען!

רעגיא. דאָס איז טאַקע נאָר דיין עסק, כלעבען.
ענגסטראַנד. נו, האָב איך דאָס אַ ביסעל אַ הוליע גע-
טהאָן נעכטען ביי נאַכט, ווי דו זעהסט מיך אַ לעבעדיגען.

רעגיא. איך גלויב דיר אָהן אַ שבועה.
ענגסטראַנד. יא, מיין טאַכטער, מיר זיינען אַלע שוואַכע
בעשעפעניסען. מישטיינס געזאָגט, וואָס איז גאָר דער מענטש,
מיין טאַכטער —

רעגיא. טאַקע וואָס, מישטיינס געזאָגט?
ענגסטראַנד. און דער יצר הרע, פאַרשטעהסטו מיך,
איז גרויס וואו מען טהוט זיך נאָר אַ קעהר. און צוריק שמועסענ-
דיג, מה רעש? דאָס האָט מיר חלילה צו קיין זאך ניט געשאַרט.
היינט פריה, שוין האַלב זעקס דעם זייגער, בין איך מיר געשטאַנען
און געהאַרעוועט אזוי געזונט! זאָל מיר דער צונג אַבדאַרען, אויב
איך זאָג ליגען.

רעגיא. ס'איז טאַקע זעהר שיין, אז מען דאַרף גאָר ניט
בעסער, נור איצטער זיי זשע מוחל און טראָג זיך אָפּ, אָדער צי
מיינסטו, אז איך וועל דאָ שטעהן שטונדען לאַנג און האַלטען מיט
דיר אַ ראַנדעוואו?

ענגסטראַנד. וואָס? וואָס וועסטו מיט מיר האַלטען?
רעגיא. איך וויל ניט, אויף פראָסט מאַמע לשון, אז
עמיצער זאָל אָנגעהן און דיך דאָ דערזעהן. טאָ זיי מוחל און נעהם
דעם דרך.

ענגסטראַנד. (שפּרינגט צו נאָך אַ פאַר טריט) זאָל איך
גע'הרג'עט ווערן אויפ'ן אָרט, אויב איך געה פון דאַנען אַוועק איי-
דער איך האָב מיט דיר אַ שמועס. הער מיט קאָפּ. היינט נאָכ-
מיטאג פטר איך מיך אָפּ מיט דער אַרבייט דאָרטען אין שקאַלע
און ביינאַכט פאָהר איך מיר אַרויס מיט'ן שיף אין שטאָרט.

ערשטער אקט.

(א גראַמער גאַס־צימער, וועלכער פיהרט אין סאַד. איין טיהר לינקס, צוויי טהירען רעכטס. אין מיטען חדר אַ קוילעכדיגער טיש מיט שטוה־לען אַרום. אויפ'ן טיש ביכער, זשורנאַלען און צייטונגען. אין פאַך־דערגרונד לינקס אַ פענסטער, לעבען איהר אַ סאַפקע. פאַר'ן סאַפקע א'ן אַרבייט־טישעל. אין הינטערגרונד ווערט דער חדר פאַרשטעלט און אַזוי וויא אומגעוואַנדעלט אין א'ן אַראַנזשערעע מיט גלעזערנע ווענט מיט גרויסע שויבען. אין דער רעכטער וואַנט פון אַראַנזשערעע אַ טהיר אין סאַד. דורך דיא גלעזערנע ווענט זעהט זיך קוים אַרויס אַ טרויעריגע ברעג־ים־לאַנדשאַפט אין אַ רעגענדיגען טאַג.)

(ווען די סצענע עפענט זיך, דערזעהט מען ענגסטראַנד דעם סטאַליער וויא ער שטעהט ביים טיהר וואָס צום סאַד. זיין לינקע פוס איז אַ ביסעל אַ קרומע. דער זייל פון זיין שוך איז אונטערגעשלאָגען מיט אַ קלעצעל. אַז ער געהט, הינקט ער. רעגיינאַ שטעהט לעבען איהם מיט אַ לעערען קאָן, מיט וועלכען מען בעגיסט בלומען, און לאַזט איהם ניט געהן ווייטער אין שטוב.)

רעגיינאַ. (מיט א'ן אוינגעהאַלטענעם קול) וואָס דאַרפסטו דאָ? ניט אַ טריט ווייטער. פון דיר פליכעט דאָך אַ טייך.
ענגסטראַנד. דאָס איז גאַט ברוך הווא'ס רעגען, טאַכטער.

רעגיינאַ. עט! גאַט'ס? דאָס איז דעם טייוועל'ס רעגען, אַט וואָס!
ענגסטראַנד. שונאי ציין! וואָס איז דאָס פאַר ווער־טער, רעגיינאַ! (טהוט עטליכע טריט ווייטער אין חדר) פאַרשטייסטו מיך, איך האָב דיר געוואַלט זאָגען —

פערזאנען :

פרוי העלענא אלווינג, דיא אלמנה פון קאממעהרער קאפיטאן אלווינג.
אָסוואַלד אלווינג, איהר זוהן, א מאַהלער.
פאסטאָר מאַנדערס.
יאקאָב ענגסטראַד, א סטאַליער.
רעגינא ענגסטראַנד, פרוי אלווינג'ס קאממער-מידעל.
דיא האַנדלונג קומט פאַר אין פרוי אלווינג'ס הויז אויפ'ן לאַנד ניט
ווייט פון ברעג ים אין מערב נאָרוועגיען.

Copyright, 1907

By A. M. Evalenko, Publisher

דיא אינטערנאַציאָנאַלע ביבליאָטעק.

דיא גייסטער

פאַמיליען-דראַמאַ אין 3 אַקטען

פֿון הענריק איבסען

אױפֿערזעצט פֿון

י. ענטין

אַרויסגעגעבען פֿון

א. מ. יעוואַלענקאָ

ניו יאָרק

קירצליך ערשיינט א פאלשטענדיגע זאמלונג פון אלע שריפ־
טען פון דעם אונשטערבליכען פאלקס־דיכטער,

דוד ערעלשטארט

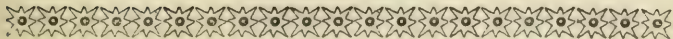
אין וועלכע עס וועלען זיך געפינען פיעלע זאכען, וואס זיינען
נאך ביז יעצט ניט געדרוקט געווען.

בעשטעלונגען אדרעסירען אן :

J. EDELSON

c.o. PROGRESSIVE LIBRARY

106 FORSYTH STREET, NEW YORK

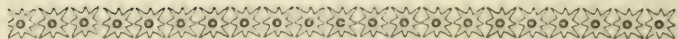

ליטעראטור און לעבען

אונטער דיעזען נאמען וועלען פון צייט צו צייט ערשיינען
אבהאנדלונגען איבער די גרעסטע פארשטעהער פון דער מאַ-
דערנער ליטעראטור. אונזער ערשטע אויסגאבע פון דיעזער
סעריע וועט קירצליך ערשיינען. נעמליך אן אבהאנדלונג

איבער • הענריק • זיבסען

געשריעבען פון מ. לעיאניטעך

שטארקסטער מענש אויף דער ערד איז דער, וואָס שטעהט מייסטענס
אלליין.

מ ר ס . ש ט א ק מ א ן . (שאַקעלט מיט'ן קאַפּ, שמויבלענדיג)

אה, אָטטאָ!

פ ע ט ר א . (נעהמענדיג זיין האַנד, פיל מיט צוטרוי) פאָטער!

פ א ר ה א נ ג .

מ ר ס. ש ט א ק מ א ז. דו וועסט זיי קיינמאָל ניט קריגען
אין דיזער שטאָדט.

ד ר. ש ט א ק מ א ז. דאָס וועלען מיר זעהען. (זו די
אינגלאַך) קענט איהר ניט וועלכע גאָסען-יונגען — ריכטיגע שלע-
פער, אָבגעריסענע, אָבגעשליסענע? —

פ ר ע ד ע ר י ק. יא, פאָטער, איך קען א סך פון זיי.
ד ר. ש ט א ק מ א ז. רעכט, ברענג מיר אייניגע פון דיזען
מין. איך וועל מאַכען אַן עקספערימענט מיט דיזע גאָרנישטען. עס
קענען זיך מאַכען גוטע קעפּ צווישען זיי.

פ ר ע ד ע ר י ק. אָבער וואָס וועלען מיר טהאָן, ווען מיר ווע-
לען ווערען פרייע און הויכהערציגע מענער?
ד ר. ש ט א ק מ א ז. ארויסטרייבען אַללע וועקס, קינדער!
(וואַלטער קוקט מיט צווייפעל. פּרעדעריק שפּרינגט ארום, שרויענדיג:
הוראה.)

מ ר ס. ש ט א ק מ א ז. ווען נור די וועלכע זאָלען פריהער דיר
ניט ארויסטרייבען, אָטטאָ!
ד ר. ש ט א ק מ א ז. דו ביסט גאָר משוגע, קאָטערינע. מיר
ארויסטרייבען איצט, ווען איך בין דער שטאַרקסטער מענש אין
שטאָדט?

מ ר ס. ש ט א ק מ א ז. דער שטאַרקסטער — איצט?
ד ר. ש ט א ק מ א ז. יא, איך נעהם זיך די חוצפה צו זאָגען
אזא מוטהיגען וואָרט; איך בין איצט איינער פון די שטאַרקסטע
מענער אויף דער ערד.
ו ו א ל ט ע ר. פאָטער!

ד ר. ש ט א ק מ א ז. (אין א פּערשטיקטע שטימע) שאַ!
איהר דארפט נאָך וועגען דעם ניט ריידען, אָבער איך האָב געמאַכט
אַ גרויסע ענטדעקונג.

מ ר ס. ש ט א ק מ א ז. וואָס איז שוין ווידער?
ד ר. ש ט א ק מ א ז. געוויס. (נעהמט זיי אַלע ארום און
רעדט מיט פּערטרויען) איהר זעהט, דער פּאַקט איז, דאָס דער

קארנען און שפּאַרען וואו מעגליך און דאן וועט זיין אלעס גוט. דאָס אינטערעסירט מיך אים ווייניגסטען. וואָס מיר דריקט איצט, איז, דאָס איך זעה ניט קיינעם, וואָס זאָל זיין פריי און מוטהיג גענוג איבערצונעהמען די ארבייט נאָך מיר.

פ ע ט ר א. אָה, דענק ניט דערפון, פאָטער. דו האָסט נאָך גענוג צייט פאר דיר. און אָט זעה, אָט זיינען די אינגלאַך! (פרע-דעריק און וואַלטער קומען אַרײַן.)

מ ר ס. ש ט א ק מ א ז. האָט איהר א יום טוב היינט?
פ ר ע ד ע ר י ק. ניין. אָבער מיר האָבען געהאַט אַ פייט מיט די אינגלאַך.

ו ו א ל ט ע ר. דאָס איז ניט אמת. די אַנדערע אינגלאַך האָבען זיך פארטשעפעט מיט אונז.

פ ר ע ד ע ר י ק. יא, און הערר רעכלאַנד האָט געזאָגט, אז עס וואַלט געווען גלייכער, מיר זאָלען בלייבען אין דער היים פאר איי-ניגע טעג.

ד ר. ש ט א ק מ א ז. (ברעכענדיג די פינגער און אַראָבשפּרייט גענדיג פון טיש) איצט האָב איך עס! איך שווער איך, איך האָב עס! איהר זאָלט קיינמאָל מיט א פּוס ניט אַריינטרעטען אין שול.

ד י א י נ ג ל א ד. קיינמאָל אין שול ניט?

מ ר ס. ש ט א ק מ א ז. אָבער ווירקליך, אָטמאָ! —

ד ר. ש ט א ק מ א ז. קיינמאָל ניט, זאָג איך. איך וועל איך אַליין לערנען, ד. ה., איך וועל איך גאָרניט לערנען.

פ ר ע ד ע ר י ק. הורראה!

ד ר. ש ט א ק מ א ז. אָבער איך וועל פון איך מאַכען פרייע, הויכהערציגע מענער. זעה נור, פעטרא, דו וועסט מיר מוזען העלפען אין דעם.

פ ע ט ר א: יא, פאָטער, מעגסט זיכער זיין, אז איך וועל.

ד ר. ש ט א ק מ א ז. און מיר וועלען האָבען אונזער שול אין דעם ציממער, וואו זיי האָבען מיר ערקלערט, אלס פאָלקספיינד. אָבער מיר מוזען האָבען מעהר שילער. איך מוז פאר אַן אָנפאַנג האָבען וועניגסטענס צוועלף אינגלאַך.

מייסטען. אָבער, ביי גאָט, איך שווער, אז זיי זאָלען מיר הערען.
איך וועל צו זיי פרעדיגען צו אלע צייטען.

מ ר ס. ש ט א ק מ א נ. איך שטעל מיר פאָר, דו האָסט
דאָך שוין געזעהען, וואָס פון דעם פרעדיגען קומט ארויס.

ד ר. ש ט א ק מ א נ. דו ביסט ווירקליך לעבערליך, קאטע-
רינא. זאָל איך מיך לאָזען אוועקטרייבען פון פעלד דורך די

עפפענטליכע מיינונג, דורך די קאָמפּאָזיטע מאַיאָריטעט און נאָך
אזעלכע טייוועלשקייטען? ניין, איך דאַנקע. א חוץ דעם, דאָס,

וואָס איך וויל, איז דאָך אזוי איינפאך און אזוי קלאָר. איך וויל נור
אריינקלאַפען אין די קעפּ פון דיזע הינד, דאָס די ליבעראַלען זיינען

ד ערגסטע שונאים פון פרייע מענשען, דאָס פאַרטיי־פּראָגראַמען
דרעהען אָב די העלזער פון אלע יונגע לעבעדיגע וואַהרהייטען, דאָס

טאַקטיק־דיקזיכטען קעהרען איבער די מאָראַל און גערעכטיגקייט
מיט'ן קאָפּ אַראָב. יא, קאַפיטאַן האָרסטער, דענקט איהר ניט, אז

איך וועל זיין פעהיג צו מאכען די מענשען פערשטעהן דאָס?
ה א ר ס ט ע ר. קען זיין. איך ווייס אַליין ניט פיעל וועגען

דיזע זאכען.

ד ר. ש ט א ק מ א נ. נו, זעהט איהר. איצט אָבער זאָלט
איהר עס הערען. דאָס זיינען די פאַרטיי־פיהרער, פון וועלכע מי

מוז פטור ווערען. וויל, פערשטעהט, א פאַרטיי־פיהרער איז פונקט,
ווי א וואָלף, ווי א הונגעריגער וואָלף. אויב ער זאָל עקזיסטירען,

מוז ער האָבען אזוי פיעל קליינע חיות א יאָהר. טהוט נור א קוק
אויף האָווסטאד און אסלאקסען! וויפיעל קליינע חיות זיי דער-

שלינגען עס! אָדער זיי שטיקען זיי און ווארפען זיי אזוי לאַנג ארום,
ביז זיי זיינען נור פעהיג צו זיין הויז־אייגענטהימער און אבאָגענטען

אויף זייער צייטונג. (זעצט זיך אויפ'ן ברעג פון טיש) נו, קאטע-
רינא, קום אַהער! זעה נור, ווי בראוו די זון שיינט היינט! און די

געבענשטע פרישע פריהלינג־לופט בלאָזט אויף אונז אַריין.
מ ר ס. ש ט א ק מ א נ. א, ווען מיר וואָלטען נור געקאָנט

לעבען מיט זונען־שיין און פריהלינג־לופט!

ד ר. ש ט א ק מ א נ. נו, דו וועסט האָבען א ביסעל צו

ד.ר. ש ט א ק מ א .ן. נו ?

פ ע ט ר א. עם איז אלעס געטהאָן געוואָרען.

ד.ר. ש ט א ק מ א .ן. גוט. אוועקפּאָהרען, זאָנסטו ? איך

וועל זיין פּערדאמט, אויב מיר וועלען אוועקפּאָהרען. מיר בלייבען
דאָ, וואו מיר זיינען, קאטרינע.

פ ע ט ר א. פּערבלייבען !

מ.ר.ס. ש ט א ק מ א .ן. דאָ אין שטאָדט ?

ד.ר. ש ט א ק מ א .ן. יא, דאָ. דאָ איז דער שלאַכטפּעלד.

דאָ זאָל עם אויסגעפּאָכטען ווערען. דאָ וועל איך זיי בעזיגען ! אזוי
שנעל, ווי מיינע הויזען זיינען פּערלאַטעט, געה איך ארויס אין
שטאָדט און זעה מיר א הויז, ווייל מיר מוזען האָבען א דאָך איבער
אונזערע קעפּ פּאר'ן ווינטער.

ה אָ ר ס ט ע ר. דאָס קענט איהר האָבען מיט מיר.

ד.ר. ש ט א ק מ א .ן. קען איך ?

ה אָ ר ס ט ע ר. יא, געוויס, קענט איהר. איך האָב פּלאַץ גע-

נוג. און אויסער דעם בין איך קוים ווען-עס-איז אין דער היים.

מ.ר.ס. ש ט א ק מ א .ן. אָה, ווי שעהן פון אייך, האָרסטער.

פ ע ט ר א. איך דאַנק אייך.

ד.ר. ש ט א ק מ א .ן. (אויסשטרעקענדיג זיין האַנד) דאַנקע.

אלזאָ דיזע שוויריגקייט איז שוין אויך בעזייטיגט. און טאָקי נאָך
היינט וועל איך אָנהויבען מיין ארבייט אויף צו דער אמת'ן. אָה,
דאָ איז דאָ אזוי פּיעל אויסצורייסען מיט'ן וואָרצעל, קאטערינע !
און עם איז גוט, דאָס איך וועל איצט האָבען אזוי פּיעל פּרייע צייט.
יא, ווייל ווי דו ווייסט, האָב איך דאָך מעהר קיין שטעללע ניט אין
די בעדער.

מ.ר.ס. ש ט א ק מ א .ן. (זיפּצענדיג) אָה, יא ! איך האָב

עם ערוואַרטעט.

ד.ר. ש ט א ק מ א .ן. און איצט וועלען זיי נאָך אוועקנעהר-

מען פון מיר מיין פּראַקטיקע. אָבער זאָלען זיי ! די אָרימע וועל איך
זאָווייזא האָבען — די, וועלכע קענען גאָר ניט בעצאָהלען. און,
גוטער גאָט, דיזע זיינען עם דאָך, וואָס נויטיגען זיך אין מיר אַס

לאסען, דאָקטאָר. איך בין א שוואַכער מענש. איך קען ניט אויס-
האַלטען. (שרויט) העלפט! העלפט!

(מַרס. שטאַקמאַן, פעטרא און האָרסטער לויפען אַרײַן.)

מַרס. שטאַקמאַן. גוטער גאַט, אָטטאַ, וואָס איז דאָ?

ד.ר. שטאַקמאַן. (פאַכענדיג מיט דעם פאַראַסאָן) שפּרינגט,

זאָג איך אייך. אין רינשטאַק אַרײַן!

האַרסטאַד. אַן אַנפאַל אויף אַ שוואַלצזען מענטשען! איך

רוף אייך, אלס עדות, קאַפיטאַן האָרסטער. (ער לויפט אַרויס פון

צימער. אַסלאַקסען נאָך איהם.)

מַרס. שטאַקמאַן. (האַלטענדיג צוריק די טיר) און

איצט בערוהיג זיך, אָטטאַ.

ד.ר. שטאַקמאַן. (אָוועקוואַרפענדיג דעם פאַראַסאָן) אויף

מיין עהרענוואָרט, זיי זיינען דאָך אָוועק נאָך אַלעמען.

מַרס. שטאַקמאַן. אָבער וואָס ווילען זיי פון דיר?

ד.ר. שטאַקמאַן. דו זאָלסט עס שפּעטער הערען. איך

האָב איצט אַנדערע זאַכען, פון וואָס צו טראַכטען. (געהט צום טיש

און שרײַבט אַן אויף אַ קאַרטע) זעה נור, קאַטרין, וואָס איז דאָ אַנ-
געשריבען?

מַרס. שטאַקמאַן. דריי גרויסע „ניינס“. וואָס

מיינט עס?

ד.ר. שטאַקמאַן. אויך דאָס זאָלסטו זיך שפּעטער דער-

וויסען. (איבערגעבענדיג די קאַרטע) זעה, פעטרא, זאָל די מיידעל

אַריבערלויפען צום פּוקס מיט דעם, אַזוי שנעל, ווי זי קען. זיי שנעל!

(פעטרא לויפט אַרויס מיט די קאַרטע.)

ד.ר. שטאַקמאַן. נו, אויב איך האָב היינט ניט געהאַט

וויזיטען פון אַלע שלוחים פון טייפּעל, ווייס איך ניט! אָבער איצט

וועל איך שאַרף מאַכען מיין פּעדער געגען זיי, ביז עס וועט ווערען

אַ שפּיעז; איך וועל עס טונקען אין גיפּט און גאַל. איך וועל שליי-

דערען מיין טינטער גלייך אין זייערע שאַרבענס.

מַרס. שטאַקמאַן. יא, אָבער מיר פאַהרען דאָך אָוועק—

(פעטראַ קומט צוריק אַרײַן.)

א ס ל א ק ס ע ן . זיכער וועט איהר דאָך ניט —
ד ר . ש ט אָ ק מ א ן . (בלויבענדיג שטעהן שטיל) און איצט,
לאָמיר אָננעהמען, אז איך גיב אייך ניט א פרוטה פון אלע מיינע
אקציעס? ווי דאן? איהר מוזט ניט פּערגעסען, אז מיר, רייכע מענ-
שען, האָבען זעהר פּינד זיך צו צושיידען מיט אונזער געלד.
ה א ו ו ס ט א ד . און איהר טאָרט ניט פּערגעסען, אז דיזער
געשעפט מיט די אקציעס קען באַשריבען ווערען אויף צווייערליי
אופנים.

ד ר . ש ט אָ ק מ א ן . יא, איהר זיינט דער ריכטיגער מענש
אויף דעם. ווען איך ענטזאג זיך צו אונטערשטיצען אייער צייטונג,
וועט איהר געוויס זעהען דעם גאַנצען געשעפט אין א שלעכטע ליכט,
איהר וועט מיר, רעכען איך, פּערפאָלגען, רייצען מיר, פרובירען דער-
שטיקען מיר, ווי דער הונד דערשטיקט דעם האָז.
ה א ו ו ס ט א ד . דאָס איז א נאַטור־געזעץ. יעדע חיה
ווייל לעבען.

א ס ל א ק ס ע ן . און מוז נעהמען איהר נאָהרונג דאָרט, וואו
זי קען עם קריגען.
ד ר . ש ט אָ ק מ א ן . דאן געהט און זעהט, אויב איהר
קענט ניט געפינען אייער נאָהרונג דאָרט, אין רינשטאָק. (לויפט
איבער'ן צימער) ווייל איצט, ביי גאָט, וועלען מיר זעהען, ווער עם
איז די שטאַרקערע חיה. (געפינט אַ פאַראַסאָן און פּאַכט מיט איהם.)
נון, פאַסט אויף.

ה א ו ו ס ט א ד . זיכער, איהר מיינט דאָך ניט צו געברויכען
געוואלד געגען אונז.

א ס ל א ק ס ע ן . איך זאָג, פאַסט אויף אויף דעם פאַראַסאָן.
ד ר . ש ט אָ ק מ א ן . ארויס דורכ'ן פענסטער, האווסטאד!
ה א ו ו ס ט א ד . (ביין טיר פון פאַרציימער) זיינט איהר
משוגע?

ד ר . ש ט אָ ק מ א ן . ארויס דורכ'ן פענסטער, אסלאַקסען!
שפּרינגט, זאָג איך איך. בעסער גלייך איידער נאָכדעם.
א ס ל א ק ס ע ן . (לויפענדיג ארום דעם שרױב־טיש) זייט גע-

ד.ר. ש ט א ק מ א .ן. נאטירליך. דאָס איז געווען צוליעב
וויסענשאפטליכע גרינדע, וואָס איך האָב געמאכט דעם פוקס געהן
און אָבקויפען די שערס. און דאן וועלען מיר ווייעס-איז צופיקסען
די וואסער-לייטונג, א גראָב טהאָן א ביסעל ביין ברעג, אז עס זאָל
ניט קאָסטען קיין האַלבע קראָנע. דענקט איהר ניט, אז דאָס קען
געמאכט ווערען? האָ?

ה א ו ס ט א ד. איך דענק אזוי. — אויב איהר וועט האָבען
דעם „פאָלקסבאָטע“ אויף אייער זייט.
א א ס ל א ק ס ע .ן. אין א פרייע געזעלשאַפט איז די פּרעסכע
א מאַכט, דאָקטאָר.

ד.ר. ש ט א ק מ א .ן. יא, ווירקליך, און אזוי איז אויך די
עפענטליכע מיינונג. און איהר, הערר אַסלאַקסען, איך רעכען, איהר
וועט זיין פּעראַנטוואָרטליך פאר דעם אייגענטהימער-פּערבאַנד?
א א ס ל א ק ס ע .ן. ביידע: דער פּערבאַנד און די בעשיי-
דענהייט-געזעלשאַפט. איהר קענט זיך פּערלאָזען אויף דעם.

ד.ר. ש ט א ק מ א .ן. אָבער, מיינע העררען — ווירקליך,
איך שעהם זיך זאָגאר צו דערמאָנען אזא זאָך — אָבער — וואָס
פאַר אַ שכר ווילט איהר דערפאַר?

ה א ו ס ט א ד. געוויס פּערשטעהט איהר, אז אם בעסטען
וואָלט אונז הנאה געטהאָן צו דינען אייך און צו געבען אייך אונזער
שטיצע פאַר גאָר ניט. אָבער אונזער צייטונג איז איצט זעהר ניט
פּעסט. זי געהט ניט אָן, ווי זי האָט בעדארפּט אָנגעהן. און גע-
ראַדע איצט, ווען עס איז דאָ אזוי פּיעל צו טהאָן אין אלגעמיינע
פּאָליטיק, וואָלט עס מיר זעהר לייד געטהאָן, צו זיין געצוואונגען
אָבצושטעלען די צייטונג.

ד.ר. ש ט א ק מ א .ן. נאטירליך, דאָס וואָלט געווען אַ קלאַפּ
פאַר אַזא פּריינד פון פּאָלק, ווי איהר זיינט עס. אָבער (אויפּפלאַקער-
רענדיג) — אָבער איך בין דאָך א פּיינד פון פּאָלק. לשפּרויזענדיג
איבערן צימער) וואו איז מיינ שטעקען? וואו, צום טייפּעל, איז מיינ
שטעקען?

ה א ו ס ט א ד. וואָס מיינט איהר?

אז דיזע אטאקע אויף די בעדער איז געקומען פון אייך. איהר האָט זיך בעדארפט פערטרוען צו מיר, דר. שטאַקמאַן.

ד.ר. שטאַקמאַן. (ער איז ווי פערשטיינערט. איהם דוכט זיך, אזוי ווי אַ דובער וואָלט איהם גערשאָפען.) זיינען אזעלכע זאָבען מעגליך? קענען פאַרקומען אזעלכע זאָבען?

ה.א.ו.ס.ט.א.ד. (שמייכלענדיג.) נו, מיר האָבען דאָך געזעהן מיט אונזערע אייגענע אויגען, אז עס קען. אבער דאָס אלעס האָט געדארפט געטאָן ווערען מיט מעהר טאַקט, און דאָן האָט איהר צו זיך בעדארפט האָבען נאָך אייניגע אין דעם. ווייל איהר ווייסט דאָך, די פּעראַנטוואָרטליכקייט איז קלענער פאר דעם איינצעלנעם, ווען זי ווערט געטהיילט פון מאַנכע אנדערע.

ד.ר. שטאַקמאַן. (רוהיג.) אלזאָ, קורץ, וואָס ווילט איהר, מיינע העררען?

א.ס.ל.א.ק.ס.ע.ן. הערר האווסטאד וועט אַם בעסטען—
ה.א.ו.ס.ט.א.ד. ניין, איהר ערקלערט, אסלאקסען.
א.ס.ל.א.ק.ס.ע.ן. אלזאָ, איז אָט וואָס. מיר ווייסען איצט, ווי די גאַנצע זאָך שטעהט, און מיר גלויבען אז מיר וועלען קענען איצט שטעלען דעם „פּאַלקסבאָטע“ צו אייער ווילען, צו טאָן מיט איהם, ווי איהר וועט אליין האַלטען פאר נויטיג.

ד.ר. שטאַקמאַן. איהר האָט דעם מוטה דאָס איצט צו טהאָן? אבער ווי מכה דער עפענטליכער מיינונג? האָט איהר ניט מורא, דאָס אַ שטורם זאָל אויסברעכען געגען אונז?

ה.א.ו.ס.ט.א.ד. מיר מוזען זעהן בייקומען דעם שטורם.
א.ס.ל.א.ק.ס.ע.ן. און דער דאָקטאָר דארף זעהן ערקלערען מיט טאַקט זיין אויסדרעהען זיך. אזוי שנעל, ווי אייער אטאקע האָט געטאָן איהר ווירקונג—

ד.ר. שטאַקמאַן. אזוי שנעל, ווי מייזן שווער און איך האָבען געקויפט די שערס פון די בעדער, מיינט איהר?
ה.א.ו.ס.ט.א.ד. קיין צווייפעל, אז פריהער פון אלץ זיינען עס געווען די וויסענשאפטליכע גרינדע, וואָס האָבען אייך געצוואונגן צו איבערציינעהמען די דירעקציאָן איבער די בעדער.

ד.ר. ש ט א ק מ א .ן. און דאָס רופט איהר אויפפיהרונג ?
יא, א שעהנע אויפפיהרונג איז דאָס געווען! איך רוף עס א
שאַנדע!

ה א ו ו ס ט א ד. רופט עס, ווי איהר ווילט, אבער מיר האָבען
אַנדערש ניט געקאנט.

ד.ר. ש ט א ק מ א .ן. איהר האָט דעם מוטא ניט געהאט,
רעכען איך! איז עס ניט אזוי?

ה א ו ו ס ט א ד. יא, אויב איהר ווילט אזוי.
א ס ל א ק ס ע .ן. אבער ווארום האָט איהר אונז ניט
געגעבען אַנצוהערען מיט איין וואָרט כאָטש ? נור א וואונק צו
האווסטאד אָדער צו מיר.

ד.ר. ש ט א ק מ א .ן. א וואונק ? וועגען וואָס ?
א ס ל א ק ס ע .ן. וועגען דעם סאַמע עיקר פון דיזער
אַטאַקע.

ד.ר. ש ט א ק מ א .ן. איך הייב אייך ניט אָן צו פערשטעהן.
א ס ל א ק ס ע .ן. (שאַקעלט מיט'ן קאַפּ אזוי פאַמיליאַרנע.) אָה,
יא, איהר ווייסט, דר. שטאַקמאַן.

ה א ו ו ס ט א ד. וואָס איז די פעולה דאָס לענגער צו
פערבאהאלטען ?

ד.ר. ש ט א ק מ א .ן. (קוקענדיג פון איינעם אויפ'ן צווייטען.)
יא, אבער אין דעם טייפעלס אייגענעם נאָמען—

א ס ל א ק ס ע .ן. מעג איך פרעגען— געהט ניט אייער שווער
איבער'ן שטאדט און קויפט ער ניט אויף אלע אַקציעס פון די
בעדער ?

ד.ר. ש ט א ק מ א .ן. יא, ער האָט היינט געקויפט אַקציעס,
אבער—

א ס ל א ק ס ע .ן. עס וואָלט געווען קליגער, ווען איהר וואָלט
אונטערגעשטעלט אימיצען אַנדערש דאָס צו טאָן— איינעם, וואָס
איז ניט אזוי נאָהענט צו אייך.

ה א ו ו ס ט א ד. און דאן האָט איהר ניט בעדארפט ארויס-
טרעטען אונטער אייער נאָמען. קיינער האָט ניט בעדארפט וויסען,

ד.ר. ש ט א ק מ א ז. און דאן איז דאָך איינעמס ערשטע
פליכט צו זיין פאמיליע. איך מוז וועגען דעם איבעררעדען מיט
קאטערינא. זי איז אזוי שמרענג אין אזעלכע זאכען.

מ א ר ט ע ז ק י ל. דאָס איז ריכטיג. דו פאָלג נור די
עצה פון א פערנינפטיגע פרוי.

ד.ר. ש ט א ק מ א ז. (געהענדיג צו איהם מיט כעס.) אָה,
ווי האָט איהר געקענט האַנדלען אזוי געמיין? שפעקולירען מיט
קאטערינעס געלד, און ברענגען מיר אין אזא שרעקליכע שמערצליכע
לאַגע. איך זאָג אייך, דאָס ווען איך טהו א קוק אויף אייך, דוכט
זיך מיר, אז איך זעה דעם טייפעל—

מ א ר ט ע ז ק י ל. איך וועל אלזאָ איצט בעסער אוועק-
געהן. דו מוזט מיר לאָזען וויסען דיין בעשלוס ביז ארום צוויי.
אויב ניין, גיב איך אוועק אלע אַקציעס אויף צדקה, און דאָס נאָך
טאַקי היינט.

ד.ר. ש ט א ק מ א ז. און וואָס וועט קאטערינע קריגען?
מ א ר ט ע ז ק י ל. ניט א פרוטה. (די מיר פון פאַרצימער
עפענט זיך. האווסטאד און אסלאקסען זעהען זיך פון דרויסען.)
זעהסטו די צוויי דאָרט?

ד.ר. ש ט א ק מ א ז. (קוקענדיג אויף זיי מיט ווייטאַפענע
אויגען.) וואָס! און דיזע האָבען ווירקליך דעם קופערנעם שטערן
צו קומען אהער!

ה א ו ס ט א ד. נו, געוויס האָבען מיר.
א ס ל א ק ס ע ז. איהר פערשטעהט, עס איז עטוואָס, וועגען
וואָס מיר ווילען מיט אייך רעדען.

מ א ר ט ע ז ק י ל. יא אָדער ניין— ארום צוויי א זייגער!
א ס ל א ק ס ע ז. (מיט א בליק אויף האווסטאד. אַהא!
מאָרטען קיל פערלאָזט דאָס צימער.)

ד.ר. ש ט א ק מ א ז. נו, וואָס ווילט איהר. זייט קורץ.
ה א ו ס ט א ד. איך קען זעהר גוט פערשטעהן, דאָס איהר
זיינט אין כעס פאר אונזער אויפפיהרונג ביי דער פערזאַמלונג
פון נעכטען—

וועט עס קיינמאל ניט טהאן, סיידען ער זאל זיין ווירקליך משוגע
ד.ר. ש ט א ק מ א .ן. (שפרייזענדיג היין און צוריק.) יא,
אבער איך בין משוגע. דאָס בין איך!

מ א ר ט ע ן ק י ל. אבער איך רעכען, אז דו ביזט ניט
אזוי משוגע, ווען עס האַנדעלט זיך אום דיין פרוי און קינדער.
ד.ר. ש ט א ק מ א .ן. (שטעלענדיג זיך זיין שווער אנטקעגען.)
יארומ האָט איהר צו מיר ניט גערעדט, איידער איהר זיינט
געגאנגען און געקויפט די אלע שמאַטעס?

מ א ר ט א ן ק י ל. וואָס איז שוין געטאָן געוואָרען, איז
פערפאלען.

ד.ר. ש ט א ק מ א .ן. ווען איך וואָלט נור ניט אזוי זיכער
געווען! אבער איך בין פאָלשטענדיג איבערצייגט, אז איך בין
גערעכט!

מ א ר ט ע ן ק י ל. (וועגענדיג דעם טייסטער אין זיין האַנד.)
אויב דו בלייבסט ביי דיין משוגע, וועט דאָס אלעס ניט פיעל
ווערטה זיין. (לעגט אַרײַן דעם טייסטער אין קעשענע.)

ד.ר. ש ט א ק מ א .ן. אבער, צום טייפעל, זיכער וועט דאָך
די וויסענשאפט קענען געפינען עפעס א רפואה, א וועלכען-עס-איז
געגענגיפט.

מ א ר ט ע ן ק י ל. דו מיינסט עטוואָס, וואָס זאָל טוידטען
די חיה'לעך?

ד.ר. ש ט א ק מ א .ן. יא, אָדער וועניגסטענס אזעלכעס,
וואָס זאָל זיי מאַכען ניט געפעהרליך.

מ א ר ט ע ן ק י ל. קענסטו ניט פרובירען מייזגיפט?
ד.ר. ש ט א ק מ א .ן. טויש! טויש! אבער אלע זאָגען, אז
עס איז ניט מעהר ווי א'ן אויסגעטראַכטע זאָך. זאָלען זיי אַלואָ
האַבען, ווי זיי ווילען. האָבען דען ניט די אונטוויסענדע הינד
ערקלערט מיר, אַלס א פאָלקספיינד? און האָבען זיי ניט פרובירט
צו צורייסען די קליידער אויף מיר?

מ א ר ט ע ן ק י ל. און זיי האָבען אויך צובראָכען אַלע
שויבען אין דיינע פענסטער.

האָב געטאָן אלעס, וואָס איך האָב נור געקאנט. אבער די מענשען
אין דיזער שטאדט זיינען משוגע.

מ אָ ר ט ע ן ק י ל. דו האָסט נעכטען געזאָגט, אז דער
ערגסטער פעסט קומט פון מיין גארבארניע. נון, אויב דאָס איז
ווירקליך אמת, דאן האָבען מיין זיידע און מיין טאטע און איך
אליין אלע דיזע יאהרען פערפעסטעט די גאנצע שטאדט. דענקסטו
אז איך וועל לאָזען אזא פלעק זאָל בלייבען אויף מיר ?
ד ר. ש ט אָ ק מ א ן. צום אונגליק קענט איהר יעצט גאָר
ניט העלפען.

מ אָ ר ט ע ן ק י ל. ניין, איך שטעה פאר מיין גוטען
נאָמען און מיינע רעכטע. איך האָב געהערט, אז מענשען רופען
מיך דער פוקס. נו, דער פוקס איז א חזיר'שער סאָרט חיה,
אבער זיי זאָלען דאָס קיינמאָל ניט קענען זאָגען וועגען מיר. איך
וועל לעבען און שטארבען א ריינער מענש.

ד ר. ש ט אָ ק מ א ן. אבער ווי ווילט איהר עס אויספיהרען ?
מ אָ ר ט ע ן ק י ל. דו זאָלסט מיר ריין מאַכען, שטאָקמאן !
ד ר. ש ט אָ ק מ א ן. איך ?

מ אָ ר ט ע ן ק י ל. ווייסטו, מיט וועלכען געלד איך האָב
געקויפט דיזע אקציעס ? ניין, דו קענסט ניט וויסען, אבער איצט
וועל איך עס דיר זאָגען. דאָס איז דאָס געלד, וואָס קעטרין און
פעטרא און די קליינע וועלען האָבען נאָך מיר. ווייל, ווי דו
זעהסט, האָב איך דאָס גאנצע געלד, וואָס איך האָב געהאט, ארייני-
געלעגט אין דיזע אקציעס, צו זייער בעסטען פאָרטחייל.

ד ר. ש ט אָ ק מ א ן. (ווערענדיג אָנגעצונדען.) און איהר
האָט אויף אזא אופן איבערגעפיהרט קעטרינס געלד ?

מ אָ ר ט ע ן ק י ל. אָה, יא, מיין גאנצעס געלד האָב איך
אריינגעטאָן אין די בעדער. און איצט וועל איך זעהען, אויב דו ביזט
טאָקי אזוי משוגע. און איצט, ווען דו וועסט לאָזען פליסען דעם
שמוץ פון מיין גארבארניע, איז עס פונקט ווי דו וואָלסט געריסען
קאטרינעס לייב מיט אַ קנוטע, און אויך פעטרא און אויך די
קליינע קינדער. אבער קיין אנשטענדיגער פאטער פון אַ פאמיליע

ד.ר. ש ט א ק מ א ז. יא, געוויס קען ער. קומט אריין,
שווער. (מאָרטען קיל געהט אַריין.)

ד.ר. ש ט א ק מ א ז. (פּערשליסט די טיר הינטער איהם.)
נו, וואָס איז? זעצט אייך!

מ אָ ר ט ע ז ק י ל ל. איך וועל זיך ניט אוועקזעצען. (ארומד
קוקענדיג זיך.) דו זעהסט אויס זעהר לוסטיג היינט.

ד.ר. ש ט א ק מ א ז. יא, ניין אפשר?
מ אָ ר ט ע ז ק י ל ל. געוויס, און דו האָסט אויך גענוג

פּרישע לופט. איך זאָל מיינען, אז דו האָסט גענוג פון יענעם
זויערשטאָף, פון וועלכען דו האָסט אזוי פיעל געפּלוידערט. דו

מוזט האָבען א שרעקליך גוטען געוויסען היינט, זאָל איך מיינען.
ד.ר. ש ט א ק מ א ז. געוויס האָב איך.

מ אָ ר ט ע ז ק י ל ל. איך זאָל מיר אזוי דענקען. (שלאָגענדיג
זיך אויפ'ן האַרצען.) אבער ווייסטו, וואָס איך האָב דאָ?

ד.ר. ש ט א ק מ א ז. איך וויל האָפען אויך א גוטען
געוויסען.

מ אָ ר ט ע ז ק י ל ל. פּשא! ניין, עטוואָס, וואָס איז פיעל
בעסער, ווי דאָס! (ער נעמט אַרויס אַ גרויסען טייסטער, עפענט איהם,

און צייגט אַ מאַסע פּאַפּיערען.)

ד.ר. ש ט א ק מ א ז. (קוקענדיג אויף איהם ערשטוינט.)
אַקציעס פון די בעדער?

מ אָ ר ט ע ז ק י ל ל. עס איז ניט געווען שווער זיי צו קריגען
היינט.

ד.ר. ש ט א ק מ א ז. און איהר האָט דאָס אלעס אבגעקויפט?
מ אָ ר ט ע ז ק י ל ל. וויפיעל געלד איך האָב נור געהאט צו

בעצאָהלען פאַר זיי.

ד.ר. ש ט א ק מ א ז. אבער, מיינ טהייערער שווער, גראדע
איצט, ווען די בעדער זיינען אזוי שלעכט אָב?

מ אָ ר ט ע ז ק י ל ל. אויב דו וועסט זיין אַ קלוגער, קענסטו
די בעדער וויעדער אויפריכטען.

ד.ר. ש ט א ק מ א ז. יא, איהר האָט דאָך געזעהן, אז איך

געפיהל צו פיהלען זיך זיכער.

בירגערמיסטער. יא, אבער עם איז ניט אזוי זיכער.
מאָרטען קיל קען נאָך איבערמאַכען זיין צוואה יעדען טאָג, אָדער
יעדע שטונדע, ווען ער וויל נור.

ד.ר. שטאַקמאַן. אבער ער וועט עם ניט טאָן, מיין
גוטער פעטער. דער „פוקס“ איז העכסט צופרידען, וואָס איך האָב
דיר און דיינע פריינד אַטאַקירט.

בירגערמיסטער. (בלויבט שמעהן און קוקט מיט פאָר-
שענדע בליקען אויף איהם.) אַהאַ! דאָס פערשפרייט גאָר אַ נייע
ליכט אויף פיעלע זאַכען!

ד.ר. שטאַקמאַן. וועלכע זאַכען?

בירגערמיסטער. אַלזאָ, דיין גאַנצע אַטאַקע איז
בלויז געווען אַ קונציגע מאַנעווערע פאַר געשעפט? דיוע געוואָל-
טיגע און שטענדיגע אַטאַקע וואָס דו האָסט געגען אונז געשלידערט
אין דעם נאָמען פון ווארהייט, איז געווען בלויז —

ד.ר. שטאַקמאַן. וואָס? וואָס?

בירגערמיסטער. אַ בעלזונינג צו דעם אַלטען
מאָרטען קיל, פאַר זיין גוטע צוואה.

ד.ר. שטאַקמאַן. (פערלירענדיג אויף אַ ווילע די קראַפט
אויסצורעדען אַ וואָרט.) פעטער — דו ביזט דער העסליכסטער
פראַסטאַק, וואָס איך האָב אַ מאָל בעגעגענט אין מיין לעבען.

בירגערמיסטער. איצט איז אַלעס פאַרביי צווישען
אונז. דו קענסט איצט שוין קיינמאָל ניט צוריקהריגען דיין שמעלע.
וויל איצט האָבען מיר אַ וואַפע געגען דיר. (ער געהט ארויס.)

ד.ר. שטאַקמאַן. שאַנדע! שאַנדע! (רייז=) קעטריין,
די פאָדלאָגע זאָל מיר אויסגעשייערט ווערען נאָך איהם. היים
איהר — ווי הייסט זי דאָרט — קומען מיט אַ קרוג וואַסער.

מ.ר. שטאַקמאַן. שש, שש, אַטאַק!

פ.ט.ר.א. (שמעהענדיג אין טיר.) פאַטער, דאָ איז דער
זידע, און ער וויל וויסען, אויב ער קען רעדען מיט דיר אליין.

ד.ר. ש ט א ק מ א זן. אבער וואָס, צום טייפּעל, מיינסטו מיט דעם אלעם?

בירגער מייסטער. ווילסטו מיר ווירקליך מאַכען גלויבען, אז דו ווייסט ניט פון דער צוואה, וואָס מאָרטען קיל האָט געמאַכט?

ד.ר. ש ט א ק מ א זן. איך ווייס, אז דאָס ביסעלע, וואָס ער האָט, וועט געהן פאַר אַ היים פון אונגליקליכע ארבייטער. אבער וואָס האָט עס מיט מיר צו טאָן?

בירגער מייסטער. ערשטענס, איז דאָס ניט אַביסעלע, פון וואָס מיר רעדען. מאָרטען קיל איז אַ רייכער מאַן.

ד.ר. ש ט א ק מ א זן. איך האָב עס קיינמאָל ניט געוואוסט. בירגער מייסטער. הם! ווירקליך! דאן האָסטו אויך קיין אידעע ניט געהאט, אז אַ היבשען טהייל פון זיין פערמעגען האָט ער בעשלאָסען פאַר דיינע קינדער, און דאָס דו און דיינ פרוי זאָלען האָבען די פּראָצענטען דערפון דיינ גאַנצען לעבען. האָט ער עס דיר ניט געזאָגט?

ד.ר. ש ט א ק מ א זן. ניין, איך שווער דיר. אומגעקעהרט, ער פלעגט אימער גראמבלען, ווייל מי מאַכט איהם בעצאָהלען אזוי פיעל טעקסעס. אבער, פעטער, ביזטו ווירקליך זיכער מיט דעם? בירגער מייסטער. איך ווייס עס פון אַ גאַנץ זיכערער קוועלע.

ד.ר. ש ט א ק מ א זן. אבער, גוטער גאָט, אויב אזוי, איז דאָך קאַטערינע פּערזאָרגט, און די קינדער אויך! אַה, איך מוז עס איהר זאָגען — (רופט). קעטרוין, קעטרוין!

בירגער מייסטער. (צוריקהאַלטענדיג איהם.) שש! זאָג גאָר ניט צו איהר וועגן דעם.

מ.ר. ש ט א ק מ א זן. (עפּפּענענדיג די טיר.) וואָס איז עס? ד.ר. ש ט א ק מ א זן. גאָרניט, מייז טהייערע, געה וויעדער אַריין. (מ.ר. שטאַקמאַן מאַכט צו די טיר. ער שפּרייזט איבערן צימער היז איז צוריק.) אלזאָ פּערזאָרגט! דענק נור פון דעם! און דאָס נאָך פאַר'ן גאַנצען לעבען. נאָך אלעמען, איז עס אַן אנגענעהמער

און, צו רעדען גאנץ אָפּען, עס איז פאר אונז זעהר וויכטיג צו האָבען פון דיר אזא ערקלערונג.

ד.ר. ש ט א ק מ א ז. דאָס וועסטו קיינמאָל ניט דער- לעבען! דו געדענקסט דאָך, וואָס איך האָב דיר נאָך דאן געזאָגט! בירגערמייסטער. צו יענער צייט איז דיין לאַגע געווען א ניט דער ערף גינסטיגערע. צו יענער צייט האָסטו געמעגט דענקען, אז די גאַנצע שטאדט איז הינטר דיין רוקען—

ד.ר. ש ט א ק מ א ז. יא, און איצט פיהל איך, אז איך האָב די גאַנצע שטאָדט אויף מיין רוקען. (אויפּלאַמענדיג.) אבער ניין, אפילו ווען איך וואָלט געהאט דעם טייפעל מיט זיין באָבען אויף מיין רוקען — קיינמאָל — קיינמאָל, זאָג איך דיר! הערסט?

בירגערמייסטער. דער פאטער פון א פאמיליע טאָר ניט האַנדלען אזוי ווי דו טהוסט עס. דו טאָרסט ניט, אָטטאָ!

ד.ר. ש ט א ק מ א ז. איך טאָר ניט? אָבער עס איז דאָ נור איין זאך, וואָס א פרייער מענש טאָר ניט טהון, און ווייסטו וואָס דאָס איז?

בירגערמייסטער. ניין.

ד.ר. ש ט א ק מ א ז. געוויס ניט. אבער איך וועל דיר זאָגען. א פרייער מענש טאָר ניט האַנדלען, ווי אַ לומפּ. ער טאָר ניט האַנדלען אזוי, דאָס ער זאָל דארפּען זיך שפייען אין זיין אייגענעם פנים.

בירגערמייסטער. דאָס, נאטירליך, קלינגט גאנץ פער- שטענדליך, און ווען עס וואָלט ניט געווען קיין אנדער ערקלערונג פאר דיין איינגעשפארטקייט — אבער מיר ווייסען גוט גענוג, אז— ד.ר. ש ט א ק מ א ז. וואָס מיינסטו דערמיט?

בירגערמייסטער. איך בין זיכער, אז דו פער- שטעהסט. אבער, אלס דייער א ברודער, און אלס א מענש פון געזונדען פערשטאנד, גיב איך דיר דיזען ראטה. בוי ניט צופיעל אויף אויסזיכטען און ערווארטונגען, וועלכע קענען זיך ענדיגען מיט נאָרניט.

בירגער מיסטער. איך בעט דיר צו פערשטעהן
די לאגע קלאָר. דו מוזט אין דער צוקונפט ניט רעכענען אויף קיין
פראקטיקע דאָ.

ד.ר. שטאַקמאַן. דער טייפּעל זאָל נעהמען די פראַק-
טיקע. אבער ביזטו עם זיכער ?

בירגער מיסטער. דער הויז-אייגענטימער פער-
באנד שיקט פערנאָדער אַ צירקולאַר פון הויז צו הויז, אין וועלכען
אלע גוטע בירגער ווערען אויפגעפאָרדערט ניט צו בעשעפטיגען
דיר, און איך וועט, דאָס ניט איין איינציגער פאמיליען-פאטער וועט
זיך ענטזאגען צו געבען אויף דעם זיין אונטערשריפט. ער וועט
איינפאך ניט האָבען דעם מוטה.

ד.ר. שטאַקמאַן. יא. איך צווייפעל ניט אין דעם.
נו, איז וואָס אלזאָ ?

בירגער מיסטער. ווען איך וואָלט דיר געקענט געבען
אַ שטיקעל עצה, וואָלט עם געווען, אוועקצופאָהרען פון דאנען אויף
אַ ווילע.

ד.ר. שטאַקמאַן. יא, איך האָב אליין שוין געטראכט
פון פערלאָזען דיזען פלאַן.

בירגער מיסטער. גוט, ווען דו וועסט עם טהאָן און
דאן זיך האָבען איבערלעגט פאַר אַ מאָנאַטען זעקס, דאן קענסטו
נאָך אַ רייפליכער איבערלעגונג ביי זיך אָבמאַכען אַנצווערקענען דיין
פעהלער אין אייניגע ווערטער פון ענטשולדיגונג—

ד.ר. שטאַקמאַן. און איך קען נאָך צוריקקריגען מיין
שטעלע, רעכענסטו ?

בירגער מיסטער. אפשר. עם איז ניט אַבסאָלוט
אונמעגליך.

ד.ר. שטאַקמאַן. יא, אבער וואָס מכח די עפענטליכע
מיינונג ? דו האָסט דאָך איצט ניט דעם מוטה צוליעב דער עפענט-
ליכער מיינונג ?

בירגער מיסטער. מיינונגען בייטען זיך זעהר שטאַרק

בירגערמייסטער. אָבער איך האָב געוואָלט מיט דיר
אַליין רעדען.

מ.ר.ס. שטאַקמאַן. מיר וועלען אַרײַנגעהן אין צווייטען
צימער.

האַרסטער. און איך וועל באלד נאָך אַמאָל אַרײַנבליקען.
ד.ר. שטאַקמאַן. ניין, ניין, געהט מיט זיי, קאַפּיטאַן

האַרסטער, איך מוז הערען פון איך מעהר וועגען דעם—

האַרסטער. גוט אלזאָ, איך וועל וואַרטען.

(ער פּאָלגט נאָך מ.ר.ס. שטאַקמאַן און פּעטראַ. דער בירגערמייסטער

זאָגט גאָר ניט, אבער וואַרפט בליקען אויף די פּענסטער.)

ד.ר. שטאַקמאַן. אפשר געפּינסטו, אז דאָ איז אַ

שטיקעלע צוגרוינד? קענסטו אָנטהאַן דיין היטעל.

בירגערמייסטער. איך דאַנק דיר, אויב איך מעג (טהוט

אַן זײַ הוט.) איך רעכען, איך האָב זיך נעכטען ביינאַכט צוגעקיהלט.

איך בין געשטאַנען דאָרט און האָב געציטערט—

ד.ר. שטאַקמאַן. ווירקליך. אבי איך האָב געמיינט,

אז דאָרט איז געווען גאַנץ וואַרימלעך.

בירגערמייסטער. עס פּערדיסט מיר, דאָס עס איז ניט

געווען אין מיין כּה צו אונטערדריקען די ווילדהייטען פון לעצטער
נאַכט.

ד.ר. שטאַקמאַן. האָסטו מיר מעהר ניט וואָס צו זאָגען?

בירגערמייסטער. (ארויסנעהמענדיג אַ גרויסען ברײַעף.)

איך האָב דיזען דאָקומענט פאַר דיר פון די דירעקטאָרען פון די
בעדער.

ד.ר. שטאַקמאַן. איך בין ענטזאָגט?

בירגערמייסטער. יא, פון היינט אָן. (לויגט אוועק

דעם ברײַעף.) עס טהוט אונז זעהר לייד. אבער, אָפּענהערציג
גערעדט, האָבען מיר ניט געהאַט דעם מוטע צו האַנדלען אַנטקעגען
דער עפּענטליכער מיינונג.

ד.ר. שטאַקמאַן. ניט געהאַט דעם מוטע? איך האָב

שוין היינט געהערט דיזע ווערטער.

מ ר ס. ש ט א ק מ א ז. און דיזער קויפמאן וויק! אזא
רייכער מאן, אונאבהענגיג, גוטער גאָט!

ה א ר ס ט ע ר. אין אנדערע זאכען איז ער א גאנץ אנשטענדיגער
דיגער מאן, און ער זאָגט אליין, אז ער וואָלט מיר אודאי געהאַלטען,
ווען ער וואָלט נור געהאט דעם מוטה.

ד ר. ש ט א ק מ א ז. אבער ער האָט ניט געהאט דעם
מוטה — דאָס פערשטעהט זיך אליין.

ה א ר ס ט ע ר. עס איז ניט לייכט, האָט ער מיר געזאָגט,
ווען מי געהערט צו א פארטיי—

ד ר. ש ט א ק מ א ז. דאָס האָט ער געזאָגט גאנץ ריכטיג,
דער עהרווירדיגער מאן. א פארטיי איז ווי א ווארשט-מאשין.
זי מאָלט צונויף אלעס צוזאמען אין איין קאשע. און דערפאר
זיינען אזוי פיעל דומקעפ אלע צוזאמען.

מ ר ס. ש ט א ק מ א ז. נו, אַטמאָ, ווירקליך—
פ ע ט ר א. ווען איהר וואָלט אונז נור ניט אָבגעפיהרט א
היים, אפשר וואָלט גאָר ניט געקומען דערצו.

ה א ר ס ט ע ר. איך האָב אויף דעם קיין חרטה ניט.
פ ע ט ר א. (אויסטרעקענדיג צו איהם איהר האַנד.) איך
דאַנק אייך דערפאר.

ה א ר ס ט ע ר. (צו דר. שטאַקמאַן.) און דאָס וואָס איך
האָב אייך געוואָלט זאָגען, איז אָט וואָס. אויב איהר ווילט ווירקליך
אוועקפאָהרען, איז דאָ אנאנדער וועג.

ד ר. ש ט א ק מ א ז. שש! איז עס ניט אַ קלאַפּ?
פ ע ט ר א. איך בין זיכער, אז דאָס איז דער אָנקעל.
ד ר. ש ט א ק מ א ז. אהא! (ער רופט) אריין!
מ ר ס. ש ט א ק מ א ז. טהייערער אַטמאָ, נון, זאָג מיר
צו איינמאָל—

(דער בירגערמייסטער קומט אריין דורכ'ן פאַרצימער.)
ב י ר ג ע ר מ י י ס ט ע ר. (שטעהענדיג אין טיר.) אה, דו ביזט
בעשעפטיגט! דאן וועל איך בעסער—

ד ר. ש ט א ק מ א ז. ניין, ניין, קום אריין!

מ ר ס. ש ט א ק מ א נ. דאָס וועסטו קיינמאָל ניט זיין,
אַטטאָ!

ד ר. ש ט א ק מ א נ. דו זאָלסט זיך ניט שעווערען, קאטערינע.
א שלעכטער נאָמען ארבייט ווי דער שטאָך פון א שפילקע אין די
לונגען. און דיזער פערדאמטער וואָרט, איך קען איהם ניט לויז
ווערען, דאָ ליענט ער און צופט און נאָגט, און זויגט עפעס, ווי א
מין עסיד. און מאַגנעזיע איז פאר דעם ניט קיין גומער מיטעל.
פ ע ט ר א. פש! דו האָסט בעדארפט זיך אויסלאכען פון
זיי, פאטער!

ה א ר ס ט ע ר. די מענשען וועלען זיך נאָך אנדערש איבער-
דענקען.

מ ר ס. ש ט א ק מ א נ. יא, דו מעגסט זיכער זיין אין דעם,
אזוי זיכער, ווי דו שטעהסט דאָ.

ד ר. ש ט א ק מ א נ. יא, אפשר ווען עס וועט שוין זיין
צו שפעט. נו, פיעל גוטעס מעג עס זיי דאן טהון. זאָלען זיי זיך
דערווייל וואַלגערען אין שמוץ, און הרטה קריגען נאכהער, דאָס זיי
האָבען אַרויס געטריעבען א פאטריאָט צו זיין נע ונד. ווען פאָהרט
איהר, קאפיטאן האָרסטער?

ה א ר ס ט ע ר. הם! וועגען דעם בין איך טאקי ווירקליך
געקומען צו רעדען מיט אייך.

ד ר. ש ט א ק מ א נ. האָט עפעס פאסירט מיט'ן שיה?
ה א ר ס ט ע ר. ניין. עס איז אָבער אָט וואָס, איך פאָר ניט
מיט דעם שיה.

פ ע ט ר א. זיכער, מי האָט דאָך אייך ניט ענטזאגט?

ה א ר ס ט ע ר. (שמייכלענדיג). יא, דאָס איז עס.

פ ע ט ר א. אייך אויך!

מ ר ס. ש ט א ק מ א נ. אָט זעהסטו, אַטטאָ!

ד ר. ש ט א ק מ א נ. און פאר וואָס? פאר די וואהרהייט!
אָה, ווען איך וואָלט עס פאָראויסגעזעהען!

ה א ר ס ט ע ר. איהר דארפט זיך עס ניט נעהמען צום האַר-
צען. איך וועל באלד קריגען א שטעלע ביי א'ן אנדער קאָמפאניע.

ה א ר ס ט ע ר. א גוטען מאַרגען. איך האָב געטראכט, איך
מוז אריינגעהן און זעהען, וואָס איהר מאַכט.

ד ר. ש ט אָ ק מ אַן. (האַלטענדיג אויסגעשטרעקט צו איהם
זיין האַנד.) איך דאַנק אייך. דאָס איז ווירקליך שעהן פון אייך.

מ ר ס. ש ט אָ ק מ אַן. און מיר דאַנקען אייך, וואָס איהר
האַט אונז אוועקגעפיהרט אַהיים, קאַפיטאַן האַרסטער.

פ ע ט ר אַ. אבער ווי איז אייך געווען ביין צוריקגעהן?

ה א ר ס ט ע ר. אַה, דאָס איז געווען גאָר ניט. איהר ווייסט
דאָך, איך בין גאַנץ שטאַרק, און דער ביללען פון דיזע מענשען
איז ערגער, ווי זייער ביים.

ד ר. ש ט אָ ק מ אַן. איז עס ניט וואונדערבאר זייער
חזיר'שע פייגהייט! קומט אַהער, איך וויל אייך עפעס ווייזען.
זעהט, אָט דאָס זיינען די אַלע שטיינער, וואָס זיי האָבען דאָ אַריינגע-
געוואָרפען. טהוט נור אַ קוק אויף זיי! אויף מיין וואָרט, דאָ
זיינען ניטאָ מעהר ווי צוויי אנשטענדיגע שטיינער אין דער גאַנצער
הורבע. די איבריגע זיינען ניט מעהר ווי זאַנד־שטיינדלאַך —
טאַקי גאָר ניט. און דאָך זיינען זיי געשטאַנען דאָרט אונטען און
געשריען און געשוואָרען, אז זיי וועלען מיך הרג'ענען. איהר זעהט,
אז עס קומט עפעס צו טאָן, איז זעהר וועניג דאָ אין דיזער שטאַרט.
ה א ר ס ט ע ר. נו, דעם מאָל איז עס געראדע אַ טובה געווען
פאַר אייך, דאָקטאָר.

ד ר. ש ט אָ ק מ אַן. געוויס איז עס געווען, אָבער דאָך איז
עס אַ פערדראָסיגע מעשה, ווייל זאָל אַ מאָל קומען צו אַ'ן ערנסטען,
וויכטיגען קאַמפּף, וועט איהר זעהען, קאַפיטאַן האַרסטער, אז די
עפענטליכע מיינונג וועט מאַכען אַ יוברה, און די קאַמפּאַקטע
מאַיאָריטעט וועט לויפען צום ים צו, ווי אַ סטאַדע חזירים. אָט
דאָס איז עס, וואָס איז אזוי טרויעריג. עס נעהמט מיך אָן ביים
סאַמע האַרצען. ניין, דער טייפּעל זאָל עס נעהמען, אין גרונד, איז
דאָס אלעס נאַרישקייטען. זיי האָבען געזאָגט, אז איך בין אַ פּאַלקס־
פיינד, גוט אַלזאָ, אַ פּאַלקספיינד וועל איך זיין.

פ ע ט ר א. עם איז ניט געווען דאָס אליין. נון, דו זאָלסט
עם הערען, פאטער.

ד ר. ש ט אָ ק מ אַן. נו ?

פ ע ט ר א. מאדאם באַסק האָט מיר געוויוזען היינט ניט
וועניגער ווי דריי בריעף, וועלכע זי האָט ערהאלטען היינט פריה.

ד ר. ש ט אָ ק מ אַן. אודאי אונטערגעשריעבען מיט אויס-
געטראַכטע נעמען ?

פ ע ט ר א. יא.

ד ר. ש ט אָ ק מ אַן. זיי האָבען דעם מוטא ניט געהאט
צו געבען זייערע נעמען, קאטערינע—

פ ע ט ר א. און צוויי פון זיי האָבען געשריעבען, דאָס א הערר
וואָס בעזוכט אונזער הויז, האָט נעכטען ביינאכט געזאָגט אין קלוב,
דאָס איך האָב זעהר פאָרטגעשריטענע מיינונגען איבער פערשידענע
זאכען.

ד ר. ש ט אָ ק מ אַן. אָה, געוויס האָסטו עם ניט
אַבגעליקענט ?

פ ע ט ר א. געוויס ניט. דו ווייסט דאָך, מאדאם באַסק אליין
דאָס גאנץ שטארק-פאָרטגעשריטענע מיינונגען, ווען מיר זיינען אליין
צוזאמען, אבער איצט, אז מי האָט זיך עם דערוואוסט וועגען מיר,
האָט זי ניט דעם מוטא מיר ווייטער אַנצוהאלטען, אלס לעהרערין.

מ ר ס. ש ט אָ ק מ אַן. און צו דענקען, אז דאָס איז געווען
איינער, וואָס פלעגט קומען צו אונז ! נו, אָט זעהסטו, אָטטאָ, וואָס
קומט ארויס פון דיין גאסט-פריינדשאפט !

ד ר. ש ט אָ ק מ אַן. מיר וועלען שוין ניט מעהר לעבען
צווישען אזא פעסט. פאק איין די זאכען, אזוי שנעל, ווי דו קענסט,
קאטערינע, און לאָמיר אוועק פון דאנען ! וואָס שנעלער, דאָס
בעסער.

מ ר ס. ש ט אָ ק מ אַן. שא ! מיר דוכט זיך, אימיצער
געהט. מהו נור א קוק, פעטרא.

פ ע ט ר א. (עפנענדיג די מיר.) אָה, דאָס זיינט איהר,
קאפיטאן האָרסטער ? ביטע, קומט אריין !

איז עס דערפאר, ווייל די הינד האָבען ניט געהאט וואָס צו פערלירען.
מ ר ס. ש ט אָ ק מ אַן. אבער ווירקליך, טהייערער אָטטאָ,

דו זאָגסט אַ מ אָל אזעלכע שרעקליכע חוצפה'דיגע זאָכען!

ד ר. ש ט אָ ק מ אַן. יא, אבער איז עס ניט די וואהר-
הייט? דרעהען זיי ניט איבער אלעס מיט'ן קאָפּ אראָב? מיטען
זיי דען ניט צוזאמען רעכט און אונרעכט אין איין קאשע? האַלטען
זיי דען ניט פאר ליגען דאָס, וואָס איך ווייס, איז די וואהרהייט?
אבער די פערריקטעסטע זאָך פון אַלץ איז, דאָס עס זיינען דאָ פיעל
מענשען, ליבעראלען, וועלכע געהען ארום און רעדען איין זיך און
אנדערע, דאָס זיי זיינען פריי. האָסטו אַמאָל געהערט אזא זאָך,
קאטערינע?

מ ר ס. ש ט אָ ק מ אַן. יא, יא, דאָס איז ווירקליך גאַנץ
ווילד, אָבער — (פעטרא קומט אַרײַן.) שוין אזוי גיך פון שול?

פ ע ט ר א. יא, מי האָט מיר ענטזאגט.

מ ר ס. ש ט אָ ק מ אַן. ענטזאגט?

ד ר. ש ט אָ ק מ אַן. דיר אויך?

פ ע ט ר א. מאדאם באסק האָט מיר געגעבען אַ בעשטימטע
צייט, צו פערלאָזען די שול. האָב איך שוין בעסער געטראכט, אז
עס איז גלייכער שוין צו געהן.

ד ר. ש ט אָ ק מ אַן. כלעבען, דו האָסט געטאָן רעכט.

מ ר ס. ש ט אָ ק מ אַן. ווער האָט זיך עס געקאָנט ריכטען,

אז מאדאם באָסק זאָל זיין אזא שלעכטע פרוי!

פ ע ט ר א. אַה, מוטער, מאדאם באָסק איז ווירקליך גאָר
ניט אזוי שלעכט. איך האָב גאַנץ גוט געזעהן, ווי דאָס טהוט
איחר וועה, אבער זי האָט ניט געהאט דעם מוטה צו האַנדלען
אנדערש. און אָט בין איך אָהן אַ שטעלע.

ד ר. ש ט אָ ק מ אַן. (לאַבענדיג און רײַבענדיג די הענד.)

זי האָט ניט געהאט דעם מוטה צו האַנדלען אנדערש, זי אויך? אַה,
דאָס איז פראכטפאָל!

מ ר ס. ש ט אָ ק מ אַן. נו, נאָך דעם שרעקליכען טומעל

פון לעצטע נאַכט—

בעסטע הויזען, ווען ער געהט קעמפפען פאר פרייהייט. געוויס ווייסטו דאך, אז מיר ארט ניט זעהר פיעל פאר די הויזען; דו קענסט זיי אימער פערלאטען. נור עס ערגערט מיר, אז דיזע פינסטערע מאסע זאל סמייען צו בעפאלען מיר, אזוי ווי זיי וואלטען געווען מיין גלייכען — דאס איז עס, וואס איך קען בשום אופן ניט פערדייען.

מ.ר.ס. שטאקמאן. יא, זיי זיינען געווען זעהר הוצפה'דיג צו דיר, אָטטאָ! אָבער מוזען מיר צוליעב דעם פערלאָזען די לאַנד? דענקסטו ניט, אז דער פעבעל איז פונקט אזוי העזה'דיג אין אַנ-דערע שטעדט, ווי דאָ?

ד.ר. שטאקמאן. אָה, יא, מיין טייערע! זיי זיי-נען אזוי איבעראל. נו, זאָלען די הינד ביללען. אָבער דאָס איז ניט דאָס ערגסטע. דאָס ערגסטע איז, דאָס אלע מענשען זיינען פארטיי-שקלאפען איבער דער גאנצער וועלט. אויך איז עס ניט דאָס אליין. מעגליך, אז אין דעם ווייטען וועסט איז ניט פיעל בעסער. אויך דאָרט געדייהט די קאָמפאָסטע מאַיאָריטעט, די אויפגעקלעהרטע עפענטליכע מיינונג און דער גאנצער איבריגער אונזין, אבער, פערשטעהסטו, דאָרט זיינען די פעהרעלטניסע אויף אַ גרעסערען מאַסשטאַב, ווי דאָ. זיי קענען דיר דאָרט לינטשען, אבער זיי וועלען דיר ניט מאַרטערען. זיי טהוען ניט אָן די שרויף-מאַשינע אויף אַ פרייע נשמה, ווי זיי טהוען עס דאָ. און דאָ, אויב נויטיג, קען מען דאָרט לעבען גאנץ בעזונדער. (געהט איבערן צימער הין און צוריק.) ווען איך וואָלט נור געוואוסט פון א ווילדען וואָלד אָדער פון עפעס א'ן אינזעל, וואָס מי קען קויפען ביליג—

מ.ר.ס. שטאקמאן. יא, אבער די קינדער, אָטטאָ. ד.ר. שטאקמאן. (בלויבענדיג שטיל שטעהן.) וואָס פאר אַ מערקווירדיגע פרוי דו ביזט, קאטערינע! וואָלסטו בעסער געוואָלט, אז אונזערע קינדער זאָלען אויפּוואקסען אין אזא געזעל-שאפט, ווי אונזערע? נו, דו האָסט דאָך אליין נעכטען געזעהן, אז אַ העלפט פון די בעפעלקערונג איז כמעט ווי משוגע, און די אַנדערע העלפט, אויב זי האָט נאָך ניט פערלאָרען איהר פערשטאנד,

וואָס איז, רודינע? — גוט. (געהט און קומט גלויך צוריק.) אָט איז
א בריעף פאר דיר, אָטטאָ!
ד.ר. ש ט א ק מ א .ן. לאָמיר זעהן. (עפענט דעם בריעף און
לייענט.) אה, הא!

מ.ר.ס. ש ט א ק מ א .ן. פון וועמען איז עס?
ד.ר. ש ט א ק מ א .ן. פון דעם לענדלאָרד. ער לאָזט אונז
וויסען, אז מיר מוזען ציהען פון זיין הויז.
מ.ר.ס. ש ט א ק מ א .ן. איז עס מעגליך? ער איז דאָך
אזא פיינער מענש!

ד.ר. ש ט א ק מ א .ן. (קוקענדיג אין בריעף) ער האָט ניט
דעם מוטא צו האַנדלען אנדערש. ער וויל עס זעהר ניט טאָן. אבער
צוליעב זיינע מיטברוגער מוז ער עס. אויס אַכטונג פאר די עפענט-
ליכע מיינונג — ער איז אויך אָבהענגיג — ער האָט ניט דעם מוטא
צו בעלידיגען געוויסע איינפלוסרייכע מענשען—

מ.ר.ס. ש ט א ק מ א .ן. נו, אָט קענסטו זעהען, אָטטאָ.
ד.ר. ש ט א ק מ א .ן. יא, יא, איך זעה גוט גענוג. זיי
זיינען פייגלינגע, איינער ווי דער אנדערער אין דיזער שטאדט.
קיינער האָט ניט דעם מוטא עטוואָס צו טאָן, אויס מורא פאר די
אַלע איבריגע. (טהוט א וואָרף דעם בריעף אויפ'ן טיש.) אבער דאָס
איז אונז אַלין איינס, קאַטערינאַ, איצט, אז מיר פאָהרען אוועק
אין די נייע וועלט און אזוי—

מ.ר.ס. ש ט א ק מ א .ן. יא, אבער, אָטטאָ, איז די אידעע
פון אונזער אוועקפאָהרען ווירקליך אזא גוטע?
ד.ר. ש ט א ק מ א .ן. וואָלסט אפשר געוואָלט, איך זאָל פער-
בלייבען דאָ, וואו זיי האָבען מיך געשטעמפעלט אלס פאָלקספיינד,
האָבען מיך געבראַנדמאַרקט און צובראָכען מיר די פענסטער אין
פּיז-פּיצלאָך? און זעה נור, קאַטערינאַ, זיי האָבען געמאַכט א
לאָך אין מיינע שוואַרצע הויזען.

מ.ר.ס. ש ט א ק מ א .ן. אָה, און דאָס איז די בעסטע הויזען,
וואָס דו האָסט!

ד.ר. ש ט א ק מ א .ן. איינער טאָר ניט אָנטאָן זיינע

פינפטער אַקט.

(דר. שטאַקמאַן'ס שטודיר-צימער. ביכער-פּאָליצעס און פּערשידענע פּלעשלאַך מעדיצין צווישען די ווענד. אין הינטערגרונד זעהט זיך אַ טיר, וואָס פיהרט צום פּאַרצימער. אין דער וואַנד רעכטס זיינען דאָ צוויי פּענסטער, די שוויבען פון וועלכע זיינען אַלע צובראַכען. אין מיטען צימער שטעהט דער דאָקטאָר. אַ שרייב טיש בעדעקט מיט ביכער און פּאַפּיערען. דער צימער איז ניט אויפגעראַמט. עס איז אין דער פּריה. דר. שטאַקמאַן אין כּאַלאַט, שטעק-שיך און יאַרמולקע, בויגט זיך אַרונטער און פּאַרקעט מיט אַ פּאַראַסאָל אונטער איינע פון די שאַפּעס. ענדליך שאַרט ער אַרויס אַ שטיין.)

ד.ר. ש.ט.א.ק.מ.א.ן. (ריידענדיג דורכ'ן טיר.) קאַטערינע, איך האָב געפונען נאָך איינעם.

מ.ר.ס. ש.ט.א.ק.מ.א.ן. (אין עס-צימער.) אָה, זיי זיכער, דו וועסט נאָך געפינען אַ סך.

ד.ר. ש.ט.א.ק.מ.א.ן. (צולעגענדיג דיזען שטיין צו אַ הורבע אַנדערע, וואָס זיינען געלעגען אויפ'ן טיש) איך וועל האַלטען דיזען שטיינער אלס הייליגע עראינערונגען. פּרעדעריק און וואַלטער זאָלען זיי זעהען יעדען טאָג, און ווען זיי וועלען אויפּוואַקסען, וועלען זיי זיי ירש'ענען פון מיר. (שאַרענדיג אונטער דעם ביכער-שראַנק.) איז זי ניט — וואָס איז איהר נאָמען, צום טייפּעל — איז זי ניט גענאנגען נאָך דעם גלעזער?

מ.ר.ס. ש.ט.א.ק.מ.א.ן. (ארוינקומענדיג) יא, אבער ער האָט געזאָגט, דאָס ער ווייס ניט, אויב ער וועט קענען היינט קומען. ד.ר. ש.ט.א.ק.מ.א.ן. דו וועסט זעהען, אז ער וועט ניט האָבען דעם מוטה צו קומען אהער.

מ.ר.ס. ש.ט.א.ק.מ.א.ן. יא, רודינע האָט אויך אזוי געזאָגט, דאָס ער איז ניט געקומען צוליעב די שכנים. (ריידענדיג דורכ'ן טיר.)

מרס. שטאקמאן. (אין א ניעדריגע שטימע) טהייערער
 אַטמאָ, לאָמיר ארויסגעהן דורך די הינטער-טיר!
 דר. שטאקמאן. קיינע הינטער-טהירען, קאטערינע!
 (אין א העכערען טאָן.) איהר זאָלט נאָך הערען פון דעם פאָלקספיינד,
 אידער ער טרייסעלט אב דעם שטויב פון זיינע פיס! איך פערגיב
 ניט אזוי גיך, ווי א געוויסע פערזאָן. איך זאָג ניט, איך פערגיב
 איך, ווייל איהר ווייסט ניט, וואָס איהר טהוט.
 אסלאקסען. (שרייענדיג) דאָס איז א שענדליכער
 פערגלייך, דר. שטאקמאן!
 בילינג. אָה, גאָט זאָל — א'ן ערנסטער מענש קען עס
 ניט אויסהאלטען.
 א גראָבע שטימע. און ער סטראשעט נאָך אונז!
 בייזע שטימען. לאָמיר צוברעכען די פענסטער אין
 זיין הויז. לאָמיר איהם ווייזען!
 איינער. בלאָז דעם האָרן, עווענסאָן! טאָראַטאָראַראַ!
 (פויפערן און ווילדע געשרייען. דער דאָקטאָר מיט זיין פאָמיליע
 געהען צום טיר. האָרסטער מאַכט א וועג פאַר זיי.)
 אסלאקסען. (שרייענדיג נאָך זיי, ווען זיי געהען ארויס.) פאָלקס-
 פיינד! פאָלקספיינד! פאָלקספיינד!
 (די מענשען שפאַרען זיך צום טיר. א טומעל הערט זיך דרויסען.
 מי שרייט: פאָלקספיינד! פאָלקספיינד!)

פערבויעגנדיג זיך פאר די דאמען. נו, קאפיטאן, איהר באַרגט אלזאָ
אייער הויז צו אַ פיינד פון פאָלק!

ה אָ ר ס ט ע ר. איך דענק, אז איך קען טאָן מיט מיין הויז,
ווי איך וויל, מיין הערר.

ד ע ר פ ע ט ע ר ה ע ר ר. איהר זאָלט פון מיר הערען
מאָרגען. (דעהט זיך אום, און געהט אוועק.)

פ ע ט ר אַ. איז דאָס ניט געווען דער שיק־אייגענטהימער.
ה אָ ר ס ט ע ר. יא, דאָס איז ער געווען, דער קויפמאן וויק.

א א ס ל א ק ס ע ז. (מיט די שטימעלעך אין זיינע הענד, געהט
ארויף אויפ'ן פלאַטפארמע און קלינגט.) מייע העררען, איך האָב אייך

בעקאנט צו מאכען מיט דעם רעזולטאט פון דער אבשטימונג. אלע,
מיט איין אויסנאָהמע. —

א י ו נ ג ע ר ה ע ר ר. דאָס איז דער שכור.

א א ס ל א ק ס ע ז. מיט איין אויסנאָהמע — א שכור'ען —

ערקלערט דיזער מיטינג דעם מעדיצינישען בעאמטען פון די בעדער,
דר. אָטטאָ שטאָקמאן, אלס פיינד פון פאָלק. (גרויסער אַפלאָז.)

דריי מאָל הורראה פאר אונזער ווירדיגע אלטע געמיינדע. (אַפלאָז.)
דריי מאָל הורראה פאר אונזער פעהיגען און ענערגישען בירגער־

מייסטער, וועלכער האָט מיט אזאָ געטריישאפט אוועקגעלעגט אָן אַ
זייט די באַנדען פון פאַמיליע. (אַפלאָז.) דער מיטינג איז

געשלאָסען. (ער געהט ארונטער.)

ב י ל ל י נ ג. דריי מאָל הורראה פאר דעם פאָרויצענדען!

א ל ל ע. הורראה פאר דעם דרוקער אסלאַקסען!

ד ר. ש ט אָ ק מ א ז. מיין הוט און ראָק, פעטרא! קאפּי־

טאן, האָט איהר פלאַז פאר פאַסאזשירען צו דער נייער וועלט?

ה אָ ר ס ט ע ר. פאר אייך און אייערע וועלען מיר מאַכען

פלאַז.

ד ר. ש ט אָ ק מ א ז (וועהרענד פעטרא העלפט איהם מיט זיין

ראָק.) גוט! קום, קאטערינע, קומט, יונגען! (ער דערלאַנגט זיין

פרוי זיין אָרעם.)

וואָס צו זאָגען. פונש איז אימער דאָ אויפ'ן טיש, ווען אימזער
קומט נור.

א ד ר י ט ע ר. ניין, איך דענק, אז ער איז פשוט משוגע.
ד ע ר ע ר ש ט ע ר. יא, איך גלויב, אז משוגעת איז
ביי זיי א פאמיליען־קראנקהייט.

ב י ל ל י נ ג. דאָס וואָלט מיך ניט געוואונדערט.
א פ ע ר ט ע ר. ניין, דאָס איז בלויז אייפערזוכט. ער
ווייל זיין איבער אלעמען.

ב י ל ל י נ ג. מיט א פאָר טעג צוריק האָט ער טאָקי גערעדט
וועגען א העכערען געהאלט, אבער ער האָט עם ניט געקראָגען.
א ל ל ע צ ו ז א מ ע ן. אה! דאָס ערקלערט שוין אלעס.
ד ע ר ש כ ו ר. (צווישען עולם) איך ווייל א בלויז, איך
ווייל! און איך ווייל האָבען אויך א ווייס!

א י י נ י ג ע. וויעדער דער שכור! ווארפט איהם ארויס!
מ אָ ר ט ע ן - ק י ל. (צוגעהענדיג נאָהענט צום דאָקטאָר.) נו,
שטאָקמאן, זעהסט איצט, צו וואָס עם פיהרט דאָס נאָריש־מאָכען־
זיך?

ד ר. ש ט אָ ק מ א ן. איך האָב געטאָן מיין פליכט.
מ אָ ר ט ע ן - ק י ל. וואָס האָסטו עפעס געזאָגט וועגען די
גערבערייען פון מיהל־טהאל?

ד ר. ש ט אָ ק מ א ן. איהר האָט דאָך געהערט, וואָס איך
האָב געזאָגט. די גאנצע פוילעניש קומט פון זיי.

מ אָ ר ט ע ן - ק י ל. פון מיין גארבאָרניע אויך.
ד ר. ש ט אָ ק מ א ן. צום אונגליק איז אייער גארבאָניע
די ערגסטע.

מ אָ ר ט ע ן - ק י ל. איהר וועט דאָס אויך אין די צייטונגען
אריינשטעלען?

ד ר. ש ט אָ ק מ א ן. איך פערשווייג קיין זאך ניט.
מ אָ ר ט ע ן - ק י ל. דאָס וועט דיר טהייער קאָסטען,
שטאָקמאן! (געהט אוועק.)

א פ ע ט ע ר ה ע ר ר. (געהט צו צו קאָפיטאָן האָרסטער, ניט

א געשטאלט, וואָס איך וואָלט מיר קיינמאָל ניט פּאַרגעשטעלט.
איך בין געצוואונגען צו ערקלערען זיך איינפערשטאַנען מיט דער
מיינונג, וואָס איז נור-וואָס אויסגעדריקט געוואָרען פון א ווירדיגען
בירגער, און איך דענק, אז מיר דארפֿען געבען אויסדרוק צו דיזער
מיינונג. דאָרום שלאָג איך פּאַר אַ רעזאָלוציאָן, אז „דיזער מיטינג
איז פון דער מיינונג, דאָס דער מעדיצינישער בעאַמטער פון די
בעדער, דר. אָטטאָ שטאַקמאַן, איז אַ פיינד פון פּאָלק!“

(דונערנדער אַפּלאָז. פיעלע שטעלען זיך אַרום דאָקטאָר און שרייען
אויף איהם. מרס. שטאַקמאַן און פעטרא האַבען זיך אויפגעהויבען פון
זייערע פּלעצער. פּרעדריק און וואַלטער פּויעטען זיך מיט די שולדיקנדער,
וועלכע האַבען אויך געשיקעט. די ערוואַקסענע נעהמען זיי פּערנאַדער.)
ד ר . ש ט א ק מ א ז . (צו די, וואָס פּויען איהם אויס) אה,

איהר נאַרען, וואָס איהר זיינט! איך זאָג אייך דאָס—

א ס ל א ק ס ע ז (קלינגענדיג.) דער דאָקטאָר איז אויסער
אָרדנונג. עס מוז איצט אבגעשטימט ווערען; און אויס ריקזיכט
פאַר די געפיהלען פון די אנוועזענדע וועט די אבשטימונג זיין אָהן
נעמען. האָט איהר ליידיגע פּאַפּיער, הערר ביללינג?

ב י ל י נ ג . איך האָב ביידע, בלויז און ווייסע.

א ס ל א ק ס ע ז . דאָס איז גוט. אויף אזא אופן וועלען
מיר עס מאַכען נאָך שנעלער. (צום מיטינג.) בלויז מיינט ניין,
ווייס מיינט יא. איך וועל אַליין אַרומגעהן זאַמלען די שטימען.

(דער בירגערמייסטער פּערלאַזט דאָס צימער. אסלאקסען און
אייניגע בירגער געהען אַרום מיט שטיקלאַך פּאַפּיער אין די היט.)

א י י נ ע ר (צו האַווסטאַד) וואָס איז עס היינט מיט דעם
דאָקטאָר? וואָס מיינט דאָס אלעס?

ה א ו ס ט א ד . איהר ווייסט דאָך, ווי ניט איבערלעגט ער
האַנדעלט אימער.

א צ ו ו י י ט ע ר . (צו ביללינג) הערט! איהר זיינט
דאָך מיט איהם גוט בעפריינדעט. האָט איהר אַ מאָל בעמערקט,
אויב ער טרינקט?

ב י ל י נ ג . גאָט זאָל מיר העלפען! איך ווייס ווירקליך ניט,

מירען די וואהרהייט פון די דעכער! איך וועל שרייבען צו אנדערע צייטונגען, אויסער אונזער שטאדט. די גאנצע לאנד זאל וויסען, ווי די לאגע איז דאָ.

ה א ו ר ס ט א ד. עם זעהט אויס, אזוי ווי דער דאָקטאָר וואָלט געוואָלט רואינירען די שטאדט.

ד ר. ש ט אָ ק מ א ז. יא, איך ליעב מיין געבורט־שטאדט אזוי גוט, דאָס איך וואָלט איהר גיכער רואינירט, איידער זעהען איהר בליהענדיג אויף א ליגען.

א ס ל א ק ס ע ז. דאָס איז גערעדט שטארק!

(א טומעל און פויפעריוו. מרס. שטאָקמאָן הוסט אומזיסט. דער

דאָקטאָר הערט איהר שוין ניט מעהר.

ה א ו ר ס ט א ד. (שרוייענדיג אין דעם טומעל.) דער מאַן,

וואָס קען רואינירען אַ גאנצע שטאדט, מוז זיין אַ פיינד פון דער געזעלשאפט!

ד ר. ש ט אָ ק מ א ז. (אין גרויסער אויפרעגונג.) עם מאַכט

ניט אויס, אז אַ שטאָדט, געבויט אויף ליגענס, זאל רואינירט ווערען.

זי מוז געמאכט ווערען גלייך מיט דער ערד. אלע מענשען, וואָס

לעבען אויף ליגען, מוזען אויסגעראַטעט ווערען. איהר וועט מיט

דער צייט פערגיפטען דאָס גאנצע לאַנד. איהר וועט עם ברענגען

צו אזא צושטאנד, דאָס דאָס גאנצע לאַנד וועט פערדיגען אונטער־

צוגעהען. און זאָל טאקי קומען דערצו, זאָג איך פון מיין גאנצען

הארצען: זאָלען צו גרונד געהן די אלע מענשען!

איינער אין זאָל. הערט! ער רעדט דאָך ווי אַ

ריכטיגער פיינד פון פאָלק.

בי ל ל י נ ג. אָט האָט גערעדט די שטימע פון פאָלק, גאָט

זאל מיר אזוי העלפען—

פ י ע ל ע. יא! יא! יא! ער איז אַ פיינד פון פאָלק!

ער האסט די לאַנד, ער האסט דאָס פאָלק!

א ס ל א ק ס ע ז. אלס בירגער פון דיזער שטאדט און אלס

מענש פיהל איך מיך צוטרייסעלט פון דאָס, וואָס איך האָב היינט

געמוזט הערען. דר. שטאָקמאָן האָט זיך פאר אונז געוויזען אין

אז עם זיינען די מאסען, די קאמפאקטע מאיאָריטעט, וואָס מאַנאַפּאָליזירען דאָס פרייע דענקען און מאָראַל, און דאָס פּער־דאַרבענהייט און גייסטיגע פּוילענעש קומען נור פון דער ערציהונג, ווי די גאַנצע פּוילעניש ביי די בעדער קומט פון דעם מיהל־טהאל־געברערייען! (טומעל און אונטערברעכונגען. דר. שטאַקמאַן רעדט אבער ווייטער.) און די זעלבע צייטונג קען פּרעדיגען וועגען די אויפהעבונג פון די מאַסען צו אַ העכערען לעבענס־פּלאַן! אבער, צום טיפּפּעל, אויב די לעהרע פון דער צייטונג איז ריכטיג, אַז די מאַסען זיינען די געהויבענסטע, טו צו וועמען זאָל מען זיי נאָך דערהויבען? מיינט דאָך גאָר דערהויבען זיי, שטירצען זיי אין פּערניכטונג! אבער צום גליק איז עס בלויז אַין אַלטער ליגען, דאָס ערציהונג מאַכט איינעם אונמאָראַליש. ניין, עס איז די אונט־וויסענהייט, די אָרימקייט, די העסליכקייט פון לעבען, וועלכע טהווען דיזע טיפּפּעלשע ארבייט! אין אַ הויז, וועלכע ווערט ניט אויס־געלופּטערט, און וואו די פּאָדלאָגע ווערט ניט אויסגעקעהרט — מיין פּרוי קאַטערינע בעהויפּטעט, אַז מי דאַרף זיך אויך וואַשען, אבער דאָס קענען מיר איצט ניט דיסקוטירען — נו, אין אזא הויז, זאָג איך, אין דעם משך פון צוויי, דריי יאהר, פּערלירען די מענטשען דעם כּח צו דענקען אָדער האַנדלען מאָראַליש. דער פּעהלען פון דעם זויערשטאַף מאַכט שוואַך דעם געוויסען. און עס שיינט, אַז עס איז דאָ זעהר וועניג זויערשטאַף אין פּיעלע הייזער פון אונזער שטאַדט, איז דאָך די גאַנצע קאָמפּאָקטע מאיאָריטעט אזוי געוויסענ־לאָז צו פּערלאַנגען אויפצובויען דאָס וואָהלזיין פון דער שטאַדט אויף אַ זומפּ פון ליגענס און שווינדעל!

א ס ל א ק ס ען. איך קען ניט ערלויבען אזא בעליידיגונג, געשליידערט אויף אלע בירגער, וואָס זיינען דאָ אנוועזענר.
איינער אין זאָל. איך מאַך אַ פּאַרשלאַג דאָס דער פּאַרזיצענדער זאָל הייסען דעם רעדנער זיך זעצען.
פּיעלע שטימען. יא, יא, דאָס איז ריכטיג! זעצט זיך אוועק! זעצט זיך אוועק!
ד. ר. שטאַקמאַן. (אין כּעס.) דאָן וועל איך פּראָקלאַר־

זיי מאַסען, פון וועלכע מי מאַכט איצט חוזק.
אייניגע אַרבייטער. דריי מאָל הורראה פאַר
האווסטאד. הורראה! הורראה!

ד.ר. ש ט אָ ק מ אַן. דעם סאָרט מענשען, פון וועלכע
איך רייך, געפינט איהר ניט בלויז אין די ניעדריגע קלאַסען. זיי
קריכען און קישענען ארום אונז איבעראַל, ביז אין די העכסטע
קלאַסען פון דער געזעלשאַפט. קוקט נור אָן אונזער גלאַטען,
עלעגאַנטען בירגערמייסטער! ווירקליך, מיין ברודער פעטער איז
פונקט אזוי פיעל איינער פון דער וואַלגאַרנער סטאַדע, ווי אירגענד
ווער, וואָס געהט אויף צוויי פיס. (געלעכטער און פייפעריווען.)
בירגערמייסטער. איך פראָטעסטיר געגען אזעלכע
פערזענליכע בעליידיגונגען.

ד.ר. ש ט אָ ק מ אַן. (אוי ווי דאָס וואָלט איהם ניט אָנגעהויבען
צו אַרעו.) און דאָס איז ניט דערפאַר, ווייל ער, ווי איך אַליין,
שטאַמט פון אַ ניכטסווירדיגען אַלטען רויבער פון פאַמעראַניאַ—
בירגערמייסטער. אַ לעכערליכע, אונזיניגע געשיכטע,
שוין לאַנג אָבגעשטריטען.

ד.ר. ש ט אָ ק מ אַן. —נור ער איז עס, ווייל ער דענקט
נאָך אַליין די געדאַנקען פון זיינע אור-עלטערן, און האַלט זיך ביי
זייערע מיינונגען. די מענשען, וואָס טהוען עס, זיי געהערען צו
דער פראָסטער, רויהער מאַסע. איהר זעהט, דאָרום איז עס מיין
ברודער אין גרונד גענומען אזוי גראָב און אזוי ניט ליבעראַל.

בירגערמייסטער. הערר פאַרזיצענדער!
האָר אַר אַר. הייסט עס, אז די פערזאָנען, וואָס צייכענען
זיך יא אַויס פון אנדערע, זיינען ליבעראַלע? דאָס איז גאָר אַ נייע
טהעאָריע!

ד.ר. ש ט אָ ק מ אַן. יא, אויך דאָס איז אַ טהייל פון מיין
נייער ענטדעקונג. און אויך דאָס זאָלט איהר הערען. דאָס דער
פרייער געדאַנק איז פונקט דאָסזעלבע, ווי מאַראַל, ווי גרויסקייט, ווי
אַריסטאָקראַטיע. און איך זאָג דאָרום, אז עס איז גאַנץ אונט-
פערצייהליך פון דעם „פאַלקסבאַטע“ צו שרייען טאַג-איין טאַג-אויס,

אזעלכע ערצויגענע פודעלס קען מען עס אויסלערנען צו טאָן פער-
שידענע טריקס. א געוועהנליכער בויערן-הונד וואָלט אין זיין לעבען
ניט געקאָנט אויסלערנען אזעלכע קונד-שטיק. (אלגעמיינער
געלעכטער.)

א ב י ר ג ע ר. (שרייענדיג) ווילט איהר איצט מאַכען
הינט פון אונז?

א צווייטער. מיר זיינען ניט קיין חיות, הערר דאָקטאָר.
ד.ר. שטאָקמאַן. יא, ביי מיין לעבען, אבער מיר זיינע
חיות, אלטער יונגע! מיר זיינען איינער ווי דער צווייטער אזוי
פיעל חיות, וויפיעל איינער קען נור ווינשען. אבער עס איז אמת,
דאָס צווישען אונז זיינען ניטאָ פיעלע חיות, וואָס האָבען זיך מיט
עטוואָס אויסגעצייכענט. אה! עס איז דאָ אַ שרעקליכער אונטער-
שיער צווישען די מענשען — צווישען די פודעל-מענשען און די
פראָסטע הינד-מענשען, און דאָס לעכערליכסטע דערביי איז, דאָס
דער רעדאקטאָר האווסטאד איז מיט מיר איינפערשטאנען אזוי
לאַנג, ווי מיר רעדען פון די פיער-פיסיגע חיות —

ה א ו ו ס ט א ד. אָה, הערט שוין אויף וועגען דעם!
ד.ר. שטאָקמאַן. גוט! אבער אזוי שנעל, ווי איך ווענד
אָן דיזען געזעץ צו די צוויי-פיסיגע, איז הערר האווסטאד שטאַרק
אויפגעבראכט. דאָן האָט ער שוין מעהר ניט די קראפט צו האַלטען
זיך ביי זיינע מיינונגען. ער האָט ניט דעם מוטה אויסצודענקען
זיינע אייגענע מיינונגען ביז צום לאַגישען סוף. דאָן דרעהט ער
איבער אלע זיינע לעהרען מיט'ן קאָפּ אראָב, און ערקלערט אין זיין
צייטונג „דער פאָלקסבאָטע“, דאָס בויערן-הינער און רינשטאָק-
הינד זיינען גאָר די בעסטע און די טהייערסטע מינים אין דער
מענאָדעזשעריע! אבער עס איז אימער אזוי: אזוי לאַנג, ווי איהר
האָט ניט ארויסגעארבייט די פראָסטקייט פון אייער סיסטעם, און
האָט ניט דערשלאָגען זיך צו גייסטיגער הויכקייט —

ה א ו ו ס ט א ד. איך האָב קיינע פרעמענזיעס אויף איר-
גענד וועלכע הויכקייט. איך שטאַם פון איינפאַכע בויערן, און
איך בין שטאַלץ דערמיט, וואָס מיין וואָרצעל ליגעט טיעף צווישען

דעם זיינט איהר גערעכט. איהר זייט קיינמאָל ניט געווען אזוי אָפּענהערציג צו טהאָן דאָס. נו, איך וועל אייך ניט ברענגען אין אַ שווערע, אונאַנגענעהמע לאַגע, הערר האווסטאד. לאַמִּיך אַליין בלייבען דער פרייער רענקער. און איך וועל איצט בעווייזען, דאָס דער „פּאָלקסבאַטע“ פיהרט אייך אַלעמען ביי דער נאָז, ווען ער זאָגט אייך, דאָס איהר, די מאַסען, די פּראָסטע סטאַדע, זיינט דער סאַמע אמת'ער קערן פון פּאָלק. איך וועל בעווייזען אייך וויסענדיג שאַפטליך, אז דאָס איז בלויז אַ צייטונגס־ליגען. די מאַסען זיינען בלויז דער רויהער מאַטעריאַל, פון וועלכען מיר, די פּעהיגערע, די קליגערע, בילדען ערשט אַ פּאָלק. (מורמלעריי, געלעכטער און גערויש אין צימער.) און איז עס ניט אזוי מיט אַלע אנדערע לעבעדיגע בעשעפעניסע אויף דער ערד? ווי גרויס איז עס דער אונטערשיעד צווישען אַ קולטיווירטע און ניט־קולטיווירטע פּאַמיליע פון חיות? טהוט נור אַ קוק אויף אַ פּראָסטע בויערן־הוהן. וואָס פאַר אַ סאָרט פלייש קריגט איהר פון אַזאַ דאַרע חיה? זעהר וועניג מיט וואָס זיך צו בעריהמען. און וואָס פאַר אַ סאָרט אייער לעגט זי? אַ וועלכע עס איז אַנשטענדיגע קראַך קען לעגען אייער באַלד אַזעלכע גוטע. דאן נעהמט אַ קולטיווירטע שפּאַנישע אָדער יאַפּאַנעזישע הוהן, אָדער נעהמט אַ פּאַווע אָדער אַ אינדעטשקע — אַה, דאן זעהט איהר דעם אונטערשיעד. און דאן נעהם איך דעם הונד, דעם מענשענס נעהענטסטען חבר. שטעלט זיך פאַר פריהער אַ געוועהנליכען פּראָסטען גאַס־הונד, איך מיינ איינעם פון יענע העסליכע, צופליקטע, פּערשמוצטע בעשעפעניסע, וואָס לויפען ארום איבער די גאַסען, און וועלכע זיינען אונז אַלעמען אין וועג, און שטעלט אַוועק אַזאַ הונד ביי דער זייט פון אַ פּודעל־הונד, וועלכער איז פאַר פיעלע דורות אויפגעהאָדעוועט געוואָרען פון אַ גוט־בעקאַנטע פּאַמיליע, וועלכער האָט געלעבט אויף דעליקאַטע נאַהרונג, און האָט געהערט האַרמאָנישע שטימען און מוזיק. גלויבט איהר ניט, דאָס דער מאַרד ביי אַזאַ פּודעל האָט זיך ענט־וויקעלט גאַנץ אנדערש, ווי דער מאַרד פון אַ פּראָסטען גאַסען־הונד? יא, איהר מעגט זיך פּערלאָזען אויף דעם. אָט נור

ה א ו ו ס ט א ד . און דאָס איז?—

ד ר . ש ט אָ ק מ אַ . דאָס איז די לעהרע, וואָס איהר האָט גע'ירש'ענט פון אונזערע אור־עלטערן, און וועלכע איהר פראָקלאַר מירט ווייט און ברייט, דאָס די מאַסע, די פראָסטע סטאדע, דאָס זי איז דער סאַמע קערן פון פאָלק, ניין, דאָס זי איז עס דאָס פאָלק, דאָס דער פראָסטער מענש, דאָס דיזער אונוויסענדער, אונענט־וויקעלטער מיטגליעד פון דער געזעלשאַפט האָט דאָסזעלבע רעכט צו פערדאמען אָדער מסכים צו זיין, צו רעגיערען און צו הערשען, ווי די וועניגע מענשען פון גייסטיגער מאַכט.

ב י ל ל י נ ג . ניין, ווירקליך, גאָט זאָל מיר—

ה א ו ו ס ט א ד (שרייענדיג) בירגער, ביטע, מערקט דאָס זיך! בייזע שטימען. האָ! האָ! זיינען מיר דען ניט דאָס פאָלק? איז דאָס נור די רייכע, וואָס זאָלען רעגיערען?

אן א ר ב י י ט ע ר . ווארפט דאָרט אַרונטער דעם בחור, וואָס שטעהט דאָרט און פלוידערט אזוי!

א נ ד ע ר ע . ווארפט איהם אַרונטער.

א ב י ר ג ע ר . (שרייענדיג) בלאָז דיין טרובע, עווענזאָן!

(הויכע פויפערויען און אַ שרעקליכער גערויש אין צימער.)

ד ר . ש ט אָ ק מ אַ . (ווען דער טומעל האָט זיך עטוואַס איינגעלעגט.) איצט זייט פערנינפטיג. קענט איהר ניט פערטראַגען? צו הערען כאָטש איין מאָל דעם אמת? איך פערלאַנג דאָך ניט פון אייך, איהר זאָלט גלייך מיט מיר איינפערשטאַנען ווערען. אבער איך האָב זיכער ערוואַרטעט, דאָס הערר האווסטאד וועט זיין אויף מיין זייט, ווען ער וואָלט נור געווען געטריי צו זיך אליין. זאָגט דאָך הערר האווסטאד, דאָס ער איז אַ פריידענקער—

ע ט ל י כ ע ש ט י מ ען . (פרעגען ערשטוינט אין אַ נידריגען

טאָן.) פריידענקער, האָט ער געזאָגט? וואָס? רעדאקטאָר האוור־סטאד אַ פריידענקער?

ה א ו ו ס ט א ד (שרייענדיג) בעווייזט עס, דר. שטאַקמאַן,

ווען האָב איך עס אַ מאָל געזאָגט אין דער צייטונג?

ד ר . ש ט אָ ק מ אַ . (נאכטראַכטענדיג.) ניין, ווירקליך, אין

בירגער מיסטר. איך בין גאנץ איינפערשטאנען
מיט דעם העררן פאָרויצענדען.

ד.ר. שטאַקמאַן. איך דענק ווירקליך, אז דו ביזט גאנץ
משוגע, פעטער! איך האָלט מיך ביי דער טהעמאַ אזוי נאָהענט,
ווי איינער קען נור, ווייל דאָס, וואָס איך זאָג, איז, דאָס די מאַיאָרי-
טעט, די פערדאמטע, קאָמפּאַקטע מאַיאָריטעט, דאָס זי איז עס,
וואָס פּערגיפטעט אונזער גייסטיגען לעבען, און פּערפּעסעט דעם
גרונד אונטער אונזערע פיס.

האָווסט אַד. און דאָס טהוט די גרויסע אונאַבהענגיגע
מאַיאָריטעט דערפאַר, ווייל זי איז פּערנינפּטיג גענוג צו אַכטען ניר
אזעלכע וואַהרהייטען, אין וועלכע מי איז שוין זיכער, און וועלכע
זיינען שוין אנערקענט!

ד.ר. שטאַקמאַן. אָה, מיין טהייערער הערר האָווסטאַד!
רעדט ניט מיט אזאַ גלאַטינקען צינגעלע וועגען אנערקענטע וואַהר-
הייטען! די וואַהרהייטען, וואָס די מאַסען אנערקענען, זיינען מיין
וואַהרהייטען, וועלכע זיינען געווען זיכער אין די טעג פון אונזערע
עלטער-זיידעס. מיר, די קעמפּפּער פון היינטיגער צייט, אנערקענען
זיי ניט מעהר, און איך גלויב ניט, אז עס איז דאָ נאָך אַנאַנדער
זיכערע וואַהרהייט, אויסער דיזע — דאָס די געזעלשאַפט קען ניט
לעבען און געדייהען אויף אלטע וואַהרהייטען, ווי אייערע, יואָס
זיינען אָהן מאַרף און אָהן לעבען.

האָווסט אַד. אבער אַנישטאַט דיזע אלע וואָלקענדיגע
רייד וואָלט געווען מעהר אינטערעסאַנט צו הערען, וואָס זיינען עס
יענע וואַהרהייטען, אָהן מאַרף און אָהן לעבען, מיט וועלכע מיר
האַלטען זיך! (א גרויסער אַפּלאָז פון גאַנצען עולם.)

ד.ר. שטאַקמאַן. אַך, איך קען ניט אויסרעכענען די
נאַנצע הורבע פון העסליכקייטען. אבער אום אַנצופאַנגען, וועל איך
אָנווייזען אויף בלוז איין אנערקענטע וואַהרהייט, וועלכע איז אין
גרונד גענומען א שרעקליכער ליגען, אבער אויף וועלכע אלע,
אי הערר האָווסטאַד און זיין צייטונג, און אי די אלע אַנהענגער
פון זיין צייטונג עקזיסטירען.

מענשען שטעהען, זאָר-זאָגען, אויף דער וואַך, אזוי ווייט פאָר-
אויס, דאָס די קאָמפּאָסטע מאַיאָריטעט האָט זיי נאָך ניט דער-
גרייכט, און דאָרט קעמפּפּען זיי פאַר די וואַהרהייטען, וועלכע
זיינען צו שפּעט געבאָרען געוואָרען אין דער וועלטס-בעוואוסטזיין,
אום צו געווינען פאַר זיך די מאַיאָריטעט.

ה א ו ו ס ט א ר . א ל ז א א י ז ד ע ר ד א ק ט אָ ר א י צ ט א
ר ע ו ו אָ ל ו צ י אָ נ ע ר !

ד ר . ש ט א ק מ א ז . י א , ד אָס ב י ז א יך , ה ע ר ר ה א ו ו ס ט א ר ,
ווייל איך געה רעבעללירען געגען דעם ליגען, אז דער אמת איז ביי
די מאַיאָריטעט. וואָס פאַר א סאָרטען וואַהרהייטען זיינען עס די,
וואָס די מאַיאָריטעט האָט די געוואוינהייט אויפצונעהמען ? וואַהר-
הייטען, וואָס זיינען שוין אזוי פול מיט יאהרען, דאָס זיי צופאלען
שוין אזוי. ווען א וואַהרהייט ווערט אזוי אַלט, איז זי שוין אויפ'ן
ריכטיגען וועג צו ווערען א ליגען, מיינע העררען. (געלעכטער יון
אונטערברעכונג.) יא, איהר מענט מיר גלויבען אָדער ניט, אבער
וואַהרהייטען זיינען ניט די לאנגיאַהריגע מתושלח'ס, ווי מאַנכע
רעדען זיך איין. א ריכטיג געבויטע וואַהרהייט לעבט — לאַמיר
זאָגען — אַלס א כּלל — זיעבצעהן אָדער אַכטצעהן יאהר ; אז
פיעל, איז צוואַנציג. זעלטען-ווען לענגער. אבער די וואַהרהייטען,
וואָס זיינען געפלאַגט מיט אַזאַ אַלטקייט, זיינען שרעקליך אויס-
געדארט, און דאָך איז עס ערשט דאָן, ווען די מאַיאָריטעט נעהמט
זיי אויף און רעקאָמענדירט זיי צו דער געזעלשאַפט, אַלס געזונדע
נאָהרונג. אבער איך קען איך פּערזיכערען, אז עס איז ניטאָ פיעל
נאָהרונגס-שטאָף אין דיווען מאַכל. און אַלס א דאָקטאָר, ווייס איך
עטוואָס וועגען דעם. דיווע אַלע מאַיאָריטעטס-וואַהרהייטען זיינען
ווי לעצטעס יאהר געזאלצענער חזיר-פלייש. זיי זיינען ווי די
פּערשימעלטע, ביטערע וואַרשט, און זיי מאַכען עס דיווען גאַנצען
מאָראַלישען שקראָפּל, וואָס פּערוויסטעט אונזער געזעלשאַפט !

א ס ל א ק ס ע ז . ע ס ש י י נ ט מ י ר , ד אָס ד ע ר ה ו י כ ו ו י ר ד י ג ע ר
ר ע ד נ ע ר ג ע ה ט א ו ו ע ק צ ו ו ו י י ט פ ו ז י י ז ש ט א נ ד פ ו נ ק ט .

א ס ל א ק ס ע . דער פאָרויצענדער האָפט, אז דער רעדנער
וועט צוריקציהען זיינע האַסטיגע אונבערעכענטע בעמערקונגען.
ד ר . ש ט א ק מ א . קיינמאָל ניט, הערר אסלאקסען. ווייל
דאָס איז דאָך די גרויסע מאַיאָריטעט פון אונזער געזעלשאַפט,
וואָס רויבט מיר פון מיין פרייהייט און וויל מיר פערוועהרען צו
רעדען די וואַהרהייט.

ה א ו ו ס ט א ד . רעכט איז אימער אויף דער זייט פון דער
מאַיאָריטעט.

ב י ל ל י נ ג . יא, און אויך דער אמת, גאָט זאָל מיר אזוי
העלפֿען.

ד ר . ש ט א ק מ א . די מאַיאָריטעט איז קיינמאָל ניט
גערעכט. קיינמאָל זאָג איך. דאָס איז איינע פון יענע איינ-
געקארעניעטע ליגענס, געגען וועלכע א פרייער, דענקענדער מענטש
מוז פראַטעסטירען. ווער זיינען עס די, וואָס שטעלען צוואמען
די מאַיאָריטעט פון אַ לאַנד? זיינען עס די קלוגע אָדער די נאַרישע?
איך דענק, מי מוז צוגעבען, אז די נאַרישע מענשען זיינען איבער
דער גאנצער וועלט אין א געוואלדיגער מאַיאָריטעט. און, דער
טייפֿעל זאָל עס נעהמען, עס קען דאָך זיכער ניט זיין גערעכט, אז
די נאַרישע זאָלען פיהרען די קלוגע. (ליאַרס און געשרייען). יא, יא,
איהר קענט מיר איבערשרייען, אבער איהר קענט מיר ניט ענטפֿערן.
די מאַיאָריטעט האָט די מאַכט, צום אונגליק, אבער רעכט האָט זי
ניט. איך און נאָך אייניגע וועניגע האָבען דאָס רעכט. די מינאָרי-
טעט איז אימער גערעכט. (וויעדער אַ געוואלדיגער ליאַרס).

ה א ו ו ס ט א ד . חא! חא! אלזאָ איז דר. שטאָקמאַן
געוואָרען גאָר אַין אַריסטאָקראַט זייט אייער-נעכטען.

ד ר . ש ט א ק מ א . איך האָב געזאָגט, דאָס איך וועל
ניט פערלירען אַ וואָרט איבער די קליינע, שמאָל-בריסטיגע, קורצן
אטהמיגע חברה, וואָס שלעפט זיך הינטער אונז. דער קאָכעדיגער
לעבען האָט גאָר ניט צו טאָן מיט זיי. אבער איך דענק פון יענע
אייניגע איינצעלנע צווישען אונז, וואָס האָבען בעשאַפען די אלע
נייע, לעבען-שפראַצענדע אידעען פאר זייערע אייגענע.

פון בייריש ביער. רעדט ווייטער, דר. שטאָקמאַן, אבער זעהט, זייט געלאסענער.

ד.ר. שטאָקמאַן. נו, ברידער בירגער, איך וויל ניט רעדן מעהר פון אונזערע פיהרער. אויב אימיצער רעכענט פון דעם, וואָס איך האָב געזאָגט, דאָס איך וויל מי זאָל אויסראַטען יענע העררען אָט שוין, היינט ביינאַכט, האָט ער א טעות, א גרויסען טעות. וויל איך האָב דעם פעסטען גלויבען אין מיר, אז דיזע רעשיטלאַך פון אַן אַבשטאַרבנדע וועלט פון געדאַנק טהוען דאָס אויסגעצייכענט אלײן פאַר זיך. זיי דאַרפען ניט די הילפע פון אַ דאָקטאָר צו פּערגיכערען זייער סוף. אויך איז עס ניט דיזער סאָרט מענשען, וואָס זיינען די גרעסטע געפּאָהר פאַר דער געזעלשאַפט, ניט זיי זיינען עס, וואָס האָבען די מייסטע ווירקונג אין דער פּערגיפטונג פון אונזער גייסטיגען לעבען, אדער וואָס פּערפעסטען דעם באַדען אונטער אונזערע פיס; ניט זיי זיינען עס, וואָס זיינען די געפּעהרליכסטע שונאים פון אמת און פרייהייט אין אונזער געזעלשאַפט.

געשרייען פון אלע זייטען. ווער איז עס אלזאָ?
רופט זיי אָן!

ד.ר. שטאָקמאַן. יא, זייט זיכער, איך וועל זיי אייך אָנרופען. וויל דאָס איז די גרויסע ענטדעקונג, וואָס איך האָב נעכטען געמאַכט. (אין אַ העכערען טאָן.) די מייסט געפּעהרליכע פּינד פון פרייהייט צווישען אונז איז די קאָמפּאַקטע מאַיאָריטעט! יא, די פּערדאַמטע, קאָמפּאַקטע, ליבעראַלע מאַיאָריטעט — זיי זיינען עס. נו, ווייסט איהר עס!

(א שרעקליכער טומעל אין צימער. די מייסטע שרייען, קלאפען מיט די פיס, פויפען. אייניגע עלטערע העררען קוקען זיך איבער צווייטען זיך און זעהען אויס שטאַרק אַמיזירט. מרס. שטאָקמאַן הייבט זיך אויף נערוועז. פּרעדריק און וואַלטער געהען צו מיט ביוזע געזיכטער צו די ליאַרעס-מאַכענדע שול-קינדער. אסלאַקסען קלינגט מיט'ן גלאַק און שרייט: „אַרדנונג!“ האווסטאד און בוללינג רעדען ביידע צוזאַמען, אבער מי קען גאָרניט הערען. ענדליך ווערט וויעדער רוהיג.)

געוואָר געוואָרען איבער די פעהלערן, וואָס אונזערע פיהרער האָבען, געמאַכט ביי דער גרינדונג פון די בעדער. איך פעראַכט דיזע פיהרער. איך האָב שוין גענוג געזעהן פון דיזען סאָרט מענטשען אין מיין צייט, זיי זיינען ווי די ציגען אויף אַ יונגען פעלד. זיי מאַכען אָן איבעראַל הזיקות. זיי שטעהען אין דעם וועג פון אַ פרייען מענטשען, וואוהין ער טהוט זיך אַ קעהר— און איך וואָלט געווען צופריעדען ווען מיר וואָלטען זיי געקענט אויסראַטען, ווי מיר טהוען עס מיט אַנדערע שעדליכע און עקעלהאַפטע חיות— (אַ געפילדער אין צימער).

בירגער מייסטער. הערר פאָרויצענדער! קען אַזאַ אויסדרוק זיין ערלויבט?

אַסלאַקסען. דר. שטאַקמאַן.

דר. שטאַקמאַן. איך קען ניט פערשטעהן, ווי אזוי איך האָב עס נור איצט פערשטאַנען דיזע חברה, ווייל האָב איך דען ניט געהאַט אַ ביישפיעל פאַר מיינע אויגען טאַג־טעגליך אין דיזער שטאַדט— מיין אייגענער ברודער פעטער— וואָס איז אזוי לאַנגזאַם צו פערשטעהן נייע אידעען, און בלייבט אזוי פעסט ביי זיינע פאָראורטהיילע—

(מי לאַכט, מי רוישט און מי פויפט. מרס. שטאַקמאַן הוסט און אַסלאַקסען קלינגט מיט'ן גלאַק.)

דער שיכור. (וואָס איז צוריק אַרײַן) מיינט איהר עס מיר? זיכער, מיין נאָמען איז פעטערסאָן, אבער, פערדאַמט, אויב— צורייצטע שטימען. ווארפט איהם אַרויס! (דער מאַן ווערט וויעדער אַרויסגעוואָרפען.)

בירגער מייסטער. ווער איז עס יענע פערזאָן?
איינער נעבען איהם. איך קען איהם ניט, בירגער־מייסטער.

אַצווייטער. ער איז ניט קיין היגער.
אַדריטער. וואהרשיינליך אַ לויפער פון—
אַסלאַקסען. דער מאַן איז וואהרשיינליך שיכור געווען

מעדיצין, איידער אזא מענשען, ווי איך. (מי מורמעלט אין דער פערזאמלונג.)

ביללינג. (אוועקלעגענדיג די פעדער) גאט זאל מיר אזוי העלפען, אבער איך האב נאך קיינמאל ניט געהערט—
האווסט אד. עם איז א בעליידיגונג פאר דאס הויכ-געשעצטע בויערן-פאלק.

דר. שטאקמאן. איין מאַמענט! איך דענק ניט, אז אימיצער קען מיר מאכען א פארוואורף, דאס איך האב דאָרט פער-געסען אָן מיין געבורטס-שטאדט. דאָרט האָב איך געטראכט און געשפונען פֿלענער—דאָס זיינען געווען די פֿלענער פאר די בעדער. (אפלאַדיסמענטען פון אַלע זייטען.) און ווען ענדליך, נאָך אַ לאַנגע צייט, האָט דער שיקזאל אזוי געמאכט, דאָס איך זאל קענען קומען צוריק אַהיים—דאָן, מיינע מיטבירגער, האָט זיך מיר אָבגעדוכט, אז עם איז גאָר ניטאָ מעהר אזא זאך אויף דער ערד, וואָס איך זאל נאָך ווינשען. יא, איך האָב געהאַט איין שטענדיגען, ברענגערען וואונש צו זיין ניצליך צו דעם פלאַז פון מיין געבורט, און צו די מענשען דאָ.

בירגערמייסטער. (קוקענדיג אין די פוסטקייט.) די מעטאָדע איז אַ ביסעל שוין צו מאַדנע—הם!

דר. שטאקמאן. און ווען איך בין אהער געקומען, בין איך געווען גליקליך דורך מיינע חלומות. אבער נעכטען אין דער פריה, ניין, דאָס איז שוין געווען מיט צוויי אווענדען צוריק, האָבען זיך די אויגען פון מיין מח געעפענט ברייט, און דאָס ערשטע, וואָס איך האָב דערזעהן, איז געווען די נאַרישקייט פון די אויטאָריטעטען אונזערע.

(א גערויש, אַ ליאַרס, מרס. סטאָקמאַן הוסט מיט איהר גאַנצען כח.)
בירגערמייסטער. הערר פאָרויצענדער!

אסלאקסען. (קלוינגענדיג מיט'ן גלאַק.)—אַלס פאָרויצענ-
דער—

דר. שטאקמאן. עם איז געמיין צו כאַפען מיר ביי א וואָרט, הער אסלאַקסען. איך האָב נור געמיינט, דאָס איך בין

ענטדעקען עטוואָס, וואָס איז פיעל וויכטיגער, ווי דער ניטזעהר-
וויכטיגער פאָקט, דאָס אונזער וואַסער-לייטונג איז פּערגיפּטעט,
און דאָס אונזערע היגיענישע בעדער זיינען געבויט אויף אַ באַדען,
פול מיט די פּעסט. —

פּי ע ל ע ש ט י מ ע ן . (יִרְוִיעַנִיג) רעדט ניט וועגען די
בעדער! מיר ווילען דאָס ניט הערען. וועגען דעם שווייגט!

ד ר . ש ט אָ ק מ א ן . איך האָב געזאָגט, איך וועל רעדען
פון דער גרויסער ענטדעקונג, וואָס איך האָב געמאַכט אין די לעצטע
עטליכע טעג — די ענטדעקונג, דאָס אלע אונזערע גייסטיגע קוועלען
פון אונזער לעבען זיינען פּערגיפּטעט, און דאָס אונזער גאַנצע
בורזשאַווע געזעלשאַפט איז געבויט אויף אַ באַדען, וועלכער איז פול
מיט דעם פּעסט פון ליגענס.

מ א נ כ ע ש ט י מ ע ן . (ערשטוונט און אַ ביסעל אויפ'ן קול)
וואָס זאָגט ער דאָרט?

בירגערמייסטער. אזא בעלידיגונג!
א ס ל א ק ס ע ן . (מיט'ן האַנד אויפ'ן גלאַק) איך מוז אויפ'
פאַרדערען דעם רעדנער צו זיין אַ ביסעל געלאַסענער אין זיינע
אויסדריקע.

ד ר . ש ט אָ ק מ א ן . איך האָב ליעב געהאַט מיין געבורטס-
שטאָרט אזוי שטאַרק, ווי איינער קען נור ליעב האָבען די הייב
פון זיין קינדהייט. איך בין ניט געווען אַלט, ווען איך האָב פּער-
לאָזען אונזער שטאָרט, און די ווייטקייט, און די נויט און די
ערינערונגען האָבען געוואָרפען אַ מאַדנעם צויבער אויף די שטאָרט
און איהרע איינוואָהנער. (מאַנכע אַפּלאַדיסמענטען הערען זיד.) דאָן
יאהרען לאַנג האָב איך געמוזט פּערבלייבען אין עפּעס אַ ווינקעל
אין די נאָרד. ווען איך פּלעג זיך בעגעגענען מיט מאַנכע פון די
אַרימע מענשען, וואָס האָבען דאָרט געלעבט, איינגעצוימט פון
פּעלזען, האָט עס מיר אויסגעזעהען מאַנכעס מאַל, אז עס וואָלט
געווען פיעל גלייכער פאר יענע ערניערדיגטע בעשעפעניסע צו
האָבען אַ בהמה-דאָקטאָר, וואָס זאָל זיי בעזאָרגען מיט די נויטיגע

אסלאקסען. איך וועל איצט לאָזען אָבשטימען דעם
בירגערמייסטערס פּאָרשלאַג.

ד.ר. שטאַקמאַן. עס איז ניט נויטיג. איך האָב שוין
גאָר ניט בדעה איצט צו רעדען פון דעם גאַנצען שמוץ פון די
בעדער. ניין, איהר זאָלט איצט הערען עפעס גאַנץ אנדערעס!
בירגערמייסטער. (אָ אַ זייט) וואָס פאַר אַ נייע
נאַרישקייט איז איהם שוין אין קאָפּ אַרײַן!

אַ שיכור. (ביזן טיר פון הויפט־אַרײַנגאַנג) איך בין אַ
ריכטיגער טעקס־צאָהלער, און איך האָב דאַרום אַ רעכט אויף מיין
מיינונג. מיין פּולע, פעסטע מיינונג איז, דאָס—

פּיעלע שטימען. שטיל דאָרט!

אַ נדרע. ער איז שיכור, וואַרפט איהם אַרויס!

(דער שיכור'ער מאַן ווערט אַרויסגעשטופּט.)

ד.ר. שטאַקמאַן. קען איך רעדען?

אסלאקסען (קלינגענדיג מיט'ן גלאַק) ד.ר. שטאַקמאַן

וועט אדרעסירען דיזע פּערוזאַמלונג.

ד.ר. שטאַקמאַן. איך וואָלט געגליכען צו זעהען מיט
אייניגע טעג צוריק אימיצען צו סמיען צו מאַכען אזא פּערוזף צו
פּערשטאַפּען מיר די מויל, ווי דאָס האָט פּאַסירט היינט דאָ ביי־
נאַכט! איך וואָלט דאָן געקעמפּט, ווי אַ לייב, אום צו פּערטהיי־
דיגען מיינע הייליגסטע רעכטע, אַלס מענש. אבער איצט איז מיר
אַלעס אַליץ איינס, ווייל איך האָב מיט אייך איצט וועגען וויכטיגערע
זאַכען צו רעדען. (די מענשען שפּאַרען זיך צו נעהנטער צו איהם.)
מאָרטאָן קיללל, זיין שווער, איז צווישען די אַרומשטעהענדע, און דר.
שטאַקמאַן רעדט ווייטער.) וועהרענד די לעצטע טעג האָב איך פּיעל גע־
טראַכט, האָב זיך איבערלעגט וועגען פּיעלע זאַכען, ביז, ענדליך,
אין מיין קאָפּ האָט אַלעס זיך געדרעהט ווי אין מיהל.

בירגערמייסטער. (הוסטענדיג) הם! הם!

ד.ר. שטאַקמאַן. אבער נאכהער האָב איך אָנגעהויבען
צו זעהען זאַכען קלאָר. דאָן האָב איך דערזעהן דעם סאַמע גרונד
פון אַלעס, און דאַרום בין איך היינט דאָ. איך געה פאַר אייך

אם לא קסען. איך בין זעהר אייפערשטאנען מיט דעם רעדנער.

האוסטאד. און אין דער זאך, וועגען וועלכער עס האט דעלט זיך איצט, איז קלאָר, אז דר. שטאַקמאַן האָט די עפענטליכע מיינונג געגען זיך. און, מיינע העררען, וואָס איז די ערשטע און די וויכטיגסטע פליכט פון א רעדאקטאָר? איז עס ניט צו זיין אין האַרמאָניע מיט זיינע לעזער? האָט ער דען ניט אויף א געוויסען וועג געקראָגען א שטילען מאַנדאַט צו ארבייטען אונטערמיעדליך און שטענדיג פאר דעם גליק פון זיינע לעזער? אָדער האָב איך אפשר א טעות אין דעם?

פיעלע שטימען. ניין, ניין, ניין! האוסטאד איז גערעכט.

האוסטאד. איך האָב ביטער געמוזט קעמפפּען מיט זיך, אום זיך צו צוקריגען מיט אַ מאַן, אין וועמעס הויז איך בין די לעצטע צייט געווען אזא אָפטער גאַסט — מיט אַ מאַן, וועלכער איז ביז היינט געווען אזוי געאַכטעט און געליעבט פון אלע זיינע מיטבירגער — מיט אַ מאַן, וועמעס איינציגער פעהלער יעדענפאַלס איז, דאָס ער בעראטה זיך מעהר מיט זיין האַרצען ווי מיט זיין קאָפּ. אייניגע שטימען. איז עס אמת? דריי מאָל הורראה פאר דר. שטאַקמאַן.

האוסטאד. אבער מוין פליכט צו דער שטאדט האָט מיר געצוואונגען צו צוברעכען די פריינדשאפט מיט איהם. דאן איז דאָ נאָך אַן אורזאכע, וואָס צווינגט מיר צו זיין געגען איהם, ניט צו לאָזען איהם געהן זיין וועג, און דאָס איז זיין פאַמיליע — דר. שטאַקמאַן. האַלט זיך ביי די וואַסער־לייטונג און די בעדער!

האוסטאד. זיין פרוי און די קליינע קינדער זיינע, וואָס זיינען —

וואַלטער. מיינט ער עס אונז, מוטער?
מרום. שטאַקמאַן. שא!

פאָרשלאַג, אז די בירגער זאָלען נאָך מעהר טעקסעס צאָהלען, ווי זיי טהוען עס ביז איצט, און אלץ צוליב אַ ניט־נוויטיגע אויסגאבע פון וועניגסטענס אַ הונדערט טויזענד קראָנען.

(אַ טומעל און אַ פייפעריווי.)

א ס ל א ק ס ע ן . (קלינגענדיג מיט'ן גלאַק.) אָרדנונג, מיינע העררען! איך מוז זיך נעהמען די פרויהייט צו אונטערשיטיצען דעם בירגערמייסטערס פאָרשלאַג. עס איז אויך מין מיינונג, אז עטוואָס ניט גוטעס שטעקט הינטער דעם דאָקטאָרס אַגיטאָציע. ער רעדט פון די בעדער, אבער מיינען מיינט ער אַ רעוואָלוציאָן. ער וויל די שטאדט־רעגיערונג איבערגעבען אין אנדערע הענד. קיינער צוויי פעלט ניט אין דר. שטאָקמאַנס עהרליכקייט. גאָט זאָל אָב־היטען! איך בין צו גונסטען פון זעלבסט־רעגיערונג דורך דאָס פאָלק, ווען נור די הוצאות זאָלען ניט פאלען צו שווער אויף די טעקס־צאָהלער. אבער אין דיווען פאל וועט עס גראדע אזוי זיין, און דערפאר, גאָט פערדאמט — איך בעט אייך אום ענטשולדיגונג — קען איך ניט נעהן צוזאַמען מיט דר. שטאָקמאַן. (שטאַרקע אַפּלאַדיכמענטען.)

ה א ו ו ס ט א ד . אויך איך האַלט עס פאר מין פליכט צו ערקלערען מין שטעלונג. אין אנפאנג האָט דר. שטאָקמאַנס אַגיטאָציע געפונען חן אין מאַנכע פלעצער און איך האָב איהר אונטערשיטיצט אזוי אונפאַרטייאיש ווי איך האָב געקאָנט. אבער אויך מיר האָבען אויסגעפונען, אז מיר זיינען פערפיהרט געוואָרען פון אַ פאַלשע פאָרשטעלונג פון דער לאַגע —

ד ר . ש ט אָ ק מ א ן . א פאַלשע!

ה א ו ו ס ט א ד . נו, טו זאָל זיין ניט קיין גאַנץ ריכטיגע. דעם בירגערמייסטערס ערקלערונג האָט עס בעוועזען. איך גלויב, אז קיינער פון די אַנוועזענדע צווייפעלט ניט אין מיינע ליבעראַלע פרינציפען. די שטעלונג פון דעם „פאָלקסבאָטע“ צו אלע גרויסע פאָליטישע פראגען איז אויך גוט בעקאַנט. אבער איך האָב געלערנט פון ערפאָהרונג און פון דענקענדע מענשען, דאָס אין לאַקאָלע זאַכען, מוז מען זיין ביז צו אַ געוויסען גראד פאָרזיכטיג.

אסלאקסען. קיינע אונטערברעכונגען, מיינע העררען.
ווי אַימיצער עטוואָס אַ בעמערקונג מאַכען?
בירגערמייסטער. הערר פּאַרויצענדער! אין אַנבע-
טראַכט פון מײַן נאָהענטע פּערבינדונג — וואָס איהר ווייסט וואַהר-
שיינליך אלע — מיט דעם הערר, וואָס איז איצט מעדיצינישער
בעאַמטער אין די בעדער, וואָלט איך אפילו בעסער געוואָלט גאָר
ניט ריידען היינט. אבער די שטעלע, וואָס איך פּערנעהם אין די
בעדער, און מײַן אַנגסט מכה זאכען פון דער העכסטער וויכטיגקייט
פאַר דער שטאַרט צווינגען מיך פּאַרצושלאָגען אַ רעזאָלוציאָן. איך
קען, גאָר אָהן צווייפעל, אָננעהמען, דאָס ניט איין-און-איינציגער
בירגער האַלט עס פאַר גוט, דאָס ניט בעשטעטיגטע און איבערטרי-
בענע ערקלערונגען וועגען דעם געזונדהייטס-צושטאַנד פון די
בעדער זאָלען פּערשפּרייט ווערען ווייט און ברייט.
פיעלע שטימען. ניין, ניין, געוויס ניט. מיר
פּראָטעסטירען.

בירגערמייסטער. דאָרום שלאָג איך פּאַר: „דאָס
דיזער מיטינג ענטזאגט זיך צו הערען דעם מעדיצינישען בעאַמטען
פון די בעדער, ניט לעקטשורן און ניט ריידען איבער דיזען
געגענשטאַנד.“

דר. שטאַקמאַן. (ווערענדיג בייז.) ענטזאגט זיך צו
הערען — וואָס פאַר אַין אונזין!

מ.ר.ש. שטאַקמאַן. (הוסטענדיג) הם! הם!
דר. שטאַקמאַן. (קאָנטראָלירענדיג זיך.) הייסט עס, אז
מי זאָל מיך ניט אויסהערען?

בירגערמייסטער. אין מײַן ערקלערונג דורך די צייטונג
„פּאָלקסבאַטע“, האָב איך דעם עולם בעקאַנט געמאַכט מיט די
סאַמע וויכטיגע פּאַקטען, אזוי דאָס אלע גוט-דענקענדע בירגער
קענען שוין ציהען זייערע אייגענע שליסע. איהר וועט פון דעם
פּערשטעהן, אז דער פּאַרשלאָג פון דעם מעדיצינישען בעאַמטען
פון די בעדער אויסער דעם, וואָס דאָס מיינט אַ פּערדאַמונג געגען די
העכסטע בירגער פון שטאַרט, איז עס אבער אין סאַמע גרונד אויך אַ

מיר דאָ איינעם צווישען אונז, וועלכען, איך דענק, מיר קענען אלע.
איך מײן דעם פרעזידענט פון דעם הויז־אייגענטהימער פערבאנר,
הערר אסלאקסען.

פיעלע שטימען. יא, יא! לאג זאָל לעבען אסלאקסען!
דריי מאָל הורראה פאר אסלאקסען.

(דר. שטאַקמאַן נעהמט זיין מאַנסקריפּט און געהט ארונטער פון
דער פּלאַטפאָרמע.)

אסלאקסען. ווי באלד דער פערטרויען פון מיינע ברידער
מיטבירגער פאָרדערט, וועל איך ניט זיין אונוויליג.

(גרויסער אַפּלאָוז. אסלאקסען געהט ארויף אויף די פּלאַטפאָרמע.)

ביללינג. (שרייבענדיג.) אזוי — „הערר אסלאקסען
אויסערוועהלט איינשטימיג —“

אסלאקסען. און איצט, אלס פאָרויצענדער, וויל איך זיך
נעהמען די פרייהייט צו זאָגען אַ פאָר קורצע ווערטער. איך בין אַ
רוהיגער, פריעדענס־ליעבענדער מענש. איך בין פאר טאַקטישע
בעשיידענהייט און פאר בעשיידענע טאַקטישקייט. יעדער, וואָס
קען מיר, ווייס דאָס.

פיעלע שטימען. יא, אסלאקסען, יא!

אסלאקסען. איך האָב געלערנט אין דער שול פון לעבען
און ערפאָהרונג, אז בעשיידענהייט, געלאסענהייט איז די טוגענד,
וואָס פאַסט פאר אַ בירגער.

בירגערמייסטער. הערט! הערט!

אסלאקסען. און עס איז אויך געלאסענהייט און בעשייד־
דענהייט, וועלכע זיינען אַם בעסטען פאר דער געמיינדע. איך וויל
דאַרום בעטען אונזער פיעל געאַכטעטען מיטבירגער, וולכער האָט
צונויפגערופען דיזע פערזאַמלונג צו איבערלעגען עס זיך און זיך
האַלטען אין די גרענצען פון געלאסענהייט און בעשיידענהייט.

אַמאַן בייין טהיר. דריי מאָל הורראה פאר דעם
בעשיידענהייט־פערבאנר.

אַ שטימע. געה צו אַל־די קלאָג.

שטימען. שא, שא!

ד.ר. שטאק מאן. (שטיל צו זיין פרוי.) נו, ווי פיהלסטו,
קאטערינע?

מ.ר. שטאק מאן. אָה, זעהר גוט. און איך בעט דיר,
אַטטאָ, דיזעס מאָל צו בעהערשען זיך.

ד.ר. שטאק מאן. אָה, איך קען מיך שוין זעהר גוט קאַנ-
טראָלירען, טהייערע. (קוקט אויף זיין זייגער, געהט ארויף אויף די
פלאַטפאָרמע, און פערבויגט זיך.) עס איז שוין א פערטעל שטונדע
נאָך דער בעשטימטער צייט, און איך וועל דארום אנפאנגען.
(ער נעהמט ארויס זיין מאָנסקריפט.)

אסלאקסען. אבער איך רעכען, אז פריהער פון אלץ מוז
דאָך אויסערוועהלט ווערען א פאָרויצענדער.

ד.ר. שטאק מאן. ניין, פאר דאָס איז ניטאָ די מינדעסטע
נויטווענדיגקייט.

אייניגע אין זאָל. יא, יא, מי דארף א פאָר-
זיצענדען!

בירגערמייסטער. אויך איך דענק, אז א פאָרויצענדער
איז נויטיג.

ד.ר. שטאק מאן. אבער, איך האָב דאָך גערופען דעם
מיטינג, אום צו געבען א לעקטשור, פעטער.

בירגערמייסטער. א לעקטשור איבער די בעדער קען
געוויס פיהרען צו מיינונגס-פערשידענהייטען.

אשטימע פון דער מאַסע. א פאָרויצענדען!
א פאָרויצענדען!

ד.ר. שטאק מאן. (קאָנטראָלירענדיג זיך.) נו, אז די פער-
זאַמלונג וויל אזוי, טו זאָל זיין אזוי.

אסלאקסען. וויל ניט דער בירגערמייסטער זיין פאָר-
זיצענדער?

ביללינג. (קלאַפענדיג מיט די הענד) בראַוואָ! בראַוואָ!
בירגערמייסטער. צוליעב אייניגע אורזאכען, וועלכע

איך בין זיכער איהר וועט אלע פערשטעהען, מוז איך אייך דאַנקען
און ניט אָננעהמען צו זיין פאָרויצענדער. אבער צום גליק האָבען

בעקוועם. איהר קענט לייכט ארויסגעהן דורך דאָרט, אויב עס זאָל
עטוואָס פּאַסירען.

מ.ר.ס. שטאַקמאַן. דענקט איהר, אז עס קען עפעס
פּאַסירען?

קאַפּיטאַן האָרסטער. דאָס קען מען קיין מאָל
אויף פּריהער ניט וויסען, ווען מי האָט צו טהון מיט אזא מאַסע.
אבער זעצט אייך, און האָט ניט קיין מורא.

מ.ר.ס. שטאַקמאַן. (אוועקזעצנדיג זיך). אה! עס
איז געווען שעהן פון אייך צו לאָזען האָבען שטאַקמאַנען דיזען
צימער.

האָרסטער. נו, אז קיין אנדערער האָט ניט געוואָלט, האָב
—איך—

פּעטראַ. (וועלכע האָט זיך שוין אוועקגעזעצט). און דאָס
איז געווען זעהר בראַוו, קאַפּיטאַן האָרסטער.

האָרסטער. איך דענק ניט, אז צו דעם איז נויטיג געווען
אזוי פּיעל מוטא.

(האווסטאד און אסלאקסען געהן אריין צוזאַמען, אבער דורך דעם
עולם שפּאַרען זיי זיך דורך יעדער בעזונדער).

אַסלאַקסען. (צוגעהענדיג צו האָרסטער) איז נאָך דער
דאָקטאָר ניט געקומען?

האַרסטער. ער וואַרט דאָרט, אינווייניג.

(אַ בעוועגונג ביין טיר אין הינטערגרונד).

האַווסטאד. (צו ביללינג). אָט איז דער בירגער-
מייסטער, זעהט נור.

ביללינג. יא, גאָט זאָל מיר אזוי העלפען, אויב ער געהט
ניט אין סאַמע פייער, נאָך אלעמען.

(בירגערמייסטער שטאַקמאַן מאַכט זיך געלאַסען אַ וועג, פּערבויגט

זיך העפּליך און שמעלט זיך אוועק ביי דער וואַנד לינקס. גלויב נאָך דעם

קומט אַריין דר. שטאַקמאַן דורך דעם אַרײַנגאַנג רעכטס. ער איז זעהר

ציכטיג אָנגעטאָן, אין אַ פּראַקטאָוט און אַ ווייסע וועסטעל. אַ שוואַרץ

כער אַפּלאַז ווערט אונטערדריקט פון אַ פיפּעריי. דאָן שטילקײט.)

צווייטער בירגער. וואָס, איהר ווייסט ניט? היינט
געהט דאָך דר. שטאָקמאַן רעדען געגען דעם בירגערמייסטער.

פּי ע ר ט ע ר ב י ר ג ע ר. אבער דער בירגערמייסטער איז
דאָך זיין ברודער?

ע ר ש ט ע ר ב י ר ג ע ר. דאָס מאַכט ניט. דר. שטאָקמאַן
האָט ניט קיין מורא פאר איהם.

ד ר י ט ע ר ב י ר ג ע ר. אבער ער איז דאָך אין גאנצען
אונגערעכט. אזוי איז געווען געדרוקט אין דעם „פּאָלקסבאָטע“.

צווייטער בירגער. יא, ער מוז זיין דעם מאָל אונ-
גערעכט. ווייל ניט דער הויז-אייגענטהימער פערבאנד און ניט דער
בירגער-קלוב האָבען איהם געוואָלט געבען זייער זאַל פאר דיזע
פערזאַמלונג.

ע ר ש ט ע ר ב י ר ג ע ר. זיי האָבען איהם אפילו ניט
געוואָלט לאָזען האָבען דעם האָלל פון די בעדער.

צווייטער בירגער. איהר קענט וועלען, אז זיי
האָבען עס ניט.

א מ א ן. (איז אַ צווייטער גרופע.) נו, מיט וועמען זאָלען
מיר געהן אין דיזער אנגעלעגענהייט?

אַ צווייטער. (פון דערזעלבער גרופע.) איהר מוזט זיך
האַלטען פעסט ביי דעם דרוקער אסלאַקסען, און טהון, וואָס ער
טהוט.

ב י ל ל י נ ג. (מיט שרייב-מאַטעריאַלען אונטער זיין אַרעם,
שפאַרט זיך דורך דעם עולם.) ווילט איהר מיר לאָזען דורכגעהן? איך
געה רעפּאָרטען פאר די צייטונג. אַ טויזענד דאַנקען אייך. (ער
זעצט זיך אַוועק ביזן טיש לינקס.)

א'ן אַ ר ב י י ט ע ר. ווער איז דער?

אַ צווייטער אַ ר ב י י ט ע ר. קענסט איהם ניט? דאָס
איז דאָך ביללינג, וואָס שרייבט פאר אַסלאַקסענס צייטונג.

(קאַפיטאַן האַרסטער געהט אַרײַן, פיהרענדיג מיט זיך מרס. שטאָק-
מאַן און פעטרא. פּרעדעריק און וואַלטער קומען אַרײַן נאָך זײ.)

ה אַ ר ס ט ע ר. איך דענק, אז איך וועט דאָ זיין גאַנץ

פיערטער אקט.

א) גרויסער אלט-מאָדישער צימער אין קאָפיטאָן האָרסטערס הויז. א'ן אָפענע גרויסע טהיר פיהרט צו אַ פאַרצימער. לינקס זיינען דאָ דרוי פענסטער. אין מיטען פון דער וואַנד אַנטקעגען איז אויפגעשטעלט אַ קלוינע פלאַטפאָרמע. אויף איהר שטעהט אַ קלוינ טישעל, צוויי לוכט, אַ פלעשעל וואַסער און אַ גלאָק. דער גאַנצער צימער איז בעלויכטען מיט קלוינע לאַמפען, וואָס שטעהען צווישען די פענסטער. לינקס פון דער פלאַטפאָרמע שטעהט אַ טיש און בוים טיש אַ שטוהל. אין פראַנט, רעכטס, איז אַ טהיר, און ניט ווייט פון איהר עטליכע שטוהלען. אַ גרויסע פערזאמלונג פון אַלע קלאַסען בירגער. צווישען זיי זעהט מען אויך אייניגע פרויען און שול-קינדער. מעהר און מעהר מענשען קומען אָן, ביז דאָס צימער איז גאַנץ פול.

ע ר ש ט ע ר ב י ר ג ע ר. (צו אַ צווייטען, וואָס שטעהט נעבען איהם.) אַלזאָ, זייט איהר אויף דאָ, לאמסטאד.
צווייטער בירגער. איך געה צו יעדער פערזאמלונג.
דריטער בירגער. אודאי האָט איהר דאָך אייער פייפעל מיטגעבראכט?

צווייטער בירגער. געוויס האָב איך. און איהר ניט?
דריטער בירגער. ווי דען-זשע. און דער שיפפער עווענסאָן האָט אויך מיר צוגעזאָגט צו ברענגען זיין גרויסע טרובע.
צווייטער בירגער. אָט וועט עס זיין אַ ביסעל שפאָס!
די אַנדערע. מי וועט זיך האַלטען ביי די זייטען. (אַלי לאַכען.)

פיערטער בירגער. (צושטעהענדיג צו זיי.) הערט נור, אבער וועגען וואָס איז דאָס אַלין? וואָס געהט מען דאָ טהון היינט ביינאָכט?

אמת מוז ארויסקומען, איך שווער עס. און אויב איך קען ניט קריגען קיין האָל, וועל איך נעהמען אַ פויק און מאַרשירען מיט איהם איבער'ן שטאדט, און וועל לייענען מיין אַרטיקעל ביי יעדער גאַסען-עק.

בירגער מייסטער. זיכער, אזא משוגענער ביזטו נאָך ניט?

ד.ר. שטאַקמאַן. איך בין.

אַסלאַקסען. עס איז ניטאָ קיין איינציגער מענש אין דער גאַנצער שטאדט, וואָס זאָל געהן מיט איך.

ביללינג. ניין, גאָט זאָל מיר אזוי העלפען. עס איז ניטאָ! מרס. שטאַקמאַן. גיב ניט נאָך, אַטטאָ! איך וועל שיקען די אינגלאַך מיט דיר.

ד.ר. שטאַקמאַן. דאָס איז אַ גרויסאַרטיגע אידעע.

מרס. שטאַקמאַן. פרעדעריק וועט דאָך זיך רייסען געהן און וואַלטער וועט אויך געהן.

ד.ר. שטאַקמאַן. יא, און פעטרא וועט אויך מיטגעהן. און דו אַליין, קאַטערינע!

מרס. שטאַקמאַן. ניין, ניט איך. אבער איך וועל שטעהן ביין פענסטער און נאָכקוקען — דאָס וועל איך טהון מיט פּערגניגען.

ד.ר. שטאַקמאַן. (וואַרפענדיג זיינע אַרעמס ארום איהר און קושענדיג איהר.) איך דאַנק, איך דאַנק. איצט מיינע העררען זיינען מיר פּערטיג צום קאַמפּף. איצט וועלען מיר זעהען, אויב פייגהייט קען צושליסען דעם מויל פון אַ פאַטריאָט, וואָס אַרבייט נור פאַר דאָס גוטע פון אַלעמען.

(ער און זיין פרוי געהען ארויס דורך די טהיר לינקס.)

בירגער מייסטער. (שאַקעלט מיט'ן קאַפּ.) איצט האָט ער איהר אויך שוין משוגע געמאַכט!

וועט ניט זיין אזוי לייכט, נוי איהר דענקט. הערר אסלאקסען, ווילט איהר זיין אזוי גוט, און דרוקען מיין מאנוסקריפט גלייך אלס פאמפלעט — אויף מיינע אייגענע קאסטען — אויף מיין אייגענע פערזאנליכקייט. איך וועל נעהמען 500 קאפיעס. ניין, איך וועל נעהמען 600.

א ס ל א ק ס ע ן . ניין, ווען איהר זאלט מיר אפילו אָבגילטען. איך וועל אויך ניט געבען מיין פרעסע צו אזא צוועק, דאָקטאָר. איך טאָר עס ניט צוליעב די עפענטליכע מיינונג. און איהר וועט עס אויך ניט קריגען געדרוקט אנדערשוואו, אין דער גאנצער שטאדט. ד.ר. ש ט אָ ק מ א ן . דאָן גיט מיר עס צוריק.

ה א ו ו ס ט א ד . (דערלאַנגענדיג איהם דעם מאָנוסקריפט.) מיט דעם גרעסטען פערגניגען.

ד.ר. ש ט אָ ק מ א ן . (נעהמענדיג זיין הוט און שטעקען.) דאָס וועט פערעפענטליכט ווערען זאָ ווי זאָ. איך וועל עס לייענען אויף אַ מאַס-מיטינג, און מיינע ברידער מיט-בירגער זאָלען הערען די שטימע פון וואַהרהייט.

ב י ר ג ע ר מ י י ס ט ע ר . אין דער גאנצער שטאדט איז ניטאָ קיין פּעראַיין, וואָס זאָל דיר געבען זיין זאָל פאַר אזא צוועק. א ס ל א ק ס ע ן . קיין איינציגער, דאָס בין איך זיכער. ב י ל ל י נ ג . ניין, גאָט זאָל מיר אזוי העלפען, איך דענק אויך אזוי.

מ ר ס . ש ט אָ ק מ א ן . דאָס וואָלט געווען צו שענדליך. אבער ווארום זיינען אלע דיזע מענער געגען דיר?

ד.ר. ש ט אָ ק מ א ן . (כייז) אה, איך וועל עס דיר זאָגען. דאָס איז דערפאַר, ווייל אין דיזער שטאדט זיינען אלע מענער אלטע פרויען — ווי דו. זיי אלע דענקען נור פון זייערע פאמיליען, און ניט פון דעם וואוילזיין פון אלע.

מ ר ס . ש ט אָ ק מ א ן . (נעהמענדיג זיין אָרעם.) דאָן וועל איך זיי ווייזען ווי אזוי א'ן אלטע פרוי קען זיין אַ מאָל אַ מאָן אויף אַ געוויסען וועג. ווייל איצט וועל איך האַלטען מיט דיר, אָטטאָ. ד.ר. ש ט אָ ק מ א ן . בראַוו גערעדט, קאָטערינאַ. ווייל דער

איהר זיינט דאָך דער רעדאקטאָר, און איך רעכען, אז עס איז דער רעדאקטאָר, וואָס פיהרט זיין צייטונג.

א ס ל א ק ס ע ן . ניין, עס איז דער לעזער, דאָקטאָר.

ב י ל ל י נ ג . גליקליכער ווייזע איז עס אזוי.

א ס ל א ק ס ע ן . עס איז די עפענטליכע מיינונג, דאָס אויפֿ-

געקלערטע פּאָלק, די בעלי בתים, און די אלע איבריגע. זיי זיינען

עס, וואָס פיהרען די צייטונג.

ד ר . ש ט אָ ק מ א ן . (רוהיג.) און אלע דיזע מעכטע האָב

איך געגען מיר?

א ס ל א ק ס ע ן . יא. עס וואָלט געווען א'ן אבסאָלוטער

אונגליק פאַר די שטאדט, ווען אייער אַרטיקעל זאָל געדרוקט ווערען

ד ר . ש ט אָ ק מ א ן . אזוי גאָר!

ב י ר ג ע ר מ י י ס ט ע ר . מיין הוט און שטעקען! (דר. שטאָק

מאַן נעהמט אראָב די היטעל און לעגט זי אוועק אויפ'ן טיש. דער ביר-

געמויסטער נעהמט גלייך צו זיך זיין היטעל און שטעקען.) דיין אַויטאָ-

ריטעט האָט זיך גיך געענדיגט.

ד ר . ש ט אָ ק מ א ן . דאָס איז נאָך ניט די ענדע. (צו האוור-

טאָר.) אלזאָ איז עס גאנץ אונמעגליך, אז מיין אַרטיקעל זאָל

געדרוקט ווערען אין דעם „פּאָלקסבאָטע“?

ה א ו ו ס ט א ד . גאנץ אונמעגליך. און צוליעב אייער

פאמיליע—

מ ר ס . ש ט אָ ק מ א ן . אָה, ביטע, פאר זיין פאמיליע זאָל

איך ניט אַרען, הערר האווסטאד.

ב י ר ג ע ר מ י י ס ט ע ר . (נעהמט ארויס אַ פּאַפּיער פון זיין

קעשענע.) דאָס וועט זיין גענוג אויפצוקלערען דעם עולם, אויב איהר

וועט עס דרוקען. דאָס איז אַ פּאָלקאָמענע ערקלערונג. איך דאַנק

איך.

ה א ו ו ס ט א ד . (נעהמענדיג דעם מאַנסקריפּט.) גוט, איך וועל

זעהען, אז דאָס זאָל גלייך אריין.

ד ר . ש ט אָ ק מ א ן . און מיינט ניט! איהר שטעלט זיך פאַר,

דאָס איהר קענט שטיל מאַכען מיר און די וואַהרהייט? אבער עס

ד.ר. שטאקמאן. פש! דענקסטו, אז דאס ערוואכענדע פאלק וועט זיך לאָזען אָבשרעקען פון א'ן אָפּיציעלע היטעל? דו וועסט זעהען, מיר געהען האָבען א רעוואָלוציאָן אין שטאדט. דו האָסט געסטראַשעט מיר מיט דעם פערליערען פון מיין שטעלע, אבער איצט וואָרף אײך דיר אַרונטער. אײך וואָרף דיר אַרונטער פון אלע דינע שטעלען און טשינען, דו מיינסט, אז אײך קען עס ניט טהאָן? — אָה, יא, אײך קען עס, אײך האָב מיט מיר די אונבעצווײנגט באַרע קראַפט פון דער געזעלשאַפט. האַווסטאד און ביללינג וועלען דונערן אין „פּאָלקסבאַטע“, און דער דרוקער אסלאַקסען וועט אַרויסקור מען אן דער שפּיצע פון דעם גאַנצען הויזאייגענטהימער פערבאַנד — אַסלאַקסען. דאָס וועל אײך ניט, דאָקטאָר.

ד.ר. שטאקמאן. זיכער וועט איהר —
בירגערמייסטער. וועט אפשר הערר האַווסטאד צו-
שמעהן צו דער אַניטאַציאָן?

האַווסטאד. ניין, בירגערמייסטער.
אַסלאַקסען. ניין. מר. האַווסטאד איז ניט אזא נאַר, אז
ער זאָל רואינירען זיך און זיין צייטונג, צוליעב אַ פּוסטע פּאַנטאַזיע.
ד.ר. שטאקמאן. (אַרומקוקנדיג זיך) וואָס מיינט דאָס
אַלעס?

האַווסטאד. איהר האָט אונז פאַרגעשטעלט די אַנגע-
לעגענהייט, הערר דאָקטאָר, אין אַ פּאַלשע ליכט, און דאַרום קען
אײך אײך ניט געבען מיין הילפע.

ביללינג. און נאָך דעם, ווי דער בירגערמייסטער איז
געווען אזוי פריינדליך מיר צו דערצעהלען דאָרט, בין אײך —
ד.ר. שטאקמאן. אין אַ פּאַלשע ליכט! גוט, בעישולדיגט
מיר אין דעם, אָבער דרוקט מיין אַרטיקעל. אײך בין! כאָן גענוג, צו
שמעהן ביי דעם, וואָס אײך האָב געזאָגט.
האַווסטאד. אײך וועל עס ניט דרוקען. אײך קען ניט, ווייל
ניט און סמיע עס ניט צו דרוקען.

ד.ר. שטאקמאן. איהר סמיעט ניט? וועלכער אונזין?

ד.ר. שטאקמאן. אה! איך פערשטעה. ער איז דאָ געווען אייך איבערצורעדען? חא! חא! ער האָט געבראכט זיינע חזירים אויף דעם ניט־ריכטיגען מאַרק! און ווען ער האָט דערזעהן מיך אין דער דרוקעריי (פּלאַצט אויס מיט אַ געלעכטער) האָט ער געמאַכט פּיס, הערר אסלאסקען?
אסלאסקען. (אין איילעניש) ריכטיג. ער האָט געמאַכט פּיס, דאָקטאָר.

ד.ר. שטאקמאן. אנטלאָפען אָהן זיין קעפּ און שטעקען— דאָס קען ניט זיין. פעטער וועט ניט לאָזען אין דער פרעמד זאכען, וואָס געהערען צו איהם. אבער וואָס, צום טייפּעל, האָט איהר דאָ געמאַכט מיט איהם? אָה, דאָרט, נאַטירליך. נון, זאָלסטו עפעס זעהען, קאַטערינאַ.

מ.ר. שטאקמאן. איך בעט דיר —

אסלאסקען. נעהמט זיך אין אַכט, דאָקטאָר!

(ד.ר. שטאקמאן האָט אָנגעטאָן דעם בירגערמייסטערס היטעל און גענומען אין האַנד זיין שטעקען. דאָן געהט ער צו, עפענט די טיר, און פּערנייגט זיך אויפ'ן מולטיטערישען שטויגער. דער בירגערמייסטער געהט אריין, רויט פון צאָרן. הינטער איהם קומט ביללינג.)
בירגערמייסטער. וואָס איז דער מיין פון דיזער פּאַיאַסטוואָ?

ד.ר. שטאקמאן. האָב רעספעקט, מיין גוטער פעטער. איצט בין איך די העכסטע אויטאָריטעט אין שטאדט. (ער צפּרייזט הין און צוריק.)

מ.ר. שטאקמאן. (כמעט וויינענדיג) אָבער ווירקליך, אָטטאָ. בירגערמייסטער. (איהם נאָכגעהענדיג) גיב אהער מיין היטעל און דעם שטעקען.

ד.ר. שטאקמאן. (מיט דעמזעלבען טאָן) אויב דו ביזט דער פּאָליצמייסטער, בין איך דער בירגערמייסטער. איך בין בעל הבית איבער דער גאַנצער שטאדט, זאָג איך דיר!
בירגערמייסטער. אַוועק לעג מיין היטעל, זאָג איך. נעדענק, דאָס איז אַ היטעל פון אַ בעאַמטען!

ד.ר. ש ט א ק מ א ז. קאטערינא! מיינסטו, אז איך וועל זיך לאָזען פון אימיצען מאַכען צום נאָר?
מ.ר.ס. ש ט א ק מ א ז. יא, דאָס טהוסטו. איך ווייס גאַנץ גוט, אז דו ביזט דער קלינגסטער מאַן אין שטאדט, אבער דו לאָזסט זיך אזוי לייכט איינרעדען, אָטטאָ. (צו האווסטאד.) און שטעלט אייך נור פאָר, ער וועט פערלירען זיין שטעלע, אויב איהר וועט דרוקען, וואָס ער האָט אָנגעשריעבען.

א ס ל א ק ס ע ז. וואָס!

ה א ו ו ס ט א ד. יא, אבער איהר ווייסט דאָך, דער דאָקטאָר—
ד.ר. ש ט א ק מ א ז. חא! חא! זאָלען זיי נור פרובירען. ניין, מיין טהייערע, זיי סמיען ניט! איך האָב די קאָמפאקטע פּאַיאָריטעט הינטער מיר, פערשטעהסט?
מ.ר.ס. ש ט א ק מ א ז. דאָס איז טאַקי דאָס אונגליק, דאָס דו האָסט אזא מורא'דיגע זאַך הינטער זיך.

ד.ר. ש ט א ק מ א ז. אונזין, קאטערינאַ. דו געה אהיים, און פאַס אויף אויף די הויז, און לאָז מיר זאָרגען פאַר די געזעל־שאַפט. ווי קענסטו מורא האָבען, ווען איך בין אזוי זיכער און גליקליך? (רייבענדיג זיינע הענד און שפרייזענדיג חין און צוריק.) די וואַהרהייט און דאָס פאָלק מוזען זיין די זיעגער. אה, איך זעה די אונאַבהענגיגע בירגער פערזאַמעלט אין א'ן ארמעע (בלויבענדיג פלוז־לינג שטיל.) אָה, וואָס איז דאָס, צום טייפּעל?

א ס ל א ק ס ע ז. (קוקענדיג אויף איהם.) אָה, גאַט!

ה א ו ו ס ט א ד. הם!

ד.ר. ש ט א ק מ א ז. דאָס איז דאָך טאַקי דער סאַמע שפיין פון אויטאָריטעט.

(ער נעהמט דעם בירגערמייסטערס אָפיציעלע קעפּ גאַנץ פאַרזיכטיג צווישען די שפיצען פון זיינע פינגער און העכט זי אויף אין דער הויז.)

מ.ר.ס. ש ט א ק מ א ז. דעם בירגערמייסטערס היטעל!

ד.ר. ש ט א ק מ א ז. און אָט איז אויך זיין שטעקען!
אבער, ווי צום טייפּעל, קומען זיי אהערצו—

ה א ו ו ס ט א ד. נו, אלזאָ—

דאכט זיך גלייכער, מיר זאָלען אייך זאָגען די וואַהרהייט פריהער,
איידער שפעטער.

(מ.ר. שטאַקמאַן קומט אַרױן.)

מ.ר. שטאַקמאַן. (דערזעהענדיג דעם דאָקטאָר.) טאַקי
פונקט ווי איך האָב געטראַכט.

האָווסטאָד. (צוגעהענדיג צו איהר) האַללאַ! אייער
ווייב אויך?

ד.ר. שטאַקמאַן. וואָס, צום טייפּעל, ביזטו געקומען,
קאַטערינאַ?

מ.ר. שטאַקמאַן. איך דענק, אז דו האָסט בעדארפט
וויסען גוט גענוג, צו וואָס.

האָווסטאָד. ווילט איהר זיך ניט זעצען, אָדער קען—?

מ.ר. שטאַקמאַן. איך דאַנק אייך, ביטע, מאַכט זיך
קיין מיה איבער מיר. און איהר מוזט ניט זיין ביזו אויף מיר,

וואָס איך בין געקומען אהער אוועקצונעהמען פון דאַנען מיין מאַן,
ווייל איהר מוזט געדענקען, אז איך בין אַ מאַמע פון דריי קינדער.

ד.ר. שטאַקמאַן. וואָס פאַר אַן אונזין! מיר ווייסען
דאָס אַלעס זעהר גוט.

מ.ר. שטאַקמאַן. עס זעהט אבער ניט אויס, אז דו
זאָלסט דענקען פיעל פון דיין ווייב און קינדער. אדער דו וואָלסט

זיך אזוי ניט געאיילט זיך שטירצען אין אונגליק.

ד.ר. שטאַקמאַן. ביזטו גאַנץ משוגע געוואָרען, קאַטע-
רינאַ? טאָר ניט אַ מאַן, וואָס האָט אַ פרוי און קינדער, פּראָקלאַ-

מירען די וואַהרהייט, און טהון זיין בעסטעס צו זיין אַ ניצליכער
בירגער, צו טהון זיין פליכט צו דער שטאָרט, אין וועלכער ער לעבט?

מ.ר. שטאַקמאַן. אַלעס, אבער געלאַסען, אָטמאַ.

אַסלאַקסען. גאָר מיינע ווערטער. געלאַסענהייט און
בעשיידענהייט אין אַלעמען.

מ.ר. שטאַקמאַן. און איהר טהוט אונז אַ גרויסע רעה,
הערר האָווסטאָד, ווען איהר פערפיהרט מיין מאַן פון זיין הויז און

היים און פערדרעהט איהם דעם קאַפּ מיט די אַלע זאַכען.

אָה, זעהט נור, עס איז דאָ נאָך עפעס, וועגען וואָס איך האָב געוואָלט איבעררעדען.

ה א ו ו ס ט א ד. ענטשולדיגט. אפשר א'ן אנדערס מאָל ?
ד ר. ש ט אָ ק מ א'ן. איך קען עס זאָגען אין צוויי ווערטער.
איהר זעהט, עס איז בלויז דאָס. ווען מענשען וועלען לייענען מיין ער-
קלערונג מאָרגען, און וועלען זיך דערוויסען, אז איך האָב פערבראכט
א גאנצען ווינטער, שטיל אַרבייטענדיג, לטובה פון דער שטאָרט —
ה א ו ו ס ט א ד. יא, אבער דאָקטאָר —

ד ר. ש ט אָ ק מ א'ן. איך ווייס, וואָס איהר וועט זאָגען.
איהר דענקט ניט, אז דאָס איז געווען עטוואָס מעהר ווי מיין פליכט,
מיין איינפאַכע פליכט, אלס בירגער. געוויס ווייס איך עס אזוי גוט,
ווי איהר. אבער איהר זעהט דאָך, מיינע מיטבירגער — גוטער
גאָט, די גוטע וועזענס, זיי דענקען אזוי פיעל פון מיר —
א ס ל א ק ס ע'ן. יא, אייערע מיטבירגער האָבען געדענקט
גוט וועגען אייך ביז היינט, דאָקטאָר.

ד ר. ש ט אָ ק מ א'ן. און דאָס איז עס געראדע, פאַר וואָס
איך האָב מורא — דאָס איז עס, וואָס איך האָב געוואָלט זאָגען :
ווען דאָס אלעס קומט צו זיי — בעזאָנדערס צו די אַרימערע
קלאַסען — אלס א צורוף צו נעהמען די אנגעלעגענהייטען פון
שטאָרט אין זייערע הענד פאַר די צוקונפט.
ה א ו ו ס ט א ד. (זיך אויפהעבענדיג) הם. איך וועל פון אייך
ניט פאַרבאָהאַלטען —

ד ר. ש ט אָ ק מ א'ן. אהא, איך האָב פערשטאַנען, אז דאָ
קאָכט זיך עפעס! אבער איך וויל ניט הערען דערפון. אויב זיי
נעהען עטוואָס פּעראַנשטאַלטען —

ה א ו ו ס ט א ד. וויא אזוי ?
ד ר. ש ט אָ ק מ א'ן. אָט א פּראָצעסיאָן מיט פלעגס, א באַני-
קעט, אָדער עפעס א'ן אנדערע זאָך, גיט מיר אייער ערנסטען פּער-
שפּרעכען, אז איהר וועט ניט דערלאָזען דערצו. און איהר אויך,
הער אסלאַקסען. איהר הערט!

ה א ו ו ס ט א ד. ענטשולדיגט מיר, דאָקטאָר. אבער עס איז

בירגער מייסטער. אבער —

האוווסט אד. איהר וועט דאָרט געפינען בלוויז ביללינגען.
אסלאקסען. שנעל, שנעל, בירגערמייסטער, ער קומט
באלד.

בירגער מייסטער. גוט אלזאָ, אבער זעהט, ווערט פון
איהם שנעל פטור.

(ער געהט ארויס דורך די טהיר לינקס, וועלכע אסלאקסען עפענט
פאַר איהם, פערניגענדיג זיך.)

האוווסט אד. זעהט, מאכט אַ מינע, אז איהר זיינט זעהר
בעישעפטיגט. (ער זעצט זיך אַוועק און שרייבט. אסלאקסען דרעהט
איבער אַ הורבע פאַפיערען.)

דר. שטאַק מאַן. אָט בין איך וויעדער. (ער לעגט אויגן
זיין הוט און שמעקען.)

האוווסט אד. (שרייבענדיג) שוין פערטיג, דאָקטאָר?
איילט זיך אונטער, אסלאקסען! מיר האָבען היינט וועניג צייט צו
פערלירען.

דר. שטאַק מאַן. (צו אסלאקסען) נאָך אַליץ ניט אויפגע-
זעצט מיין ארטיקעל?

אסלאקסען. (ניט אומדרעהענדיג זיך) ניין; ווי אזוי
האָט איהר געקאָנט דענקען —

דר. שטאַק מאַן. געוויס ניט, אבער איהר פערשטעהט
דאָך זיכער, ווי אונגעדולדיג איך בין. איך קען ניט רוהען, ביז איך
וועל עס ניט זעהען געדרוקט.

האוווסט אד. הם! עס וועט נאָך נעהמען אַ גוטע שטונדע.
דענקט איהר ניט אזוי, אסלאקסען?

אסלאקסען. איך האָב כמעט מורא, אז אזוי איז עס.
דר. שטאַק מאַן. גוט, גוט, מיינע טהייערע פריינד, וועל

איך נאָך אַ מאָל קומען. עס אַרט מיר ניט, אז איך קום צוויי מאָל
איבער אזא זאָך. אזא גרויסע, ערהאַבענע זאָך — דאָס גליק פון
דער גאַנצער שטאָרט. אויף מיין וואָרט, עס איז ניט די צייט ארומ-
צוגעהן לידיג. (ער וויל שוין געהן, אבער ער בלייבט און קומט צוריק.)

וואסער איז פֿערגיפטעט, און דאָס מיר לעבען אויף א פֿערפעסטעטען
גרונד, און דאָס די גאַנצע שטאדט —

א ס ל א ק ס ע ן . און דאָס אלעס איז נור א פֿאַנטאַזיע ?

בירגערמייסטער. מיט מיין בעסטען ווילען האָב איך
זיך ניט געקאָנט איבערצייגען, אז דאָס איז עפעס אנדערש.

א ס ל א ק ס ע ן . אבער, אויב אזוי, איז עס דאָך גאַנץ אונז
פֿערצייהליך פֿון דאָקטאָר שטאַקמאַן — איך בעט איך אום ענט-
שולדיגונג, בירגערמייסטער — אבער —

בירגערמייסטער. אונגליקליכערווייזע זאָגט איהר די
וואַהרהייט, הערר אסלאַקסען. אונגליקליכערווייזע איז מיין
ברודער אימער איין איינגעשפּאַרטער מענטש.

א ס ל א ק ס ע ן . און דאָך ווילט איהר, הערר האַוסטאד,
העלפען איהם אין אזא זאך ?

האַוסטאד. אבער ווער האָט זיך געקענט פֿאַרשטעלען דאָס —
בירגערמייסטער. איך האָב דאָ פֿערצייכענט א קורצע
ערקלערונג פֿון די פּאַקטען, ווי זיי זעהען אויס פֿון דעם שטאַנד-
פֿונקט פֿון דעם ניכטערנעם פֿערשטאַנד. און דאָרט האָב איך
בעמערקט, אז געוויסע פֿעהלער קענען אָבגעשאפט ווערען דורך
ענדערונגען, וועלכע אונזערע געלד־מיטלען וועלען עס אונז ערלויבען.
האַוסטאד. האָט איהר דאָס מיט זיך, בירגערמייסטער ?
בירגערמייסטער. (זוכענדיג אין קעשענע) יא, איך האָב
עס געבראַכט מיט מיר, אין פּאַל איהר —

א ס ל א ק ס ע ן . (שינעל.) פֿערדאַמט! אָט איז ער!

בירגערמייסטער. ווער ? מיין ברודער ?

האַוסטאד. וואו? וואו?

א ס ל א ק ס ע ן . ער קומט דורך די דרוקעריי.

בירגערמייסטער. ווי ניט אנגענעהם. איך וואָלט ניט
געוואָלט זיך בענעגענען דאָ מיט איהם, און דאָך איז נאָך דאָ
אייניגע זאַכען, וועגען וועלכע איך האָב בעדאַרפט מיט איך רעדען.
האַוסטאד. (אנצייגענדיג אויף די טהיר לינקס.) געהט
אַריין דאָרט פֿאַר א וויילע.

פון די טעקסעס, פון די מאָגערע קעישענעס פון די קליינע מיטעלקלאַס
מענשען?

בירגערמייסטער. יא, מיין טהייערער הערר אסלאַק-
סען, פון וואנען דען זאָל קומען דאָס געלד?

אסלאַקסען. דאָס איז, דאכט זיך, די זאך פון די אַקציאָ-
נערען, וואָס זיינען די אייגענטהימער פון די בעדער.

בירגערמייסטער. די אַקציאָנערען זיינען ניט אימ-
שטאנד צו מאַכען מעהר אויסגאַבען.

אסלאַקסען. זיינט איהר עם גאַנץ זיכער, בירגער-
מייסטער?

בירגערמייסטער. איך האָב זיך דאָס דערוואוסט
שוין אויף זיכער. און אויב דיזע ענדערונגען זאָלען פאַרגענומען
ווערען, וועט עם זיין אויף דעם השבון פון שטאדט.

אסלאַקסען. אָה! פערדאמט מעג עם אלעס ווערען.
ענטשולדיגט. אבער דאָס איז דאָך א גאַנץ אנדערע זאך, הערר
האווסטאד.

האווסטאד. יא, געוויס איז עם.

בירגערמייסטער. און דאָס ערגסטע איז, דאָס מיר
וועלען מוזען צושליסען אונזערע בעדער פאַר וועלכע צוויי יאהר.

האווסטאד. צומאכען זיי? צומאכען זיי גענצליך?

אסלאַקסען. פאַר גאַנצע צוויי יאהר!

בירגערמייסטער. יא, די אַרבייט וועט נעהמען וועניג-
סטענס צוויי יאהר.

אסלאַקסען. אבער, פערדאמט, מיר קענען דאָס ניט
אויסהאַלטען, בירגערמייסטער. פון וואָס וועלען מיר, אַרימע לייט,
לעבען דערווייל?

בירגערמייסטער. אונגליקליכערווייזע איז דאָס זעהר
שווער צו זאָגען, הערר אסלאַקסען. אבער וואָס ווילט איהר זאָלען
מיר טהון? דענקט איהר, אז אימיצער וועט קומען אהער זיך
היילען, אז מיר וועלען ארומגעהן איינרעדען דער וועלט, אז אונזער

בירגערמייסטער. די קלענערע טאקס-צאָהלער זיינען
די רייכסטע אין צאָהל — דאָ, ווי איבעראל.

אסלאקסען. דאָס איז שוין גאנץ ריכטיג.

בירגערמייסטער. און איך צווייפעל ניט, אז איהר
ווייסט, ווי זיי אלע פיהלען. ניט אפשר?

אסלאקסען. יא, איך דענק, אז איך מעג זאָגען, אז איך
ווייס, בירגערמייסטער.

בירגערמייסטער. נו, אויב צווישען די וועניגער רייכע
בירגער איז דאָ אזא גייסט פון זעלבסט אָפּפּערונג, דאָן נאטירליך.

אסלאקסען. וואָס מיינט איהר?

האווסטאד. זעלבסט-אויפּאָפּערונג?

בירגערמייסטער. עס איז א'ן אויסגעצייכענטער
סימן פון דעם גייסט פון פאָלק. איך האָב שיער, שיער געזאָגט,
אז איך האָב עס ניט ערוואַרטעט. אבער, נאטירליך, מסתמא
ווייסט איהר דאָך דאָס אלגעמיינע פיהלען בעסער, ווי איך!

אסלאקסען. יא, בירגערמייסטער, אבער —

בירגערמייסטער. עס איז נישט קיין קליינער אָפּפּער,
וואָס די שטאָרט געהט מאַכען.

האווסטאד. די שטאדט?

אסלאקסען. אבער איך פערשטעה ניט. איז עס וועגען

די בעדער —

בירגערמייסטער. לויט א'ן אויבערפלעכליכע אכ-
שאצונג וועלען די ענדערונגען, וואָס דער דאָקטאָר האַלט פאַר
נויטיג, בעטרעפען עטליכע הונדערט טויזענד קראָנען.

אסלאקסען. דאָס איז א גרויסע סומע, אבער —

בירגערמייסטער. געוויס וועלען מיר מוזען מאַכען אַ
שטאדט-אַנלייהע.

האווסטאד. (זיך אויפהויבענדיג.) איהר מיינט ניט צו

זאָגען, דאָס די שטאדט —

אסלאקסען. אז דאָס וועט מוזען אויסגעצאָהלט ווערען

בירגערמייסטער. אָה, דאָס איז עס דאָך.
אסלאקסען. יא, דאָס איז דעם דאָקטאָרס ארטיקעל,
בירגערמייסטער.

האווסטאד. אָט וועגען דעם האָט איהר עס צו מיר
גערעדט?

בירגערמייסטער. אָט וועגען דעם טאקי. וואָס דענקט
איהר פון דעם?

האווסטאד. איך בין ניט קיין פראָפעסיאָנעלער מענט,
און איך האָב נור אַ בליק געטהאן אויף דעם.

בירגערמייסטער. און דאָך געהט איהר עס דרוקען?
האווסטאד. איך קען דאָך ניט ענטזאגען אזא גרויסען

מאן —

אסלאקסען. איך האָב גאָר ניט צו טהון מיט דער
רעזיוזשירונג פון דער צייטונג, הערר בירגערמייסטער.

בירגערמייסטער. נאטירליך ניט.

אסלאקסען. איך דרוק נור דאָס, וואָס קומט מיר
אין די הענד.

בירגערמייסטער. דאָס איז טאקי, ווי עס געהערט
צו זיין.

אסלאקסען. אלזאָ מוז איך (ווייל אַרײַנגעהן צוריק אין
דרוק.)

בירגערמייסטער. ניין, בלייבט דאָ אַ וויילע, הערר
אסלאקסען. מיט אייער ערלויבניס, הערר האווסטאד.

האווסטאד. געוויס, בירגערמייסטער.

בירגערמייסטער. איהר זיינט אַ געלאסענער און
בערעכענטער מענטש, הערר אסלאקסען.

אסלאקסען. איך בין גליקליך דאָס צו הערען פון אייך.

בירגערמייסטער. און אַ מענטש מיט בעדייטענדען
אינפלוס.

אסלאקסען. מייסטענס צווישען די קליינע מיטעל־קלאַס
מענשען.

ה א ו ו ס ט א ד . נ י י , א י ד ק ע נ נ י ט ז א ג ע נ , א ז א י ד ה א ב א י י ד
ע ר ו ו א ר ט .

ב י ר ג ע ר מ י י ס ט ע ר . (א ר ו מ ק ו ע נ ד י ג ז י ד) א ה , א י ה ר ה א ב
ד א ג א נ י ז ב ע ק ו ע מ , א פ ע ר ג נ י ג ע נ !

ה א ו ו ס ט א ד . א ו נ ג א ר נ י ט ל א ז ע נ ד י ג א י י ד צ ו ו ו י ס ע נ א ו י ד
פ ר י ה ע ר , ב י נ א י ד ג ע ק ו מ ע נ פ ע ר נ ע ה מ ע נ א י י ע ר צ י י ט .

ה א ו ו ס ט א ד . א י ה ר ז י י נ ט ו ו י ל ק א מ ע נ . א י ד ב י נ ג א נ י ז א י נ
א י י ע ר ד י ע נ ס ט . ע ר ל ו י ב ט מ י ר צ ו נ ע ה מ ע נ א י י ע ר ה י ט ע ל א ו נ ש ט ע ק ע נ .
(ע ר ט ה ו ט א ז ו י א ו נ ל ע ג ט ז ו י א ו ו ע ק א ו י ד א ש ט ה ל) א ו נ ו ו ע ט א י ה ר
ז י ד נ י ט א ו ו ע ק ו ע צ ע נ ?

ב י ר ג ע ר מ י י ס ט ע ר . (א ו ו ע ק ו ע צ ע נ ד י ג ז י ד ב י י מ ט י ש) א י ד
ד א נ ק . (א ו י ד ה א ו ו ס ט א ד ז ע צ ט ז י ד א ו ו ע ק) א י ד ה א ב ה י י נ ט ג ע ה א ט
ז ע ה ר פ י ע ל פ ע ר ד ר ו ס , ה ע ר ר ה א ו ו ס ט א ד .

ה א ו ו ס ט א ד . ו ו י ר ק ל י ד ? א ה , י א , מ י ט א ל ע א י י ע ר ע פ ע ר
ש י ע ד ע נ ע פ ל י כ ט ע נ —

ב י ר ג ע ר מ י י ס ט ע ר . ה י י נ ט ה א ב מ י ד ג ע ע ר ג ע ר ט ד ע ר
ד א ק ט א ר .

ה א ו ו ס ט א ד . ו ו א ס ר ע ד ט א י ה ר ? ד ע ר ד א ק ט א ר ?
ב י ר ג ע ר מ י י ס ט ע ר . ע ר ה א ב ג ע ש ר י ע ב ע נ ע פ ע ס א ז
ע ר ק ל ע ר ו נ ג צ ו ד י ד י ר ע ק ט א ר ע נ א י ב ע ר ג ע ו ו י ס ע פ ע ה ל ע ר נ א י נ ד י
ב ע ד ע ר .

ה א ו ו ס ט א ד . נ ו , ה א ב ע ר ע ס ו ו י ר ק ל י ד ?
ב י ר ג ע ר מ י י ס ט ע ר . י א , ה א ב ע ר ע ס א י י ד נ י ט ג ע ז א ג ט ?
א י ד ד ע נ ק , א ז ע ר ה א ב ג ע ז א ג ט —
ה א ו ו ס ט א ד . א ה , י א , ע ר ה א ב מ י ר ע פ ע ס ג ע ז א ג ט ו ו ע נ ע נ
ד ע מ .

א ס ל א ק ס ע נ . (ש ר י ע נ ד י ג פ ו נ ד ר ו ק) ו ו א ו א י ז ד א ר ט ד ע ר
מ א נ ו ס ק ר י פ ט .

ה א ו ו ס ט א ד . (א י נ א ט א נ פ ו נ ע ר ג ע ר נ י ש) ה מ ! א ב א י ז
ע ר א ו י פ ז ט י ש .
א ס ל א ק ס ע נ . (ג ע פ י ו ע נ ד י ג) ג ו ט .

ה א ו ס ט א ד . ווייל אייער פאָטער קען ניט אויסקומען
אָהן מיין הילף.

פ ע ט ר א . (קוקענדיג אויף איהם מיט אַ פאַרוואַרף) אָט
אזעלכער זיינט איהר ! אה, שאַנדע !

ה א ו ס ט א ד . ניין, ניין. איך האָב גערעדט, אַליין ניט
וויסענדיג וואָס. איהר דארפט עס ניט גלויבען.

פ ע ט ר א . איך ווייס אַליין, וואָס איך האָב צו גלויבען. אַדיע.
(אַסלאַקסען קומט אַרײַן פֿון דער דרוקעריי, אוילענדיג זיך און געהיימ-
ניספּאַל.)

א ס ל א ק ס ע ן . דער קלאַג זאָל עס נעהמען, הערר האווסטאד.
(ער דערזעהט פעטרא'ן) דאָס איז זעהר אונאַנגענעהם.

פ ע ט ר א . נו, אָט איז דער בוך. איהר מוזט עס געבען צו
אימיצען אנדערש. (זי געהט צו צום טיר.)

ה א ו ס ט א ד . (איהר נאָכגעהענדיג, אבער פּרײַליין פעטרא.
פ ע ט ר א . אַדיע. (זי געהט אַרויס.)

א ס ל א ק ס ע ן . הערט נור, הערר האווסטאד.

ה א ו ס ט א ד . נו, וואָס איז דאָרט?

א ס ל א ק ס ע ן . דער בירגערמייסטער איז דאָרט ; אין דער
דרוקעריי.

ה א ו ס ט א ד . דער בירגערמייסטער ?

א ס ל א ק ס ע ן . יא, ער וויל ריידען מיט אייך. ער איז
אַרײַן דורך די הינטער־טיר — ער האָט ניט געוואָלט, אז מי זאָל
איהם זעהען.

ה א ו ס ט א ד . וואָס מיינט עס ? געהט ניט. איך וויל
אַליין — (ער געהט צו דער דרוקעריי, עפענט די טיר, און פּערנייגט זיך
פאַר'ן בירגערמייסטער.) פּאַסט אויף אַסלאַקסען, אז —

א ס ל א ק ס ע ן . איך פּערשטעה. (ער געהט אַרײַן אין די
דרוקעריי.)

בירגערמייסטער. איהר האָט ניט ערווארטעט צו זעהען
מיר דאָ, הערר האווסטאד.

פ ע ט ר א. יא, פיהלט איהר עם ניט? אה, א גרויסארטיגע קאריערע האָט איהר פאר זיך אויסגעקליבען: צו מאַכען ריין דעם וועג פאר די פּעראַכטעטע וואהרהייט און פאר נייע אידעען; צו שטעהן אונערשראָקען אויף דער זייט פון דעם געקרוודעטען און פּערפֿאַלגטען.

ה א ו ס ט א ד. בעזאָנדערס, ווען דיזער פּערפֿאַלגטער מענש איז — הם! — איך ווייס קוים, ווי דאָס צו זאָגען.
פ ע ט ר א. איהר מיינט צו זאָגען, ווען ער איז אזוי טריי און עהרליך.

ה א ו ס ט א ד. (אין א נידריגע שטיממע) איך מוין, ווען ער איז אייער פאָטער.

פ ע ט ר א. (אזוי ווי זי וואָלט געקראָגען אַ קלאַפּ) דאָס?
ה א ו ס ט א ד. יא, פּעטרא — פּריילין פּעטרא!
פ ע ט ר א. אלזאָ, דאָס איז עס, פון וואָס איהר דענקט צוערשט? ניט די זאך אליין? ניט די וואהרהייט? ניט מוין פאָר טער'ס גרויסע וואַרימע האַרץ?

ה א ו ס ט א ד. נאטירליך, דאָס אויך.
פ ע ט ר א. ניין, איך דאנק אייך. איהר האָט נור וואָס ארויס-געלאָזען די קאָץ פון זאק, הערר האווסטאָר. און איצט וועל איך אייך שוין קיינמאָל מעהר ניט טרויען אין קיין זאך.

ה א ו ס ט א ד. קענט איהר מיר מאַכען א פאָרוואָרף דער-פאר, וואָס איך טהו אלץ הויפטזעכליך צוליעב אייך?

פ ע ט ר א. וואָס מאַכט מיר בייז אויף אייך איז דאָס, וואָס איהר זיינט ניט געווען עהרליך צו מוין פאָטער. איהם האָט איהר גע-זאָגט, אז אייך אַרט נור פאר די וואהרהייט און פאר דעם גליק פון דער געמיינדע. איהר האָט גענאָרט ביידען, דעם פאָטער און מיר. איהר זיינט ניט דער מענש, וואָס איהר מאַכט דעם אַנשטעל צו זיין. און איך וועל אייך קיין מאָל ניט פאָרגעבען, קיין מאָל ניט!
ה א ו ס ט א ד. איהר זאָלט עס ניט זאָגען אזוי האַרט, פּריילין פּעטרא — ניט איצט.

פ ע ט ר א. וואָרום ניט איצט?

וועגען מיר. ניין, דאָס איז ביללינגס אידעע, ניט מיינע.

פ ע ט ר א. בילינגס?

ה א ו ו ס ט א ד. יא, ווענדיסטענס האָט ער אַנוסטען אזוי גערעדט. עס איז געווען ביללינג, וועלכער האָט עס אזוי געוואָלט האָבען דיווען ראָמאן געדרוקט אין דער צייטונג. איך קען גאָר ניט דעם בוך.

פ ע ט ר א. אָבער ווי איז עס מעגליך? ביללינג מיט זיינע ראדיקאלע מיינונגען —

ה א ו ו ס ט א ד. נו, ביללינג איז אַ פיעל-זייטיגער מעניש. ער איז איצט אַ קאָנדידאט אויף אַ געריכטס-סעקרעטאַר.

פ ע ט ר א. איך גלויב עס ניט, הערר האווסטאד. ווי קען ער אזוי זינקען?

ה א ו ו ס ט א ד. דאָס מוזט איהר איהם אליין פרעגען. פ ע ט ר א. איך וואָלט זיך עס קיינמאָל ניט פאָרגעשטעלט פון ביללינג.

ה א ו ו ס ט א ד. (קוקענדיג אויף איהר אויפמערקזאָם) ניין? קומט עס צו איך, אלס אַן איבערראשונג?

פ ע ט ר א. יא, און דאָך — אפשר ניט? אָה! איך ווייס אליין ניט.

ה א ו ו ס ט א ד. מיר, זשורנאליסטען, זיינען ניט ווערטה זעהר פיעל, פריילין פעטרא.

פ ע ט ר א. דענקט איהר ווירקליך אזוי?

ה א ו ו ס ט א ד. איך דענק אזוי מאַנכעס מאָל. פ ע ט ר א. יא, אין די קליינע טאָגטעגליכע אינטריגען — דאָס קען מען פערשטעהן. אָבער איצט האָט איהר דאָך אויפגענומען אַ קאָמפּפּ פאר אַ גרויסע זאך —

ה א ו ו ס ט א ד. איהר מיינט אודאי, אייער פאָטער'ס אַנ-געלעגענהייט.

פ ע ט ר א. ריכטיג. איז אָט איצט, דענק איך, מוזט איהר זיך פיהלען אַ ביסעל מעהר ווירדיג, ווי די געווענהליכע סטאָדע.

ה א ו ו ס ט א ד. יא, היינט פיהל איך אַ ביסעל אזוי.

דעם בוך אויפ'ן טיש) דאָס קען ניט געדרוקט ווערען אין „פּאָלקס־באַטע“.

ה א ו ס ט א ד . ווארום ניט?

פ ע ט ר א . ווייל דאָס איז אין דירעקטען ווידערשפרוך מיט אייערע אייגענע מיינונגען.

ה א ו ס ט א ד . נו, אָבער צוליב אונזער זאך —

פ ע ט ר א . איהר פערשטעהט מיך נאָך ניט. דאָ ווערט דער־צעהלט וועגען אַן איבערנאַטירליכע קראַפט, וועלכע פאַסט אויף אויף די זאָגענאַנטע גוטע מענשען אויף דער ערד, און מאַכט, אז אַללעס אַם ענדע זאָל זיין צו זייער נוצען, און די אַללע שלעכטע מענשען ווערען בעשטראַפּט.

ה א ו ס ט א ד . יא, אָבער דאָס איז דאָך געראדע שיין. דאָס

איז געראדע, וואָס דער עולם האָט ליב.

פ ע ט ר א . און וואָלט איהר געשטאַפּט דעם עולם מיט אזא

שטאַף? וואָס רעדט איהר, איהר גלויבט דאָך אליין ניט א וואָרט פון דעם אַללעם. איהר ווייסט גאַנץ גוט, אז זאכען פאַסירען ניט אויף אזא שטייגער.

ה א ו ס ט א ד . אין דעם זיינט איהר גערעכט. אָבער אַ דע־

דאַקטאָר קען ניט איממער טהאָן, ווי ער וויל. ער מוז אָפּט נאָכגע־בען דער עפענטליכער מיינונג אין קלייניגקייטען. נאָך אלעמען, איז דאָך די הויפט־זאך אין לעבען, פּאָליטיק — יעדענפאַלס פאַר א צייטונג, און אויב איך וויל, אז די מענשען זאָלען מיר נאָכפּאָל־גען אויף דעם וועג פון פּראָגרעס און פּרייהייט, מוז איך זיי ניט אָב־שרעקען. אויב זיי געפינען אזא מאָדאלישע ערציילונג אין דעם ראַמאן, קענען זיי בעסער פאַרדייען דאָס, וואָס זיי לעזען אין דעם לייט־אַרטיקעל. זיי פיהלען זיך זיכערער.

פ ע ט ר א . שאַנדע! איהר זאָלט זיין אזא היפּאָקריט, און

וועבען אזא נעץ, אום צו פערנאַרען די לעזער. איהר זייט דאָך ניט קיין שפּין.

ה א ו ס ט א ד . איך דאַנק אייך פאַר אייער גוטע מיינונג

בען אין אזא גאָט־פּערדאמטען פּלאַץ, ווי דיזער, וואו אירגענד וועל־
כע אויפּרעגונג איז אזוי זעלטען.

ה א ו ס ט א ד. (שרייבענדיג) יא, יא.
בי ל ל י נ ג. נו, זיי וועלען באַלד הערען פון מיר. איצט געה
איך שרייבען אן אויפּרוף צו דעם אייגענטהימער־פּערבאנד. (ער
געהט אריין אין זיין צימער.)

ה א ו ס ט א ד. (זיצענדיג ביין טיש, בייסענדיג זיין פּעדער,
זאָגט לאַנגזאָם) יא, דאָס וועט זיין פונקט גוט. (א קלאַפּ אין טיר)
אריין! (פּעטרא קומט אריין. האַוסטאד שמעלט זיך אויף צו געהן
איהר ענטקעגען) וואָס, איהר זייט עס? און דאָ?
פּעטרא. יא, ביטטע, ענטשולדיגט מיר —
ה א ו ס ט א ד. (איהר אַנבאַמענדיג א שטוהל) ווילט איהר
זיך ניט אוועקזעצען?

פּעטרא. ניין. איך דאַנק אייך. איך מוז באַלד אוועק־
געהן.

ה א ו ס ט א ד. איך רעכען, אז עס איז עטוואָס פאר אייער
פּאָטער —

פּעטרא. ניין, איך בין געקומען צוליעב מיר אליין. (נעהמט
ארויס א בוך פון איהר מאַנטעל־קעשענע) אָט איז די ענגלישע גע־
שיכטע.

ה א ו ס ט א ד. ווארום האָט איהר עס צוריקגעבראכט?
פּעטרא. איך וויל עס ניט איבערזעצען.
ה א ו ס ט א ד. אָבער איהר האָט דאָך מיר אזוי פּער־
שפּראַכען —

פּעטרא. אָבער דאן האָב איך עס נאָך ניט איבערגעלייענט.
און קיין צווייפּעל, איהר האָט עס אויך ניט געלייענט.
ה א ו ס ט א ד. ניין. איהר ווייסט דאָך, איך פּערשטעה
ניט קיין ענגליש, אָבער —

פּעטרא. ריכטיג. און דארום האָב איך אייך טאַקי גע־
וואַלט זאָגען, אז איהר מוזט געפינען וואָס אַנדערעס. (אָוועקלעגענדיג

פאָלק. אָבער איך לייקען ניט, אז מיין שכל מאַכט מיר גענייגט צו די רעגירער אונזערע — וועניגסטענס צו אונזערע לאַקאלע אוי-טאָריטעטען. (ער געהט אַרײַן אין דרוקעריי.)

בײַלײַנג. דענקט איהר ניט, אז מיר האָבען בעדארפט פון איהם לויז ווערען?

ה א ו ס ט א ד. ווייסט איהר פון אַן אנדערען, וואָס זאָל אונז באַרגען געלד אויף פאַפיר און דרוק?

בײַלײַנג. עס איז אַ פאַסקודנע געשיכטע ניט צו האָבען דעם נויטיגען קאַפיטאַל.

ה א ו ס ט א ד. יא, ווען מיר וואָלטען דאָס נור געהאַט — בײַלײַנג. אפּשר וואָלט איהר זיך געווענדעט צו דר.

שטאַקמאַן?

ה א ו ס ט א ד. (מישענדיג אין זיינע פאַפירען) צו וואָס? ער איז אליין אַ קבצן.

בײַלײַנג. יא, אָבער ער האָט אַ גוטען מענשען הינטער איהם. זיין שווער, מאָרטען קיל.

ה א ו ס ט א ד. (שרייבענדיג) זיינט איהר זיכער, אז יעדער האָט?

בײַלײַנג. יא, גאָט זאָל מיר אזוי העלפען, איך ווייס עס פאַר זיכער. און אַ טהייל פון דעם וועט זיכער געהן צו שטאַקמאַנס פאַמיליע. ער וועט זיי פּערוואַרגען, יעדענפאַלס די קינדער.

ה א ו ס ט א ד. (האַלב אומדרייענדיג זיך) רעכענט איהר אויף דעם?

בײַלײַנג. רעכענען? איך רעכען גאָר ניט.

ה א ו ס ט א ד. אין דעם זיינט איהר גערעכט און איהר זאָלט אויך ניט רעכענען אויף די שטעללע פון אַ סעקרעטאַר. איך קען אייך פּערוזיכערען, אז איהר וועט עס ניט קריגען.

בײַלײַנג. מיינט איהר, אז איך ווייס עס ניט אזוי גוט, ווי איהר? און אין דער אמת'ן בין איך גאָר צופריעדען, וואָס איך וועל עס ניט קריגען. אזא אבשטויס פייערט אויף איינעם מוטה — גיט איינעם אַ פרישען קוואַל פון גאַל, און איינער דאַרף עס האָר

ווייסען גאָר ניט, און מאכען אָן צרות צו די אייגענטהימער אין אנדערע.

ה א ו ו ס ט א ד. אָבער די ערציהונג פון די בירגער דורך זעלבסטדעגערונג — וואָס דענקט איהר פון דעם?
א ס ל א ק ס ע ז. ווען א מענש האָט עטוואָס, אויף וואָס ער דאַרף אויפפאסען, קען ער ניט דענקען פון יעדע זאך, הערר האווסטאָר.

ה א ו ו ס ט א ד. אויב אזוי, ווינש איך מיר, אז איך זאָל קיינמאָל ניט האָבען עפעס, אויף וואָס אויפצופאסען.

ב י ל י נ ג. ריכטיג! ריכטיג!
א ס ל א ק ס ע ז. (שמייכלענדיג) הם! (אָנציוגענדיג אויפ'ן שרייכטיש) גובערנאטאָר סטענסגארד איז געזעסען אין דיזען שטוהל פאר איך.

ב י ל י נ ג. (אויסשפייענדיג) פוי, אזא פעררעטהער!
ה א ו ו ס ט א ד. איך בין ניט קיין וועטער־פעהנדעל און וועל עס קיינמאָל ניט זיין.

א ס ל א ק ס ע ז. א פאָליטיקער טאָר קיין זאך ניט זאָגען אויף זיכער, הערר האווסטאָר. און וואָס איך אָנבעלאַנגט, הערר ביללינג, איהר מעגט געוויס ניט ריידען אזוי הויך. האָב איך דאָך געהערט, אז איהר האָט פערוואָרפען אייער נעז, אום צו קריגען די שטעללע פון א געריכט־סעקרעטאָר.
ב י ל י נ ג. איך! —

ה א ו ו ס ט א ד. ווירקליך, ביללינג?
ב י ל י נ ג. נו, יא, אָבער דער טייפעל זאָל עס האַלען, איהר ווייסט דאָך, אז איך טהו עס נור, אום צו ערגערען יענע לומפען.

א ס ל א ק ס ע ז. נו, דאָס געהט מיר ניט אָן. אָבער, אויב מי רופט מיר פייג און ניט־קאָנזעקווענט, וואָלט איך געוואָלט אָט וואָס זאָגען: דעם דרוקער אסלאקסענס פערגאנגענהייט איז אָפּען פאר יעדען. איך האָב מיר גאָר ניט געענדערט, אויסער, וואָס איך בין א ביסעל געלאַסענער. מיין האַרץ געהערט נאָך אימער צום

איך דאנק אייך, איך דאנק אייך, מיינע טהייערע, טרייע פריינד.
עס איז מײן גרעסטער פערגניגען אייך צו הערען. מײן שיינער ברור
דער האָט מיר נור-וואָס גערופען גאָנץ עטוואָס אנדערעס. איך וועל
איהם אבער בעזאָהלען מיט פראָצענט! אבער איך מוז איצט אוועק-
געהן, אום צו זעהן א'ן אָרימען טייפּעל. איך וועל נאָך היינט וויעדער
אריינבליקען, ווי איך האָב געזאָגט. זעהט נור, הערר אַסלאַקסען,
און פאַסט אויף אויף מײן ארטיקעל און פאר קיין פאל לאָזט ניט
אויס קיין איינציגען פון די אויסגעשריי-צייבענס. אם בעסטען,
שטעלט אַליין צו נאָך עטליכע. נו, דערווייל זייט מיר געזונד. (זיי
דריקען זיך די הענד און דער דאָקטאָר פערלאָזט דאָס צימער.)

ה א ו ס ט א ד. ער איז אַן אמת'ער אוצר פאר אונז.
א ס ל א ק ס ע ז. יא, אזוי לאַנג, ווי ער בלייבט בלויז ביי
די בעדער. אָבער, אויב ער געהט ווייטער, וועט עס ניט זיין ראטהר
זאם צו געהן מיט איהם.

ה א ו ס ט א ד. הם! נו, דאָס הענגט אָב —
ב י ל ל י נ ג. איהר זייט אימער אזוי פערדאמט שרעקעדיג,
אַסלאַקסען.

א ס ל א ק ס ע ז. שרעקעדיג? יא, ווען עס איז א פראגע פון
אַטאַקירען די לאַקאַלע רעגירונג, בין איך ווירקליך שרעקעדיג, הערר
ביללינג. דאָס, ערלויבט מיר אייך צו זאָגען, האָב איך געלערנט אין
דער שול פון ערפאהרונג. אָבער געהמט זיך נור צו העכערע פאָליטיק,
אַטאַקירט די רעגירונג אַלליין, און איהר וועט זעהען, אויב איך וועל
זיך שרעקען.

ב י ל ל י נ ג. אָה, ניין. אָבער דאָ געראדע ווידערשפרעכט
איהר זיך, גאָט זאָל —

א ס ל א ק ס ע ז. דער אמת איז, איך בין א געוויסענהאַפּ-
טער מענש. ווען איהר אַטאַקירט די רעגירונגען, טהוט איהר ווע-
ניגסטענס דער געזעלשאַפט קיין שאדען ניט, ווייל די מענער, ווע-
מען איהר אַטאַקירט, ארט עס ווי די קאָץ. זיי בלייבען, וואו זיי
זיינען. אָבער לאַקאַלע אויטאָריטעטען קענען ארויסגעוואָרפען
ווערען, און אזוי קומען צום פראָנט א מאַסע פון מענשען, וואָס

ד.ר. ש ט א ק מ א.ן. פון די אללע אלטע פושערס מוז מען פטור ווערען, פארשטעהט איהר! און דאָס טאָקי אין יעדען דע- פארטמענט! אזעלכע אונענדליכע האָרזאָנטען האָבען זיך היינט גע- עפענט פאר מיר. עס איז גאָר ניט געווען קלאָר פאר מיר אלעס ביז איצט. אָבער איצט וועט שוין אלעס רעכט זיין. דאָס איז די יונגע, די קרעפטיגע באַננער-טרענגער, וואָס מיר מוזען זוכען, מיינע פריינד. מיר מוזען האָבען נייע קאָפיטאַנען פאר די אללע שטעללען.

ב י ל י נ ג. ריכטיג, ריכטיג, גאָט זאָל —

ד.ר. ש ט א ק מ א.ן. און אויב מיר זאָלען נור אלע צוואַ- מען האַלטען, וועט אללעס געהן ווי אויף רעדלאַך. די גאַנצע רע- וואָלוציאָן וועט נור זיין, ווי דער אַוועקשיקען פון א שיה אויפ'ן ווא- סער. דענקט איהר ניט אזוי?

ה א ו ו ס ט א ד. וואָס מיר אנבעלאַנגט, גלויב איך, אז מיר האָבען איצט די בעסטע אויסזיכט אריינצוגעבען אונזערע שטאָדט- אנגעלעגנהייטען אין די הענד פון מענשען, צו וועמען זיי געהערען אויך מיט רעכט.

א ס ל א ק ס ע.ן. און ווען מיר זאָלען נור אָנגעהן געלאַסען, דענק איך ווירקליך ניט, אז דאָ קען זיין עפעס א געפאָהר. ד.ר. ש ט א ק מ א.ן. וואָס, צום טייפּעל, אַרט עס מיר, אויב עס איז דאָ א געפאָהר אָדער ניט? וואָס איך טהו, טהו איך אין דעם נאָמען פון וואַהרהייט און פאַר מײַן געוויסען.

ה א ו ו ס ט א ד. איהר זיינט א מאַן, וואָס פארדינט אונ- טערשטיצט צו ווערען, דאָקטאָר.

א ס ל א ק ס ע.ן. יא, דאָס איז זיכער. דער דאָקטאָר איז אן אמת'ער פריינד פון שטאָדט. ער איז א ריכטיגער פריינד פון דער געזעלשאַפט.

ב י ל י נ ג. גאָט זאָל מיר אזוי העלפען. ד.ר. שטאָקמאַן איז א פריינד פון פאָלק, אַסלאַקסען.

א ס ל א ק ס ע.ן. איך דענק, אז דער הויזאייגענטהימער- פערבאַנד וועט באַלד אָנגעהמען דיזען אויסדרוק.

ד.ר. ש ט א ק מ א.ן. (דריקענדיג זיי די הענד, טיף געריהרט.)

טען שוין דערביי, אז מי האָט מיר געוואָלט בערויבען פון מיינע איי-
גענע רעכטע, אלס א מענש.

ב י ל י נ ג. וואָס, פון אייערע רעכטע ? !

ד ר. ש ט א ק מ א ז. מי האָט פערלאָנגט, אז איך זאָל מיר
ערנידריגען, אז איך זאָל זיין א פיגלינג, אז איך זאָל מיין פער-
זענליכען נוצען האַלטען פאר וויכטיגער, ווי מיינע טיפסטע, הייליג-
סטע איבערצייגונגען —

ב י ל י נ ג. גאָט זאָל מיר אזוי העלפען, דאָס איז שוין
ווירקליך צו געמיין.

ה א ו ו ס ט א ד. נו, וואָס האָט מען אנדערס געקאָנט ער-
ווארטען פון יענער חברה ?

ד ר. ש ט א ק מ א ז. אָבער זיי וועלען קריגען זייער גאָב.
פון איצט אָן וועל איך יעדען טאָג פיהרען א קאמפף מיט זיי דורך
דעם „פאָלקסבאָטע“. איך וועל זיי באַמבארדירען מיט איין אַרטיקעל
נאָך א צווייטען —

א ס ל א ק ס ען. יא, אָבער טהוט נור א קוק —
ב י ל י נ ג. הורראה, הורראה, א מלחמה !

ד ר. ש ט א ק מ א ז. איך וועל וואַרפען זיי צו דער ערד.
איך וועל זיי פערניכטען. איך וועל צושמעטערען אלע זייערע פאר-
צאמונגען און מאַכען זיי גלייך מיט דער ערד פאר די אויגען פון
אללע רעכטדענקענדע מענשען. איך וועל טהון —

א ס ל א ק ס ען. אָבער ווי עס איז, בעשיידענהייט, דאָק-
טאָר ! דאָס מוז מען.

ב י ל י נ ג. אָבער גאָר ניט ! זשאַלעוועט ניט קיין די-
נאמיט, דאָקטאָר !

ד ר. ש ט א ק מ א ז. (ריידענדיג דאָס זייניגע) ווייל, גע-
דענקט, פון היינט אָן איז דאָס שוין מעהר קיין פראגע פון א וואַ-
סער־לייטונג אָדער קאנאל. ניין, עס איז די גאנצע געזעלשאַפט,
וואָס מוז גערייניגט און דיזינפעקטעט ווערען —

ב י ל י נ ג. אָט דאָס איז ווערטער, ווערטער פון רעטונג,
גאָט זאָל —

ד.ר. ש ט א ק מ א .ן. יא, איז עס ניט? דאָס, זעהט איהר, טהוט מיר הנאה.

ה א ו ו ס ט א ד. ער איז אזוי קלאָר און אזוי צום פונקט. איינער דארף גאָר ניט זיין קיין ספעציאליסט אום צו פערשטעהן אייערע ארגומענטען. איך בין זיכער, דאָס יעדער אינטעלליגענטער מאן וועט זיין אויף אייער זייט.

א ס ל א ק ס ע .ן. און לאָמיר אויך האָפען, אללע פערנינפֿ-טיגע.

ב י ל י נ ג. אלע, די קלוגע און די ניט-קלוגע, די גאָנצע שטאָרט, גאָט זאָל מיר —

א ס ל א ק ס ע .ן. נו, אויב אזוי, קענען מיר עס ריזיקירען און דרוקען.

ד.ר. ש ט א ק מ א .ן. איך זאָל עס איינען, אז איהר קענט. ה א ו ו ס ט א ד. דאָס געהט אריין אין דער מאָרגעדיגער צייטונג.

ד.ר. ש ט א ק מ א .ן. יא, דער קלאָג זאָל עס כאָפען, ניט איין טאָג טאָר פערלאָרען געהן. זעהט נור, אסלאַקסען, אָט צו וואָס איך האָב אייך בעדארפט. איהר פערזענליך, נעהמט דיזען מאָנוסקריפט.

א ס ל א ק ס ע .ן. געוויס וועל איך.

ד.ר. ש ט א ק מ א .ן. זייט דערמיט אזוי פאָרויכטיג, פונקט ווי דאָס וואָלט געווען גאָלד. קיין דרוקפעהלער. יעדער וואָרט איז וויכטיג. איך וועל דאָ באַלד ווידער אריינקומען, אום צו מאַכען אַ קליינע קאָרעקטור. אָה, איך קען ניט ערקלערען אייך, ווי איך חלש צו זעהען דעם אַרטיקעל געדרוקט, צו שליידערען איהם —

ב י ל י נ ג. יא, צו שליידערען עס ווי א דונער-שלאג, גאָט זאָל —

ד.ר. ש ט א ק מ א .ן. און צו אונטערוואַרפען עס צו דעם אורטהייל פון יעדען אינטעלליגענטען בירגער. אה! איהר האָט גאָר קיין אידעע ניט, וואָס איך מוז היינט איבערטראָגען. איך בין געסטראשעט געוואָרען מיט אללע סאָרטען זאכען! עס האָט געהאַל-

ה א ו ס ט א ד . געהט עם אריין אזוי ווי עם איז ?
ב י ל י נ ג . הורראה !

ד ר . ש ט א ק מ א ז . דרוקט עם, זאָג איך אייך. געוויס
געהט עם אריין, ווי עם איז. אז זיי ווילען אזוי, טו זאָל זיין
אזוי. איצט וועט עם זיין א מלחמה אין שטעדטעל, ביללינג!
ב י ל י נ ג . א מלחמה אויף מעסערס, דאָס איז, וואָס
איך וויל, דאָקטאָר ! א מלחמה אויף טוידט און אויף לעבען,
דאָקטאָר.

ד ר . ש ט א ק מ א ז . דיזער ארטיקעל איז בלויז דער אָנ-
פאנג. מיין קאָפּ איז שוין פול מיט פלענער פאר פיער אָדער פינף
ארטיקלען. אָבער וואו פארשטעקט איהר דאָרט אַסלאַקסענען ?
ב י ל י נ ג . (רופענדיג אין דער דרוקעריי) אַסלאַקסען, קומט
נור אריין פאר א וויליטשקע.

ה א ו ס ט א ד . האָט איהר געזאָגט פיער אָדער פינף
מעהר ארטיקלען איבער דער זעלבער זאך ?
ד ר . ש ט א ק מ א ז . גאָט זאָל אויסהיטען, מיין טהייערער
האוסטאד. ניין, זיי האָבען צו טהאָן מיט גאנץ פערשיידענע
זאכען. אָבער זיי שטאַמען אַללע פון איין קוואַל. איין זאך פיהרט
צו דער צווייטער. עם איז פונקט ווי, ווען מי הויבט אָן טרייסלען
אן אַלטע הויז, אַקוראט דאָס זעלבע.

ב י ל י נ ג . גאָט זאָל מיר אזוי העלפען, דאָס איז אמת. און
מי קען קיינמאָל ניט טהאָן עפעס רעכטס, ביז די גאנצע חורבה
ווערט ארונטערגעריסען.

א ס ל א ק ס ע ז . (געהט אריין פון דרוק) ארונטערגעריסען !
זיכער, דער דאָקטאָר דענקט דאָך ניט פון ארונטעררייסען די בעדער!
ה א ו ס ט א ד . הויבט זיך גאָר ניט אָן. שרעקט זיך ניט.
ד ר . ש ט א ק מ א ז . ניין. מיר האָבען גערעדט פון עפעס
גאנץ אנדערעס. נו, וואָס דענקט איהר פון מיין ארטיקעל, הערר
רעדאקטאָר ?

ה א ו ס ט א ד . איך דענק, אז עם איז איינפאך א מייסטער-
ווערק.

ביז די גאנצע באנדע ארויסטאקראטען וועט ליגען צושמעטערט. ווען
איך בין אזוי געזעסען דאָרט, לעזענדיג, האָט עס מיר אויסגעזעהען,
ווי איך הער דעם שטורמען פון דער רעוואָלוציאָן.

ה א ו ס ט א ד. (אומדרייענדיג זיך) שאַ! פאַסט נור אויף,
אז אַסלאַקסען זאָל ניט הערען אזעלכע ווערטער.

ב י ל י נ ג. (אין א נידריגע שטיממע) אַסלאַקסען איז אַ
טרום, אַ פייגלינג. ער האָט ניט קיין טראַפּען מוטה אין זיך. אָבער
דעם מאָל וועט איהר דאָך נאַטירליך פאַרדערען, אז איהר זאָלט
טהאָן, ווי איהר ווילט, הם! וועט איהר דרוקען דעם דאָקטאָר'ס
אַרטיקעל?

ה א ו ס ט א ד. יא, וואָס עס זאָל ניט פאַסירען, קענען מיר
אויסנוצען דיזע געלעגענהייט פאַר אונזער טובה וועגען. אויב דער
בירגערמייסטער זאָל ניט מרוצה ווערען אויף דעם דאָקטאָר'ס פאַר-
שלאַג, וועט ער דאָך מוזען זיך צוקריגען מיט דער גאנצער באנדע
אַקציאָנערען, וועלכע זיינען ביז איצט געווען זיין גאנצע שטיצע.
ב י ל י נ ג. אָה, יא, וויל עס איז דאָך זיכער, אז זיי
וועלען זיך מוזען ארויסרוקען מיט אַ היבשע סומע.

ה א ו ס ט א ד. דאָס קענסטו וועטען. און דאן, זעהסטו
ניט, וועט די גאנצע חברותא צובראָכען ווערען, און מיר וועלען טאָג
איין, טאָג אויס ווייזען דעם עולם, אז דער בירגערמייסטער איז
גענצליך אונפאַסענד אין אללע הינזיכטען, און דאָס אללע שטעלען,
די גאנצע שטאָרט־עניערונג, מוז איבערגעגעבען ווערען אין די
הענד פון מענשען מיט ליבעראַלע אידעען.

ב י ל י נ ג. גאָט זאָל מיר אזוי העלפען, אָבער דאָס איז דאָך
אזוי ריכטיג. איך זעה עס, איך זעה עס. מיר זיינען ערב אַ רע-
וואָלוציאָן! (אַ קלאַפּ אין טיר.)

ה א ו ס ט א ד. שאַ! (ער רופט אַרײַן. דר. שטאַקמאַן קומט
אַרײַן דורך די לינקע טיר. האָװסטאַד געהט איהם אַנטקעגען.) אָ, אָט
איז דער דאָקטאָר! נו?

ד. ד. ש ט אָ ק מ א ן. דרוקט עס, הערד האווסטאד! נור
געדרוקט.

דריטער אָקט.

(אין דעם רעדאקציע־אָפּפּוס פון דעם „פּאָלקס־באַטע“ אין הינד־טערגרונד, לינקס איז די אוינגאַנגס־טיר. רעכטס בוי דער זעלבער וואַנד איז דאָ אַ טיר מיט גלעזערנע שוויבען אין איהר, דורך וועלכע מ'קען זעהען די דרוקעריי. בוי דער רעכטער וואַנד איז דאָ אַ דריטע טיר. אין מיטען צומער שטעהט אַ גרויסער טיש, באַדעקט מיט פּאַפּירען, צייטונגען און ביכער. אַרומטער, לינקס, אַ פענסטער, און ביין פענסטער אַ שרויב־טיש מיט אַ הויכען שמוהל. אויפֿגע פּאַטעלען ארום טיש. מאַכע שמוהלען שטעהען בוי די ווענד. דער צומער איז שמוציג, אומקליג, רי מעכעל איז אַלט־מאָדיש און די פּאַטעלען זיינען שמוציג און צוריסען. אין דער דרוקעריי זעהען זיך אויפֿגע זעצער. ווייטער אינוועניג זעהט מען אַ האַנד־פּרעס. האַווסטאד, דער רעדאקטאָר, זיצט ביין טיש. בילד־לינג קומט אַרײַן פון דער רעכטער זייט מיט דעם דאָקטאָר'ס מאַנסקריפּט (אין האַנד).)

ב י ל י נ ג. גאָט זאָל מיר אזוי העלפען, איך מוז זאָגען. —
ה א ו ס ט א ד. (שרײַבענדיג) האָט איהר עס אין גאַנצען
איבערגעלייענט?

ב י ל י נ ג. (אויפקלײַגענדיג דעם מאַנסקריפּט אויפֿ'ן דעסק.)
איך זאָל עס מיינען, אז איך האָב.
ה א ו ס ט א ד. דענקט איהר ניט, אז דער דאָקטאָר קומט
ארויס שטאַרק?

ב י ל י נ ג. שטאַרק! גאָט זאָל מיר אזוי העלפען, ער איז
פּערניכטענר. יעדער וואָרט פּאַלט, ווי דער קלאַפּ פון אַ האַמער.
ה א ו ס ט א ד. יא, אָבער יענע מענשען פּאַלען ניט מיט'ן
ערשטען קלאַפּ.

ב י ל י נ ג. דאָס איז שוין גאַנץ ריכטיג, גאָט זאָל מיר אזוי
העלפען, אָבער מיר וועלען אָנגעהן האַמערענדיג קלאַפּ אויף קלאַפּ,

האָבען, ווען דו וועסט בלייבען איינגעשפּאַרט. דאן וועסטו בליי-
בען אָהן לעבענסמיטעל, אָהן א בעשטימטען געהאַלט. איך דענק,
אז מיר האָבען שוין גענוג געהאַט דערפון אין די אמאָליגע צייטען.
דערמאָן זיך אָן דעם, אָטטאָ, גערענק, וואָס דאָס אלעס מיינט!

ד. ר. ש ט א ק מ א .ן. (קעמפּענדיג מיט זיך און צונויפּדרי-
קענדיג זיינע הענד.) און אזעלכע סטראַשונקעס סמיעט עס דינע
קהל'שע קליאַמקע מאַכען געגען א פרייען און אַן עהרליכען מאַן!
איז עס ניט שרעקליך, קאַטערינע?

מ. ר. ש ט א ק מ א .ן. יא, דאָס ער פיהרט זיך אויף שלעכט
געגען דיר, איז זיכער. אבער, גוטער גאָט, עס איז דאָך דאָ אזוי
פיעל אונגערעכטיגקייט אויף דיזער ערד, צו וואָס מיר מוזען זיין
אונטערוואָרפען. אָט זיינען די אינגלאַך! טהו א קוק אויף זיי!
וואָס וועט פון זיי ווערען? אה ניין, דו קענסט עס ניט פּוועל'ן ביי
זיך. (פרעדעריק און וואַלטער קומען אַרײַן מיט די שול-ביכער.)

ד. ר. ש ט א ק מ א .ן. די קינדער! (כלייבט פּלוצלינג שטעהן
שטיל און ענטשלאָסען) קיינמאָל ניט, מעג די גאַנצע וועלט אונ-
טערגעהן, וועל איך מײַן נאַקען ניט בויגען אונטערן יאָך. (ער געהט
אין דער ריכטונג פון זיין ציממער.)

מ. ר. ש ט א ק מ א .ן. (נאַכיאָגענדיג איהם) אָטטאָ! וואָס
געהסטו טהאָן?

ד. ר. ש ט א ק מ א .ן. (ביין מיר שטײענדיג) איך וויל האָ-
בען דאָס רעכט צו קענען קוקען מײַנע קינדער גלייך אין די אויגען,
ווען זיי וועלען אויסוואַקסען. (געהט אַרײַן אין זיין ציממער.)

מ. ר. ש ט א ק מ א .ן. (פּלאַצט אויס אין אַ געוויינל. א,
גאָט זאָל העלפּען און טרייסטען אונז אללע.

פּעטראַ. דער פּאַטער איז בראַוו. ער וועט ניט נאָכ-
געבען. (די קינדער פרעגען פּערוואַנדערט, וואָס דאָס מיינט. פּעטראַ גיט
זיי אַ וואונק, אַז זיי זאָלען זיין רוהיג.)

פאַרהאַנג.

מ ר ס. ש ט א ק מ א ן. צו קעמפפען געגען דיין ברודער,
מיין איך.

ד ר. ש ט א ק מ א ן. וואָס, צום טייפעל, זאָל איך דען טהאָן,
אויב איך וויל זיך האַלטען ביי דעם, וואָס איז ריכטיג און אמת ?
פ ע ט ר א. יא, אויך איך וואָלט עס געוואָלט וויסען ?

מ ר ס. ש ט א ק מ א ן. אָבער וואָס פאַר א נוצען קען עס
האַבען ? אז זיי ווילען ניט, ווילען זיי ניט.

ד ר. ש ט א ק מ א ן. הא! הא! דו ווארט נאָר א וויי-
ליטשקע. קאטערינא, און דו וועסט זעהען, ווי איך וועל זיין דער
זיגער אין קאמפף.

מ ר ס. ש ט א ק מ א ן. יא, דו וועסט קעמפפען געגען זיי.
אָבער מי וועט דאָך דיר ענטזאגען פון דיין שמעללע. אָט וואָס וועט
פאַסירען.

ד ר. ש ט א ק מ א ן. נו, דאָן וועל איך האַבען מיין פליכט
געטהאָן צום פובליקום, צו דער געזעלשאַפט. איך זאָל גערופען
ווערען א פיינד פון דער געזעלשאַפט!

מ ר ס. ש ט א ק מ א ן. אָבער וואָס מכת דיין פאמיליע,
אָטטאָ! דענקסטו ניט, אז דו האָסט אויך פליכטען צו די, וועמען
דו דארפסט פאַרוואַרגען מיט חיונה ?

פ ע ט ר א. אה, מוטער, דענק ניט אלע מאָל פון אונז צום
ערשטען.

מ ר ס. ש ט א ק מ א ן. דיר איז גוט צו ריידען. דו קענסט
שוין אליין בעשטעהן דיין שמעדטיל. אבער דענק דאָך פון די אינג-
לאך, אָטטאָ, און דענק א ביסעל פון זיך אליין אויך, און פון מיר —

ד ר. ש ט א ק מ א ן. אָבער ווירקליך, קאטערינא, דו ביסט
דאָך אין גאַנצען משוגע. זאָל איך זיין אזא עלענדער פייגלינג, און
זיך לאָזען טרעטען פון פעטער און פון זיין גאַנצע פערדאמטע
כאַנדע ? ! זאָל איך ווען עס איז אין מיין לעבען שוין קיין מאָל קיין
גליקליכע שטונדע ניט האַבען ?

מ ר ס. ש ט א ק מ א ן. דאָס קען איך ניט זאָגען. אָבער
גאָט זאָל אונז אויסהיטען פון דעם גליק, וואָס מיר וועלען אללע

פ ע ט ר א. (אָנבאַפענדיג איהר פאַטער'ס ארעם) געלאַסען,
פאַטער!

ב י ר ג ע ר מ י י ס ט ע ר. איך וועל זיך ניט מעהר אונטער-
וואַרפען דער געפאָהר פון פיזישע געוואַלט. דו ביסט געוואַרענט.
איבערלייג זיך וועגען דעם, וואָס דו ביסט שולדיג זיך זעלבסט און
דיין פאַמיליע, זיי געזונד. (ער פערלאַזט דאָס צימער.)

ד ר. ש ט אָ ק מ אַן. (שפּרויזענדיג איבערן צימער) און
איך מוז איבערטראַגען אזא בעהאַנדלונג אין מיין אייגענע הויז,
קאַטערינע, וואָס דענקסטו וועגען דעם?

מ ר ס. ש ט אָ ק מ אַן. עס איז ווירקליך א שאַנדע און א
בעליידיגונג, אָטטאָ!

פ ע ט ר א. ווען איך וואָלט נור געקאָנט געבען דעם אָנקעל —
ד ר. ש ט אָ ק מ אַן. עס איז מיין אייגענע שולד. איך האָב
שוין בעדאַרפט רעבעללירען געגען זיי לאַנג צוריק — האָב זיי גע-
דאַרפט ווייזען מיינע ציין, און מאַכען זיי צו פיהלען זיי! און אזוי
האָט ער מיר גאָר גערופען א פיינד פון דער געזעלשאַפט! מיר! איך
וועל עס ניט אריבערטראַגען. ביי גאָט, איך וועל ניט!

מ ר ס. ש ט אָ ק מ אַן. אָבער, טהייערער אָטטאָ, נאָך
אַללעמען, האָט דאָך דיין ברודער די מאַכט —

ד ר. ש ט אָ ק מ אַן. אָבער איך האָב דאָך דאָס רעכט.
מ ר ס. ש ט אָ ק מ אַן. אָה, יא, רעכט, רעכט, וואָס טויג עס
צו זיין גערעכט, אז מי האָט ניט די מאַכט?

פ ע ט ר א. אָה, מוטער, ווי קענסטו אזוי ריידען?
ד ר. ש ט אָ ק מ אַן. וואָס? ניט גוט צו זיין גערעכט אין
א פרייער געזעלשאַפט! דו ביסט לעכערליך, קאַטערינא! און א הויז
דעם האָב איך דען ניט די פרייע אונאַבהענגיגע פרעסע מיט מיר?
די קאָמפּאַקטע מאַיאָריטעט הינטער מיר? דאָס איז, מאַכט גענוג,
איך זאָל אזוי מיינען.

מ ר ס. ש ט אָ ק מ אַן. אָבער, ליבער היממעל, דו דענקסט
דאָך ניט —

ד ר. ש ט אָ ק מ אַן. וואָס דענק איך ניט?

מ ר ס . ש ט א ק מ א נ . דו, זיי נור שטייל, פעטרא!
בירגער מייסטער. (קוקענדיג אויף פעטרא) אָה, אָה,
מיר ערלויבען זיך שוין אויף אויסצודריקען א מיינונג! נאטירליך,
(צו מרס. שטאַקמאַן.) שווענערין, ווי עס ווייזט אויס, זיינט איהר די
פערנינפטיגסטע פערזאָן אין דווע הויז. געברויכט אייער גאנצען
איינפלוס מיט אייער מאן. זעהט, גיט איהם צו פערשטעהן, וואָס
דאָס אַללעס קען איהם ברענגען פאר זיך און זיין פאמיליע.
ד ר . ש ט א ק מ א נ . מיין פאמיליע געהט נור מיר אַלליין
אָן..

בירגער מייסטער. פאר ביידע, זאָג אויך, פאר זיין
פאמיליע און פאר זיין שטאָדט.
ד ר . ש ט א ק מ א נ . דאָס בין אויך, וואָס פיהלט פאר די
שטאָדט, און וויל נור איהר גוטעס. אויך וויל אויפדעקען די וואונד-
דען, וועלכע פריהער אָדער שפעטער יעדער וועט מוזען דערזעהען.
אה! דו זאָלסט נאָך זעהען, ווי אויך האָב לייעב מיין געבורטס-
שטאָדט!

בירגער מייסטער. דו, וועלכער, אין זיין בלינדער
איינגעשפארטקייט, וויל אָבשניידען די קוועלען פון דער שטאָדט'ס
חיונה?

ד ר . ש ט א ק מ א נ . מעניש דו איינער, דער קוואַל איז
פערגיפטעט! ביזטו מיטגע? מיר לעבען דורך דעם האַנדעל אין
שמוץ און פוילענעיש. דער גאנצער עפענטליכער לעבען אונזערער
האָט זיין וואָרצעל אין א ליגען!

בירגער מייסטער. פוסטע פאנטאזיעס — אָדער נאָך
עטוואָס ערגערעס, ווי דאָס. דער מאן, וואָס מאכט אזעלכע שלעכטע
בעשולדיגונגען געגען זיין אייגענער געבורטס־שטאָדט, מוז זיין א
פיינד פון דער געזעלשאַפט.

ד ר . ש ט א ק מ א נ . (צוגוייענדיג צו איהם) און דו
סמייעסט צו —

מ ר ס . ש ט א ק מ א נ . (טהוט זיך א וואָרף צווישען זיי)
אָטטאָ!

ד.ר. ש ט א ק מ א ז. (צוקומענדיג נעהנטער צו איהם) דו
האָסט צו מיר גערעדט פון פאַרוועהרען און פּאָלגען —
בירגערמייסטער. דו האָסט מיר געצוואונגען צו ריידען מיט
דיר אין יענעם טאָן.

ד.ר. ש ט א ק מ א ז. און מוז איך עפענטליך ערקלערען, אז
איך האָב געזאָגט אַ ליגען?

בירגערמייסטער. מיר האַלטען עס פאר אבסאָליוט
נויטיג, אז דו זאָלסט ארויסלאָזען אַן ערקלערונג אין די אויסדריקע,
ווי איך האָב געפאָרדערט.

ד.ר. ש ט א ק מ א ז. און ווי, אז איך פּאָלג ניט?
בירגערמייסטער. דאן וועלען מיר אליין ארויסלאָזען
אַן ערקלערונג, אום צו בערוהיגען דעם עולם.

ד.ר. ש ט א ק מ א ז. שוין און גוט. דאן וועל איך שריי-
בען געגען אייך. איך בלייב ביי מיין מיינונג. איך וועל בעווייזען,
דאָס איך בין גערעכט, און איהר אונגערעכט. און וואָס וועסטו צו
דעם זאָגען?

בירגערמייסטער. דאן וועל איך זיין אונפעהיג ניט
צו דערלאָזען, אז דו זאָלסט ניט פארלירען דיין שטעללע.

ד.ר. ש ט א ק מ א ז. וואָס —
פּעטראַ. פאָטער, מי וועט דיר אַבזאָגען פון דיין שטעלע!
מ.ר. ש ט א ק מ א ז. אַבזאָגען!

בירגערמייסטער. דו וועסט פארלירען דיין שטעלע,
אַלס בעאַמטער אין די בעדער. איך וועל זיין געצוואונגען צו פאָר-
דערען, אז מי זאָל גלייך לאָזען וויסען דערפון, כדי דו זאָלסט שוין
ניט מישען זיך אין קיינע אנגעלעגענהייטען וואָס געהערען צו די
בעדער.

ד.ר. ש ט א ק מ א ז. און איהר וועט סמיען דאָס צו טהאָן?
בירגערמייסטער. דו אליין ביזט עס, וואָס שפיעלט עס
אזא העזה'דיגע שפיעל.

פּעטראַ. אַנקעל, אזוי בעהאַנדלען א מענשען, ווי דער פאָר-
טער איז, איז א שאַנדע.

ד.ר. ש ט א ק מ א ז. דאָס איז שוין גענאָנגען צו ווייט!
איך, א דאָקטאָר, א מאַן פון וויסענשאַפֿט, האָב ניט קיין רעכט —
בירגער מייסטער. די פראַנע, ארום וועלכע עס האָט
דעלט זיך דאָ, איז ניט בלויז אַ וויסענשאַפֿטליכע, דאָס איז אַ
פערפלאַנטערטע פראַגע. עס איז ביידעס, אי אַ טעכנישע און אי
א'ן עקאָנאָמישע אנגעלעגענהייט.

ד.ר. ש ט א ק מ א ז. פּשאַ! וואָס האָט עס מיט מיר צו
טהאָן! וואָס אַרט עס מיר, צום טייפּעל? איך וויל זיין פריי צו
ריידען איבער אירגענד וועלכע זאָך אויף דער ערד.
בירגער מייסטער. איבער אַלץ, נור ניט איבער די
בעדער. מיר פארוועהרען עס דיר.

ד.ר. ש ט א ק מ א ז. (שרייענדיג) איהר פארווערט —
איהר, אזעלכע חברה —

בירגער מייסטער. איך פערבאָט עס דיר, איך, דיין
הויפּט, דיין נאַטשאַלניק. און ווען איך פערבאָט דיר עטוואָס,
וועסטו עס מוזען פאַלגען.

ד.ר. ש ט א ק מ א ז. (קאָנטראָלירענדיג זיך) פעטער,
ווירקליך, ווען דו וואָלסט מיין ברודער ניט געווען—(פעטראַ עפענט
די טיר.)

פּעטראַ: פּאָטער, דו זאָלסט זיך ניט אונטערגעבען.
מ.ר.ש. ש ט א ק מ א ז. (אַרײַנקומענדיג נאָך איהר) פעטראַ,
פעטראַ!

בירגער מייסטער. אה, זיינען מיר אַלזאָ געשטאַנען
הינטערן טיר און זיך צוגעהערט!

מ.ר.ש. ש ט א ק מ א ז. מיר האָבען ניט געקאָנט העלפען.
איהר האָט גערעדט אזוי הויך.

פּעטראַ. יא, איך בין דאָרט געשטאַנען און זיך צוגע-
הערט.

בירגער מייסטער. נו, אין גאַנצען גענומען, בין איך
צופריעדען.

ד.ר. ש ט א ק מ א ז. און וואָס איז עס דיזע פאָרדערונג?
ב.י.ר.ג.ע.ר.מ.י.י.ס.ט.ע.ר. אזוי ווי דו האָסט שוין געפֿלוּי־
דערט וועגען דעם צו אנדערע, האָטש דאָס האָט בעדארפט בלייבען
אן אָפיציעלע געהיימניס, קען עס ניט מעהר דערשטיקט ווערען.
אללע סאָרטען קלאַנגען וועלען זיך צושפּרייטען, און די שלעכטע
צווישען אונז וועלען נאָך דיזע קלאַנגען צופּוצען און צופּארבען. עס
איז דאָרום נויטיג, אז דו זאָלסט ענטפּערן אויף דיזע קלאַנגען.

ד.ר. ש ט א ק מ א ז. איך? ווי אזוי? איך פערשטעה דיר
ניט.

ב.י.ר.ג.ע.ר.מ.י.י.ס.ט.ע.ר. מיר ערלויבען זיך צו האָפען, אז
נאָך א גרינדליכע אונטערזוכונג, וועסטו קומען צום שלום, אז די
גאַנצע זאַך איז ניט אזוי געפּעהרליך, ווי דו האָסט זיך ערשט אין דער
ערשטער מינוט, נאָך אן אויבערפֿלעכליכע אונטערזוכונג, פאָרגע־
שטעלט.

ד.ר. ש ט א ק מ א ז. אָה! הא! אָט וואָס דו ווילסט!
ב.י.ר.ג.ע.ר.מ.י.י.ס.ט.ע.ר. מיר ווילען, דו זאָלסט אויסדריקען
דיין צוטרוי צו די דירעקטאָרס, און דאָס דו זאָלסט ערקלערען, אז
דו גלויבסט, אז זיי וועלען גרינדליך און געוויסענהאַפט דורכפיהרען
אללע נויטיגע ענדערונגען און פאַרבעסערען אללעס, וואָס מי דאָרף.
ד.ר. ש ט א ק מ א ז. אָבער דאָס וועט איהר דאָך קיינמאָל
ניט אויספיהרען, אזוי לאַנג, ווי איהר וועט אָנגעהן מיט אייער פאַר־
קלעפען און פאַרלאַטען. איך זאָג דיר, פּעטער, אז דאָס איז מיין
פּעסטע איבערצייגונג.

ב.י.ר.ג.ע.ר.מ.י.י.ס.ט.ע.ר. אַלס בעאַמטער האָסטו קיין רעכט
ניט צו האָבען א פּערזענליכע איבערצייגונג.

ד.ר. ש ט א ק מ א ז. (ערשטוינט) קיין רעכט צו —
ב.י.ר.ג.ע.ר.מ.י.י.ס.ט.ע.ר. אַלס בעאַמטער, זאָג איך. אַלס
א פּריוואַט־מענש, גוטער גאָט, דאָס איז א גאַנץ אנדער זאַך, אָבער
אַלס אן אונטערגעאָרדנעטער בעאַמטער אין די בעדער, האָסטו קיין
רעכט ניט אויסצודריקען אן איבערצייגונג, וואָס זאָל ניט שטימען
מיט דער איבערצייגונג פון די, וואָס שטייען איבער דיר.

שווער אויסצוקומען. איך ווייס עס פון ערפאָהרונג. דו האַלטסט זיך העכער איבער אלע און אלעס. עס זעהט אויס כמעט, ווי דו האַסט פאָרגעסען, דאָס מיר איז עס, וועמען דו האַסט צו פּערדאָנ־ קען פאַר דיין שטעללע, אלס דאָקטאָר פון די בעדער.

ד. ר. ש ט אָ ק מ אַ ז. איך האָב געהאַט אַ רעכט אויף דיזע שטעללע. איך, און קיין אַנדערער. איך בין געווען דער ערשטער, וואָס האָט ענטדעקט, אז די שטאָרט קען ווערען אַ בליהענדער באַדע־ פּלאַץ. איך בין געווען דער איינציגער, וואָס האָט עס דאָן געזעהען. יאָהרען לאַנג בין איך געשטאַנען אַלליין, קעמפּענדיג פאַר דיזע אידעע, איך האָב געשריעבען און געשריעבען —

ב י ר ג ע ר מ י י ס ט ע ר. קיין צווייפּעל. אָבער דאָן איז נאָך ניט געקומען די ריכטיגע צייט. עס פּערשטעהט זיך, אז אין יענעם לאַך, וואו דו האַסט דאָרט געשטעקט, ביזטו ניט געווען אין דער לאַגע צו אורטהיילען ריכטיג. אָבער אזוי שנעל, ווי עס איז געקומען דער ריכטיגער מאָמענט, האָב איך און אַנדערע גענומען די זאך אין די הענד —

ד. ר. ש ט אָ ק מ אַ ז. יא, און — איהר האָט צוקאָליע־ טשעט מיין גאַנצען פּראַכטפוללען פּלאַן. אָה, מיר זעהען עס איצט, וואָס פאַר גרויסע גאונים איהר זיינט.

ב י ר ג ע ר מ י י ס ט ע ר. נאָך מיין מיינונג, זעהען מיר, דאָס דו דאַרפסט ווידער אַן אויסגאַנג פאַר דיין לוסט צו קעמפּען. דו קענסט ניט לעבען, ניט קריגענדיג זיך מיט די, וואָס זיינען איבער דיר. דאָס איז שוין ביי דיר אַן אַלטע געוואָוינהייט. דו ביסט איי־ פּערזיכטיג אויף יעדען איינעם, וואָס פאַרנעהמט אַ העכערע שטעלע פאַר דיר. דו בעטראַכסט איהם, אלס דיין פּערזענליכען פיינד, און דאָן איז שוין פאַר דיר אַלין איינס, וואָס פאַר אַ סאָרט וואַפען דו געברויכסט. איינער איז אזוי גוט, ווי דער אַנדערער. אָבער איצט האָב איך דיר אויפּמערקזאַם צו מאַכען אויף די וויכטיגקייט פאַר זיי שטאָרט, און פּאָלגליך אויף פאַר מיר. און דערפאַר זאָג איך דיר, אַטטאָ, אז איך שטעה פּעסט אויף דער פּאַרדערונג, וואָס איך געה איצט מאַכען.

עם איז זעהר שמערצליך פאר איינעם אין מיין שטעלונג, אלס
בעאמטער, אז זיין אייגענער ברודער זאל ארומגעהן און האלטען
זיך אין איין קאמפראמיטירען.

ד.ר. שטאקמאן. און דענקסטו, אז איך האב עם געטאן?
בירגערמייסטער. אָ, צום אונגליק טהוסטו עם,
און דו ווייסט גאר אליין ניט דערפון. דיין גייסט איז א שטערענד
דער, א שטאלצער און א רעבעללירענדער. און דאן האסטו א'ן
אונגליקזעליגע ליעבע צו ווארפען זיך גלייך אין די עפענטליכקייט
איבער יעדע מעגליכע און אונמעגליכע זאך. עם דארף דיר נור
עפעס א אידעע קומען אין קאפ אריין, און גלייך מוזסטו שיין
שרייבען א'ן ארטיקעל, אויב ניט גאר א בוך וועגען דעם.

ד.ר. שטאקמאן. יא, אבער איז עם ניט א בירגערס
פליכט, ווען ער האט נור א נייע אידעע, מיטצוטהיילען עם דעם
פובליקום?

בירגערמייסטער. פשא! דער פובליקום נויטיגט זיך
ניט אין נייע אידעען. פאר'ן פובליקום איז גענוג די גוטע, אלטע
אנערקענטע אידעען, וועלכע זיי האבען שוין.

ד.ר. שטאקמאן. און דו זאגסט עם ארויס אזוי אפען —
בירגערמייסטער. איינס פאר אלע מאל מוז איך מיט
דיר זיין אפענהערציג. ביז איצט האב איך זיך געמאטערט דאס צו
פערמיידען, ווייל איך קען דאך דיר, וואס פאר א'ן אויפגעגעטער
מענש דו ביזט. אבער איצט מוז איך דיר זאגען געוויסע וואהר-
הייטען, אָטטאָ. דו האסט גאר קיין בעגריף ניט, אָטטאָ, ווי דו
שעדיגסט זיך אליין דורך דיין איבעראיילטקייט. דו קלאַגסט
זיך אויף די אויטאָריטעטען, און זאָגאר אויף די רעגיערונג גופא —
דו זידעלסט זיי און דו קלאַגסט זיך, אז דו ביזט געשעדיגט און
פערפאלגט געוואָרען. אבער וואָס אנדערעס האָסטו געקענט
ערווארטען, אזא פייערבראָנד ווי דו?

ד.ר. שטאקמאן. וואָס נאָך? בין איך שוין אויף א
פייערבראָנד?

בירגערמייסטער. יא, אָטטאָ, מיט דיר איז שרעקליך

טאָן דאָס בעסטע, וואָס מיר קענען. אבער קיין זאָך, קיין וואָרט
פון דעם אלעם טאָר ניט פערעפענטליכט ווערען.

ד.ר. שטאַקמאַן. אבער פאר דאָס איז שוין צו שפעט,
מיין טהייערער פעטער. דאָס קען שוין ניט געשטערט ווערען.
בירגערמייסטער. עס מוז געשטערט ווערען.
ד.ר. שטאַקמאַן. עס קען ניט זיין, זאָג איך דיר. צור
פיעל מענשען ווייסען שוין וועגען דעם.

בירגערמייסטער. ווייסען שוין? ווער? אפשר נאָך
די חברה פון דעם „פאָלקסבאַטע“?

ד.ר. שטאַקמאַן. אָה, יא, אויך זיי ווייסען עס שוין. די
ליבעראַלע און אונאַבהענגיגע פרעסע וועט שוין גוט אויפפאַסען, אז
דו זאָלסט טהון דיין פליכט.

בירגערמייסטער. (נאָך אַ קורצען שטילשווייגען) דו
ביזט אַ העכסט אונבערעכענטער מענש, אַטמאָ! האָסטו ניט אַ
קלער געטאָן, וואָס קען דערפון אַרויסקומען פאַר דיר?
ד.ר. שטאַקמאַן. וואָס פאַר מיר קען אַרויסקומען
דערפון?

בירגערמייסטער. יא, פאַר דיר און די דייניגע.

ד.ר. שטאַקמאַן. וואָס, צום טייפּעל, מיינסטו?
בירגערמייסטער. איך גלויב, אז צו אלע צייטען האָב
איך זיך אויפגעפיהרט געגען דיר, אלס אַ גוטער און העלפענדער
ברודער.

ד.ר. שטאַקמאַן. יא, דאָס האָסטו, און איך דאַנק דיר
דערפאַר.

בירגערמייסטער. איך פערלאנג גאָר ניט. ביז צו
א געוויסען גראַד האָב איך עס געמוזט טאָן צוליעב זיך אליין. איך
האָב אימער געהאָפּט, אז איך וועל דיר קענען האַלטען אין געוויסע
גרענעצען, ווען איך האָב דיר געהאָלפּען מאַטעריעל.

ד.ר. שטאַקמאַן. וואָס? איז דאָס אלעס געווען צוליעב

זיך? —

בירגערמייסטער. ביז צו א געוויסען גראַד, זאָג איך

וועלכע פערבעסערונגען, אפילו ווען דאָס זאָל דארפֿען קאָסטען
אביסעל געלד.

ד.ר. שטאַקמאַן. און שטעלסטו זיך פֿאַר, דאָס איך וועל
פֿאַר איין מינוט מסכים זיין צו אזא שווינדעל?
בירגערמייסטער. שווינדעל?

ד.ר. שטאַקמאַן. יא, דאָס וואָלט געווען א שווינדעל, א
בעטרוג, א ליגען, א'ן אבסאָלוטער פערברעכען געגען דעם פּוּב-
ליקום, געגען די גאנצע געזעלשאַפט.

בירגערמייסטער. איך בין נאָך ניט, ווי איך האָב
בעמערקט, געקומען צו דער איבערצייגונג, אז דאָ עקזיסטירט
ווירקליך אזא גרויסע געפֿאהר.

ד.ר. שטאַקמאַן. דו ביזט איבערצייגט. דו האָסט
געמוזט ווערען איבערצייגט. מיינע בעווייזע זיינען אזוי איינפֿאַך
און קלאָר. און דו ווייסט עס זעהר גוט, פעטער, נור דו ווילסט
עס ניט צוגעבען. דו ביזט עס געווען, וועלכער האָט זיך איינ-
געשפּאַרט, אז די וואַסער-לייטונג זאָל אזוי געמאַכט ווערען, ווי
זי איז. און אָט דאָס איז עס, דיזער פערדראַמטער טעות, וועלכען
דו ווילסט ניט צוגעבען. הא, דענקסטו, אז איך פערשטעה דיר
ניט דורך און דורך?

בירגערמייסטער. און ווען אפילו דאָס וואָלט אזוי
געווען? ווען איך פֿאַס אויף אויף מיין רעפּוטאַציע, טהו איך עס
פֿאַר דעם וואָהלזיין פֿון דער שטאָדט. אָהן א מאַראַלישע אויטאָרי-
טעט קען איך ניט פיהרען, ניט לייטען די שטאָדט-אנגעלעגענ-
הייטען אזוי, ווי איך האָלט עס פֿאַר נויטיג פֿאַר דעם גליק פֿון דער
גאנצער געמיינדע. דאָרום — און אויך צוליעב פערשיעדענע
אַנדערע גרינדע — איז עס פֿון גרויסער וויכטיגקייט פֿאַר מיר,
אז דיין ערקלערונג זאָל ניט פֿאַרגעלעגט ווערען פֿאַר די קאָמיטע
פֿון די דירעקטאָרס. דאָס מוז צוריקגעהאַלטען ווערען צוליעב
דעם וואָהלזיין פֿון אלע. שפעטער וועל איך אליין פֿאַרברענגען
די אנגעלעגענהייט צור דיסקוסיאָן, און מיר וועלען שטיצערהייט

דאָס איז עס, צו וואָס עס וועט מוזען קומען. א חוין דעם, גלויבסטו,
אז אימיצער וועט קומען אהער, ווען עס וועט זיך פערשפרייטען
דער קלאַנג, אז אונזער וואַסער איז געפעהרליך פאר די געזונדהייט?
ד.ר. ש ט אָ ק מ אַן. אבער, פעטער, דו ווייסט דאָך, אז עס
איז שעדליך!

בירגערמייסטער. און דאָס אלעס געראדע איצט, ווען
די בעדער העבען אָן אזוי גוט זיך צו בעצאָהלען! די נאַכבאַר-
שטעדט האָבען אויך א אידעע צו גרינדען בעדער. זעהסטו דען
ניט, אז זיי וועלען זיך גלייך נעהמען צו דער ארבייט, אום אוועק-
צונעהמען דעם גאנצען שטראָם פון די בעזוכער פאר זיך? אין דעם
איז גאָר קיין צווייפעל ניט. און ביי וואָס וועלען מיר בלייבען?
מיר וועלען דאָן מוזען אויפגעבען אלעס, וואָס האָט אונז געקאָסט
אזוי פיעל געלד און מיה אויפצובויען. און אויף אזא אופן וועסטו
האָבען רואינירט דיין אייגענע געבורטס־שטאדט.

ד.ר. ש ט אָ ק מ אַן. איך? רואינירען?

בירגערמייסטער. עס איז נור דורך די בעדער האָט
אונזער שטאדט א שטיקעל צוקונפט. דו ווייסט עס אזוי גוט, ווי
איך.

ד.ר. ש ט אָ ק מ אַן. אבער וואָס דענקסטו זאָל מען טאָן?

בירגערמייסטער. דיין ערקלעהרונג האָט מיר ניט
איבערצייגט, דאָס דער צושטאנד פון דאָס וואַסער אין די בעדער איז
אזוי ערנסט, ווי דו שטעלסט עס פאָר.

ד.ר. ש ט אָ ק מ אַן. און איך זאָג דיר, אז עס איז אזוי, אין
עס וועט נאָך זיין פיעל ערגער זומער־צייט, ווען די היצען וועלען
אָנקומען.

בירגערמייסטער. דאָס עקזיסטירענדע וואַסער פאר
בעדער איז איינמאָל פאר אלע מאָל א פאַקט, און מוז נאטירליך
בעהאַנדעלט ווערען, אלס אזעלכעס. נור וואהרשיינליך וועלען די
דירעקטאָרען, ווען עס איז שפעטער, ניט זיין אונוויליג צו נעהמען
אין אַנבעטראַכט, אויב עס איז ניט מעגליך צו מאַכען אירגענד

זאגסט דאָרט גאַנץ קלאָר, אז דאָס וואָס מיר גיבען אונזערע בעזוכער,
איז איינפאַך גיפט.

ד.ר. שטאַקמאַן. אבער, פעטער, קען מען דאָס אָנרופען
אַנדערש? דענק זיך נור — פּערגיפטעטע וואַסער פון אינווייניג
און אויסענווייניג; און דאָס נאָך פאַר קראַנקע מענשען, וועלכע
קומען צו אונז אין גוטען גלויבען, און וועלכע בעצאָהלען אונז
אזוי טהייער, אום געהיילט צו ווערען!

בירגערמייסטער. און פון דעם קומסטו צום שלום,
אז מיר מוזען בויען אַ קאַנאַל, וואָס זאָל אוועקטראָגען די אַלע
אויסגעטראַכטע אונרײַנקייטען פון דעם מיללערס-טהאַל, און
דערצו נאָך איבערלעגען די אַלע וואַסער-רעהרען.

ד.ר. שטאַקמאַן. יא, האָסטו עפעס א'ן אַנדער ברירה?
ווייסטו עפעס א'ן אַנדער מיטעל? איך ווייס פון קיין אַנדער
מיטעל.

בירגערמייסטער. איך בין היינט אין דער פריה
געראדע אַרײַן צום שטאדט-אינזשענער און אזוי — האַלב אין שפּאַס
— האָב איך פאַרגעבראַכט דעם פּלאַן פון דיזע ענדערונג, וועלכע
מיר זאָלען אפּשר אַ מאָל מאַכען אין דער צוקונפּט.

ד.ר. שטאַקמאַן. אפּשר? אין דער צוקונפּט?

בירגערמייסטער. ער האָט געשמייכעלט איבער מיין
בעשיינפּערליכע אויסברענגעריי — נאַטירליך. האָסטו זיך גענומען
די מיה צו בעטראַכטען, וויפּיעל דיזע פאַרגעשלאָגענע פּלענער
דאַרפען קאָסטען? פון דעם אינזשענער האָב איך זיך דערוואוסט,
אז די געשיכטע וועט בעטרעפען עטליכע הונדערט טויזענד קראָנען.
ד.ר. שטאַקמאַן. אזוי פּיעל?

בירגערמייסטער. יא, אבער דאָס ערגסטע קומט נאָך.
די ארבייט וועט מוזען געדויערען וועניגסטענס צוויי יאָהר.

ד.ר. שטאַקמאַן. צוויי יאָהר? מיינסטו צו זאָגען
גאַנצע צוויי יאָהר?

בירגערמייסטער. וועניגסטענס. און וואָס זאָלען מיר
דערווייל טאָן מיט די בעדער? זאָלען מיר זיי צושליסען? ווייל

(בירגערמייסטער שטאָקמאַן קומט אַרײַן פֿון פּאַרצײַמער.)

בירגערמייסטער. גוטען מאָרגען.

דר. שטאָקמאַן. איך בין גליקליך דיך צו זעהען, פעטער.

מַרס. שטאָקמאַן. גוט מאָרגען שוואַגער, ווי געהט עס?

בירגערמייסטער. איך דאַנק. אָט אזוי זיך. (צום

דאָקטאָר.) נעכטען אין אָווענד, נאָך די אָפּי־שטונדען, האָב איך

געקראָגען פֿון דיר אַ גאַנצע דיסערטאַציאָן איבער דאָס וואַסער

פאַר אונזערע בעדער.

דר. שטאָקמאַן. יא, האָסטו געלייענט?

בירגערמייסטער. יא, איך האָב.

דר. שטאָקמאַן. און וואָס איז דיין מיינונג?

בירגערמייסטער. הם. (וואַרפענדיג אַ בליק אויף די

פרויען.)

מַרס. שטאָקמאַן. קום, לאָמיר געהן, פעטרא. (מַרס.

שטאָקמאַן און פעטרא פּערלאָזען דאָס צײַמער.)

בירגערמייסטער. (נאָך אַ קורצען שטילשווייגען) איז

עס ווירקליך נויטיג געווען צו מאַכען דיזע אַלע אונטערזוכונגען

הינטער מיין רוקען?

דר. שטאָקמאַן. יא, ביז איך בין געווען אַבסאָלוט

יכער, האָב איך —

בירגערמייסטער. און איצט ביזטו זיכער?

דר. שטאָקמאַן. יא, און איך רעכען, אז דאָס האָט

אויך דיר איבערצייגט.

בירגערמייסטער. רעכענסטו פּאַרצולעגען דיזע ער-

קלערונג פאַר די דירעקטאָריקאָמיטע, אַלס אַז אָפיציעלען דאָקו-

מענט?

דר. שטאָקמאַן. נאַטירליך. עטוואָס מוז דאָך געטאָן

ווערען וועגען דעם. און טאַקי אזוי שנעל, ווי מעגליך.

בירגערמייסטער. ווי דער שטייגער איז, ברודער,

געברויכסטו זעהר שטאַרקע אויסדריקע אין דיין ערקלערונג. דו

פיעל ווייטער, ווי איך האָב אין אָנפאנג זיך פאַרגעשטעלט. און
ער האָט מיר זיין צייטונג אָנגעבאָטען צו אַלע צייטען, ווען איך
זאָל נור דארפֿען.

מ.ר.ס. שטאַקמאַן. אבער דענקסטו, אז דו וועסט בעדאר-
פען זיין צייטונג?

ד.ר. שטאַקמאַן. ניט איך. אבער עס איז אלץ איינס,
עס פיהלט זיך עפעס שטאַלצער, אז מי ווייס, דאָס די פרייע אונ-
אבהענגיגע פרעסע איז אויף דיין זייט. שטעל זיך נור פאַר, איך
האָט היינט געהאַט אַ בעזוך פון דעם פרעזידענט פון דעם הויז-
אייגענטימער פערבאַנד.

מ.ר.ס. שטאַקמאַן. ווירקליך! און וואָס האָט ער
געוואָלט?

ד.ר. שטאַקמאַן. ער האָט מיר פאַרגעשלאָגען זיין
שטיצע. יעדער איינער פון זיי וועט מיר העלפען, ווען דאָס זאָל
נויטיג זיין. קאטערינע, ווייסטו וואָס איך האָב הינטער מיר?

מ.ר.ס. שטאַקמאַן. הינטער דיר? ניין. וואָס האָסטו
הינטער דיר?

ד.ר. שטאַקמאַן. די קאָמפּאַקטע מאַיאָריטעט!
מ.ר.ס. שטאַקמאַן. נו, איז דאָס עפעס גוט פאר דיר,
אַטטאַ?

ד.ר. שטאַקמאַן. איך זאָל עס מיינען. (ריווענדיג זיינע
הענד, ארומשפרייזענדיג אזוי איבער'ן צימער.) אַך, ווי גוט עס איז
צו זיין אזוי ברידערליך פּעראַייניגט מיט איינעם ברידער, מיט
איינעם מיט-ברידער!

פּעטראַ. און צו טהאָן אזוי פיעל גוטעס, אזוי פיעל צו
העלפען, פאטער!

ד.ר. שטאַקמאַן. און, אַלס צוגאַב, צו טאָן עס פאר די
אייגענע געבורטס-שטאדט.

מ.ר.ס. שטאַקמאַן. אָט קלינגט דער גלאַק.
ד.ר. שטאַקמאַן. דאָס מוז זיין ער. (אַ קלאַפּ אין מיר)

אַריין!

דאָס איז צום בעסטען פון די געמיינדע, טו זאָל זיין אזוי; אבער
ניט, ביז איך וועל האָבען גערעדט מיט מיין ברודער.

האָווסט אד. ווי עס איז, געה איך דערווייל פאַרטיג
מאַכען אַ לייט-אַרטיקעל. און אויב דער בירגערמייסטער זאָל ניט
אינוויליגען —

ד.ר. שטאַקמאַן. אבער ווי קענט איהר זיך גאָר פאַר-
שטעלען אזא זאך?

האָווסט אד. מי קען עס שוין זיך גאנץ גוט פאַרשטעלען.
און דאָן —

ד.ר. שטאַקמאַן. דאָן פערשפרעך איך אייך. זעהט,
דאָן קענט איהר דרוקען מיין ארטיקעל מיט'ן רעפאָרט פונקט ווי
ער איז.

האָווסט אד. איז דאָס אַ פערשפרעכען?

ד.ר. שטאַקמאַן (דערלאַנגענדיג איהם דעם מאַנוסקריפט).
אַט איז עס. נעהמט עס מיט אייך. עס וועט אייך ניט שאַדען דאָס

איבערצוליינען. און דאָן זאָגט מיר, וואָס איהר דענקט וועגען דעם.
האָווסט אד. איך דאַנק אייך. איך וועל עס טאָן מיט

דעם גרעסטען פערגאנגען. און איצט זייט געזונד, דאָקטאָר.
ד.ר. שטאַקמאַן. זייט געזונד, זייט געזונד. איהר וועט

זעהען, עס וועט געהן גלאַט, הערר האָווסטאד, אזוי גלאַט.
האָווסט אד. הב, מיר וועלען זעהן. (פערנייגט זיך און

פערלאַזט דאָס צימער.)
ד.ר. שטאַקמאַן (צוגעהענדיג צום טיר פון דעם עס-צימער

און ארוינקומענדיג). קאַטערינע! האַללאָ! שוין צוריק, פעטרא!
פעטרא. (ארוינקומענדיג) יא, איך בין נור וואָס צוריקגע-
קומען פון דער שולע.

מ.ר. שטאַקמאַן. (ארוינקומענדיג) איז ער נאָך דאָ
ניט געווען?

ד.ר. שטאַקמאַן. פעטער, מיינסטו? ניין. אבער איך

האָב דאָ געהאַט אַ שמועס מיט האָווסטאדען. ער איז גאָר ענט-
ציקט פון מיין ענטדעקונג. ווייל, פערשטעהסטו מיך, דאָס גרויכט

ה א ו ס ט א ד. איך וועל גלייך קומען. איך האָב פריהער
עטוואָס אנדערעס צו טאָן.

א ס ל א ק ס ע ן. גוט. (פערנייגט זיך, געהט אַוועק. דר. שטאַק
מאָן בעגלייט איהם ביז צום פאַרצומער.)

ה א ו ס ט א ד. (ווען דער דאָקטאָר קומט צוריק) נו, וואָס
זאָגט איהר אויף דעם, דאָקטאָר? דענקט איהר ניט, אז עס איז
די העכסטע צייט, אז מיר זאָלען אויסראַטען און פטור ווערען פון
דיזע גאַנצע גלייכגילטיגקייט, אונענטשלאָסענהייט און שרעקע-
דיגקייט?

ד ר. ש ט אָ ק מ א ן. רעדט איהר פון אסלאַקסען?

ה א ו ס ט א ד. יא, איך רייד פון איהם. אויך ער איז
איינער פון יענע, וואָס זיינען אין זומפ, כאַטש ער איז א גאַנץ גוטער
יונג. און אזוי זיינען די מייסטע מענשען דאָ. זיי האַלטען אויבג
אין איין שאַקלען זיך פון איין זייט אויף די צווייטע, און אַט
צוליעב זייער צווייפעל און אנדערע זאַכען, האָבען זיי קיינמאָל
ניט דעם מוטה צו שטעלען א שריט ווייטער.

ד ר. ש ט אָ ק מ א ן. יא, אבער אסלאַקסען זעהט מיר אויס
צו זיין א מענטש, וואָס האָט גאַנץ גוטע און ריכטיגע ווינשע.

ה א ו ס ט א ד. עס איז דאָ א זאַך, וואָס איך שעץ פיעל
מעהר, דאָס איז צו בלייבען ביי אייער מיינונג און בעשלוס, אַלס
א מאַן, וועמען מי קען פערטרויען, און וועלכער קען זיך אויף זיך
אַליין פערלאָזען.

ד ר. ש ט אָ ק מ א ן. אין דעם בין איך מיט אייך.

ה א ו ס ט א ד. און דאָס איז וואָס איך געה טאָן. צו
בענוצען זיך מיט דער געלעגענהייט און זעהען, אויב איך קען ניט
אויפרעגען א מאָל די גוטמיינענדע צווישען זיי. די פערגעטערונג
פון אויטאָריטעט מוז אויסגעריסען ווערען מיט'ן וואַרצעל אין
דיזער שטאדט. דיזער גרויסער אונפערצייהליכער פעהלער מיט די
וואַסער-גלייטונג דאַרף זיין גענוג צו עפענען די אויגען פון יעדען,
וואָס האָט א שטיממע.

ד ר. ש ט אָ ק מ א ן. זעהר גוט. אויב איהר דענקט, אז

צו געפינען אזוי פיעל שטיצע צווישען מיינע מיטבירגער. איך
בין אזוי גליקליך — אזוי גליקליך! וועט איהר ניט נעהמען א
טראָפען וויין? עה?

אסלאקסען. ניין, איך דאנק אייך, איך טרינק ניט
דיזע זאכען.

דר. שטאקמאן. נו, איז א גלאָז ביער — וואָס וועט
איהר צו דעם זאָגען?

אסלאקסען. איך דאנק אייך, דאָקטאָר. דאָס אויך ניט.
איך טרינק קיינמאָל ניט, ווען עס איז נאָך אזוי פריה. אבער
איצט געה איך אוועק אין שטאדט, וועל רעדען מיט די בעלי בתים
און וועל פאָרבערייטען די עפענטליכע מיינונג.

דר. שטאקמאן. אָט דאָס איז זעהר פיין פון אייך,
הערר אסלאקסען. אבער עס קען זיך ניט פאָטויפען אין מיין קאפ,
אז די אלע זאכען זיינען נויטיג. איך דענק, אז די זאך וועט זיך
מאכען גאנץ פון זיך.

אסלאקסען. די בעאמטע זיינען אימער זעהר לאנגזאם,
דאָקטאָר — גאָט זאָל אויסהיטען, אז איך זאָל דאָס זאָגען, אלע
בעשולדיגונג.

האווסטאד. מאָרגען וועלען מיר זיי א ביסעל אויפוועקען
דורך די צייטונג.

אסלאקסען. נור אָהן געוואלד, הערר האווסטאד. געהט אָן
מיט בעשיידענהייט, אָדער איהר וועט גאָר ניט קענען מאכען מיט
זיי. איהר נעהמט אָן מיין עצה, ווייל איך האָב געלערנט אין דער
שולע פון לעבען. און איצט וועל איך זאָגען גוט מאָרגען צום
דאָקטאָר. איהר ווייסט איצט, אז מיר קליינע, מיטעלקלאַס-
מענשען שטעהען הינטער אייך, ווי א פעלזען. איהר האָט די
קאָמפאקטע מאַיאָריטעט אויף אייער זייט, דאָקטאָר.

דר. שטאקמאן. איך דאָנק אייך זעהר, הערר אסלאקסען.
(שמרעקט אויס זיין האַנד) א גוטען טאָג, א גוטען טאָג.

אסלאקסען. איהר געהט אפשר אין דרוק, הערר האוור-
סטאד?

ד.ר. שטאקמאן. נאטירליך, נאטירליך.

אסלאקסען. בעגעגען איך זיך דאך, נאטירליך, מיט א גרויסע צאָהל מענשען. און אזוי ווי איך בין בעקאנט צו זיין א שטילער, ניט קיין טרינקער, און א געזעצליעבענדער בירגער, ווי דער דאָקטאָר אליין ווייס עס גאנץ גוט, האָב איך א געוויסען איינפלוס אין שטאדט, א שטעלונג פון א געוויסע אויטאָריטעט — ד.ר. שטאקמאן. איך ווייס דאָס אלעס זעהר גוט, הערר אסלאקסען.

אסלאקסען. נו, אלזאָ קענט איהר זעהען, אז פאר מיר וואָלט געווען גאנץ לייכט צונויפמאכען א'ן אדרעס ווען עס זאָל קומען ענג.

ד.ר. שטאקמאן. א'ן אדרעס?

אסלאקסען. יא, א סאָרט דאנקבארקייטס־דעזאָלוציאָן פון די בירגער פון שטאדט דערפאר, וואָס איהר האָט ענטדעקט אזא זאך, אזוי וויכטיג פאר די גאנצע געמיינדע. עס פערשטעהט זיך, אז דיווער אדרעס וועט דארפען געמאכט ווערען מיט פאסענדער בעשיידענהייט, אזוי דאָס די אויטאָריטעט און די מענשען מיט א פארנעהם זאָלען ניט קענען האָבען דאָגעגען. און אויב מיר קענען נור זיין גענוג פאָרזיכטיג, אז קיינער זאָל זיך ניט בעליידיגען דענק —

האווסטאד. און אפילו, אז זיי זאָלען עס ניט אזוי

גלייכען —

אסלאקסען. ניין, ניין, גאָר ניט, וואָס זאָל קענען בעליידיגען די, וואָס האָבען די אויטאָריטעט, הערר האווסטאד. קיין גענערשאפט צו מענשען, וועלכע שטעהען אין נאָהענטע שייכות מיט אונז. אזא זאך האָב איך קיינמאָל ניט געטאָן אין מיין גאנצען לעבען. און קיין גוטס קומט דערפון אויך ניט ארויס. אבער קיינער קען דאָך ניט האָבען געגען א'ן איבערלעגטען, פרייען מיינונגס־אויסדרוק פון די בירגער.

ד.ר. שטאקמאן. (שאַקלענדיג מיט'ן קאָפּ) איך קען אייך ניט ערקלערען, הערר אסלאקסען, ווי הערצליך עס פּרעהט מיך

ווילען נור ווירקליך. און עס איז אימער גלייכער, דאָקטאָר, צו האָבען מיט זיך די מאַיאָריטעט.

ד.ר. שטאַק מאַן. דאָס איז אהן צווייפּעל אמת. אבער איך קען מיר ניט פאַרשטעלען, אז מי זאָל דאָס אלעס דאַרפּען. איך דענק, אז אין אזא קלאָרע און גלייכע זאַך —

אסלאַקסען. יא, אבער פון דעסטוועגען שאַדען קען עס ניט. ווייל איך קען אונזערע רעגירערע אַזוי גוט. די, וואָס זיינען ביין רודער, לייעבען עס ניט זעהר אָנצונעהמען עצות, וואָס קומען פון אנדערע. און דאָרום דענק איך, אז עס וואָלט ניט געווען איבריג, ווען מיר זאָלען פּעראַנשטאַלטען אַ סאָרט דעמאָנסטראַציען. האָו אַ סטאַד. איך דענק אויף אַזוי.

ד.ר. שטאַק מאַן. א דעמאָנסטראַציען, זאָגט איהר? אבער וואָס וועט איהר דען דעמאָנסטראַציען?

אסלאַקסען. עס פּערשטעהט זיך, אז מיר וועלען עס טאָן מיט גרויסער בעשיידענהייט. בעשיידענהייט איז דעם בירגערס ערשטע טוגענד — וועניגסטענס דאָס זיינען מיינע געפיהלען. ד.ר. שטאַק מאַן. מיר ווייסען דאָס אלעס וועגען אייך, אסלאַקסען.

אסלאַקסען. יא, איך דענק, אז אויף אַזוי פּיעל קען איך נאָך מאַכען אַ פּרעטענזיע. און דיזע אנגעלעגענהייט פון די וואַסער-לייטונג איז אַזוי וויכטיג פאַר אונז, מיטעלקלאַס-מענשען. די בעדער קענען מיט דער צייט ווערען אַ קליינע גאָלד-מינע פאַר די שטאָרט, און דורך דיזע בעדער וועלען מיר עס אלע אונזער לעבען מאַכען, בעזאָנדערס מיר, וואָס האָבען הייזער. און דאָרום וועלען מיר אונטערשטיצען די בעדער מיט אלע אונזערע קרעפטען. און אַזוי ווי איך בין דער פּרעזידענט פון די הויזאייגענטהיימער חברה —

ד.ר. שטאַק מאַן. יא?

אסלאַקסען. און אַזוי ווי איך בין אַ'ן אַגענט פון דער בעשיידענהייט געזעלשאַפט — געוויס ווייסט איהר דאָך, דאָקטאָר, אז איך בין זעהר טהעטיג פאַר בעשיידענהייט —

אבער דאָך — דער טייפּעל זאָל עס האָלען — (א קלאַפּ אין טהיר.)
קומט אריין!

(עס קומט אריין אסלאַקסען, דער דרוקער, ביין טיר פון דעם פּאַר-
צימער. ער איז אַרעם, אבער ריין געקלוידעט אין שוואַרצען, טראַגענדיג
א ווייסע, עטוואָס צוקנויטשטע האַלזטוך; אין זיינע הענד האַלט ער
הענדזשקעס און א פּילץ-הוט.)

א ס ל א ק ס ע ן. (פּערבוֹיגענדיג זיך) איך בעט אום ענט-
שולדיגונג, דאָקטאָר, פאַר מיין גרויסע העזה —
ד.ר. י ש ט אָ ק מ א ן. (זיך אויפהויבענדיג) האַללאָ! איז
דאָס ניט דער דרוקער אסלאַקסען?

א ס ל א ק ס ע ן. יא, דאָס איז ער, דאָקטאָר.
ה א ו ו ס ט א ד. (אויפשטעהענדיג) דאַרפט איהר מיך,
אסלאַקסען?

א ס ל א ק ס ע ן. ניין, איך בין דאָס געקומען וועגען דאָקטאָר
אליין. איך האָב גאָר ניט געוואוסט, אז איך וועל איך דאָ
טרעפען.

ד.ר. י ש ט אָ ק מ א ן. יא, וואָס-זשע קאן איך טאָן פאַר
איך?

א ס ל א ק ס ע ן. איז דאָס אמת, וואָס איך האָב געהערט פון
הערר ביללינג, אז איהר געהט אונז יאָפּען בעסערעס וואָסער?
ד.ר. י ש ט אָ ק מ א ן. יא, פאַר די בעדער.

א ס ל א ק ס ע ן. אָה, יא, איך ווייס עס. נו, בין איך געקומען
איך זאָגען, דאָס איך וויל איך העלפּען דערצו מיט מיין גאַנצען
כח.

ה א ו ו ס ט א ד. (צום דאָקטאָר) איהר זעהט!
ד.ר. י ש ט אָ ק מ א ן. געוויס דאַנק איך איך פון מיין גאַנצען
האַרצען, אבער —

א ס ל א ק ס ע ן. ווייל עס קען דאָך גאָר קיין רעד ניט זיין,
אז איהר וועט האָבען די גאַנצע מיטעל-קלאַס הינטער זיך. מיר
זיינען איצט אַ קאָמפּאַקטע מאַיאָריטעט אין שטאדט — ווען מיר

געבילדעט איבער די אונפעהלכארקייט פון אונזערע הערשער. פון אזא אונזין מוז מען פטור ווערען, ווי פון יעדען אנדערען פאָר־אורטהייל.

ד.ר. שטאַקמאַן. אין דעם בין איך מיט אייך איינפער־שטאַנען, הער האווסטאר. אויב דאָס איז א פאָראורטהייל איז ני־דער דערמיט.

האָווסטאַד. נון, וועט עס מיר זעהר לייך טהאָן אָנצו־געהן זעהר שטרענג געגען דעם בירגערמייסטער, ווייל ער איז דאָך אייער ברודער. אָבער איך ווייס, אז איהר האָט דיזעלבע מיינונג, וואָס איך: דער אמת איז פריהער פאר אלץ.

ד.ר. שטאַקמאַן. געוויס, נאטירליך, אבער — אבער — האָווסטאַד. איהר זאָלט חלילה ניט דענקען קיין בייזעס פון מיר. איך בין ניט מעהר איינגעשפאָרט און מעהר עהרגייציג, ווי אנדערע מענער.

ד.ר. שטאַקמאַן. אבער, מיין טהייערער, ווער זאָגט אז איהר זיינט עס?

האָווסטאַד. איך שטאַם פון דעם ניעדריגען, פראָסטען פאָלק, זיי איהר ווייסט עס, און איך האָב געהאט די געלעגענהייט צו זעהען, וואָס עס איז נויטיג פאר די ניעדריגע קלאַסען פון דער געזעלשאַפט. און דאָס איז אָט וואָס: זיי מוזען האָבען א טהייל אין דער פיהרונג פון די עפענטליכע אנגעלעגענהייטען. אָט דאָס ענטוויקעלט די מאַכט, דאָס וויסען און זעלבסטווירדע —

ד.ר. שטאַקמאַן. איך פערשטעה עס פאָלקאָם. האָווסטאַד. יא, און איך דענק. אז א זשורנאליסט נעהמט אויף זיך א גרויסע פערזאָנלעכקייט, ווען ער פערנאָכ־לעסיגט א געלעגענהייט צו העלפען די מאַסען, די אָרימע, די אונטערדריקטע. איך ווייס גאנץ גוט, אז די העכערע קלאַסען רופען עס „אויפרעגען דאס פאָלק“ און נאָך אנדערע נעמען, אבער זיי קענען זאָגען, וואָס זיי ווילען, ווען נור מיין געוויסען איז ריין, און איך —

ד.ר. שטאַקמאַן. גאנץ ריכטיג, טהייערער האווסטאר.

ה א ו ס ט א ד. דענקט איהר, אז דאָס וועט זיך מאַכען אזוי
גלאַטלאַך?
ד.ר. ש ט אָ ק מ אַן. גלאַטלאַך, צו ניט, טהאָן דאָס וועט
מען מוזען.

ה א ו ס ט א ד. יא, ווען די פּרעססע וועט עס אויפֿ-
נעהמען.

ד.ר. ש ט אָ ק מ אַן. גאָר ניט נויטיג, מיין טהייערער. איך
בין זיכער, אז מיין ברודער —

ה א ו ס ט א ד. ענטשולדיגט, דאָקטאָר, אָבער איך וויל, אז
איהר זאָלט וויסען, אז איך געה נעהמען די זאך אין מיינע הענדר.

ד.ר. ש ט אָ ק מ אַן. אין דער צייטונג?

ה א ו ס ט א ד. ווען איך האָב איבערגענומען דעם „פּאָלקס-
באָטע“, האָב איך בעשלאָסען, אז איך מוז צוברעכען יענע מאַשין פון
די איינגעשפּארטע און אַלטע נארען, וועלכע האַלטען אַללעס אין
זייערע הענדר.

ד.ר. ש ט אָ ק מ אַן. אָבער איהר האָט דאָך מיר אַליין
דערצעהלט, אז איהר האָט שיער ניט אונטערגעבראַכט אייער ציי-
טונג, און איהר האָט געמוזט זיך אַ דרעה טהאָן אין גאַנצען אָן אַ
זייט.

ה א ו ס ט א ד. יא, מיר האָבען געמוזט אַ ביסעל פאַר-
באַהאַלטען אונזערע הערנער. דאָס איז שוין גאַנץ ריכטיג. דעמאָלט
איז געווען די סכנה, אז די בעדער וועט מען גאָר קיינמאָל ניט אָנ-
פאַנגען, אויב מי וואָלט דאן יענע מאַשין אַראָבגעווארפען. אָבער
איצט שטעהט די זאך גאַנץ אַנדערש. און מיר קענען זיך גאַנץ גוט
העגעהן אָהן יענע אַריסטאָקראַטישע חברה.

ד.ר. ש ט אָ ק מ אַן. יא, מי קען זיך שוין בעגעהן אָהן זיי.
אָבער מיר זיינען זיי דאָך שולדיג אזוי פיעל.

ה א ו ס ט א ד. דאָס וועלען מיר זיי בעצאָהלען. אָבער אַ
זשורנאַליסט מיט אזעלכע דעמאָקראַטישע מיינונגען, ווי מיינע, קען
ניט דורכלאָזען אזא געלעגענהייט, ווי די איצטיגע, דורכגלייטען זיך
דורך זיינע פינגער. ער מוז צוברעכען די לעגענדע, וואָס האָט זיך

זיך אויף דער סאפא, דער דאָקטאָר אויף אַ שמוהל פון דעם אַנדערען זייט
(פון טיש.)

ד.ר. ש ט אָ ק מ אַ ז. אַלזאָ, איהר דענקט ? —

ה א ו ו ס ט א ד. איהר האָט נעכטען געזאָגט, אז דאָס
שלעכטע וואָסער קומט פון די אונרײניגקײטען אין מײהל־טהאַל —
ד.ר. ש ט אָ ק מ אַ ז. געוויס. גאָר אָהן א שום צווייפעל
קומט עס פון יענעם זומפ דאָרט אין דעם מײל־טהאַל.

ה א ו ו ס ט א ד. ענטשולדיגט, דאָקטאָר, אָבער איך דענק,
אז דאָס קומט גאָר פון אַן אַנדער מין זומפ.

ד.ר. ש ט אָ ק מ אַ ז. וואָס פאַר אַן אַנדער מין זומפ קען
עס זײן ?

ה א ו ו ס ט ע ד. דער זומפ, אין וועלכען אונזער גאַנצער
עפּפענטליכער לעבען שטעהט און פּוילט.

ד.ר. ש ט אָ ק מ אַ ז. וואָס פאַר אַ נייע אידעע איז אײך
אַרײנגעקומען ?

ה א ו ו ס ט א ד. אַללע אנגעלעגנהײטען פון שטאָרט זײנען
ביסל־אכווייז אַרײן אין די הענד פון אַ באַנדע ביוראָקראַטען.

ד.ר. ש ט אָ ק מ אַ ז. אָה, וואָס רעדט איהר, זיי זײנען דאָך
ניט אַללע קײן ביוראָקראַטען.

ה א ו ו ס ט א ד. נײן, אָבער די, וועלכע זײנען עס ניט, זײ
נען זײערע פּרײנד און אנהענגער. זיי זײנען אַללע רײכע מענשען,
טרעגער פון בעריהמטע נעמען. אָט דיזע זײנען עס, וואָס קאָנד
טראָלירען און רעגירען איבער אונז.

ד.ר. ש ט אָ ק מ אַ ז. אָבער זיי זײנען דאָך מענשען מיט
שכל, מיט פּעהיגקײטען.

ה א ו ו ס ט א ד. אַ שפּאַס אַ קאַפּ האָבען זיי אַרויסגעוויזען
זײער שכל, ווען זיי האָבען אַוועקגעלייגט די וואָסער־רעהרען !

ד.ר. ש ט אָ ק מ אַ ז. נײן, דאַן ניט. און עס איז ווירקליך
געווען זעהר נאַריש פון זיי. אָבער דאָס וועט דאָך גלייך צורעכט
געמאַכט ווערען.

מ א ר ט ע ן ק י ל ל . (ווידער מיט א פערשטיקטען געלעכ-
טער) ער אויך אין דעם?

ה א ו ס ט ע ד . וואָס מיינט איהר?

ד ר . ש ט אָ ק מ א ן . יא, געוויס איז ער אויך אין דעם.

מ א ר ט ע ן ק י ל ל . איך האָב מיר עס בעדארפט משער
זיין! דאָס מוז דאָך אַרױנגעשטעלט ווערען אין די צייטונגען. אָה,
שטאַקמאַן, דו ביסט דער ריכטיגער בעל דבר. לאַזען זיי קריגען.
און איצט געה איך אוועק.

ד ר . ש ט אָ ק מ א ן . אָה, ניין, בלייבט נאָך אַ ביסעל,
שווער.

מ א ר ט ע ן ק י ל ל . ניין, איך געה. שפיעל זיי אַזוי
פיעל שפיצלאך, וויפיעל דו קענסט נור. און איך וועל שוין זאָר-
גען, אז דו זאָלסט דערפון גאָר ניט פארלירען. (ער געהט אַוועק.
מױס. שטאַקמאַן געהט אויך מיט איהם.)

ד ר . ש ט אָ ק מ א ן . (לאַכענדיג) דענקט זיך נור! דיזער
אַלטער גלויבט דאָך ניט אַ וואָרט וועגען דיזע גאַנצע אַנגעלעגענע-
הייט.

ה א ו ס ט א ד . איז דאָס געווען, וועגען וואָס —

ד ר . ש ט אָ ק מ א ן . יא, וועגען דעם האָבען מיר עס גע-
רעדט. און אפשר זיינט איהר אויך געקומען וועגען דאָס זעלבע.

ה א ו ס ט א ד . איך האָב מיר די זאך נאָך אַ מאָל איבער-
לעגט זייט נעכטען ביי נאַכט.

ד ר . ש ט אָ ק מ א ן . נו? —

ה א ו ס ט א ד . פאר אייך, אַלס דאָקטאָר, און אַלס אַ מאַן
פון וויסענשאַפט, איז דיזע אַנגעלעגנהייט מיט די וואַסער-רעהרען אַ
זאך וואָס איז וויכטיג אַן און פאר זיך. איך שטעל מיר פאָר, אז
אייך איז גאָר ניט איינגעפאַלען, אז נאָך פיעלע אַנדערע זאַכען האָ-
בען מיט דעם אַ שטאַרקע שייכות.

ד ר . ש ט אָ ק מ א ן . יא — ווי אַזוי? לאַמיר זיך אַוועקזע-
צען, אַלטער יונג. ניין, דאָרט, אויף דער סאָפּאַ. (האווסטעד זעצט

שר זאל מיר צונעהמען, אויב דאָס איז ניט די בעסטע זאך, וואָס
איך האָב פון דיר געהערט.

ד.ר. ש ט אָ ק מ אַ ז. וואָס מיינט איהר ?

מ אָ ר ט ע ז ק י ל ל. אָבער דו וועסט דאָך קיינמאָל ניט
קענען מאַכען דעם בירגערמייסטער גלויבען אין אזא שטות.

ד.ר. ש ט אָ ק מ אַ ז. דאָס בלייבט איבער צו זעהען.

מ אָ ר ט ע ז ק י ל ל. דענקסטו ווירקליך, אז ער וועט זיין
אזוי נאַריש ?

ד.ר. ש ט אָ ק מ אַ ז. איך האָף, אז די גאַנצע שטאָרט וועט
זיין אזוי נאַריש.

מ אָ ר ט ע ז ק י ל ל. די גאַנצע שטאָרט, דאָס קען שוין
זיין. אָבער אַ מצוה אויף זיי. זיי האָבען געוואָלט זיין קליגער
פאר אונז, אַלטע. זיי האָבען מיך אַרויסגעדרוּשט וויגעט, אַלס פּרע-
זידענט פון דער קאָמיטע. יא, איך זאָג דיר, זיי האָבען מיך אַרויס-
געוואָרפען, ווי אַ הונד. און איצט וועט מען עס מיט זיי טהאָן. נור
דו זאָלסט אויפהאַלטען דיין שפּיעל מיט זיי.

ד.ר. ש ט אָ ק מ אַ ז. יא, אָבער, שווער.

מ אָ ר ט ע ז ק י ל ל. דו געה נור אָן, זאָג איך דיר. אויב
דו קענסט מאַכען, אז דער בירגערמייסטער און זיינע פּריינד זאָלען
קריגען די נעזער צובלוטיגט, וועל איך אוועקגעבען גלייך הונדערט
קראַנען פאר די אַרימע.

ד.ר. ש ט אָ ק מ אַ ז. נו ? דאָס וואָלט געווען זעהר פיין
פון אייך.

מ אָ ר ט ע ז ק י ל ל. איהר ווייסט דאָך, פיעל אַרויסצו-
וואַרפען האָב איך ניט. אָבער אויב דו פיהרסט עס אויס, וועל איך
געבען פּופציג קראַנען פאר די אַרימע-לייט אום קריסמעס.
(האווסטער קומט אַרײַן דורכ'ן פּאַרצימער.)

ה א ו ו ס ט ע ד. אַ גוטען מאַרגען. (אַכטעללענדיג זיך.)
אה, איך בעט אום ענטשולדיגונג.

ד.ר. ש ט אָ ק מ אַ ז. עס מאַכט ניט. קומט נור אַרײַן.

מ א ר ט ע ן ק י ל ל . יא, יא, און זי האָט מיר עם דער-
צעהלט. איך האָב געטראַכט, אז זי מאַכט נור חוזק פון מיר. אָבער
אויף אזא זאך איז פעטרא, דאכט זיך, קיינמאָל ניט פעהיג.
ד ר . ש ט א ק מ א ן . נאַטירליך ניט. ווי האָט עם אייך
געקאָנט גאָר איינפאלען ?

מ א ר ט ע ן ק י ל ל . אָה, מי טאָר היינטיגע צייטען קיינעם
ניט גלויבען. מי קען פון דיר מאַכען א נאַר, נאָך איידער דו זעהסט
זיך אַרום. אַלזאָ, איז עם טאַקי אמת ?
ד ר . ש ט א ק מ א ן . געוויס, און איצט, שווער, זעצט אייך.
(ער צייגט איהם זיך זעצען אויפ'ן סאַפּע) און איז עם ניט אַן אמת'ע
ברכה פאַר'ן שטאָרט ?

מ א ר ט ע ן ק י ל ל . (קוים זיך איינהאַלטענדיג פון אויסצור-
שיסען מיט אַ געלעכטער) א ברכה גאָר פאַר'ן שטאָרט ?

ד ר . ש ט א ק מ א ן . יא, דאָס איך האָב געמאַכט די ענט-
דעקונג, ווען עם איז נאָך ניט צו שפּעט —

מ א ר ט ע ן ק י ל ל . ריכטיג, ריכטיג. אָבער איך וואָלט
קיינמאָל ניט געריכט זיך אויף דיר, אז דו זאָלסט דיין אייגענעם
ברודער אָבטהאַן אזא שפּיצעל.

ד ר . ש ט א ק מ א ן . א שפּיצעל גאָר !

מ ר ס . ש ט א ק מ א ן . אָבער ווירקליך, טהייערער פאַ-

טער —

מ א ר ט ע ן ק י ל ל . (אַנשפאַרענדיג זיינע הענד און מאַרדע
אויף דעם קאַפּ פון זיין שטעקען און ווינקענדיג ביטרע צו דעם דאָך
טאָר) נו, וועגען וואָס האַנדעלט זיך עם דאָ ? איז עם ניט אום דעם,
ווי אַ געוויסע חיה איז אריין דורך די וואַסער-רעהרען.

ד ר . ש ט א ק מ א ן . יא, גאַנץ פיטשטאָנאַנטישינקע חיה'לעך.

מ א ר ט ע ן ק י ל ל . און גאָר פיעלע פון זיי זיינען אַהין
פערקראַכען ? פעטרא דערצעהלט, אז גאָר א שרעקליכע צאָהל.

ד ר . ש ט א ק מ א ן . ריכטיג. קיינער קען זיי ניט זעהען.

מ א ר ט ע ן ק י ל ל . (מיט אַ פּערשטוקטען געלעכטער) דער

מ ר ס. ש ט א ק מ א ז. יא, האסטו טאקי דערפאר קיין מורא ניט?

ד ר. ש ט א ק מ א ז. ניין; אין גרונד הארצען וועט ער זיין צופריעדען. אָבער דאָך פעטער האָט אזוי פערדאמט מורא, אז אימיצער אנדערש א חוץ איהם, זאָל טהאָן עטוואָס גוטעס פאר די שטאָדט.

מ ר ס. ש ט א ק מ א ז. ווייסטו, אָטמאָ, דו האָסט בע- דארפט זיין פריינדליך, און טהיילען זיך אין דעם כבוד מיט איהם. וואָלסטו ניט געקאָנט זאָגען, אז דאָס איז ער געווען, וואָס האָט געבראכט דיר אויף דיזען געדאַנק?

ד ר. ש ט א ק מ א ז. מיינעטוועגען, וואָס אַרט עס מיר, אויב איך וואָלט נור דורך דעם געקאָנט מאַכען די זאך בעסער. איך — (דער אַלטער מאַרטען קילל קוקט אַרײַן דורך די טיר, קוקט זיך אַרום, ווי אײַנער, וואָס וויל עפּעס אויסשפּיאַנירען, און רעדט ביטרע.)

מ אָ ר ט ע ז ק י ל ל. איז עס — איז עס אמת?
מ ר ס. ש ט א ק מ א ז. (גייענדיג איהם אַנטקעגען) פאָטער, ביזטו עס?

ד ר. ש ט א ק מ א ז. האַללאָ, שווער, גוט מאַרגען, גוט מאַרגען!

מ ר ס. ש ט א ק מ א ז. אָבער קום דאָך אַרײַן.
מ אָ ר ט ע ז ק י ל ל. יא, אָבער עס איז אמת? אויב ניט, געה איך שוין אוועק.

ד ר. ש ט א ק מ א ז. אויב וואָס איז אמת?
מ אָ ר ט ע ז ק י ל ל. יענע לעכערליכע געשיכטע וועגען די וואסער-לייטונג. איז עס אמת?

ד ר. ש ט א ק מ א ז. געוויס, איז עס אמת. אָבער, ווי אזוי האָט איהר זיך עס דערוואוסט?

מ אָ ר ט ע ז ק י ל ל. (אַרײַנגעהענדיג אין ציממער) פעטראַ איז אַרײַנגעלאָפּען צו מיר, גייענדיג אין שולע —
ד ר. ש ט א ק מ א ז. נו, האָט זי עס?

צווייטער אָקט.

(אין דעמזעלבען פלאץ. פרוהמאָרגען צייט. די טיר פון עסצוי-
מער איז צוגעשלאָסען. מרס. שטאַקמאַן געהט אריין מיט אַ פּערוויגעל-
טען בריעף אין איהר האַנד, געהט צו צו דער טיר, וועלכע פיהרט אין דר.
שטאַקמאַנס שטודיר-צימער, און קוקט אַרײַן.)

מ ר ס. ש ט אַ ק מ אַ ן. ביסטו דאָ, אָטמאַ?
ד ר. ש ט אַ ק מ אַ ן. (פון אינעווייניג) יא, איך בין נור-
וואָס צוריקגעקומען. וואָס איז עס?
מ ר ס. ש ט אַ ק מ אַ ן. א בריעף פון דיין ברודער. (דער-
לאַנגט איהם דעם בריעף.)

ד ר. ש ט אַ ק מ אַ ן. אָה, לאָמיר זעהען. (עפענט דעם
קאָנווערט און לייענט) „דער איינגעשלאָסענער מאַנוסקריפט ווערט
הירמיט צוריקגעשיקט“ (לייענט מורמלענדיג) הם —

מ ר ס. ש ט אַ ק מ אַ ן. יא, וואָס שרייבט ער?
ד ר. ש ט אַ ק מ אַ ן. (אריינלויגענדיג דעם בריעף אין קע-
שענע) גאָר ניט. ער שרייבט בלוז, דאָס ער וועט אַלליין קומען
אָהער אַרום נאָך מיטאַג.

מ ר ס. ש ט אַ ק מ אַ ן. אויב אזוי, מוזסטו טאַקי געדענקען
עס און פֿערבלייבען אין דער היים.

ד ר. ש ט אַ ק מ אַ ן. אָה, דאָס קען איך שוין טהאַן גוט גע-
נוג, ווייל אַללע נויטיגע וויזיטען האָב איך שוין געמאַכט.

מ ר ס. ש ט אַ ק מ אַ ן. איך בין זעהר נייגעריג צו וויסען,
ווי ער נעהמט אויף דיזע נייעס.

ד ר. ש ט אַ ק מ אַ ן. דו וועסט זעהען, ער וועט ניט זיין
איבעריגס גליקליך, דאָס איך, און ניט ער, האָט געמאַכט דיזע ענט-
דעקונג.

ב י ל ל י נ ג . און איך וועל עס איבערריידען מיט אסלאקסען.
ד ר . ש ט א ק מ אן . ניין, טהייערע פריינד. לָאָזט דיזע
שמאָכטעם צורוח. איך וויל גאָר ניט הערען פון אזא זאך. און אויב
די דירעקטאָרען זאָלען מיר וועלען געבען א העכערען געהאלט, נעהם
איך עס ניט. איך זאָג דיר, קאטערינע, אז איך וועל עס ניט אָנ-
נעהמען.

מ ר ס . ש ט א ק מ אן . און דו וועסט זיין גערעכט, אָטטאָ!
פ ע ט ר א . (אויפהויבענדיג איהר גלאַז) דיין געזונדהייט,
פאָטער!

ב י ל ל י נ ג און ה א ו ו ס ט א ד . אייער געזונדהייט,
דאָקטאָר!

ה א ר ס ט ע ר . (אָנריהרענדיג די גלאַז מיט'ן דאָקטאָר'ס) איך
ווינש אייך פיעל גליק פון אייער ענטדעקונג.

ד ר . ש ט א ק מ אן . איך דאַנק אייך, מיינע גוטע פריינד.
איך בין אזוי גליקליך. אָה, עס איז ווירקליך א ברכה צו וויסען ביי
זיך אליין, אז דו האָסט עפעס רעכטעס געטהאָן פאר דינע ברידער
און בירגער, הורראה, קאטערינא! (ער כאַפט איהר אַרום מיט בוידע
הענד, און דרעהט זיך מיט איהר ארום צימער. אַללע לאַכען, אַפלאַדי-
רען און שרייען הורראה פאַר'ן דאָקטאָר. מרס. שטאַקמאַן רייכט זיך
פון זיין אומאַרמונג און קוויטשעט. די אינגלאך שטעקען אַרײַן
זייערע קעפלאך דורכ'ן טיר.)

פאַרהאַנג.

בריעה זאל אויך אוועקגעשיקט ווערען. א צייטונג, קאטערינע!
קריג מיר עפעס, אין וואָס עם איינצואוויקלען. אָט איז עם. ריכ-
טיג. גיב עם צו — צו (קלאַפט מיט'ן פּוס) ווי הייסט זי דאָרט?
נו, גיב עם צו דער דיענסטמיידעל, און זאָג איהר, זי זאל עם גלייך
אוועקטראָגען צום בירגערמייסטער. (מַרס. שטאַקמאַן געהט ארויס
מיט'ן פּאַקעט דורך דעם עסצימער.)

פ פ ט ר א. פּאַטער! וואָס דענקסטו, וועט דער פעטער פע-
טער זאָגען?

ד ר. ש ט אָ ק מ א ז. וואָס זאל ער זאָגען? ער וועט געוויס
זיין העכסט דערפרייט, דאָס אזא וויכטיגער פּאַקט איז אויסגעפונען
געוואָרען.

ה א ו ו ס ט א ד. איך רעכען, איהר וועט מיר ערלויבען צו
שרייבען א קורצען נאָטיז אין דעם „פּאַלקסבאָטע“ וועגען אייער
ענטדעקונג.

ד ר. ש ט אָ ק מ א ז. יא, איהר וועט מיר ווירקליך טהאָן
א גרויסע טובה.

ה א ו ו ס ט א ד. עם איז זעהר וויכטיג, און וואָס גיכער דער
עולם וועט עם וויסען, דאָס בעסער.

ד ר. ש ט אָ ק מ א ז. יא, אזוי איז עם.

מ ר ס. ש ט אָ ק מ א ז. (צוריקקומענדיג) זי איז שוין
אוועק דערמיט.

ב י ל י נ ג. גאָט זאל מיר אזוי העלפען, דאָקטאָר, איהר
זיינט דער גרעסטער מאן אין שטאָרט.

ד ר. ש ט אָ ק מ א ז. (שפּריוויזט איבער'ן ציממער פול מיט
שמחה) אָה, נאַרישקייטען! נאָך אלעמען האָב איך דאָך מעהר ניט
געטהאָן, ווי מיין פליכט. איך בין געווען נור גליקליכער פאר אַנ-
דערע. דאָס איז אללעס. אָבער ווי עם איז —

ב י ל י נ ג. האָווסטאָר, דענקט איהר ניט, אז די שטאָרט
האָט בעדארפט פאראַנשטאלטען א פּראָצעסיאָן מיט פּאַקעלען לכבוד
אונזער דאָקטאָר?

ה א ו ו ס ט א ד. איך וועל זיכער זעהען וועגען דעם.

מ ר ס . ש ט א ק מ א ז . אבער, אז דו זאלסט עם אלעם
האלטען בסוד!

ד ר . ש ט א ק מ א ז . וואלסטו געוואלט, איך זאל לויפען
איבער'ן שטאדט און ריידען איבער דעם, איידער איך האב נאך
עטוואס געוואוסט פאר זיכער? ניין, אזוי משוגע בין איך נאך ניט.
מ ר ס . ש ט א ק מ א ז . אבער פאר אונז, אין דער היים.

ד ר . ש ט א ק מ א ז . ניט א פיפס פאר א לעבעדיגען ווע-
זען. אבער מארגען קענסטו לויפען צו דעם אלטען פוקס—

מ ר ס . ש ט א ק מ א ז . אה, אטטא!

ד ר . ש ט א ק מ א ז . נו, נו, צו דיין טאטען, ער וועט עם
מאכען א קאפ אויגען, דער אלטער. ער דענקט, אז עפעס איז א-
מיון אויבערשטיבעל ניט ריכטיג — יא, און עם זיינען דא גענוג
אנדערע, וואס דענקען פונקט אזוי. אבער איצט וועלען די גוטע
מענשען איינזעהען (ער שפרייזט איבערן צימער, רויבענדיג די
הענד) ווי די שטאדט וועט עם קאכען, קאטערינע! דו קענסט זיך
ניט פארשטעלען, וואס עם וועט זיין. די אללע וואססער-דעהרען
וועט מען מוזען איבערלייגען.

ה א ו ס ט א ד . (אויפהויבענדיג זיך) אלע וואסער-
דעהרען?

ד ר . ש ט א ק מ א ז . נו, זיכער. מי האט זיי גלייך אוועק-
געלייגט צו נידריג. זיי מוזען אריבערגעטראגען ווערען צו א הע-
כערען גרונד.

פ ע ט ר א . אלוא, נאך אלעמען ביזטו גערעכט?

ד ר . ש ט א ק מ א ז . יא, געדענקסטו, פעטרא? איך האב
דאן נאך געשריען געגען דעם, ווי מי האט זיי געבויט. אבער
קיינער האט מיר ניט געוואלט הערען. איצטער אבער וועלען זיי
שוין מוזען הערען. איך האב פערטיג געמאכט א רעפארט צו די די-
רעקטארען. עם איז געלעגען א גאנצע וואך אָנגעגרייט. איך האב
נור געווארט אויף דיווען בריעה. איצט אבער זאלען זיי עם גלייך
האָבען. (ער געהט אוועק אין זיין צימער און קומט צוריק מיט אַ פּאַק
פּאַפּירען) זעהט? פיער געדיכט-אָגעשריבענע בויגענס. און דער

מ ר ס. ש ט א ק מ א ן. יא, איך גערענק.
ד ר. ש ט א ק מ א ן. צו יענער צייט האָב איך גערעכענט,
אז די געסט האָבען געבראכט די זאראַזע מיט זיך, אָבער זייט לעצט
טען ווינטער בין איך געקומען צו אַן אַנדער שלום. איך האָב אָנ-
געהויבען צו אונטערזוכען דאָס וואסער אזוי גוט, ווי איך האָב
געקאָנט.

מ ר ס. ש ט א ק מ א ן. אָט ביי דעם האָסטו עם אזוי
שווער געאַרבייט?

ד ר. ש ט א ק מ א ן. יא, דאָס מעגסטו זאָגען, אז איך האָב
שווער געאַרבייט, קאַטרינע. אָבער דאָ האָב איך ניט געהאַט די
נויטיגע וויסענשאַפטליכע אינסטרומענטען, און האָב אוועקגעשיקט
ביידעס, אונזער טרינק־און ים־וואַסער אין אוניווערסיטעט פאַר אַ
ריכטיגען אַנאַליז דורך אַ כעמיקער —

ה אָ ו ו ס ט א ד. און איהר האָט עם איצט געקראָגען דעם
ענטפער?

ד ר. ש ט א ק מ א ן. (ווייזענדיג דעם בריעף) אָט איז ער.
און ער בעווייזט אָהן אַ שאַטען פון צווייפּעל די אַנוועזענהייט פון
אַרגאַנישען שטאָף אין דעם וואַסער — מיליאָנען פון מיקראָסקאָפֿ-
פישע וועזענס. דאָס איז אבסאָליוט געפעהרליך פאַר די געזונד-
הייט, צו מי געברויכט עם אויפ'ן קערפער, צו אין קערפער.

מ ר ס. ש ט א ק מ א ן. וואָס פאַר אַ גליק, דאָס דו האָסט
עם אויסגעפונען אין צייט!

ד ר. ש ט א ק מ א ן. דו מעגסט עם זאָגען, אז עם איז אַ
גליק.

ה אָ ו ו ס ט א ד. און וואָס רעכענט איהר איצט צו טהאָן,
דאָקטאָר?

ד ר. ש ט א ק מ א ן. וואָס הייסט? מאַכען אַללעס ריכטיג.

ה אָ ו ו ס ט א ד. דענקט איהר, אז מי קען עם מאַכען?

ד ר. ש ט א ק מ א ן. עם מוז געמאַכט ווערען. אויב ניט,

זיינען די בעדער נוצלאָז און רואינירט. אָבער דערצו דאַרף עם
ניט קומען. איך ווייס גאַנץ גוט, וואָס מי וועט מוזען טהאָן.

ד.ר. ש ט א ק מ א .ן. דיזע בעדער, וואָס מיר האָבען גערור-
פען דער פּוּלס פּוֹן שטאָרט, די לעבענדע נערווען פּוֹן שטאָרט —
און דער טייפּעל ווייס וואָס נאָך.

ב י ל י נ ג. „דער שטאָרט'ס טרייסלענדע האַרץ.“ דאָס
איז, ווי איך האָב זיך אַ מאָל אין אַ בענייסטערטען מאָמענט ער-
לויבט —

ד.ר. ש ט א ק מ א .ן. אָה, יא, דאָס אויך! אָבער ווייסט
איהר, וואָס זיינען עס ווירקליך דיזע מעכטיגע, פּראַכטפּולע, פּיעל-
בעזונגענע בעדער, — וועלכע האָבען געקאָסט אזוי פּיעל געלד —
ווייסט איהר, וואָס זיי זיינען?

ה א ו ו ס ט א ד. ניין, וואָס זיינען זיי?

מ ר ס. ש ט א ק מ א .ן. נו, זאָג דאָך שוין.

ד.ר. ש ט א ק מ א .ן. דער גאַנצער פּלאַץ איז אַ פעסט-הויז.

פ ע ט ר א. די בעדער, פּאָטער?

מ ר ס. ש ט א ק מ א .ן. אונזערע בעדער!

ה א ו ו ס ט א ד. (אין דער זעלבער צייט) אבער דאָקטאָר!

ב י ל י נ ג. אָה, עס איז אונגלויבליך!

ד.ר. ש ט א ק מ א .ן. דער גאַנצער פּלאַץ, זאָג איך אייך,

איז אַ פּערווייסטע טרונע. עקעלדיג אין דעם העכסטען גראַד. די
גאַנצע פּוּלענעש אין יענעם מילל-טהאַל מיט דעם גאַנצען שרעקלי-
כען עפּוש פּעראַונרייניגט דאָס וואַסער אין די רעהרען פּוֹן די בע-
דער. און דערזעלבער שמוץ רינט ארויס אויפ'ן ברעג. —

ה א ו ו ס ט א ד. דאָרט, וואו די ים-בעדער זיינען?

ד.ר. ש ט א ק מ א .ן. דאָרט.

ה א ו ו ס ט א ד. אָבער ווי אזוי זיינט איהר אזוי זיכער אין

דעם אללעם?

ד.ר. ש ט א ק מ א .ן. איך האָב אונטערזוכט די צושטענדע

אזוי געוויסענהאַפט, ווי מעגליך. עס איז שוין אַ לאַנגע צייט, דאָס
איך האָב געהאַט מיינע צווייפלען וועגען דעם. לעצטען יאָהר האָב
בען מיר געהאַט מאַנכע מערקווירדיגע קראַנקהייטס-פּעללע, אַטאַקען

פּוֹן טיפּוס און גאַסטריטיס —

פ ע ט ר א . נאָך ניט . אָבער איהר זאָלט עם האָבען, ווען
איהר וועט בעדארפען.

ד ר . ש ט אָ ק מ א ן . (פאָענדויג מיט'ן בריעף) דאָ איז דאָ
נייעס, וועלכע איך דענק, וועט אויפוועקען די גאנצע שטאָרט.
ב י ל י נ ג . נייעס ?

מ ר ס . ש ט אָ ק מ א ן . וואָס פאַר אַ נייעס ?
ד ר . ש ט אָ ק מ א ן . אַ גרויסע ענטדעקונג, קאָטרין.
מ ר ס . ש ט אָ ק מ א ן . א'ן ענטדעקונג, וואָס דו האָסט
געמאַכט ?

ד ר . ש ט אָ ק מ א ן . יא, מיינע אַן ענטדעקונג. (ער
שפּריווט איבער'ן צימער היין און צוריק.) נו, זאָלען זיי קומען, ווי
דער שטייגער איז, און זאָגען, אז דאָס איז אללעס משוגעת'ן. אָבער
זיי וועלען דאָס ניט סמיען ! איך ווייס, אז זיי וועלען עם ניט.
פ ע ט ר א . פאָטער, זאָג אונז שוין, וואָס דאָס איז.

ד ר . ש ט אָ ק מ א ן . יא, יא, גיב מיר נור צייט, און איהר
זאָלט עם אלעס וויסען. ווען נור פעטער וואָלט דאָ געווען ! אָט
זעהט איהר, ווי מיר מענשען גייען ארום און בילדען זיך איין זאָ-
כען פונקט ווי די בלינדע מילכען—

ה אָ ו ו ס ט א ד . וואָס מיינט איהר, דאָקטאָר ?
ד ר . ש ט אָ ק מ א ן . (שטויענדיג ביו'ן טיש) איז ניט די
אַלגעמיינע מיינונג, אז די שטאָרט אונזערע איז אַ געזונטע ?
ה אָ ו ו ס ט א ד . געוויס.

ד ר . ש ט אָ ק מ א ן . ווירקליך. אַן אויסנאָהמסווייזע גע-
זונטער פּלאַץ, ווערטה, אז מי זאָל איהם רעקאָמענדירען אין די
וואַרימסטע אויסדריקע צו אונזערע ברידער'מענשען, די קראַנקע
און די געזונטע.

מ ר ס . ש ט אָ ק מ א ן . מיין טהייערער אָטטאָ.
ד ר . ש ט אָ ק מ א ן . און מיר האָבען טאַקי רעקאָמענדירט
און געלויבט אין הימעל אַרײן. איך האָב געשריבען איין מאָל און
אָבער אַ מאָל, אין דער צייטונג, און אין בעזונדערע ביכלאַך !
ה אָ ו ו ס ט א ד . נו, טו איז וואָס ?

ה א ו ס ט א ד. דענקט איהר, אז עם קען עפעס שארען
די קינדער צו הערען אזעלכע זאכען?
מ ר ס. ש ט א ק מ א נ. איך ווייס ניט. אָבער איך גלייך
עם ניט.

פ ע ט ר א. אָבער, מוטער, איך דענק, אז דאָס איז גאנץ לע-
כערליך פון דיר.

מ ר ס. ש ט א ק מ א נ. קען זיך זיין. אָבער איך גלייך עם
ניט דאָ, אין דער היים.

פ ע ט ר א. עם איז דאָ אזוי פיעל פאלשקייט אי אין דער
היים און אי אין שול. אין דער היים טאָר מען ניט ריידען, און אין
שול מוז מען שטעהען און זאָגען ליגען צו די קינדער.

ה א ר ס ט ע ר. איהר מוזט זאָגען ליגען!

פ ע ט ר א. געוויס. ווייסט איהר דען ניט, אז מיר מוזען
מיט די קינדער לערנען פיעלע זאכען, אין וועלכע מיר גלויבען אליין
ניט?

ב י ל י נ ג. יא, דאָס ווייסען מיר שוין גוט גענוג.

פ ע ט ר א. ווען איך וואָלט נור געהאט גענוג געלד, וואָלט
איך געעפענט אַן אייגענע שולע, און דאָרט וואָלט שוין אללעס אַנ-
דערש געווען.

ב י ל י נ ג. אה, וואָס געלד אָנבעלאַנגט —

ה א ר ס ט ע ר. אויב איהר דענקט ווירקליך דאָס צו טהאָן,
פרייליין שטאָקמאַן, וועל איך זיין גליקליך צו לאָזען אייך האָבען
אַ צימער אין מיין הויז. מיין גרויסע אַלטע הויז איז כמעט ווי
ליידיג. דאָרט איז דאָ אַ גרויסער ציממער אויפ'ן ערשטען פלאַך—

פ ע ט ר א. (לאַכענדיג) א, יא, איך דאַנק אייך, אָבער דער-
פון וועט גאָר ניט ארויסקומען.

ה א ו ס ט א ד. אָה, ניין! פרייליין שטאָקמאַן, שטעל איך
מיר פאָר, וועט נאָך צושטעהן צו אונז, זשורנאָליסטען. אַגב
אורחא, האָט איהר שוין עפעס געטהאָן ביי דעם ענגלישען ראָמאַן,
וואָס איהר האָט צוגעזאָגט צו איבערזעצען פאַר אונז?

פ ע ט ר א . א זינדיגע !

ו ו א ל ט ע ר . י א , ווייל דו ארבייטסט אזוי שווער. הערר
רעלאַנד זאָגט, אז די ארבייט איז א שטראַף פאַר אונזערע זינד.
פ ר ע ד ר י ק . (מיט אַ מינע פון אַן ערוואַקסענעס מענשען)
אונזין. דו ביסט א נאַר, אז דו גלויבסט עס.

מ ר ס . ש ט אַ ק מ אַן . שטייל זאָל זיין, פרעדעריק.
ב י ל ל י נ ג . (לאַבענדיג) ניין, דאָס איז דאָך פראַכטפול !
ה א ו ו ס ט א ד . וואָלסטו געוואָלט ארבייטען אזוי שווער,
וואַלטער ?

ו ו א ל ט ע ר . איך ניט.

ה א ו ו ס ט א ד . אָבער וואָס וועט פון דיר ווערען ?
ו ו א ל ט ע ר . אַם בעסטען וואָלט איך געוואָלט ווערען א
רויבער-הויפטלינג.

ה א ו ו ס ט ע ד . אָבער דאן וואָלסטו דאָך געמוזט זיין א
היידע, א געצענדיענער.

ב י ל ל י נ ג . אין דעם, זעהסטו, בין איך מיט דיר איינפער-
שטאַנען. איך זאָג פונקט דאָס זעלבע.

מ ר ס . ש ט אַ ק מ אַן . (ווינקענדי צו איהם) ניין, הערר
ביללינג. איהר זיינט ניט איינפערשטאַנען.

ב י ל ל י נ ג . אזוי לעבען זאָל איך, ווי איך בין א היידע, און
בין שטאַליז אויף דעם. איהר וועט זעהען, מיר וועלען באַלד אַללע
ווערען היידען.

ו ו א ל ט ע ר . און וועלען מיר דאן קענען טהון אַללעס, וואָס
מיר וויללען ?

ב י ל ל י נ ג . י א , זעהסט, וואַלטער —

מ ר ס . ש ט אַ ק מ אַן . שוין צייט אייך גאָר צו געהן,
וואַלטער און פרעדעריק. איך בין זיכער, אז איהר דארפט מאַכען
וועלכע לעסאָנס אויף מאָרגען.

פ ר ע ד ע ר י ק . לאַמיר דאָ בלייבען נאָך א ביסעל.

מ ר ס . ש ט אַ ק מ אַן . ניין, ניין. געהט אוועק, איהר
ביידע. (די אינגלאַך זאָגען גוטע נאַכט און פערלאַזען דאָס צימער.)

געהן גלייך אין מיין ציממער. וואו וועל איך געפינען א ליכט, קאר-
טערינע? איז דאָ אַ לאַמפּ אין דעם צווייטען צימער?
מ ר ס. ש ט אָ ק מ אַן. יא, דער לאַמפּ איז אָנגעצונדען. ער
איז אויפ'ן שרייב־טיש.

ד ר. ש ט אָ ק מ אַן. ענטשולדיגט מיר פאַר אַ קליינע וויילע.
(ער געהט אריין אין זיין ציממער און פאַרשליסט הינטער זיך די טיר.)

פ ע ט ר א. וואָס קען עס זיין, מוטער?
מ ר ס. ש ט אָ ק מ אַן. איך ווייס ניט. פאר די לעצטע עט-
ליכע טעג האָט ער געהאַלטען אין איין אויסקוקען נאָך דעם בריעף-
טרענער.

ב י ל י נ ג. מסתמא עפעס א פאציענט פון די קאנטרי.
פ ע ט ר א. אָרימער פאָטער! ער ארבייט ווירקליך צו שווער.
(מישענדיג איהר פונש) אה, דאָס וועט זיין פיין!
ה אָ ו ו ס ט א ד. האָט איהר אויך היינט געגעבען א לעסאָן
אין דער נאַכט־שול.

פ ע ט ר א. (זופענדיג פון איהר גלאַז) צוויי שטונדען.
ב י ל י נ ג. און אין דער פריה פיער שטונדען אין
אינסטיטוט —

פ ע ט ר א. פינף שטונדען.
מ ר ס. ש ט אָ ק מ אַן. און איך זעה, אז דו האָסט נאָך
געבראַכט מיט זיך איבונגס־ביכער, וואָס דו וועסט היינט מווען
נאָכזעהן און צורעכט מאַכען.

פ ע ט ר א. יא, א גאנצע הורבע ביכער.
ה אָ ר ס ט ע ר. עס שיינט מיר, אז איהר האָט גענוג צו
טהאָן.

פ ע ט ר א. יא, אבער דאָס איז געראדע וואָס איז גוט: מי
איז נאָך דעם אזוי ענטציקענד מיעד!
ב י ל י נ ג. דענקט איהר ווירקליך אזוי?

פ ע ט ר א. זיכער, דאן שלאָפט זיך אזוי געשמאַק.
ו ו א ל ט ע ר. הער נור, פעטרא, איך רעכען, דו מוזסט זיין
אַ גרויסע זינדערקע.

ד. ר. ש ט א ק מ א ז. יא, יא, מעגליך. איהר זיינט גע-
רעכט, אָבער יעדענפאלס מוז דער ארטיקעל אָבערלייגט ווערען. איך
וועל דאָס אייך מיט דער צייט ערקלערען. (פעטרא קומט אריין, אַז-
געטהאָן אין א הוט און מאַנטעל און מיט פיעלע איבונגס-ביכער אונטער
איהר ארעם. זי קומט אריין פון דעם פאַרדערצומער.)

פ ע ט ר א. א גוטען אָווענד!

ד. ר. ש ט א ק מ א ז. א גוטען אָווענד, פעטרא, ביסטו עס?
(אַללע ארום טיש פארנויגען זיך. פעטרא לייגט אָוועק איהר מאַנטעל
און ביכער אויף א שטוהל בין טיר.)

פ ע ט ר א. דאָ זיינט איהר אַללע, לעכט זיך א טאָג, וועה-
רענד איך האָב געמוזט שקלאַפען.

ד. ר. ש ט א ק מ א ז. נו, טו קום און לעב אויך א טאָג.

ב י ל ל י נ ג. קען איך אייך אויסמישען א ביסעל?

פ ע ט ר א. (צוגייענדיג צום טיש) איך דאַנק אייך. איך
וועל עס אליין טהאָן — איר מאַכט עס פאר מיר שטענדיג צו
שטאַרק. אָבער, שא, פאָטער, איך האָב פאר דיר א בריעף. (זי
געהט צו צום שטוהל, וואו איהרע זאַכען ליגען.)

ד. ר. ש ט א ק מ א ז. א בריעף? פון וועמען?

פ ע ט ר א. (זוכענדיג אין דער קעשענע פון איהר מאַנטעל)
איך האָב עס געקראָגען פון דעם פאָסטמאַן, ווען איך בין אַרויס פון
שטוב —

ד. ר. ש ט א ק מ א ז. (זיך אויפהויבענדיג און צוגייענדיג צו

איהר) און דו בריינגסט מיר איצט ערשט דעם בריעף?

פ ע ט ר א. איך האָב ווירקליך קיין צייט ניט געהאַט צוריק
אריינצולויפען. ענטשולדיג מיר, פאָטער, אָט איז דער בריעף.

ד. ר. ש ט א ק מ א ז. (נעהמענדיג דעם בריעף) לאָמיר
זעהן, קינד. (ליוענט די אדרעסע) יא, עס איז גאַנץ גוט.

מ ר ס. ש ט א ק מ א ז. איז דאָס דער בריעף, אויף וועלכען

דו האָסט אזוי געווארט, אָטמאָ?

ד. ר. ש ט א ק מ א ז. יא, דאָס איז ער. איצט מוז איך

ה א ר ס ט ע ר . געהט דאָ זיין א נייע וואהל ?

ב י ל ל י נ ג . האָט איהר עם ניט געוואוסט ?

ה א ר ס ט ע ר . ניין, איך קימער מיך וועניג וועגען דיזע זאכען.

ב י ל ל י נ ג . אָבער איך רעכען, אז איהר נעהמט דאָך אן אינטערעסע אין עפפענטליכע אנגעלעגענהייטען ?

ה א ר ס ט ע ר . ניין. איך פערשטעה גאָר ניט וועגען דעם.

ב י ל ל י נ ג . דאָך, איינער דארף דאָך מאַכען א געברויך פון זיין שטימ־רעכט.

ה א ר ס ט ע ר . אפילו די, וואָס פארשטעהען גאָר ניט ווע־גען דעם, אום וואָס עם האַנדעלט זיך ?

ב י ל ל י נ ג . פערשטעהן ? וואָס מיינט איהר דערמיט ? די געזעלשאַפט איז ווי אַ שיף ; יעדער מענטש מוז איהר העלפֿען קירעווען.

ה א ר ס ט ע ר . דאָס מעג זיך זיין אַללעס ריכטיג אויף דער יבשה, אָבער אויפ'ן ים גילט ניט אזאַ כּלל.

ה א ו ו ס ט ע ר . עם איז מערקווירדיג, ווי וועניג אינטערעס עם נעהמען אין עפפענטליכע אנגעלעגענהייטען די אַללע, וואָס פּאָה־רען אויפ'ן ים.

ב י ל ל י נ ג . ווירקליך העכסט זאָנדערבאַר.

ד ר . ש ט אַ ק מ אַן . דיזע מענשען זיינען ווי די וואַנ־דערנדע פייגעל. זיי פיהלען זיך ווי אין דער היים סיי אין די נאָרד, סיי אין זידען. און דאריבער מוזען מיר, די איבעריגע מענשען, זיין דאָס ענערגישער, הערר האווסטאד. וועט זיין עפעס אין דער מאַרגעדיגער צייטונג פון אַן אלגעמיינעם אינטערעס ?

ה א ו ס ט א ד . גאָר ניט פון אַ לאַקאַלען אינטערעס. אָבער דערפאַר איבערמאָרגען דענק איך צו דרוקען אייער ארטיקעל —

ד ר . ש ט אַ ק מ אַן . יא, פערפלוכט, איהר וועט מוזען צוריקהאַלטען דעם ארטיקעל.

ה א ו ס ט א ד . ווירקליך ? און מיר האָבען שוין געמאַכט פּלאַץ פאַר איהם. אויך דענק איך, איז איצט די פּאַסענדסטע צייט.

מ ר ס. ש ט א ק מ א ז. (גויענדיג צום עסצימער) אָט איך
געה עם שוין בריינגען.

ד ר. ש ט א ק מ א ז. און איהר, קאפיטאן האָרסטער, זעצט
זיך לעבען מיר אויף דער סאָפּע. אזא זעלטענער גאָסט, ווי איהר
— זעצט זיך, מיינע העררען! (די מענער זעצען זיך ארום טיש. מרס.
שטאַקמאַן ברוינגט אריין א טאַן מיט אַ קעסעל, גלעזער, וואַסער־פלעשער
און ז. וו.)

מ ר ס. ש ט א ק מ א ז. אָט איז עס. דאָס איז אראָק און
דאָס איז ראָם און דאָס איז קאָניאַק. און איצט העלפט זיך אליין.
ד ר. ש ט א ק מ א ז. (נעהמענדיג אַ גלאָז) און דאָס געהען
מיר טאַקי טהאָן. (וועהרענד דער פּונש ווערט געמישט) און איצט
ארויס מיט די סיגאַרען! וואלטער, דו ווייסט, וואו די סיגאַר־באַקס
שטעהט. און דו, פּרעדעריק, ברוינג מיר מיין פייפּ. (די אינגלאַך
געהען אַוועק) איך האָב אַ פּערראַכט, אז וואלטער לאַטכענט ביי
מיר פון צייט צו צייט אַ סיגאַר, אבער איך מאַך זיך ניט בעמערקענ־
דיג (ער רופּט) און מיין יאַרמעלקע, פּרעדעריק! קאַטערינע,
קענסטו איהם ניט זאָגען, וואו איך האָב איהר געלאָזען? אה, ער
האָט זי! (די אינגלאַך ברוינגען אריין די זאַכען) איצט, טהייערע
פריינד, העלפט זיך אליין. איהר ווייסט, איך בלייב ביי מיין
פייפּ. דיזע איז געווען מיט מיר ניט אויף איין שטורמדיגע רייזע
דאָרט, אין די נאָרד. (זיי ריהרען זיך אָן מיט די גלעזער) אייער
געזונדהייט! עס איז ניטאָ קיין גרעסערער פּערגניגען, ווי צו זיצען
זיך דאָ וואַרם און געשיצט.

מ ר ס. ש ט א ק מ א ז (וועלכע זיצט שטריקענדיג) ווען
פאָהרט איהר אַוועק, קאפיטאן האָרסטער?
ה אָ ר ס ט ע ר. איך רענק, אז ארום נעכסטע וואָך וועל
איך זיין מיט אַללעם פּאַרטיג.

מ ר ס. ש ט א ק מ א ז. און איהר פאָהרט נאָך אמעריקא?
ה אָ ר ס ט ע ר. דאָס איז וואָס איך רעכען.
ב י ל י נ ג. אויב אזוי, וועט איהר דאָך ניט קענען נעהמען
קיין אַנטהייל אין די וואהלען פון דעם שטאַדט־ראַטה!

ד.ר. ש ט א ק מ א ז. יא, און שרעקליך אין כעס נאָך דערצו.
מ.ר.ס. ש ט א ק מ א ז. אָבער, טהייערער אָטטאָ, וואָס
האָסטו ווידער איהם געטהאָן?

ד.ר. ש ט א ק מ א ז. גאָר ניט. זיכער קען ער דאָך ניט
ערווארטען, איך זאָל איהם אַללעס דערציילען, נאָך איידער —
מ.ר.ס. ש ט א ק מ א ז. און וואָס האָסטו איהם דען צו
דערציילען?

ד.ר. ש ט א ק מ א ז. הם, זאָרג זיך ניט וועגען דעם, קאָ-
טערינע. עס איז מערקווירדיג, וואָס קיינע בריעף זיינען ניטאָ.
(האווסטאנד, ביללינג און האָרסטער האָבען זיך אויפגעהויבען פון טיש
און זיינען ארוינגעקומען אין זאָל. באַלד נאָך זיי זיינען ארוינגעקו-
מען די צוויי אינגלאַך, פּרעדעריק און וואַלטער.)

ב י ל י נ ג. (צוהערענדיג זיך) אה, דו לייעבער גאָט, נאָך
א גוטען מאָהלצייט פיהלט מען זיך גאָר א נייער מענש.
ה א ו ס ט א ד. דער בירגערמייסטער, זעהט אויס, איז ניט
געווען זעהר גוט אויפגעלייגט היינט.

ד.ר. ש ט א ק מ א ז. דאָס איז זיין מאָגען שולדיג. ער
פערדייט אַללעס אזוי שלעכט.

ה א ו ס ט א ד. מעהר פון אַלץ, הפנים, קען ער אונזער ציי-
טונג ניט פארדייען.

מ.ר.ס. ש ט א ק מ א ז. און איך האָב געמיינט, אז צווישען
איך איז אַללעס גאַנץ פּרידליך.

ה א ו ס ט ע ד. אה, יא, אָבער דאָס איז נאָך פאר א צייט.
ב י ל י נ ג. אזוי איז עס טאַקי. פּרידען אויף א וויילע.

ד.ר. ש ט א ק מ א ז. מיר מוזען געדענקען, דאָס פעטער
איז נעבעך א בחור. ער האָט ניט קיין היים, אין וועלכער ער זאָל
זיך פיהלען גליקליך. נור געשעפט און געשעפט: און דערצו נאָך
די פארשאַלטענע, שוואכע טהעע, דאָס איז אַללעס, וואָס ער טרינקט.
און איצט, חברה, ארומגעשטעלט זאָל ווערען שטוהלען ארום טיש!
קאַטעריע, וועט דען דער פונש ניט באַלד זיין?

ד.ר. ש ט א ק מ א ז. און איך, אלס — אָבער, פעטער, לאָמיר זיך ניט אויסרייסען איינער דעם אנדערנס האָר.

ב.י.ר. ג.ע.ר. מ.י.י.ס.ט.ע.ר. גאָט זאָל אויסהיטען! איך בין ניט געוואָוינט צו רייסען זיך ביי די האָר, ווי דו דריקסט זיך אויס. אָבער איך פאָרדער עס אונבעדינגט, דאָס אַללעס, וואָס האָט אַ פער-בינדונג מיט די בעדער, זאָל געטהאָן ווערען אויף אַן אופן, ווי עס פאָסט פאר אזא געשעפט, און אונטער דער ריכטיגער אויטאָריטעט. איך קען ניט מרוצה ווערען צו געהן אין קרומע און געהיימניספאָלע וועגען.

ד.ר. ש ט א ק מ א ז. אָבער קען איך דען געהן אין קרומע וועגען?

ב.י.ר. ג.ע.ר. מ.י.י.ס.ט.ע.ר. ווי עס איז, דו האָסט שוין אזא איינגעוואָרצעלטע ליידענשאַפט צו געהן אימער דיין אייגענעם וועג. און דאָס איז אין אַ גוט איינגעאָרדענטע געמיינדע כמעט פונקט אזוי געפעהרליך. דער איינצעלנער מוז זיך אונטערוואַרפען דער גאַנצער געמיינדע, אָדער, צו ריידען ריכטיגער, דער איינצעלנער מוז זיך בויען פאר דער אויטאָריטעט, וואָס פאָסט אויף אויף דעם גליק און לעבען פון אַללע.

ד.ר. ש ט א ק מ א ז. דאָס קען שוין זיין. אָבער, וואָס, צו אַל די טייוואָלים, האָט עס מיט מיר צו טהאָן?

ב.י.ר. ג.ע.ר. מ.י.י.ס.ט.ע.ר. אָט דאָס, מיין טהייערער אָטמאָ, וועסטו, ווי עס זעהט אויס, קיינמאָל ניט פארשטעהן. אָבער נעהם זיך אין אַכט! דו וועסט דערפאר ליידען. איצט האָב איך דיר געוואָרענט, און זיי געזונד.

ד.ר. ש ט א ק מ א ז. דו ביסט טאַקי אויף אַן אמת משוגע. דו ביסט גאָר אין גאַנצען אויף אַ פאַלשען שליאַר.

ב.י.ר. ג.ע.ר. מ.י.י.ס.ט.ע.ר. דאָס בין איך ניט. און איך מוז דיר בעטען, אז — (פארבויענדיג זיך צום עסעימער) זייט געזונד.

שוועגערין! זייט געזונד, מיינע העררען!
מ.ר.ס. ש ט א ק מ א ז. (אריינגעהענדיג אין צימער) ער

איז שוין אוועק?

אויסבריינגער, ווי דו דענקסט, פעטער. אָבער איך קען ניט אויסקור
מען אָהן דעם גרויסען פּערגניגען פון צו האָבען ארום זיך מענישען.
איך מוז זיי האָבען. איך, וואָס בין געווען אזא לאַנגע צייט איינ-
זאם — עס איז פאַר מיר איצט אַ לעבענס־בעדירפניס צו זעהען
די יונגע, די מוטהיגע, די ענטשלאַסענע, די פריידענקענדע פאַרוואַ-
מעלט ארום מיר, אָט זיצענדיג דאָרט אַללע צוזאמען און עסענדיג
מיט אזא אַפעטיט. איך וואָלט געוואָלט, אז דו זאָלסט בעסער
קענען האָוסטאַדען.

בירגערמייסטער. אה, האווסטאד! ער האָט מיר
דערציילט, אז ער געהט דרוקען א'ן ארטיקעל דיינעם.

ד.ר. שטאַקמאַן. מיינעם אן ארטיקעל?

בירגערמייסטער. יא, וועגען די בעדער. אן ארטי-
קעל, וואָס דו האָסט געשריעבען לעצטען ווינטער.

ד.ר. שטאַקמאַן. אָה, יענעם! — יא, אָבער איך וויל
ניט, אז דער ארטיקעל זאָל איצט ווערען געדרוקט.

בירגערמייסטער. ווארום ניט? איצט איז עס דאָך
די פאַסענדסטע צייט!

ד.ר. שטאַקמאַן. נו, דו וואָלסט אפשר גערעכט געווען
אונטער געוועהנליכע אומשטענדען — (ער שפּרויזט איבער'ן צימער.)
בירגערמייסטער. (איהם נאָכפּאָלגענדיג מיט דוא אוי-
גען) און וואָס איז עס אזוי דאָס אונגעוועהנליכע אין די אומשטענ-
דען איצט?

ד.ר. שטאַקמאַן. (אָבשטעללענדיג זיך) פעטער, איך קען
עס דיר נאָך ניט זאָגען. ניט היינט, יעדענפאַלס. די אומשטענ-
דען קענען ווערען גאַנץ אונגעוועהנליכע. אדער עס קען זיך אויסלאָז-
זען גאָר ניט מיט גאָר ניט. זעהר מעגליך, אז דאָס דוכט זיך מיר
אַללעס.

בירגערמייסטער. אויף מיין עהרענוואָרט, דו ביסט
היינט פול מיט סודות. איז עפעס דאָ, וואָס דו בעהאַלטסט פון
מיר? איך דענק, איך, אַלס פרעזידענט—

בירגער מייסטער. ניין, ניין. איך בעט דיר —
ד.ר. שטאקמאן. נו, אלזא, טהו א קוק. זעהסטו יע-
נעם פיינעם טישטוך?

בירגער מייסטער. יא, איך האָב עס בעמערקט.
ד.ר. שטאקמאן. און מיר האָבען אויך זעהר שעהנע
לאָמפען. זעהסטו? קאטערינע האָט זיי אַללע געקויפט פון די געלד,
וואָס זי האָט אָבגעשפּאַרט. און דאָס אַללעס העלפט צו מאַכען א
הויז אזוי היימיש. ניט אפשר? קום אַריבער אַהער. ניין, ניין,
אָט אזוי — יא — זעהסטו, ווי די ליכט שטראַמט אַרונטער?
איך הענק ווירקליך, אז דאָס זעהט אויס זעהר שעהן, האָ?
בירגער מייסטער. יא, ווען איינער קען זיך נור
פּערגינען אזא לוקסוס.

ד.ר. שטאקמאן. אה, יא, איך קען זיך עס איצט פּער-
גינען. קעטרין זאָגט מיר, אז איך פּערדין כמעט אזוי פּיעל, וויפּיעל
מיר גיבען אויס.

בירגער מייסטער. יא — כמעט!

ד.ר. שטאקמאן. א חוין דעם, א מאן פון וויסענשאפט
מוז דאָך לעבען עפעס אנשטענדיג. איך בין זיכער, אז דער אמט-
מאַנד (* פּערלעבט אַ ביסעל מעהר אַ יאהר, ווי איך.

בירגער מייסטער. נו, איך זאָל עס מיר אזוי דענ-
קען. ער איז דאָך אַ מיטגליעד פון דעם העכסטען געריכט.

ד.ר. שטאקמאן. יא, אבער אַ ליאָדע קויפּמאַן פּערלעבט
מעהר, ווי איך.

בירגער מייסטער. נו, דאָס איז אונפּערמיידליך אין
זיין שטעללונג אין דער געזעלשאַפט.

ד.ר. שטאקמאן. איבריגענס, בין איך גאָר ניט אזא

(* אַמטמאַנד איז דער הויפּט רעגירונגס טשינאַוויניק פון גאַנצען
דיסטריקט.

דארפסטו ניט פאָרדערען פון מיר. דו מוזט וויסען, אז איך בין מיט'ן גאנצען הארצען צופריערען. איך פיהל מיך אזוי גליקליך אין דיזען יאָגענדען, קאָכענדיגען לעבען! יא, עס איז ווירקליך א גרויסע צייט, אין וועלכער מיר לעבען איצט. עס איז, פונקט ווי עס וואָלט זיך געשאַפפּען ארום אונז א גאנץ נייע וועלט —

בירגערמייסטער. נו, און איז עס טאָקי אזוי?
ד. שטאַקמאַן. נאטירליך, דו קענסט עס ניט פאַר שטעהן אזוי גוט, ווי איך. דו האָסט דאָך דיין גאנצען לעבען קיין טריט ניט געמאַכט פון דאַנען. און דאָס מאַכט איינעם בעדייטענד דונקעל די אויגען. אבער איך, וואָס האָב געמוזט פערבריינגען דאָרט, אין א קליין פלאַץ אין די נאָרד, כמעט קיין מאָל קיין מענדיגען ניט אָנקוקענדיג, מיט וועמען איך זאָל האָבען אן אינטערעס צו זאָגען א פאָר ווערטער — אויף מיר ווירקט דער לעבען דאָ פונקט ווי איך וואָלט געווען אין א גרויסער וועלט־שטאָרט.

בירגערמייסטער. הם! וועלט־שטאָרט!
ד. שטאַקמאַן. אָה, איך ווייס זעהר גוט, דאָס די היגע לעבענס־פּערהעלטניסע זיינען זעהר קליין אין פּערגלייך מיט אַנדערע שטערט. אָבער דאָ איז לעבען, בעוועגונג, זאכען אָהן א שיעור צו טהאָן און צו שטרעבען; און דאָס איז די הויפטזאך (רייפּענדיג) קאטערינע, זיינען דאָ פאר מיר געווען וועלכע בריעה?
מ. שטאַקמאַן. (איז עסציימער) ניין, קיינע בריעה.
ד. שטאַקמאַן. און דאן טאָקי דער גוטער פּער־דיענסט דאָ. דאָס לערנט צו שעצען אזא מענש, ווי איך, וועלכער האָט אזוי געהוננערט, ווי איך.

בירגערמייסטער. גוטער גאָט!
ד. שטאַקמאַן. אָה, דו קענסט זיך פאַרשמעלען, אז מיר זיינען דאָרט געווען גוט אויף צרות. און איצט קענען מיר לעבען, ווי די גראפּען! היינט, צום ביישפּיעל, האָבען מיר געהאַט געבראָטענס צו וואַרמעס, און, וואָס איז נאָך מעהר, מיר האָבען אויך געהאַט געבראָטענס פאר וועטשערע. ווילסטו פּערזוכען עפעס? קום, טהו האָטש א קוק אויף דעם.

מ ר ס . ש ט א ק מ א ן . אָבער, אָטטאָ, האָסטו ניט גע-
זעהען —

ד ר . ש ט אָ ק מ א ן . (טהוט זיך אַ דרעה אין טיר) אָה,
פעטער? דו ביזט עם! (ער געהט צו צו איהם און שטרעקט צו איהם
אויס זיין האַנד) נו, איצט איז שוין גאָר גרויסארטיג.
ב י ר ג ע ר מ י י ס ט ע ר . צום אונגליק מוז איך באַלד
אָוועקגעהן.

ד ר . ש ט אָ ק מ א ן . אונזין! אין א מינוט וועלען מיר
האָבען פונש. דו האָסט, קאטערינע, אָן דעם פונש ניט פער-
געסען?

מ ר ס . ש ט אָ ק מ א ן . גאָט זאָל אויסהיטען. דאָס וואַסער
קאָכט שוין. (זי געהט אַרײַן אין עסצײמער.)
ב י ר ג ע ר מ י י ס ט ע ר . פונש גאָר!

ד ר . ש ט אָ ק מ א ן . יא, זעין זיך נור אָוועק, און דו וועסט
זעהען, ווי גוט עם וועט אונז דאָ באַלד זיין.
ב י ר ג ע ר מ י י ס ט ע ר . איך דאַנק אייך. איך בין ניט
קיין שכור.

ד ר . ש ט אָ ק מ א ן . אָבער אַ ביסעל פונש מיינט נאָך ניט
שכור'ען.

ב י ר ג ע ר מ י י ס ט ע ר . עם שיינט מיר — (ער קוקט
אַרײַן אין שפּײַזצײמער) עם איז וואונדערבאר, ווי קענען זיי דאָס
פערשלינגען אַללעם, וואָס איז דאָרט אויפ'ן טיש?

ד ר . ש ט אָ ק מ א ן . (רױבענדיג די הענד) יא, איז עם
ניט אַ פּערגניגען צו זעהען, ווי יונגע חברה פּאַקט אַרײַן? אימער
הונגעריג! זיי מוזען עסען! זיי דארפּען דעם כּח. זיי וועלען עם זיין,
וועלכע וועלען מוזען בילדען דעם זויערטויג פון דעם צוקונפּט-
שטאָף, וואָס האַלט איצט אין איין קאָכען און זידען. אַזעלכע
אַלטע, ווי דו און איך —

ב י ר ג ע ר מ י י ס ט ע ר . נו, דאָס איז עפעס אַן אויס-
דרוק, וואָס געפּעהלט מיר גאָר ניט. אַלטער, נא! —
ד ר . ש ט אָ ק מ א ן . אזוי גענוי זיין אין אויסדריקע

מ ר ס . ש ט א ק מ אן . אָט קומט בעסער אַרײַן און נעהמט אַ ביס . מײַן מאַן מוז באַלד אָנקומען, הערר האָווסטאַר .

ה אָ ו ו ס ט א ד . דאַנקע . טאַקי ניט מעהר ווי אַ ביס . (ער געהט אַרײַן אין עס-צײַמער.)

ב י ר ג ע ר מ י י ס ט ע ר . (רײַדענדיג גאַנץ שטיל) עס איז מערקווירדיג, דאָס מענשען, וואָס שטאַמען אָב דירעקט פון די בויערען, קענען זיך קײַנמאָל ניט אויסלערנען צו האַלטען זיך אַנטשטענדיג .

מ ר ס . ש ט א ק מ אן . אָבער צו וואָס זאָלט איהר זיך ער-גערען איבער דעם ? קענט איהר ניט און אייער ברודער זיך צײַטהײלען מיט'ן כבוד, ווי ברידער ?

ב י ר ג ע ר מ י י ס ט ע ר . יא, אזוי האָט עס טאַקי בע-דאַרפט זײַן, אבער עס זעהט אויס, אזוי ווי אַ טהײל בלוז פון עהרע איז ניט גענוג פאַר מאַנכע פּערזאָנען . זײ ווילען אלעס פאַר זיך . מ ר ס . ש ט א ק מ אן . ווי לעכערליך ! איהר און אָטטאַ זײַנט דאָך אימער געווען אזוי גוט און פּרײַנדליך . (צוהערענדיג: זיך) אָהאָ, איך דענק, אז דאָס איז ער . (געהט צו צום טיר פון פאַרצײַמער.)

ד ר . ש ט א ק מ אן . (לאַבענדיג פון דרויסען) אָט האָסטו אַ גאַסט, קאַטערינאַ ! איז דאָס ניט אַ גליק ? קומט אַרײַן, קאַפּיר טאַן האָרסטער . הענגט אויף אייער אויבער-ראַק אָט דאָרט ! אָה, איהר טראָגט אפילו ניט קײַן אויבער-ראַק ? שמעל זיך פאַר, קאַטע-רינע, איך האָב איהם געפאַקט אין גאַס, און מיט מאַטערנעש האָט זיך מיר עס אײַנגעגעבען איהם צו ברענגען אַהער . (קאַפּיטאַן האָרסטער קומט אַרײַן און פאַרנייגט זיך פאַר מרס . שטאַקמאַן . דער דאָקטאָר איז בײַן טיר) אַרײַן, בחורים ! זײ זײַנען שוין וויעדער הונגעריג, ווי די וועלף ! קומט קאַפּיטאַן, איהר מוזט פּערזוכען אַ שטיקעל פּלײַש בײַ אונז . (ער שפאַרט אַרײַן מיט געוואַלד קאַפּיטאַן האָרסטער אין צײַמער . זײַנע צוויי אינגלאַך, פּרעדריק און וואַלטער, געהן אויך אַרײַן, נאכדעם, ווי זײ האַבען בעגריסט זײַער פּעטער, דעם בירגער-מײַסטער.)

ה א ו ו ס ט א ד . אָה, דאָס ניט, אָבער איך האָב גערעכענט,
אז עס איז גלייכער צו ווארטען מיט'ן ארטיקעל ביז צו דיעזער
צייט, ביז צום פריהלינג צו. ווייל ערשט איצט הויבען זיך אָן מענ-
שען צו קלייבען אין א זוממער-פלאץ.

בירגערמייסטער. גאנץ ריכטיג, גאנץ ריכטיג, הערר
רעדאקטאָר!

מ.ר.ש. שטאָקמאָן. יא, אָטטאָ איז ווירקליך אונערמיד-
ליך, ווען עס האַנדעלט זיך וועגען די בעדער.

בירגערמייסטער. נו, ער איז דאָך אינספעקטאָר פון
די בעדער.

ה א ו ו ס ט א ד . ער איז דאָך טאקע געווען, קען מען זאָגען,
זייער טאטע.

בירגערמייסטער. איז ער עס טאקי געווען? איך
הער מאַנכעס מאָל דאָסזעלבע פון געוויסע פּערזאָנען. אָבער איך
מוז זאָגען, אז אויך איך האָב א קליינעם חלק אין דיעזער אונטער-
נעהמונג.

מ.ר.ש. שטאָקמאָן. יא, דאָס איז, וואָס אָטטאָ זאָגט
איממער.

ה א ו ו ס ט א ד . ווער וויל עס דען אָבלייקענען, הערר ביר-
גערמייסטער? איהר האָט געבראכט די גאנצע אונטערנעהמונג אין
גאנג, און האָט זי אוועקגעשטעלט אויף א פראקטישען פוס. יעדער
ווייס עס, און איך האָב נור געמיינט, דאָס די אידעע, די ערשטע
אידעע, געהערט צום דאָקטאָר.

בירגערמייסטער. יא, אידעען האָט מיין ברודער
שוין געהאט א ביסעל צו פיעל אין זיין לעבען. אָבער, אז מי דארף,
אז עפעס זאָל געטהאָן ווערען, דערצו דארף מען שוין האָבען א גאנץ
אנדער סאָרט מענשען, הערר האווסטאד. און איך האָב ערווארטעט,
אז דאָ אין הויז לכל הפחות —

מ.ר.ש. שטאָקמאָן. אָבער, מיין טהייערער שוואַגער —

ה א ו ו ס ט א ד . בירגערמייסטער — ווי קענט איהר —

זערע פראכטפולע נייע בעדער. איהר זאָלט עם זעהען, הערר רעד-
דאקטאָר, די בעדער מוזען ווערען דער מיטעל־פונקט פון לעבען אין
אונזער שטאָרט. אונבעדינגט!

מ ר ס . ש ט א ק מ א נ . דאָסזעלבע זאָגט אויך אָטטאָ.

ב י ר ג ע ר מ י י ס ט ע ר . וואָס פאר אַ גרויסער, הויכער
אויפשוואונג, וועלכע גרויסארטיגע ענטוויקלונג עם איז פאַרגעקומען
אין אונזער שטאָרט אין די לעצטע עטליכע יאָהר זאָגאר! די מענד
שען האָבען געלד, און עם בעוועגט זיך און עם לעבט זיך! הייזער און
גרונדרענט איז געשטיגען אין ווערט.

ה אָ ו ו ס ט א ד . און די שווייגקייט צו קריגען ארבייט
ווערט אלץ קלענער.

ב י ר ג ע ר מ י י ס ט ע ר . דאָס אויך געוויס. די נויטיגקייט
פאר די רייכע צו געבען נדבות האָט זיך בעדייטענד פארקלענערט,
און זי וועט ווערען דיעזען זוממער נאָך קלענער, אויב מיר וועלען
נור האָבען אַן אמת'ען גוטען זוממער דיעזען יאָהר — אַ סך בעד-
זוכער, אַ סך קראַנקע, וועלכע וועלען ערשט מאַכען די בעדער דעם
ריכטיגען שם.

ה אָ ו ו ס ט א ד . איך הער, אז לויט אלע אויסזיכטען וועט
עם טאקע אויך זיין אזוי.

ב י ר ג ע ר מ י י ס ט ע ר . יא, די אויסזיכטען זיינען די
בעסטע. יעדען טאָג קומען אריין אלץ נייע נאכפראגען וועגען
וואוינונגען און אנדערע זאכען.

ה אָ ו ו ס ט א ד . אויב אזוי, איז דעם דאָקטאָרס ארטיקעל
פונקט ווי געוואונשען.

ב י ר ג ע ר מ י י ס ט ע ר . וואָס, ער האָט שוין ווידער עפעס
געשריעבען?

ה אָ ו ו ס ט א ד . יא, עטוואָס, וואָס ער האָט נאָך פאַריגען
ווינטער אָנגעשריעבען, רעקאָמענדירענדיג די בעדער און בעשרייך
בענדיג די געזונדע פעהעלטניסע פון דער שטאָרט. אָבער צו יענער
צייט האָב איך דעם ארטיקעל ניט אָבגעדרוקט.

ב י ר ג ע ר מ י י ס ט ע ר . אהא, אודאי עפעס אַן אָבהאַלט?

מ ר ס . ש ט א ק מ א נ . ניין, דאָס איז ניט ער (עס הערט זיך אַ קלאַפּ אין טיר) אַרײַן ! (עס קומט אַרײַן דער רעדאַקטאָר האָװסטאַד) אָה, הערר האָװסטאַד !

ה אָ ו ס ט אַ ד . יא, איהר מוזט מיר מוחל זיין, אָבער דער דרוקער האָט עס געמאַכט, איך זאָל זיך אזוי פערשפּעטיגען. אַ גוטען אבענד, בירגערמייסטער !

ב י ר ג ע ר מ י י ס ט ע ר (פאַרבייגענדיג זיך גאַנץ שטײף). הערר האָװסטאַד, איהר זיינט דאָך דאָ אוראי געקומען וועגען גע- שעפּט-זאַכען.

ה אָ ו ס ט אַ ד . אַביסעל צוליעב געשעפט. עטוואָס וועגען דער צייטונג.

ב י ר ג ע ר מ י י ס ט ע ר . איך האָב טאַקע אזוי גערעכענט. איך הער, אז מײַן ברודער זאָל זיין אַ שטענדיגער און פּרוכטבאַר- רער מיטאַרבייטער אין אייער צייטונג „דער פּאָלקסבאַטע“.

ה אָ ו ס ט אַ ד . ער שרייבט פאַר די צייטונג, ווען ער האָט צו זאָגען דעם עולם אַן אמת וואָרט וועגען דאָס אָדער יענעם. מ ר ס . ש ט אָ ק מ אַ נ (צו האָװסטאַד). אָבער ווילט איהר

ניט אזוי גוט זיין (זי ווײַזט אַן אויפֿן עס-צימער). ב י ר ג ע ר מ י י ס ט ע ר . אָה, איך האָב חלילה גאָר ניט צו איהם, וואָס ער שרייבט פאַר דעם קרייז לעזער, וואָס קען איהם אָבשעצען. און וואָס מיר פּערזענליך אַנבעלאַנגט האָב איך גאָר ניט אויסצוועצען געגען אייער צייטונג.

ה אָ ו ס ט אַ ד . ניין, פאַר וואָס זאָלט איהר אויך ? ב י ר ג ע ר מ י י ס ט ע ר . אין גאַנצען גענומען העררשט אין אונזער שטאָרט אַ גוטער גײסט, דער גײסט פון פּערטראַגזאַמיר קײט, דער גײסט פון טאַלעראַניז. און דאָס איז דערפאַר, ווייל מיר אַללע האָבען אײַן אַלגעמײנעם אײַנטערעם, וואָס פּעראַייניגט אונז אַלע אין אײַן אונטערנעהמונג, וועלכע ריהרט אַן גלייך אַלע רעכטדענקענדע בירגער.

ה אָ ו ס ט אַ ד . הא — די בעדער. ב י ר ג ע ר מ י י ס ט ע ר . גאַנץ ריכטיג. מיר האָבען אונ-

איך — (זי הערט זיך צו ביין טיר פון דעם פאָרציממער) כלעבען, דאָ
קומט אויך האָווסטאָר!

ב י ל י נ ג. דאָס איז גאנץ מעגליך.

(עס קומט אריין דער בירגערמייסטער שטאַקמאַן, טראָגענדיג און
אויבערראַק און אַ היטעל פון אַ טשינאַוויק, און מיט אַ שטעקעל אין
האַנד.)

ב י ר ג ע ר מ י י ס ט ע ר. אַ גוטען אבענד איך, שוועגערין.
מ ר ס. ש ט אַ ק מ אַן (אריינגעהענדיג אין זאַל). וואָס?
איהר זיינט עס? אַ גוטען אבענד. זעהר פיין פון איך, וואָס איהר
זיינט געקומען.

ב י ר ג ע ר מ י י ס ט ע ר. איך בין פארבייגעגאנגען און
אזוי — (ער ווארפט אַ בליק אין עס-ציממער) אה, איך זעה, אז איהר
האַט נאָך דאָרט געסט.

מ ר ס. ש ט אַ ק מ אַן (עפעס ווי צומישט). אַה, ניין! ... דאָס
איז אין גאנצען בלוז אַ צופאַל (אין גרויס איילענעש) וואָלט איהר
אויך ניט געוואָלט עפעס אַ ביים?

ב י ר ג ע ר מ י י ס ט ע ר. איך? ניין, איך דאנק. גאָט זאָל
אויסהיטען, איך זאָל עסען עטוואָס הייסעס אין אָווענד. איך
האַלט מיך ביי טהעע, אַ קאַלטע שטיקעל פלייש און עהנליכעס.
אי עס איז געזינטער און אי בילליגער.

מ ר ס. ש ט אַ ק מ אַן. נו, איהר ווילט דאָך אוראי דערמיט
ניט זאָגען, דאָס אַ ט ט אַ און איך זיינען חס וחלילה אויסברייט-
גער?

ב י ר ג ע ר מ י י ס ט ע ר. אַה, איהר ניט, טהיערע שווע-
גערין. אָבער (אַנצייגענדיג אויף די טיר, וואָס פיהרט צום דאָקטאָרס
שטודיר-ציממער) אפשר איז ער ניט צו הויז?

מ ר ס. ש ט אַ ק מ אַן. ניין, ער איז מיט די קינדער אוועק
שפאַציערען אַ ביסעל —

ב י ר ג ע ר מ י י ס ט ע ר (שמויכלענדיג). אוראי מיינט ער,
אז דאָס דארף מען אזוי צוליעב די געזונדהייט; נור, אָט איז ער
אליין.

ע ר ש ט ע ר א ק ט

(דר. שטאקמאנס וואָהנציממער איז זעהר איינפאך, אָבער גאַנץ גע-
 שמאַקפול אויסגעמעבלירט. אין דער וואַנד פון דער רעכטער זייט זיינען
 דאָ צוויי טירען. די ערשטע פיהרט צו דעם דאָקטאָרס שטודיר-ציממער,
 און די אַנדערע פיהרט אין דעם פאַרציממער. אין דער וואַנד אַנטקעגען
 איז דאָ אַ טיר, וואָס פיהרט אין די אַנדערע ציממער פון הויז. אין
 מיטען פון דערזעלבער וואַנד שטעהט אַן אוווען, און עטוואָס ווייטער
 אין פאַדערגרונד אַ סאָפּע מיט אַ שפיגעל איבער איהר, ביי דער סאָפּע
 שטעהט אַ האַלב־רונדער טיש, צוגעדעקט מיט אַ טישטוך. אויפ'ן טיש
 שטעהט אַן אַנגעצונדענער לאַמפּ מיט אַן אַבאָזשור. אין דער הינטער-
 וואַנד זעהט זיך אַן אַפּענע טיר, וואָס פיהרט צום עס־ציממער. דאָרט
 זעהט מען אַן עס־טיש מיט אַ לאַמפּ אויף איהם. ביללונג זוצט ביין
 טיש, מיט אַ סערוועטקע אונטער'ן מאַרדע. מרס. שטאקמאן שטעהט ביין
 טיש, און דערלאַנגט איהם אַ גרויסען טעללער מיט געבראַטענע אַקסען-
 פלויש. די אַנדערע שטוהלען ארום דעם טיש זיינען לוידיג. דער טיש
 איז אין אַ שטוקעל אונאַרדנונג, ווי ביין סוף פון אַ מאַהלצייט.)
 מ ר ס. ש ט אַ ק מ אַן. יא, אז איהר פאַרשפּעטיגט אויף
 אַ גאַנצע שטונדע מוזט איהר נעהמען פאר ליעב אַן אַנגעוואַרעמטע
 וועטשערע.

ב י ל י נ ג (ניט אויפהערענדיג צו עססען). אָבער וואָס רעדט
 איהר, מאַדאָם שטאקמאן, עס שמעקט דאָך אויסגעצייכענט!
 מ ר ס. ש ט אַ ק מ אַן. איהר ווייסט דאָך, ווי מיין מאן איז
 שטרענג אז די מאַהלצייטען זאָלען זיין אין אַ בעשטימטער צייט.
 ב י ל י נ ג. פאר מיר איז דאָס גאָר אַ קנאַפּער חסרון. איך
 קען זאָגען, אז מיר שמעקט דער עססען פיעל בעסער, ווען איך
 זען מיך אזוי אוועק אליין ביין טיש און עס גאנץ אונגעשטערט.
 מ ר ס. ש ט אַ ק מ אַן. נו, אז איהר זיינט צופריעדען, בין

האַנדלענדע פּערוואַנגען:

דאָקטאָר אָטטאָ שטאָקמאַן, מעדיצינישער אינספּעקטאָר פון די בעדער.
מ.ר.ס. קאטערינאַ שטאָקמאַן, זיין פרוי.
פּעטרא, זייער טאָכטער, אַ לעהרערקע.
וואַלטער און פּרעדערק, זייערע צוויי אינגלאַך, 13 און 14 יאָהר.
פּעטער שטאָקמאַן, דעם דאָקטאָר'ס עלטערער ברודער, בירגערמייסטער
און פּרעזידענט פון דער דירעקציאָן פון די בעדער.
מאָרטען קילל, מאַדאַם שטאָקמאַנס שטיף-פאָטער.
האַווסטאַד, רעדאַקטאָר פון „פּאָלקסכאַטע“.
ביללינג, אַ שרױבער אין דיזער צייטונג.
האַרסטער, שיפּסקאַפיטאַן.
אַסלאַקסען, אַן אויגענטהימער פון אַ בוך-דרוקעריי.
שטאָרט מענשען ביי דער פּערוואַמלונג. אַלע סאָרטען מענער,
מאַנכע פּרויען און אַ היבשע ביסעל שול-קינדער.
סצענע : אַ שטאָרט אויף דעם זידליכען ברעג פון נאַרוועגען.

II.

אויך ניט דער וואונש געלד צו מאכען, נור די גרויסע ערהאבענע גע-
ראנקען, מיט וועלכע דיזע דראמע איז פול — דיזעס איז, וואָס האָט
אונז בעוואויגען אָנצושטרענגען. זיך מיט אללע אונזערע קרעפטען
און ארויסגעבען דיזעס ביכעל פאר דעם אידישען לעזער.

די איבערצייגונג, דאָס עס קאָן ניט זיין, אז אימיצער זאָל אי-
בערלעזען דיזע דראמע, „דער פאָלקספיינד“, און זאָל ניט רייכער
ווערען אין זיין דענקען און פיהלען, האָט אונז געטריבען צו אונטער-
נעהמען דיזע שווערע אויפגאבע.

מיר, פון אונזער זייט, האָבען, דאכט זיך, געטהאָן דאָס בעסטע.
עס שיינט אונז, אז די איבערזעצונג קען ניט זיין קיין בעסערע, אז
דער דרוק און פאפיער זיינען שיין, אז דער ביכעל קען מיט עהרע
שטעהן אין דער ביבליאָטהעק פון יעדען אידישען דענקענדען לעזער.
עס בלייבט איצט פאר די אידישע לעזער צו טהאָן דאָס זייעריגע.

מיט אַכטונג, די ארויסגעבער.

בראָשורען גרופפע פון פראָגרעסיוו לייברערי.

פון די ארויסגעבער צו די לעזער:

ארויסגעבענדיג דיעזעס מייסטערווערק פון דעם גרויסען דראמאטורג און דיכטער, הענריק איבסען, דארפען מיר, דאכט זיך, קיינע ענטישולדיגונג בעטען ביי דעם לעזער. פארקערט, מיר שמייכלען זיך מיט דער האַפנונג, אז מיר טהוען עטוואָס וויכטיגעס און לויבענסווערטהעס, בעקאנט מאכענדיג דעם לעזער מיט די ווערק פון אזא זשעניע, ווי איבסען איז געווען. איבסענס גייסט איז אזוי הויך און האָט געהאט אזא איינפלוס אויף די ליטעראטור פון דער גאנצער וועלט, דאָס מי קען זיך קוים פאַרשטעלען, ווי וואָלט איצט די אַלגעמיינע וועלט-ליטעראטור אויסגעזעהען, ווען איבסען וואָלט איהר ניט געשפּייזט מיט זיין גרויסען גייסט.

אַבער דאָס איז נאָך ניט אַללעס, ווארום מיר גיבען ארויס דיזעס ווערק. מיר ווילען זיין גאנץ פראַנק מיט דעם לעזער. שטאַרק, ווי מיר ווינשען אויפצוהויבען און אויסצובילדען דעם ליטערארישען גע-שמאַק און קענטניסע פון דעם אידישען לעזער, וואָלט דאָס אָבער נאָך ניט געווען א געניגענדער מאָטיוו פאר אונז ארויסצוגעבען דיזעס גרויסע ווערק, און פאר אזא קליינעם פרייז; אויך גיבען מיר ניט ארויס דיזעס ווערק, ווייל מיר וויללען דערביי גוטע געשעפטען מאַכען. מיר ווייסען צו גוט, דאָס גאָר אנדערע סאָרטען ביכלעך דארף מען ארויסגעבען, ווען מי וויל מאַכען פּראָפּיטען. און מיר וועלען זיין העכסט צופרידען, אז מיר וועלען צו דעם ביכעל ניט צולייגען. ניין, ניט די גרויסקייט פון דעם פּערישטאַרבענעס פּאַעט איבסען,

LIBRARY

AUG 9 1995

UNIVERSITY OF TORONTO

הענריק זיבסען

דער פאלקס פינדל

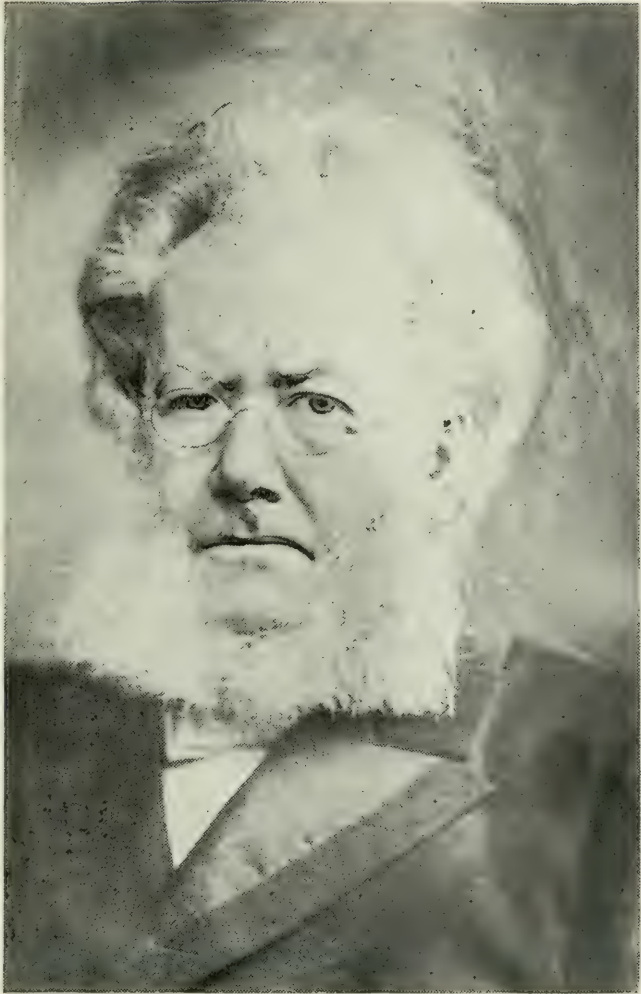
שוישפיעל אין 5 אקטען

איבערזעצט פון ש. יאנאָווסקי.

ארויסגעגעבען פון דער בראַשורען גרופע פון דער
פראַגרעסיוו לייברערי.

NEW YORK, JULY, 1906

HENRIK IBSEN

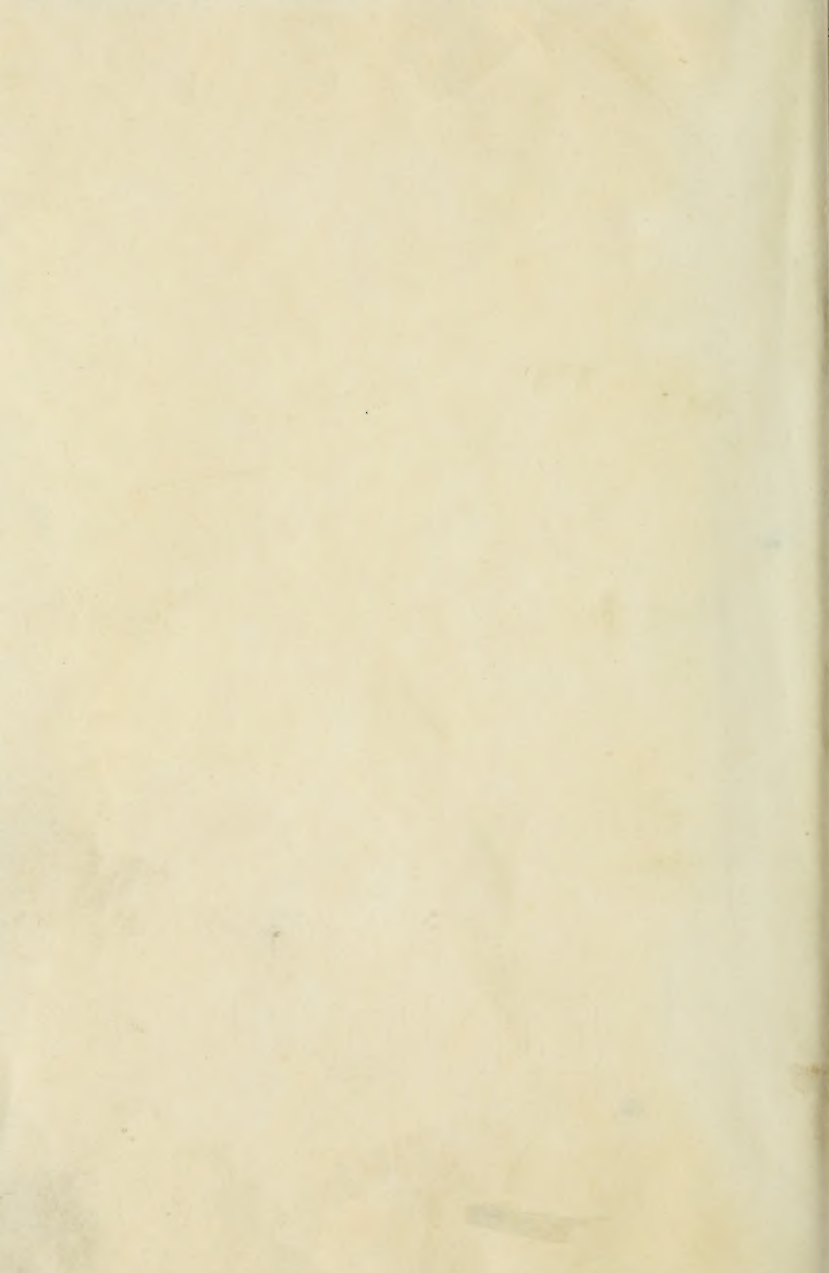
Born 1828, Died 1906

Presented to the
LIBRARY of the
UNIVERSITY OF TORONTO
from
the estate of
DAVID WARMAN

Q1N00 55

Presented to the
LIBRARY *of the*
UNIVERSITY OF TORONTO
from
the estate of
DAVID WARMAN

